

УЧИТЕЛЯТ
БЕИНСА ДУНО

ЦЕННАТА
ДУМА

УТРИННИ СЛОВА

УЧИТЕЛЯТ БЕИНСА ДУНО

ЦЕННАТА ДУМА

УТРИННИ СЛОВА
ЧЕТВЪРТА ГОДИНА
(1934–1935)

София 2004

Ученикът трябва да *благодари* от сутрин до вечер за всичко, което вижда около себе си.

Тогава струите на любовта ще потекат през неговата душа.

Учителят
(Свещени думи на Учителя,
стр. 68, София 1938 г.)

Ученикът трябва да бъде *благодарен* на това, което Учителят му дава, и да върви напред.

Учителят никога няма да остави ученика да се спре. Ученикът чувства подкрепата, която иде от Учителя, от цялото Небе. Това го изпълва всеки момент с благодарност и благоговение.

Учителят
(Свещени думи на Учителя,
стр. 100, София 1938 г.)

Учителю, благодарим Ти за Божественото Слово, с което ни дари. Израз на нашата благодарност ще е изучаването му от всеки ученик, на когото съзнанието се е отключило за него, за Словото.

ЦЕННАТА ДУМА

Размишление

По разбиранията си хората се делят на стари и млади. Старите разбирания ги правят стари, а новите разбирания – млади. И старите, и новите разбирания носят известна опасност за човека. Кога? Когато не се прилагат правилно. Срещате хора, които казват: „Разбирам това нещо, но не мога да го приложа.“ Значи между разбирането и прилагането на нещата има разлика. Също така има разлика между разбирането и тълкуването на нещата. Някой разбира нещо, а не може да го изтълкува, да му даде някакъв превод всички да го разберат. Това показва, че разбирането е вътрешен процес.

Запример мнозина разбират притчите като иносказания, в които се предават житейски мъдрости, но не могат да ги тълкуват. За тълкуването им са нужни сравнения, уподобявания, за които малцина са готови. Притчите са дадени от около три хиляди години насам, вследствие на което някои от тях са отживели вече времето си. Те са подобни на стари, износени грехи, които трябва или да се изгорят, или да се използват като парцали. Тази е причината, дето някои хора не се интересуват от книги, които са изгубили вече своя смисъл. В заключение на това казваме – не всичко, от което старият се интересува, може да интересува и младия. Старият се интересува от едно нещо, младият – от друго, невежият се интересува от едно не-

що, ученият – от друго, обикновеният човек се интересува от едно нещо, мъдрецът – от друго. В тридесет и първа глава от Притчите Соломон говори за качества на разумната и добродетелна жена. Той казва, че такава жена е благословение за дома, за семейството, за обществото, както и за цялото човечество. Тази жена и като женена, и като неженена знае какво прави.

Жененият и нежененият човек представят временни положения в живота. Жененият представя богатия, който има на разположение всичко: къщи, ниви, лозя, пари, жена, деца. Той се облича добре, разхожда се със семейството си във файтони и автомобили. Жена му, децата му са горди, не говорят много, не дружат с всички, доволни са от положението си. Нежененият пък е подобен на сиромаша, който няма нищо. Той е сам, без семейство, без къща и имоти. Каквата работа му се отвори, все пеш ходи. Дрехите му са също стари и износени, едва се държат на гърба му. Обаче нито богатият остава завинаги богат, нито сиромашът завинаги сиромаш. Това са преходни фази в живота на човека, чрез които той учи, придобива ценни качества.

Колкото повече е страдал човек, толкова по-ценни качества е придобил. Не може човек лесно да стане скъпоценен. Мислите ли, че скъпоценните камъни лесно са станали такива? През големи страдания и мъчности са минали те, докато придобият качества на скъпоценни камъни. Мислите ли, че цветята, които отдалеч издават благоуханието си, лесно са развили своите ценни качества? И те са минали през мъчности и страдания. Вие се радвате на цветята, които миришат приятно, без да подозирате за голямата скръб, която те носят в себе си. Не е леко и тяхното положение – с години да стоят заровени в земята, без да могат да се пораздвижат. Не само това, но едва цъфнали, те могат да се порадват на живота си само няколко деня, след което цветът им увяхва.

Като изучавате човешкия живот, виждате, че между човека и цветето има известна аналогия. И човек като цветето расте, развива се, цъфти и един ден увяхва. След време и той като цветето изчезва. Всички казват, че едн-кой си умрял, т.е. заминал за другия свят. Разликата се заключава само във времето. Човек живее повече време на земята, а цветето – по-малко. Като заминава за другия свят, човек оставя старата си греха на земята. Ако го претеглят на онзи свят, ще видят, че е олекнал, както болният губи част от теллото си и става по-лек. Обаче голяма е разликата в теллото на умрелия и живия в сравнение с теллото на болния и здравия. За болния казваме, че е отслабнал, а за умрелия, че се е разложил. На онзи свят той тежи едва 30–33 грама. Докато е на земята, човек се стреми да бъде красив, с червен цвят на лицето, пълен, с повече тлъстину, да не е костелив и т.н. Къде ще остави този материал, когато тръгне за онзи свят? Там не приемат дебели, тежки хора, с различни бои по лицето. Като заmine за другия свят, доброволно или насила, той трябва да остави красотата си на земята и така да се яви пред лицето на възвишените и разумни същества.

Това, което говоря сега, се отнася за героите, а не за страхливите хора. Страхливите не трябва да слушат, защото ще почнат да бягат. Като бягат, ще дигат прах, ще развалят въздуха. Ние сме за физическата чистота, т.е. за чистия въздух на земята. В духовния свят ние изискваме чистота в чувствата, а в Божествения свят изискваме чистота в мислите. Ако на земята лицето ви е чисто, пълничко, червеничко, с такова лице няма да ви приемат в духовния свят. Там се иска друго лице, с особена чистота, красота и цвят. Грамадна е разликата между изискванията на физическия, на духовния и на Божествения свят.

Като ученици вие трябва да изучавате физическия, духовния и Божествения свят и да ги различавате.

Физическият свят обхваща формите. Значи той е свят на формите. Що се отнася до съдържанието на тези форми, казваме, че то е променливо, непостоянно. Много животи трябва да прекара човек на физическия свят, за да изработи едно ценно качество, което да внесе в духовния свят като основа на неговото съдържание, да се стабилизира. Ето защо казваме, че духовният свят подразбира съдържанието на нещата, което е устойчиво, но лишено от друго качество, смисъл. Дълго време трябва да живее човек в духовния свят, за да изработи едно ценно качество за Божествения свят, а именно: да осмисли съдържанието. Това се постига чрез правата мисъл. Ето защо ние казваме, че човек е дошъл на земята с единствената и съществена задача да се научи да мисли право. Ще кажете, че човек е мислецо същество и каквото прави, непременно се дължи на мисълта. Дали яде, дали се облича, той все мисли. Наистина и това е мисъл, но не онази права, чиста, възвишена мисъл, която твори и съгражда. Докато не дойде до безличния живот, човек постоянно ще се натъква на съблазни и изкушения. Мисъл, която не може да освободи човека от съблазните и изкушенията, не е права, не е истинска. Каква мисъл има котката или друго някое животно? Котката с часове се гледи, маже, мие се, мисли, че като нейната красота друга не съществува. Това е заблуждение, това не е мисъл. Всяка мисъл, в която има някакво заблуждение, не е права. Заблуждението пък е свързано с личния живот. Следователно искате ли да имате права мисъл, освободете се от заблужденията си и от личния си живот.

Като изучавате животните, виждате, че те представят огледала, в които можете да се оглеждате. Човек мисли, че е създаден по образ и подобие Божие и коренно се различава от животните. Има нещо, по което човек се различава от животното, но не напълно. Той се различава по това, че мисли и чувства и затова казваме, че човек е мислецо същество. Без ми-

съл и чувство той не може да извърши нито една постъпка. Въпреки различието между човека и животните Бог се грижи за всички живи същества. Той еднакво задоволява нуждите и на малките, и на големите същества. Може ли и човек да направи същото? Нали казва, че е създаден по образ и подобие Божие? Щом е подобен на Бога, човек трябва да постъпва като него. Щом срещне някой беден, той трябва да му помогне. Ако има пари в джоба си, ще му даде. Като свърши парите си и срещне друг беден, ще му даде горната си дреха. Ако срещне трети, четвърти беден, на всеки ще даде по нещо от себе си, докато остане гол и бос. Право ли е това?

Питам, право ли постъпват бедните? Ще кажете, че онзи, който дава, който прави добро, може да остане гол и бос. За него е право, но право ли е за бедните, които го виждат, че сваля последната си дреха, да искат и да очакват от него подаяние? Ето Христос мина през такъв свят, в който напълно оголя. Той даде всичко на сиромасите, докато свършено оголя. Той остана само със сандали и с мантия – едно от най-красивите облекла на времето. Ще кажете, че може и без дрехи. И това е възможно. Жителите на един остров във Франция ходят голи като Адама. Те се наричат нудисти. Ако срещнете такива хора, ще се чудите как ходят голи. Те са доволни от положението си, но на вас това се вижда чудно. Един европейец пожелал да присъства със семейството си на сватбата на един нудист, който бил от високо произхождение. Сватбарите му казали, че може да присъства, ако той и семейството му се съблекат голи. Понеже желанието им било силно, те приели предложението и се съблекли голи. Ще кажете, че и Адам бил гол в рая. Каква е била голотата на Адама обаче, не се знае точно. Къде е сгрешил той, и това не се знае. Според някои грехопадението е станало в астралния свят и оттам Адам и Ева, облечени в кожени дрехи, трябвало да слязат на земята. Кожени-

те дрехи представят плътта, в която астралният човек се облича, за да стане жител на земята.

Съвременните хора се намират в голямо вътрешно противоречие, с което не могат да се справят. Стотици хиляди проповедници в света проповядват Евангелието, тълкуват го, цитират думите на Христа, но нито един от тях не е дал пример как трябва да се живее, т.е. как може да се приложи Христовото учение на земята. Казано е, че Бог създаде небето и земята и намери, че всичко беше добро. Хората изопачиха добрия живот, вследствие на което те сами трябва да го изправят. Всяко нещо, което човек е изопачил, сам трябва да го изправи. Докато реката тече по своя естествен път, няма какво да изправя. Отклони ли се от пътя си, тя трябва да се върне назад. Казват, че първоначално реката Нил е текла през Сахара, но отпосле хората са я отбили от пътя ѝ. Днес реката Нил се влива в Средиземно море.

Благодарение на отбиването ѝ старата египетска култура изчезнала. Оттук можем да извадим следното заключение. Благодарение на отклоняването си от правия път човек е изгубил ценното в себе си. Кое е ценното в човека? Божественото начало. Той трябва да се върне назад, да отвори път за Божественото в себе си и да изправи живота си. Човек може да изправи живота си само когато намери Бога и го признае за свой баща. Обърнете се към Бога като към свой баща, обяснете му в какво положение се намирате, и той веднага ще ви отговори. Какво прави синът, когато се намери в затруднение? Той пише на баща си и на майка си, че средствата не му достигат, че положението му е тежко. И помощта веднага пристига. Помощта иде и от братята, и от сестрите. Ако баща ви и майка ви, братята и сестрите ви могат да ви помогнат, колко повече може да се надявате на вашия небесен баща. Обаче човек трябва да има усет към него, да го чувства и да трепти за него. Няма ли този усет, никакъв отговор не получава. Докато баща ви е

на земята между вас, може да очаквате помощта му. Обаче как ще ви помага, когато замине за другия свят? И тогава може да ви помага, но вие трябва да имате сетиво, чрез което да се свързвате с невидимия свят. Нямате ли такова сетиво, колкото и да го викаете, ни глас, ни услишание.

Мнозина се интересуват от онзи свят, искат да знаят какво представлява той. Както и да се описва този свят, не можем да си го представим напълно. Естеството на този свят е такова, че не се поддава на описание. Който влезе в духовния свят, той ще разбере какво всъщност представлява той. Да се говори за този и за онзи свят, това значи да имаме предвид различните степени на съзнанието. Колкото по-високо е съзнанието на човека, толкова по-ясна е представата му за онзи свят. Само онзи, който има пробудено съзнание, живее едновременно и в двата свята. Съществата, които живеят в онзи свят, са високоорганизирани. Те живеят помежду си в любов и съгласие. Къщите им са добре планирани, с всички удобства. Те са толкова чувствителни, че без никакво външно радио влизат в общение със съществата на месечината, на земята, а даже и с тия на най-отдалечените звезди и планети. Те разполагат със свободни билети да пътуват, дето искат. Не познават сиромашията, болестите, лишенията и т.н. В духовния свят всички същества са богати. Кой каквото има, внася го в общата каса на разположение на всички. Те помагат и на хората, не само помежду си. Като видят, че някой човек страда и се намира в лишения, те веднага му изпращат помощта си. Тъй щото благословението, което хората получават на земята, иде от духовния свят. Там има голямо изобилие, вследствие на което и хората се ползват от изобилието на духовния свят.

Следователно, за да разберете духовния свят, трябва да имате будно съзнание. Значи разбирането на нещата е въпрос, който има отношение до съзнанието

на човека. Ето защо вън от съзнанието никакво описание на нещата не може да даде ясна представа за тях. Как ще обясните на хората какво нещо е грозота и какво красотата? Както и да ги описвате, в края на краищата те не могат да се ползват от тях. Красивият човек не иска да стане грозен, а грозният иска да стане красив. Оттук вадим заключението: това, което човек иска да придобие и към което се стреми, показва пътя, по който той върви. Щом не иска нещо, той е попаднал в път, който не желае да следва. Следователно всяко нещо, което човек желае и към което се стреми, е неговото бъдеще; всяко нещо, което не желае и което избягва, е неговото минало. Погрешките на човека представят миналото му, доброто – бъдещето, а любовта – настоящето.

Какво представя любовта? Любовта не е нищо друго освен живот, който изважда злото и погрешките на човека вън от него, за да ги види сам и изправи. Какво представя грехът? Живот на свинята. Тя цял ден грухти, рови, търкаля се в калта и очаква да гоиде господарят ѝ да ѝ донесе ядене. Като се храни добре, тя постепенно трупа мазнини върху себе си и очаква деня, когато господарят ѝ ще я пусне на свобода. Дохожда този ден, но той не ѝ носи свобода, а смърт. С нож в ръка господарят пристига, изважда свинята вън и веднага я промушва. В тежки конвулсии тя пада на земята, душата ѝ отлита, а тялото остава за господаря ѝ в знак на благодарност към него, дето я хранил и поил. Кой човек желае да остави душата си в условията на свинята? Страшни са тези условия. Не си правите илюзии, че господарят ви храни, прави жертви за вас. Той има предвид своите интереси. Мислете и разсъждавайте право, да не попадате в илюзиите на детето, което играе с куклата си, кара я да спи, да плаче, да отваря очите си и мисли, че е жива. Не е жива куклата, защото не расте. Детето може да играе с куклата си, но да не се заблуждава. От време на време

нека я измерва, да види расте ли тя, или не. Ако не расте, то трябва да знае, че куклата е играчка, а не действителност.

Сега и на вас казвам: играйте с куклите си, но мерете ги, да знаете растат ли, или не. Ако растат, те са живи; ако не растат – не са живи. Едно е нужно на човека: да разбира живота, да различава реалното от нереалното. Малко знание ви е нужно, но реално. Имате ли много знания, но нереални, освободете се от тях. За предпочитане е да имате една Божествена мисъл и едно Божествено чувство, отколкото много човешки мисли и чувства, които всеки момент могат да ви изменят.

На какво може да разчита човек? На доброто. Какво представя доброто? Бъдещето на човека. Следователно, който живее в бъдещето, той е добър човек; който живее в миналото, той е човек на погрешките, на злото; който живее в настоящето, той е човек на любовта. Докато е млад, човек живее в бъдещето, затова е жизнерадостен, весел, добър. Като стане 40–50-годишен, той се връща в миналото и започва да преповтаря всичко, което е преживял – добро и зло. Той разказва, че свършил университет, че ходил във Франция, в Германия, в Америка. Не е важно къде е учил и ходил, важно е какво е научил и приложил. Ако говори за американец, трябва да е придобил нещо добро от неговия характер; ако говори за французина или за германец, също трябва да е придобил поне една добра черта от техния характер. Човек трябва да бъде разумно дете, способно да учи, да възприема новото и доброто. Дето отиде, трябва да научи нещо добро.

Като не разбират живота, някои го делят на светски и на духовен. Това са окраски на живота, които се определят от съзнанието на хората. Има разлика между светския и духовния живот, но тя се вижда само от хора с пробудено съзнание. Докато е с обикновено съзнание, човек не се различава много, не можете

да познаете какъв е – светски или духовен. За човека с пробудено съзнание живите същества са степени на съзнанието. Той поставя всяко същество – растение, животно, човек – на своето място. Като види едно дърво например, той определя неговото място в настоящето и в бъдещето. Той знае какво представлява дървото днес, но знае и неговото бъдеще. Който не разбира това, казва, че дървото е дърво и всякога ще си остане такова. Обаче, който разбира нещата, гледа на дървото като на същество, което има условия за развитие. Днес е дърво, което приготвя бъдещото си тяло с по-високо съзнание от днешното. И днес даже съзнанието на дървото е по-високо от това, което си представяме, но е вън от него. Много същества, вън от дървото, се грижат за него, помагат му да пригответи своето бъдещо тяло. В това отношение дървото се намира в положението на малко дете, за което се грижат родителите му, братята и сестрите му.

Някои автори поддържат мисълта, че човек сам се създава. Това показва човешката гордост. Човек сам не може да се създаде. Казано е в Писанието, че Бог създаде човека по образ и подобие свое. Има хора, които правят опити да създадат, т.е. да пресъздадат, себе си, но нищо не излиза от тяхната работа. Всъщност Бог работи, а човек взема участие в неговата работа. Ако мисли така, човек може да се пресъздаде. Обаче, ако мисли, че той е главният фактор в своя живот, нищо не може да направи. Всеки човек, създаден от Бога, има възможност да расте и да се развива. Казано е в Писанието: „Роденият от Бога грях не прави.“ Значи той мисли право. Правата мисъл пък е достояние на Бога. Роденият от Бога има разположение на духа, лесно се въодушевява, готов е за работа. Който сам се пресъздава, той лесно се обезсърчава, губи разположението си, обезверява се, страда, мъчи се, постоянно е недоволен. Кой е виновен за положението му? Вие влизате в една локва, валяте се в нея, а после се

чудите защо животът ви не е добър. Излезте от локвата, влезте в дълбокото и обширно море. Щом напуснете локвата, животът ви ще се подобри. Ако не напуснете доброволно локвата, слънцето ще ви застави насила да излезете вън на чист въздух. Като изгрее слънцето, локвата ще пресъхне и вие ще се намерите на сушата. Щом излезе от локвата, човек се намира при благоприятни условия.

Както се менят състоянията на съществата, които живеят в локвата и вън от нея, така се менят състоянията на богатия и на бедния, докато научат уроците си. Има едно богатство, от което човек всякога е доволен. Има едно богатство, от което човек е недоволен. Когато е недоволен от богатството си, човек лесно може да го изгуби. И сиромашията произвежда два различни резултата в човека. Има една сиромашия, от която човек е доволен. Има една сиромашия, от която е недоволен. Следователно, за да се освободи от сиромашията, човек трябва да бъде доволен от нея.

Сега, каквото и да се говори за богатството и сиромашията, това са две състояния, през които човек неизбежно минава. За да се развива правилно, човек трябва да се движи между контрасти: да бъде учен и невежа, богат и сиромаш, млад и стар. Кога остарява човек? Когато греши. Защо? Защото постепенно губи смисъла на живота. Тогава и богат, и учен да е, той е недоволен и нещастен. Той влиза в областта на миналото, което преждевременно го състарява. За да се подмлади, човек трябва да влезе в областта на настоящето, да прояви доброто в себе си. Ако иска да разбере живота, човек трябва да приеме любовта. Според мене любовта е езикът, чрез който Бог говори на хората да разберат целокупния живот. По-разбран език от любовта няма. Любовта се нагажда според съзнанието на човека, да може всеки да я разбере и приложи. Мнозина говорят за любовта, но не я разбират, защо-

мо живеят по човешки. Те не се интересуват за Божествения живот, който има за основа любовта.

Използвайте любовта, както днес се проявява. Използвайте благата на живота, които Бог ви дава и не търсете временни, преходни блага. Ако приемете любовта в сегашната ѝ форма, няма да имате мъчности и страдания, които не можете да разрешите. Не се страхувайте от мъчности и страдания, от болест и старост, но ги използвайте разумно. Не се страхувайте от смъртта, която води към живот. Ако житното зърно не падне на земята и не умре, само остава. Ако умре, то израства и дава плодове: едно – 30, друго – 60 и трето – 100. За предпочитане е смъртта, която носи живот, отколкото живот на кукулите, в който няма никакво растене.

Какъв е животът на кукулите, не трябва да ви интересува. Това е животът на миналото, който е пълен с погрешки и заблуждения. Не се занимавайте и с бъдещето, което е живот на забавите. Само мъдрите хора могат да се занимават с миналото. Само разумните деца могат да се занимават с бъдещето. Обаче вие трябва да се занимавате с онова, което става днес. Понеже Бог усилено работи в настоящето, то е задача и на човешкия живот. Щом е така, забравете миналото. С него можете да се занимавате едва след две хиляди и петстотин години, когато придобиете мъдростта. Не се занимавайте и с бъдещето, което е задача на разумните деца. Занимавайте се с настоящето, чрез което Бог ви говори днес. Една Божествена мисъл, чрез която любовта се изявява, струва повече от хиляди обещания, дадени за бъдещето. Защо? Защото тази мисъл е важна в настоящия момент и може да се реализира. Всяка Божествена мисъл, приета в даден момент, струва повече от всичкото знание на бъдещето. Всяка Божествена мисъл, проникнала в съзнанието на човека в настоящия момент, струва повече от всичките земни богатства на бъдещето.

Като говоря за миналото, за настоящето и за бъдещето, някои мислят, че всичко са разбрали. Само това е разбрано, което може да се приложи. Запример как ще разберете човека, който няма определени граници? Как ще разберете човека, който сам себе си не познава? Ще кажете, че знаете какво мисли човек. И това не знаете. Човек мисли за много неща, но малко нещо придобива от мисълта си. Защо? Защото не разполага с дадените качества. Той мисли за миналото, без да е мъдрец. Мисли за бъдещето, без да е дошъл до положението на разумното дете. Мисли за настоящето, но мисълта му е тревожна. Той мисли как да изкара хляба си, как да се осигури. Само слугата може да мисли за настоящето, да съзнае положението си като слуга на Господа и да иска да разбере поне една дума от неговия език. Кой е езикът на Господа? Езикът на любовта. Стремете се всички да разберете и приложите поне една дума от този език. Който научи само една дума, той има всичко на разположение: и богатство, и знание, и сила. Той мисли и чувства правилно. Това е човекът, който има хурка и знае да преде. Щом изпреде вълната си, ще може да тъче, да изработи платното на своя живот. Това значи да стане човек мъдър, да стане и разумно дете.

Какво прави мъдрецът? Ако искате да знаете какво прави мъдрецът, вървете след него, той ще ви научи как се живее. Един глупец носил на гърба си чувал, пълен с жито, и пъшкар под тежестта му. Той срещнал на пътя си един мъдрец. Последният го спрял и го запитал: „Къде отиваш братко?“ „Нося този чувал с жито у дома си, тежък е, гледам по-скоро да го сваля от гърба си, но се безпокоя какво ще правя, като го свършим. От глад ще умрем.“ „Ела с мене – казал мъдрецът. – Дето вървя аз, и ти ще вървиш, каквото правя аз, и ти ще правиш.“ „Тежък е чувалът ми.“ „И аз ще го нося, ще ти помогна.“ Глупецът тръгнал с мъдреца и гледал какво ще прави. По едно време мъдрецът видял

една голяма, добре разорана, нива. Спрял се и казал на спътника си: „Сложи чувала на земята.“ Мъдрецът развързал чувала и започнал да сее житото. „Какво правиш, човече? Житото ми отиде! Ще умра гладен, нямам повече жито.“ „Сей и ти, и не се страхувай от глад. Напролет нивата ще роди толкова жито, че ще изхраниш и себе си, и ближните си. Остани при мене за известно време и прави това, което и аз правя.“

Сега и на вас казвам, следвайте пътя на мъдреца, да се научите как да живеете и какво да правите. Не носете богатството си на гърба си, да пъшкате под тежестта му, но посейте го на Божествената нива, да се ползвате от него и вие, както и вашите ближни.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Петнадесето утринно слово
3 февруари 1935 г., неделя, 5 часа
София – Изгрев*

ОТДАЛЕЧАВАНЕ И ПРИБЛИЖАВАНЕ

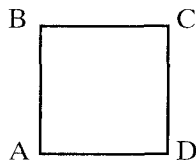
Размисление

Когато Соломон казал „Суета на суетите, всичко е суета“, той бил само ученик, но не и от посветените в тайните на битието. Той знаел само една трета от истината – тази именно, която се отнася до физическия свят. Наистина всичко земно е преходно, суета. Тъй щото думите на Соломона „всичко е суета“ се отнасят до физическия свят. Само онзи човек може да каже „суета на суетите“, който уповава изключително на физическия живот. Който уповава на леда и вярва, че ще се запази завинаги, един ден неизбежно ще каже „суета на суетите“. Който уповава на богатството и вярва, че ще се осигури чрез него, все ще каже някога „суета на суетите“. Когато младият мисли, че няма да остарее, той не знае, че ще каже някога „суета на суетите“. Когато умният мисли, че всякога ще бъде умен, той не подозира, че ще каже някога „суета на суетите“. Когато младата булка мисли, че ще живее щастливо със своя възлюбен и тя също не допуска, че ще каже някога „суета на суетите“.

Ще се запитате защо всичко е така. Защото гругояче не може да бъде. Да питате защо известно нещо е така, това е все едно да питате защо човек трябва да тъче. Много просто. Човек тъче, защото грехите се късат. Всяко нещо, което се къса, трябва да се тъче. И всяко нещо, което се тъче, трябва да се къса.

Много от съвременните хора, както и някои от вас, минават за учени хора, свършили университет, изучавали математика, философия, естествените науки и др. Въпреки учеността на хората, те знаят едва една трета от тяхната специалност. Толкова по-добре, има още много да се учи. От гледището на новата математика понятието за права линия, за плоскост и за тяло се определят по следния начин. Всяко нещо, което само се удължава, без да се разширява, е права линия; всяко нещо, което само се разширява и удължава, без да надебелява, е плоскост; всяко нещо, което само се удължава, разширява и надебелява, е тяло. Значи правата линия е граница на плоскостта, а плоскостта е граница на тялото.

Представете си, че имате правоъгълника **АВСД** и на върховете му се намира по едно същество – **А, В, С, Д**. Ако ъглите **А** и **С** се стесняват, ъглите **В** и **Д** ще се разширят, от прави ще се превърнат в тъпи. При това положение съществата **А** и **С** се отдалечават, а съществата **В** и **Д** се приближават. Колкото повече се стесняват ъглите **С** и **А**, толкова повече се отдалечават съществата **А** и **С** и толкова повече се приближават съществата **В** и **Д**. И обратно, ако ъглите **А** и **С** се разширяват, съществата **А** и **С** се приближават, а **В** и **Д** се отдалечават. Като знае това, човек има предвид кога може да се приближава към своята цел и кога да се отдалечава. Приближаването и отдалечаването от целта е в зависимост от стесняването и разширяването на ъглите.

Мнозина искат да им се кажат някои работи, ясни за разбиране. Това е най-лесната работа, но в края на краищата ще кажат: „Суета на суетите, всичко е суета.“ Защо? Ясно е например, че трябва да си купите нов костюм, нова шапка или нови обувци, но тези неща са преходни, не могат да задоволят стремежа на ва-

шата душа. Тогава вие се стремите към неясни, отвлечени неща и се задоволявате с тях. Запример всички говорите за любовта – отвлечено понятие, но сте доволни. Никой не е виждал любовта, нито я пипал, нито я вкусвал, но е доволен, когато се говори за нея. Казвате, че чувствате любовта в сърцето си. С кое сърце? С обикновеното? Това, което трепти в човека, не е сърцето му. Ето защо ние казваме, че любовта не се възприема чрез сърцето, а по особен вътрешен път, незнаен и за самия човек. Обаче реално е тъкмо това, което човек не знае. И добро е това, което човек не познава. Човек познава само ония неща, които хвърлят сянка. Само тези тела хвърлят сянка, които имат дължина, широчина и дълбочина или височина.

Казвате, как е възможно да бъдат реални неща тези, за които нищо не се знае? Вие считате незнанието за невежество. Според мене в известно отношение невежеството е за предпочитане пред знанието. Добре е човек да бъде невежа в лъжата, в кражбата, в обидите, в престъпленията и т.н. Добрият човек е невежа в правене на зло. И да иска да направи пакост или зло на някого, не знае как да постъпи – невежа е човекът. По-добре ли е да срещнете човек, който знае да обижда, да лъже, да краде, да върши престъпления, да осъжда хората? Ще кажете за някого, че бил голям художник. В какво проявил майсторството си? В сенките, много сенки поставял. Това не е истинско художество. Изкуството не се заключава в многото сенки, но в умението на човека да поставя сенки и да знае колко силни или слаби трябва да бъдат те.

Днес се говори за светлини и сенки не само в художеството, но и в самия живот. Човек трябва да знае ролята на сянката и на светлината в живота и да знае къде да ги поставя. При това той трябва да различава сянката от реалността. Запример каква разлика съществува между дървото и неговата сянка? Понякога човек намира реалността на нещата в техни-

те сенки. В това отношение сенките са необходими. Понякога и без сенки се отива към реалността. В този случай, дойде ли до сенките, човек казва като Соломона: „Суета на суетите, всичко е суета.“ За да не извадите криво заключение за живота, по-добре е да вървите от сенките към реалността, отколкото от реалността към сенките. Ще кажете, че сте вярващ човек. Вярващ си, но вярата ти постоянно се мени: ту в едно нещо вярваш, ту в друго. Каква е твоята вяра, ако посоката ѝ се мени по няколко пъти на ден? Не е лошо да се мени човек, но поне да допринася нещо. Когато махалото на часовника се движи ту на една, ту на друга страна, то върши работа, показва времето. Неговото движение е ритмично. Ако се движи неправилно, без никакъв ритъм и не показва точно времето, неговото движение е безсмислено.

Религиозните хора казват, че човек трябва да бъде добър. Срещате едного, той седи на едно място и казва: „Искам да бъда добър.“ Махалото се подвиги наляво. После пак казва: „Искам да бъда добър.“ Махалото се подвиги надясно. Колкото повече повтаря желанието си, толкова по-редовно се движи махалото и часовникът работи. По едно време човек се отегчава от работата си и казва: „Няма смисъл да бъда добър. И по друг начин може да се живее.“ Кажеш ли така, махалото престава да се движи, часовникът спира, но кой дето го срещне все му дава по един ритмичен удар. И той удря, но в края на краищата връща се у дома с пукната глава. „Защо е пукната главата ти?“ „Ударих на едного плесница, а той ми удари две и ме повали на земята.“ Значи слаб човек си. Ти трябва да познаваш силите си и да предвиждаш какъв ще бъде краят на борбата. Който се бори с една мъчнотия и не може да я победи, той е слаб човек, още живее в суетата на суетите. „Искам да воювам.“ Ами, ако те победят? Има смисъл да воюваш само ако си сигурен в силите си. Ако те победят, по-добре не влизай във война. Слабите хора не трябва

да воюват. По-добре нека стоят мирни и тихи, да гледат какво правят силните. „Ама какво искаш да кажеш с това?“ Нищо особено, правя опит с леда, искам да видя може ли да се стопи от слънчевите лъчи. Ако се стопи, ледът е слаб, ако не се стопи, силен е. Вие знаете какво става с леда, когато се изложи на действието на слънчевите лъчи.

Казвам, глупаво е наистина слабият да се бори със силния и ледът – със слънцето. Каква е разликата между умния и глупавия? Глупавият държи леда в ръката си и не знае какво да прави с него, умният стопява леда и го превръща във вода, мъдрецът стопля водата на слънцето или на огъня и я прави удобна за пиене. Тъй щото, ако питате каква е службата на слънцето, ще знаете, че покрай другата служба слънцето има задача да топи леда и снега и да стопля водата. Правете и вие това, което слънцето прави – стопявайте леда и стопляйте водата.

И тъй, за да вървите в правия път, мислите ви трябва да бъдат прави, чувствата ви – широки, а постъпките ви – да имат и трите измерения. Това значи да бъде човек като слънцето. Това значи да се приближава човек към своя първоначален източник. Всички тела, които се отдалечават от своя първоначален източник, вървят в крив път, т.е. по крива линия. Който се отдалечава от своя първоначален източник, обеднява и прави много погрешки. Който се приближава към източника, забогатява. Като обеднява, човек изпада в противоречия, които го натъкват на отрицателни прояви: кражба, лъжа, лицемерие и др. Значи, когато прави добро, човек се приближава към центъра, когато прави зло, той се отдалечава от центъра. Пита ли някой защо греша, ще знае, че причината се крие в отдалечаването му от центъра. „Ама защо правя добро?“ Защото се приближаваш към центъра. Добре е човек и когато прави погрешки, и когато прави добро, да съзнава това, което прави. Истинското добро подразбира съз-

нателно приближаване на човека към центъра, към първичния източник на живота. Този човек никога не може да каже като Соломона „суета на суетите, всичко е суета“. Обаче започне ли да се отдалечава от центъра, човек вижда вече суетата на своя личен живот.

„Коя полза човеку от всичкия му труд, в който се труди под слънцето?“ (3. стих) Така може да говори само онзи, на когото линията на живота се удължила и той се отдалечил от центъра, т.е. от първичния източник. Някой иска да стане богат, а същевременно се отдалечава от центъра. Това е невъзможно. Ако при това положение забогатее, богатството му е незаконно придобито и в края на краищата ще го загуби. Ако искате да забогатееете законно, всеки момент трябва да отправяте мислите и чувствата си към първичния извор на живота. Всеки момент проверявайте посоката на вашето движение, да не потънете в морето. Както капитанът следи за кормилото на своя параход, така и вие трябва да следите за посоката на своето движение. Следете дали съзнанието ви се разширява или стеснява. Ако се разширява, вие се приближавате към центъра, ако се стеснява, вие се отдалечавате. Някой ограничил съзнанието си, а въпреки това казва, че има много знания, че е учен човек.

Един ходжа се представял за многознаещ и постоянно разправял, че знае какво прави Господ. Когато отивал при султана, все това разправял – какво прави Господ във всеки даден момент. Случвало се понякога да се срещнат ходжата и владиката. Първата им работа била да се надпреварят кой знае повече неща за Бога. Един ден султанът решил да подложи знанието им на опит, да види кой от двамата знае повече. За тази цел той заповядал на един от слугите си да сваря пет-шест килограма мляко и да го изсипе в дълбок съд. Слугата сварил млякото и го сложил пред гостите. Султанът предложил на гостите си по едно парче хляб. Той взел и за себе си

също едно парче хляб и се обърнал към гостите си с думите: „Заповядайте на моята трапеза. Начупете си хляба на хапки и го сложете в млякото.“ Същото направил и той. След това взел една лъжица, разбъркал хапките в млякото и казал на гостите си: „Нека всеки от вас вземе своите хапки.“ „Това е невъзможно. Отде знаем кои хапки на кого принадлежат?“ „Ако хапките си не познавате, как знаете какво прави Господ всеки момент?“ – запитал султанът. За случая Христос си е послужил със следната мисъл: „Ако земните работи не разбирате, как ще разберете небесните?“ След всичко това ще дойде някой да казва, че видял ангел, облян в светлина, с криле на гърба си и т.н. Това е човешка представа за ангела. Всъщност ангелът няма криле, както човек си представя, нито светлината му е такава, каквато хората си въобразяват. Светлината, за която хората говорят, не е външна. Външната светлина е едно нещо, а вътрешната – друго. Ще кажете, че светлината е нещо реално. Какво нещо е светлината и доколко е реална, това е въпрос, върху който малцина могат да се произнасят.

Когато се говори за реалност, трябва да знаете, че вън от любовта никаква реалност не съществува. Любовта е единствената реалност в света. Светлина без любов не е светлина, но сянка на светлината. Тъй щото, когато се говори за светлината на ангелите, ние разбираме вътрешна светлина, която има за основа любовта. Обаче, когато се говори за любовта, разбираме прави мисли, прави чувства и прави постъпки. С други думи казано, любовта съдържа в себе си мисли с удължени линии, чувства с удължени и разширени линии и постъпки с линии, които имат дължина, широчина и височина. Следователно, ако мисълта не е удължена, не е права, ако чувството няма дължина и широчина, не е Божествено, ако постъпката не включва трите измерения, не е възвишена.

Задача на всеки човек е да прилага любовта в живота си като условие за преодоляване на всички мъчности, като стимул за повдигане и като сила за реализиране на всички желания. Без любов човек нищо не може да постигне. Любовта внася топлина в сърцето, светлина в ума и сила в тялото на човека и го прави мощен и велик. Човекът на любовта е разумен, добър, здрав и богат. Няма ли любов в себе си, той минава за обикновен човек.

Един светия присъствал на един от вселенските събори, дето разисквали върху различни философски въпроси. Всички казали мнението си, само светията мълчал. „Защо и ти не кажеш нещо поне по един от разглежданите въпроси?“ – го запитали присъстващите. „Нищо не мога да кажа, не познавам философията.“ „Нищо ли не знаеш?“ „Едно нещо зная.“ „Покажи какво знаеш“ – извикали всички в един глас. Светията взел един камък в ръката си и го стиснал силно. Какво станало? Отдолу, под камъка, потекло вода, а отгоре се явил пламък. Питам, кое от двете неща е за предпочитане – да философстваш върху неразрешими въпроси или да стиснеш камък в ръката си и отдолу да потече вода, а отгоре да се яви пламък?

Следователно реално е само това, което никога не се изменя и не хвърля сянка. Това, което се изменя във вас, не е реално. То хвърля сянка в живота ви. Съмнението, подозрението, неразположението са сенки. На тях не може да се разчита. На какво разчита житното зърно? На силата, която е вложена в него. На същото трябва да разчитате и вие. Силата, която е вложена във вас, е реалното в живота. Разчитате ли на неща, които са въвн от вас, това показва, че уповавате на сенките. Какво сте имали в миналото, това не е важно. Какво ще имате в бъдеще, и това не е важно. За вас е важно това, с което разполагате в настоящия момент.

Като слушате да говоря за реалността, вие очаквате да получите нещо. Прави сте, човек все трябва да получи нещо. Достатъчно е да отвори устата си,

за да глътне малко вода, да се разхлади. Какво очаква тогава от приятеля си? И от приятеля си човек очаква нещо. Според мене приятел е онзи, който постоянно внася доброто в човека, а изнася навън злото. Бъдете приятели на хората, за да бъдат и те ваши приятели.

Мнозина се оплакват от хората, от съседите си, че постоянно ги безпокоели. Как ги безпокоят? Вечер късно сядели, свирили и пели. Не знаят какво да правят, как да излязат от това положение. Проста работа. Турете си памук в ушите, и няма да чувате какво става около вас. Ако някой пее и свири добре, ще слушате и ще се наслаждавате. Щом се наситите, ще турите памук в ушите си и ще си легнете да спите. Памукът е едно от най-простите средства. Има и друго средство – концентриране на мисълта. Ще съсредоточите мисълта си върху някой важен въпрос и нищо няма да чувате. Щом се намери пред някаква мъчнотия, човек трябва да мисли, да чувства и да постъпва право. Ако не мисли право, той сам се осъжда на смърт. Ако не чувства право, той преждевременно остарява. Ако не постъпва право, той никога не може да се подмлади.

Каква поука можем да извадим от живота на Соломона? Като проповедник Соломон мислеше, че ще научи хората как да живеят правилно, но видя, че нищо не можа да направи. Като цар той мислеше, че ще оправи света, но и тук не успя. Като придоби много знания, мислеше, че под слънцето ще намери новото, но накрая каза: „Нищо ново няма под слънцето. Суета на суетите, всичко е суета.“ Това значи: и проповедник да станеш, и цар да бъдеш, и под небето да ходиш, нищо няма да постигнеш. Всичко в живота е суета. Ето защо на никого не проповядвай, никого не управлявай, никога не мисли, че ще научиш хората какво ново има под слънцето.

Ще кажете тогава, че животът няма смисъл. Така не се говори. Да изучавате проявите на любовта, това е една от великите и обширни науки. Срещнете ли един човек, вие трябва да знаете носи ли той лю-

бовта в себе си. Ако любовта е в него, ще познаете по неговите прави мисли, чувства и постъпки. Права мисъл, право чувство и права постъпка са тези, които внасят спокойствие и мир в човека. Щом успокояват едного, те внасят спокойствие във всички. Следователно това, което е право и добро за едного, трябва да бъде право и добро за всички. Благо за едного е благо за всички.

И тъй отношенията на човека към Бога, т.е. към любовта, са правилни само когато мислите, чувства и постъпките му са прави. Отношенията на човека към любовта са правилни, когато той е добър първо за себе си, а после и за ближните си. Щом е добър за себе си, той не може да не бъде добър и за другите хора. Добрият за себе си, т.е. за Божественото начало в себе си, е добър и за другите. Той живее в реалността. Който е добър първо към ближните си, а после към себе си, той живее още в сенките на живота, в суетата на суетите.

Следователно, ако искате да имате правилни отношения към любовта и да се приближите към нея, влезте в областта на разширяването на ъглите. Ако искате да се отдалечите от любовта, влезте в областта на стесняването на ъглите.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Шестнадесето утринно слово
10 февруари 1935 г., неделя, 5 часа
София – Иггрев.*

СТРАДАНИЕТО – ПЪТ КЪМ ЛЮБОВТА

Ще прочета втора глава от Еклизиаста.

„Бог е Любов“

Във втората глава Соломон описва две състояния, които се развиват. Едното е огледало, през което хората минават, всеки един човек минава, а другото е расово огледало, през което минава цялото човечество. Туй, което Соломон е описал преди две хиляди години, сега всички хора, цялото човечество го опитват навсякъде целокупно. Днес Соломон е навсякъде. Навсякъде е философията му. Един цар, който е имал като човек да мине през такава опитност, трябва да бъде цар.

Сега всички хора, които минават през тези страдания, са все царе на страдания. И казва, като разгледал живота си, това направил, онова направил. Всичко, каквото направил, така е. Той иска всички да присъстват, горделив е бил, приятели, певци е имал. Като прегледате цялата втора глава тъй наизуст и научите, ще видите, че някои още не са влезли. А някои – още има кандидати, които първа са дали кандидатурата си, те седят само отвънка с прошение в сегашния живот. И казват – трябва да се живее. Трябва да влезем ние да поработим в живота, да намерим

смисъла. И встъплението е първи стих: „И наслаждавай се с благо, и ето, и то е суета.“

Така мисли младият човек, който още не е влязъл в живота. Онзи, който още не е влязъл в бойното поле, той най-първо е с пушка, накичен с венци, добре стегнат, казва: „Да отидем да се бием!“ Но като влезе дватри пъти в боя, като го засегнат куршумите, като легне веднъж на земята, мъчно можеш да го вдигнеш. Който не е страдал, лесно прави атаки, но който е страдал, мъчно прави атаки. Сега някои от вас сте вече от изпитаните войници, а други едва сега влизат. Онзи, който е изпитал, ял попарата на куршумите, той залегне, не се дига. Казват му: „Защо си толкова страхлив?“ „Е, ще видиш.“ А това, дето Соломон казва „всичко е суета“, аз разбирам вече старостта. Щом станеш кисел, ти си остарял вече. Туй е чувството на старите хора. Най-първо опитваш, вдъхновен си, искаш да направиш нещо, ти още не си раняван, но щом те ранят на едно място, казваш: „Суета на суетите, всичко е суета.“ Ти залегнеш и казваш: „Достатъчно толкова рани.“ Сега в началото си млад, а накрая остаряваш и казваш: „Суета на суетите.“

„Рекох за смеха: лудост е. И за веселбата, що ползва тя?“ (2. стих) „Помислих в сърцето си, да веселя плътта си с вино, когато още сърцето ми се упражняваше в мъдростта, и да удържа безумието, доде видя кое е доброто за човешките синове да го правят под небето през всичките дни на живота си“ (3. стих). Всичко онова, което претърпя Соломон, което пише, му беше наложено от провидението. Той е влязъл в една окултна школа, дето му дали известни задачи да разреши. В края на краищата той не можа да разреши задачата си правилно, но той даде нещо ценно в своята опитност, която почти съвпада с опитността на всички хора. Често има такива състояния у хората. Дойде някой да ти разправи една своя скръб. Всеки ти разправя тъй, като че светът се е свършил. Не че скръбта

му е толкова голяма. Това е преувеличение. Той така разправя скръбта си, като че няма друга скръб, като че той е най-големият страдалец. Той казва: „Бял ден не съм видял.“ А като го погледнеш, лицето му е пълничко, червендалесто, лицето му е месечинка, благоутробното – добре развито, а казва, че много страдал. И страданията на Соломона са от тези на мазничките хора. Очите му ни най-малко не са тъй потънали, възбнати, но са изпъкнали. Той, като поглежда на света, иска певици, иска жени, а при това е пак недоволен. Защо? Защото нямал толкова жени, колкото му трябва. Под думата „жена“ аз разбирам всякога желанието, които господстват. В този смисъл, когато ми казват, че някоя жена търси мъж, аз разбирам, че тя търси някоя мисъл, форма. Мисъл търси. А не че търси мъже. И когато ми кажат, че някой мъж търси много жени, подразбирам, че той търси желанието, а не жени. Външният мъж и външната жена, това са отражения на човешките мисли и желания.

Сега въпросът е не какво разбира светът, не какво разбират онези, които не са влезли в живота, но какво всъщност представя животът. Казваме в живота, в живота на страданията – това разбирате вие под живот. Защото ти можеш да си в един живот, дето няма страдания. А ти влизаш в живота на страданията само когато почнеш да мислиш и да чувстваш. Щом речеш да мислиш, непременно ще се явят и желанията едновременно. Следователно, щом искаш да мислиш и чувстваш, непременно ще влезеш в света на страданията, в областта на страданията. Някой казва: „Не може ли без страдания?“ Може. „Как?“ Не мисли. Щом не мислиш, няма да имаш никакви желания. Но щом мислиш, щом желаеш, непременно желанията ще дойдат като едно естествено последствие. И радостите ще дойдат като една смяна.

Представете си, че един млад човек иска да си нареди живота. Дойде му на ума по едно време да ста-

не овчар. Купи си сто-двеста овци и си мисли, че те ще се размножават, ще се ягнат. Но след няколко години вижда, че всичките му овци измират. Така се случило с един българин в Добруджа отпреди повече от 30 години. Той имал две хиляди овци и все си казвал: „Къде е Господ, няма го Господ.“ Изважда кобура си, стреля три пъти във въздуха и казва: „Няма Господ!“ От другия ден започват да измират овците му една по една, докато измрели всичките две хиляди. Той ги нахвърлил в един кладенец и забегнал. След 15 години се връща, среща го един познат, който го видял как стреля във въздуха и го попитал: „Умери ли го?“

Питам сега, какво иска да покаже този смел българин? Та и вие по някой път казвате: „Глупава работа.“ Всякога в нашата мисъл има едно безумно мислене и безумно чувстване. Ти ще извадиш кобура си, ще гръмнеш три пъти и след това всичките овци до една ще заминат. Та, след като направим една погрешка, ние не се връщаме да я оправим. Соломон не иска да поправи грешката си. И като направи една погрешка, не изважда опитност. Той пил и ял, и казва: „Ще пия повече!“ Това значи – взел си една жена, но казва – с една жена човек не може да бъде щастлив, чакай да ги направя две. Взел втора, и тя не била достатъчна, а после взел и трета. След това взел четвърта, пета, шеста. Увеличавал ги, увеличавал ги, докато се намерил в едно голямо противоречие. Не може да гледа вече тези жени. Ще кажете – как не може да ги гледа, те сами ще се гледат.

Другояче ще обясня въпроса. Носиш един чувал на гърба си и постоянно притуряш по едно кило в чувала. Туряш едно, две, три, четири и повече, докато стане този чувал до сто килограма тежест. И не можеш повече да го носиш. Каруца няма, слуги няма и ти вече се изпотиш, запъхтиш, казваш: „Не се носи този чувал, тежък е.“ Питам, кой те кара да носиш този тежък чувал от сто килограма на гърба си? Каква е идеята? Казваш: „Трябва да се живее.“ Чудна работа,

трябва да се живее. Че природата е дала един опит. Показала е на човека как трябва да се живее. На човека не му трябва много. Най-много половин кило трябва да тури на гърба си. Три пъти по половин кило, това са кило и половина тежест на гърба, или най-много три кила на ден. Като тръгнеш сутрин, докато се върнеш вечерта, три кила най-много трябва да носиш на гърба си. Три кила ядене ще туриш в стомаха си, и въпросът ще се свърши. Ти сега си намислиш, че хамбарът ти трябва да бъде пълен с жито. И като влезе тази мисъл в ума ти, не можеш да се освободиш от нея.

Сега мнозина от вас сте още от младите. Вие не сте проучвали силата на човешката мисъл, на човешките желания, да видите какво мощно влияние упражняват върху човека. Някой път една човешка мисъл е по-отровна, по-силна от един куршум. Един куршум ще те засегне и след четири-пет часа ще ти премине. А някой път една човешка мисъл, която е прошепната, може няколко дена да те измъчва. От един куршум ще се развие у тебе чувствителност, ще станеш мек. А тъй, от една дума казана, може да се измени цялото ти естество. Като не разбираме свойствата на тези мисли, ние се спираме върху въпроса, защо Господ е направил така света.

Аз съм наблюдавал българите каква особена черта имат. Например, когато в някое село направят някоя много хубава чешма с хубаво корито, но погледнеш след седем, осем, десетина години, тази чешма е развалена. Защо? Кой как дойде, възхищава се от чешмата, от нейните корита, намира, че е направена от хубав, мек камък, пие от нея вода, но рече, после казва: „Чакай да опитам брадвата си.“ И като погледнеш, този си наточил брадвата, онзи си наточил брадвата и след две-три години погледнеш, чешмата се развалила. Всеки казва: „Брей, развали се хубавата чешма.“ Сама за себе си чешмата не може да се развали. Но ти наточиш брадвата си, онзи наточи брадвата си и после казвате, че чешмата се развалила. По същия начин ние

Всеки ден точим брадвата си върху своя мозък и казваме – развали се. Че защо трябва да точиш брадвата на своя мозък? Ти казваш тъй: „От мене човек няма да стане.“ Ти днес десет пъти ще кажеш, че от мене човек няма да стане, а в ума си имаш намерение човек да станеш. А ти точиш брадвата на твоето корито и така разваляш нервната система, разстройва се кръвообращението ти, почва да става нередовно и казваш: „Как така на другите хора нервната система върви добре.“ Ти пиеш вода и точиш брадвата си. Ще кажеш, че не можеш да се въздържаш. Че не можеш да се въздържаш, прав си, това е едно състояние. Оставете един човек на една равна площ, и ще видите как той ще може да издържи. Но оставете един човек на една наклонена хлъзгава площ, дайте му едни хлъзгави обуца и ще видите – и най-голям юнак да е, той ще се хлъзга, не може да се задържи. Животът ви зависи от това, каква площ имате в себе си. Ако ти наклониш малко площта, върху която седиш, достатъчно е най-малкото отклонение, за да изгубиш своето равновесие. Допусни, че ти нямаш пет пари в джоба си, до това време ти си спокоен, няма с кого да се караш. Но допусни, че имаш сто-двеста хиляди лева, имаш отношение с хората, ти вече ще се застъпваш за правата си. Докато нямаш пет пари в банките, ти не се интересуваши от банките. Но след като вложиш сто-двеста хиляди лева, ти започваш вече да се интересуваши от устройството на банките. Защо? Вложил си парите си в банките. Ще кажеш, че парите ти са потребни. Остави това. Дадените условия, при които сега ние живеем, тези неща наистина са потребни.

Сега другият въпрос, не може ли да има човек пари, без да се тревожи. Не може, това е невъзможно. То е все таки баща да има една красива дъщеря и да не се смущава за нея. Този момък я погледнал, онзи момък я погледнал. Ако момъкът е тъй донякъде угледен, както и да е. Но ако е глупав. Или някой мъж се ожени за

една красива жена, която той обича, и чул, че някой мъж закачил жена му, минал покрай нея и засегнал малко дрехата ѝ. Той веднага вади кобура: „Как тъй да бута дрехата на жена ми? Аз ще му докажа на него!“ Как смее той да бута дрехата на жена му. Аз гледам всеки ден хората с кобурите си. Всеки търси някого. Защо? Бутнал дрехата на жена му. Или че взел сто лева от него и не му ги върнал, излъгал го. Казвам, при такова разбиране, при такава философия какъв живот може да има.

В това отношение Соломон беше малко по-умен, по-мъдър. Той не излизаше с кобурите, но той си постави задача, да наблюдава хората как живеят, пък и той живя като тях. Той каза: „Е, закачил някой първата ми жена, ще взема втора.“ После и нея закачат. „Нищо, ще взема трета.“ И той седи преспокойно. Такава била неговата философия на многото жени. Коя е причината, че той взел толкова много жени? Триста жени и шестстотин наложници. Той взел много жени, за да избегне закона на ревността. Той искал да се освободи от този закон и вследствие на това имал толкова много жени. Щом ревнува една жена, взимал втора, после трета, четвърта, пета, за да се освободи от закона на ревността, но в края на краищата дошъл до едно противоречие. Срещнал един ден една млада мома, към която показал любовта си, но тя го пренебрегнала. Вкусването, което той нарекъл „суета на суетите“ се дължи именно на тази млада мома, която го пренебрегнала. Докато я срещне, той ял и пил, имал певици, но след като я срещнал, той намерил едно разрешение. Но с това заедно се намерил в едно противоречие. Защо? Тя му казала: „Какво от това, че си цар? Аз не искам да направя нищо заради тебе.“ И тогава казал: „Суета на суетите, всичко е суета.“ Оттам насетне всичият му труд се обезсмислил. Той не може да разреши въпроса, на какво основание тя му отказала. И цялата глава е посветена на това. Като му отка-

зала, той си казал: „Чакай, аз искам да я забравя.“ И започнал да яде и пие, да пиянства. Докато пиянствал, той не мислил за нея, но щом изтрезнеел, казал си: „Защо ми отказва тя? Чакай да си направя една къща.“ Направил една къща, втора къща, но тя все го мъчи вътре.

Всички вие все имате един, който ви отказал нещо. Всичките ви страдания се дължат на това, че някой ви е отказал, безразлично мъж или жена. Доиде някой при мене, вкуснал се е. Казвам, отказали са му нещо. Помнете едно нещо, любовта рандеву не дава, с празни работи тя не се занимава, любовни писма не пише, скръбни не утешава. Тя не си губи времето. Тя казва: „Какво ти е?“ „Болен съм.“ Духне ти, и си замива. Ти си гладен, тя ти остави самуна и си върви нататък. Ти казваш: „Добре че хляб ми остави. Но защо не се спре да ми поговори?“ Ето сега това е разбиране на едно състояние. Но то е губене на време. Трябва ли да се спреш сега, да разправяш с какво намерение си оставил хляба, че вярваш в Бога, че Господ те е накарал да направиш това нещо, туй-онуй. За един хляб от пет лева ще му разправяш с какви побуждения си го направил, че да не бъде гладен, че го много обичаш и т.н. „Аз, казва, те много обичам.“ Това е арменски долап. Аз не вярвам в това, че много ме обича. За мене многото любов това са долапи. Някой ме пита: „Не ме ли обичаш?“ Казвам: „Слушай, не ме карай да ти казвам арменски долапи. Ако ти кажа, че те обичам, това е арменски долап. Какво ще ти предам, ако ти кажа, че много те обичам?“ „Ама много те обичам.“ Когато някой ми каже, че много обича, ето какво разбирам аз: той, като види хубавия кон, поглади го по гърба и казва: „Много хубав е този кон.“ Но какво има в ума си този човек, който тупа този кон? Казва: „Много хубав кон си. Като тебе не съм виждал такъв.“ Но какво ще бъде второто положение? Седлото, юздите и всадникът на гърба му отгоре. И казва на коня: „Само за това, защото си много хубав, ще ме носиш на гърба си.“ След като

слезе всадникът, пак го потупа по гърба и казва: „Харесвам те, много хубаво ме носиш.“ Пак ще го потупа, после пак ще се качи на гърба му и ще го мушне с махмузите си. После пак ще му каже: „Много хубав кон си. Като тебе не съм виждал.“

Питам, де е злото? Де е лошото разбиране? Две неща има тук. Ние казваме, че онзи, който е възседнал коня, е направил зло, понеже е измъчил коня. Но има едно разрешение на въпроса. Какво разрешение? Този кон да бъде халанча, като някой постник, който седи и ребрата му се четат. При това положение конят няма да се мъчи. Но конят иска да бъде мазен, мускулест. Щом е мазен, този юнак ще дойде, ще го потупа по гърба и ще му каже: „Ти няма да седиш тук като постник, но ще тръгнеш по широкия път. Аз ще опитвам богатата и ти ще ги опитваш – на тебе зоб, а на мене ядене.“ Сега вие се смеете на този всадник, на този кон. Но вашето тяло, това е угоеният кон, а вие сте всадникът, който сте възседнали коня си и целия ден препускаме. И след това, като слезнете от коня си, и казвате: „Хубаво е моето конче!“ После пак се качите на коня си. Някой плаче и казва: „Скоро ще ме напусне кончето ми.“

Сега ви представям картини, но това са състояния в живота, които трябва да се разбират правилно. Вие трябва да имате едно правилно разбиране както Соломон по отношение на физическия свят. Това е една опитност. Тъй както светът върви, ние не можем да избегнем опитността на Соломон. Ние не можем да избегнем този път на страдания. Страданията ще дойдат, и радостите ще дойдат, но нито радостите, нито страданията можем да избегнем. Но второто положение: човек трябва да се научи да разбира смяната на страданията и радостите, които естествено идат в живота. Скъръта сама по себе си продължава живота. Физическият живот без скърби не може. Без скърби животът на земята щеше да бъде 10 пъти по-

межък, отколкото сега. Това не искам да го доказвам, но всеки ще го опита. Скърбите са една провизия в живота, понеже Бог, като е създал света, е видял в какво състояние ще бъдат хората без скръб. Затова той дал страданията, за да ни избави от нещастията.

Страданията са един спасителен път на ония нещастия и мъчности, които биха дошли на хората, каквито даже не са сънували. Страданията не са приятни, но са едно благо в сравнение с онези мъчности, които ще дойдат отпосле. Виждаме, че Христос, който знаеше, че страданията са едно благо, ще бъдат едно благо и заради него, макар и след хиляди години. Христос пострада. Защо? За да избегне закона на мъчностите. Този закон е опасен. Който попадне в закона на мъчностите, той мъчно може да се избави от него. Страданията са път на човешкото избавление. Докато страдате, вие сте в пътя на спасението, на избавлението. Но щом попаднете в закона на мъчностите, там условията вече са други. Това е един контраст. Страданието е признак, че сте в пътя на спасението, в пътя на прогреса, както се нарича. За да не попаднете в закона на мъчностите, вие трябва да страдате. Когато страдате, всякога имате едно неразположение, но не казвайте, че се мъчите.

Вие не знаете какво нещо е мъчението. Мъчението е безизходно положение, а когато сте в закона на страданието, това е едно благо. Някой път страданията са по-малки, някой път са по-големи, има степени на страданията. Колкото страданието се увеличава и може да го издържите, това показва, че умът ви се е развил повече. Страданието показва степента на интелигентността. Колкото повече страдате, толкова сте повече интелигентен. Колкото по-малко страдате, толкова по-малко сте интелигентен. Хора, които са повече развити умствено, повече страдат. Това е един признак. Между човешката интелигентност и страданието на земята има едно съотношение. Стра-

данията се увеличават пропорционално с развитието на човешкия ум. И днес виждаме, че хората имат повече страдания, защото са повече развити. Едно време страданията бяха по-малки, а сега, от няколко хиляди години насам, страданията се увеличават в квадрат, а за бъдеще ще се увеличат още повече.

Сега, като четете Откровението, там в една от главите се говори за небесните жители. И се запитват откъде са дошли тези, облечените с бели грехи. Това са души, които дойдоха от голямата скръб, избелиха грехите си. Белите грехи показват, че в духовния живот те придобиха всичко това, понеже минаха през голямата скръб. Техният ум се разви и те разбраха смисъла на живота. Те дойдоха от голямата скръб. Та сега помнете, че всички минават през голямата скръб и няма какво да се обезсърчавате. Може да се обезсърчавате, но ще минете през тази скръб. Ще минете през тъжни мисли, през меланхолични мисли, но помнете, че това е един път, който трябва да се изходи. Нито такси ще имате, нито автомобили, нито някой на гърба си ще ви носи. Този път всеки сам ще го мине. Няма да има някой, който да ви го улесни. Впрочем все ще има някой да ви помогне, но трябва да знаете, че в този път сами ще минете. Някъде ще ви помогнат хората, но никой не може да влезне в дълбочината на вашите страдания. Казвате: „Той не влиза в положението ми.“ Че как ще влезе в положението ви? Че всеки човек, който е заспал и спи цели осем часа, как ще мисли за вас? Най-после защо хората трябва да мислят за вашите страдания? Някой път вие мислите, че като мислят хората за вашите страдания, ще ви улеснят. Та всеки човек си има малки страдания, но мислете, че страданията са за ваше благо. Всичките страдания, през които човечеството минава, са за неговото благо.

Понякога аз казвам, че се радвам, когато вие страдате. Как така? Някой ми казва, че страда. Аз пък се радвам, че той страда. Казвам, тогава да раз-

делим нашия товар. Те не знаят какво нещо са страданията. По някой път аз съм носил страдания, които тежат сто хиляди килограма. Това показва силата ми. И той страда, и аз страдам, това е само до интензивността на страданията. Но казвам, ти сто хиляди килограма не носиш. Христос дойде до едно място, дето страданията, които му туриха, станаха толкова тежки, че коленичи на земята, не можа да ги издържи. Този кръст, който носеше на гърба си, хвърли го най-после на земята и каза: „Не нося повече.“ Че не трябва ли да хвърлиш кръста си. Ти си дигнал жена си, дъщеря си, носиш ги на гърба си, а те ядат и пият. Хвърли ги от гърба си. Няма да носиш цялото човечество на гърба си. Страдания трябва. Всички трябва да страдаме, нищо повече. Аз съжалявам всички хора, които не страдат. Според мене, който страда, той е герой, който не страда, той е страхливец. Следователно аз не искам да имам работа с хора, които не страдат. Аз не обичам, като страда някой, да ми се оплаква. Това е отвратително. Дошъл той с четири реда сълзи, оплаква се, че страдал. Че какво искаш да бъдеш ти? Човек или говедо? Че ти ще страдаш, защото искат да направят от тебе човек. Страданието е път само за човека, животните не страдат. Но по причина на човешките страдания и животните страдат. Животните живеят много по-добре, отколкото хората.

Сега тук ние се отдалечаваме малко. Казвам, не притуряйте излишни коментарици върху вашите страдания, да мислите, че вашата съдба е много тежка, че провидението е много по-немилостиво към вас и т.н. Това са частични заключения. После, не поддържайте философията, че бял ден не сте видели. Това не е право. Най-първо, отучете се от белите лъжи. Не лъжете себе си, че бял ден не сте видели. Това е голяма лъжа. Който живее, той всякога вижда, че състоянията се сменят. Следователно колкото по-големи страдания има човек, толкова и по-големи радости. И колкото по-

малки страдания, толкова и по-малки радости. Правилно се сменят. Малките радости – малки страдания, големите радости – големи страдания. Но у нас е лошото, че забравяме благата, които ни се дават. Например имаме един приятел, който е направил сто добрини, а някой път е направил само една погрешка, една малка пакост, и ти забравяш добрините, а помниш погрешката. Че ни направил една пакост, това е една случайност. Случват се такива работи. Един млад господар разневява се, взима един камък, иска да удари слугата си. Слугата е далеч и господарят хвърля камъка да го удари. Но като хвърля камъка, наместо да удари слугата, удря жена си по главата, понеже тя била по права линия, но той не я видял. Като бил възбуден, искал да даде един урок на слугата си, без ни най-малко да имал предвид жена си. Слугата станал причина да удари жена си. Все едно е дали ще удариш жена си или твоя слуга. Често нашите камъни попадат върху главите на наши приятели, а някой път падат и върху самите нас. Ако вървите по пътя на Соломон, и вие ще имате същата опитност. И ще кажете: „Суета на суетите, всичко е суета.“ Той дохожда до една опитност и казва: „Понеже Бог дава на угодния пред него човек мъдрост и знание, и радост, а на грешния дава да се труди, за да притуря и да трупа, за да ги даде на угодния пред Бога. „И то е суета и угнетение на Духа“ (26. стих). Значи Соломон подразбира мъдрият да знае как да яде и пие. Това е мъдростта в човека. А на грешните дава да се трудят, да копаят, за да притурят и да трупат, за да ги даде на угодния. И това е суета и угнетение на духа. Соломон казва, че видял – каквото се случва на мъдрия, това се случва и на безумния. Не е вярно това. Не се случва това. Привидно само е така. Соломон е разсъждавал повърхностно.

Аз ще ви приведа един български пример. Това е една приказка, един мит, нещо, което е станало някога, но е предадено в приказна форма. Слязъл Господ

някога на земята, да види как живеят хората. Понеже често му донасяли как живеят хората, той искал сам да провери. Той слязъл на земята и взел със себе си един от най-способните хора, за да го придружи. Тръгват двамата. Дохождат до едно място, виждат един говедар, легнал на гърба си и свири с кавала. Понеже Господ ожаднял, то казал на момъка, който го придружавал: „Моля, нека ми покаже къде има вода да пия.“ Говедарят, както свирил, не се помръднал от мястото си и показал с крака си ей там. Този, който придружавал Господа казал: „Брей, не ни показва къде е водата, но само с крака си посочи.“ По-нататък видели една хубава мома, която носила вода с кобилица. Господ казал: „Тази хубава мома ще дам на този говедар.“ Той се почудил как е възможно това. Спират се вечерта пред един дом, искат да пренощуват там. Но от този дом излиза един и казва: „Такива пътници като вас не приемаме.“ Отиват след това в дома на една бедна вдовица, която ги приела и нагостила добре. Тази вдовица имала една крава. На сутринта срещат из пътя един вълк и Господ казва: „Ето, ще изпратя този вълк да изяде кравата на вдовицата.“ Как така? По-нататък намират една бъклица, пълна със злато и Господ казва: „Тази бъклица ще дам на богатия.“

Чудна работа. Неразбрани неща. Но Господ му дал да разбере. В това време вода нямало за пиене и Господ казва: „Ще отидеш в тази долина, там ще пиеш вода.“ Той отишъл и не пил, казва: „Как, там е ужасно нещо. Там е място на мъчение. Тази вода не може да се пие, тя е много горчива.“ „Е, ще почакаш малко.“ „Не, жаген съм.“ Тогава отиват на другото място. Господ го изпраща там и го почаква да се върне. Това хубавото място било раят. Като отишъл там, Господ го чакал цели три години, докато се върне. Най-после му дошло на ума да се върне, но си казал: „Хубаво място е, тъкмо да се наслаждава човек. Може ли да се напусне?“ Тогава Господ казал: „Това ху-

бавото място ще го дам на онази бедната вдовица, която ни прие добре. А лошото място ще дам на богатия, на когото дадох парите.“

Та в края на краищата има едно разрешение на въпросите. Онези, които минават през пътя на страданието и разберат този закон, ще влязат в пътя на благомото. А онези, които не разберат закона, ще влезнат в противоположното. Та има неща, които са мъчни за разбиране. Някой път не е необходимо да разберем всичко. Оставете нещата някой път неразбрани. Не правете грешката на нашия приятел Величко. След като държи някоя сказка, той обичаше да знае как е излязла. Той ще чака да дойде някой да му каже, че е доволен от сказката, че е говорил с въодушевление. Той държи в Плевен една сказка. След сказката дохожда един при него, засмял се малко и казва: „Искам да ти кажа нещо. Но тъй, на ухото, да ти кажа. Много съм доволен, но голям шмекер и вагабонт си.“ После той ми казваше: „Но тъй ме преряза, като цирей с нож.“ Та, след като държите вашата сказка, не чакайте да дойде някой, да ви каже нещо по нея. Тези шепнения, които наричаме, са много в пътя, в който минавате.

Има два вида същества, които са заинтересовани от вас. Областта, през която минава цялото човечество, е населена с два вида същества – едните са добри, другите лоши. Ще видите, че тези два вида същества постоянно се сменят във вашия ум. Дойде една лоша мисъл като по радио, вие мислите, че е ваша. После дойде друга добра мисъл, пак мислите, че вие я казвате. Вие се намирате в чудо, много лоши мисли и желания ще ви дойдат. Някой път ви дойде мисълта, че от тебе всичко може да стане. Не, всичко не може да стане. Това са празни работи. Друг път ти казва, че от тебе нищо не може да стане. Това са посторонни работи, които идат отвън. Това са тия два вида същества, които се борят в тебе. Някой път си отчаян, неразположен, чувствата ти са объркани – и всичко

това се дължи на областта, през която минаваш. Но изобщо има едно разрешение: човек трябва да мине през областта на страданията, за да влезе в областта, в пътя на любовта. Тъй наричам аз. Половината път на просветения е път на страдания, а половината път е път на любовта. Вие още не сте влезли в пътя на любовта. Засега любовта у вас е един малък проблясък, който се явява от време на време. Например една светлина се яви на земята и постоянно ту се явява, ту изчезва. После години, времена се минават, и пак се яви. Един ден, когато влезете в пътя на любовта, тогава ще видите какво нещо е животът на любовта. Само в пътя на любовта ще престанат сегашните противоречия. Сега, докато сте в пътя на страданията, вие ще питате защо едни-кого си обичат повече, а другите по-малко. Че и между хората има противоречие. Те казват – защо на едни-кого си дават повече вода, а на мене по-малко?

Питам, ако ти си една риба, турена във водата, това противоречие ще съществува ли? Една малка риба, турена във водата, и една голяма риба, турена във водата, може ли голямата риба да каже, че на мене дадох повече вода, а на другата по-малко? Или може ли по-малката риба да каже, че на нея дадох по-малко вода, а на другата повече. Във водата такова противоречие е изключено.

Та, когато влезем в любовта, сегашните противоречия ще изчезнат. И двете риби – и малката, и голямата, имат еднакви условия. И двете риби могат да пият вода колкото искат. Не зная рибите пият ли вода. Когато хората говорят за любовта, туй показва, че те още не са в любовта. Тази любов ще се дава в малки чаши, в по-голяма или в по-малка чаша, навсякъде ще имаш нужда от тази вода. Засега това е само едно предчувствие или едно приготвяне, докато влезете в закона на любовта. И в Писанието е казано, че любовта е изпълнение на закона. Всичкият закон може

да се изпълни само тогава, когато ти изпълниш закона на любовта. Някой път вие мислите, че сте в закона на любовта. Питам, страдате ли? „Да.“ Щом страдате, не сте в любовта. Може в себе си да я чувствате някъде, но вие още не сте в любовта или вашето съзнание не е още така свързано с любовта. И това е едно противоречие, но вие не сте в любовта. Човек може да слиза и да се качва. Но съзнанието му още не е свободно. Вие не можете постоянно да се ползвате от закона на любовта. Например засега има хиляди неща, които ви безпокоят. Седите вие някой път и се оплаквате, безпокоите се как ще прекарате живота си. Че това е безпокойствие. В любовта няма такова безпокойствие. Ти мислиш, че ще умреш. Това е извън любовта. Ти мислиш, че страдаш, че хората не те обичат. Това е извън любовта. Законът на любовта е вън от вас. Тя не съществува. Когато мислите, че сте сами на земята, трябва да знаете, че сте в пътя на страданието. А пътят на страданието непременно води към любовта. Страданието не е любовта, но сигурно води към любовта. В пътя на страданието все таки имате малки проблясъци на любовта. Пътят на любовта прекръстосва пътя на страданията. Влиза и излиза и ги прекръстосва. Има места, дето тя минава, после закривява, върви по една крива линия.

Само чрез любовта ще можете да си обясните противоречията, които са у вас. Казвате: „Едно време имах любов в младините си, но сега я изгубих.“ Вие мислите, че на млади години сте имали любов. И на млади години вашата любов, вашата работа е като на онзи стар дядо, който искал да прескочи един трап. Като искал да прескочи един голям трап, той паднал вътре и си казал: „На млади години тъй ли беше? Ех, като остарее човек, така става.“ Той си мислил, че го вижда някой, но като се погледнал и видял, че никой няма около него, си казал: „Какъвто бях на млади, такъв съм и сега.“ Умният, какъвто е на млади, такъв ще

бъде и на старини. Какъвто е човек в младините си, такъв ще остане и в старините си. Вие ще кажете: „Аз намирам едно различие.“ Щом намирате едно различие, дядо ти – това е различието. Вие мислите, че сте по-умни по отношение на хората. Вие имате един куп дърва. Какво трябва да направите? Първо туряте една клечка, и огънят се запаля. В първо време е слаб, а после се разгаря. Питам, туй разгоряване у вас ли е било? Не е било у вас. Разгоряването е в самите дърва. Значи вашите възможности и на младини, и на старини са били едни и същи. Само че в старини всичките възможности се проявяват. Значи вашите възможности са чакали само времето си. Трябва да знаете, че каквито сте били на младини, такива ще бъдете и на старини. Само че на старини всичките ви дървета ще се разгорят. Вие не мислете, че в старини ще добиете някакви особени опитности. Това, което Бог е вложил в човешката душа, трябва да се разкрие. Във всеки живот е вложено всичко. И сто и двадесет години да живеете, нищо ново няма да се вложи във вас. Вие сами ще проверите това. Съзнанието ви ще се пробуди, за да видите благомото, което Бог е вложил във вас. Затова обработвайте туй, което е вложено във вас, и не очаквайте да дойде нещо ново във вас.

Сега вие може да изпаднете в друга една погрешка. Вие трябва да знаете, че човешките добродетели не могат да се развият без онова състояние, което ние наричаме благодат, и без действието на Божествената светлина и топлина. Някой път ние употребяваме любовта като условие за развиване на човешките дарби. В Писанието е казано: „Ще изпратя духа си.“ Значи любовта е условие, за да се проявят богатата, които Бог е вложил във вас. Не мислете, че вие нямате нужда от хората. Всички хора са условие за развиване на вашите добродетели. Ако кажете, че нямате нужда от хората, вие се лъжете. Всички хора, които Господ създал, всички хора все имат нужда едни

от други. Защо? Понеже всеки човек е проводник на Божествената светлина и на Божествената топлина. Следователно никога не пренебрегвайте и най-малките същества. Не мислете, че нямате нужда от тях. Онова, на което Бог обръща внимание, не го презирайте. Виждате едно дърво и казвате: „Това е едно дърво.“ Ако това дърво, за което Бог се е погрижил, вие минавате покрай него и мислите, че седите по-високо от него, вие сте на един погрешен път, в едно погрешно схващане. Всяко Божествено нещо, което съществува у вас като идея, радвайте му се. Апостол Павел казва: „Аз се прекланям на своите страдания.“ Това е едно ново разбиране. Апостол Павел казва: „Ще се похваля със страданията си.“

Сега очаквам и от вас за в бъдеще да се похвалите със страданията си като апостол Павла. Ето трийсет години съм вече в България и съм получил хиляди прошения от хората да се махнат страданията им. Казвате: „Кажете на Господа да се махнат страданията ни.“ На мнозина съм казвал: „Та вие още не сте страдали. Вие едва сте започнали да страдате.“ „Как така?“ Та едва сте хванали едното краче на страданието. Много крачета има страданието. Та ще знаете, освен че няма да се моля на Господа да ви отнеме страданието, но ще се моля да се увеличат страданията ви. Аз никога не се моля на Господа да ви отнеме страданието. Само това не искайте от мене. Аз нямам право да ви лиша от правото, което Бог ви дава. Ако човек не разбира страданието, то е друг въпрос.

Та казвам, страданието е едно благо, което трябва да реализирате. Благодарете на страданията. Но сами изкуствено не си създавайте нови и излишни страдания. Вие изобилно си създавате нови страдания. Разберете ли тези страдания, които са дадени от провидението, чрез тях ще се опита вашата мощ, вашата сила. Човек ще се опита в страданията си. Ако можете да издържите страданията, вие сте силни. Ако не

можете да ги издържите, вие сте слаби. Христос казва: „Който не дигне кръста си и не ме последва, той е недостоеен за мене.“ Кръстът – това са страданията. Ако не дигне кръста си и не ме последва, той не може да наследи вечния живот.

Та казвам, сега ще дигнете вашия кръст и ще благодарите на Бога, че ви е удостоил да страдате. От хиляди години всички велики хора в света, всички онези, които искат да се нарекат чада Божи, трябва да минат през пътя на страданието, за да влязат в любовта Божия. Ние трябва да изкараме пътя на страданието докрай, за да влезем в пътя на любовта. Защото няма друг път.

Станете сега.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Седмнадесето утринно слово
17 февруари 1935 г., неделя, 5–7.15 часа
София – Изгрев*

СЪУЧАСТНИЦИ В БЛАГАТА

*Трета глава от „Книга на Еклисиаста“ – „Има време за всяко нещо...“
„Бог е Любов“*

В прочетената трета глава онзи, който не разбира, ще мисли, че Соломон е казал много работи, но той е засегнал, само една трета е казал. Той се е спрял само на една трета, защото, каквото говори той, е все за физическия свят. Всичко туй е все за физическото поле. От единия край на тази глава, каквото става, е все тук, на земята, а той мисли, че уж е проникнал някъде надълбоко и разбира работите. И уплел се е в своите чувства. Не работи умът му тук, а уплело се е сърцето му. Ходил, ходил братът, най-после казва: „Да си дояде и допие човекът.“ Това направил Господ, онова направил Господ, но да се понаяде човек и попие, всичкият смисъл е в ядене и пиене. Но Соломон най-първо не разбира какво нещо е ядене. Той трябваше да дойде във времето на Христа, да му каже какво нещо е хлябът.

Казва, че има за всяко нещо време. Времето е за физическия свят и казват – лошо е времето. Времето не може да бъде лошо. Времето само хроникира нещата, които стават, а хората казват, че времето направило това и онова. Нищо не е направило времето. Времето само бележи работите – че си направил някоя пакост, но фотографията не го измисли това нещо от само себе си, нито те накара тя да го направиш. Тя

хроникира само това, което си направил. Някой казва: „Лошо време.“ Времето е нито лошо, нито добро, а ти си накарал времето да стане добро и лошо. Като си станал лош, накарал си времето да прави лоши работи, а като си станал добър, накарал си времето да прави добри работи. Следователно казваш, че времето е лошо или добро. Ти тургаш качества на времето, които са твои качества. „И срок за всяка работа под небето“ (1. стих). То е физическият свят. „Време за раждане и време за умирање.“ Че какво лошо има, ако човек се ражда? Поставайш се слуга – раждаш се. Хубаво е. Уволни те господарят ти – отиваш при баща си. Умирање е това. Де е злото? Тогава раждане – отиваш да служиш, а умирање – освобождаваш се от служуването. Сега де е лошото? Като добрия слуга ти отиваш да печелиш, а като умираш – вече ти си спечелил, взел си, което си спечелил, напълниш си гжеба, отиваш, връщаш се при баща си.

И Соломон не е довидял работите, които Христос дава. Че онзи младият син на богатия баща искал да изучи света и казва: „Татко, дай ми дела, който ми се пада, туй, което имам при тебе. Тук не печеля. Дай ми да ида в света, знания ще добия и богатство. И като се върна при тебе, тогава ще ме видиш какво ще придобия.“ И баща му казва: „Хубаво, синко, иди.“ Дава му дела, който му се пада, и той отива. Казва на баща си, че отива в света да служи. А той не отива за това. А като Соломон отива и повтаря същата погрешка. Казва: „Чакай по-напред да ида да се понаям и попия, преди да отида да служавам на господаря си.“ Сега вие всички правите същата погрешка. Сутрин, като станете, не си свършвате работата, а най-първо мислите да ядете и да пиете. Че вие правите тъй, както блудният син. Казвате: „Чакай да се понаям и да си попия малко.“ И като нямаше какво да яде и да пие, тогава отиде и се представи слуга на един богат господар, който нито го погледна какъв му е халът, казва: „Едва за свинете го бива.“ И каза: „Той е от тия, че и

от рожковите да не му дават да яде.“ Най-после Христос представя и другата страна на живота, тежката страна. Втория стадий. И като видя това, казва: „Разбирам, тук и рожкови няма, а при баща ми като работеха, всичките слуги имаха какво да ядат и пият. Там всякога имах да ям и да пия, а тук и като работиш, не ти дават. По-добре да се върна при баща си, да му стана слуга, отколкото при този господар да остана и да му паса свинете.“ При баща си той имаше много хубава шапка, дрехи, накичени с цветя. Обущата ги няма, шапката на двайсет места скъсана, дрехите – окъсани. Връща се при баща си и казва: „Татко, съгреших и пред небето, и пред тебе. Не съм достоен да бъда твой син, но направи ме да бъда като един от твоите слуги. Туй, което научих от света, и тук е лошо, и при тебе намирах много кусур, тук е лошо, но в света отатък е още по-лошо.

Сега не мислете, че животът от Соломон досега се е изменил. Не се е изменил. На физическото поле постоянни промени, промените постоянно стават, но светът не се е изменил. Едно животни гледа навсякъде, като се отвори къщата, да влезне, да задигне нещо и хайде навънка да избяга. И човекът, и той мяза на животните, и той, като влезе в къщата, ще поседи на стола, ще се поогледа, ще хвърли поглед наляво и надясно и като вземе нещо, и той ще излезе навънка. И питам, та цялото управление, което ние имаме, какво е? Кой в каквато къща е влязъл, все е задигнал нещо. И стражарите ще го хванат, туй, което сме задигнали, да го повърнем.

Сега от туй, което става в света, вие не можете да извадите едно заключение. И светът в туй състояние е една болница. Следователно от тази болница и от тия кревати, и от това лекуване вие не можете да извадите заключение за това, което е вънка от света. И в дадения случай казвате: „Не може без тази болница.“ И по-хубаво нещо за тия болните хора от болницата няма, и по-хубав порядък от този, който имате сега, не може

да има. И вие искате един свят без болници, без легла, без лекари, без болни и без слуги. Но това е за онзи здравословния живот. Но дотогава, докато има болни, ще има и болници, ще има сестри милосърдни, и какво няма тогава. Вие трябва съвършено да излезнете из болницата навън. В дадения случай не може без това. Питате, не може ли без болници? При туй състояние болницата е най-хубавото нещо. По-хубаво нещо за болния от болницата няма. По някой път вие искате да имате един свят без лекарства и без слуги. Дотогава, докато има болни хора, слуги ще има, и сестри ще има милосърдни. А като престанат болните, сестри милосърдни няма да има. Какво ще има тогава?

Питам, кое е по-добро, да има две сестри, едната за главата, едната за краката да те носят от едно място на друго или ти да стъпиш на краката си и да ходиш сам? А ти сал току благодариш: „Сестра, много ти благодаря.“ Е, да те пренасят цял живот, какъв смисъл има за теб? И питам, тия сестри не си ли губят времето за теб? Защото те са сестри милосърдни, но и те казват в душата си: „Няма ли да стъпи този човек на краката си, че да не го пренасяме?“ На тебе ти е много добре. И тогава среща един турски бей един гръцки поп, който каза: „И-и-ий!“ Един умрял го носят. А „и-и-ий“, то е в... го носят, а на турски значи „добре“. Тогава турчинът казва: „Папаз ефенди, за тебе е много добре.“ Ти си пееш „и-и-ий!“, но за умрелия, когото ще погребат, на него ни най-малко не е добре. И сега гледам и Соломон, мъчи се той, аз го виждам като едно малко дете, което е в първо отделение. Като се върне, току казва буквите на майка си, на баща си: „Тъй каза учителят, че туй било първата буква.“ И после как описва една приказка. И току пише това дете, разправя: „Знаете ли вие?“ И най-после казва: „Научих нещо!“ И това дете мисли, че е много умно. Хубаво, но казвам, каква работа може да свърши един човек с един буквар.

Е, хубаво казва: „Време за раждане и време за умирање, време за насаждане и време за изкореняване на насаденото“ (2. стих). И насадиш лозето, и дава плод, и ако не дава плод, после ще го изкорениш. Защо го корениш? Защото плод не дава на земята. И сега даже, които изучават, казват: „Че не е ли много умен Соломон?“ Не. За физическото поле, за физически работи той беше много умен. Там вече придоби известни познания. И той им казва: „Тъй повече от това, което аз разкрих на физическото поле, вие няма да разкриете.“ Това е, което търси човек, търси, търси и идва до заключението. И после казва: „Защото това е делът му, понеже кой ще го доведе, за да види онова, което ще бъде след него?“ (22. стих) Сега туй трябва да се разбира. Ако ти очакваш утрешния ден, и утрешният ден ще бъде пак като днешния ден. Но по някой път вие мислите какъв ще бъде вашият живот, след като умрете. Дотогава, докато вие умирате и се раждате, животът не може да се разреши. Раждане – това е – ти се цаниш да служиш. Умираш – тебе те уволняват. Е, какво си разрешил, като те уволнят? Кажете ми. Умираш, казват: „Той умря.“ Е, хубаво, като умреш, утре пак се родиш и после ще станеш слуга при един господар, и после пак ще те уволнят и после ще станеш господар, че пак слуга при друг господар и ще те уволнят и т.н.

Та казвам сега, вие почти всички сте религиозни и всеки ден почти минавате третата глава, казвате: „Домегна ми да работя, искам да умра.“ Е, хубаво, като умреш, къде ще идеш? И какво ще правиш, след като умреш. Ама казва жената: „Мен ми домегна този мъж. Седи тук като кълн, не отива да работи.“ Мъжът казва: „Домегна ми тази жена, не работи.“ Той ѝ хване две-три слугини, като кълн седи, не работи. „Или тя, или аз трябва да умрем, за да се освободим и двамата.“ Питам сега, тебе ти е домегнал един мъж и казваш: „Този мъж, не мога да живея с него.“ Преди години един наш добър приятел идва при мене и казва: „Не искам да

живея с жената, не мога да я търпя, ще я напусна. Ти какво казваш, мога ли да я напусна?“ „Можеш да я напуснеш с едно условие. Мислиш ли да се жениш пак?“ „Разбира се, друга ще намеря, с друга ще живея.“ „Подобра жена от тази не можеш да намериш. Ако си решил да се не жениш, можеш да я напуснеш, но ако мислиш да се жениш втори път, не прави тази глупост, ти ще загазиш. Ти ще замязаш – един пример има. Един турски момък, седял той, казали за него „бей гендес“ – княз на князете. Казва: „Чакай да се сгодя.“ Като се сгодил, казали му: „Алемеш“ – при хората близо. От княз – при хората близо. Казва: „Я да се ожения!“ Като се оженил, като хората барабар. Значи княз на князете, близо до хората и като хората наред. После казал: „Я да напусна жена си.“ И станал елеме маскара. Ти си напуснал едно от най-хубавите състояния – бей денгей. Туй е едно състояние. Иска да се сгоди, значи си съзнал, че ти липсва нещо. Намерил си едно същество, което като тебе и то търси. И двамата сте будали. Будаллът не е там, че те се срещат, а че те мислят, че като се срещнат, ще бъдат щастливи. Е, хубаво, допуснете, че тия двамата са моите крака – единият ми е десен и левият крак. Десният е момъкът, а левият е момата, навсякъде се разхождат, а пък аз крака нямам. Сега те седят отдалече, пък искат да се съберат, а мен ми е интерес, защото те, като се съберат, ще ми станат два крака. И аз казвам – вие се съединете и щом се съберат, залюбят, веднага дойдат при мене. Питам, де ще бъде тяхното щастие? Те мене ще носят. Аз ще стъпя на единия, на другия си крак. И после ще кажа – ха, възлюблена сега, ха възлюблений, ха възлюблена и най-после ти все очакваш нещо.

Туй е физическото разбиране. Туй е физическото и няма никакво разрешение. На физическото поле няма никакво разрешение за живот. Който търси щастие на земята, тук няма разрешение. И който търси здравето на земята, разрешение няма. И който търси знани-

ето на земята, тук знанието не е. Ти можеш много да дириш, но физическият свят е свят на завършените резултати. Той е свят, който показва кой докъде е достигнал. Физическият свят е изложение на разумния свят, на разумни същества, да се види какво си направил, да се види кое същество докъде е достигнало в своите разбирания. Следователно всичко това, което ти мислиш, което ти правиш, един ден ще се приложи и хората ще си дадат мнението. След туй един ден ти ще си вземеш своите картини и ще видиш своите непостижения, какво не си постигнал, и ще идеш пак да се учиш. Умиращ, ти отиваш в другия свят. И каквото направил, ще дойдеш пак на физическия свят, пак ще го изложиш. Пак ще ти дадат едно тяло да живееш. Но опасността седи в това, човек не може да направи различие между света на ума, или Божествения свят, и света на чувствата, или духовния свят, и света на постъпките. Запример вие не знаете произхода на човешките чувства и не знаете произхода на човешките мисли, и не знаете произхода на човешките постъпки. Аз не искам да ви ги определя, защото, ако ги определя, вие ще кажете, че аз съм тъй казал. За мене може да има смисъл, но за вас какъв смисъл може да има? Човешката мисъл си има свой произход, човешките чувства си имат свой произход. И човешките постъпки и те си имат свое начало. Откъде е започнала човешката мисъл?

И казвам сега, от Соломона ние може да се ползваме, след като описва всичките работи, дето прочетох. „Видях труденето, което даде Бог на човешките синове, за да се трудят в него. Направи всяко нещо хубаво на времето му“ (10. и 11. стих). Това е на физическото поле. Всяко нещо е хубаво на времето му. Здрав си донякъде, после се разболееш. Красив си в млади години, като остарееш – изгубиш красотата. Навремето си бил хубав, а после какво става? След като остарее човек, какво става с него? „И света положи в техните размишления, без да може

человек да издири отначало до конец делото, което е Бог направил“ (11. стих). Че как ще види той това? Той трябва да влезе в духовния свят, в света на чувствата и след туй трябва да влезе в света на мислите, и след туй, като мине в тия трите свята, да влезе в онзи Божествения свят, там да види какво е. Както го наричат окултистите, да влезе в причинния свят, за да види трите свята, той трябва да ги види, за да види какво съотношение имат тия трите свята.

Та казвам, най-първо на вас ви трябва да се абстрахирате до известна степен от вашата личност. Личността на човека, това представлява физическият свят. Като личност вие казвате: „Аз съм свободен.“ Вие търсите една свобода на физическото поле. Ако търсите свобода на физическото поле, да ви кажа как. Трябва да бъдете човек с добре устроено тяло, трябва да имате пари, най-малко един приход от петстотин хиляди лева, трябва да имате една къща с четири-пет стаи, кухня, трябва да имате две-три слугини, автомобил трябва да имате и трябва да имате всички модерни придобивки, за да бъдете свободен. Туй трябва да го имате. Вие сега ще кажете: „Нас това не ни трябва.“ Е, какво ви трябва сега на физическото поле, кажете ми? Какъв смисъл има – ти си бос и ходиш по земята? Казваш, не е здравословно. Някои не препоръчват това, казват, че босото ходене не било здравословно, а обратното. И едното, и другото не е хубаво. Че ти бос като ходиш, ще се натъкнеш на човешките извержения навсякъде, където ходиш. И после трябва да си миеш краката, и после тия извержения проникват по тялото. Ти си вървиш. После тия нечистотии, които поленват по ръцете. Хората в своите кухни се тровят. Че ти в една клиника, като правиш всичките операции на болните хора, ти се тровиш вътре.

Каквото и да правиш в света, ти се тровиш. Ти казваш: „Аз правя добро.“ Аз не зная къде е доброто. Сега аз не искам да кажа, че туй, което вие разбирате,

че вие правите добро, но вие разбирате света, тъй както Соломон го разбира. Вие правите добро, за да ви платят. Ти си добър, за да обърнат на тебе внимание. За какво съм аз добър? Защото има интерес. Ако не съм добър, никой няма да ми обръща внимание. Честен съм. Защо? Ако не съм честен, никъде няма да ми дават работа. Аз искам да бъда учен на земята. Защото, ако не съм учен, простите хора работа не могат да вършат. Тук, на земята, трябва да бъдеш учен човек. Казват: „Нас много учени не ни трябва.“ Та има едно неразбиране. Ако влезете в религиозните общества, има едно скрито тщеславие в човека. Често онзи, който е учен, иска да покаже, че е учен, че трябва да се учи. Пък онзи, който не е учен, казва: „И без учение може.“ Той разглежда въпроса „и без учение може“, понеже той не е учен, казва: „Само учениите хора ли могат да свършат нещо, но и онези, които не са учени, и те могат да свършат нещо.“ Да, могат да свършат. И затова тия хора сами си създали работата.

Среща един млад кон един стар кон. Стария кон го впрегнал господарят му да носи една каруца с грънци. Като стар кон той много пъти е бил бит и върви полека, защото да не счупи грънците. А онзи младият кон му казва: „Защо едва се клатиш? Ей, да вземеш онази каруца, че да пращи!“ „Е, покажи“ – казва старият кон. Той се разпряга, впряга младия кон и като потегля, всичките грънци се изпочупват. Хваща го господарят и го налага хубаво. Пита го старият кон: „Е, как е? Как се карат грънци?“ „Е, за пръв аз опитах това, за пръв път карам такава каруца.“ И тази поговорка е вярна. В това отношение ти си един кон, който теглиш тази каруца. И тези грънци са твоите мисли, твоите чувства и желания. Та ти като теглиш и изпочупваш всичките грънци, и като дойде господарят и види това, ще те наложи хубаво.

Казваш: „Аз съм нещастен човек.“ Щом си нещастен, ти си един млад кон, който изпочупил всички-

те грънци. И сега страдаш. Кой е виновен? Трябва да се прежеждат нещата. И казвате: „Да се освободим.“ От този ред, който Бог е направил, ти не можеш да се освободиш. Ти не можеш да се освободиш от първото отделение, докато не проучиш всички материали на първото отделение. От второто отделение ти не можеш да се освободиш, докато не минеш всичкия материал на второто отделение. От третото, четвъртото – докато не свършиш всичкия материал. Сега туй са аналогии. Има неща в живота, които ние трябва да ги минем. Не може по друг път да ги минем. Ние сме минали по пътя на животните, то е едно отделение, влезли сме в пътя на хората. Сега трябва да придобием опитността на ангелите. Ние, хората, искаме да станем ангели. Ангелите едва са почнали да разбират живота. Те едва са почнали и се разделили на два лагера. Единият лагер е на тъмнината, а другият лагер са ангели на светлината. И в тях строго са определени две убеждения. Едните казват: „Всяко добро първо трябва да бъде добро за тебе, после за другите.“ А другите казват тъй: „Всяко добро трябва да бъде добро за другите, а после за тебе.“ Това е разликата в тях. Два лагера са. И в тях е строго определено. Едните живеят в тъмнина, т.е. не в тъмнина – в светлина, но тази светлина да е за тях. Отвън е светло, но вътре е тъмно. А другите живеят в постоянна светлина. Светлината е за окръжаващите. А някой път добрите ангели слизат на земята и доста си имат пакости с хората. На големи изпитания са поставени те. Някой път те, като са на небето, гледат как живеят хората. И виждат едно голямо противоречие. Те не съзнават живота, тъй както ние го съзнаваме. И искат да научат хората как трябва да живеят. И някой път Господ изпраща един добър ангел да извади някоя грешна душа. И той се намери в голяма беда с нея. Той казва едно, тя върши друго. Той каже едно, тя върши друго. И после целият живот отиде. И той се намери в чудо.

И като се върне ангелът, питат го: „Как прекара на земята? Каква е твоята опитност?“ Той казва: „Слезте да видите.“ Сам му показва пътя, откъде е слезнал. Там като попитате: „Каква е твоята опитност?“, той каже: „Слез.“ А то е: купи ми билет. Казва: „Ще вземеш моето място.“

Но в туй, което ви казвам, не седи цялата истина. Това са само обяснения. Да кажем, тук, на земята, си, тъжно ти е, скръбно ти е, има нещо – тъжен си вътре, нещо не ти е приятно. Женен си, мъж имаш, деца имаш. Учен си, свършил си университет, положение, пари имаш, всичко, но има нещо, което ти липсва. Ходиш ти и не си доволен от живота. Че вземете положението на Толстой. Той, като описва своя живот, най-после идва на идеята, иска да се самоубие. Той мисли, мисли. И Толстой, и Соломон си мязат. Философията на Толстой и Соломона си мязат. И аз наричам Толстия руският Соломон. И Толстой не разреши въпроса. Кое е неговото последно съчинение? Във „Възкресение“ Толстой иска да докаже, мъчи се да докаже направена една погрешка, по соломоновски начин иска той да я поправи. И след като я поправи във „Възкресение“, показва, че мъчно се поправя една погрешка. Тя остава непоправена. И там героят, като стига до едно място, и спира. Във „Възкресение“ героинята се отказва от него. Тя казва: „Аз не искам да имам работа с теб.“ И въпросът остава неразрешен.

Е, хубаво, вие си мислите, като идете при Христа, ще разрешите въпроса, нали тъй? Но как ще го разрешите? Ако вие нямате онова разположение на Христа, как ще разрешите въпроса? Ако идете при Христа, най-първо Христос ще ви прати на работа. Там има такива работи, ще ви прати при най-мъчна работа. Вие мислите както посланията са писани: „Ще бъдем едно с Христа.“ Но то е за бъдеще. Казвам, ще бъдем грабнати във въздуха и ще бъдем едно с Христа. То е вече бъдещето. Но ако днес умрете, при Христа

какво ще правите там? Вие мислите най-първо да презърнете Христа и да го целунете. Да кажат, че сте го разбрали. Ама, че вие тогава ще се разболеете при Христа, защото, след като го презърнете, ще се разболеете. Че ще дойде друга сестра, трета, четвърта и всички го целуват тъй, по вашето, и ще видите един ден – хиляди го целуват. И ще кажете – то тази работа, този го целува, онзи го целува. То е вашето разбиране. Каква ще бъде вашата идея? Че вие имате един Христос съвсем, че вие такъв Христос с хиляди ги имате. Защо ви е такъв Христос? След като се ожените, ето вашия Христос, целувайте си го колкото искате. А вие сега ще си образувате един нов Христос в другия свят. И ще покажете най-възвишената идея, ще го целунете. Но ако влезнете, вие трябва да съедините целия свят в едно и да мислите, че в света има само един мъж и една жена, другите хора ги няма наоколо, никого. А всичкото туй множество и туй кванти, няма ги. Вие в аритметиката имате сто числа. Тургате знака, събирате. След като ги съберете стоте числа на едно място, вие имате един сбор. Общият сбор съществува, а отделните тия числа, стоте поотделно – те престават да съществуват.

Или да ви дам друго изяснение. Представете си, че вие имате жито, разделено в сто чувала. Първият чувал, вторият чувал, третият, т.н. – това са личности. Но дойде един господин, отвори чувала, изсипе го в житницата, чувала хвърли, казва: „Този чувал не трябва.“ Вземе втория, изсипе житото в житницата, хвърли чувала. Това сте вие. И най-после всичкото жито дойде на едно място, а стоте чувала са отвънка. Питам сега, в дадения случай ние не разрешаваме нищо. Противоречия са това в живота. Житото е събрано на едно място, а чувалите са отвънка. Какво ще кажат чувалите? Та казвам, по някой път, когато вие се обезсърчите, помнете, че вие сте на физическото поле. Вие сте един изпразнен чувал. Съдържанието е взе-

мо. Житото, което е било във вас, за което вие не сте се трудили, нито сте работили, нито е ваша придобивка, но някой добър човек го е турил временно във вас, и после дойде и си го вземе. И вие кажете: „Няма нищо.“ Щом се пълните и изпразняте, вие се интересувате от чужди работи.

Питам, ако житото седи във вас, какво ще придобиете? Ако това жито седи сто години във вас, каква полза ще придобиете вие? Никаква полза. Не е ли по-добре това жито да излезне на нивата, отколкото вие да го държите. Вие по-добри чували нямате. Ако сте от зебло, все зебло ще си останете. Ако сте от коноп, от коноп ще останете. Житото стойност няма да ви предаде. Вие чувал ще си останете. И ако всички мисли, желания и постъпки, които сега имате, и ако всичко постигнете, което вие желаете, какво ще придобиете? Кажете ми. Сега аз не разрешавам въпроса, аз не казвам, че всичко е суета. Думата „суета“ не е лоша. Знаете ли какво значи „су“ на турски? „Су“ значи вода, значи мляко. Ти сучеш от майка си, но ти не си се научил как да образуваш млякото. Майка ти знае как да образува млякото. Ти хванеш майка си, понасучеш се малко. А утре майка ти не дава вече. Тогава става суета. Щом сучеш, е „су“, а като не ти дава майка ти, това е суета. Суета на суетите е, когато майка ти не ти дава да сучеш. Тя казва: „Ще се заемеш да работиш, да учиш и да дъвчеш. То беше преди една-две години, а сега аз ще ти дам, а ти сам ще дъвчеш храната си.“

Представете си, че всинца вие поддържате Соломона, но ако вие напишете, ако дойде Соломон в наше време, той трябваше да притури още: „Има време да станеш християнин и има време да напуснеш християнството.“ Да. Има време да станеш българин, има време да напуснеш българството. Защото, след като умреш, в онзи свят българин няма да бъдеш. Питат някои в онзи свят какви ще бъдат. В онзи свят българи няма. Българи на земята колкото искаш. И англичани, и фран-

цузи. В онзи свят ги няма такива. Сега другото възражение, което Соломон е пропуснал: „Виж в света хората как живеят, а ние как живеем. В света хората си имат хубави къщи, а нашите къщи са дъсчени.“ „В света хората са добре облечени, а нашите дрехи са скъсани.“ „В света хората си имат службичка, а ние нямаме никаква службичка.“ „В света хората се ожениха, имат си файтони, а ние я загазихме съвсем.“ Сега всеки казва: „Аз говоря за Изгрева.“ И после всеки казва: „Елате горе на Изгрева.“ Но ако всички дойдат на физическия Изгрев? Почти хората на физическия Изгрев живеят тъй, както и в света. И много по-зле живеят, отколкото в света. По-зле живеят, понеже не си доядат. Аз слушам, разправят се двама млади. Казва единият: „Домегна ми да ям сухи корици. Бива-бива, но сух хляб не се яде, мазничко малко.“ Сега другият му казва: „Е, потърпи малко, все ще изгрее нещо добро.“ Казва: „Какво ще изгрее нещо добро? Ще остареем. Тези, виж, остаряха, онези остаряха, нищо не придобиха, ке изгубим времето.“ Двамата се разговарят и се пооглеждат наоколо.

Казвам, това е философията на Соломона. Те сега по философията на Соломона, вие още нищо не сте видели. Прави са. Аз, като гледам двамата се разговарят, казвам: „Много хубава, отлична философия.“ Казват: „Оголяхме.“ Така и Соломон е казал той като един цар и казва: „Оголяхме и остаряхме.“ И най-после казва: „Каквото и да имаш, единственото благо трябва да остане в яденето, в хляба. Яж и пий.“ Но ето аз какво разбирам. И Христос е казал: „Аз съм живият хляб, слезналият от небето.“ Тогава разбирам. И Соломон казва – човек трябва да намери истинското ядене в живота и всичките тия положения, в които ние се заробваме, причината е яденето. И в яденето ние сме свободни, без него не сме свободни. И яденето е донесло всичкото робство. В дишането ние сме свободни, но без яденето, не сме свободни. Следователно всичките престъпления в света ние ги вършим само заради яде-

нето. Че ти имаш един куп ябълки в един кош, пазиш ги да не ги изядат хората. Аз гледам тия, които продават плодове. Някое дете гледа и бръкне в коша, вземе една ябълка и бяга. Той го настигне, вземе му ябълката и ще му удари една-две плесници. Той е готов да се скара с всичките хора. Казва, пари съм дал, иска да ги продаде. Казвам, при тия разбирания, при тия условия другояче не може.

Де е тогава разрешението на живота? Ти ще напишеш една хубава книга или една поезия, но никой няма да я оцени. Критиците ще те нахълцат на общо основание, ще те направят на нищо. Ти не разбираш живота. Ти ще намислиш едно изобретение, за което писателите, критиците ще те възхваляват, но с това твое изобретение хората ще се избиват. Всички ще те възхваляват, че си открил едно средство за полза на народа си, а с това твое средство хиляди хора ще умират. После ти ще създадеш един закон за изправлението на хората, но с този закон хиляди хора ще се обесят, ще умрат. Питам, с този закон светът станал ли е по-добър? От две хиляди години насам се проповядва християнството, но светът станал ли е по-добър? В дадения случай светът нито е станал по-добър, нито е станал по-лош. Това са наши схващания. Светът си е точно такъв, какъвто си е бил.

Сега вие имате две състояния. Представете си, че както вървите, паднете някъде и си счупите крака. Дойде един човек, намести крака ви и вие седите цял месец вкъщи да заздравее крака ви. Вие сте доволни, че кракът ви е наместен и благодарите на този човек. Но представете си, че същият този човек един ден ви направи една малка пакост. Вие веднага ще забравите доброто, което той ви е направил. И понеже в сегашния живот се прави повече зло, повече злини, отколкото добрини, вследствие на това животът ни е такъв. Животът ни не е добър. Повече злини се правят сега, повече лоши мисли съществуват, отколкото добри. В

обръщение съществуват повече лоши мисли, но в запас съществуват повече добри мисли. Запример вие седите и постоянно сте недоволни, нямате в себе си една постоянна вяра. Казвате, че Господ е направил света така, а ни най-малко не туряте в ума си мисълта, да извършите волята Божия. Сега всички вие сте дошли днес да ме слушате, но не сте питали Господ да ме слушате или не. Това е по една наредба, да дойдете на събрание, но не сте питали Господа да дойдете ли. Казвате: „Учителят все ще каже нещо.“ Но като излизате, казвате: „Учителят не дообясни нещата.“ Както и да ви ги обясня, каква полза ще ви допринесе това нещо? Представете си, че ви обяснявам нещата хубаво, но вие нямате пет пари в джоба си, гладен сте. Какво ще ви помогне моето обяснение?

От всичко това можем да извадим следното заключение. В една богата американска църква, дето проповядвал един от видните проповедници – Спържен, събрали се един ден богатите вярващи заедно със Спържен и казали: „Братя, да се помолим на Господа да ни посочи някои богати хора, от които да вземем средства да помогнем на нашите бедни.“ Тогава Спържен им казал: „Братя, какво ще се молим на Господа да го изкушаваме? Всички вие сте богати, пък и аз съм богат. Ето, аз давам такава сума.“ Тогава и другите обещали да дадат по нещо и по такъв начин се събрала една значителна сума.

Трябва ли да се молим на Господа да ни покаже богати хора, които да ни дадат средства, да помогнем на бедните, когато ние сами сме богати? Средствата са в самите нас. Ето, и тука между вас има един брат, който е лош, и вие казвате – да се помолим на Господа да го направи добър. Няма какво да се молим на Господа да го направи добър, вие сами можете да го направите добър. Как? Този брат е съвсем закъсал, той се молил на този брат, на онзи брат, и всички са му казвали, че не могат да му помогнат, че нямат нищо. Е,

като нямате, тогава ще си започна стария занаят, ще бръкна тук, ще бръкна там, ще си взема каквото ми трябва. И тогава всички казвате, че този брат обичал да ползва, да пооткрадва. Как ще се оправи този брат? Направете му грехи, направете му обуца, купете му шапка, и той ще стане добър, няма да краде. После давайте му най-малко по петстотин лева на месец, и той ще стане честен човек. А вие ще кажете, че не можете да направите това.

При мене са идвали много братя и сестри да ми се оплакват, че хората били много невнимателни към тях. Един брат ми разправя, че правел много добрини, но хората били непризнателни. Дойде една сестра и тя ми разправи, че правила много добрини, но хората били непризнателни. Казвам, и аз се намирам на същото положение. Едва ли има друг човек като мене, който да е правил толкова много добрини. Смея се, като казвам така, но на тия хора, които казват, че са правили много добрини, казвам – чудя се на тия хора, които са правили толкова добрини. Аз пък едва сега се опитвам да правя добро. Аз правя само опит да бъда добър, но още не съм от добрите. Аз не съм още направил добро. Аз имам съвсем друго понятие за доброто. Питам, какво добро съм направил някому? Ако ти дам една греха, това добро ли е? Това е само опит за доброто. Добро може да прави само Бог. Бог ти дава живота, живееш на земята петдесет-шейсет години, ядеш само и пиеш. Искаш добро да направиш, но грешиш, не знаеш как да направиш доброто. Той те пита как минаваш на земята, но ти го излъжеш. Той пак ти даде живот, повторно те върне на земята, но ти пак го излъжеш. Горе лъжеш, долу лъжеш и животът ти става тежък. Казваш: „Тежък е животът ми.“ Господ те пита: „Какво искаш сега? Какво научи на земята?“ „Научих как трябва да се гледа на живота.“

Казвам, всичко, каквото става на земята, е предметно учение – нищо повече. Аз минавам в гората и

вятърът раздрусва гърветата наоколо. Като минавам покрай гърветата, клонът на някое гърво ме плесне и ми удари една плесница по лицето, че очите ми се отворят, светне ми пред очите. Казвам, клонът ме е плеснал, но виновен ли е той? Защо не си внимавал? Ама и клонът не е внимавал. Клонът казва: „И мене вятърът ме е блъснал, и аз съм блъснал.“ Аз гледам и тук, в събранието, доста сестри се блъскаат една друга, вятърът ги е блъснал. Някои седят пред мене, едната блъсне другата, тя пък блъсне трета и после ме поглеждат. Това са благочестиви сестри, едната мушне другата и после ме поглеждат.

Питам, когато хората седнат на една маса да ядат заедно и се мушкат, това Божествено ли е? Не, това е човешки порядък. Тъй както сте събрани тук, това не е Божествен порядък, това е човешки, ваш порядък. И така, както сега ви говоря, и това е човешки порядък. Аз мога никак да не ви говоря. Какво ще се ползвате, какво ще спечелите от това, което ви говоря? Някои от вас ще спечелите, а някои ще изгубите. Някои от вас ще утеша, а някои ще наскърбя. Като привеждам пример за женитбата, някои, които са женени, казват: „Ето какво говори Учителят за женените, за женитбата.“ Вие имате синове, имате и дъщери. Ако синовете ви са добри и ги хваля, добре ще ви бъде, приятно ще ви бъде. Ако не са добри, няма да ви бъде приятно.

Онези от вас, които сте умни и сте си наредили работите, приятно ви е, но ако сте закъсали, ако ви е налегнала сиромашия, ще кажете: „Защо ни се говори така?“ Та в дадения случай едни наскърбявам, други наскърбявам, обезсърчавам. Едни се наскърбяват, други се радват. Какво да правя? Казвам, ако плачете, изведнъж плачете. Никой няма право да плаче, когато другите не плачат. Никой няма право да се радва, когато всички хора не се радват. Плачете, когато всички хора плачат. Радвайте се с онези хора, които се радват.

Казвам, при сегашното състояние в сегашния си живот не мислете, че ще разрешите някоя ваша задача. Една млада сестра ми казва: „Дотегна ми вече „Изгрева“. Искам да се махна оттук, да не гледам „Изгрева“. Възможно е да ѝ е дотегнало. И на мене е дотегнало. На нея веднъж е дотегнало, на мене два пъти е дотегнало. Слънцето изгрява, но ако в тебе нищо не изгрява. Едни печелят, но ако ти нищо не печелиш. Това ме интересува мене дотолкова, доколкото аз мога да участвам в известно благо, това е благо за мене. Във всяко едно благо в света трябва да има един малък микроскопически дял и заради мене, за да се радвам на нещата.

Казвам сега, ни най-малко не искам да ви уча, по-неже, ако река да ви уча, нищо няма да придобия. На земята вие знаете толкова, колкото и аз зная. В някои неща някои от вас знаят повече от мене. В някои неща аз съм голям профан. Аз запример чорапи не мога да плета, дантели не мога да плета, там съм профан. После да утия нещо, не ми иде отръки. Обуца не мога да си направя. Баница не мога да си наточа, не ми дохожда наум, не съм се научил. Както виждате, толкова прости работи не мога да ги направя. Мляко с кафе, ако река, мога да смеси, туй съм научил. Сега се уча как да правя кафето. Показвали са ми тъй, донякъде зная: една лъжичка кафе на двеста-двеста и петдесет грама вода. Ако е за учение – и там има много работа. Както виждате, от ученията на земята много работи не зная. И да копая, не зная хубаво. Аз съм се опитвал някой път да копая, но след като съм копал половин-един час, заболяваше ме кръстът, казвам: „Тежка работа е тази.“

Смееше се един православен поп, като му бях на гости, и ми разказваше една своя опитност. „Имах много слуги, пращах ги на лозето да работят и все им казвах: „Вие не работите както трябва, вие сте такива, онакива.“ Един ден нещо ми казва: „Я, дядо поне, иди ти на лозето да покопаеш малко.“ Казвам си: „Чакай да

отуда, да покопая.“ Като покопах половин-един час, заболя ме кръстът и видях, че не е толкова лесна работа. Разбрах, че не е като моята работа. Казвам си: „Ех, дядо попе, като извършваш своята трябва, туриш си епитрахила, извадиш си Евангелието и четеш. Тази работа е по-лесна от копането.“ Сега се радвам, че някои нови работи съм научил. Не зная вторият ми занаят какъв ще бъде. Учител съм, столарство зная, цигуларство малко. Запример аз свиря хубаво, но още хляба не мога да изкарвам. Страх ме е да дам един концерт. Зная да пея, но още не пея както трябва. Има хора, които пеят и свирят. По някой път вие сте по-щастливи.

Дойде една сестра, казва: „Като излеза в света, аз тъй ще кажа, иначе ще кажа.“ Много смела е тази сестра. Какво ще кажете? Ще излезете да говорите един, два, три, четири пъти и след това хората ще кажат: „Кажу нещо ново.“ Аз веднъж държах една беседа и ми казаха: „Не ви разбрахме. Много философска, много висока работа беше.“ Селяните казват, че била много философска работа. Казвам, прави са, много философска работа е. Казвам, елате сега, ще ви говоря разбрани работи, които не са философски. Питам този човек: „Ти разбра ли ме?“ „Не те разбрах.“ „Сега ще ти говоря за неща, които можеш да разбереш.“ „Малко съм научил този занаят.“ Казвам: „Ти много си закъсал в живота, малко ниви имаш, нямаш никакви приходи, жена ти е много хилава, много страда. Много си похарчил за нея.“ „Да, тя е хилава, болна е.“ Казвам: „Господ скоро ще я прибере. Ще ти даде една богата, здрава жена.“ „Скоро ли ще бъде това?“ „Скоро. Тогава ще се наредиш добре. Къща ще имаш, волове ще имаш, всичко в изобилие.“ „Ако стане туй, което ми разправяш, ще ти донеса един куркой.“ Значи разбрани работи са тези за него. „Ама туй, да не ми разправяш само така.“ „Не, след три години ще стане.“ „Сега вече съм малко спокоен, това го разбирам, това е философия. А тъй да ми

разправяш отвлечени работи. Това поне ще го опитам. Тя ще дойде ли? Тази ми жена се измъчи горката, нека я прибере Господ. Добра е, много добра, но нека я прибере Господ, измъчи се. Ела сега да видиш жена ми.“ „Не, през прозореца само ще я видя.“ „Защо през прозореца?“ „Защото, ако вляза вътре, тя ще оздравее.“ „Не казвай!“ „Ако вляза вътре, то онова, което досега съм казал, няма да се сбъдне. А тъй само през прозореца ще я погледна.“ „Е, хубаво тогава.“

Казвате, тъй не се проповядва. Аз, като давам този пример, аз влизам дълбоко в човека, виждам какво нещо е човешкото сърце. Това са физически разбирания, това са неща, които постоянно вълнуват човешките сърца. Седя по някой път, говоря ви понякога и след като ви говоря, давам си отчет и казвам – ти говориш на тези хора, това казваш, онова казваш, но какво от това си спечелил? И какво от това ще се сбъдне? Ако аз съм на тяхното място, какво ще направя? Казвам на някой брат, че не живее добре с жена си. Но ако аз съм на негово място, как ще живея? Казвам на една сестра, че не живее с мъжа си. Но ако аз съм на нейно място, как ще живея? Това не е философия. При дадените условия тя живее, тъй както разбира. Но ако аз съм на нейното място, мога ли да живея по-добре? Не е така лесна работа.

Често и мене ми казват: „Как търпиш тези около тебе?“ Казвам: „Аз пък се чудя как те ме търпят.“ Това ме интересува от мое гледище, не как аз ги търпя, но как те ме търпят? Тъй, разправям ви неща, които са само забавления, нямат нищо реално. Аз трябва да ви направя съучастници на богатата, в които и аз участвам. Това аз наричам човещина. Онова благо, в което аз живея, трябва да ви направи съучастници на него. Това аз разбирам. Например ходил съм на един извор, пил съм вода от него, знаейки че е този извор. Ако някога и вие сте жадни, трябва да ви заведе на този извор и вие да пиете вода от него. Та и в живота

всички трябва да направим хората съучастници на Божиите блага. Това аз наричам добро: в даден случай да ви направя съучастници на моето благо, което аз съм намерил. Не да ви направя съучастници на моите страдания, аз това изключвам, но на благата, които аз имам, на тях да ви направя съучастници. И след това и вие да ме направите съучастник на благата, които имате.

Това е втората стъпка, за която Соломон говори. Като напуснете физическия живот, вие ще влезете във втората стъпка, да разберете живота. Втората стъпка в разбирането на живота е да направите окръжаващите, с които живеете, съучастници на своите блага. На благата, които са във вас, които имате. Това подразбира законът, да обичаш другите хора както себе си. Ако ти не можеш да направиш един човек съучастник на твоеото благо, ти не можеш да го обичаш. Иначе каквото и да говориш за любовта, ти трябва да направиш този човек съучастник на онова благо, в което ти живееш.

Само така можеш да проявиш любовта си. И когато Христос слезе на земята от невидимия свят, той искаше да направи хората съучастници в онова благо, в което той живееше. И от две хиляди години насам Христос се мъчи не да обърне хората, но да ги направи съучастници в благо, в което той живее. Това е християнството. Казвате – как ще се обърнат хората? Оставете обръщането. Стремете се сега по-не всеки от вас да направи другите съучастници на онова благо, което вие имате в себе си, колкото и да е малко, колкото и да е микроскопическо това благо. Колкото и да е малко вашето благо, не мислете за това, направете и другите хора съучастници в него. Това е великото в света. Единственото нещо, което е казал Соломон, то е да ядеш и да пиеш. Когато направиш един човек в твоеото благо, ти имаш вече един добър обяд, една хубава закуска, една хубава вечеря – едно добро ядене. Щом направиш съучастник един човек, ти ще имаш едно добро ядене.

Сега аз не казвам да се отворите, да приемиете хората в себе си. Разберете ме, аз казвам да направите другите хора съучастници на малките блага, които вие имате. И ако така ме разберете, и ако така мислите, върху тази мисъл от невидимия свят може да ви дадат една малка светлина, и вие ще вземете едно ново направление. Това аз наричам втичане. В невидимия свят трябва да се отвори един път, чрез който да дойде туй благо от Божествения свят. Нашето благо е един малък извор на невидимия свят и ние трябва да направим другите хора съучастници на това благо. Колкото и да е малко това благо, то е един малък извор. И всеки от вас трябва да направи другите хора съучастници. Понеже, като направите и другите хора съучастници, ще се увеличат и вашите блага. Ако не ги направите, вашите блага няма да се увеличат.

Това е една проста философия, което сега трябва да учите. Не е лесна работа, мъчна работа е тази философия. И като я научите, всичките ви сегашни противоречия, които имате, всичко това само по себе си ще падне и ще остане животът в една нова форма, за която ще кажете – имало смисъл да се живее между хората, имало смисъл да се служи на Бог. Имало смисъл да бъдеш и ученик, да бъдеш и учител. Имало смисъл да бъдеш и съдия, и адвокат, и лекар. Имало смисъл да бъдеш и баща, и майка, и приятел. По този начин само всичките неща придобиват едно вътрешно разрешение и животът минава от ограничение в свобода. Или както в Писанието го наричат „от смърт в живот“. Защото според мене смъртта е крайно ограничение на нашето познание. А животът, това е крайното ограничение на всички онези блага, които ние за бъдеще ще имаме и в които за бъдеще трябва да влезем. Да живееш, значи да влезеш в благата на всички хора, които Бог е създал в света. Следователно, когато искате да се запознаете с някого, вие не можете да се запознаете, ако не го направите съучастник на вашите блага

и ако той не ви направи съучастник на своите блага. Вън от това вие не може да имате никакво познанство. И ако ти не направиш Христос съучастник на своите блага и ако Христос не може да ви направи съучастник на своите блага, никакво познанство между него и вас не може да съществува.

Сега, мисля, че ме разбрахте. Ако сте ме разбрали, значи говорих ви на един понятен език. И тогава вие сте онзи селянин, на когото аз говоря за жена му. Сегашната ми философия е малко по-понятна, понеже ви казвам, че болната ви жена ще замине. Болната ви жена е старият живот, който сега боледува и ще си замине за другия свят. От този стар живот вие страдате. И ако направите другите хора съучастници на вашите блага, това е вашата нова другарка, новият живот, който ще дойде. Така ще дойде новият живот. Но кога? Когато направим съучастници в нашите блага онези, които обичаме. И когато направим Христа съучастник в нашия живот и да влезем в Христовия живот, да станем съучастници в Христовия живот. И той да стане съучастник в нашия живот. Това е правилното разбиране на живота.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Осемнадесето утринно слово
24 февруари 1935 г., неделя, 5–7.15 часа
София – Изгрев*

НАСИЛИЯТА ПОД СЛЪНЦЕТО

Размишление – 15 минути

Четвърта глава от „Книга на Еклесиаста“, 13. стих: „По-добро е бедно и мъдро дете, нежели стар цар и безумен, който не приема вече съвет. По-добре е нов верулющ, отколкото стария, който обезумява“...

„Махар Бену Аба“

„Тогаз се обърнах аз и видях всичките насилия, които стават под слънцето. И ето сълзите на насилваните, и нямаше за тях утешител.“ Второто положение е резултат. „И ето сълзите на насилваните“, значи туй всички знаете. Всички имат сълзи. Всеки ден сълзите ви текат от очите. „И нямаше за тях утешител. И силата беше в ръката на тези, които ги насилваха и нямаше за тях утешител“ (1. стих). Та вие не знаете защо плачете. Плачете, защото ви насилват. Казвате – насилие има. Умре сина ти – плачеш. Удариш си крака – плачеш. Не стане нещо – плачеш. Плачът всякога показва, че има някое нарушение. Счупи се нещо, и като се счупи едно клонче, и то плаче. Като се отреже една пръчка, и тя плаче. Когато малките деца тръгнат на училище, на пътя им гадеш подаръци. Най-първо им гадат едно моливче и перце, едно шише масило и една малка тетрадка. И тия деца почнат да се упражняват да пишат. Най-първо онова, което пишат,

няма никакъв смисъл. Пише там някакви си чертици малки. И с години, когато постоянства, тия чертици почват да се оформят и добиват известен характер.

Допуснете сега едно съвременно, модерно изяснение. Че вие имате една разумна плоча, която или пее, или декламира някое стихотворение на някой велик поет. И вие турите плочата, и завъртите, и слушате музиката. И през деня, колкото пъти искате, може да се завърти плочата. И като я турите, тя се подчинява. Казваш: „Ще ми говориш сега!“ Завъртиш я, и тя каже: „Слушам.“ Пита тя: „Какво искаш, да пея или да говоря? Каквото искаш, аз ще направя.“ Но представете си, че дойде при вас този поет, който е съчинил тази форма, туй стихотворение или този музикант. Можете ли вие да го накарате той да пее, колкото пъти вие искате, както плочата? Ни най-малко. Законът там е друг. На плочата можете да заповядвате, тя е под вашата воля, но когато дойде онзи, който е написал или направил това, и почне да говори, как ще му заповядвате да повтори това колкото пъти искате? Как ще примирите това противоречие? По някой път дойде Бог, и вие искате да му заповядвате да пее колкото пъти вие искате. Някой път вие заповядвате на Божествените плочи колкото искате. И като дойде Господ, искате и на него да заповядвате. На плочите можете да заповядвате, но щом дойде Господ, той казва: „Щом искаш да заповядваш, тури си плочите.“ Ти казваш: „Искам да ми издекламираш туй стихотворение.“ „Тури си плочите“ – той казва. Аз искам нещо ново, старото не го декламирам. Старото го декламирам само плочите. А новото, когато искам аз, тогава го декламирам сам. И ничия воля не може да ми заповядва. Сега искам да изведа, че вие искате в живота да става нещо според вашата воля – тогава плочите.

Ама като туриш една плоча, казваш: „Аз това съм слушал „Цвете мило, цвете красно“. В България 50 години все „Цвете мило, цвете красно“. Все е цвете

мило и красно. Но какво е допринесло цветето, като се декламира толкова много „Цвете мило, цвете красно“? Дойде някой при вас и казва: „Аз много ви обичам.“ Но ръцете му са празни, торбата е празна и казва: „Много ви обичам.“ Дойде друг, и той каже: „Аз ви обичам.“ Но торбата му е пълна в ръцете и тури нещо.

Питам, кое положение е по-хубаво? И двете са хубави, само при два различни случая. Ако си богат, първото положение е по-хубаво. Казва: „Много те обичам.“ Ако си сиромаш, второто положение е по-хубаво. Ако си сиромаш, никой да не ти говори за любов, но като дойде, трябва да му е пълна торбата и да извади и ти даде. Тогава условието е тъй: щом говорите, че вие обичате някого, предполагам, че вие говорите на богати хора и очаквате да ви дадат нещо. А щом не говорите за любовта, а торбите ви са пълни, предполагам, че торбите ви са пълни и вие веднага давате. Тогава има едни хора сиромаси на любовта, те само декламират, казват: „Много ви обичам.“

Казвам, ето една Божествена плоча. Дойде гругият, който носи хляб. Това е реалното в света. Сега вие, които не сте научени така да мислите, казвате: „Това за кого ли се отнася?“ Това е само за плочите. В дадения случай може да играете ролята на плочите. И в дадения случай можете да играете ролята на самата реалност. А реалността всякога е нова. Тя не повтаря нещата. И дето има повторение в живота, това са плочи. Дето няма никакви плочи, това е реалността. Нищо повече. Щом ти говориш за миналото, че някой те обидил, че някой ти направил това или онова, това са плочи. Там няма никаква реалност. Казва: „Едно време ми направил една голяма пакост или едно добро.“ Това не е реално. Реалното никога не се повтаря. То само веднъж става. И Божественото в живота седи в това. И блаженство е в живота. Сега някои казват – и плочите донесат известна утеха. Но плочите могат да се счупят, а реалното никога не се

чупи. И истинският живот седи в туй, което никога не се повтаря. Щом повториш едно нещо, ти не си в пътя на реалното, ти си в пътя, който индусите наричат майя. Хубави неща са, но ти повтаряш: „Аз те обичам, аз те обичам, аз те обичам.“ И стане банално. Е, какво искаш да те обичат. Казваш: „Ама аз те обичам.“ Казвам, едно време ти ме обичаше, аз бях богат, сега бих искал да се обърне въпросът – ти да бъдеш богат, пък аз да те обичам, и ти да гадеш. Туй бих желал. И когато дойде да си говорите сега, че аз ви обичам, единият трябва да бъде богат, а другият трябва да бъде сиромах. Сиромахът трябва да каже: „Аз те обичам.“ А богатият трябва да си отвори кесията и да каже: „За обичта аз плащам.“

Туй е сега едно външно обяснение. Защо по някой път вие казвате, че вие не прогресирате? Защо се спират хората в духовния живот? Защото живеят живота на плочите. Аз гледам по някой път, като сте курдисали вашите плочи и току върти се плочата. Казвате: „Как, не е ли хубаво? Ама ние в нашето общество как живеем? Братски живеем.“ Човек, който ми говори за един минал живот как живеят в тяхното братство, за мене това не е реално. Това е майя. Говори ми за един живот, който не си живял. Говори ми за една любов, която никога не си опитал още. Невежият за мене някой път има по-голяма цена, отколкото ученият. Защото невежият има една задача неразрешена. Казва той, има една формула, казва: „Не я разбирам.“ Носи той формулата и казва: „Не разбирам.“ А някой ми носи една разрешена задача и 20 пъти са ми показвали тази решена задача. Предпочитам неразрешената формула пред разрешената задача. На мене малките деца са ми казвали как става събирането. Едно дете ми каже, друго дете ми каже: „Ама чакай да ти разправя“ И аз слушам. Туй, казва учителят, е събиране. И всичките деца казват: „Сега разбра ли?“ И всичките ми казват: „Разбра ли?“

Питам сега, след 20 деца като ми разправят, ми предават как се събира и изважда, аз вече зная. Както първото дете ме е научило, и двайсетте деца ще ме научат същото нещо. По някой път всички ние мязаме на малките деца, които преподаваме на своите близни това, което те са свършили. Ама трябва да живеем добре. Ама ние трябва да знаем едно – на любовта трябва да служим. Хайде де. Какво трябва да се говори сега? Разбирам, в сегашния музикален свят всичките музиканти са се отегчили от класическата музика. И гледам, някой като слуша, някой като свири едно парче, казва: „Слушал съм го 20 пъти, банално стана вече това парче!“

Та казвам сега, сълзите, които идват на вашите очи. Вие всеки ден плачете. Казвате: „Тъжно ми е.“ Е, че кой ви мъчи тогава? Кои са вашите мъчители? Най-първо вие казвате, оплаквате се така. Казвате: „Мен ми е много мъчно.“ И плачеш. Е, как ще ти помогна? Имаш една болка, за която ти ми разправяш, или имаш един мъчител, трябва да ми разправиш кой е той. Има закони, ще го дадем под съд. Има си закони. Трябва да знаете кои са тези, които ви насилват. Ама ще кажете: „Ама баща ми ме би.“ Ами баща ви от кой е? Мъчител ли е баща ви, или един благодетел? Ако малкото дете, което е ходило в чуждата градина и крало ябълките, и дойде вкъщи, и баща му взема тояжката и го нашари, и то почне да плаче, вие казвате: „Много жесток баща, нашари детето.“ Кой е мъчителят ви? Вие не сте го намерили още.

Първо, изкушението е онзи, който насади дърветата, той е изкушителят. А кой накара детето да иде в градината и да краде? Онзи, който накара детето да краде ябълките, той накара баща му да го бие. А той е скрит. Той е в детето и в бащата. Детето мисли, че баща му го бие и бащата мисли, че детето е ходило да краде. Онзи, който е ходил да краде и който бие, и двамата са един и същ. В единия случай краде, а в дру-

гия случай бие. Е, как ще го разберете туй? В гостилницата онзи, който ти дава храната, и онзи, който ти взема парите, не е ли един и същ? Най-първо идеш, посрещат те добре, казва: „Заповядайте, седнете на трапезата.“ Услужва ти, турга ти паницата. Казваш: „Колко е добър този човек.“ И отваря ти се душата. След като се наядеш, казва: „Господине, плащай.“ Е, ти си мислиш колко е добър, а казва „плащай“. Ти нямаш пари. Казва: „Как така? Като нямаш пари, защо ядеш?“ Има закон тук и едно правило. Вие идете без закон. Пише така: „Всеки, който няма пари, няма право да яде.“ Ти защо не изпълни закона тук? Като нямаш пари, защо ядеш? И извади дървото, и почне да бие. И те наложи добре. Ти излезеш навънка и казваш: „Лош човек излезе.“

Сега къде е погрешката? Те са нови начини на разсъждение. Ако вие не разбирате, вие ще си умрете такива, каквито сте дошли. Ще си умрете с вашите грамофонни плочи. Ще си умрете като големи мъдrecи на плочите. И от тия плочи нито една буква не знаете повече. И ако вие декламирате, ще имате това, което плочите казват. Сега употребяват плочите, за да учат папагалите да пеят. И те пеят цели оперни парчета. И хубаво ги пеят. Тъй щото вече конкурират се. Един папагал може да ти пее една соната от Бетовен или от Моцарт. И даже вече вие пред тези папагали сте един прост човек. Ще кажете: „Как тъй?“ Факт. Един папагал пее едно парче. И друг папагал също така пее, и трети, събрали се двайсет, трийсет, сто папагали, и всички пеят парчета. Но благодарение на тия грамофонни плочи, те като се въртят, въртят, и тия папагали слушаха, слушаха какво плочите пеят, и тия глупави плочи научиха папагалите да пеят. Въртят се плочите, въртят се, докато папагалът научи това.

Та казвам, в живота има един живот, ние го наричаме механически живот, дето Господ някой път туря своите плочи. Туй, от което вие сте недоволни, вие

сте един папагал в училището и Бог е турил своите плочи да се въртят, да слушате, докато един ден ще гоїде да провери, че вие сте научили хубаво парчето. И тогава ще ви тури друга плоча. Тъй щото сега имате една плоча, друга, трета.

Сега, когато Соломон видя това, казва: „Затова аз рекох блазе на умрелите, които са вече умрели, не-жели на живите, които са още живи (2. стих). – И казва още: – А по-добър от двамата е, който не е бил още (3. стих). – И казва: – Блазе на онзи, който никак не са се родили още.“

Сега да обясним малко по-конкретно, защото то е доста философски. Но той казва: „Блазе на онзи, който е влязъл в гостилницата и е излязъл, и е влязъл.“ Но онзи, който е влязъл в гостилницата и не е ял, и е излязъл? А по-блазе на онзи, който никак не е влязъл в гостилницата.

Но питам сега, каква разлика има между онзи, който е влязъл в гостилницата и се е наял, и онзи, който е влязъл и не се е наял и е излязъл, и онзи, който никак не е влязъл. Хубавото е, че поне, който е влязъл вътре и като е прочел закона: тук, който е без пари, господарят му показва пътя навънка да излезе. Значи ще излезеш навънка. Хора без пари тук не могат да останат. А този, който никак не е влязъл в гостилницата, поне тази грубост не я е изпитал никак. Той е свободен човек. И той си ходи свободно навънка. Той не е опитал благомото на гостилничаря, но не е опитал и неговата грубост.

Та сега трябва да знаете, че на земята вие сте от много умните. Вие мислите, че като влезете в живота... Но животът е една гостилница и там е писано: с пари ще ядеш, без пари – от вратата вън. Когато някой път ви се случи някое голямо нещастие, че не можете да ядете, това показва, че сте от сиромасите. И показват ти пътя навънка. И питаме: „Защо така?“ Защото пари нямате. Напълнете джоба си, че

като влезете, да си имате. Ама вие на мене ще ми кажете. Вие си имате една стара теория. На гостилничаря казвате: „Вие познавате ли баща ми?“ „Не познавам.“ „Ама той е знатен, той е виден!“ „Даже името му не съм чул тук.“ А в тази гостилница е днес с пари, утре без пари. Но туй „утре“ никак не идва. Сега тази школа потребна е за разбиране.

Ако искате да разберете, да влезете в живота, трябва да разбирате основните закони, с които животът се регулира. За да бъдете един щастлив човек, вие трябва да разбирате закона на щастие. Аз гледам сега, Кришнамурти има една книга, в която той се мъчи да убеди хората, понеже неговата задача е да направи хората щастливи. Казва: „Елате, аз ще ви заведа при моя възлюблен.“ Но не вървят хората. Той ще ги заведе, но те не вървят. Къде ще ги заведе? Кришнамурти където и да ги заведе, на земята щастие не може да има. Да ги заведе, значи да имат неговото разбиране. А много мъчно се предава вътрешното разбиране. Метафизически толкова забутана е тази идея, че самата идея остава смътна. „Елате, казва, с мене.“

Питам тогава, Кришнамурти кой заведе при неговия възлюблен? Вие ще кажете: „Ние не се нуждаем от разясненията.“ Прави сте, но да се разбере една идея – той поддържа закона на безличното. А вие ще разберете, той казва, човек не трябва да води един личен живот, безлично трябва да живее. Под думата „безлично“ той има едно съвсем ново понятие. И Кришнамурти, който иска да заведе хората да ги направи щастливи и който се стреми да живее безличен живот, той сам не е постигнал още това. Той сам се облича много хубаво, много модно, много модерно, както аз съм облечен и нашарен. Че туй безличен живот ли е? Туй, което проповядва, в неговото облекло има едно противоречие. И той, като говори на хората, противоречие има в неговото говорене. Защото туй, което говори, той и сам не вярва. Или най-малкото не е на-

мерил думи, с които да изкаже тази велика истина, да бъде понятен. Той казва – човек трябва да бъде безличен, но той е много хубаво облечен. И после той не живее още безличен живот, той се пази от жените като от вряла вода. И много е прав. Пази се от тях, защото, като дойде една жена, тя ще иска да го прегърне. Тази ще го прегърне, онази ще го прегърне, тази се влюбила в него, онази се влюбила и най-после неговото учение... Съвсем друго ще почнат да искат от него – Кришнамурти да ги направи щастливи по обикновения начин, по който хората стават щастливи.

Например ние искаме един човек да ни предаде своите мисли, да ни остави своето богатство, да ни даде нещо от своя вътрешен живот и т.н. Туй е неразбиране. Че то е още едно насилие. Например християнството от толкова време казва – Христос умря заради нас. Че е умрял, то е негова работа. Но умрял е заради нас. А че ние трябва да грешим и да ядем в гостилницата, и да го караме той да плаща заради нас, то е едно неразбиране на учението Христово. Ние ще съгрешим и казваме: „Той Христос ще ни прости.“ Днес един грях прощава, утре друг грях. Това не е правилно разбиране. Христос казва: „Както ме е Отец научил, тъй и аз ви научих.“

Питам, как ви е научил Христос? Вие, които искате да ядете на сметката на Христа, говорили ли сте с него? Съгласен ли е той на туй учение? „Ама един проповедник е казал така.“ Имате ли някакъв документ с него, че работите на негова сметка, че с него може да ядете и пиете постоянно? Нямате. Слушате един проповедник, който е дал тълкувание на един стих и казвате: „Така ми казаха, че Христос е казал тъй.“ Възможно е да е казал Господ тъй. Възможно е, но ако не е казал? Тогава, ако влезнете в една гостилница, в която правилото е така: „Днес с пари, утре без пари“, какво трябва да направите тогава? Бръкнете в джоба си, ако имате пари. Правилото е да седнете и да се

наядете хубаво по всичките правила. И тогава вие ще се запознаете с гостилничаря, той ще ви каже: „Заповядайте, нас ни е много приятно да имаме такъв клиент, ти тук ще ядеш.“ И ти ще кажеш: „Много е добър този гостилничар, много учтив, отлично готви.“ Но влезете вътре, бръкнете в джоба си, нямате нито пет пари. За да не опитате горчивините на този гостилничар да ви покаже пътя навънка, какво трябва да правите сега? Да ви кажа как трябва да се измъкнете из гостилницата, без да ви обиди. Кажете ми вие, вие как мислите? Като влезете в гостилницата, какво трябва да направите? Някой от вас ще каже: „Аз ще му проповядвам.“ Но има друг един закон, който казва: тук се проповядва, след като се наядеш, но преди да си ял, ти не можеш да проповядваш. И ако речеш да проповядваш, преди да си ял, ще ти покажат пътя навънка. Сега, щом нямате пари, какво трябва да правите в гостилницата вътре? Е, казвате, тъй и тъй е казано: който няма пари, да не яде. И какво трябва да прави? Е, спечели пари, че яж. Нали така? Или иди да работиш. Вие ще кажете на гостилничаря: „Господине, чух че във вестниците има едно обявление, че във вашата гостилница вие се нуждаете от един слуга. Аз съм един слуга и дойдох да ви се представя. Не може ли да услужа на вашите свещени гости? Не съм от гладните, но искам да прислужа, да се науча как ядат хората.“ И почни да услужваш. Изходният път е този.

И той ще ви покаже какво имам да правя. Тогава той ще те погледне и ще ти покаже мястото, което заслужаваш. Ако не, ще ви покаже пътя навънка. И в природата – който има, ще седне да яде, който няма – ще се опретне да работи. Аз ви показвам един закон в природата. Който има, ще седне и ще яде, а който няма, ще каже: „Във вестниците е публикувано, че сте имали нужда от прислужник. Аз съм един такъв.“ И господарят ще ви покаже, и вие ще почнете да служите. И няма какво да опявате като някой обран поп, че

служите в тази гостилница. И сега някои от вас сте недоволни от живота, че бял ден не сте видели. Вие оставете това. Разберете, светът е гостилница, в която с пари се яде. Без пари се служи вътре, да спечелиш. И като служиш целия ден, него ден гладен ще бъдеш. И като спечелиш нещо, господарят ти ще ти плати и ще те изпрати навънка. И на другия ден можеш да влезеш да ядеш. Но най-първо ти ще служиш. И преди да си работил, ти нямаш право да ядеш. Нищо повече.

Сега според вашето разбиране вие ще кажете: „Къде е Божията любов, Божието милосърдие, правда?“ Оставете се с вашите стари разбирания, греховни разбирания. Тия разбирания родиха всичките разногласия, противоречия. Всичките злини, които днес има между хората, са родени все от тия неправилни разбирания в живота. Любов, любов, но в името на любовта се върши нещо, което не е любов. И все за любов се говори, за правда, все за човечество, но се вършат други неща, противоречия. Понеже основният закон е: с пари се яде, без пари се работи. Имаш пари – ще седнеш да ядеш. Сега ще преведеш какво означават парите. Първото обяснение на физическото поле, това са парите. Второто положение, на което трябва да преведеш парите, или равносилното на парите в един по-висш свят, това е знанието. Ти нямаш право да ядеш, преди да имаш знание. Да идеш да работиш, значи ще идеш най-първо да добиеш знанието. И след като добиеш знанието, ти ще знаеш как да ядеш. Сега това е вторият превод. Първият превод с пари, вторият превод със знание.

Та казвам, ако ние нямаме знание в живота, тогава как ще ядем ние от благата на самия живот? Не е позволено това. И Ева се опита да яде без пари. Сега второто изяснение. Ева се опита да яде без пари и какви бяха лоши последствията. И ядоха без пари и двамата, но казаха: „Вънка! С пари!“ И когато Господ

каза на Адам и на Ева: „От това гърво няма да ядете“, понеже мук с пари се яде. От това гърво се яде само с пари. И Второто положение – само който има знание, само той може да яде. Който няма знание, не се позволява. Той трябва да работи. Който няма знание, значи няма пари – не се позволява. Той трябва да работи. Сега това е едно обяснение. Има и още по-далечни обяснения. Но понеже вие вървите по пътя на онова механическо разбиране, вие сега имате разбиране, че като дойдете в света, вие искате да ви прислужват като на един княжески син – дето отидете, всичките врати да ви са отворени. И вестниците да пишат само за вас. Е, хубаво. Вие така искате. Законът в света е, като влезете в един дом, тия хора имат едно пиано, ще ви поканят да посвирите едно класическо парче. После ще те поканят в друг дом. Ще идеш като княжески син. Но тия хора обичат изкуството. Ще ти дадат перо и книга, да нарисуваш нещо за тях. Ти ни бъкел не знаеш, ще си отидеш. После на трето място ще идеш на гости. Но те са поети, ще ти дадат един албум, да им напишеш нещо. Ти не знаеш.

Питам, ти, в който дом влезеш, все ще покажеш своето невежество. И ще кажат: „Голям простак е този княжески син!“ И всичките съвременни хора са големи простаци, и всичките религиозни хора са големи простаци. Първокласни простаци, които казват: „Синове Божи сме, – казва – чада Божи сме ние.“ И след туй тия чада ги виждаш какви ли работи не правят, от нищо не разбират. Това може да направи, онова може да направи. Той седи и всичките княгини, колкото ги искаш. И те казват така: „Е, какво знаеш?“ Е, нищо не зная, но хората не постъпват право. И тогава вие виждате практиката. Аз тълкувам, онзи вол е влязъл в гостилницата и като няма пари, казва: „Господине, нямаме ли нещо за ядене?“ И гостилничарят го впрегне да оре цял ден на нивата. И този вол днес оре, но на следущия ден ще бъде с цилиндър и фрак. Ще седне на

масата и ще яде. Днес е вол, утре ще бъде господин с цилиндър. И вие ще кажете: „Почтен господин. Ама той целия ден ора, за да яде.“ Сега, като ме слушате, ще кажете: „Това е унижение в живота.“ Унижение е това, че не разбираме. Който разбира, не се унижава. Унижението е не че някой е станал вол, унижението е това, че той не разбира, че е вол. Има много хора, които са волове, без да знаят, че са такива.

Та ще ви приведа онзи пример. Умира един турски бей. Ще разкажа един разказ. В Цариград е това, в един цариградски вестник. И като умира, той мисли, че ще иде в онзи свят, в рая. Но като умира, въвеждат го в една магарешка форма, в едно магаре го тургат вътре. Вижда магарето това и тръгва. Потегля магарето и той върви с магарето заедно. Хваща го един дърварин и го натоварват. Той обаче мисли, че в тази магарешка форма ще го познаят хората. Обаче карат магарето с дърва в същия дом, дето той е живял. Отиват, но магарето не иска да влезе вътре. Теглят го, не влиза. Казва си – ще го познаят тук. Минава един дървиш, който казва: „Аз ще го накарам да влезе, но ще ми платите колкото искам.“ И той се приближава до магарето и му казва: „Те не те познават, че си ти.“ И магарето влиза тогава. И онези се чудят какво е казал дървишинът на магарето, тайната каква е. Няма да те познаят, че ти си в това магаре. Никой няма да те познае. И магарето влязло. Вие по някой път се срамувате, че какво ще знаят хората за вас. Няма да ви познаят. Вие в магарешката форма никой не ви познава. Влизайте си вътре и излизайте, никой няма да ви познае кой сте вие, те не знаят. И по-добре, че не ви познават.

Сега тия малките работи изнасям, за да се пречистите, да имате една чиста мисъл, понеже с онзи ропот, който сега има в душата ви – целият свят е пълен само с един вътрешен ропот. В нас, в душата ни – ропот, ропот. Всеки казва: „Това не е право, онова не

е право.“ Че на кому е станало туй, което иска? Ама каза – виж царят как заповядва. Царят заповядва, и на него му заповядват. Онзи каруцарин заповядва на конете с камшика, но и на каруцаря му заповядват. Онзи възводният заповядва на възвода си, и на него заповядват. И всичките заповядват. И не знаят откъде е тази заповед. И всички хора са под заповед. Тебе ти заповядват – ще ядеш, искаш-не искаш, ще ядеш. И ако не ядеш, господарят, който те е пратил да ядеш, ще ти наложи да ядеш на общо основание. И после казва господарят – ще идеш да спиш. Ще си хвърлиш дрехите. И ти ще ги хвърлиш. После пак ще станеш.

Питам, кой от вас е свободен, който да прави туй, което иска? Ти си станал музикант. Защо? От обич към музиката ли? Не. Да си изкараш прехраната. Ти си станал поет. Защо? Пишеш на хората, но искаш да ти платят за това. Ти си станал проповедник. Защо? Даже ти си станал майка, да роди няколко деца, че на стари години да те хранят. Казва: „Аз родих няколко деца.“ Де е онова съзнание, че ти иде в света да изпълниш волята на онзи, който те е пратил на земята. Ти казваш: „Уповах се на Бога.“ Не са лоши тия работи, но ние имаме едно неразбиране. Туй разбиране е право за по-нисшите царства, така е, но човек, който е направен по образ и подобие на Бог – другояче трябва да разсъждаваме ние. При всичките условия аз трябва да бъда доволен. И за всичките противоречия, които стават в моя живот, за мене, разумния човек, трябва да има строго изяснение. Аз като слушам тия плочи, които се въртят, те са за децата. Аз им зная произхода. Срещнал съм се с тях, които са ги писали и знаят оригинала на плочите къде е.

Та казвам, има едно противоречие. Влязъл съм в гостилницата, пък пари нямам, не зная какво да правя, как да изляза навън. И след като излезеш, казваш: „Той животът няма смисъл.“ Животът, гостилницата без пари, няма смисъл. И животът без знание няма смисъл.

Сега не разбирайте, че аз искам да отричам вашия живот. Аз за сегашния ваш живот и дума не правя. Сегашният живот, какъвто и да е, той е живот на плочите. Хубави са тия плочи, нямам нищо против плочите. Но казвам, в новото разбиране от тия плочи вие ще научите много обикновени работи. Папагалите и те се научават да пеят тия арии и песни по грамофоните. Но ако искате да влезете в истинския живот, трябва да напуснете плочите. И трябва да научите добре да пеете без плочи. Може би някой казва – и един ден и децата ще ги учат плочите. Ще влезнат там в училището, ще турят плочите, и те ще почнат да преподават азбуката. Това дете, като му говори плочата, ще се научи най-после да говори. Но друго е като дойде онзи оригинал, учителят, който създава плочите. Другояче е като имате реалността на нещата. А реалността ще познавате по едно нещо. Тя никога не повтаря два пъти едно нещо. Туй, което не се повтаря, е реално, туй, което се повтаря, е преходно. Ако страдате, то е в една преходна форма и ако се радвате, пак е в един преходен живот. И когато се радвате и изгубвате радостта си, вие сте в един преходен живот. Туй, което е постоянно, не се губи. Радостта и скръбта, които се сменят. Това показва, радостта е граница на един свят, който е преходен. Вие трябва да влезете в един свят, дето тия граници не се сменят. Да дойдете до едно положение, дето вашата радост да не се сменя, в скърби и скръбта ви да не се сменя. Христос казва: „Сега скръб имате, но ще дойде време, когато аз ще ви видя, и тогава скръбта ви ще се промени на радост. И ще влезете в разбирането на живота.“

Та онези от вас, които можете да разберете, сега всеки от вас може да ви заблуди. Вие искате да сте щастливи. И аз туря една плоча, и тя казва: „Вие сте нещастен, глупав човек в света.“ И почне тази плоча да се върти: „Ти си най-глупавият човек, ти си най-глупавият човек.“ И ти повярваш в това нещо и

станеш глупак. На другия ден туря другата плоча: „Ти си най-умният, ти си гениален.“ На третия ден туря пак другата плоча: „Ти си глупак.“ И най-после ти се заблудиш, не знаеш, казваш: „Един ден съм глупак, един ден съм гениален, трети ден съм праведен, втория ден съм грешен.“ И вие сте в света на постоянните промени. Той е този свят, той е на забавленията, но не го считайте за реален. И не казвайте: „Защо Господ направи този свят тъй?“ Преходният свят Господ не го създаде, други същества са го създали. Този, който създаде тази гостилница, дето пише „Днес с пари, утре без пари“, тази гостилница не е направена от Господ. Той е умен, казва да не го лъжат, тук с пари се яде, а който няма пари, да работи. „И още видях аз всеки труд и всяко сполучено дело, че затова му завижда ближният му“ (4. стих). Затова в света всеки завижда. Ти завиждаш на един човек, който е влязъл в гостилницата, който яде, понеже има пари. И ти му завиждаш. Но той казва: „Аз вчера орах“ (5. стих). „Безумният сгъва ръцете си и яде плътта си.“ Ами че целия ден като седиш и сгъваш ръцете си и се тровиш, и ставаш – и нямаш пари. Ходиш, виждаш, навсякъде приятели работят. Нали ядеш плътта си. Нямаш разбиране. Някой казва, че бил на земята чужд. Че чужд ще бъдеш, щом влезнеш в една гостилница и нямаш пари. Ще бъдеш чужд, щом нямаш знание. Щом имаш пари, ще бъдеш свой. Щом имаш знания, ще бъдеш свой.

И тогава питам, ако вие не разбирате Божиите пътища и не разбирате неговите закони, и не ходите по неговите заповеди, питам, можете ли вие да бъдете щастливи? Само разумният син, който разбира волята на баща си, който служи на духа на баща си, който служи на любовта на баща си, който изпълнява волята на баща си, може да бъде щастлив човек.

Та сега аз превеждам щастие то на Кришнамурти. Аз го превеждам: като влезеш в гостилницата според учението на Кришнамурти, трябва да имаш пари.

Щом нямаш пари, трябва да работиш. Щом спечелиш, ще влезеш, иди, яж. Щом спечелиш, щом искаш да влезеш, трябва да имаш знание. Значи безличният живот. И той е прав. Казал ти някой, че ти си невежа. Кришнамурти казва: „Туй да не те смуцава, ако ти не постъпваш справедливо.“ Ти трябва да знаеш всяка една твоя постъпка, в дадения случай постъпваш ли справедливо. Защото, ако ти, както постъпваш и нарушаваш своя мир, ти не можеш да бъдеш щастлив човек. Ако ти не владееш своята мисъл, своето чувство и своята постъпка, как можеш да бъдеш щастлив човек? Не можеш да бъдеш щастлив човек.

Сега искам да разберете право. Ще кажете – аз разглеждам дълбоко нещата. И ще кажете, че той много се облича, нали така? Че ако той се облича много, е лошо, но ако той съвсем се съблече? То е пак същото. Някой може да ходи гол. В него има друго съзнание. И ще ви обясня с един малък пример. Един от Сократовите ученици, след като слушали дълго време своя учител, че трябвало много скромно да ходят, да не бъдат облечени много, да бъдат облечени малко неглиже, да не обръщат внимание на света, той един ден се облякъл със скъсани гащи и се виждаха голотиите му. Погледна го Сократ и му казва: „Твоята гордост се вижда и през скъсаните ти гащи.“ Ти и съдрани гащи като носиш, можеш да бъдеш горделив, и като си облечен много хубаво – пак. Можеш да си добър, и хубаво като си облечен. И може да си добър, и да си гол.

Та тия неща трябва да държите в разбирането на Божиите пътища. Три неща помнете. Всичко туй аз го свеждам в три неща. Да се ръководиш от Божия дух. Да се ръководиш от Божията любов. И да служиш според Божия закон. Или другояче казано: да служиш на Божия дух, да служиш на Божията любов и да изпълняваш Божия закон. Да служиш на туй, не да търсиш одобрението на хората, но онова, което правиш, и за тебе да е право, и за твоите ближни да е право, че

който види, че така, един художник, който рисува хубаво, или един скулптор, който хубаво е нарисувал една картина, да каже: „Хубава е тази картина.“ И всеки музикант, който има хубав тон, ще кажат за него: „Хубаво свири този човек.“ Реалното е всеки човек, който го слуша, да каже: „Правилно е туй.“

Та сега ви пожелавам да знаете кое ви мъчи. Като гледате, да знаете кой ви измъчва. Казвате: „Много ми е тъжно.“ Да знаете кое ви измъчва. И помнете примера: в гостилницата трябва пари, трябва знание. В сегашния ви живот трябва пари и трябва знание, без които, ако ги нямате, ще ви покажат пътя навънка.

Станете сега.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Деветнадесето утринно слово
3 март 1935 г., неделя, 5 часа
София – Изгрев*

КАКВО ЩЕ ГОВОРИ УЧИТЕЛЯТ

*Пета глава от „Книга на Еклисиаста“
„Духът Божи“*

Да мисли, да чувства и да работи човек, това е изкуство. Може да се каже, това е най-голямото изкуство на земята. Ти не можеш да месиш хляб, без да имаш брашно. Можеш да имаш желание, но ако нямаш нищо в чувала, какво ще месиш? Можеш да имаш нощви и сито, но ако нямаш брашно, само ще се потриваш. Сега всеки от вас може да каже: „Ние знаем какво ще говори Учителят.“ Е, кажете ми сега, какво ще говоря аз. Понеже вие сте от много предвидливите, казвате, че духът това открива, онова открива. Аз бих желал да зная какво вашият дух сега ви открива. Запомнете, това, което вие някой път наричате дух, то е неразбиране на нещата.

Когато светлината изгрее и открива всички неща наоколо, вие казвате: „Духът ми открива.“ Светлината може ли да открива? Предметите ви открива. На вас духът не ви говори, говори ви светлината. Когато някой учен човек ви говори на ума, учи ви. Вие почнете да разбирате нещо, казвате: „Духът ми това откри.“ Не. Това е неразбиране. И вие ще имате същото разбиране на Соломона, Соломоновско разбиране. Соломон разглежда, той е опитал само някои неща. Казва: „Пази ногата си, когато отиваш в дома Божий“ (1. стих). Когато отиваш в църква, как ще го разбе-

реш? Значи има много църкви. В каквата църква отидеш, да си пазиш ногата. От какво? „И приближи повече да слушаш, нежели да приносиш жертви на безумни, които не знаят, че струват зло“ (продължението на 1. стих). Влезте в която и да е католическа или православна църква, ще видите – богомолците правят там големи такива движения с ръката си из въздуха, описват кръстове и поглеждат, да покажат, че знаят как да се кръстят. И после, като се приближава при иконите, пак ще погледне, да покаже, че знае как да ги целува. И след това ще ти дадат ред лекции, как да се целуват иконите, как да се кръсти с двата си пръста или с трите пръста. Ако са в католическата църква – с двата пръста, и третият ще бъде наполовина тъй турнат, а ако е православен – с трите пръста ще прави кръста. И мислят, че ако не се кръстиш, ти не си правоверен. Ама защо не с цялата ръка? Аз с цялата ръка бих се прекръстил. Значи половината за Бога – трите пръста, а двата пръста, свити навътре, са за мене. Че то е един бързergenлък, трите пръсти за Господа. Вие по някой път се кръстите. Сега ще каже някой, че осмивам.

То е едно заблуждение. Тъй, математическо квадратно заблуждение. Мислят, че Господ има нужда да се маха ръката насреща му. И мисли, че кой знае какво върши. Сега някои от вас се кръстите, като страдате. Страданието е кръстене. Ти сега се озъваш, да покажеш, че страдаш със сълзи. Обръщаш се на едната страна, на другата, гледаш няма ли някой да те види, че ти страдаш. Кръстите се. Искате да ви плащат за вашите сълзи, за вашите страдания.

Питам сега, искате ли аз да ви платя за вашите страдания? Да кажем, седял си един ден гладен. Казваш: „Ще умра гладен. Няма откъде.“ Питам сега, ако ти, човекът, който си свършил четири факултета, и ти гладуваш 24 часа, на какво се дължи туй гладуване? Четири факултета си свършил, пък и знаеш да свириш

на пиано и на цигулка, знаеш и да рисуваш, всичко ти иде отръпки, а си гладен. Де е погрешката тогава? Казваш: „Гладен ще умра.“ Защото не свириш, защото не рисуваш, защото не знаеш да рисуваш. „Е, гладен ще умра.“ Защото дълъг ти езикът. Не знаеш как да говориш. Аз знам нещата както трябва. Соломон сега ще изнесе, казва: „Не бързай да вършиш постъпките на безумния.“

Значи в една църква, дето сесят много хора, ти не си в църквата Божия. Щом влезеш в един дом, ти си в един театър, в една концертна зала, но ни най-малко не си в дома Божи. Домът Божи е туй, в по-новите разбирания на християнството. И Христос казва: „А ти кога се молиш, влез в скришната си стаичка и сам се помоли. И Отец, който вижда в тайно, ще ти въздаде наяве.“ Тогава ще кажат – ти трябва да влезеш в църква, да се помолиш. Туй още не е църква. Вие сте в един театър, на някой концерт, в едно публично събрание, но в църква още не сте. „Ама как?“ Че не сте в църква, като се говори, някой от вас спи. Като се говори, той заспива. Значи отруден, много е работил през целия ден, сега дошъл тук, човекът не си доспал. Друг пък се обръща, гледа другите. Че какво е това? Театър. Той гледа дали Петко, Драган, Стоян тук ли е. И казва: „Няма го.“ Или направи друга някоя погрешка. Той не знае да се вгълби, че като дойде в събрание и го питат „Кой беше там?“, да каже: „Не зная, аз зная, че аз бях там, а другите не зная.“ А вие знаете кой беше там и на кое място е бил седнал. Като влезете в събранието, в дома Божи, така трябва да се вгълбите.

Сега аз говоря за разбирането даже на правоверните. Та казвам, в църквата не само това, ако дойдеш до едно разбиране, като отидеш при Бога, ти ще оставиш всяка критическа мисъл. И сега в света, като си в едно събрание, можеш да мислиш каквото искаш, никой не ти забранява. На земята затова си дошъл, да

правиш каквото искаш. Можеш да правиш добро и можеш да грешиш. Земята е едно неизбежно училище. Защото неизбежно е тиц като рисуващ, да направиш погрешка. Ще рисуващ нещата тъй, както не са. Устата ще изкривиш на едната страна, носа ще нарисуваш, както не е. После ушите, ръцете няма да направиш както трябва. Неговите пръсти не са така, както той ги е нарисувал. Той ги е направил много идеално. Но тази идеална ръка не съответства на този човек, който той е нарисувал. Казва: „Изкуство е това.“ Туй не е изкуство. Когато рисуващ, ще бъдеш верен. Никаква лъжа. В изкуството няма никаква лъжа. Най-първо ще допуснеш, но ще коригираш лъжите си. И когато говориш, и там лъжи има доста.

Казвам, има някои, които обичат да преувеличават. Те казват например – толкова свят имаше там, че яйце не можеше да падне, или там имаше повече от сто хиляди души. А то е имало едно от пет до десет хиляди души. Или той е толкова учен, че чудесата му край нямат. Той е толкова учен човек, че всичко знае. Или като свиря, няма подобен на него, а като говори, мед капе от устата му. Та всички хора трябва да знаят, да разбират тези преувеличения. Всички имат по един образ, който мяза на опопен поп. Когато попът тури расото, когато тури калимавката, той ще даде вид, че е нещо много. Но попцината е това. Като го гледаш, че чете или пее, той тъй промърмори нещо, но като види някоя хубава жена, тихичко си пошепне нещо. Богомолците, които го гледат, казват: „На пола му шават очите.“ Не е лошо, че очите му шават. Какво лошо има в това? Сега може да има две страни: че този поп погледнал една жена, той гледа като художник, или търси някоя, казва – може да е тази. Може да има тази мисъл, а може да има съвсем друга мисъл. Той иска да постъпи по Соломоновски. Аз искам да ви освободя от едно заблуждение, в което всички се намирате.

Има едно вековно заблуждение, което е наложено по закона на наследствеността, вследствие на което някой път говорим неверно. Някой път седиш, искаш да се помолиш, но дойде дяволът, засърби те някъде, зачеше те някъде – и отиде молитвата. Турците имат един обичай – като започне молитвата, ще започне едно чистене: ще се измие вратът, ушите, зъбите, ще му вземе половин час това приготвление. И като започне молитвата, отплесне се някъде и отново започне. Ако се отплесне така два-три пъти, цели два часа ще му отидат, докато си свърши молитвата и докато се измие. Не, като отиваш да се молиш, никакво чесане. Трябва да се самовладееш. Щом се чешеш по врата, по ушите, никакво самовладеене нямаш. Самовладеене трябва. Като започнеш да се молиш, дойде ти на ума, че не си направил нещо. Напуцаш молитвата, свършваш това нещо, и пак започваш. Така идват изкушенията. Соломон е говорил за тези неща. Той казва – като отиваш да се молиш, не прави тези безумни работи. Ти отиваш на църква, но дойде ти на ума, че воловете ти не са напоени и се връщаш да ги напоиш. На майката дойде на ума, че детето не е прегледано и тя се връща. Като си влязъл веднъж в Божествения дом, нищо няма да мислиш. А ти си турил крака си веднъж, а после ще ме срещнеш на пътя и ще ме изкушаваш: „Оставил съм вкъщи нещо, което трябваше да направя. Да се върна ли да го свърша?“ Имаш право да се върнеш. Църквата е театър, можеш да се върнеш. Дето има много хора събрани, там не е църква.

Като казвам, че е театър или представление, разбирам, че не е църква. Когато в един клас се вдига шум, когато всички ученици говорят, те са на училище, но не учат. Щом всички говорят, те не учат. Щом влезе учителят, веднага настава тишина и мълчание. Учителите по старите методи носят дълги прътове. Но най-добрият, най-големият учител, който досега съм виждал, той беше един сокол в Търновско. По-до-

бър учител от него, който да държи учениците си в такава изправност, не съм видял. Повече от 500–600 птиченца се разговарят помежду си. По едно време този разговор моментално се прекъсва. Да хвъркнат, ще стане голям шум. Никой от тях не се вдига. Казвам си, какво стана, че всички млъкнаха? Гледам, всички се наредиха на редове, на редове като мумии и никой от тях не се мърда. А соколът седи над тях цели 25 минути, гледа ги – кого да изпита. Гледа ги насам-нататък и най-после казва: „Невежи са всички, никого не мога да изкарам.“ Гледа ги, гледа ги и най-после хвъркна и замина. След него всички се размърдаха, разприказваха: „Бъ-рабърабър – всичките шумяха – отиде си учителят.“ Онзи, който не разбира дълбокия смисъл на това, казва: „Птици са това.“ Не, страх е това от сокола. Този сокол, като кацне някъде, той вече мисли да повика един от учениците му, да отиде дома. А учениците знаят, като отидат на гости при учителя си в дома му, той им дава един добър урок на общо основание. Който е отишъл веднъж в дома на учителя си, той оттам не излиза вече. Той е едно от изправителните заведения.

Та казвам, този род разсъждения може да ви отвличе от мисълта. И когато така се говори, натъкваме се на друга една мъчнотия, а именно: ние на земята никога не сме готови да изправим погрешките си. Каквато и забележка да се направи, тя все ще обиди някого. И затова, когато говорим, всякога трябва да имаме предвид окръжаващите. Та сега и аз, като ви говоря, все може някой от вас да се обиди. Изкуство е да направиш една бележка без никакъв умисъл към някого. Когато се каже една бележка, трябва да се каже самата истина. Например коригираш една картина, трябва да знаеш къде седи погрешката ѝ. Не само да кажеш: „Не ми харесва тази картина.“ Това не е и кристика. Има нещо, което точно не ти харесва. Например ще кажеш: „Цветът не ми харесва.“ И ще определиш ка-

къв трябва да бъде цветът на боите. Или виждаш някой, облечен с някакви грехи, и казваш: „Не ми харесва това облекло.“ Това не е критика. Трябва да определиш какво именно не ти харесва: цветът ли не ти харесва, кройката ли не ти харесва. „Ама обущата не ми харесват.“ Ама какви трябва да бъдат обущата? Каква трябва да бъде кройката на тези обуца? Защото модата на обущата тази година е една, другата година е друга, изменят се. Коя кройка е определена? Вземете например българската кройка на старите панталони, тези шалварите. Те едно време бяха широки, а сега модерните вече са тесни. Трябва да знаете кое не ви харесва от едните, кое от другите. Българските грехи не са направени както трябва, не са направени по всичките правила на изкуството. Шевовете им не са направени хубаво. Някои пък са така хубаво направени, че вървят нанизани като мъниста – бод след бод. У някои пък са разместени боговете. Като гледам този шеф, казвам – не мога да препоръчам тази мома на някой момък. Аз не бих я препоръчал никому, защото не знае да шие.

Та къде е сега обидата? Защото, ако накарам някой да шие, а той не знае, от онова, което прави, ще видят дали знае някои работи, или не. Та, като говориш и не знаеш да поставиш думите намясто, не се ли счита, че не знаеш да шиеш? Защото всяка една критика може да се обърне против когото и да е. Тъй както сега говоря, критиката може да се обърне и против мене, и против вас. Всяка казана дума има отношение към всички. Като знаят това, и в съвременния – политически и обществен живот, избягват това нещо. Как? В политическия живот са дошли до едно разрешение на въпроса – всички гледат външно да са много учтиви, като дипломати постъпват. Тези дипломати имат голямо самообладание. Като срещнат някого, когото не обичат, външно ще му покажат голямо почитание, ще му вземат грехата, ще му кажат: „Моля, моля, поз-

волете.“ А вътре в себе си те не го обичат. Верующите пък ще кажат, че животът не трябва да има външен израз, а вътрешен. И това не е философия. Вътрешният живот на човека трябва да изработи една външна съответстваща форма, която да отговаря на вътрешното разположение. Тъй трябва да бъде, към това се стремим.

Съвременният живот подразбира една съвършена форма, която постоянно да се нагажда всеки момент на твоето лице. Твоето лице трябва да бъде тъй пластично, че всеки момент да изразява всичките душевни вътрешни състояния. Хубавото лице е лицето, което не изразява само как са живели твоите деди и прадеди, но и твоите промени за всеки даден момент и време. Има някои черти на лицето, които не представят твоето състояние, но състоянието на дядо ти и баба ти преди сто и двеста години. А това, което става в твоята душа, не се изразява чрез твоето лице. Това лице не е хубаво. Та казвам, като отидеш при Бога, как ще се държиш, как ще държиш ръцете си, главата си, очите си, краката си? Как ще държиш всички тия удове? Както и да ги държиш, както и да ги туриш, това е външната страна на въпроса. После пък ще се запиташ какви трябва да бъдат мислите ти, какви трябва да бъдат чувствата ти, какви трябва да бъдат постъпките ти. Много пъти аз съм забелязал, че ние не знаем как да отидем при Бога. Наскоро, за да обясня една истина на една млада сестра, привеждах един пример с едно куче. След това тази сестра ми казва: „Не можахте ли да ми представите друг някой образ, ами взехте този на кучката, толкова ли аз мязам на нея.“ Какво трябва да правя аз сега, да се оправдавам? Ето сега, като говори човек, как, без да иска, засегне някого. Нямахте защо да изнасям тази кучка на пазара. Какво от това, че съм видял тази кучка преди 30 години, че ме е лаела първия месец и после, престанала да ме лае.

Затова казвам, не изваждайте вашите кучки на пазара. Не правете погрешката, която аз направих. Има опитности, които са само заради вас. Не ги изваждайте на пазара за другите хора. Има известни религиозни частични вярвания, които са добре за вас, но не са добре за другите. Има един начин, по който вие може да се молите, но той е специфичен на вас, не го препоръчвайте на другите хора. Обичате една молитва, не я препоръчвайте на другите хора. Сега, разбира се, не е до буквата на нещата. Оставете всеки човек свободен. Свободата седи в това, да може всеки свободно да изрази каква и да е истина. Истината не може да се тури в една форма. Казвате: „В каква форма трябва да се тури истината?“ В каквато и форма да я турите, тя всякога си остава истина. В каквато форма и да я турите, истината веднага ще си нагласи формата. И в най-изопачената форма да я турите, истината всякога ще си вземе подобаващата форма, каквато тя си иска. Където и да турите истината, формата не може да остане една и съща. Ако в даден момент вложите истината в един лош човек, като влезе в него, той ще се измени, той ще стане друг човек. Като излезе истината от него, той пак ще се измени. Докато е истината в тебе, ти си изменен. Но щом излезе от тебе, ти оставаши пак такъв, какъвто си. И с любовта е същото нещо: като влезе в тебе любовта, ти ще имаш любовни настроения, но щом те напусне любовта, пак ще бъдеш такъв, какъвто си бил.

И в знанието е същият закон. Затова именно има един вътрешен стремеж на човешкия дух. Този стремеж е Божественото у човека. Ти се стремиш да разбереш любовта, стремиш се да разбереш мъдростта, ти се стремиш да разбереш истината. Това е Божественото у човека. И за тебе самия това е Божественото. Защото любовта, като дойде в тебе, тя е като печката, която е затоплена и привлича всички. Щом любовта изчезне, и печката изстива. Докато лам-

ните светят, и мъдростта присъства. Но щом токът изчезне, и светлината изчезва. Значи светлината не е в самите лампи, те са само проводник на Божията любов, на Божията мъдрост и на Божията истина.

Та често погрешките, които правим, се дължат на неразбиране. Щом влезе стремежът към Божествена любов в човека, тези погрешки веднага се изправят. Когато Божествената любов се оттегли от човека, за да го изпитат доколко е разбрал, той пак си остава обикновен човек. Тревата, върху която пада дъждът, израства, но камъка, върху който пада дъждът, никаква трева не израства. Един човек, който няма вътрешния стремеж на духа в себе си, е като камъка. Но това е външното схващане на нещата.

Та ще се пазите от тези криви схващания. Може би в някое състояние сте напреднали, но има някои състояния на вашия дух, една област, която вие не сте минавали. Но заради нея няма какво да ви говоря. Тя е една област на едно голямо противоречие, която човек неизбежно ще мине. Ще дойдете до едно място, гето няма да можете да търпите хората. Засега по някой път вие не можете да търпите само един човек, но ще дойдете до едно място, до една област, гето всичките хора няма да можете да ги търпите. Няма да искаш жива душа наоколо си. Ще искаш да останеш сам. Това е едно от най-ужасните състояния. Всички ще те гразнят. Каквото и да ти дават, всичко ще те гразни. Няма по-лошо състояние от това. Засега сте опитали малко от това състояние. Не можеш да търпиш само един човек. Това е само крадецът. Но ще дойде ден, когато ще излезеш в това състояние да говориш. И като излезеш, тогава ще се опиташ. Не само това, но в тебе ще се яви желание да унищожиш всичко наоколо си и да останеш ти сам. В тебе ще се яви омраза към всичко. Тогава ще се намерите пред едно турско разбиране. Има едно турско разбиране, турско верую, може да е някоя философия, не зная точно. Ня-

кои може да сте слушали за това верую, то е следущето. Всъщност то е източно вярване, което е преминало в турците. Според това вярване се твърди, че ще дойде време, когато целият свят ще измре и ще остане само архангел Михаил и Господ. И като остане само Господ и архангел Михаил, тогава архангел Михаил, като не може да гледа Господ, ще си откъсне главата с краката и ще остане само Господ. Това е едно верую, една скрита философия. Как ще разберете тази философия? Защо трябва целият свят да измре, защо трябва архангел Михаил да си откъсне главата? Та и вие по някой път искате целият свят да измре наоколо, а онзи, когото обичате, да си откъсне главата. Това е един психологически момент. Това, което турците поддържат, е вярно за земния живот някой път. Но не е вярно за Бога. Има неща, които Бог не може да унищожи. Това е единият възглед на турците. Но има и друг възглед. Бог никого не може да унищожи. Този пример е психологически верен, в смисъл че човек може да изпадне в едно ужасно състояние, когато не може да търпи хората. Това си има своите дълбоки причини. Както и да се обяснява това състояние, човек трябва да търпи. Защото търпението в света се придобива при най-големите несгоди. Ако ти не минеш през най-големите несгоди на живота, ако ти не изпиташ най-големите горчивини и ако не дойдеш в съприкосновение с греха, ти не можеш да придобиеш търпението.

Що е грехът? Грехът е едно състояние, при което едно същество иска да бъде като Бога и отделно от Бога. Това е невъзможно. Да бъдеш като Бога и да бъдеш отделно от Бога, е нещо невъзможно. Да бъдеш като Бога, да живееш в него и той да живее в тебе, това е възможно. Но да бъдеш като Бога и да бъдеш отделно от Бога, това значи да бъдеш в стълкновение с него. Това е причината. Всеки, който иска да бъде като Бога и отделно от него, това е грехът. Това е

причината на нещастията в света. Причината на всички нещастия в света е тази, че вие искате да бъдете като Бога и отделно от него. Вие казвате: „Да бъдем като хората и отделно от хората.“ И това е невъзможно. Ти казваш: „Ама аз нямам тия погрешки, които хората имат.“ Не. И това не е вярно. Аз мога да ви докажа, че не е вярно. Ако чистата вода минава през глинестата почва, тя винаги ще вземе утайки от тази глинестата почва. Следователно никога не може да бъде чиста. Това показва, че тя е минала през глинестата почва и е взела нещо. Значи користолюбива е водата. Тя е задигнала много утайки и ги е скрила в себе си. И след това казвате, че водата е чиста. Не е чиста тази вода. Някой казва за себе си, че е много чист, че няма нищо в сърцето си. Той и себе си лъже, и мене лъже. Той казва, че няма нищо в сърцето си, а аз виждам в неговото сърце цял битпазар. Той казва: „Колкото до жените, съм много честен. Не съм бутнал жена.“ Жената казва: „Не съм бутнала мъж.“ Това са свестни мнения.

Въпросът не седи така. Под думата „бутане“ аз разбирам, когато минава една жена покрай тебе, ти трябва да храниш към нея най-хубави чувства, най-хубави мисли. В ума ти да не мине нито една лоша мисъл, а не само да не хвърляш към нея някое лошо желание. А ти срещнеш една жена и казваш: „Много добра е тази жена.“ Но дали тя ще устои в живота си? Като народи деца, ще може ли да устои? Когато човек дойде да мисли, той трябва да има права мисъл. Някой казва: „Като си влязъл в този път, ще можеш ли да устоиш в своето верую?“ Ако устоя, аз съм човек. Ако не устоя, не съм човек. Според мен това верую е една женитба, един избор. Веруюто за мене е една мома, за която Бог ми е определил да се ожения. Ако се усъмня в своето верую, за мене тази връзка е разкъсана вече. А вие мислите да имате днес едно верую, утре друго верую. Че вие обичате многоженството. Ще влезете в

една църква, ще се оженим, ще влезем в друга църква, пак ще се оженим. Това е многоженство, което не се позволява. Еднобрачие се позволява във възгледите: в любовта, в знанието, в истината. За истината ще имаш само една мисъл, тя не може да бъде и тъй, и тъй. За мъдростта ще имаш само една форма. Тя може да е минала през хиляди и милиони форми, но в дадения случай всяка форма изразява цялата истина.

Сега това, което ви говоря, да ви не спъва, да не би моята кучка пак да излезе, и ще съжалявам. Защо да остава у вас мисълта за тази кучка. Ако ви говоря за нея, няма да върви. Трябва да се внимава, като се говори. Понякога и като се говори, е лошо, и като не се говори. Но казвам, вие може да живеете както искате. Това е една вътрешна свобода. Как трябва да живеете? Това е до вашата свобода. Но казвам, като живеете, гледайте да не увреждате себе си, да не увреждате ближния си и да не хвърлите петно на Бога, да не казвате защо Господ ви е създал така.

Това е едно правило, което аз употребявам в живота си: да не увреждам на себе си, да не увреждам на ближния си и да не хвърлям петно на Бога, да казвам защо Господ ме е създал така или: трябваше ли, Господи, да ме туриш на това място? Обвиняваме Господа. Направите една беля и казвате: „Тук ли трябваше да ме туриш, Господи?“ Че той ли е виновен? Ти си виновен. Ти си попаднал в едно изкушение.

Сега аз говоря за красивия живот. По-хубав живот от този няма, но и по-големи опасности от тия, които се срещат в него, няма. Там са най-големите блага, но и най-големите страдания, защото, ако вие нямате правилни разбирания, много мъчно можете да постигнете този живот. Човек трябва да има едно зорко око. Който прави критика върху една картина, той трябва да има зорко око, да вижда добре светлината. Много пъти нашите очи недовиждат, много пъти нашите уши недочуват. Ти може да си в едно съб-

рание, но не си чул гумите, те са изчезнали от слуха ти. Държи някой една реч и казваш: „Много хубава е беседата.“ Да, но стотина гуми не си чул. Да кажем, че си слушал някоя хубава музикална класическа пиеса, но нищо не си разбрал.

Да разбереш, ето какво имам предвид. Разпращах един музикант, че слушал Камила Русо да свири пиесата „Сънят на живота“. „Като чух това свирене, аз придобих такова разположение, че бях готов да се примиря с всички, на които имам да давам.“ Това е разбиране на музиката. Той започнал вече нов живот. Ти пееш песента „Бог е любов“, но ако я пееш така, че в дадения случай искаш да се примириш с всички, това пение има смисъл. Но да пееш „Бог е любов“ и да се обръщаш на всички страни и да слушаш, че другите не пеят като тебе, това не е пение. Ако някой от вас могат да пеят, тъй както понякога аз пея, разбирам. Но и аз не пея всякога както трябва, рядко пея както трябва. Ако аз запея както трябва, а вие не пеете както трябва, всички ще се заразите от мене. Казват: „Направи това.“ Мога да направя, не е мъчна работа. Но като престана да пея, вие пак ще си останете такива, каквито сте си били. У вас трябва да има един вътрешен музикален подтик на вашия дух, че да поемете работата, както аз съм я поел. В съвременния живот има един импулс, всички да пеят така, като че ли един човек пее. Тогава всички ще се забравите. В това седи лечебното средство на музиката. Ако така бихте могли да пеете, вие нямаше да имате никаква скръб. Щом дойде една скръб, вие веднага ще я стопнете. Като дойде сиромашията и вие запеете, и нея ще стопнете. Така всичко ще се уреди.

Та казвам, като четете Соломона, виждате докъде сте дошли. „Пази ногата си, когато отиваш в дома Божи, и приближи повече да слушаш, нежели да принасяш жертва на безумни, които не знаят, че струват зло“ (1. стих). Тука Соломон е почнал да вижда

практическата страна на живота, външната страна на живота. Той още не е дошъл до края. В другите глави, към края, той говори и за другите страни на живота, на които често се натъквате. Но в първите глави той е още в началото на живота.

Някой път някои ми казват, че не се пази тишина в събранието, много се говорело. Та вие сте на църква, в театър сте, може да си говорите. Няма нищо лошо в това. Като си говорите по двама, по трима, нищо лошо няма в това, но говорете музикално. Лошото седи в това, че не си говорите музикално. Вследствие на това се явява един вътрешен дисонанс.

При едно такова събрание, каквото е вашето, вие трябва да бъдете така наредени, че между всеки едного да има поне 50 сантиметра разстояние, да не са притеснени аурите ви. А сега аурите ви са притеснени. Аурата на един човек е в стълкновение с тази на друг. Затова именно един ми разправяше: „Остави се, нищо не можах да разбера от беседата, вниманието ми се отвлечаше.“ Не могъл да слуша човекът. Затова казвам, сядайте между хората, между които можете да слушате. Сега правилото, което ще ви дам и което вие знаете, е следното: за всеки едного за всеки един случай мисли, че е такъв, какъвто трябва да бъде. А вие мислите, че не сте такива, каквито трябва. Затова някой път човек се утешава, а някой път казва: „Не може човек да не греши.“ Право е, съгласен съм, че човек не може да не греши, но поставям и другата страна на правилото: не може човек и да не поправи своята погрешка. Тъй щото с първото положение съм съгласен, не се спирам там. Това е извън всяко противоречие. Вярно е, че човек не може да не греши, но не може да не поправи погрешката си. Там е придобивката на деня, в изправянето на всяка погрешка. От това имате една опитност, едно знание. В това е радостта. Но в непоправянето на погрешката е всичкото страдание на човека. Всичките страдания, всичките мъчно-

тии, които изпитвате, сегят в неизправянето на погрешките. Защо? Защото една неизправена погрешка води към втора, към трета и т.н. А изправянето на погрешките води към един добър резултат.

Казвам, първото положение е вярно – не можем да не правим погрешки, туй е в реда на нещата. Но не може и да не поправяме погрешките си. Силата на човека седи в отрицателната страна. Това значи още в дадения момент, когато дойде една отрицателна мисъл, ти трябва да я изправиш. Този е силен човек. И тогава онзи, който ръководи твоя дух, е доволен. Дойде една отрицателна мисъл, изправи я. Както бързо става тази погрешка, така бързо може да я изправиш. Ти си силен човек. Дойде един човек при тебе, но ти си неприязнено разположен към него, готов си да направиш нещо с него. Не, спри се в дадения момент и кажи: „В този момент може и аз да съм някому неприятен и ако този човек, на когото съм неприятен, се въздържа да изрази своето неразположение, така и аз мога да се въздържа. И аз трябва да поправа погрешката си.“ Когато някой човек ви е неприятен, кажи: „Този човек на мене е неприятен, но на Бога е приятен. Той го търпи. Щом той го търпи, и аз ще го търпя. Когато той престане да го търпи, и аз ще престана да го търпя.“ Направил си една погрешка, Господ я търпи и казва: „Изправи погрешката си.“ Не седи да плачеш, че си направил погрешка, че какво ще мисли Господ за тебе, какво ще мислят хората за тебе. Всички хора са ученици, които не са завършили още нищо на земята. Не взимай пример от тях. Често вие мислите за хората, но мислите за несъвършените. Кое е по-хубаво – да ви хвалят хората или да ви укоряват? Щом шест месеца не си се къпал, влез в банята и се окъпи. Ама днес си се къпал три пъти, не мисли четвърти път да се къпеш в банята. Ти прекаляваш. По една баня на ден ти стига. Казваш: „По колко пъти на ден да се къпя?“ Болният по колко пъти трябва да се къпе на ден, за да

оздравее? Една баня му е достатъчна. Една добра баня и една лоша баня ти е достатъчно. Ти влезеш в една турска баня, и телякът дойде да те търка. Там без теляк не може. Ако шест месеца не си ходил на баня и трябва добре да се изкъпеш, там телякът е на мястото си. Там онази конопена опашка е на мястото си. Но ако вчера си викал теляк, и днес пак го викаш, гърбът ти ще се охлузи. Ако шест месеца не си бил на баня, телякът е намясто, но ако всеки ден те разтрива, това не е нужно. Направете една малка обмивка с ръката си, и това е достатъчно.

Или другояче казано, ако дойде някой да те морализира, това е телякът. Тъкмо те изкара от банята, дойде друг да те морализира. Знаете ли как морализират религиозните хора? Минавали ли сте през религиозните бани? Като дойде един от техните теляци, те са много учтиви. Таман един те е прекарал през ситото и те е стъргал, дойде друг, казва: „Чакай, този теляк не е толкова добър, аз съм по-майстор от него.“ Аз ги зная тези теляци. Мене са ме прекарвали през 4 такива теляци и затова говоря от опит. Сега вече имам една опитност, дошъл съм до заключението, да не се поддавам на тия теляци. По-рано не знаех тази работа, гледах им хатъра, но сега имам тефтер, записал съм всички теляци и като дойде някой, казвам му: „Много ви благодаря, че искате да бъдете теляк, но сега имам много работа, много бързам, не разполагам с такова време за теляк. Като дойда втори път на банята ви, ще ви имам предвид.“ И съм наредил тези теляци под ред – първи, втори, трети, четвърти. Щом взема един теляк един път, втори път не го взимам, десет, петнайсет други теляци ме чакат. Който веднъж ме е търкал, аз съм му турил вече едно кръстче, щом съм опитал него. Остава сега другите да опитам.

Та сега и на вас казвам, вземете си една книжка и пишете си теляците, през които сте минали. Това е едно практическо правило. Ако не позволиш на един

теляк да те търка, той ще се разсърди и ще каже: „Голям простак си.“ Остави този теляк да те прекара, но никога не допускай два теляка на ден. Един теляк на ден да дойде, достатъчно е. Обаче аз дойдох до друго убеждение. Мисля, че в годината един теляк е достатъчен. От практика съм дошъл до това заключение. Като те пречисти този теляк, повече не ти трябва. По-рано мислех, че са нужни 50 теляци. После се убедих, че са много. Казвам, 12 теляци са достатъчни. После видях, че и те са много. Най-после дойдох до един. Може и без теляк, но засега това е голяма реформа. Пазете се от тези състояния. То е ужасно състояние, в което всички религии и религиозни хора се спъват. Не само религиозните и духовните хора, но и цялото човечество минава през тези състояния.

Ако не разбирате психологическите закони, вие ще си създадете най-голямото нещастие. Турете в себе си мисълта, че Бог обича всички хора, за да може да се въздържа и да имате една норма, с която да си служите, защото, казва се, че целият свят ще дойде под едно изкушение, в едно изпитание под разни форми. Тогава вложете любовта и работете с нея. Някой път казвате, че трябва да обичате всички хора. Обичайте всички хора, понеже Бог им е дал по нещо. Не взимай туй, което те имат. Виждаш, че една душа е весела, не я ограничавай. Не казвай, че ти не знаеш това-онова. Виждаш, че някой яде сух хляб – не му казвай, че не трябва да яде само сух хляб, но му кажи: „Много хубаво правиш. И аз бих желал да ям като тебе.“ Не му казвай, че трябва непременно да яде две-три яйца. Остави тези яйца. Те ще развалят живота. Сухият хляб е за предпочитане пред двете яйца. Един стар възглед, който ти дава радост, е за предпочитане пред онзи нов възглед, който може да ти развали живота.

Не разваляй благо, което Бог ти е дал. Това е философията на живота. Не разваляй благо, което на малкото дете. Не разваляй благо, което на младия момък.

Не разваляй благомето на младата мома. Не разваляй благомето на възрастния, не разваляй благомето на женения, не разваляй благомето на онези, които имат деца. Не разваляй благомето на стария, не разваляй благомето и на младия. Не разваляй благомето. Ако така гледате на нещата, ще вървите напред. Това са правилата, по които трябва да вървите сега.

Станете сега.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесето утринно слово
10 март 1935 г., неделя, 5–7.20 часа
София – Изгрев*

ДА ЖИВЕЕТЕ

Размишление – 15 минути

Шеста глава от „Книга на Еклисиаста“

„Бог е Любов“

По философията на Соломон още не сме излезли от физическия свят. Шеста глава се занимава с обикновени работи, които всички ги знаете. Всичко е на вас известно. В шеста глава няма нищо ново. Първи стих: „Има зло, което видях под слънцето, и го има много между хората.“ Втори стих: „То е суета и зла болест.“ Соломон, който е бил много учен, когато му разправят за нещо, той казва: „Ону да билир ми“ – и туй го знае. Един ден го среща един дървеш, той казва: „Ону да билир ми.“ Той му казва: „Ефенди, има нещо, което не знаеш.“ „Кое не знае?“ „Не знаеш да хвъркаш като птиците.“ „Верно, всичко знае, само едно нещо не знае – как да хвъркам.“ Всичко знае, само да хвърка не знае. Има едно нещо, което не знаеш. Не знаеш да хвъркаш като птиците.

Сега и аз ви казвам, има едно нещо, което не знаете. Всичко друго знаете, само не знаете как добре да живеете. Изкуството е там. Птицата в туй отношение е по-горе. И признава, че всичко знае, но да хвърка, не знае човек. Сега, който казва, че знае да живее, той не разбира живота. Да знаеш да живееш, то е най-великото изкуство. Ние живеем, както всички хора живеят. Ти си сиромаш, не можеш да свържеш двата края,

пари нямаш. Че тогава как? Аз наричам това – запример хората имат понятие за светия. Какво нещо е светия? Светията според мене е онзи човек, който не е в лишение от нищо. Той с всичко разполага. Нищо не можете да го съдвите. Той е светия. Такива светии, които ги има в православната църква и в католическата църква, за тях аз не искам да зная. Той ще пости малко, ще му хлътнат очите, ще отслабне и ще го считат за светия. Благодарим за такъв светия. Туй било светийство. Та всеки може да стане такъв светия. Щом погладува 10 дена, ще стане светия и отпътък ще мине. Понятие е това. Аз като казвам „светия“, разбирам да не си в лишение, да знаеш как да живееш. И светията е светия, понеже знае как да живее. Щом знаеш как да живееш, ти си светия. Щом не знаеш как да живееш, ти не си светия. Ама можеш да носиш красиви имена, че можеш да се молиш, молиш се много.

Срещнал един дървиш един турски бей, таман си турил тоягата и се моли. Казва: „Ону да билур ми.“ „Аз зная за какво ще се молиш.“ „Е, ще си изпълня дълга.“ „Никакъв дъгъ. Сега отиваш да се молиш за пари на Господа.“ И ти се намираш в чудо. Не отиваш да благодариш на Бога, но имаш някоя голяма нужда и отиваш да му се молиш. И след туй, като се молиш все за такива работи, казваш: „Аз се молих на Господа.“ То е все таки да те врънка някой просяк, да върви подире ти и да ти врънка. И след туй да каже: „Аз се много разговарях с него. Аз съм запознат, вървях с него, врънкал съм му. Той даже е толкова запознат, че по едно левче ми дава, приятелство имаме.“

Сега тези са положения, искам да изнеса една стара философия, върху която са ни казвали да се молим все за материални работи. И всичките ни молби все за материални работи са. Казва някой: „Аз като се помоля, Господ ме слуша. Каквото съм поусквал, Господ ми е дал.“ Аз пък в моя живот, преди да съм се молил, Господ всичко ми е дал. Той казва: „Каквото се

помоля, Господ ми е дал.“ Пък аз виждам, преди да съм се молил за нещо, той всичко ми е дал. Пък няма какво да се моля на Господа, да ми даде ново. Но още нещата, които ми е дал, не съм ги разгледал всичките, че да зная какво ми е дал. И като се помолите, все ще ви кажат: „Идете в едн-коя си стая, в едн-кой куфар, намерете това нещо. Но в този говор сега за придобиване на знание мяза като някой оратор, качи се пред публиката и започне да маха с ръцете си насам-ната-тък, мисли – ще оправи света. Маха ръцете си. И след туй слезне, каже: „Как мислите, речта ми не беше ли много хубава?“

Един проповедник в Америка проповядва за един беден да му съберат малко пари. Бедният седи и слуша. Проповядва се заради него. И проповедникът казва: „Любезни братя.“ Напъва се, говори това-онова, цитира стихове оттук-оттам, събира пари. Казва му един верующ: „Много се измъчи за този сиромас.“ И той казва: „Нямаше защо да ходиш толкова да смущаваш всичките хора, до мен да беше дошъл, само да ми прошепнеш, аз щях да уредя работата. Та само той ли е сиромас. Изгубихме си времето.“ Ей, той навежда доказателства. То е една неразбрана философия. Аз казвам, до мен се отнеси, кажи ми на ухото, аз ще уредя въпроса. Сега цяло едно събрание ще занимават за този сиромас. Че то е един упрек за всички ни. Че братя, братя. Няма нищо. На ухото само ми кажи. В едно братство не трябва да има сиромаси. Нищо повече. Сиромасите да седят навънка според мене. Ще кажат: „Как тъй?“ В едно братство сиромаси няма. Каквото и да цитирате вие, щом има сиромаси в братството вътре, това не е братство. Може сега да ми кажете: „Как да го разберем?“ Ред години аз съм се учил да го разбирам, едва го разбрах. Сега вие как ще го разберете, не зная. Ще ви оставя да го разберете. В осмия клас трябва да има ученици, които разбират, които са свършили седмия клас. Никога не се позволява невежи да

влязат там. Те са свършили седмия клас, че да влязат в осмия клас. В университета трябва да влязат онези, които са свършили гимназията. Никого не пущат там. Студенти има там. Някой брат ще дойде, повярвал той, вече минава за брат. Че наука е това. В какво седи братството? Казва: „Братко.“ В какво седи братът? Хубаво, срещна някой вол, казва: „И той е наш брат.“ Но утре? На мене мнозина са ми казвали: „Волът е наш брат.“ Та един турчин среща един бей, който язди на едно магаре и му казва: „Урала! На добър път и на двама ви!“ Той се качил на магарето, язди и му казва: „На добър път и на двама ви.“

Питам сега, значи по-големият брат носи по-малкия. Че е по-голямо магарето, е по-големият брат, понеже по-рано е създаден, по-рано е родено, по-старо е. А човекът е по-млад. По-младият се качил на гърба на по-стария и като го язди, мисли, че е по-умен. Тогава другата философия. Вие казвате, че човек трябва да бъде пръв, нали? Сега философия. Аз някой път – оспорвам, не оспорвам, но казвам, някой път мислят, че човек пръв трябва да бъде. За да поправи пътя си, пръв трябва да иде на фурната за хляб. Че магарето нали първо отиде, защо не придоби това, което искаше. Първо то отиде, човекът беше последен.

За да бъде човек пръв в света, иска две положения, които трябва да пазим, да изпълним – един отличен ум и едно добро сърце. Нямаш ли ги тия, ти пръв не можеш да бъдеш. Разколебае ли се малко сърцето ти през деня, ти си на опашката останал. Разколебае ли се умът ти, ти си останал назад. Трябва да знаете, че всеки ден човек се повръща. Човек минава – има една философия, която обяснява нещата – човек постоянно се повръща в своето животинско състояние и постоянно излиза от него. Ту вътре, ту вънка, тъй. Някой път е много мъчно да се обясни как се повръща той в своето животинско състояние. Животното има защо да се смущава. Детето без майка си има защо да се

смущава. Да кажем, ако детето плаче, когато майката я няма, заминала е за другия свят, разбирам, има защо да плаче. Но когато майката е при детето и то плаче? Питам, тогава защо плаче детето? Без смисъл е плачът. Плачът на детето ни най-малко няма да улесни работите. Деца има, които с часове хленчат. За какво? За нещо много малко. И като му даде майката, и то престане да плаче.

Един учител ми разправяше един анекдот. Едно дете не могли да го утешат вкъщи и майка му, и бащата, и сестрите му, и техни роднини, и то креснало, плаче. „Бащата – казва този наш приятел – беше малко стиснат. Казва: – Не зная как се умиряват тия деца. – И казва: – Излезте всички навънка вие, пък аз ще остана при него.“ Плаче туй дете. Той сядя, и каквото то прави, и той го прави. Турило си то ръцете на очите и плаче, плаче. И той си турга ръцете на очите и се навел, и той плаче и си търка очите с ръцете, както детето. Сега детето си вдига очите, чува – и друг плаче. Детето спира да плаче, гледа защо плаче другият? Онзи продължава да плаче. То се чуди. Влизат другите, питат: „Как го умири?“ „Лесна работа. То е мое изкуство това.“ Детето досега никога не е чуло някой да плаче, тъй както него. То си отваря очите, да види нещо ново, изведнъж заинтересува се. И след туй погледне и се усмихне, и казва: „Ей, ти много плачеш, бе.“

Та казвам, противоречията, които съществуват, трябва да бъдат един обект за една наука. Ние често като малките деца правим, като не виждаме нещата. То е един обект. Каквото и да ти се случи в живота, то е предмет за изучаване. За човека всичко туй, което ти се случва, то е предмет за изучаване. Каквото и да ти се случи. Ако обръщаш внимание на малките случки в живота, предмет са те за изучаване.

Например трябва да разграничите една мисъл. Има неща, от които идат вашите страдания. Мисъл ли е, чувство или постъпка? И после от какъв характер

е тази мисъл. Сега например, ако на вас ви се даде да дадете една дефиниция, в какво седи добрият живот на човека, то е немислимо да го опише някой. Някой може да ми каже, че може да опише добрия живот. Не, не. Има същества, на които нашето състояние е непонятно. Същества, които са много напреднали, имат знание, всичко, но нашето състояние те не са в състояние да го разберат. Един ангел не може да разбере как човек греша. Туй му е непонятно. Той може да схваща резултата отвънка тъй научно, но как греша човек, то е една тайна. Защото, ако той знае как греша човек, той ще се подплъзне. Затворен е значи светът за греха, за тях. Някой казва: „Някои неща искам да ги зная.“ Щом ги знаеш, ти ще ги направиш. По-добре да не знаеш. Няма защо да ги научиш. Ти в дадения случай не можеш да знаеш какво нещо е добрият живот, ако не си го опитал. Можеш да опишеш един живот, който си живял, можеш да опишеш само туй, което си живял. И ако ти не знаеш добрия живот, ти не можеш да го опишеш. Ама пари да имаш, деца да имаш, и това не е добрият живот. Ама, това да имаш, онова да имаш, къщи да имаш, то е друго, това не е добрият живот. Животът седи в друго. „Е – казва, – в какво?“ „Трябва да го живееш.“ „Я ми го опиши.“ „Не мога да го опиша.“

Та казвам, голямата погрешка е, че ние говорим за неща, които не знаем. Не ги знаем. Някои неща трябва да ги знаем, пък за някои неща трябва да благодарим на Бога, че не ги знаем. Сега ще дойде някой, иска да разправи за греховете си. Казвам: „Остави, остави тази работа, не искам да ми разправяш това, не ме учи на това.“ Казвам му: „Нищо не ми говори за това, гръж ме в невежество. Говори за други неща, не ме интересува.“ Например той е майстор. Може да ми опише как е направил престъплението, че как го е мушнал и т.н. Казвам: „Не ми описвай това, не искам да зная.“ „Ама да ти разправа как съм извършил престъплението.“ „Остави, не ми казвай.“ А вие всички сте

възпитани и се интересувате как са станали престъпленията. Аз съм гледал хората какво любопитство имат. Върви той и присламчи се при някоя врата или прозорец, тури си ухото, да чуе нещо. Той уж ходи, а слуша, да чуе нещо. И след като си чул, какво ще спечелиш? Аз пък, без да слушам, тия работи ги зная. За злото, аз го познавам само по степенята на доброто. Там, дето има някой много добър човек, зная, зад него има един много лош човек. Там, дето има един праведен човек, зная, зад него има един неправолюбив човек. Щом ми кажат, че един възсажник е дошъл, аз зная, че има един кон. Аз никога не питам коня как е дошъл по пътя, ни най-малко не питам конете, но хората. Конят си мълчи. Тогава въпросът е, защо конете мълчат? Ама те са в посвещението, те гържат Путагора.

Понеже всички животни, коне, волове, се уницират, агенти стават, затова учат сега мълчанието. Попитай каквото искаш коня, той мълчи. Защо мълчат воловете? Посвещение. Ако проговори той, отиде всичко. Мълчи, докрая той няма да говори нищо. А пък знаете ли защо хората говорят? Понеже, като яздиш на един кон, той се е напъгал, иска да проговори, и ти почнеш да говориш за коня. Та много от вашия говор в света е говор, вие говорите за страданията, значи за нисшия живот. Чрез вас той се изявява. Яви се у вас една болка, вие ще разправяте. Да кажем, вас ви боли кракът. Вие не търпите. Нямаме търпение. Разправяте на всички хора. Разправяте на едного, на втори, на трети, изпоплашите се, че може да се заразите, може да умрете. Заболи ви гърлото. Изведнъж дойдете и кажете: „Заболя ме гърлото.“ Ама всички имат страх. Заболи ви устата. Аз имам една медицина. Как да ви уча на нея? Някой път имам една медицина. Една капка като туря от медицината, веднага болестта изчезне. Тебе те боли устата. Защо? Казвам, трябва ти три капки от любовта, от шишенцето на любовта, и веднага. Заболят те очите – четири капки от истината.

Заболят те ушите – десет канки от мъдростта. Навсякъде може. Ще кажете – туй не е реално. И след туй ще идете, ще ви капнат и от другите канки. Има една медицина реална вътре в живота, с която хората могат да се лекуват. Тебе те болят ушите, и ако ти вникнеш психологически, ще видиш, че имаш едно безпокойство вътре. Ти най-първо ще се постарает психически да отстраниш туй неспокойство от ума. Няма си друга причина за това. Има една психическа страна. Ушите и очите имат своя произход в мозъка. И очите, и ушите заболяват винаги в задната част на мозъка. Когато мозъкът в задната част не функционира правилно, винаги очите болят. Когато слепоочната област на мозъка не функционира правилно, устата боли и т.н. При известни области на мозъка се раждат известни болезнени състояния в съответстващите органи. Устата често заболява по единствената причина или че няма достатъчно работа, или че се пресилили, или че храната, която е дадена на човека, не е била естествена.

Сега друго, вие трябва да проучвате мислите и желанията на хората, които те имат. Всяка една мисъл носи или благо, или отрова. Вие не може да мислите, без мисълта да се отрази на тялото ви. Има известни мисли, които след време ще се проявят някъде в тялото. Има известни желания, които ще се проявят.

Сега в какво седи разликата между една мисъл и едно желание? Прочетете първа глава от Римляном. Вие сте я чели. Там апостол Павел загатва например каква е разликата между мислите и желанията. Например де са желанията? Понеже, казва, Бог разбра техните несмислени сърца и направиха всичките престъпления, и понеже те не прославиха Бога както трябва, тогава Бог ги предаде на техния развратен ум. Но това са две положения, две последствия. Та казвам, ако ти в едно отношение не вървиш в любовта на Бога, то той ще те предаде в ръцете на твоего развратно

сърце. И ти ще понесеш последствията. И ако ти не вървиш по пътя на Божията мъдрост, то той ще те предаде в ръцете на твоя развратен ум, и ти ще понесеш последствията. Туй, което сега постоянно става в света.

Сега, не искам да внеса във вас... Казвате: „Ама Господ не знае ли тия работи?“ Ти не се осланяй на онова, което Господ знае, но на онова, което ти знаеш. „Ама Господ е праведен.“ То е тъй. Дотолкова, доколкото аз възприемам неговата любов. Че Бог е вечна любов, то е така, но доколко аз възприемам любовта му, това ме ползва. Доколкото аз възприемам неговото знание в живота, то ме ползва. Сега мога да изучавам другите неща. В дадения случай само онзи възглед, който ние възприемаме, то ни ползва, онази мисъл, която възприемаме в нашия ум, тя ни ползва, онзи дух, когото възприемаме в себе си, той ни ползва. Та досега са ни учили на лесния път. Най-лесният път е пътят на живота. „Трябва да се живее.“ Имате едно изречение, казвате: „Научи ме.“ Е, хубаво, аз разбирам как можеш да научиш един човек да живее добре. За да ви науча да живеете добре, аз трябва да живея добре. Аз никога не мога да ви науча да живеете добре, ако аз не живея добре. Никога не можеш да предадеш на един човек онова, което ти не знаеш и което не е в тебе. Ако ти не го живееш, не можеш и да го предадеш. Как можеш да го запознаеш с това, което не е у тебе. Той ще го научи точно тъй, както и ти. Ако един учител по музика пее криво, всичките ученици ще правят същата погрешка. Ако той пее хубаво, и те ще пеят добре. Какъвто е учителят, такива ще бъдат и учениците. Освен по-способните ученици ще знаят, че учителят не е такъв, какъвто трябва. И те ще знаят, ако учителят пее хубаво. Сега някой път вие минавате за учители. Често аз виждам около вас – някоя сестра е събрала около себе си сестри, учи ги и някой брат, събрал братя, учи ги. Много хубаво е това, но всички

мези, които си събрал около себе си, ще знаят толкова, колкото ти знаеш. Казвате – той е учил. Тогава ще ви насоча. Хубаво е тъй желание. Къде именно? Преди да съберете хората отвънка, вие искате да съберете хората около вас, тя е последна работа. Вие съберете вашите мисли и вашите желания около вас, съберете и вашите постъпки. Та след като ги съберете, тогава излезте отвънка и съберете хората.

Така ако не разбирате живота, вие ще замязате на онзи негърски проповедник, доста даровит бил в Америка. Един ден проповядва на своята публика и казва как Господ е направил човека. Казва: „Господ е намерил някъде най-фина кал. Като го направил майсторски, пече го три дена на слънцето на един плет.“ Пък един го попита: „Господин проповедник, откъде намери Господ пръте, да си направи плет?“ „То не е твоя работа.“ Защото и той сам не знае. Не е работа на него, но не била работа и на проповедника да разправя как направил Господ човека. Тъй говорил Мойсей. И той е говорил за неща, които не знае. Е, казах: „Писано е тъй.“ Цитира се, писано е, че тъй станало. Някои пък, които тълкуват, искат да кажат, че Мойсей тъй го видял. Възможно е. Но ти знаеш ли, че Мойсей тъй го е видял? Ти си имаш едно тълкувание. Мойсей трябва да дойде и той да каже как е. Е, то е негова работа. Сега и вие пак ще ми кажете „Ону да билirmi.“ То е едно положение, от което трябва да се излезе. От кое именно положение? От кое трябва да излезем и в кое трябва да влезем? Всякога човек излиза от лошите положения на живота. Аз тъй зная – и от лошото има една полза. Аз виждам, защото лошото го има, ние как да излезем навънка от това място.

Ще ви разправя един анекдот. Минавала една учителка тъй, всичките учители я считали за глупава. Та един ден и тя искала да им даде един урок. Пък тя се занимавала със змиите. И знаела малко естеството на змиите. Взела си един ден една голяма змия, тъй я

увидяла на себе си и влиза с нея при тях. И като я пуска, всичките учители и учителки изскачат навън. И тя останала сама. „Е, казва тя, аз досега мислех, че вие сте много умни хора, а всички бягате от една змия, която Господ създаде. Вие бягате от Божиите работи. Какви учители сте вие? Че проучете змията! Аз ви донесох една змия.“ Казват: „Цяло безобразие е туй, изплаши ни нас!“ „Донесох ви един екземпляр, да го изследвате.“ Туй е Божия работа. Ако една лоша мисъл ви уплаши и ако едно лошо желание ви уплаши, та излезете из класната стая? Хубаво е това, ще се оправите с него. И змията например, каквото и да кажете за нея, змията се много привързва. Когато те обикне змията, тя обича навсякъде. Но само да не я разгневиш, може да ти строши ребрата. Казвате: „Змия.“ Че тя любов има. И при това, че обича змията, доста здраве има и съвременните химици, старите алхимици често са умъртвявали някои змии и са ги направляли на прах, и са тургали известна доза. Когато някои са искали да оздравеят, липсвало им живот и здраве, давали са им известна доза разтвор от праха на змия, да ближе.

Сега да дойдем до съществени неща. Туй кали човека. Онези мисли, които вие считате неестествени, те каляват човека. И човек трябва да се кали в живота. И човек се познава доколко е търпелив само при неблагоприятните условия на живота. Като дойдат неблагоприятните условия на живота, ти ще видиш колко си търпелив и колко право мислиш, и каква вяра имаш. Та казвам сега, да не бъдем невежи в това. И това е една права максима. Бог ви е дал всичкото богатство, но ако няма у вас разбиране, тогава? Щом ви е лишил от разбиране на нещата, тогава казва: „И то е суета.“ Детето, ако все си остане дете. Например, ако оставите вие вашите мъчнотии друг да ги решава, тогава благото друг ще го яде. И тогава Соломон казва: „И то е суета.“ Ако ти сам не можеш да

разрешиш своите мъчности, та туй е едно богатство за тебе. Ако хлябът, който ти е даден, че е малко сух, и ти кажеш: „Сух е хлябът.“ Та най-простите знаят – ако е затвърдял, ще го наквасиш малко с водица, ще го туриш на дилафа отгоре и от едната страна и от другата страна ще го подържиш на жарта или печката, че да се позачерви малко. Отлично е с малко водица отгоре този корав хляб, като се поприпече. Значи в живота има свойството всичките най-лоши работи във вашия живот, ако им турите малко водица и ги попечете тия филийки, стават вече, опресняват се. Всяко едно желание е разбрано, всяка една мисъл тъмна е разбрана, тъй както е поставена за тебе мисълта, има известен смисъл в нас. Мислите са поставени на мястото си и желанията, поставени на мястото си, те са предназначени за нещо. И ако ние не знаем как да ги употребим, ще създадем някоя неприятност за себе си. И всички хора са повикани, направени, като работят, да знаят предназначението на своите мисли, желания и най-после да знаят предназначението на своите постъпки на земята, с които ние изграждаме своето бъдещо тяло, в което ще влезете да живеете. От сегашните мисли и желания вие изграждате условията за бъдещия ваш живот. Бъдещата къща се съгражда от сегашните ваши мисли и желания. Да. Сега ще кажете „Ону да билирми.“ Разбирам.

Често аз съм виждал деца, които разрешават някой въпрос много по-лесно, отколкото умните хора. Аз съм гледал умни хора. Някой път не може да разреши един въпрос, а две деца този същия въпрос го решават. Казват: „Колко лесно се разреши този въпрос.“ Този философ дошъл, не може да разреши въпроса, а двете деца го разрешават. Та нещата в света се разрешават с живеене. Не може да ти се разправи какво нещо е любовта. Не може да ти се разправи какво нещо е мъдростта. Може да ти се говори за мъдростта. И може да ти се разправи, да ти се говори за онова, ко-

ето не знаеш. И такъв е законът: не разправяй неща, които не знаеш. Много пъти съм виждал – някой иска да ме убеди, той си мисли нещо, вярва в нещо, иска да ме убеди в туй, което той вярва. Казва: „Злато е това, нали го видиш.“ Казвам, той както го виждаш. Казва: „Аз както го виждам, злато е.“ Казвам, аз, като проникна малко, виждам само повърхността – има малко злато, а вътре няма никакво злато. „Как може да бъде?“ Дай го сам. Изваждам си моя пробен камък. Три-четири пъти го опитвам, само на повърхността отгоре има малко злато. Ето виждаш. Не всичко, което лъщи, е злато. В дадения случай ти ще търкаш, ще гледаш твоите позлатени мисли. Тури пробния камък и виж злато ли е, или са само позлатени. Ако то е злато, гръж ги. Не е лошо и позлатени неща. На тях не може да се разчита. То не е ценно. Ценни работи са, които по естество са златни.

Помнете едно нещо. Не могат да ви обичат за това, което не сте. Могат да ви обичат само за това, което сте. Нищо повече. Така го разбирам. Аз ценя златото за това, което е. Ценя скъпоценния камък за това, което е. Такъв е законът. Един скъпоценен камък затуй е ценен. Така го разбирам. Не може на един прост камък да се даде тази цена, както на скъпоценния камък. Казва: „Защо на него даваш такава цена?“ Давам, защото заслужава. „Ама на мене защо не даваш?“ Този камък се мъчи и стана ценен. Ти още не си се мъчил. Като се мъчиш, и ти ще станеш такъв.

Та сега срещам много праведници, които казват: „Как тъй Господ да ме е създал такъв? Как тъй да ме направи?“ Казвам, не си се мъчил още. И мнозина от вас не сте се мъчили още. Например вие нямате понятие какво нещо е страдание. Вашите страдания са такива детински. Че майка ви малко масло не ви е дала, на обущата ви се е скъсала връвта. И плачете. Пробила се е шапката някъде. Едно време считаха, че като се съдере шапката някъде, като има дупка, хвърляха я.

А сега е на мода това. Дупки остават тъй. Сега не чакат да се скъса, а оставят дупки. Сега оставят две малки дупчици постоянно да има проветряване, постоянно да циркулира въздухът. И като циркулира, по-топло е. Ако във вашия живот има две дупчици, какво има от това? Проветрение има. Запример вие не искате никой да знае вашите погрешки. И вие се пазите никой да не знае. И не зная тогава, че вие имате съвсем, казвате, никой да не знае тази работа. Аз си мълча.

Казвам, невидимия свят вече са го видели какво е. Всички знаят. Е, какво знаят? Тъй, горе го знаят. Е, те горе са добри, нищо няма да кажат, а тези долу са брътвановци, те да не знаят. Пак е умно. И действително, че няма защо да ни знаят прегрешенията. Но в себе си не трябва – аз правя голяма пакост на себе си, като имам едно прегрешение. И аз ни най-малко не искам да зная за туй прегрешение, но като правя усилие да скрия този грях, постоянно мисля за него, за греха, че аз се вживявам с него, постоянно мисля за него. Имам едно прегрешение, един недъг и постоянно мисля за него да го скрия. Изхвърли го този недъг навънка. И се освободи, не мисли вече за него. Казваш: „Никой да не знае.“ И постоянно мислиш за него. Всеки си има нещо ценно и мисли за него. Ти имаш навик – попииваш си винце. Дойдеш донякъде, казваш: „Да има една чашка.“ В ума ти е това. Днес пиеш, утре, един ден идеш на гости някъде, казваш: „Да се почукнем.“ Ти си въздържател, но хайде, да се почукнем. Въздържател си и после се оправдаваш, казваш: „Човек не трябва да бъде фанатик.“

Сега, каквото съм казал, да го забравите. И само едно да остане в ума ви. Че като птиците не знаете да хвъркате. Или туй, което аз всякога пазя: трябва една права мисъл. Права мисъл и трябва едно право чувстване. В стремежа си трябва да имате прави мисли, за да бъдете благоприятни на Бога. Защото единственото нещо, в което Бог благоволява, не че не сте

направили доброто, не за вашето добро, вие вървите по пътя, който Бог одобрява, не за доброто, Бог се радва, когато вървите по правия път, а не че сте направили една добра постъпка. Правата мисъл показва, че вървим по правия път, който Бог е предначертал. И доброто желание в нас пак показва, че вървим по пътя, който Бог е начертал. Той се радва, че вървим по този път. Ако искате да вървите по пътя на правите мисли и по пътя на правите желания, туй е.

И разберете сега кое е угодно. Вие искате да знаете дали сте удобни на Бога. Че как ще знаете дали сте удобни на Бога? Ще имате вътрешен мир. Ако сте удобни на Бога, ще имате благоволенieto на окръжаващите хора отвънка. Пък щом не сте благоугодни на Бога, ще имате много неприятели. Ако сте благоугодни на Бога и минавате през някое маларично място, малария няма да ви хване. Комари няма да ви хапят и мухите също, и треска няма да имате. А щом не сте благоприятни на Бога, много комари ще ви хапят. И тогава ще знаеш, че не си благоугоден на Бога. Щом влезе една въшка в главата ти, ти не си благоугоден на Бога. Въшките не са удобни на Бога. Щом нечистотата бяга от тебе, благоугоден си на Господа. Щом нечистотата не бяга от тебе, не си благоугоден на Бога. Щом калта бяга от тебе, удобен си на Бога, щом се лепи на тебе, не си благоугоден. Тъй щото сега, като ходите по калта, и ако по вас лепне калта, не сте благоугодни. Сега не искам... донякъде буквално е вярно.

В България само един човек съм срещнал – в Шумен, на когото обувката никога не стават кални. В кално време ходи и много малко се окалва. Аз един ден го видях, повече от 35 години има оттогава, облечен хубаво, спретнат и никак кал няма по него. Другите се изпокаляли, той ще стъпи на едно камъче, ще си извади кърпата, ще си изчисти обувката, и пак внимателно ще стъпи на друго камъче. И докато иде някъде, на двайсет-трийсет места ще се спре, ще си извади кърпата,

ще си изчисти обувката. Казвам, браво. Тъй внимателно стъпва навсякъде, обувката му изчистени. Някъде пръснало, той ще изчисти обувката. Един екземпляр – те го считаха там малко смахнат. Той ще иде някъде, ако обещае. Докато дойде на мястото, часове му взема, но обувката му са чисти. Та казвам, хубава черта е. Та казвам, човек някой път, макар и беден да е, но да са чисти обувката му – да бъде справедлив, това значи чисти крака.

Станете сега.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и първо утринно слово
17 март 1935 г., неделя, 5–6.30 часа
София – Изгрев*

ДВАТА ВИДА ДОБРОДЕТЕЛИ (Кой е правият път?)

Размишление – 15 минути

Ще прочета седма глава от Еклисиаста. „Сърцето на мъдрите е в дом на сетоване, но сърцето на безумните е в дом на веселба“ (4. стих). Тук е прав. Сега всичките хора искат да бъдат в дома на веселбата. „Да не речеш – коя е причината, че предишните дни бяха по-добри от тези“ (10. стих). И вие казвате – едно време, когато бяхме млади, какъв беше светът, а сега сме стари. Едно време хората бяха с козина, като животни облечени. Какво беше в гората? А сега, като напуснаха гората, ядосаха се. „Защо не питаш благоразумно за това. Мъдростта е по-добра“ (11 стих).

„Но преимуществото на знанието е, че мъдростта оживява онези, които я имат“ (12. стих). Да. „Гледай делото Божие, защото кой може да направи право онова, което той е направил криво?“ (13 стих) „В благополучен ден весели се, а в злополучен ден бъди смирлив, защото Бог направи едното противоположно на другото“ (14. стих). Това е афоризъм. Афоризмът значи да отделиш някого от общото. Афоресали са го значи. Да го отделиш, да го афоресаш, да направиш едно различие. За да не намери човек нищо зад себе си. „Всичко видях в дните на суетата си“ (15. стих). За себе си говори. „Има праведен, който загиба в правдата си.“ „Угодният пред Бога ще се отърве от нея“ (26. стих).

Тук Соломон взема външната форма. Жената във външната си форма много е опасна. Но тия узи, това са желанията в човека, тия чрезмерните желания. Какво ли не желае човек. То е робство. Това погледнеш, онова погледнеш, желанията мязат, като те канят, на някоя гозба, на някой китайски мандарин, те са като руските князе, като английските лордове, като френските контове, като германските графове. Та този американец се оплаква, че 40 яденета му донесли и по обичая той трябваше от всички да вземе. И после две седмици трябваше да се лекува. Четиридесет яденета какви ли не. Та този американец се заклел да не ходи на гости у китайския мандарин. Та сега често ходим на гости при някой мандарин. И като излезем оттам, неразположени сме. Щом някой от вас е неразположен, на гости е бил при някой мандарин.

„Грешникът ще бъде хванат от нея“ (26. стих). Тя е права. Те я наричат астралната жена. Тя е една видна дама (27., 28. и 29. стих).

И като заключение, Соломон е намерил между хиляди мъже едного – малко да е умът му в главата, а между хиляди жени нито една не намерил. Не сега. Той било преди две хиляди години и повече. Не е много утешително за жените. И понеже не е утешително за жените, всичките жени искат да станат мъже. Аз съм слушал, често жени казват: „Не си струва човек жена да бъде.“ Някой път срещам една сестра, пък ѝ давам една грешка, и ѝ казвам – ще бъдете тъй добри да я занесете на баня, и да ѝ хванете един теляк, един първокласен теляк, че да изтрие всичкия кур. Моята дружка без теляк не може. В практическия живот намирам, че без теляк е по-добре. По-добре е без теляк. И аз намирам за богатите хора, той богатият си позволява такъв разкош. Той като влезе в банята, и жени, и мъже го знаят какво е. Той като влезе, телякът ще гоиде, той си има ред, такива аристократически похвати. И са много учтиви. Той си има една кесия, направена от

козина, и най-първо ще те тури на едно топло кломбе, тъй да се изпотиш. И като се изпотиш, тъй отгоре ще прекара, да изстърже всичкия кур, че тъй се завърдаля на ивици-на валяци, на валяци, че като го изтърка, ще го изтърси надолу, на земята. Това е първата процедура, остава този козяк. Тогава взема един по-голям от кълчища, че ще го изтрие със сапун, тъй хубаво ще шупне, че отгоре ще го накваси като някоя помага и след като полее богатия, като излезе, ще му каже по турски, ще го поздравя: „Хайде – казва – Господ да е с теб, че втория път повече да се окурливиш.“

И няма по-голямо изкуство, човек, като говори, да знае как да говори, кога да говори и какво да говори. Или няма по-хубаво изкуство, да знае човек как да мисли, кога да мисли и какво да мисли той. И целият ни живот е само едно отделяне ония вътрешни състояния на добро и зло в най-малкия смисъл. И често много малки работи нас ни изваждат из релсите. Представете си сега, че вие сте някой брат или някоя сестра, много красиви сте, та хората искат да ви имат. Веждите са ви намясто, очите ви са намясто, ушите, носът, устата ви. Всичко туй, като ви видят, хареса им, и като ви видят, казват: „Моля да ви фотографирам – цък. Хайде гръж.“ Аз говоря засега. Срееще те друг, и той те обича. И той каже: „Моля, да ви фотографирам.“ Пак се спреш. Питам сега, ако се спреш на сто места, все да те цъкнат, какво ще бъде твоето състояние. Искаш да угодиш на всичките хора. Най-първо няма да си свършиш работата. А сега англичаните какво правят? По английски. Той не те пита. Като те види, че си красив, фотографира те. У българите – все ще дойде да те пита, да се спреш малко. А англичанинът няма да те спре, а отдалеч, като вървиш, и той цъкне. Туй се търпи, но да те спре този на пътя, онзи на пътя. Поне като фотографирате, не спирайте никого на пътя. Или да допуснем, имаш ти някое мнение за някого, добро или зло, ти ще го спреш, ще кажеш:

„Чакай, чакай, аз имам едно мнение за тебе.“ То е фотографирание. Да допуснем, този човек е добър. Ти ще му кажеш: „Ти си много добър.“ Какво ще придобиеш, като кажеш на този човек „Ти си много добър“. Или видиш, че има един недостатък в него. Казваш: „Ти си много добър човек, но имаш нещо.“ Сега, не можеш да намериш една дума, имаш нещо, което трябва да се поправи.

Питам сега, често учителите от гимназията казват на някой ученик: „Ти си много мързелив.“ Каква е целта на учителя? Той иска просто да стимулира ученика да учи. Но някой път казва, че е ленив, а туй малко подейства на този ученик и той се поотпуска, не учи.

Сега най-първо, в какво седи приложението? Лениността с какво се лекува? То има една лениост отвънка. Вече нея хората знаят, не искат да работят. Казват, ленив е, който не иска да работи. Но има хора лениви, не иска да се учи, ленив – не иска да се моли той. Казва: „Аз не искам да се моля.“ Тази дума е двусмислена в българския. Молба значи, да искаш някоя помощ от някого, пари назаем, молиш се и някой път ние тургаме – да се молим на Бога. Та едно противоречие. „Не искам да се моля.“ Човек трябва да се освободи.

Сега в тази цялата седма глава Соломон все още засяга външните страни на физическия живот, с които човек постоянно е впрегнат. Не може да се освободи от мислите на хората. От общите мисли на хората не може да се освободи човек. Закон е, че ти като влезеш в едно общество – добро или лошо, ти едновременно се влияеш и от добрите, и от лошите мисли. Има вътрешни течения и се повлияваш. Ако влезнеш в каквото и да е общество, именно ще се повлияеш от характера на обществото. Ако ти отидеш при един земеделец, непременно ще се повлияеш, все ще говориш невем за боб, за леща, за фасул, за какво ли не. Ако влезеш при едно общуарско общество, ще говориш за общуата, ако

продават. Ако влезеш между учени хора, ако са естественици или химици, ако влезеш в едно музикално общество, в един музикален свят, все ще говориш за музика. И най-после, ако влезеш между религиозни хора, ще говориш за Бога. Но туй още ни най-малко не показва, че човек е религиозен, който говори за религиозни работи. Има една религия, която мяза на позлатяване. И много малко струва човек да стане религиозен. Казват, че с един французки наполеон може да се позлати цялото кубе на „Александър Невски“. Е, такъв тънък пласт, много големи разноси. Но туй позлатяване във време на изпитания не държи. Всичко туй се изтрива. Срещне те един просяк, проси от тебе. Някои просяци има, като те срещне, извадиш от джоба, дадеш му един лев. Той ще каже, че жена му е болна. Хайде, извадиш един лев и за болната му жена. Казва – има четири деца болни. Извадиш 4 лева за болните деца. Хайде, имал един чичо болен. Още един лев и за чичото. А той ни най-малко няма жена, жена му се поминала. Има 4 деца, и те са умрели. Той останал сам и проси. Тя и жена му, па и четирите деца са просили заради него. Защото циганинът, като има две жени, има два хамбара. Жените донасят брашно, направят всичко, а той седи в колибата си. По някой път ние искаме да бъдем добри, както циганинът е добър с двете си жени. Той не ходи да работи, жените работят.

Сега работата е да се погведе всяко едно сравнение. Има си един начин. Има много сравнения, които така остават. Казвате: „Да учи човек.“ Полза има от учението. Да кажем, ти се погледнеш в огледалото, видиш, че устата ти са побледнели, не са червени, трябва да вземеш мерки, добили са един черен цвят. Ти трябва да вземеш под внимание, да подобриш храната си, водата, която пиеш, можеш да подобриш. Или има нещо вътрешно, вътрешните ти мисли или желания не са добри. То е един признак, когато са посинели устните ти. Щом почнеш да посиняваш, не е добре работа-

ма. Или погледнеш очите си. В какво сега туй знание? Очите ти не са така бистри, както бистрата вода. Има нещо в стомашната система разстроено, в симпатичната нервна система. И лекарят като дойде, той ще ти препоръча нещо – трябва да измениш храната си. Начина на мисленето, на чувстването трябва да измениш. Или някой път погледнеш, лицето ти почерняло. На слънце не си ходил, на екскурзия не си ходил. Ако си ходил, и почернееш, разбирам, но вкъщи си седял, а лицето ти почерняло. Не е лошо човек да бъде черен. Но черният цвят, показва, е цвят на желания. Той е волев цвят. Като почне да почернява лицето ти, туй показва, че сърцето ти е взело надмощие, то работи. Понеже желаш всичко да имаш. И мислиш, като имаш това и онова, ще бъдеш щастлив. И след туй никой от вас не иска да бъде черен, но всеки иска да бъде бял. И правя сравнение, че у черните, от тях, който е черен и лъскав, те го считат това за красота, а у белите, който е бял и светъл, те го имат за едно здравословно състояние. Сега тази чернота е едно състояние на най-гъстата материя, която прониква в човешкия организъм, и е в противоречие с кръвообращението и с неговата права мисъл. И черният цвят показва път на отклонението. И черната раса е едно предзнаменование в ония далечни времена, когато човек се отдалечил от Бога в своето непослушание, хванаха своите пътища и почнаха да правят, каквото те искат, и те придобиха черния цвят, и той стана хас боя на лицето им. Имаме тогава едно малко подобрение. Червената раса показва едно малко подобрение от черния цвят, черната раса, а сега бялата раса, понеже вече е до края на изправлението. А следващата раса, която иде по цвят, бялата раса, показва, че имаме всички ония условия, при които човек може да се поправи.

Та казвам, в сегашния живот вие сте изложени на много големи изпитания, понеже, като се сближават хората – някой път искате да се запознаете – при

сегашното запознанство, при сближаването на хората, след като се запознаят хората добре, някой път почнат да си говорят неща, които не са много приятни. Докато се запознават хората, те имат един свещен трепет, едно уважение, а после, щом се запознаят отблизо, и аз наричам, щом се запознаят, ти в банята имаш теляк. Аз наричам близкото запознанство, то е телячество. Щом имаш един познат, той си носи две кесии. Казва: „Да ти кажа нещо.“ Каже ти го веднъж, както и да е. Ти видиш, че има кур. Намираш го правдоподобно. Толкова кур, измива, очиства го, утре дойде друг теляк, и той каже: „Имаш кур.“ Сречне те трети, и той казва – еди-каква погрешка имаш. Че втори, трети, двайсет души се наредят, все казват – имаш някоя погрешка, охлузват ти кожата. Ти нямаш никаква погрешка. А срещне те някой, казва: „Ти имаш една погрешка.“

Питам, каква нужда има от тези професори, да ти показват каква погрешка имаш? Сречне ме един, казва: „Не можеш да пееш, много голяма погрешка имаш. Какво ще пееш? Ама неверно вземаш тоновете.“ Сречне ме друг, и той ми каже така. И 20 души се наредят. Казват: „Ти не пееш хубаво.“ Казвам на най-последния: „Е, как се пее?“ Той сега ще ме учи как да пея. И той почне да пее. Казвам, и ти пееш, както и аз пея. Сречне ме някой и почне да ме морализира. Казвам, всички вие педагози мязате, както онзи рак баща казва на сина си: „Синко, право ще вървиш, не криво.“ Синът му казва: „Я ми покажи как да вървя.“ Бащата му показва. „Е, казва, точно и аз така вървя.“

Възпитанието в света не става с думи. То е все таки, ако не мислиш, че може да се възпита, като влезеш в една стая и кажеш „Стаята сега ще се затопли“, но не палиш собата. Казваш „Сега всички ще се стоплят“, ама не се стоплят. Ако не се отопли собата, и те няма да се стоплят. В дадения случай ти си собата, която искаш да морализираш другите хора,

но ти трябва да бъдеш топъл, да предадеш нещо от себе си както собата. А ти нищо не правиш. Тази топлина, която излиза от тебе, и колкото вземат, толкова е достатъчно.

Та възпитанието в какво седе? Някой път бих желал с живота си да предадете каква топлина има у вас. Аз гледам, когато ме слушате, някои от вас не сте будни. Всеки ще се обърне, да види другият дали ме е разбрал. И той ще се обърне, ще каже на другаря си дали ме е разбрал. Той ще ме погледне, ще каже на другия: „Разбра ли?“ Ти не се интересувай дали другите са ме разбрали, или не. Каквото и да казва той, ти остави другите хора. Ти се абстрахирай от всички. Каквото искат да казват. Остави другите хора. Не се интересувайте от това, какво става в едно събрание. И след като излязат, чувам да казват: „Еди-кой си там не слушаше както трябва.“ Та туй показва, че и той самият не е слушал. Ние сега не знаем дали един човек слуша, или не. Защото кои са признаците на слушането? Според мене, ако слушам словото Божие, туй което прилагам, то е слушане. Мога да слушам, да кажа: „Много добро учение е, но не е заради мене още.“ Туй е неразбиране. И сега казват: „То религията не е заради младите хора.“ Прави са, сегашната религия не е за младите хора. Че каква е сегашната религия? Кое е похубаво, да имаш един вол, пуснат на свобода, в гората да го пуснеш, при зелените пасбища, при бистрите потоци, или един вол в дама вътре – и като го изкараш, с хубав юлар и хомотът му на него, та целия ден да оре на нивата. Това е религия: това не прави, онова не прави. И ти се чудиш какво да правиш. Туй да не мислиш, онова да не мислиш. И от религиозно гледище ти една мома ще я подлудиш. Ще ѝ кажат: „Ти няма да гледаш никакъв момък.“ И тя горката ходи и не трябва да гледа никой момък. Грешна работа е. Тя срещне някой момък, той е красив. Казват ѝ: „Няма да сгрешииш.“ Тя се върне, погледне някого, моли се, моли се,

сгрещила. Защо? През лявото око погледнала тънките вежди на момъка. И на момъка казват: „Ти няма да гледаш на пазара хубавите моме.“ Няма да ядеш хубавите яденета. Това няма да гледаш, онова няма да гледаш, това е грешно, онова е грешно. И ние мязаме на Настрадаин-Ходжовото магаре. Таман го научил да не яде, и то умряло. Туй е един начин болезнен. Но сега този начин не важи. Той е много вреден. Турците имат една поговорка много права. Турчинът казва: „Да гледаш красивото, където и да е, себап е.“ Здравословно е. И ако човек иска да бъде здрав, той трябва да гледа здравия човек, красивия човек. Като го гледаш, ти, и болен да си, ще оздравееш. А като не гледаш красивите хора, ти ще се разболееш, и здрав да си. Сега в религиозно гледище казват това да не гледаш, онова да не гледаш. Това не е възпитание. Не за лошите работи. Като погледнеш една красива мома, ще кажеш, че невидимият свят е красив. Бог създаде красотата в света за нас.

Сега другото положение, което трябва да имате. Вие сега казвате – едно време ние бяхме млади, а сега сте остарели. Сега какви са качества на младия? И какви са качества на стария? Вие тогава не разбирате, ако под младия подразбирате, че е силен, а старият – отслабва. Тогава вие имате само външната страна на старостта.

Младият е млад, понеже не се грижи за нищо. Младите хора са всякога весели. А старите хора са всякога замислени. И старият човек мисли. Сега в стари години, мислиш ти, как ще станеш добър? Ти си остарял, как ще станеш добър. „Аз побелях, – така мисли той – как да стана добър?“ „Ти – рекох – не си ли бил добър досега?“ „Много лош човек съм“ – казва.

Питам тогава, какво сравнение може да има? И туй е религиозен човек, който казва, че Бог създаде човека по образ и подобие свое, а при това казва: „Аз съм лош човек.“ Много голямо противоречие е това.

Ако съм създаден по образ и подобие Божие, лошевина-та, която аз виждам, тя не произтича от самия мен, тя е една външна страна на живота. Ако аз падна някъде и се окалям или ако лицето ми куряса, това ни най-малко не показва, че аз съм лош или нечист. Лошото, това са външните условия. Човек постоянно се чисти, той като намери чиста вода, ще се очисти, и веднага става по-угледен. Затова е създадена водата, да се чисти човек постоянно.

Сега аз засягам този въпрос, аз съм против морализирането, понеже честото морализиране не е здравословно. То е външна страна, то е болезнено състояние. Този ти каже нещо, онзи ти каже, ти се разболяваш. Човек трябва да мисли, че има нещо добро вътре в себе си. Това е здравословното състояние. И вие искате за бъдеще да бъдете по-добри. Това е другата погрешка. Човек, казвате, трябва да се усъвършенства и следователно сегашната теория, казвате, ние още не сме добри, но един ден ще станем като ангелите. Туй е само за насърчение, не че за бъдеще ще бъдете по-добри, но не знаете как да постъпите. Богатството, което сега имате, не знаете как да го използвате. Ти не знаеш как да използваш Божиите блага. Имате едно малко момченце, много даровито. Има една много хубава цигулка от дядо му. Вземете му сега една половинка или три-четвърти, и то като стане на 21 години, ще бъде в състояние да свири на тази хубава цигулка.

И казвам, два вида добродетели има в света. Те са следующите. Като говориш, да не бодеш никого – едното. И другото – като те убодат, да не се обидиш. Това е другата добродетел. Като говориш, да не обидиш никого, това е едната страна, и сега другата, отрицателната страна: като те убодат, да не оставаш, да не се обиждаш. Сега бих желал да зная колцина от вас има, които са усвоили първия и втория методи. Аз бих желал да зная това. И един ден ще туря някой от вас да гържите една лекция. Тези, които мислите, че

вече не правите погрешки. Един човек, който срещне другия и внимава на неговите погрешки, на него още му липсва. Според мене, като вляза в някоя болница и видя, че някой човек се мъчи, лицето му не е красиво, виждам, този човек е на мъчение. Влизам в положението му. Коремът го боли, има язва. Грозно е лицето му. Той казва: „И ти да си на моето положение, как ще правиш.“ Малко хора има, които, като страдат, да са тихи и спокойни. Имаш някоя язва или, да кажем, ръката или кракът ти е счупен, и ти си тих и спокоен. Е, кой от вас ще направи това? Все ще се сгърчи малко лицето му. Човек не може да се самовладее. Щом позволиш да се счупи ръката ти, показва, че не си от много умните. Затова човек като върви по пътя, трябва да е много будно съзнанието му. Най-първо човек, като тръгне от къщи, всеки ден ще се помоли на Господа да не би да се изкълчи кракът или ръката, да не би да се препъне някъде, или да не би да го закачи нещо, че окото му да се повреди. Като излезеш от къщи, ще се молиш на Бога да те пази. И да придобиеш един навик, като ходиш и вървиш, ще се молиш най-първо, както здрав излизаш от къщи, така здрав да се върнеш вкъщи.

Та казвам, Божественото учение седи в туй. И Соломон в неговите дни се намира в едно противоречие. И де седи противоречието му? Този човек е искал да гледа хубавото. Той е поддържал външно „гюзели бакал себаптън“ – да гледаш хубавото, е благословение. И събрал си триста красиви жени и деветстотин наложници, те са хиляда и двеста, значи по сто жени на всеки месец, по три жени и половина на ден. Но той ги е ограничавал тия жени. Кой му е дал право? Като в един обор ги е ограничил. Защо му са хиляда и двеста жени? Сега аз правя другата аналогия. Друг извод правя. Ти имаш 1200 английски лири в джеба си. Не са ли туй 1200 жени. И след като ги имаш тия 1200 жени в джеба си, да можеш да се справиш с тях. А като имаш

само една женица, не си струва да си едноженствен. И някой път казвате, че хората са еднобрачни. Не са еднобрачни, мъже и жени са многобрачни в това отношение. Всеки, като бутне кесията си, че има само една златна монета, казва да са две. Ако има десет, казва да са двайсет, да са сто, двеста. Че то е същият закон. Свободата е, ти като имаш една жена, ти трябва да разбираш какво нещо е едната жена. Едната жена трябва да бъде като извор, през който водата постоянно да тече, не да преливаш чашата, но тази жена да бъде един извор, през който Божието благословение да тече, че всичките красиви жени да се проявяват. Сега има нещо, което аз не искам да ви го кажа. По-добре една жена като курва, каква друга дума да турим, курва малко не звучи хубаво. Може да измислите някоя друга дума. По-добре е една течуща чешма, отколкото хиляди чаши, пълни с вода. Един човек, който разчита на своите хиляда и двеста жени. Тогава другата идея вземи: по-добре да вярваш в Бога, това е едната жена. Едната жена разбира идеята за Бога. По-добре да вярваш в Бога, който носи в себе си всичкия живот, всичката вечност, всичката сила и упование, отколкото да вярваш в хиляда жени, които носят всичките нещастия и негъзи.

Та казвам, вие като четете Писанието, казва, какво значи еднобрачен живот? То е идеята за Бога. Да имаш само една идея, да седи в твоя ум една идея, да имаш, да цари в тебе. Щом имаш две идеи, ти си от двубрачните, от трибрачните, имаш десет идеи, не е лошо, всичките можеш да ги имаш.

Та казвам, първото нещо, освободете се от всичките тия странични мисли и идеи. Не се безпокойте. Научете се да не се безпокоите. Някои от вас се безпокоите, че малко жени имате. Вие се безпокоите, че малко здраве имате, нали. Всеки един човек може да бъде дотолкова здрав, ако разбирате. Всичките учите хигиена, нали ще кажат това да ядеш, онова да ядеш.

Това са второстепенни работи, храната. Ти не можеш да бъдеш здрав, ако не обичаш онази храна, която ти ядеш. Ти можеш да бъдеш здрав, ако тази храна я обичаш. И ако първата хапка, която вземаш на езика си, да е вкусна. Вземеш ли една храна, че не е вкусна, тази храна не е заради тебе. Ако вземеш една чаша вода, ти трябва да я обичаш. И като отиваш да спиш, същият закон: да ти е приятно, че отиваш да спиш. Някой път ти лягаш да спиш и се въртиш на едната страна, на другата, наляво, надясно, не можеш да заспиш. Имаш един лев, не си благодарен, имаш десет лева, не си благодарен. Имаш къща, не си благодарен. Имаш жена, не си благодарен, деца имаш, не си благодарен от обществото, в което живееш, не си благодарен, навсякъде виждаш все недъзи, най-после виждаш недъзи и в себе си.

Питам, че как може да бъде човек щастлив? Най-първо кажи: „Добър човек съм аз.“ Но на себе си го кажи, не ходи да се хвалиш на другите. Ще кажеш: „Добър човек съм аз.“ Добре тогава, ако някой ви срещне и каже тъй: „Вие не сте добър.“ Какво трябва да му кажете? Срещне те някой, казва: „Казват, че не си добър човек.“ Как ще му кажеш? „Аз съм добър човек. Имам един господар, който, като завърти крана, тогава хората се заблудиха, но аз ще отворя този кран, и ще потече всичката добрина, която е събрана.“ Та от вас, дето не сте добри, то е, че кранът не е завъртян. И сега у всички вас добрината ви седи в това, че кранът ви е завъртян. Развъртете крана и ще видите, че по-добри хора от вас няма. И като ме срещне някой и като ми каже „Малко не те харесвам“, аз казвам „Да, да, да, аз, като се върна в дома, ще отворя крана.“ Жената, децата завъртели са крана. Мога е сега да се не плаща повече за водата, но като го развъртите. Без кран. Крановете, това са човешки работи, а Божиите работи са без кран. А всичките човешки работи са все с кранове. Един извор той си извира и може навсякъде

да тече, а човек винаги ще му даде една посока. Казват: „Да го турим в един път.“ Оставете всеки човек да си върви по който и да е път. Аз съм против теорията – казват накъде трябва да вървиш. Та казват: „Надясно трябва да вървиш.“ Добре, правия път трябва да вървиш. Но да ви каже, че вие не вървите, тези хора, които поддържат нито вляво, нито вдясно. Че вие като тъчете платно, най-първо е насновано платното, отвори се една уста от ницелки, вземеш совалката в ръката, че ходи надясно, после наляво, закачиш нишката, после вземеш бърдото, дигнеш, хайде от ляво на дясно, и пак от дясно на ляво. Накъде да вървя? Върви наляво и надясно, само тъче. И накриво върви и направо, стига да се тъче. За мене е важна не посоката, а какво съм направил, какво тъка. Може някой път да се скъса някоя нишка, нищо не значи. Някоя погрешка може да е станала. Кой не прави в тъкането погрешка? Че се е скъсало някоя нишка, нищо от това. Тъкането да върви.

Сега не се спирайте да питате кой е в правия път. Който тъче. Аз, като видя някого, гледам какво тъче. Не какво ми разправя наляво или надясно. Като върви совалката, казвам: „Колкото по-бързо върви совалката, толкова по-добре.“ Та и аз ви казвам, и вляво вървете, и вдясно вървете, но тъчете онова платно, което ви е дадено. И след като изтъчете платното, ще си направите най-хубавите грехи. Ако можете сами да шиеете, добре, ако не, ще извикате едни от най-добрите шивачи и ще кажете: ние го изтъкахме. И после ще кажете: „Тия грехи, които носим, са от нашата работа.“ Или аз тургам тази мисъл в най-простата форма, което съм опитал.

Няма по-хубаво нещо от това, да мислиш добре. И туй нещо аз го проверявам. Седя, има нещо и гледам. Какво е правата мисъл? Да се освободиш от всичките тия непотребни впечатления. Хиляди впечатления те безпокоят, това няма, онова няма, всичко туй. Но ка-

то внесе правата мисъл, тя като дойде, аз гледам, тя очисти всичко туй, и аз гледам, всичко туй е наред. И аз се намирам в един свят, дето всичко е наред. Ти можеш да влезеш в една болница, дето десет, двайсет души са болни, утре тия хора ще бъдат здрави. Не мислете върху вашите отрицателни неща. Мислете върху благата, които Бог ви е дал. Ами животът, който ви е дал. Толкова години Бог ви е поддържал. После, като дойде да умираме, и то е едно благо. Защо ще се страхувате? Вие пак ще мислите право. Отивате при баща си. Защо ще се страхувате? Ама ще кажете: „Той е млад.“ Та и младите ще идат на екскурзия. Вие казвате: „Този брат умря.“ Не. На екскурзия отишъл. И после ме питат някои след колко години ще се прероди. Ако е от онези, които вървят по закона на любовта, след хиляда и петстотин години. Ако е от онези, който върви по своя път – след 45 години. Пък ако е от глупавите, още днес ще се прероди. Най-първо законът за прераждането е един закон за освобождение на грешния. Праведният човек не умира, а праведният човек напуска една къща и влиза в друга къща, в трета. Той никога не умира. Той си има къщи на разположение. Какво търсиш в друга къща, друг номер има и в небето не ходи той. За него, за праведния, навсякъде е небето. Къде е небето? Под думата „небе“ се разбира, там, където е Бог, е небе. Където не е Господ, няма никакво небе. Ние поглеждаме нагоре. И право е. Това е един конус, това е един образ с висши измерения.

Та на земята ние сме в гъстата материя. Земята подражава лошите условия, в които сега се намираме. И онова, с което Христос искаше да освободи хората. Той иска да мислите за Бога. И отвънка, и отвътре ще го търсиш.

Сега има нещо, което вас ви безпокои. Казвате: „Така е, но деца имам, какво ще се прави? В училището ходят, после едното има една слаба бележка.“ Вие се смущавате. После имаш една млада жена, и тя те без-

покои. Отиваш на търговия, и умът ти е с нея, да не би да стане нещо. „Може да умре.“ Аз вземам в много широк смисъл, може тя да падне жена ти, да си счуни крака, може да ѝ излезе окото, може да се запали къщата, да изгори, туй те безпокои. Ти отиваш на работа, безпокоиш се. Седнеш да учиш, безпокоиш се, легнеш да спиш, безпокоиш се. Казваш: „Дали утре ще стане?“ Абе, ще стане, утре ще стане. „Ама ти сигурен ли си?“ Как не. Отивам с вяра и си лягам, и с вяра ще стана. Лягам си с вяра и ставам с вяра. Отивам без вяра и лягам, и без вяра ще стана. Навсякъде в живота носете такава вяра. Да се освободим. Не да станем индиферентни в живота. Да се освободим от ненужните работи, да виждаме красивото. Например аз не обичам да говоря, при мене които са идвали, виждам къде са недъзите. Кой как е дошъл – не съм виждал мъже и жени, че да говори за нещо добро, а кой как е дошъл все ще говори за нещо зло. Всеки ще се оплаква. Няма нито един, тъй да ми каже за нещо добро. Много рядко ще срещна някой човек. Обърнете сега другия лист. Сега, аз като говоря така, някой ще каже: „Та ние досега добри хора не сме ли станали?“ Пък аз засягам въпроса, аз не отричам онзи път, който вие сте изходили, аз не отричам мъчнотиите, през които вие сте минали, не отричам вашата опитност, не го отричам това. Но понеже имам предвид не онова, което вие сте изходили, но понеже имам предвид един друг, нов път. За този път е въпросът сега.

Казвам, досега както и да е, но сега имаме нови мъчнотии, които има да срещаме. Казвате: „Ние го знаем.“ Не го знаеш. Ние сега ще се натъкнем на нови мъчнотии. И туй, което е пред нас, аз го разбирам. Тогава, когато се говори за доброто, ние разбираме новите постижения, които имаме. Е, каква трябва да бъде бъдещата любов на хората? Бъдещата любов ще бъде, когато дойде един гостенин, който носи любовта. Той като влезе вкъщи, ако има някои болни там,

всички ще оздравеят. Ако в къщата ти има оскъдност, той като влезе там, ще има изобилие. Ако прозорците на вашата къща са били тесни, като си излезе, всички те ще станат широки. Туй трябва да прави любовта.

Като дойде любовта, гето влезе тя, трябва да има един преврат навсякъде – и физически, и духовно. Всички трябва да бъдем свободни. Аз гледам така на въпроса. Сега, вземам известни от вас, все ме питат: „Учителю, някои дарби дали ще ни се дадат?“ Някои ме питат как да се запознаят с ангелите, някои ме питат как да се запознаят със светите. Как ще се запознаят с ония особени пътища? Та някой път се чудя как да им разправа. Аз казвам, тия хора между ангелите живеят и самите не познават това. Тия хора между светите живеят и сами не познават това. Между богатите хора живеят и щедри, и тях не познават. И се чудя сега какво да им кажа. Ако им кажа „Че вие сте между ангелите, та ти между ангели живееш“, ще кажат: „Ти се смееш. Много си прост.“ И ако им кажа „Между светии живеете“, няма да приемат. Та много пъти седя, седя и казвам: „Още не сте дораснали.“ Пет, шест, десет години ще изисква. А време се изисква. „А, туй не е вярно.“ В едно отношение е вярно, в друго отношение не е вярно.

Та последната мисъл, не последната мисъл, искам днес да се поосвободите малко. Със седмата глава искам да ви извадя юларите. Поне за един ден да ви сменя всичките углавници, колкото ги има и сме турили на врата. Двама души, кой как излезе, и да не иска, да му вземат юлара с ръка, с който е овързан, един камшик, и хайде в гората. И ще кажа на слугите – ще идете в гората, а нивите да не се орат, да почиват. Ще бъде хубаво. Един ден, днес, първия ден да прекарате без юлар, без углавник, без остен. Не се безпокойте, мислете, като че всичките ви работи са уредени. Всичко е оправено. Ама вие ще ми кажете: „Туй, което говориш, право ли е?“ Оставете това, то е юлар. Кол-

ко злато можете да носите на гърба си? Ти не можеш да бъдеш по-богат от златото, което имаш в кръвта си. Златото, което е в кръвта, определя колко богат можеш да бъдеш и колко знание можеш да имаш. Тогава колкото фосфор имаш в кръвта си, в твоя мозък – определя знанието ти.

Всичко се определя от малките работи. Ако малкото можеш да имаш в себе си, толкова можеш да имаш и външно. От много малко работи зависи. Че ако ти имаш вяра и концентрираш ума си към Бога, и мислиш, че всичко, което той е направил, и няма като него, веднага ще ти се отворят вратата. И като мислиш добро за всичките хора, ще намериш и Бога. И като почнеш да мислиш добро и за Бога, всичките хора ще почнат да мислят добро за тебе. Ти вярваш, че Бог е горе в небето, а не вярваш в Бога в хората. И казваме, че човек е направен по образ и подобие на Бога, че в човека е Бог. Ама къде е? На кое място? Ти гледаш един човек и мислиш, че Господ не е там. В него е Господ. Ама на кое място, къде е? В ръката на този човек. Някой път ти си отпаднал духом, срещнеш един приятел, загоряло е лицето му, но като се ръкува с тебе и като минеш няколко крачки, ти вече се усещаш бодър. Че Господ ти е проговорил. Чрез ръката Господ е преминал в тебе, освежи се лицето ти. Срещнеш един брат, като те погледне, веднага като че ти падне тежест, като че Господ те е погледнал. Срещне те един добър познат, каже ти една сладка дума. Че това е раят. Срещне те група, каже ти една обидна дума. Това е адът долу. Този долният ад, аз съм ходил там, но този горният ад е по-страшен от долния.

Та казвам, вие живеете между ангелите, без да ги познавате, и живеете между светиите, без да се познавате. И ги срещате, и ги не познавате. Сега ще ме простите, като ви казвам, че не го познавате. Не го познавате, защото вие сте като габровците. Те ги укоряват, че са големи скъперници, скържави са те. Та

те турили талаш и зелени очила на магарето, че то да мисли, че е трева. Оставете талаша и хвърлете зелените очила, които имате за Господа. Хвърлете зелените очила и талаша оставете. Каквито очила и да турите, тия идеи, които имате за Бога, турете ги настрана. Те са верни, прави са, но привидно само. Но една идея за Бога, която не внася спокойствие, умира в душата, тя не е вярна. Ти, като помислиш за Господа, да ти е приятно. И всякога, когато мислиш за Господа, да ти е леко. И като ти стане леко на душата, няма какво да ти се обяснява за Господа. Ти си помисли за Господа, и работите ти се уреждат. Помислиш си за Господа, и леко спиш. Казваш: „Как да вярвам в Господа?“ Мисли както искаш. И всяка една мисъл за Бога, колкото пъти и да мислите, да внесе във вас нещо много красиво, няма какво да те отклонява. Мислете за Бога, както обичате, и да кажете после: „Много се радвам, че така си помислих.“ И да бъдем свободни. И няма да имате тия строго определени лица. Например всяка една професия, вземете един свещеник, като иска да покаже, че е духовен, придобива един оттенък, който аз никак не го обичам. Същото е и с онзи търговец, земеделец. Човешкото лице трябва да бъде свободно, всички мускули трябва да бъдат тъй свободни, че всичко във вашия живот, очите, лицето, да се изразява тъй хубаво, както в природата.

И казва там Писанието. Право е казал Мойсей: „Да възлюбих Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила.“ Значи този е пътят, няма друг път за щастие в света. Аз не съм намерил. Ако намеря друг път, аз ще ви го кажа, но толкова съм изходил досега. Дето съм бил, този път съм намерил. Няма друг път. Аз съм срещал и философи, по-хубав път от този няма. А всичкото друго, то са ония жени, тристата жени и деветстотинте наложници. И казват – порочно е да имаш в гжеба си. Приятели да имаш. Всичко туй е хубаво, но

да имаш една мисъл за Бога в сърцето си и една мисъл в ума ти. Една мисъл в душата ти, една мисъл в тво-
ята воля за Бога. Това е всичкото богатство, което
човек сега в света може да има.

И ви пожелавам днес да бъдете всички свободни.
Престанете един ден с вашите грижи. Постарайте се
днес да не мислите за никого. Постарайте се, че кого-
то и да срещнете, все е един ангел, макар и един окалян
ангел. Когато срещнете днес, мислете, че е един све-
тия. Ето ви сега.

*„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в
мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките
блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всич-
ки блага, в когото всичко се обединява.“*

(Три пъти)

*Двадесет и второ утринно слово
24 март 1935 г., неделя, 5–7.25 часа
София – Изгрев*

ДА СЕ ДОБИЕ И ЗАДЪРЖИ БОГАТСТВОТО

Размишление – 15 минути
Осма глава от „Книга на Еклисиаста“
„Аз в живота ще благувам“

В тази глава Соломон похвалява мъдреца. „Кой е както мъдрия? И кой знае изяснението на словесата? Мъдростта на човека осветлява лицето му“ (1. стих). Променя се лицето на човека. Щом човек стане жесток, неговото лице се променя. Несъвсем строго определено. В какво се променя лицето? Астрологически Луната е упражнявала голямо влияние върху Соломон. Човек на големи промени. Характер много образен: ту се пълни, ту се изпразва, ту му е приятно, ту му е неприятно, ту се пълни, после на половина, после съвсем изчезне, съвсем се скрие, недоволен. След туй дойде Венера – ту приятна, ту любезна, ту намръщена. Дойде Юпитер – засегне неговото гордо честолюбие. Дойде Сатурн – иска да философства, да бара тук-там. Та Соломон е обикалял всичките планети. Екскурзиантин е бил. С ума си се е върнал след това и казва: „Нищо не можах да науча от тази работа.“ Неговата работа мяза като онзи, който ходил по търговия 20 години и казал: „Поне спечелих да си платя дълговете си и нищо не ми остана да поживея.“

Сега, като четем, той се е спрял върху мъчните работи, понеже е влязъл в една област, не е лесна тя.

Не мислете, че е лесно да се изследва духовният свят. Някои искат да знаят какво има в другия свят. Много работи има, които не се виждат, а при това упражняват влияние. Вземете запример човешкото зрение. Знаете ли колко милиони години е взело на природата, докато тя научи човека да гледа? Вие даже не подозирате онзи процес. Вие мислите, че човек се ражда със зрение. Не. Най-първо човек е бил сляп. Нищо не е виждал. С милиони години е взело развитието на всички форми, през които е минал човекът. То е било едно усилие, усилие на човека да вижда. Най-първо той е виждал като мравя, много малко, като риба е виждал, много малко, като мравя – също. Звездите за него са били непонятни. И едва сега, когато е дошъл в тази фаза, която има, в него зрението се е появило. Той чрез тия усилия се е научил да разбира донякъде отношенията. И още много неща има, които са затворени за него, които вие не виждате. Запример вие казвате: „Аз видях злото.“ Злото не може да се види. Той подразбира, че човек в своята мисъл, като мисли-мисли, донякъде е виждал, че може да го сполети злото. Вижда той, значи знае, не че вижда той нещата. Вижда, значи знае нещата към последствията.

После остава един дълбок въпрос: как същества, които Бог е създал еднакво да мислят, вземете например сегашното религиозно схващане, напредналите същества, ангелските йерархии, всички тия същества, които са били чисти, между тях се явява една пертурбация. Често у тях се явява някоя причина на непокорство. Писанието казва, че напуснаха своята първоначална чистота. Защо и за какво? Писанието мълчи и не обяснява. Има много работи, които не могат да се обяснят. И не е полезно да се обясняват. Не че нещата не могат да се обяснят. Но ако рече човек да ви обясни всички неща, той ще ви отрови. Ако ви се каже истината, тъй както вие я разбирате, всички ще бъдете отровени. Че как тъй? Вие мислите, че ви се казва

истината. Някой казва „малката истина“. Но от пълната истина хората умират. И един човек, след като умре, него го съблекат гол. Нали като умре някой, го къпят? Защо го къпят? Без къпане не може ли? Окъпали го. То е един обичай, има си своите причини. Значи ще го съблекат гол. И след като видиш човека гол, какво ще научиш? Някой път си задавате известен въпрос, на който не може да се даде отговор. Много питання има.

Срещне ви някой, пита: „Кой си ти?“ Много мъчно е да му се каже. Казвам: „Пътник съм.“ Как ще го кажеш? Как ще му кажеш? Ти ще кажеш: „Аз съм еднoй си, Иван Стоянов.“ Ти не можеш да му гадеш такъв отговор. Ще гадеш ти кой си от двайсет-трийсет години. Това какво познанство е? Е, откъде уга? На български песните гумата учени, философи. Седят в трена, за Варна отиват и се разговарят двама души. Та се обръща единият към мене и пита: „Господине, откъде идете?“ Казвам: „От Слънцето.“ Схваща. Но духовито пита: „Е, какво има ново-вехто по Слънцето?“ Казвам: „Последните вестници пишат, че глупаво правят хората, че се бият на Земята.“ „Ама какво искаш да кажеш?“ Рекох: „Сега ще ви докажа научно. Аз съзнавам, че съм от Слънцето.“ Казва: „Откъде знаеш това?“ „Та вие всичките хора нали казвате, че Земята е излязла от Слънцето. Вие сте всички от Слънцето, но сте забравили това. Пък аз – рекох – още го помня.“ Научно му обяснявам. Казвам, понеже той имаше крайно материалистически схващания, като го засегне, по някои неща се разбрахме, но обективно разисквахме въпросите. И казвам: „Да говорим за това, което виждаме и което знаем, а не за това, което не знаем.“ И за много работи разговаряхме.

Казвам, две по две е четири. „Е, какво искаш да кажеш?“ Две по две е четири. Но каква идея се крие в това „две по две е четири“? Едно противоречие. Две по две – четири, то е старата философия. Едно проти-

воречие като го умножиш на себе си, ти оправяш работите си тогава. Да ви преведа как се оправят работите. Къде седи противоречието? Ще ви приведа един случай, това стана във Варна. Една майка има четири дъщери, едната от тях толкова упорита, умна е, но упорита. Никой не може да иде на пътя ѝ. Случва се с евангелски убеждения, казва се Юрданка, малко момиче. Казва майка ѝ: „Я чети „Отче наш“. „Е, няма да чета, мамо.“ „Чети „Отче наш“. „Е, няма да чета.“ Взема тоягата, налага я. Не иска да чете „Отче наш“. Всичко това. И най-после намира се в чудо майката, казва: „От тебе човек няма да стане.“ Малко момиче, вдига я нагоре и тъй я втръсва надолу. Тогавя тя казва: „Оле мамо, ще чета.“ Това е – поумножава го. И като я дига нагоре и я стърсва на земята, веднага иде съзнанието в нея да чете „Отче наш“.

Злото в света има своя краен предел. И има известни положения, в които човек изменя своята упоритост. Мисля, сега научно може да се докаже. И когато майката казва да чете „Отче наш“, е предизвикала кръвта да влезе в неговото чувство на упоритост. Упоритостта е вратата, царската врата, чрез която се влиза в Царството Божие. Твърдостта е вратата – човек, който е твърд, туй е царската врата, райската врата, дето се влиза в рая. Всеки, който се хване за тази врата, ти по никой начин не можеш да го отклониш. То е царската врата. И каквото рече, мъчно можеш да го убедиш. Но понеже майката вдига това дете нагоре и го стърсва, тя по един физиологически начин променя течението на кръвта – по един начин към предната част на мозъка, и се спира упоритостта наполовина и туй дете отстъпва, и почва да разсъждава и почва да чете „Отче наш“.

Казвам, в дадения случай разбира детето. Какво разбира? Разбира, че тази е царската врата, тя трябва да се отвори, за да се влезе при Бога. И затова трябва да чете „Отче наш“. Майката, като я стърсва, кръв-

та минава напред. И разбира, че тази врата не само да бъде затворена, но тази врата трябва да бъде отворена. И като пострада майката, детето почва да чете. И казва на майка си: „Ще чета, мамо, „Отче наш“. Вие може да кажете – то е упорито, твърдоглава. Това нищо не значи. Защо е упорито? Има си вътрешни причини. Ако не е упорито, от него нищо няма да стане. И благодарение че е упорито, станало е нещо от него. И с упоритост много работи се постигат, а без упорство нищо не се е постигнало. И с упорство се постигнаха много работи. Нека си упорства човек, нищо от това. Само че упорството има два закона. Сега другият пример. Упорството някой път се явява, когато човек не разсъждава. Ако го теглят напред, той се тегли назад. Обратно взема. Тогава трябва да го потеглиш назад, за да тръгне напред. Че е право, ще ви приведа пример.

Един майор от Варненски гарнизон кара 200 магарета за Бургас. Казват му: „Господин майор, магарето не върви, не влиза в парахода. По никои начин не влиза.“ „Не се безпокойте, аз ще гойда и ще ви натоваря всичките магарета, те ще влязат, аз им зная езика.“ Чуди се фелдфебелът. Хващат първото магаре, майорът казва на фелдфебела: „Дръж магарето и тегли.“ Майорът хваща магарето за опашката. И като го хваща майорът за опашката, то отива напред и влиза в парахода. После хваща второто магаре, третото, че отгоре за един час гвестите магарета се качили в парахода. Казва: „Магаре като е, дръж го за опашката.“ Казва: „Много си прав.“ Та психологически разумността на животните седи в опашката. Докато едно млекопитаещо си маха опашката, то мисли и разсъждава. Щом го хванеш за опашката, то мисли, че не трябва да упорства, а трябва да влезе.

Та казвам, щом на човека гойдат две мъчнотии, един човек отпреди, другият – отзад, и човек влиза в правия път. Сега Соломон казва на мъдрия – когото зна-

ят да упорстват, мъдростта на човека свети в лицето му, лицето му е светло. А жестокостта помрачава лицето, огрубява човека. И тогава в гордост се събуждат диаметрално противоположни чувства. Образува се един триъгълник в движение. Най-първо жестокият човек е твърд, после той е груб. Грубостта произтича от едно чувство на разрушение. Не само че той има желание да гържи вратата, да не я отвори, но има желание всичко от пътя да премахне, да разруши, да чупи, да троши каквото срещне на пътя си. Запример един жесток човек, като влезе в една къща, ще смути всичките хора, ще ги накара да плачат. И като страдат хората, нему му е приятно. И по някой път туй, което вие наричате злорадство, ви е приятно, когато някой страда, когото вие не обичате. Че като го видите, че страда, тъй мехлем ви пада на сърцето. Хубаво е онзи, който страда, но законът е, че един ден може върху вас да дойдат същите страдания. Не е лошо човек, че страда. Щом е жесток, той трябва да страда. Сега страданието е един метод за омекотяване. Казвате, защо е необходимо? Страданието е необходимо за омекотяване на всички ония противоположни чувства, които носят особен характер. И чувствата, в които няма мекота, – страданията са един метод за омекване на тия чувства. Всички ония хора, които са груби трябва да страдат.

Някой път казват, че човек е груб. Защо да не кажете, че е добър? Какво нещо е добрият човек? Гледате някой човек така отвънка, така усмихнат, но онзи физиономист като погледне устата му, крайните ъгли на устата, после, ако погледнете към мигачите, към очите му, към края има нещо, което показва много голяма грубост. Някой път трябва да гледате човека в очите. Някой така си свил очите, че ти четеш един подигравателен характер, едно презрение, всичко туй. Пък някой път тъй се мърдат устата му, изкривяват се на едната и другата страна, което лицето иска да каже: „Аз пет пари не давам, аз си имам свой път.“

Е, питам сега, след като умре един човек, той си запазва пак същия характер. Човек толкова пъти е умирал и като се прероди, пак носи същите склонности. И в другия свят, като отива, той не се поправя. Тази е вътрешната политика, която човек има. Че човек като изпадне в беднотия, повидимому като че се оправя. Но дайте му богатство, той пак остава същият. Болен като е, той обещава да се изправи, но като оздравее, той пак се забравя.

Та казвам, възпитанието на човека съставлява най-големите мъчности. То е за мъдреца да познава себе си. Сега може да се спреме върху факта, защо е така направен светът. Защото не можеше да бъде направен другояче. И ако някой може да мисли другояче, нека даде един план. Нали знаете онази поговорка, дето се явили при Бога трима с три прошения: един керемидчия, един зарзаватчия – градинар, и две дами. Те се явили пред Господа, да направи времето, тъй както те искат. Керемидчиите искали сухо време, да им съхнат керемидите, зарзаватчиите искали често да пада дъжд, а дамите искали тъй по някой път да бъде облачно времето, че да не ги гори по лицата им. Питам, при тия три петиции, на кого Господ ще изпълни волята? На керемидчиите? Дошли зарзаватчиите, казват: „Изсъхна ни градината.“ Направил според искането на зарзаватчиите. Керемидчиите казали: „Не съхнат керемидите ни.“ После дамите и те се оплакали, казват: „Не можем да излезем навънка от дъжд.“ Тогава Господ ги изпратил с неразрешени резолюции. Казва – който иска сухо време, на дамите казал в Египет да идат, на зарзаватчиите казал – на земята има места, дето много вали дъжд, в тропическите места вали дъжд по 3–4 месеци. И керемидчиите изпратил по разни места, по разните части на земята. И вие казвате по някой път: „Защо аз имам тази форма?“ Хъм, тази форма съответства на известни ваши нужди. И те не могат да се задоволят освен в тази форма, която имате сега.

Сега ние се отвлечаме от въпроса. Та вие нямате едно вътрешно разбиране. Аз разбирам разбиране, когато човек почне да мисли и може да прилага. Някой път вие мислите, съзнавате какво нещо е любовта. Някой път казвате – човек може да обича всичките хора. Или някой път казваме – човек трябва да взема и да дава. В природата има малко опити. Има един закон на дишането. Ако ти вземеш най-първо да дишаш, вдишаш въздуха, то е вземане от Бога. Но ако туй, което си взел в дробовете си, не искаш да го дадеш навънка, а задържаш го дълго време, ти ще се умориш. Значи, след като си задържал този въздух дълго време, най-после ще го дадеш. И после пак ще вземеш, и пак ще дадеш. Тъй ще има една обмяна. Ще даваш и ще вземаш. Ако не вземеш, ще умреш, пък ако не даваш – ще се удушиш. Казва някой: „Аз мога да живея и без да взема.“ Не можеш. Пък ако не даваш, ще се задушиш. Значи ще вземаш и ще даваш.

Сега се явява едно трето положение в дишането, което трябва да оправи нещата. Ти си взел чистия въздух от Бога. И след като си го държал дълго време, ти си го опетнил, нечист е станал. В замяна на туй, когато издишаш навънка, трябва да отправиш мисълта си към Бога. И да изкажеш с този нечистия въздух, да кажеш: „Господи, благодаря ти за онова, което ми даде.“ Че как тъй? При всяка вдишка, като издишаш, да кажеш: „Господи, благодаря ти за онова, което ми даде.“ Ще издишаш и ще благодариш на Господа. И после пак ще приемеш. И много хора се разболяват, понеже не казват „благодаря“. Някои дишат бързо-бързо. Та чакай. И после стават неврастеници. Благодарни на Бога. И вие може в дадения случай да мислите за много работи. Но като вдишате и издишате, при постоянното дишане, ако съзнаете това, ако съзнателно дишате в духовния път, ако посветяхте цял един час съзнателно да дишате и да благодарите, щяхте да бъдете много по-здрав и по-красив, отколкото сега сте кра-

сиви. По някой път казвате: „Кой ще ходи да мисли колко пъти съм поел въздух?“ Та вие се занимавате с въпроси, които нямат никакво разрешение.

Занимавате се с въпроса, искате да бъдете богати. Но какви са законите на богатството? Законите на богатството почиват върху търпението и трудолюбието. Човек, който не е търпелив и трудолюбив, той никога не може да бъде богат. А един човек, който е богат, той е търпелив и трудолюбив. Аз говоря за естественото богатство, което върви по правилния път. Аз не говоря за богатите хора, които са затлъстели, напълнели са, той е станал шишкав, но то не е едно органическо развитие. То са тлъстини, мазнини, едно бреме. Ние говорим за онова, което е органическо. И казвам, вие искате да бъдете богати. Непременно трябва да бъдете търпеливи и да не се безпокоите, да вярвате, че Бог ви е дал богатство. Ще бъдете богати. Няма никаква мъчнотия. Ако вие вярвате в Бога, той ще ви даде толкова, от колкото имате нужда. И ако не ви дава, има нещо, което спъва. При това, за да задържите туй богатство в себе си, постоянно трябва да бъдете щедри и чисти. За да го придобиете, трябва да бъдете търпеливи и трудолюбиви, а за да го задържите, трябва да бъдете щедри и чисти. Значи, сиромаси, ще признаеш, че не си търпелив. Сиромашията учи хората на търпението и трудолюбието. Щом научиш този закон, тогава ще учиш другото – трябва да бъдеш щедър и чист, за да можеш да запазиш богатството си. Ние трябва да запазим богатството си, защото то ни е необходимо. Щедър трябва да бъдеш и чист, за да можеш да го запазиш. Ние имаме здраве, за да го запазим, чистота ни е необходима. И щедрост ни е необходима. Щедро трябва да приемаш и щедро да даваш в мисли и в чувства. В любовта трябва да бъдеш щедър. Какво ти струва да обичаш?

Сега другото положение. Ще ви дам една максима, която почти я знаете. В света има само една сила,

която приравнява хората. Прави ги равни. Но тъй както сега живеят, то е невъзможно да бъдат равни. Равенство има само в любовта. Е, какво? Когато вие обичате едно животно, вие го приравнявате със себе си, гледате го, милвате го, давате му храна, ходи с вас, водите го из гората. Споделите си хляба с него. То ви забавлява, като че ви е другар, макар че не е. Но вие го приравнявате със себе си. Щом не го обичате, вие го гоните. За да бъдат хората равни, те трябва да се обичат. И не могат да бъдат двама души равни, щом не се обичат. И другият трябва да го обича, за да го счита, че е равен на себе си.

Сега някой казва: „Трябва да обичаш ближния си.“ Защо трябва да обичаме Бога? Като те обича Бог, той те приравнява със себе си и като те обича, той иска твоеето добро. И ти трябва да обичаш Бога, за да имаш предвид неговото добро в себе си. Да го славиш, за него да мислиш всякога. Да го подигаш в мисълта си. Ти няма да живееш за себе си. Бог, като ни обича, живее заради нас. А ние като обичаме Бога, ние ще живеем заради него. Значи каквото работим в света, ще работим за него, ще живеем за него. Тъй трябва да схващате. Ако така не схващаме живота, Божиите блага не могат да дойдат на земята. Вие, духовните хора, така трябва да схващате този вътрешен закон. Защото всичките хора в света, това са само форми, тъй математически форми, в които Бог се проявява. Един човек тебе те обича, то е едно мимолетно проявяване. Бог те обича чрез всичко и навсякъде. Навсякъде трябва да виждаш Божията любов. Това е правата мисъл. А в дадения случай ти можеш да имаш деца, той, Бог ги е дал за малко време. И един ден тези твои деца, които си тъй обичал, те ще те напуснат, ти ще останеш сам. Ще се явят някои други деца.

Допуснете сега, някоя майка седи, имала 4 деца, умрат децата ѝ. Тя все ѝ е тъжно. Защо Господ е взел децата? Защо я направил нещастна? И т.н. Ама нека

стане проповедница, да иде да проповядва, да обърне хората към Бога. Тя все ще намери 4 деца, които ще обърне към Бога. Тя ще намери 4 души, които ще я обичат и тя ще ги обича. А може да има и десет, и петнайсет, и двайсет, и трийсет, колкото иска. И седите вие, и мислите, че сте нещастни. Щом станете нещастни, идете да проповядвате. Ама ще кажете: „Ние не знаем как да проповядваме. Аа, хъм.“

Аз съм виждал тук някои сестри проповядват. Други сестри съм гледал, като се спорят, та като се говори за някой, та да видиш как аргументират всичко туй. Та всичките думи, тъй като някои броеници ги нарежда. И не знаели. За проповедници всички ви бива. Проповедници може да станете. Щом сте нещастни, идете да проповядвате, обърнете хората. И ако нямате синове, дъщери, ще ги намерите там. Но трябва съзнание. Когато човек отива да проповядва, трябва да опита къде е волята Божия. Значи ще имаш едно ръководство в душата си, в духа си ще имаш ръководство. И това ръководство ще бъде тъй, както е ръководството на светлината. Щом слънцето изгрее, земеделецът – воловете, колата, и отива на нивата. Но ако слънцето не изгрее, и да се яви в него желание да работи, той не може да работи на нивата. Трябва да има светлина вътре в себе си, то е разположение. А туй разположение не може да дойде без туй, което вие наричате любов в света.

И хората си създават сами своите нещастия. Има например мъже, които са толкова ревниви, че като излезе навънка, затвори жена си, вземе ключа и излиза навънка. Сега къде е лошото? Има мъже, които водят жените си. Ако е чиновничка, той ще я заведе на служба, и вечерно време пак ще дойде да я вземе. Той я ескортира като един цар. Сега де е лошото? Значи този човек счита жена си като една ценност, която могат да я откраднат. Онази жена често плаче защо мъжът ѝ е такъв. Че има цял – аз да ви кажа какъв цял

има. Да повика друга една сестра, която е красива, да се влюби мъжът в нея веднага, той няма да я погледне. Освобождението другояче не може. Ако тя не може да се справи, да остави мъжа си да обикне другата. Злото е там, че тя е имала в ума си да има един мъж, който да обича само нея, да не обича друга жена. Там е всичкото. Господ не е създал един мъж да обича само една жена. Може би вие тъй мислите. Туй да е ваш морал. Та ми разправяше една българка. Ще ви приведа един пример. Тя се оженва, обича мъжа си и мъжът ѝ я обича. Но умира мъжът ѝ, отива на другия свят. Една вечер тя го сънува. Тя като го вижда, името му било Пенко. Пита тя: „Е, как е в онзи свят?“ „Много съм добре.“ По едно време иде една друга млада жена, хваща Пенко за ръката и казва: „Хайде, ще си ходим.“ „Че как казваш тъй, той е мой мъж.“ „А, не е твой, тук е мой.“ И го взема. И Пенко тръгна подир нея. И мене ме остави.“

Питам сега, какво е това? Това са ония криви разбирания. Вие свързвате любовта с много еротически понятия. Нищо повече. То е първото престъпление. Когато един мъж обича една жена и друга, втора, това е първото. Всеки един мъж, когато полага на жена си, когато я обича, в любовта няма абсолютно никакво престъпление. Човек, който обича, той не може да прави никакво престъпление. Престъплението произтича от съвсем посторонни причини. Там, гето има любов, престъпление няма. И Павел казва: „Любовта не завижда, не се превъзнася, не дири своето си, не се разгразня.“ Това е любовта. И всяка една жена, ако дойде някоя друга, само да ѝ тури някой бръмбар, да каже: „Мъж ти обича еди-коя си жена“, цял скандал се дига. И тогава какво прави Господ? Допуска, ще се яви ревността. Той ще заключи жена си, ще ходи навънка. Като се върне, ще я попита: „Ти къде беше?“ Или: „Кой беше тук?“ Така ревнивият мъж държи отчет за жена си. А тя няма право да го следи. Той, като я заключи,

може да ходи. Но докато той е ревнив, за нея той е сигурен. Докато той има ревност, той не хвърля око на друга жена. Но щом престане да я ревнува, той вече има друга жена в ума си. И затуй всяка една жена, макар че я бие, тя ѝ пада мед на сърце. Тя казва: „Той няма да има друга. – И казва: – Бий ме.“

И питам, доколко време може да задържите такава любов? Аз изваждам правилото, доколко време може да задържите такава любов – пет, десет, петнайсет, двайсет, трийсет години, като замине за другия свят, все някой друг мъж ще те вземе. Та, смъртта като дойде, значи ти не си господар на туй, което обичаш. Ти имаш син, дойдат и го вземат. Значи този син не ти е син. Има и друг баща. Имаш дъщеря, вземат ти я, имаш слуга – и него вземат. Всяко нещо, което могат да ти го вземат, трябва да се убедиш, че не ти си господар на туй положение, на този човек.

Има и друго разрешение за живота. Та казвам, Соломон е влязъл, тъй подразбира – колко мъчно човек разбира отношенията на съществата, между живите същества. А жестокостта значи втвърдява, огрубява неговото лице. Ти си недоволен от едно положение, от едно нещо: щом човек не може да изпълни волята Божия, жестокосърдечие то ще се яви в него като едно последствие. Понеже в света празен ти не можеш да бъдеш. Ти трябва да вършиш нещо. Или добро, или зло. Ако не вършиш доброто, ще вършиш злото. Ако не искаш да вършиш злото, трябва да вършиш добро. Това са двата полюса, от които ти трябва да вземеш единия или другия. Не се спирай ти да мислиш. Ако не обичаш, ще мразиш, ако не мразиш, ще обичаш. Ти не можеш да имаш друг избор. Ако обичаш, няма да мразиш, но щом мразиш, ти не можеш да обичаш. Ти ще се намериш в противоположни полюси. Тогава при омразата де е смисълът на живота? Човек ще вземе друга черта. Лицето на човек, който мрази, ще придобие известни черти. Той е по-енергичен, по-смел,

по-решителен, по-нахален. Тия състояния са кратковременни. Омразата е по-силна, но всички ония пехливани, които се борят, се втвърдяват, техните мускули са твърди и пехливаните много скоро умират. И умират от втвърдяване. Ти ще бъдеш силен, но мускулите ти ще станат крехки, нервите ти ще се втвърдят и ти ще умреш преждевременно. В доброто повидимоу ти ще бъдеш по-мек, но там се продължава животът. Тялото е по-пластично, тъй с по-малко мъчности, с по-малко труд работа се върши и работите се уреждат.

Сега туй е философската страна, но трябва една школа, с която да се занимавате, да правите опити. И ще имате един живот. Мнозина, да кажем, имат известна дарба. Но една дарба в човека не може да се развива без любов. И една дарба не може да се прояви, трябва да имаш едно външно отрицание. Доброто ще го поставиш като основа отвътре. А злото ще го поставиш като една външна възможност, за да проявиш туй, което искаш. Някой път, за да прокараш една своя идея, ти се караш. Туй е един външен метод, за да прокараш един свой възглед, ще викаш: „Какво мислите вие? Какво ми говориш?“ А вътре имаш желание да го търпиш. Но вътре имаш намерение да му втълпиш. Този човек ще те слуша, ще ти благодари. Ти разравяш земята и поставяш туй семе. Аз не съм за онази мекота. Отвън човек не може да бъде мек. Но вътре? Аз говоря за оная мекота, вътрешна доброта трябва да има човек. И ако човек допусне злото да влезе в сърцето му, той върви по един наклон, него го очаква вече нещастие и той всичко може да изгуби. Злото винаги трябва да се гържи отвънка. А доброто отвътре. Отвътре да служиш на доброто, не да го гържим ние, а отвънка да служим на злото.

И като четете посланията на апостол Павел към римляните, той казва: „Намирам този закон, че в себе си с плътта си служа на греховния закон, а с духа

си служи на закона на любовта тъй. – И казва: – Кои ще ме избави от това?”

Няма какво, отвѣнка ще служите с плътта си на греховния закон. И какво ще кажете? Можеш да се откажеш да служиш. Ще умреш. Нали знаете, някой път някой човек може да ви даде хляб. Не обичате човека, аз съм виждал някои хора, като им дадеш хляб, някой човек, когото те не обичат, че го мокрят хляба, стържат го. Като не обича човека, изстърже го там, дето е нипал, а другото пак ще ядеш.

Сега аз искам да ви наведа, някои от вас сте дошли до едно противоречие. Вие се чудите, казвате: „Защо едно време бяхме по-добри, а сега не сме добри?“ Не, вие се лъжете. Едно време бяхте по-лоши, сега сте по-добри. Като седне някой да ми разправя, че едно време бил по-добър, той не разбира закона. Той си мисли, че е по-добър. Тогава нека се върне назад. Ако едно време бяхте по-добри, а сега сте по-лоши, тогава няма прогрес в света. А в прогреса ние разбираме, че едно време сме били по-лоши, а сега сме по-добри. Ама някои хора станали по-лоши. Не. И те са по-добри станали, само че в тях злото е било голямо, а сега светлината е по-голяма, ние виждаме злото у тях. Запример един физиономист като ти погледне лицето, той веднага ще види, че има много работи, с които ти трябва да се справиш. По някой път и ние не разбираме. И казвам сега, през живота си човек трябва да разбира – има едно състояние, дето човек се гразни. Тогава, който и да му говори, не иска никой да му говори. То е така, някой път човек се намира в едно положение, че никой не иска да му говори, нито да го корят, нито да го хвалят. Искан да бъде сам. А се случи, него ден дойде някой, иска да ти разправи нещо. А тебе те човърка нещо, казваш: „Махни се.“ Е, хубаво, тогава ще се опита търпението. Седни и слушай. Поне имайте туй търпение.

Тук имаше в София един менекеджия, аз го наричам бърборко. Един ден той идва при мене, там в 66.

Аз излизам вънка, казвам: „Работа имам.“ „Моля, моля, ще бъдете тъй добри да ме изслушате само за пет минути, и бързам.“ Казвам: „Ще имате пет минути.“ Пращам го в стаята си, сяда той и почва да ми говори. И аз си турих всичкото търпение да слушам петте минути кога ще минат. И след като ми говори три часа, аз не му казвам за капан: „Защо за пет минути седя три часа?“ И след три часа прозя се той, това-онова. Рекох: „Имате ли още нещо? Хайде сега да излезем на разходка.“ Хубаво опитах търпението си. Та ми цитира от Писанието, та ми проповядва. И аз с всичкото внимание учих философия. Че ако не бях го слушал, как ще ви разправам много работи и как щях да стана философ? Та мъчно е да слуша човек. Имайте търпението да слушате. Дойде някой път, купнете. Казвате: „Трябва да взема да го изхвърля този човек.“ Пък този човек се въодушевява. Колкото аз искам да го изхвърля, той се въодушевява. И той само гледа гали се дразня. Аз гледам сега вътре, отвънка туй, което става, аз го зная, но вътре съм спокоен, казвам: „Не се безпокой, няма нищо.“

Та казвам, същият закон. Някой път и на вас могат да се случат неприятности. Дойде една неприятност, казвам: само 5 минути, а човекът седя три часа и ви занимава с всевъзможни философии. Ще турите всичкото си търпение, няма нищо да изгубите. Или дойде ви някоя болест. Че то е един тенекеджия. Дойде ви някой ревматизъм, болест, коремоболие, то е тенекеджията. Разправя, разправя, ще ви върти и ще го слушате хубаво. Ще ви цитира стихове и след като свърши разговора, ще излезете на разходка с него. И след като излезнахме отвънка, казва: „Много ви благодаря за голямото внимание, което ми дадохте.“ Аз не му направих нито един намек, че каза за пет минути. Но той не знае, той не гледа нито часовник, аз си гледам часовника – три часа. Рекох, донякъде съм научил търпението. А в неговия ум той си мисли, че пет

минути ми е говорил, казва – много ви благодаря, че съм му дал внимание. И тогава, като станаме, рекох: „Слушай, аз ви много благодаря, но втори път като дойдете, да не ми повтаряте пак същото. Пак втори път, ако ми говорите, искам, като ми кажете нещо, да не ми повтаряте, но нещо ново, ако ми кажете. Аз не обичам нещата да се повтарят. Може пак да ми говорите.“ Може да направя това упражнение. Оттам насетне той не дойде да ми говори, защото не може да намери нещо ново. Нищо повече. И ако речете да ми говорите, ще ви кажа, че туй съм го слушал веднъж.

Та ви трябва търпение и трудолюбие, за да станете богати. Трябва ви щедрост и чистота, за да загържите богатството си. Тези неща са необходими, за да може да разберете словото. Божественото слово мъчно може да се разбере. И Христос казва на едно място: „Мъже, докога ще ви търпя.“ Такива противоречия в живота всякога се явяват. И казвам, главното сега в разрешението на ония задачи, които имате. Вие имате задачи, ако не ги разрешите, вие в Царството Божие ще влезете и ще излезнете навънка.

Та ти като станеш търпелив, ти вече имаш едно богатство. Като станеш трудолюбив, ти имаш едно богатство. Като станеш щедър и чист, ти разполагаш с тези богатства. Туй са качества. Тъй повидимому ти казваш търпение. Но търпението е едно богатство. После аз съм привеждал онзи пример за онзи философ, който е работил върху известни математически задачи двайсет години. На малки листчета си правел своите изчисления и ги държал в кабинета си. Един ден по невнимание оставил стаята си отворена, влиза слугинята и като вижда тези листчета, взима ги едно по едно, събира ги и ги турга в печката. Изгаря ги. Очиства стаята хубаво. И като се върнал той, казва: „Аз влязох в стаята ти и очистих всичко.“ Той я погледнал и казал: „Моля, втори път това да не правиш.“ Двайсет години труд – в печката отиде. Чистила е тя.

Та Господ не иска от нас такава чистота на слугинята. Има много неща у нас, които трябва да останат. Такива листчета, каквито са, да си останат тъй разхвърляни. Нека дойде не слугинята да ги урежда, но да дойде онзи, който ги е писал. Той да си ги нарежда. А слугинята да пита господаря си може ли тя да се оправи с това. Някой път ние, като влезем в себе си, имаме известен морал, събираме всичко това, очистваме го. И досега всичко сме очистили, и нищо не е очистено. Най-хубавите работи, които имате, има работи, които не трябва да ги очиствате, не трябва да горите в себе си. Някой път вие виждате някои работи, които вие не харесвате в себе си.

Запример вас ви е неприятно един човек да ви целуне. Но кой? Който не ви обича. Но един човек, който ви обича, ако ви целуне, как ще ви е приятно. Ако ви целуне слънцето, няма ли да ви е приятно? Ако ви целуне чистият въздух, като ви лъхне, не ви ли е приятно? Ама водата като влезе във вас? Чистата балканска вода. Казва някой от вас: „Мене никои не ме е целувал.“ Ние сме хора, направени само от целувки. За мен човек е направен от единия край само от целувки. Аз го виждам. Дойде един ден една сестра и ми препоръчва друга една сестра, казва: „Много се е научила тази сестра, седяла с ножичките си и реже такива малки парченца, и си прави лапчини.“ Казвам, цяло изкуство е научила.

Та казвам, аз считам, че човек е направен от малки крѣпки от такива целувки. Слънцето го целува, въздухът го целува, водата го целува, хлябът го целува, този, онзи, целият е скърпен от целувки. И благодарение че са дошли всичките тия Божии целувки отвсякъде, туй е Божията любов. Не се възмущавайте. А може да се възмущавате от ония целувки, в които няма любов. Но това са много редки целувки. Те са на десет хиляди една целувка може да се случи без любов. И благодарете на това, няма какво да се опасявате. А всич-

ки групи целувки, които постоянно стават в нас, те са Божествени. И благодарете, че сте направени от целувки. А целувките са израз на Божественото благословение. И човек, като мисли, трябва да вижда колко Господ е внимателен. И ние трябва да го обичаме, да изпълняваме неговата воля.

И Христос казва: „Аз дойдох вкъщи, ти вода за краката ми не даде, целувка ми не даде.“ А тази грешница като го целувала, целувала, прощават ѝ се греховете. Или всеки човек в себе си вътре трябва да мисли право. И трябва да целува право. Целувката трябва да вземете като един процес духовен. Той не е външен процес, той е процес на човешкия дух, той е процес на човешката душа, на човешкия ум, на човешкото сърце.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и трето утринно слово
31 март 1935 г., неделя, 5–6.30 часа
София – Изгрев*

ДВАТА МЕТОДА И ДВАТА ПЪТИЩА КЪМ СРОДНАТА ДУША

Размишление – 15 минути

Девета глава от „Книга на Еклисиаста“

Интересна глава е тя. „Защо турих всичко това в сърцето си, за да издира всичко това, че праведните и мъдрите и делата им са в ръката Божия“ (1. стих). „Не ще имат вече никога дял във всичко, що става под слънцето“ (6. стих).

Някои мислят, че като грешници ще живеят на земята. Това да изчезне из ума ви. Ти неговата философия ще имаш тогава. Той мисли, че грешникът ще живее дотовага, докато умре. Докато е жив, като умре, свършва се вече. Ето другото учение – знанието е досега. „Иди яж хляба си с веселба и пий виното с весело сърце, защото Бог вече благоволи в делата ти“ (7. стих). На праведния казва: „Не ходи да се безпокоиш.“ Както се случва на праведния, така и на грешника. Според тази философия забрави всичко. Добро е всичко, „защото Бог вече благоволи в делата ти“ (7. стих). „Във всяко време да бъдате бели грехите ти и миро да не оскуее на главата ти“ (8. стих). Тоест във всяко време гледай да бъдеш чист. „Радвай се на живота с жената си, която си възлюбил, във всичките дни на суетния си живот, които ти се дадоха под слънцето, във всичките дни на твоята суета“ (9. стих). Тук Соломон е поумнял. След като е имал триста жени, казва

– една жена много желае. Тия жени, но които си възлюбил, не, които не си възлюбил. „Защото няма ни деяние, ни помисление, ни знание, нито мъдрост в гроба, дето отиваш“ (9. и 10. стих). Тук вече право разбира. Ако грешниш и след като умреш, ще се простят греховете ти, то е празна работа. „Обърнах се и видях под слънцето“ (11. стих).

„Бог е Любов“

Прочетете тази глава още веднъж вкъщи. Има какво да помислите.

Нещата имат един случай във времето на Соломона и сега е пак един, но в случаите има разнообразие. Може да се случи нещо при благоприятни условия, пък може да се случи и при неблагоприятни условия. Соломон идва най-после до едно заключение, че човек трябва да бъде доволен от онова, което Бог е поставил в него. И да не търси неща други, поставени във него. Защото всичкото зло е, че ние се товарим в света с много странни работи. Отвън се товарим с неща непотребни. Има хора, като влезете в къщата им, ще видите сумати конски петали – двайсет, трийсет, четирийсет, петдесет, шейсет, навсякъде ги наковал, да му върви. Конски петали. Ще видиш някой, натуриал такива старини, целия салон изпълнил със старини, да му върви.

И после единият случай, откъде се ражда злото в света? Злото произтича от доброто. На пръв поглед не че доброто създава злото, но понеже не знаем как да употребим доброто, като не разбираме неговото естество, ние се натъкваме на едно външно отношение на доброто, което има към нас.

Един прост пример. Да вземем един млад момък. Зароди се в него едно желание да има гругарка. Отлично, едно благородно желание в душата му, казвам, радвам се, че той търси своята сродна душа. Излязъл някога от невидимия свят със своята сродна душа и по

някакви причини неговата сродна душа отишла в една посока, а той в друга, търсят се. Представете си, че той забравил нейния облик, нейния образ и тази душа той започнал да я вижда в тази жена, в онази, във втора, трета, четвърта. Другите може да се чудят какво търси. Сродната си душа. Някой път хване някоя сродна душа. Не е неговата. И тя е красива, добра. И си навее беля на главата. И другите хора и те търсят своята сродна душа. Някой му казва: „Тази жена не е твоята, тя е моята сродна душа.“ Той започва да се ядосва, как тъй другите да му огледват жената, ще се скара със своя приятел, че погледнал жена му.

Един човек, който намери своята сродна душа, той се е примирил с целия свят. За него злото не съществува. А който не е намерил своята сродна душа, за него злото съществува. Следователно, ако злото вас ви гразни, вие не сте намерили вашата сродна душа. Може да ме попитате: „Накъде и кога може да я намерим?“ Когато не спите, когато не отлагате. Това са все думи. Има сега друга опасност. Ето къде е. Когато и да говорим, аз бих желал вие да се научите да слушате. Да знаете какво нещо е слушането. Представете си, ако вие сте във, в природата, аз вземам всичките правила за живеене в природата. Тогава вятърът духа и този вятър всичко разпръсква, духа косата. Той ни най-малко няма намерение, нито иска да ви обиди, но духа. Прах ще ви навее в очите. Някой път ще ви прекатури шапката. Някой път може, ако е много силен, да ви търкули на земята. Но той ни най-малко няма желание. Случва се това, когато той си върши работата. Вие почакайте вятърът да си свърши своята работа. Пък и той, като си свърши работата, тогава излезте. Вие излизате, когато той си върши работата. И тогава се намирате в едно стълкновение. И казвате: „Защо Господ създал света така?“ Ами че как трябваше Господ да създаде света? Именно тъй, както го е създал. Вятърът нека си духа, ти се сгушвай

могава. Пък има един начин, по който може да се освободим от всичките злини в света. Защото вятърът, колкото по-голяма повърхност имаш, толкова повече ще те духа. Смали се, стани толкоз малък, че да не може да те духа вятърът, за да бъдеш свободен. На вас съм привеждал идеята – вие не можете да я схванете.

Човек в света, за да бъде силен, трябва да знае две неща. Да знае как да се уголемява и да знае как да се смалява. Щом искаш да станеш знатен пред хората, стани голям. Щом искаш да избегнеш злото в света, стани малък, никой да не те вижда. Ако ти знаеш онзи закон, да се смаляваш, като станеш малък, ти можеш да се промъкнеш откъдето и да е. На пътя ти има разбойници, чакат те, ти станеш толкоз малък, че те не те забелязват. Като ги заминеш, станеш пак голям. Питам, тогава кой ще те обере?

Сега често се говори в окултната наука за влиянието на човешката мисъл. Не може да има човек, който не е намерил своята сродна душа. Той, като помисли, не може да бъде силен човек, той е слаб човек. Човек, който няма сродна душа, той винаги се гразни, съмнява се, обезверява се. Има нещо, което все му липсва. Онзи, който я е намерил, не се гразни. Вие ще се смутите. По някой път вие искате да си изясните вашите противоречия по друг начин. Вие казвате, че боледувате, понеже пари нямате. Не е така. Вие сте се разгневили, понеже някой ви обидил. Не, не е там, може да го обясним така, но няма никаква философия. Та, ако един човек може да ви разгразни, може да ви разгневи, значи вие сте много слаб човек. Един човек, който сполучи да ви бутне, да ви гътне на земята, вие сте слаб човек. Какво уважение и почитание може да имате. Ами ако, който се доближи до вас, отскочи на четири-пет метра? Вие носите един кобур, току питате, казвате – да вярвате в Бога. По някой път казвам, нас не ни трябва това оръжие. Аз нося едно много модерно оръжие, такова страшно. Аз нося едно оръ-

жие, че около себе си мога да подигна температурата до пет, шест, до десет хиляди градуса.

Питам, човек който може да си подигне температурата до десет хиляди градуса, та аз съм най-опасният човек. Че ако вляза в някое село, ще запаля всичките къщи. Всичките хора ще бягат от мене. Вие усещали ли сте температура пет хиляди градуса какво е? Питам, ако вие можете да повишите вашата температура на пет хиляди градуса, колко врагове ще имате? Ако се приближи една армия от сто хиляди души, като се размахнат, от нея нищо няма да остане. Ще я накарате всичките ѝ топове, всичко туй ще се стопи. Вие, като видите топовете, оръжието да се стопява, ако минете покрай крепостите, които са такива направени, ще ги стопите. И камъни, всичко ще се стопи, отдето минете. И танкове, всичко ще се стопи. Вие седите и казвате: „Защо Господ направил света така?“ Господ създал света за такива будали като вас. Вие казвате – бъди умен. Бъди туй, бъди онуй. Или будала. Туй го изопачили. Както българите взели думата „будала“ – „буд-“ и „-ала“. Или както думата „убит“. „Бит“ значи бита на един народ. Животът, техният живот, нравите, обичаите. „Убит“, значи у бита на този народ. Сега казват – убили го. Казвам, убит значи да изследваш какъв е неговият живот и нрави. А сега турили значение, че той не съществува, умрял някъде. Етимологически откъде накъде им е хрумнало това? Аз казвам „убит“, значението може да се тури. То е второстепенно значение. Първоначалното значение – битът, после имаме друго.

Аз не казвам, че ние мислим криво, в нас има всичките понятия за морал. Аз казвам, в съвременното човечество няма морал. Моралът не е нещо, което може да се тури на човека отвън чрез закон. Моралът в пълната смисъл е нещо, което произтича отвътре навън. Той е един извор. То е морал. А туй, което се напраща чрез закон – ти да не крадеш, да не убиваш, то е външен

морал. Ти не можеш да имаш този морал, ако нямаш в себе си любовта. Любовта е моралът.

Казваш, да бъде човек добър. Отвън вие не можете да бъдете добри. Ама, казва, понеже той е беден човек, не е ял. Но че нямаш пари, че си сиромаш, това е другата лъжа. Никой не е сиромаш. Аз не вярвам, че има сиромаси хора в света. Искат да ме убедят. Казват, много съм сиромаш. Казвам, този човек себе си лъже. И мене иска да лъже. Казвам, за колко пари искаш да ми продадеш сиромашията си? Един сиромаш човек аз го купувам. Аз много оценявам сиромашията.

Искам да разбирате нещата. Вие сегите, имате предвид вашите стари привычки и навици, за които аз никак не се спирам. Аз не се спирам върху стария живот на хората. Аз за хората имам ясна представа. Не това, което говорят. За мен вие по външност, тъй както сега сте, представяте някоя обикновена греха, която вие туряте като работна, но това не сте вие. За мен, че един човек се облякъл по-хубаво, че сте станали учен човек, нищо не значи. Че минавате за светия, и това нищо не значи. Никакъв светия не сте. Според мене няма никакви светии. Че някой станал грешник. Никакъв грешник не е. Нито е праведник, нито е грешник. За мене аз деля хората така. Има хора, които мислят, има хора, които не мислят. Онзи лошият човек, той не мисли. Добрият човек мисли. Сега някой ще изяснява причините. Сега аз ги обяснявам по моему. Не че е обяснение. Един човек, който има очи, тъй както Господ му ги е дал, не се спира никъде. Но един ден, ако той тръгне в една публика и тук се блъсне, там се блъсне, иска извинение от този, от онзи. Някой път някой ще го гътне. И ще го пита: „Защо ти са вързани очите?“ Правили ли сте опити? Тогава хората казват: „Ние ще направим опит с тебе.“

Един пример ми разправяха от тези, битолските просяци. Във Варненско някой български чорбаджия бил неразположен. Иде един гадуларин, свири, води със себе

си един просяк. Чорбаджията казва: „Този слепия човек него ли намери да ми водиш днес вкъщи?“ Той щял да жени дъщеря си него ден. Взема един прът и слепият избягва преди цигуларя. Слепият хвърлил своите превръзки на очите. Влиза чорбаджията и казва: „Господа, братя селяни, днес едно чудо стана. Аз не знаех, че мога да отворям на слепите хора очите. Днес на един битолски просяк отворих очите.“ И двамата гадулари изскочили из селото. Той си хвърлил въсърчните превръзки и двамата побягнали. По някой път и ние играем ролята на един гадулар. Аз считам, половината от хората са гадулари, които свирят. Добрите са гадуларите, а лошите са слепите с превръзките. Добрият води един лош след себе си.

Казвам, как ще се оправи светът? Един български чорбаджия трябва, когато се жени чорбаджийската дъщеря, не иска битолски просяци. И когато – сега ще направя едно заключение – когато търсим онзи истинския път, да живеем в закона на любовта, нас не ни трябват битолски просяци. На съвременния морал, на добри и лоши хора един е пътят и за двамата. Аз не казвам, че тия хора са намерили един начин за препитание. Единият свързал очите си, да покаже, че е слеп, другият ще прави услуга – той свири, за да им дадат пари. И двамата ядат и пият. Като ядат и пият и двамата с отворени очи, щом идат да печелят, единият играе ролята на битолски просяк, а другият свири.

Не мислете сега защо Господ създаде битолските просяци. Битолските просяци ги създадоха българите. Не че нарочно ги създадоха, но то е един начин за един живот по-износен. Няма да правиш търговия. То е лесна търговия, да си помогнеш. Сега аз вземам – това е външно нещо, мен не ме интересуват просяците, – но само вземам едно явление, за да обясня един факт, който съществува. По същия начин всичките противоречия, които съществуват в нашата душа, няма да можем да ги премахнем. Но има един начин, по който

може да се премахнат противоречията. Ще влезете в пътя на онова истинско развитие.

И най-после Соломон дошъл до това заключение. И казва: „Иди и яж хляба си с веселба и пий виното си с весело сърце, защото Бог вече благоволи в делата ти.“ „Понеже живо куче е по-добро от мъртъв лъв“ (7. стих). Значи, ако искаш повече в този живот, не че човек не трябва да има стремеж. Казват, човек трябва ли да се стреми? След като си напълнил едно шише с един килограм вода, няма да го държиш под чешмата. Туй шише не може да събере повече. Този живот, който живеем, не пресилвай себе си. Не туряй в ума си излишни работи, които не можеш да носиш. Вие запример по някой път седите, искате да знаете какво трябва да вършите и как да го вършите. Първото правило е колкото вземаш, толкова трябва да даваш. Трябва да има правилна обмяна на възприятията. Колкото вземаш, толкова да даваш навънка. То е законът на равновесието.

Аз вземам за основа дишането на човека. Най-първо това, което Бог ти е дал, трябва да възприемеш. Колкото въздух възприемеш, толкова ще повърнеш. И тогава ще гледаш всичкия нечист въздух да изпратиш навънка, защото той е потребен на природата. И умният човек, и глупавият човек може да имат една правилна обмяна – трябва да дишат. И здрав може да бъде. А мъдрецът се отличава с друго. Той никога не изпраща този въздух, който издиша. Той всякога с туй издишане навън ще изпрати една своя мисъл, едно хубаво слово. В туй седи доброто. А пък сега не зная колко пъти на ден ви иде да кажете една добра дума. Вие възприемате въздуха и после кажете „хъ“. Аз ги наричам тези, които така дишат нефеш ортак. Пак трябва да го обясня. Знаете ли какво значи? Аз ще го обясня. Един, който, без да работи, става ортак. Турците имат такива големи камъни, жито чукал, кафе чукал с големи дървени чукове. И онзи, който удря, казва „хъ“. Минава един и казва: „Слушай, приятелю, аз

нямам работа и ти няма какво да викаш „хъ“. Ти ще удряш и аз ще викам „хъ“. И така ще ти стана ортак. „Хубаво“ – казал той. Очукали кафето. Ортаци са, и той кафе има. Трябва да делят парите от него. Казва: „Не може, ти не си чукал кафето. Половината не може да ти дам, много искаш.“ Отиват при един турски съдия да се съдят. Разправят му какъв е ортаклъкът. Казва му: „Той чука кафето, аз виках „хъ“. Съдията казва: „Право е да му дадеш. Ще туриш една тенекия и ще пуцаш парите на тенекията и те ще кажат „тин“. Парите ще бъдат за тебе, а „тин“ ще бъде за него.“

Сега аз прилагам правилото. Но приложете този закон в себе си. Ти може да си един невежа ортак, единият е работил, а ти си казвал „хъ“. Ти си ортак само на „тин“. Чудиш се защо на тебе нищо не се пада. Ще работиш в себе си. Само с „хъ“ тази работа не става. Сега не казвам, че във вас няма желание. Някои мислят, че аз отричам във вас желанието. Не, аз в света виждам кривите методи и начини на мислене. Аз виждам кривото вътре и се чудя на техния гениален ум, че са изопачили Божиите работи, че светът е такъв, какъвто Бог не го е създал. Какви ли усилия човек е направил, той ще стане, ще ходи да посещава бедни, но той посещава не за да разбере Божия път. Съвсем друга цел има. Има добри хора, които посещават някой квартал. Някой път вие давате на някой човек. Вие не сте еднакво разположени към всичките хора. Като дойде по-угледен някой, веднага дадеш повече. А на друг дадеш по-малко. На един дадеш десет лева, а на друг дадеш един лев. Защо? То е вече твое право. Няма закон, който показва колко трябва да дадеш. Няма писан закон. Като дойде един министър, колко трябва да му дам? Някой е гладен, трябва да го нахраниш. Друг е жаден, трябва да го напоиш. И за една вечер само. Няма закон за осиновяване. Казва, че никой не може да те осинови. Сега хората трябва да се осиновяват. Или някой мисли, казва – тук е братско. Хубаво, всички

имат еднакви задължения. Който иска да използва братското само за себе си, нефеш ортак. Работа се изисква, съразмерна работа. И съвременният свят ни е дал много повече изяснения за духовния свят, отколкото във времето на Соломон. Вземете един съвременен инструмент, вземете пианото, един съвременен орган – всеки тон е на мястото си. Тонове не могат да заместят своето място. Сега един човек иска да играе много роли. В даден случай ще имаш само една роля, един тон ще издаваш. Защото, като дойде един майстор да свири и всеки тон като е на мястото си, като изпълни своята длъжност, ще има една вътрешна хармония.

Сега ти трябва да разбираш. За да бъдеш един умен човек, не се изисква да имаш само един тон. Ами съвременната наука открила, че в човека има едно пиано в предната част на неговия мозък. И това пиано има трийсет и пет хиляди клавиши. Трийсет и пет хиляди клавиши – вие даже не сте ходили да ги прочетете. Казва: „Възможно ли е?“ Възможно е в музикалния свят. После за математиката си има своя способност. Да пазите равновесие, си има своя способност. За да бъдете справедлив, за да правите сравнение – има свои способности. Да бъдете изобретателен, това е способност. Да бъдете морален – това е чувство. Да бъдете милосърден – това е чувство. Да имате вяра – това е чувство. Да имате приятелство – това е чувство. И ги наброяват повече от стотина органи за проявяване на разните способности и чувствания в човека. Значи, ако мозъкът ти е правилно развит, ти отвсякъде възприемаш възприятията на разумния свят.

Казвам, онова правилно разбиране, онова научно разбиране, аз разбирам следното. Правата мисъл може да функционира само тогава, когато ние се повърнем към Божествения живот и понеже всичко онова, което в нас е вложено, да го употребим, да се ползваме от него. Ако един човек, може и в тебе да се случи, и ако в тебе дойде правата мисъл, ти ще имаш едно чувство

да предвиждаш известни препятствия и пакости, които могат да станат, ще ги отстраниш. Ако ти имаш една права мисъл, тебе човек не може да те обере. С правата мисъл щом се приближиш до който и да е човек, ти ще измениш посоката. И той ще започне да мисли всичко онова Божествено. След като се занимаеш със своята права мисъл, ти ще бъдеш като едно нагорещено тяло и всяко тяло, което дойде при тебе, ще се нагорещи. Щом се нагорещи, ще измени своето естество.

Сега, понеже вие искате все нови начини, сега се проповядва все новият живот. Вие не знаете отношенията между новия и стария живот какви трябва да бъдат. Тя е много проста работа. Вземете един музикант, едно дете, което започва сега да свири на пиано. Представете си, че то е старият живот. Тан-тун, тан-тун, аз целия ден ги слушам, като започват тан-тун, тан-тун. Казват: „Как не ти гръмна главата?“ Тан-тун. То е старият живот, сега се учат. То е приготвление. Но един ден, след като минат това, те ще се научат. И като започнат да свирят – то е новият живот. Новият живот не е тан-тун. Не да вземаш, но да даваш. Хайде на тебе, хайде на тебе. На един, на друг. Аз като видя един пианист си прекръстосва ръцете, казвам, дава в басовите клавиши. Гледа горните клавиши. Аз другояче разсъждавам за един пианист. То е философия. Мен ми е приятно, като го гледам. То е правилният живот. Аз правя своите изводи. Ето например този виртуоз – той е един човек, който е започнал да мисли правилно. Върви по пътя на правия живот.

Казвам, всеки един от нас може така да мисли, да свири, да употреби този инструмент, който Бог му е дал. Сега не е лошо, трябва да търпим, тан-тин, тан-тин. Не може без него. Трябва да има тан-тин. Не, вечно тан-тин няма да бъде. Година, две тан-тин, после новият живот ще дойде. Досега колко години вие учите тан-тин? Година, две, двайсет, сто години. Сто години тан-тин, после другото ще дойде. Ако някои от вас не

знаете как да свирите, тогава викайте някой професор да ви каже. Всички педагози, моралисти, те са учители по музика. Научете се да обичате и добрите, и лошите. Лошият човек е тан-тин, добрият човек това е виртуозът. Всеки виртуоз е минал по пътя на тан-тин.

Казвам, когато е дошъл Соломон, след своите разглеждания е казал така: „Как ли ще мислят хората на двайстия век? В нашето време сега нямаме условия.“ Той искал да свири, но моралът опъва, няма с какво да обясни. И пак е единият случай. Ама с жената си ида, която си възлюбил. А коя е твоята жена, която ще възлюбиш? Твоего сърце. Благодарни на туй сърце. Нито жена без мъж, нито мъж без жена. Нито ум без сърце, нито сърце без ум. Кои са жени сега в света? Всичките животни, това са все жени. Кангидати да се женят. Как ще ме разберете вие? Те са животни, понеже техните сродни души ги няма. Човек се отличава по това, че той има условия да тръгне да дири своята сродна душа. Когато казвате да намерим Христа, разбираме Христос. Това е онзи колективен сбор от души, които са излезли някога от вътрешността на Божия дух. Това е великото, което всеки един от вас търси.

Казвам, вашата сродна душа. И днес можете да намерите вашата сродна душа. Може да я намерите във външния свят. Някой път голям страх може да се събуди в човека. Човешката мисъл – да мисли право, пък някой път голямата любов – тъй, ако се влюбиш, пак там може да се яви правата мисъл. Или трябва да се уплашиш много, или трябва много да обичаш, да проработи мисълта ти. Няма друг начин. Казва – начало на мъдростта е страх Божий. Аз разбирам страх, който трябва да те уплаши, да започнеш да мислиш. Както Мойсей е казал. Или както Христос казва: „Любов към Бога.“ То е вторият метод. По-хубав. Да започнеш да мислиш правилно.

Трябва или много да си страхлив, или много да обичаш. Едно от двете. Това са двата метода, двата пътища, по които може да намерите вашите сродни

души. Щом намерите вашите сродни души, тогава може да намерите Христа, можете да бъдете граждани на Царството Божие. Това е естественият път, по който трябва да се върви. Това е, което Христос преди две хиляди години е говорил. Много неща не е казал, но сега как ги разбирате? Много работи има още да ви кажа, но сега не ги разбирате. Много работи има, които даже и вие не сте ги разбрали. Вас, каквото и да ви кажа, вие ще си кажете, то тъй се говори, но не може да се направи. Съгласен съм. Онзи, който знае, за него е лесно, но онзи, който не знае, той ще започне с елементарните работи. Този елементарен път трябва да се мине, не може изведнъж. Някои мислят, че може да се родят гениални. Гениални хора не се раждат. Аз съм слушал мнозина да обясняват – раждат се гениални хората. Но тия хора в ред прераждания са казвали тан-тин, тан-тин, упражнения, упражнения. Гениалността иде чрез едно усилие. Тя иде. Тя се дава даром, но едно усилие, в което всички трябва да работите. Има един период, в който вие сте работили, има един период, в който Бог ще работи. Щом е ваше времето, работете. Като гоиде Бог, той ще работи. Ще дойде геният, ще се прояви. Но докато един гениален или един светия стане, най-първо светията ще мине живота на един грешник. И то е голямо изпитание. Като станеш светия, ти си минал по обикновения път. И после ще станеш виртуоз.

Казвам, този е правилният път. Бог другояче гледа на нещата. Някой казва: „Бог простил ли ни е презрешенията?“ Всеки, който има да свири, да не се извинява тан-тин. Стига да има желание. Но онзи, който няма желание, който иска само няколко минути да свири на ден, само по пет минути, може би на него ще му трябват десет хиляди години, ако се занимава всеки ден по пет минути. Той, за да стане виртуоз, му трябват десет хиляди години. Аз вземам думата „виртуоз“ да знае човек да живее. Няма нищо по-хубаво от добрия живот. Понеже добрият живот носи в себе си всички-

те дарби, всичките възможности, които се дават в живота. Туй, към което се стремим, той, живота, Бог го съдържа в себе си.

Сега някой не е музикален. Защо? И да ви кажа, какво ще ви ползва? Може да ви кажа изкуството да бъдете красиви. Какво ще ви ползва тази красота? Може да направя когото и да е от вас красив. Какво ще ви ползва? Мнозина от вас ще идете и ще съгрешите. Нищо повече. Ако направя някого така красив, по събранията няма да го има вече, по света ще ходи и около вас ще има около десет души кавалери. Около мъжа ще има около десетина жени. Ще получава писма, че без него не може да живеят. Той ще хване едното писмо, ще види как е написано. Тази лъже, онази лъже, ама и той ги лъже. Турил една красива маска и лъже жените, че е красив. Красотата трябва да е израз на човешкия дух, на човешката душа, на човешкия ум и на човешкото сърце. То е красотата. Онази красота, която не е произлязла от тях, тя е престъпление. Тя ще създаде нещастие. Аз не казвам да не бъдете красиви. Един човек, който се е научил да служи на своята душа, той ще стане красив. Вие, ако можете да прочетете Библията 99 пъти, вие ще се измените, старата баба ще се подмлади. Ако прочетете Библията и разберете Библията, една 90-годишна баба ще се подмлади и ще замяза на млада мома. Сега може да ми кажете... Направете опит.

Деветдесет и девет пъти да прочетеш Библията и да я разбереш, не е трудна работа. Трудна работа е да те обичат много хора. Да те обичат сто души, всеки иска да ти обърне внимание, че ти няма да бъдеш свободен. Трябва постоянно да им служиш на тях, ден и нощ. Господ, като видя работата, че е трудна, казал само един да ви обича. Да остане време заради вас. Един ден, като се развиете и станете като ангелите, може по десет, петнайсет, двайсет, сто души да има. Сега, един ако ви обича, благодарете на Бога. То е правилният път. Пък ако някого двама души го обичат,

вие го считате престъпление на земята. Всяка жена счита един мъж престъпник, ако има четири-пет жени да го обичат. Казва – не е морален. Че как е възможно добрите жени да обичат лош мъж? Щом няколко жени обичат един добър мъж, какво лошо има в това? Няма никаква мисъл. Не тургайте тази изопачена мисъл, че ако вас ви обичат, хората за тази обич имат нещо користолюбиво, защото не сте вие, които обичате. Вие по някой път сте носители на любовта. В невидимия свят като слезе един ангел, иска да се прояви, той няма да се прояви с вашето тяло. Ще ви накара да обичате. Представете си стотина хора, които обичате. Какво престъпление сте извършили? Никакво престъпление, неразбиране на живота.

Ние трябва да бъдем проводници на онова великото, което е в света. Защото цялото небе, всичкият съвременен свят да можем да бъдем носители на любовта. „Представете вашите тела в жертва свята, богоугодна.“ Умът, сърцето, тялото трябва да бъдат готови, за да бъдем проводници на онова великото, което е в света. Или казват, Бог е благоволил в своето дело, че и да бъде весел. И всичко, което ти желаеш, то вече ти е дадено.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и четвърто утринно слово
7 април 1935 г., неделя, 5–6.25 часа
София – Изгрев*

ЕСТЕСТВЕНАТА ЛЮБОВ

(Да бъдем разумни. Добрата постъпка)

Размишление – 15 минути
Десета глава от „Книга на Еклисиаста“
„Духът Божи“

Има едно положение в света, когато човек тръгне като някой пътник за дълъг път, някои хора забързват изведнъж. После към средата, към края вече, погледнеш, ходят вече полека. Някъде бързат, като че внасят повече. Туй показва една вътрешна умора. Соломон, когато започва, в началото много се забързал, та в десета глава търси какво да прави и се занимава с мухите. Иносказателно – с мировареца. „Мухи умрели правят мирото на мировареца да вони, да купне“ (1. стих), а тази глава е един костелив орех, при който с игла трябва да изваждаш ядките. Аз считам всяка една глава като един обед, та десета глава, види се, малко е станал по-занят, че не е могъл да сготви яденето, но все таки малко струва. Сега вие сами прочетете пак главата.

Поне от тази глава може да извадите една поука, че каквото и да ви се случи, причината сте вие. Че причината сте вие, неразбиране е това. Някой път вие сте неразположени. Той казва – неразположението зависи от тебе. Или не ти върви, осиромашал си, не знаеш как да използваш условията. Та има два вида сиромаси хора. Едните, които нямат нищо в джеба си, а другите,

които имат и не знаят как да го харчат. И единият е сиромаш външно, а другият е сиромаш вътрешно.

Запример вземете идеята – всички вярвате, че Господ е на всяко място. Нали така? Тъй проповядват – няма място, дето Господ да не е. А при това сами не вярвате в това учение. Защото, ако Господ е на всяко място, защо грешите? И запример идете някъде, направите някоя погрешка и ви е страх не от Господа, а от хората ви е страх. Гледате някой човек да няма там. А щом Господ е там, влезете някъде и задигнете нещо, че Господ е там, ни пет пари не давате – да гледа колкото иска.

Или вие вярвате, запример казвате: „Да бъдем добри.“ Ама сами не вярвате в това нещо. Понеже ни най-малко не вярвате в доброто. Казвате: „Трябва да бъдем добри.“ Но някой път казвате: „Човек не трябва да бъде добър, ще му се качат хората на главата.“ Значи максимумите, които хората имат в света, не издържат. И много пъти ти кипнеш. Казваш: „Човек трябва да е умен, да мълчи.“ И най-после казваш: „С мълчание тази работа не става.“ Или запример много пъти препоръчват: „Човек трябва да се моли.“ Но досега малцина хора са научили как да се молят. Тъй както разбират хората молитвата, хората винаги се молят само когато се намират в трудно положение. Щом няма трудно положение, ни един не се моли, всички се изтягат. Щом ги стегне нещо, по три-четири пъти стават вечерно време да се молят. Като го свие коремът, час по час се моли, моли. Като го напусне болестта, успива се.

Питам сега, туй е една изнудителна страна. От такова едно състояние ние не можем да разберем живота. Запример вие не сте правили наблюдения върху себе си де е Божественото у човека и де е човешкото. Говори ви някой човек, допущате, не го разбирате. И вие искате да му говорите. В дадения случай вие не разбирате дали той по човешки говори, или по Бога. Вие предполагате, че той по Бога говори. Той запример

казва: „Трябва да бъдеш много добър, справедлив, благороден. Но тъй побуждение в него ни най-малко не е Божествено, то е чисто човешко съображение. Някой път човек може да каже: „Слушай, ти много добър да не бъдеш, малко строг трябва да бъдеш.“ Но онзи, който те учи на доброто и който те учи на злото, и двамата по човешки постъпват. Нито едното е по Бога, нито другото.

Питам, де е преимуществото на едното учение и на другото? Всеки един човек иска да му говориш само за това, което в даден случай занимава неговия ум. Вземете някой, който има навика, обича виното, най-хубавото вино. Каквото и да му се говори, казва: „Я кажи нещо за хубавото вино.“ След като му говориш за много неща, казва: „Не знаеш ли най-хубавото вино къде се намира, в коя кръчма, десет, петнайсет, двайсетгодишно вино.“ Някой пък обича да се облича хубаво – след като му говориш, може да му говориш за морал, за нещо научно, той ще каже: „Тия работи остави, не можеш ли да ми кажеш в кой магазин се намират най-хубавите дрехи.“ Другите неща, които можеш да му говориш научни, всичко това е второстепенно за него. Сега някой път и аз гледам, когато ви говоря, понеже виждам, всички се занимават с много неща. Аз имам едно тънко разбиране, та седя и ви гледам, всеки иска да му кажа това, което го интересува. В дадения случай не съм намерил двама хора, които се интересуват от едно и също нещо. Аз съм срещал момци, по любов ходят, сега вземам „по любов“ – единият иска момата да е висока, тънка, другият иска да е нисичка и дебеличка. Единият иска лицето да е продълговато, другият иска да е валчесто; единият иска очите да са вдлъбнати, другият – изпъкнали; единият иска косата да е руса, другият – да е черна. Все ще намериш някаква специалност. То е вкус. Много малко съм срещал момък да търси някоя мома на света. Казвам: „Де ще намериш такава мома?“ От всеки трябва да е направена

тя, каквато той търси. А от всеки ако ти я направят, тя ще се стопи. В религиозно отношение ако се проповядва за любовта, казват – то за любовта, но малко и за практическата страна. Ако дойде до прераждането, някои ме питат в следващия живот какво щели да правят. В небето какво положение ще вземе и т.н. Казвам, в небето ще бъдеш, какъвто си и тук. Ако си тук ечемик, и там ще бъдеш ечемик; ако тук си жито, и там ще бъдеш жито; ако тук си царица, и там ще бъдеш царица. Какъвто си тука, и там ще бъдеш такъв, в другия свят. „Ама – казва – ако съм поп?“ Казвам: „И там ще бъдеш поп.“ Само че калимавката не прави попа.

Има неща, които са съществени, а има неща, които не са съществени. Нима ако един мъж се облече в женска рокля, жена ще стане ли? Или една жена, ако се облече в мъжки дрехи, мъж ще стане ли? Има неща, които са посторонни. Но в дадения случай във всеки един човек има състояния преходни. Запример преходно състояние е, отивам някъде, виждам – човек е неразположен, каквото и да му говориш, казва: „Днес съм неразположен, не ми се слуша нищо.“ Виждам, мисълта му някъде е отишла. Този човек има да дава пари, пет-шест полици, а пари няма, мисълта му съвсем е вдадена в това. Искам да го направя весел. Той седи и говори, че светът не бил уреден, хората това говорят, много работи ми говори. Казвам, скоро ми каза един, че еги на кое място имало заровени пари, всичките признаци ги има там, не искаш ли да отидем заедно, не идваш ли с мене? Изведнъж се отварят очите му. Този, който беше неразположен, щом му говоря за парите, изведнъж стана готов. Почна да ми говоря, разправям: ей такъв голям един римски кюп има там. Веднага му се отварят очите. „Още тази вечер да идем“ – казва. Аз се спра, той само ме обикаля, запита ме, той се интересува. И сега казват: „То с пари в живота не може.“

Е, кое в живота е най-важното? Религиозният казва, че без пари може, а постоянно парите употребява. Хората говорят, че лъжата е непотребна, а пък лъжата я употребяват. Много работи, които ние постоянно отхвърляме, запример лъжата, кой от вас се е освободил от бялата лъжа? Правили ли сте опит един ден да говорите истината? Опитвали ли сте някой път да говорите истината? Аз съм срещал сестри духовни, там в някоя градина взела ябълки и като ме види, почне да се прибира. Туй, което е взела, туря в долното си палто. Казвам, ето една бяла лъжа. Загръща си ръцете, аз я виждам, тя е брала ябълки без позволение, а се изправя, като че всичко е наред. Някои други сестри, които таман се разговаряли, одумват някого, някоя сестра, и щом ме видят, и току се изправят, говорят други работи, като че нищо не са говорили, преструват се. Значи аз си обяснявам: когато те говорят за някого, тяхното съзнание не е будно, не е пробудено, духовното го няма. Те са обикновени хора, говорят си. Щом ме видят, веднага се пробуди духовното. Аз ги считам като войници в длъжност, няма го офицера. Сегнат и си приказват: „Ние ли ще оправим света?“ Щом се каже, че офицерът иде, току се източат и всеки си вземе поста, като че нищо не са правили. И онзи офицер гледа дали са извършили работата добре. И казват: „Няма ли да си замине, че да се освободим.“

Казвам, има такива положения, които са напращени, военни положения в нас. Но моралът, който трябва да спазваш, не ти е свойствен. Казваш: „Кога ще се освободя от тази военщина, че да бъда свободен?“ Та сега аз считам одумването запример – често вас ви е страх от хората, от някой човек ви е страх повече, а от някого ви е страх по-малко. И тогава този, от който ви е страх повече, той е на по-голям чин, този, от когото по-малко ви е страх, той е на по-малък чин, а този, от когото никак не ви е страх, той е барабар с вас. Казва: „От този ме е много страх.“ Казвам: „Този е офицер.“

Питам тогава, дотогава, докато ние се страхуваме, можем ли да изпълним волята Божия? Може, разбира се. Тогава се постигат много работи. Но в истинския живот зад страха трябва да има друго едно чувство по-високо. Страхът не е най-последното чувство в човека, което подтиква. Страхът е извършил много работи. Страхът е извършил много добри работи, но е извършил и много престъпления. Много хора от страх са влезли в Царството Божие, но много хора от страх са излезли от Царството Божие; много хора от страх са влезли в добрия живот да живеят, а много хора от страх, като са влезли, страх ги е, казват: „Тази работа няма да я бъде.“ И излязат. Няма ги никак.

Тогава аз ви запитвам, ако ви дадат една тема, при какви условия страхът е накарал хората да влязат в Царството Божие и при какви условия е извадил някои да излязат от Царството Божие. Мога да ви дам такава една тема. То е цяла една наука, колкото и да ви се обяснява. Но това, казвам, са важни положения. За да разберете живота, трябва да имате поне едно малко познание за любовта. Има едно естествено положение, прозрение за любовта. Но много малко хора съм намирал, на които съзнанието им да е будно. На ден може по десет пъти да се разсърди човек. Туй състояние в 24 часа 24 пъти идва на човека. Двайсет и четири пъти има условие да хванеш тази естествена любов, която е мярка за сегашния живот. Но някой път не си буден. И естественото положение на хората е, че на човека се пробужда съзнанието му, но не е хванал естествения път на любовта, не е хванал естествената норма. Няма едно естествено разбиране. Може някъде е взел под нормата, някъде е над нормата. Но не е естествена любовта. Сега много мъчно може да се определи коя е естествената любов. Казват, ако е гладен човек. Тъй е, но ако е гладен, за да покажа аз любов към него, тя е една извънредна любов. Или ако някой

човек е учен, той пак показва своята любов. То е пак извънредна любов.

Сега вземам любовта, да не си заставен. Да кажем, този човек е сит, няма нужда от нищо. Как ще покажеш любовта си? Представете си сега, че вие се намирате при един светия, който е доволен от живота, намерил е смисъла на живота. Вие го срещате, искате да му помогнете. Какво ще му говорите? По естествен път, не че искате, той да се моли на Господа заради вас, то е изключителен случай. Не го запитвате колко той знае. То е пак неестествено положение, то е изключителен случай. Като срещнете този светия, този човек е доволен, във всяко едно отношение той е доволен. На този доволен човек какво трябва да му кажете? Не го знаете. Когато го научите, ще ми кажете вие. Мислете върху това. Аз ви давам да мислите какво трябва да кажете на довольния светия, който от всичко е доволен. Тъй като го срещнете, какво трябва да му кажете? Да го попитате вярва ли той в Бога, вие ще го огорчите. Да му кажете, че има някой по-голям светия от него, пак ще го обидите. Да го спирате на пътя, да му говорите, пак ще го обидите. Ти светията не можеш да го спреш на пътя. Ухото му е толкова деликатно, че да му кажеш някоя дума, трябва да знаеш как да му говориш. На светия не се говори по обикновено. Вие сте чудни, вие мислите, като срещнете един светия, веднага по вашето да му креснете. Знаете ли как се говори на светия? И него не знаете. Вие се научете как се говори на светията. Аз съм срещал някога владици, и те не знаят как се говори на светия. Те говорят на светия, както се говори на хамалите. Ти на някой светия, след като му говориш така по хамалски, той ще ти зашлеви една плесница и ще се повалиш ти на земята. И като си заминеш от него, втори път не искаш да го срещаш. Всички тия светии са станали като мечки за хората. Всички ги е страх от тях. Защото те уж минават за много кротки

хора, но като не знаеш как да му говориш на него, той ще ти ушие една плесница, че втори път като минеш, ехее. Няма да искаш да минеш при него. Че как ще си обясните, вие сега си приказвате за Христа, един човек много кротък и благ. Тъй си го представлявате след две хиляди години. Ако питате ония, които продаваха в храма, той като влезе с въжето и оня камшик, та и масите прекатури, и парите, и всичко това.

Сега някои намират, че не е направил добре. Ами че как трябваше да направи? Казват: „Не направи той добре.“ Не одобряват този светия. Че той е хасъл светия. Всеки светия носи по един камшик. И някой път, като влезе в някоя къща, вие боледувате някъде, един светия е влязъл с камшика си. И жена ви, и мъжът ви, и децата ви боледуват. Минал е светията и прекатурил всичко това. Светията ви казва: „Това място е направено за моление, а не за търговска сделка.“ Светията като дойде, казва: „По този път, по който ти вървиш, да знаеш, много ще ти пати главата.“ Доказателства той не дава да те убеждава в какво трябва да вярваш, той с камшика, като го стовари на гърба ти, и прекатурва масите. Ти изведнъж вярваш и разбираш.

Често хората мязат на малки деца. Често малки деца, като ги подува майка им, че го стиска, хапе майка си. Но майката има друг един език. То като не разбира, тя като тури показалеца на едната ръка върху втората фаланга на другия показалец и натиска ухото между тях, така с двата си пръста го натиска по ухото. Тъй един начин има тя, тази фаланга туря на втората фаланга, че като му натисне ухото, и го накара да я погледне. И онова дете изведнъж пусне, отвори си устата и то, като я погледне, казва, то се учуди и се обърне, казва на майка си, то иска да лъже майка си. Като си отвори устата, казва: „Моля те мамо, аз много те обичам“ – и заплаква. Това е първата лъжа на детето. И майката казва: „И аз много те обичам.“ То счита първото положение, че майка му е

причина за болката и то не може да си представи как тази майка, която му дава всичко, как се осмелява така да стиска ухото му. То не може да разбере, че и то, като стисне с устата си майката, и то причинява болка на майка си. А ни най-малко не разбира това. Но когато майката стисне ухото му, веднага разбира.

Сега вие ще кажете, че тия работи ги знаете. Нали така? Аз не казвам, че не знаете, но според мене вие, духовните, не можете да напишете едно писмо. Вие трябва да пишете писма. И него не знаете. Много малко религиозни хора съм срещал, които знаят как да пишат писма. Все ще гледаш тук-там ненаписано писмо както трябва. Някъде изядени букви, не го знаеш за какво е писал той. Писал-писал, и нещата остават недописани. Ти можеш да знаеш буквите, но ако всяка буква не е турена на мястото, много гуми можеш да знаеш, но ако не наредиш думите както трябва – всяка една дума, турена отделно, няма никакъв смисъл.

Думите само като се наредят, има сила. Вие казвате, че в речника има хиляди думи. Всяка една дума, когато мине през човешкия мозък, тя тогава добива своята динамичност, динамическа сила. Дума, която не е минала през ума, и дума, която не е минала през човешкото сърце, няма живот в себе си. Тя е обикновена дума. Някой път вие мислите защо вашата реч е слаба. Че вие може да употребите една дума, която не е минала през ума и сърцето ви. Всяка дума трябва да се прекара през ума, през човешкия ум и през човешкото сърце, за да добие сила. И сърцето, и умът трябва да бъдат в едно естествено положение, за да могат силите, които минават оттам, да се предадат. Тогава думите получават своята динамическа сила.

Казвам, в духовния свят има една опасност, ако човек не върви по този естествения път на развитие, има един развой, гето човек идва до едно място, гето за нещата той става индиферентен. Запример от индиферентността страдат старите хора по единствена-

та причина, че като им изпопадат зъбите, не могат да ядат, не могат да си съвкат добре храната и храната не може да се смели. Та на стария човек като му дадат ядене, той, като погледне храната, изплаши се вече – дали да яде, или не. И мисли да яде ли, или да не яде. На млади години, когато зъбите му са здрави, той яде и мляска. Та има едно състояние, когато хората не мислят, когато зъбите им са отпаднали. На този човек, който не мисли, му са паднали зъбите в духовния свят. Когато изпаднал зъбите, щом не мислиш, храносмилането в общия стомах на живота не става правилно. Тогава и работите почнат да вървят малко чапрашик.

И ако хората биха разбрали Божествените закони, то човек всеки ден можеше да бъде щастлив. Някои казват: „Защото е сиромаш човек, не е щастлив.“ Сиромашията не причинява страдания, но тя е един повод за страдание. Или незнанието, или каквато и да е друга причина. Но има една друга вътрешна причина, която произвежда страданието у човека – незнанието как да употребим известни блага в даден случай причинява страдание. Тогава казвам, защо страдат богатите хора, които имат богатство, и пак са недоволни? Знание има човек, сила има, пак е недоволен. Има неща, от които човек страда. Силният чувства, че може да изгуби силата си, знаещият чувства, че и той може да изгуби своето знание. Защото и знанието се губи. Кое то в младини си помнил, в стари години паметта почне да им изненадва. Че им изненадва, нещата стават вече смътни за тях. Аз наричам това еднообразие неразбиране на живота. Защото най-първо човек, като се роди, той не иска да бъде дете, следователно казва: „Аз не искам да бъда дете, искам да бъда като старите.“ Но опасността в старите е там: ти като търсиш мъдростта на стария, вземаш и неговата форма, туй, с което той е облечен. Ще облечеш формата на безсилните. Старият, като стане много мъдър, изгубва своята сила. Затуй старият, за да добие своята сила, той наново се

превръща пак в дете. И нещастие то на хората произтича от онзи факт, че те са натоварени повече. Всякога човек се е натоварил повече. Той не е доволен от онова, което Бог му е дал, а си е турил и други джунджури, които носи. И от тия джунджурии хората страдат, той е станал нещастен. Че как ще бъде щастлив?

Да кажем, една майка, преди да се е женила момата, тя си е радостна, весела е, фантазира си. Оженва се, има четири-пет деца, тя е неспокойна вече. За първото дете, за второто дете мисли, мисли за тяхното бъдеще, какво ще станат. Като един ангел ги следи, все иска да ги възпита. Аз не зная коя ли майка е възпитала своите деца. Според мен възпитанието е само един момент. Едно движение има, като се ражда детето, майката изведнъж да му даде един правилен ход, един тласък. И даде ли му правилен ход, да го остави и да не го бута. „Алдефити“ – казват турците. А ако го бута постоянно, да го тласка? Такива идеи има, които цял живот ние мислим какво да правим. Някой иска да остане добър човек. Или се помоли. И разбира, че него ден той добил известна светлина. Не се мине половин час, той пак закъсал. Че какъв е този духовен живот, дето всеки ден все закъсваш и всеки ден все го закрепваш?

Това е едно неразбиране на живота. Ние казваме – този живот е духовен, а този е светски живот. Та и светските хора са духовни хора. Религии има, че как. Я го виж онзи пияница. И той има религия. Известна форма, начини има, по които той ние виното. Та в какво седи религиозният човек? В религиозния човек има известни пристрастявания към известни предмети. Той си обича и кожата, че както пияницата си обича чашата и виното. Та туй пристрастяване не е ли неговата икона. Като я погледне, и той е религиозен. И в света има разни религии. И младите, децата, си имат своя религия. На двайсет години момите си имат своя религия и момците си имат своя религия. Само че в религията на

момците служещите са все момци, а на момите служещите са все момци. Има два вида религии на младите. Ти на един млад момък, той никога не допуца владиката му да бъде мъж, все са момци. Той не обича да му говорят владиката, свещеник, дякон. Той не ги слуша. Ако сега се е изменил животът, че на стария, старите обичат техните владици и попове да бъдат все млади. А на младите деца владици и попове са все по-възрастни с бради, те се възхищават от тях. А старите все млади са техните владици, угодни са те, угледни.

Сега вие седите и ми разправяте – то е религия. Аз не съм видял една форма, една религия. Толкова разнообразна е религията. Че като ги гледам, млади, стари, жени, мъже, всички си имат все особени религиозни форми. Та то не е една и не е две. Сега тази работа е малко чапрашук. Обаче има една религия в света, която обединява всички тия религиозни форми, безброй са те. Не че това е криво, то е право. Има една форма, която обединява всичките тия, в едно цяло ги обединява. Човек трябва да знае туй както онзи, който изучава сложното тройно правило, подвеждане гробите под еднакъв знаменател. Имате една гроб с един знаменател, че да може да отличите. Имате разнообразие в числителите, а знаменателите са един и същ. Та много пъти нашите идеи трябва да се подведат под еднакъв знаменател, за да може да разберем отношението на гробите, да можем да работим.

Та казвам, в тази глава Соломон се намира в голямо противоречие. И го гледаш, за мухите говори, за това, за онова, но то са разни религиозни схващания на мислите. Казва: „Безумният носел сърцето си в ръката си“ (2. стих).

И питам сега, едно сърце, което се носи в ръката, само може ли да функционира? Следователно този безверник, който носи сърцето си в ръката, той нищо не може да върши. Сърцето не е намясто. Значи, ако искаш да станеш, – някои хора искат да станат госпо-

гари на своето сърце, ако ти искаш да станеш господар на своето сърце, ще изгубиш. Остави сърцето си, не му ставай господар. Чудни сте вие, когато искате да станете господари на себе си. Та няма по-глупаво от това, да станеш господар на себе си. Кому ще господаруваш? Вие никога не сте се спрели. Казвате – човек трябва да бъде господар на себе си. Право е това. Но тази идея не е разбрана. Вие още не сте дошли да мислите какво нещо е да станеш господар на себе си. Човек не трябва да господарува на своето сърце. Той трябва да остави сърцето си свободно да функционира за каквото е предназначено. Или другояче да ви обясня.

Имате един извор. Не местете чешмата и извора не местете, а водата, която излиза, направете канализация, да дойде тази вода до вас. Оставете сърцето да функционира, а вие се ползвайте само от резултатите на това сърце. Някои се стремят да изменят една добродетел, качество на ума си. Някой казва – да възпита ума си. Има много такива, които казват, че умът мяза на луд кон, който трябва да се обуздае. Другояче трябва да разбирате. Толкова години аз съм изследвал човешкия ум. Трябва да разбираме законите, по които умът функционира и да работим в съгласие, да се съобразим със законите, по които умът работи. И ако ти не разбираш тия закони, влезеш в съгласие в тях, тогава ще влезеш в противоречие със себе си. Защото умът не работи само с една способност, но едновременно работи с много способности, има и за помощници много чувства. Ако ти не разбираш това, и всяка способност, и всяко чувство има си особен метод, особени закони, които трябва да разбираш.

„Има зло, което видях под слънцето, погрешка, глумам, която произхожда от владетеля: безумният се турга в големи достойнства“ (5., 6. стих). Запример Соломон се показва. И кой от вас не иска да стане господар? Мислете тогава, умът ви е намясто. Ако онова, което ти имаш, не те е направило тебе човек, та

отсега ти ще си туриш нещо, и човек ще станеш. Нищо няма да станеш. Онова, което Бог е турил, ако то не те направи човек, та ти ще си туриш нещо. Казваш, човек трябва да си пази достойнството. Кое достойнство ще направи човека?

Аз ще ви приведа онази басня: „Често човек заради дивото изгубва питомното“. На едно куче му дали една голяма хубава кост. Минава през една река, то за пръв път поглежда в реката и вижда друго едно куче, че носи друга още една кост. Като поглежда сега, веднага хвърля се долу, да вземе другата кост и изгубва своята. Някой път ти носиш реалното и се хвърляш в реката, да вземеш другата кост и излезеш съвсем мокър. По някой път вие искате да станете по-добри. Вие не разбирате едно нещо. Вие сте добри толкова, колкото ви трябва. И когато искате да станете по-добри, отколкото ви трябва, вие ще изгубите туй, което имате. Доброто, това е едно функциониране в дадения случай, да знаеш как да постъпваш. И в невидимия свят се регистрира, че ти си постъпил разумно и имаш одобрението на разумните същества. И като те похвалят, може да е микроскопическо туй, което ти си направил, може да помогнеш на една мравя, и ти кажат: „Много добре си направил.“ И ти се усецаш весел. Туй показва и се регистрира, че си постъпил разумно. Ти си в състояние да помогнеш не на една мравка, а на хиляди мравки. Но ако съзнанието ти е будно и ти чувстваш това одобрение от тези разумни същества, ако виждаш тази постъпка, тогава ти чувстваш, че в този ден ти си станал добър. Не добър, в този ден ти си постъпил разумно.

Та, не се стремете да бъдете добри, а се стремете да постъпите разумно. В малките случаи вие искате много. Туй, дето хората искат да бъдат добри, да бъдат благи, тъй както Бога, то е нещо изключително, за Бога само. Когато на Христа му казаха „Учителю благи“, той изключваше това. Христос поддържа-

ше същата идея – човек трябва да постъпва разумно. Благ е тъкмо само Бог, казва Христос, понеже Бог дава на всички хора. Аз мога ли на всички да давам? За да бъда добър, трябва да дам на всички хора, да ги задоволявам. А тък в даден случай аз не мога да ги задоволя. А Бог в даден случай е добър, понеже в даден случай задоволява нуждите на всички хора. Той е благ.

Ние по някой път искаме да бъдем добри. А правим погрешки. Добри не, а да постъпваме разумно. Благото, което Бог ти е дал, да го проявиш, малкото благо. А тебе не ти трябва онази идея, да бъдеш добър, и да кажат, че ти си много добър човек. Щом си добър, ти задоволяваш всичките хора, а щом не можеш да ги задоволиш, ще си кажеш на себе си: „Трябва добре да постъпвам, да бъда разумен.“ Така че вие сте оставили малкото, а сте отишли горе при голямото, за да търсите голямото, и тогава сте изгубили и малкото, и голямото. Върнете се при малките работи на живота и постъпвайте разумно.

Одумванията, недоволствата и всички недоразумения произтичат от факта, че ние искаме да бъдем добри. Всеки един казва: „Да бъдем добри.“ Казват: „Той не е добър.“ Той не може да бъде добър, докато не почне да постъпва разумно. Доброто не е един факт, най-първо да бъде добър човек, а добрината е един завършен резултат. А трябва да постъпваме разумно. А обратна постъпка? Ни най-малко не могат да изискват от мене добра постъпка. Аз съм длъжен само да тегля клечката, да запаля огъня и да си вървя по пътя. А не съм длъжен да събирам купчини дърва, но съм длъжен да запаля огъня, а те ако искат, да го поддържат. Ако не искат да го поддържат, нека си зъзнат. Сега, ако аз седна до огъня и го поддържам, и те да дойдат да се грееят, тогава аз съм добър за тях. Но аз не съм добър за дървата ни най-малко. Ако аз сека дървата, за хората съм добър, а за дървата ни най-малко не съм добър. А умният човек никога не сече дърва. Той лятно време събира в клонове слънчева светлина и като дойде някой, отвори някой клон и казва: „Грей се сега.“

И на вас ви казвам сега, напълнете клоповете си със слънчева топлина и светлина. И като срещнете един светия и го попитате нещо, той ще ви каже: „Отворете си клопа.“ И той ще ви напълни клопа и после вие го затворете. И аз ще ви кажа сега ново нещо. Като срещнете един светия, отворете клопа си и го напълнете. Светията, като срещне някого, който не носи никакъв клоп, той употребява камшика си. Всякога, когато някой от вас страда, аз така мисля, щом страдате, клоп не носите. Срещнали сте светия и нищо не сте носили, клоп нямате, а той няма къде да ви тури топлина и светлина. Тогава ще ви приведа следующата приказка.

Един турски бей имал една одая. И двайсет години всички ония гости са идвали при него, той все ги биел. Двайсет години никой не е излизал, без да не е бил бит. Той обичал, като дойде някой на гости, тъй много да му тури, изобилно, а те казвали: „Стига вече.“ И щом кажели „Стига“, той ще си извади камшика и налага, налага. Един ден идва един пътник, един странник. Казват му: „Няма място. Само едно място има, една одая, обаче двайсет години не е оставал един гост, когото да не са били. Всеки гост все е бил бит.“ Казва: „Да има къде да се подслоня, че бие-не бие, да мина.“ И този турски бей му сложил. Онзи казва: „Аллах версин.“ Да даде Господ. Турчинът му давал, давал, а той все казвал: „Аллах версин.“ На едното – „Аллах версин“, на другото – „Аллах версин“, на хляба – „Аллах версин“. И на сутринта казва пак „Аллах версин“. Човекът казва на турчина: „Много съм благодарен, много добре ме нагости, много съм благодарен, но дай ми още нещо. Казват, давал си нещо на гостите, преди да ги изпращаш.“ „На такива, които казват „Аллах версин“, туй не им давам. Който казва „Стига“, само на тях давам това.“

И аз ви казвам, казвайте „Аллах версин“, да даде Господ. Щом кажете „Стига вече“, тогава има бой, тия страдания, нещастия, камшик. Щом кажеш: „Стига тая

беднотия“, тогава има бой, ще се маха прътът. Кажеш: „Стига туй.“ Прът. Не, ще кажеш: „Да даде Господ още повече.“ Че така, защо да не даде Господ. Сиромашията е едно благословение. Защото, щом Господ дава сиромашия, сиромашия и богатство заедно вървят. Ако станеш богат в двайсет и четири часа, дванайсет часа ще бъдеш богат, дванайсет часа ще бъдеш сиромаш. Така животът се разделя: сиромашия и богатство. Тази философия. Вие по някой път минавате уж за сиромаси, аз ги считам, това са все лъжи. И когато един сиромаш дойде, аз го считам за един долапчия пред мене.

Вчера дойдоха двама души религиозни, носят Библията, млади бяха. Казват: „Закъсахме я, ще умрем гладни.“ „Е, от коя църква сте?“ „От методистката църква. Не може ли да стоим три дена тук?“ Казвам: „Колко дена искате да останете тук при нас? Колко сте определили?“ Единият казва: „Три-четири, е, пет дена.“ Казвам: „Тъй както казвате, тъй да бъде. Колкото искате може да останете, но искам да зная колко дена, че да наредим.“ Те най-първо не вярват, че за един ден могат да останат. И казвам: „Определете си вие сами колко дена.“ „Три-четири, е, пет дена.“ „Хубаво – рекох, – пет дена може да останете. Ама ще ядете туй, което ние ядем, няма да готвим заради вас.“ „Добре – казват, – окъсахме се.“ Показват ми грехите си. Много хубаво проветрение става така. И казвам: „При нас като дойдете тук, трябва да знаете, и тук не са по-добри от вашите. Ама и тук – казвам – само че, като седнете на трапезата, да бъдете внимателни. Каквото ви дадат, да бъдете благодарни. Защото, ако не...“ Казват те: „Ще бъдем благодарни, каквото ни дадат, това.“ „Пет дена, всеки ден един обяд ще взимате и ще бъдете благодарни.“ И след пет дена те казват – тяхната работа ще се обърне.

Та казвам, сега ви навеждам този пример, всичко произтича от нашето неразбиране. Ние искаме един живот, който не е съгласен с естествените закони.

Господ не е направил света, за да бъдем щастливи. Ние криво разбираме света.

Господ е направил света да се учим. И да бъдем доволни от противоречията в живота. Нашият живот сега е да бъдем доволни и в едното положение на живота, и в другото положение да бъдем доволни. От двете положения на живота – и в сиромашия, и в богатство да бъдеш еднакво доволен. Когато Господ ти даде богатство, да благодариш и когато ти даде сиромашия, пак да благодариш. И когато си болен, да благодариш, и когато си здрав, да благодариш. Във всяко време да благодариш на Бога. Това е правилното разбиране. То е правилната философия. И там е всичката философия. Но същевременно пък човек трябва да работи. Аз разбирам работата и когато си богат, да работиш, и когато си сиромаш, да работиш; и когато си учен, да работиш, и когато си невежа, не си учен. Навсякъде работа. Това е естественото положение. А ученето то е една придобивка. Някой е учен, понеже е работил. Някой е богат, понеже е работил.

Сега туй, което ви казах, то не е научно. Какво може да се приложи в света? То е за напредналите ученици. Ако може да го приложите в себе си, ще видите вътрешния смисъл. Ако речете да го приложите в света, ще срещнете най-голямото противоречие.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и пето утринно слово
14 април 1935 г., неделя, 5–6.22 часа
София – Изгрев*

ТРИ СТЕПЕНИ В ХРИСТИЯНСТВОТО **(Трите обязанности на човека. Двете** **категории. Екзаменът. Бележките)**

Размишление – 15 минути

Единадесета глава от „Книга на Еклисиаста“

По някой път е мъчно човек да излезе от обикновеното на живота. Всичкото нещастие е, когато хората са попаднали в едно обикновено положение. Ако човек падне в един кладенец така дълбок, то е обикновено. Ще седиш вътре. Обикновените работи заробват човека в света. Тогава обикновено е дошъл. Е, родил си се, безизходно положение, къде ще отидеш? Обезсърчиш се, сърдиш се, плачеш, ходиш насам-натам. Къде ще отидеш вън от земята? Казваш: „Дотегна ми.“ Ни пет пари не дават за тебе. Ще плачеш на баща си, на майка си, но и те плачат. Тогава кой на кого ще плаче и кой на кого ще помага? И всичките сега на земята са болни. А болните искат, всеки търси отнякъде помощ.

Това е сегашното положение. Ще оправят, ще закърпят, и работите все си остават такива, каквито са били. Болния ще го утешава лекарят, ще му даде цяр, ще оздравее, докато най-после съвършено оздравее. И сиромаша все го утешават, че ще забогатее, докато най-после съвършено забогатее. И всички ще го утешават, че ще забогатее. И учения ще го утешат, че ще стане по-учен и най-после и той загуби всичко, което

е имал. Сега така е за обикновения човек, обикновеното положение.

А животът седи в онова необикновеното. Човек трябва да се мести. Той никога не може да седи на едно и също място. Ти, какъвто си бил в младини, в старини няма да бъдеш такъв. Ако на младини си бил ревлив, в старини ще бъдеш обратното, друго ще те занимава тогава. В младини ще се занимаваш с дребни работи, казваш: „Тия са неща съществени.“ В старини ще те занимават други работи. Ти не можеш да кажеш кое е същественото.

Сега мнозина са ме питали кое е същественото в живота. Да напуснеш обикновения живот. Има едно обикновено верую. Сега обикновените работи се повтарят. Всеки ден хората повтарят едно и също нещо. Тъй както болният, да кажем, боли го коляното, той постоянно говори все за коляното си. Де как иде, все за коляното приказва. Че не могъл да спи, та туй-онуй, постоянно все за него приказва. Аз питам, коляното само по себе си усеща ли тази болка? Не. Той усеща. Той говори, че коляното го боляло. Пък не го боли коляното. Коляното ни пет пари не дава, а той говори за него. Сега какво представя коляното в живота? Какво представя лакътят, какво представят очите? Вънка от това очите са един орган за гледане. Но очите имат и друг смисъл. Устата са един орган за ядене, но устата представя и нещо друго. Животното разбира устата само за ядене и е място, дето трябва да влезе храната, но устата е и един орган, дето трябва нещо да излезе от тях. Това са цели области, дето може човешката душа да се изучава, който знае как да чете. Посинеят устата ти – показват, че ти не си здрав. Потъмнеят очите ти – показват, че има нещо нездравословно в очите ти. Избистрят се – показват, че си в здравословно състояние. Потъмнеят устните ти, посинеят или пожълтеят и т.н. Някои обичат да носят жълтия цвят, но щом дойде жълтият цвят на

уста ви, не го харесвате. Защо? Жълтият цвят е съвсем за друго място. Всяко нещо трябва да бъде на своето място. Ако туриш една буква не на мястото ѝ, ти ще образуваш съвсем друг смисъл. Ако не знаеш как да поставиш буквите, азбуката, която хората имат, ти можеш да създадеш едно голямо зло. Сега къде е кривото писане? То в английския има някои думи, ако туриш „т“ или „г“ на края на думата, ти ще измениш съвсем смисъла и цялото съдържание на думата.

Сега седите и мислите как трябва да се служи на Бога. То е всичкият живот. Какво подразбират под служене на Бога? Човек, за да разбере служенето на Бога, той трябва да започне да разбира думата „служене“ от обикновеното към необикновеното. Майката служи на едно дете, отглежда го, но след като стане това дете възрастно, израсне, тя вече няма какво да полага грижи повече за неговото отглеждане. Ученикът трябва да служи на книгите си, да ходи на училище. Служуването разбира – трябва да се извърши някаква работа. И казва някой път човек: „Мен ми дотегна вече да уча.“ Ученето за кого е? Онзи, който се учи, учението е за него.

Сега допуснете, че във вас се зароди една идея, искате да проникнете във вътрешния смисъл на светлината. Какво нещо е светлината? То е много отвлечен въпрос, какъв е вътрешният смисъл на светлината. Най-първо ще изучаваш външния смисъл на светлината, слънчевата светлина. Отваряш книгата, ако можеш да четеш, тази светлина има смисъл за тебе. Отваряш очите си, ако може тази светлина да те води в правия път. Това е външният смисъл на светлината. Сега какъв е вътрешният смисъл на светлината? Този въпрос остава непонятен. Ученият ще каже какво е устройството на светлината. Светлината няма никакво устройство. Тя си има свое такси. Учените хора показват с какво такси пътува светлината. С много таксата пътува светлината. Но таксито е едно не-

що, а онзи, който язди върху светлината, е съвсем друго нещо. Онзи обикновеният човек казва – светлината има толкова билиона трептения. Той е учен човек. Но питам, ако светлината не влиза?

Но човек трябва да има очи. И човек може да има очи, и пак да не разбира. Да кажем, сутрин се успивате, слънцето е изгряло. Очи имате, но вашите очи не ви служат. Има нещо друго в човека, което работи чрез очите, чрез устата. Та най-първо вие не можете да се освободите от обикновеното в живота. И голямо изкуство е човек да се освободи. Запример говори се някой път, че човек трябва да се отрече от себе си. Е, как ще се отречеш? Кажете ми. Къде е смисълът и как ще се отречеш? Може ли черният негр да се отрече от своята чернота? Учените хора сега се мъчат да го освободят от чернотата, но не са успели донякъде някой черен да стане бял. Ти си чер, искаш да станеш бял. Но не можеш да се отречеш от чернотата си. Значи няма знание човек. Сега някой ще каже: „Какъв е произходът на черното същество в природата?“ Чернотата съществува в природата. Казвате черни светлини. Когато някой ваш близък умре, вие тургате черни грехи. Когато някой човек ви обича, вие тургате светли грехи. В старини, виждаш всичките стари хора турнали черни грехи. Може някой да пита защо. То е един обикновен факт – този човек обича черното. На младите се сърдят някой път, че носели много светли грехи. Пък защо да се не сърдим на старите, че носят много тъмни грехи. Ако идете в Америка, ще видите, всички проповедници са с черни фракове. Едно време беше на мода черни връзки, за да изпъкне бялата риза. Мода е това. Нито един от вас не трябва да бъде доволен. Казвате: „Бъди доволен.“ В дадения случай бъди доволен от твоето разбиране, което имаш за момента. Но не оставай там, понеже няма да прогресираш. Обикновеното е положението, в което ти се намиращ. Почиваш някъде. Ако ти искаш дълго време да

почиваш, твоят път ще остане неизходен. Обикновеното е почивката. Необикновеното е ходенето. И всички се оплакват от многото ходене. Вие живеете в една съвременна кооперация. Може на ден десет пъти да излезете, да се качите горе и да слезете долу. Мислите ли, че сте ходили много? Десет, петнайсет години вие измервате тия стъпала – може четирийсет, петдесет или повече стъпала. Качвате се горе и слизате, и пак се качвате. Питам, какво означава първото стъпало? Едно стъпало по-близо от долу на горе. Имате едно стъпало по-близо до етажа ви. А второто стъпало? Още по-близо. А последното какво означава? Хубаво. Отгоре започвате. Едно стъпало по-близо до долу. Второто стъпало? Две стъпала по-близо до долу. Представете си, че образуваш цяла една наука по това. Казваш, две стъпала от горе на долу или от долу на горе. Три стъпала, четири, пет. Е, пет стъпала от горе на долу или от долу на горе. За себе си можеш да знаеш, като кажеш десет стъпала, знаеш, че си се качил по-близо до горе. Като кажеш надолу, значи слизаш.

Питам, като си се учил да се качваш горе, какво си се научил? И тогава си задаваш въпроса, като уга в онзи свят, ще има ли такова качване от долу на горе. Ще има, разбира се. Сега сте в долния етаж на горния свят. Земята е долният етаж, но има още други етажи под земята. Вие почти сте в първия етаж на небето. А първите етажи на земята са много светли. И вторият, и третият етаж. Горните етажи не са така. Първият етаж е тук, на земята. Само че тази кооперация, този и онзи свят, жителите минават от един свят в друг с много официални форми. Ти не можеш да идеш от един етаж в друг със същия костюм, с който си. Обикновено фрак трябва да си туриш. Когато някой човек умре от този свят, те го облекат много добре. Но след като го заровят, като минава в другия етаж, митничарите вземат всичките грехи и като влезе във втория етаж, те го облекат с нов костюм.

Сега това са ред разсъждения. Аз разсъждавам, а вие нищо не разбирате от това. И не може да ме разберете, защото, ако речете да разберете, след като ви снемат туй, което имате, казвате: „Какво ще остане от нас?“ Да дойдем малко в живота, да се разсъждава безлично, е хубаво. Човек трябва да бъде такъв, какъвто си е. Ако мисли така той като Петко Стоянов Драганов, той ще падне в много голямо заблуждение. Питам сега, Петко Стоянов Драганов ако е професор, ще държи двеста лекции в живота си, и тогава ще замине за другия свят. Но ако Петко Иванов е слуга при един господар, той ще иде за другия свят и ще се похвали, че е носил четири-пет хиляди кофи вода е пренесъл на господаря си. Ако Петко Стоянов е един свещеник, ще се похвали, че толкова хиляди кадилници е запалил и принасял толкова молитви на Бога. Туй все за Петко Стоянов Иванов.

Питам, свещеникът като принася своите молитви, принася ли молитвите си от кадилниците си. И ти се молиш за някого. Сега положително ние казваме: „Помоли се заради мене.“ Вярно е, но кои са признаците, че след като се помолиш, молитвата ще бъде послушана? Трябва да има признаци. Ще започнеш от обективния свят. Какви са признаците, след като си се наял? Гладен си, нещо те безпокои отвътре, но след като се наядеш, туй безпокойство изчезва. Значи изчезването на безпокойството показва, че гладът си е заминал. Имаш голяма болест. Безпокоиш се. Кои са признаците, че болестта си е заминала? Ако безпокойството изчезне, това показва, че болестта е заминала. Ако безпокойството не е изчезнало, болестта не си е заминала. Кои са признаците, че ти си станал по-добър човек? Защото човек трябва да стане по-добър. Не добър. Той трябва да се усъвършенства. Има нещо в него, което трябва да се пречисти съвършено. Човек засега не е пречистен. Неговите мисли и желания, нечисти са желанията и мислите му. Има много работи,

което той трябва да усъвършенства. Или във вашия език, *дадено ви е жито или ориз да варите*. Но това жито трябва зрънце по зрънце да се прегледа, има черна пръст, камъчета. Житото най-първо трябва да се прегледа, да се изчисти, и тогава го варят. Значи чисто е житото. И у човек има много мисли, които нищо не струват. Седиш и питаш. Сега някой седи и пита, казва: „Аз съм много добър човек.“ Някой казва: „Аз съм лош човек.“ Добрият човек е изчистено жито, измил го и го огрухал, добър човек е. А онзи, който не е мил житото си, не го е чистил, а тъй, както си е, го е сварил, той е лош човек.

Като вземете сега тази глава, има нещо сварено от Соломона. Може да го похвалим, че за някои неща Соломон е имал по-прави възгледи, отколкото някои от вас, от вашите възгледи, които имате. Соломон главата му е много патила. Каквото и да се каже, след неговата смърт неговото царство се разделя. Да. И синът му, който дойде подир него, ни най-малко не мязаше на баща си. И ако проследите цялата история – раждането на Соломона, той се роди от една жена, която жена беше на другого. Ще прочетете, за да извадите поука за себе си. Вие седите и разсъждавате. Всяка ваша мисъл или всяко ваше чувство, или постъпка, тя се ражда у вас. Мисълта се ражда, чувството се ражда и постъпката, и тя се ражда. Ако вие не разбирате този закон на раждане, всяка една мисъл във вас, тя си има свой баща и своя майка. И каквато е майката, такава ще бъде и мисълта. И вие не можете да се избавите от последствията.

Сега вие може да кажете: „Защо Давид постъпи така?“ Не е въпросът там. И Соломон така постъпи. Питам, вие по-умни ли сте сега от Соломона? Или сте като него? Сега вие не мислите, че мен ме интересува аз го задавам като въпрос, вие ще си носите последствията. Всеки един човек ще си носи последствията за онова, което той е създал, за онова, което той е

родил. Ти не можеш да се освободиш от една своя мисъл, от едно свое желание. Ако разбираш закона, те могат да се молят колкото искат, и ти можеш да искаш, но има нещо, което в живота трябва да се измени.

За християнството казват: да вървим по Христовия път. Но има три степени на християнството. Най-първото в християнството е да вярваме в Бога. Второто положение – да обичаме Бога. А третото – да вършим волята Божия. Първо, вяра в Бога, най-долното, после – да обичаш Господа, а най-после – да служиш съзнателно на Бога. Ти разбираш туй служене, казваме – всеки може да служи, да върши волята Божия. Не. Трябва да съзнаваш, да гледаш на целия живот, тъй както Бог гледа. И всичко онова, което ти вършиш на земята, всеки момент да е богоугоден. Това разбира служене. Ако онова, което мисля, чувствам и върша в даден случай, не е благоугодно на Бога, това не е вършене волята Божия. Второто положение. Ти казваш, че обичаш Господа. Хубаво. Щом обичаш Бога, трябва да обичаш всичко онова, което той е направил. То е първото положение. Казваш, трябва да вярваш в Бога. Щом вярваш в Господ, ти трябва да вярваш във всичко онова, което той е направил. Ти вярваш в Бога, а не вярваш в себе си. Не вярваш в баща си, в майка си, не вярваш в приятелите си. Не вярваш. Защо? Ти обичаш Бога, но не обичаш противоречията. Ти искаш да служиш на Бога. Служиш на Бога, но не служиш на другите хора.

Сега изводите. Понеже аз ги вземам, може да четете богословските тълкувания. Първото – вярата, второто – обичта, третото – служенето на Бога. Във вярата, ти можеш да вярваш в Бога, без да вярваш в другите. Второто положение – ти можеш да обичаш Бога, без да обичаш другите. И третото положение – ти можеш да служиш на Бога, без да служиш на другите хора. И обратното – не можеш да вярваш в другите, без да вярваш в Бога. Не можеш да обичаш другите, без да обичаш Бога. Не можеш да служиш на другите, без

да служиш на Бога. И туй е отделен свят. Едни, които вярват в света, обичат света и служат на света. И другите, които вярват в Бога, обичат Бога и служат на Бога. Така са наредени двете категории.

Аз имам един пример. Една македонка, която беше свършила този американски колеж, оженила се за един доста виден търговец македонец. Но човекът – с особен характер. Напълно религиозен, чете Библията. Като се касае за нещо, разправя цялата история. Тя на мен ми разправя: „Мен ми дотегна да живея с един религиозен човек. Втори път, ако има прераждане, искам да се ожения за един човек, който не е религиозен, да видя как се живее тогава. От този, аман от него, религиозен. Речеш нещо, отвори Библията. И този, праведният – тя ми разправя за мъжа си – един ден ме съблича гола и ме изпъди навън, че не съм вярвала в Бога, тъй както той е вярвал.“ И тя носи това. И тя ѝ дошло на ума, казва: „Искам да се ожения и сега, ако мога да го напусна, бих се оженила за един, който е светски човек, който има светски живот.“ Аз ви разprávям сега една действителност, опитност. Искам да ви обясня, тъй приблизително е така, има тук някои неща, които не са верни. Аз като ви описвам нещата, понеже езикът е неверен. Сега вие искате да знаете защо той я съблякъл гола. Че я съблякъл така гола, има си причини, как е станала работата. Голото внася в ума ви едно противоречие. Ако река да обясня, мога да внеса в ума ви едно противоречие или да подигна в ума ви нея или него. Туй са заблуждения. Може заблуждението да падне, но може и да остане. Има си причини. Пък той е роден така. Християнството сега не е проникнало в живота му.

По някой път християнството мяза на някоя хубава земя, кална става почвата, че като мине водата, тя става мътна. Не че водата прави калта или че християнството е такова, но някой път черноземът, като се менят възгледите, казват – християнството е такова, писано е така.

Сега аз искам да ви приведа пример, да ви покажа какво е верујото. Тази жена казва, че не иска да се ожени вече. Тъй няма зашто да се жени за едн религиозен човек. Аз никога не бих препоръчал на една набожна жена да се ожени за едн набожен мъж. Но не бих ѝ препоръчал да се жени и за едн безбожен. Защото и двамата са еднакви религиозни. И двамата са еднакви от две противоположни положения. Запример да ви приведа, вие казвате – пет по пет е двајсет и пет. Но мисля, че тия числа – пет по пет, умножени в органическият свят, са свършено, гуаметрално различни. Ти казваш, че умножаваш едно число на себе си. Ти не можеш да умножиш едно число на себе си. Питам сега, ако ти умножиш едно пет и другото пет, по какво се отличават? Имате пет мъже и пет жени. Мязат ли си те? Казвате – туй число е пет, по пет е двајсет и пет. В света съществува само едно пет, а второто пет, то не е както първото. Имате тогава пет по пет – двајсет и пет. И този резултат не е правилен. Пет по пет е двајсет и пет. Защо като умножите вие пет по пет, двете числа, които са еднакви, и зашто получавате числото 2 и 5 (25)? Отде накъде излезе двајсет и пет? И зашто в резултата вие философски разсъждавате. Туй са математически числа в първа степен. Но конкретните числа откъде накъде като се умножат, че се поражда двајсет и пет? Две и пет е двајсет и пет, ако ги умножите. Ако ги съберете – пет и пет, ще получите числото десет. Изменя се единицата, явява се и една нула – 10.

Какво показва числото десет? Десетте, като се съберат, показват откъде е излязло числото. То е една гроб от числото десет. Пет е половината на десет. А двајсет и пет, ако искате да знаете, то са законите. Първо двете показва пътя, по който едното число е минало, за да дойде до числото пет. Защото едното число умножавате – пет по пет е двајсет и пет. Едното число пет върви, като го умножавате, то върви по

линията на бащата, а другото число, като го умножавате, върви по линията на майката. Те са сложни работи, които трябва да ги знаете. Има известни резултати, които вървят по линията на вашия ум, а има известни ваши разсъждения и резултати в живота, които вървят по линията на вашите чувства. Тогава умът ви и сърцето ви имат един резултат – във вашата воля – двайсет и пет. И виждате едно противоречие има двайсет и пет. Двайсет и пет лева е едно приятно число. Обаче, ако ти си обидил пет души и за всяка една обида трябва да ти ударят по пет тояги? Тогава казваш – пет по пет са двайсет и пет. Какво показва? В дадения случай трябва да намалиш числото пет. Значи обидата, която си нанесъл, трябва да е малка. Казвате – хубаво да се умножава.

Та казвам, щастие то на живота – обикновено трябва да се излезе от обикновения живот. Ти си недоволен. Това е едно обикновено положение. Недоволството в живота не е закон. Недоволството в живота показва, че ти си пропаднал в едно положение. Ти или по лични съображения, или по семейни, или по социални, или народни, каквито и да е, ти си в едно обикновено положение на недоволство. Питам сега, как ще излезеш от това свое недоволство? Ти си недоволен от господаря си, че си му служувал. Но ако този господар е умен човек и вземе и ти плати колкото ти искаш, пък отгоре на това ти даде още стотина, двеста, триста лева – ти си доволен от него. То е, ако господарят ти е умен човек. Но ако господарят не е доволен от слугата? Ако слугата е умен, и той може да изправи своята погрешка. Но да кажем, ако господарят не е умен, какво трябва да правиш тогава?

Сега, аз говоря за онзи господар, който е у вас и от когото вие не сте доволен. Какво трябва да направите? Ще знаете как да служувате на господаря си. И Писанието казва тъй: „Да обичаш Бога си, да обичате враговете си.“ Ще обичаш този свой господар. Ще го

обичаш. Имаш един враг, един господар, който ти е като враг вътре в тебе. Какво ще правиш? Трябва да го обичаш. Единственото нещо, с което ти можеш да го удовлетвориш донякъде, ти трябва да го обичаш. Това е най-мъчното нещо, което ние можем да направим. Ние казваме по някой път: „Ще обичам себе си.“ Действително така е, може да обичаме себе си, но има едно положение – някой път ние сме недоволни. Недоволни сме, но ние отдаваме туй недоволство на Господа. Винаги се сърдим на Господа, че ни е направил така. Една жена се сърди на Господа, че я е направил жена и един мъж се сърди на Господа, че Господ го е направил мъж. Един слуга се сърди на Господа, че го е направил слуга, да служи на такъв господар. Един господар се сърди на Господа, че го е направил господар, да има такива слуги, да му трошат главата. Всеки човек се сърди на Господа тайно, за да поправи работите му. Тогава вашата работа мяза, аз често привеждам един анекдот.

Има един турски анекдот. Влиза един дервишин в банята и се окъпва. Една турска баня струва 10 металика. Влиза в банята, но мисли, че за Бога туй даром да се окъпе. Излиза, хваща го баняджията – този благодари. Не благодарност, но металика. Ама човека няма, благодари заради Бога. Но баняджията казва: „Тази работа за Бога не става, тук е баня, трябва да се плаща.“ Тогава дервишинът почнал да се моли: „Алахън, дай ми един металик или ако не ми дадеш, да се събори тази баня.“ Помолил се и чува по едно време станало шум в банята. Баняджията влиза да види какво става и той излязъл. И по едно време вижда един ходжа се моли, и той казва: „Зная защо се молиш.“ „Е, за какво?“ „Е, за пари, но няма никакви пари. Ето, аз се молех на Господа за един металик или да събори банята, ама и металик не ми даде.“

Сега вие се молите на Господа все за пари. И тогава Господ събаря банята. Сега много е казано. Ние

искаме Бог да оправи нашия живот. Мислим, че в парите е всичко. Парите са едно средство, което съществува, предвидени са те. Парите са един резултат на човешкия ум и на човешкото сърце, човешката душа и човешкия дух. Те имат известно отношение вътре в човешкия живот. В своята философия парите сами по себе си, ако човек не разбира техния закон, не носят никакво щастие. Почти, ако станеш богат човек, ти ще се скараш с всички хора. На този ще гадеш, на онзи, този върнал, онзи не върнал. Ще се скараш, взел пари, не върнал. Той не е дал. Той отрича. Защо? Един праведен човек трябва ли да има каси с пари? Не трябва да има. Най-първо той трябва да се освободи като едно малко геме.

Ако искате вие да намерите пътя, за да служите на Бога, най-първо трябва да се освободите от касите си. Не свършено да се отречете, временно, докато свикнете. И ще направите други кесии. Ще се откажете от кесииите си. Един богат човек, за да намери Бога, той трябва да се откаже от богатството си, да го остави на слугите си. Казва: „Ако аз се върна, слугите ми ще ми дадат ли?“ Той това не трябва да мисли. Ако той може да намери път към Бога, да служи на Бога, той ще има хиляди други каси. Кое е по-добро? Вие казвате – да бъде човек господар на една каса или всичките каси в света да бъдат отворени за тебе. Кое е по-хубаво положение – да имаш една каса да я отваряш и затваряш или пък всичките каси да бъдат отворени за тебе? Вашата сегашна философия – по-добре е, казва, да имаш една твоя каса, отколкото всичките да са твои, защото някой път може да са затворени.

Сега аз поставям малко въпроса другояче, да ви стане ясно. Кое е по-добро: да имаш една малка свещ или слънцето да те грее постоянно? Тази малката свещ да я имаш ти, касата я наричам аз. Хубаво е, но кое е по-хубаво в гадения случай: слънцето да те грее или свещта да ти свети?

Та казвам, Соломон, след като е говорил, казва: „И отдалечи лукавството от плътта си, защото младостта и юношеството е суета“ (10 стих). Питам тогава, защо Соломон не е турил и другото: отдалечи лукавството от плътта си, защото старостта, и тя е суета. Може и да се тури и другото: отдалечи лукавството от плътта си, защото и мъжеството, което имаш, и то е суета. И отдалечи лукавството, което имаш от плътта си, защото и женствеността, която имаш, и тя е суета. Питам сега, кой ще отдалечи лукавството, защото младостта и юношеството е суета? Затова, защото младият винаги вярва в момите. Всичката суета е там, че младият винаги вярва в момите. Суета е на военния, който вярва в своя нож. Той, като попила ножа си, така вярва, че с него може всичко. Само при известни случаи ножът може да ти помогне. При другите случаи каква нужда има да си носиш своя нож. В едно религиозно общество каква нужда има да си носиш кобура? Сега всички вие сте на кораба и проповядвате. Каква нужда има тук от вашите ножове? Сега физически кобури вие нямате, но някои от вас имат умствени кобури, ехееей. Аз виждам по три, по четири кобури. Тук на кръста ги носите. И като погледнеш някого, като ще му извадиш волята, изважда кобура си: дан, дан, дан, едно, две, три! Бе чакай, та и работа ще се уреди. „Ти да знаеш, да си не играеш с мене, че нищо няма да остане от тебе!“ Аз тук гледам, преди няколко гена госта артисти, няколко лазарки, бяха дошли от съседното село, малки деца и лазаруват за Великден, след Цветница, та една сестра като извади кобура си на един брат – тан, тан, тан. Аз като гледах, поспрях се. Казвам, така е. Те мислят, че сестрата е много благородна. Но тази сестра като извади от тези новите парабели и нарани брата, и трябваше аз да го превързвам.

Сега може да ме попитате: „Какво искаш да кажеш?“ Освободете се от вашите кобури. Те може да са

потребни, но за някоя военна работа. Кобурите на физическото поле, кобури в сърцето, в ума, от всички тия трябва да се освободим. Че нали мир трябва да има в света. Не трябва тия кобури.

Много мъчно е по някой път човек да се въздържа. Сега аз вземам не от хората, по някой път те нападне, има една мъка, не ти върви и изведнъж отпаднаш, казваш: „Защо, Господи, тия работи на мене ли намери да ме мъчи той?“ Разболяла се жена ти, казваш: „Защо Господ ме мъчи, защо се разболя жената?“ Разболял се синът, казваш: „Защо Господ ме мъчи по този начин?“ Тя не е права мисъл. Не те мъчи Господ. Ами вие сами себе си мъчите. Ако синът ти боледува, боледува заради тебе. Да. Но когато ти боледуваш, за кого боледуваш тогава? Пазете се. Твърд си. Ако направите една струна от вълчи черва и направите една струна от овчи черва и ги турите на цигулката овчите струни и вълчите струни, вълчите струни със своите силни вибрации късат овчите струни в цигулката. Една вълча мисъл къса една овча мисъл вътре в тебе. Законът е все същият. Една лоша мисъл разваля една добра мисъл, скъсва я. В гадения случай добрата мисъл не може да функционира вътре в тебе. Доброто не може да функционира в гаден случай.

Та казвам, трябва една школа. Според мене сега знаете ли на каква степен сте вие на търпението? Търпението е пробният камък и ако една комисия ви постави на изпит на търпение, едва – всички, които тук ме слушате, едва някои от вас с тройки ще свършат. А някои с единица и две. Най-високият бал, който може да ви се тури днес, едва някой ще получи, най-напредналите ще получат три, а някои единица, някои двойка на търпението.

Сега говорим за търпението. Че какво значи търпение? Да търпиш праведния, това е привилегия. Да търпиш учения, това е привилегия и т.н. Но казвам, търпението подразбира, туй е едно голямо противоречие в

живота. В едно отношение човек може да е много търпелив. Та казвам, ако такава комисия дойде, че даде екзамен, то по-добре, че я няма тази комисия, но ако една комисия дойде за търпението, никой от вас не сте готови за предмета. Ето какво аз разбирам под търпение.

Мене ми разправя един българин, отива при един лекар и той го пита: „Как искате да ви направя операцията, тя е доста сериозна, с упойка?“ „Никаква упойка! Аз съм българин, който може да бъде търпелив!“ „Ама – казва – да ми не направиш някоя пакост, не започвам, доста сложна операция е това.“ Този лекар ми разправя това. „Започни!“ И започва операцията. „Не му мръдна нито един мускул. Казва: „Господине, свърши ли работата си?“ И аз теглих ножа.“ Друг щеше да окряка орталъка. Той тихо седи и казва: „Свършихте ли?“ То е търпение, самовладеене. Този човек е придобил търпение. А друг един свещеник ми разправяше: „Много нетърпелив човек съм.“ „Е, защо си нетърпелив?“ „Нетърпелив съм, на баба мязам.“ И разправя попът своята история: „В една къща живея, а в другата стая друга една млада булка, оженила се преди една година, ще ражда, пък не може да роди, охка, мъчи се.“ От другата страна и попът охка. Младата булка, която ще ражда, вика, от другата страна и попът вика. „И казвам на себе си – ми разправя попа – слушай бе, попе, тя ражда, а ти какво раждаш? Не го харесвам туй, попска работа, но седни, че вземи епитрахила, че се помоли на Господа да ѝ улесни работите. А тя вика и аз викам, като че ще ѝ помогна. Бе, не е така. Взима и чете, но тя като вика и аз викна, като че раждам. Един човек, който не разбира, на толкова години човек съм. Наместо да взема да туря епитрахила, да се помоля на Господа, че да я освободи от всичките тия страдания, пък аз нито себе си мога да освободя, нито нея. Може би съчувствие към нея.“

Та някой път и ние като този поп викаме от другата страна. Той си казва в себе си – не е хубаво, но

можеш да направиш нещо по-добро. А в дадения случай
тя вика и той вика. Питат другите хора: „Защо попът
викаше отпътък?“

Сега да дойдем до същественото.

Вярвайте в Бога и вярвайте във всичките хора,
които вярват в Бога. Обичай Бога и обичай всички,
които обичат Бога. Служи на Господа и служи на всич-
ки, които служат на Господа.

Сега по-добро от туй не мога да ви кажа. Вярвай
в Господа и вярвай във всички, които вярват в Госпо-
да. Обичай Господа и обичай всички, които обичат Гос-
пода. И служи на Господа и служи на всички, които
служат на Господа. Този е смисълът в практическия
живот сега на земята, който може да получите.

*„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъд-
ростта, проявеният дух в истината носи всичките бла-
га на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички
блага, в когото всичко се обединява.“*

(Три пъти)

*Двадесет и шесто утринно слово
21 април 1935 г., неделя, 5–6.30 часа
София – Изгрев*

ЛЮБОВТА

(Три стъпки – три врати)

Размишление – 15 минути

*Петдесет и девета глава от „Книга на пророк Исаия“
„Бог е Любов“*

Всички искате да чуете нещо. Всички имате желание да чуете нещо, но не знаете какво ще чуете. И детето, като се събуди сутрин, все иска да чуе нещо, да пипне нещата, да види нещо. И тъй положение е право. Пророкът тук се изпитва. Той се намира тук в едно голямо противоречие. Сам вътрешно се намира в едно голямо противоречие и за себе си, и за следующите поколения иска да обясни кои са причините. Но тъй както описва, той се намира в едно здание, дето условията не са хигиенически за живота, има големи противоречия. И ако вземем, среща хора болни от различни болести – ако боли ухо, крак, ръка, сърце, какво ли не. Лекари, университет има за изследване на болести, всички ходят да се лекуват, и при това все болестите не могат да се премахнат.

Аз ще ви обърна внимание на последната половина от последния стих. Другото според мене е едно болезнено, патологическо състояние. Описва той причините на всички болести. Вътрешните причини кои са? Някой път не можем да знаем има ли в света зло или няма зло. Зло в човешкия живот има. И добро има. Зло има и добро има. Сега ще оставим философията, защо

е злото и защо е доброто. Ще го оставим настрана, понеже ние изхождаме от едно човешко гледище. Има едно относително зло и едно относително добро; има едно постоянно зло и едно постоянно добро. Злото, това е едно състояние, в което хората живеят, дето няма никакъв закон. Ако водата мине през един нечист съд и се оцапа, кой е причината за това? Не е желанието на водата да се оцапа, но влязла е в един нечист котел и се оцапа. Питат защо се оцапа водата. Външно водата е оцапана, не че вътрешното ѝ естество се е изменило, но външно водата се оцапала за самия човек. И човек казва – тази вода не е хубава. За водата е безразлично, но за човека, той казва – тази вода е развалена. За човека тя не е годна за пиене. Всъщност тази вода за човека е развалена. Не разглеждайте въобще живота. Има едно голямо противоречие в света и още за хиляди години то няма да се премахне. За хиляди години противоречието на младите и на старите няма да се премахне. Младият ще остарее, старият ще умира и ще го погребат. И туй още хиляди години продължава. Колкото и да питат старият защо умира, никой няма да му каже нищо. Сега може да питате защо умира. Все ще му се даде едно обяснение. И защо младият остарява? И на него няма да дадат никакъв отговор. Но факт е – остарява. Има една младост външна и една старост външна; има и една младост вътрешна и една старост вътрешна. То е наше разбиране. Младият има един стремеж, старият има друг стремеж.

Сега нито един от вас не иска да бъде стар. Никой не желае старостта. А тя идва като гостенка. Никой не иска да му се набръчка лицето. Кой иска да му се развалят зъбите, че да не може да яде сладко, да не може да спи, да се нуждае от хората, да бъде напълно зависим? Това е едно вътрешно положение. Няма цяр за него. Въобще няма цяр, както и да те церят. Повидимому няма цяр. Човек, след като умре, ще се погмлади. Казват: „Кой вярва в това, че ще се погмла-

ди?“ Как ще се подмладиш? Ако не можеш да умреш, не можеш и да се подмладиш. Като умреш, оставяш условията, пък като се родиш – ще се реализира подмладяването. Ако не се родиш, не можеш да растеш. Значи, за да почнеш да растеш, трябва да се родиш.

Добре. Има една много интересна област сега в живота, през която всички минавате. И пророкът е минал. Преди повече от две хиляди години той е минал през един свят и се е намерил в чудо. Когато праведният в своите бели грехи нагази в калта и се оцапа, като се погледне и види, че се е оцапал, той мисли по кой начин да се очисти. За да се оцапа, има си своите причини. Вечерно време ако пътуваш, няма да видиш калта и ще се оцапаш. Но щом стане ден и се погледнеш, ще видиш колко си се оцапал.

Сега, те са общи разсъждения, които нямат нищо общо. Вие искате всички да станете добри. Най-първо всеки един от вас иска да бъде щастлив. Всеки иска да бъде уважаван, да бъде обичан и каквото желае, да му дадат. Всеки иска, каквото пожелае, да му се даде и каквото помисли, да стане. И да бъде като някой царски син, че да няма никакви противоречия за него. Едно отлично състояние. Та вашите разсъждения мязат като онзи гръцки свещеник, носили един умрял човек и той казвал: „И-и-и, и-и-и.“ Пее си човекът „И-и-и, и-и-и“. Върви си той и „И-и-и, и-и-и“, за да погребее мъртвия. Един турчин го слуша, турски бей, и казва: „Папаз ефенди, а и-и-и. На турски значи „добре“. На тебе е добре, но на умрелия, когото носиш, сега не е добре. Ни най-малко тази работа не е добра, ще го заровят в земята, ще го натиснат. Не е добра тази работа.“ Сега не че по път нарочно казва така, той си пее, опява, а турчинът разбира друго.

Та по някой път и ние в живота пеем песента като гръцкия поп – и-и-и, погребваме някого, а друг казва: „Какво опяваш, в живота няма такова нещо.“ Тя е много чапрашик тази работа. Някой път ни убежда-

ват, че това ще стане, онова ще стане. Оставете тази работа. Този умрелият човек не е тъй, както ти разправяш. Тежък е животът. И това са все думи. Животът не тежи. Дали има някаква тежест? И в преносен смисъл колко тежи животът? Никой не го е претеглил. А казват, че е тежък бил. Но досега никой не е претеглил живота. Каква му е тежестта? Казват – тежък е животът. Подразбират хората, като не им стане туй, което те искат, туй положение е тежко. Значи те го мерят с много мерки. И казват, че самият живот е тежък. Говорят едно, а разбират друго. Е казвам, след две хиляди и петстотин години, той е задал въпроса – няма спасител. Той вижда тия хора кой ще ги избави. При тия страдания, при тия пшукания какъв смисъл има? И след като е размишлявал дълго време, в неговия ум се хвърля една светлина и той вижда тази работа – не могат хората да се спасят сами и трябва да стане съгъстяване. И като поглежда Господ, вижда, тия хора не разбират смисъла на живота, не могат да се избавят. И най-после Господ решил той сам да стане спасител. И казва най-после, за да даде утеха на верующите, на избраните: „Този е мой син, духът ми, който е над него.“ Там ще вземете онзи стих „Духът ми, който е над тебе. И рече Господ на Господа моего.“ Той се подразбира дълбоко, Бог, не онова Божественото, което е в тебе. А от мен, този е моят свят завет, говори Господ: „Духът ми, който е над тебе. И словата ми, които турих в устата ти, не ще оскудеят от устата ти, нито от устата на семето ти, нито от устата на семето на семето ти, отсега и до века, говори Господ“ (21. стих). Нещо, в което човек трябва да вярва, без да му се обяснява. Ако дойде обяснението – добре. Но ако не дойде – той да си вярва.

Сега има едно противоречие. Казва – тази работа, с вятър не се живее. Хляб трябва. Вярно е, хляб трябва, но вятърът е много по-потребен в дадения случай. Ако човек знае как да мисли, неговата мисъл

много по-лесно ще разреши мъчнотиите на живота, отколкото, ако той не мисли. Обяснението не е една мисъл. Че задоволява нуждите, туй още нищо не обяснява. Щом те хранят на едно място, нищо не са ти обяснили. Задоволят една твоя нужда, но няма да се мине дълго време, няколко часа, нуждата е пак намясто. Дагат ти обуца, въпросът не е разрешен. Дагат ти грехи, въпросът не е разрешен. И всичко могат да ти дагат на земята, има нещо, което не е разрешено, трябва да имаш слуги. Баща ти, майка ти в едно положение. Малко дете си, майка ти те държи на ръцете си, целува те. Но тази майка един ден ще те остави на земята. И един ден майка ти изчезне, и един ден баща ти изчезне, и ти останеш като някоя птичка. Питай къде е отишла майка ти. Не знаеш. В утробата на някой сокол. Като ходила да взима храна тук, излял я един сокол. Баща ти? И него излял сокол. И един ден, ако не внимаващ, и тебе може да вземе някой сокол. То е правилно така. Влезли са в утробата на сокол. В дадения случай аз разглеждам сокола като една канализация, една тръба, която не е толкова чиста. Аз не искам някой път да ме яде сокол. Не че е толкова лошо, но тръбите, през които ще мина в сокола, не са толкова чисти. Не че водата ще изчезне. Тръбата не може да погълне водата. Тя ще си върви по пътя.

Сега вие се намирате в положението, понеже имате вече своя философия, много пъти да минавате за прости. И всички вие, философи, седите и имате отлично понятие, какви ли не теории нямате и тъй както си обяснявате – страшна философия. Когато ме срещне някой философ бедняк, че като почне да ми обяснява, казвам, учен човек е този човек. Гледаш го, като че нищо не знае, но като си отвори устата, разбира този човек. Казвам, разбира този човек. Някой ще каже: „Какво ми говориш, ти нищо не разбираш.“ Разбира човекът. И ще каже някой, ти по нашему не можеш още, но говори човекът. Даже сега във вестниците

пишат, един изнася едно ново тълкувание, де се е родил грехът и как се е родил грехът. Грехът се е родил, понеже Ева остаряла. Била красива, но като я видял Адам, тя остаряла. Адам имал красиви дъщери и казал: „Дъщеря ми е по-красива, отколкото майката.“ А Ева се съблазнила от това, че Адам казал, че дъщеря му е по-красива. И почнал да не я зачита толкова. И затова тя тръгнала да си търси други мъже. Ето едно тълкувание, източно тълкувание, как се е родил грехът.

Е сега, ако го приложите на себе си, един ден и вие като Адам, като остарее вашата Ева, ще кажете: „Остаря.“ И ще се роди във вас недоволство. Най-първо ти се погледнеш в огледалото и видиш, че не си такъв, какъвто трябва. И ти си недоволен. Откъде си недоволен? Като видиш, че лицето ти се е набръчкало малко, не се харесваш. И онези, които са създали тази легенда, той е скрил една истина, която, за да се обясни, човек трябва да бъде много чист. Чист трябва да бъде човек, когато се занимава с живота. Съвършен трябва да бъде. Когато пипаш Божествения плат, ръцете ти трябва да бъдат така измити, че да не остане никакво леке. И някои неща не трябва да се обясняват, понеже, ако се обяснят, нищо няма да допринесат на човека.

Запример аз съм обяснявал толкова пъти защо са страданията. Някои от вас са съгласни, някои от вас не са съгласни. Дали сте съгласни, или не от тълкуванието, то е друг въпрос, но страданието си е страдание. Питаш ти защо е страданието. Питате ме: „Защо ме боли коремът?“ Защото ядеш. „Е, не може ли без болки на корема?“ Може. Не яж. Но ако не ядеш, ще дойдете до по-голямо противоречие. Болки няма да имаш, но ще почнеш да съхнеш. И ще питат тогава защо изсъхна. Защото не ядеш. „Тогава какво да правя?“ Яж. Но щом ядеш, ще дойде коремоболието. Тогава от двете злини ще избереш по-малката. Законът е: по-малката злина е да ядеш, отколкото да не ядеш.

Сега аз искам да ви наведе върху едно практическо правило в живота за самите вас, за да може да си служите. Щастието на човека е у самия него. Мнозина са писали книги, всичките философи каквото са писали, право е за тях. И пророците каквото са пророкували, всичко е право, но щастието е у вас. Сами трябва да знаете това. Само че туй щастие трябва да знаете как да го намерите. Питаме как да намерите щастието.

Сега, за да ви обясня, ще ви приведа един пример. Ще направя едно сравнение между животинското царство и човешкото царство. Не че то ще обясни – някои неща ще обясни, а някои неща няма да ги обясни. Когато някоя млада мома се ожени, ще я турят в едно противоречие, което тя не е сънувала. Сега, преди да пристъпи, най-първо тази мома започнат да я хранят добре. Но един ден, като я хранят, погледнат, излязъл някой цирей на лицето и при врата набъбне, разваля се красотата. Да е на някое друго място – ще го цепнеш, а тук ти ще гледаш да не образува някой голям абсцес и да се развали лицето. Ще гледаш да се отвори някоя малка дупчица, да може туй нагнояване, тази нечистотия да излезе навънка. Някой път циреят може да се яви на гърба ви, на ръцете, някъде може да се яви туй подуване. Лекарите могат да обяснят причините. Но защо именно на лицето? Някой път излезе ечемик на горния клепач или на долния клепач, и ще се подуе око. Не че са важни работи, те са временни работи. Сега туй не е важното. И тази мома се ожени. Но тя стане бременна, трябва да роди някое дете. Готвят ѝ някоя баба да ѝ бабува.

Питам, когато птичката се ожени, кой ѝ бабува? Човек се ожени и търсят някоя баба, за да бабува. И ако не бабува? На птичките как ще им бабува? Тя, птичката, снесе си яйцето някъде без баба. Човек, който е прогресирал, разбира Божиите закони, трябва му баба. А на птичката, която Господ е създал, и без баба минава. Аз правя сравнението. Когато не мислиш за

нещата по Бога, трябва ти баба. Човек, в дадения случай онази младата мома, която ѝ трябва баба, тя не е мислила. Тя се е оженила, без да мисли. И вследствие на това сега, за да излезе от тая мъчнотия на своите мисли, трябва ѝ една баба. Защото, ако тази баба не дойде, ще се случи някое голямо нещастие, ще се случи смъртта. Нещастieto това означава. А когато човек мисли, той се намира в положението на птичката. Пак ще има мъчнотии, но без баба ще мине.

Сега аз правя това сравнение, идвам към вътрешния живот на човека. Някой път ти в живота си не можеш да разрешиш някой важен въпрос. Ти не мислиш, ти се намиращ в една скръб, нещо те налегне, има нещо в тебе да се роди. Сега не вземайте това, като ви обяснявам, казвате: „Как тия работи трябва да се преведат? Ние тия работи ги знаем. Да ги оставим.“ Вие ще кажете – да не се е женила. Хъм, да не се е женила, много хубаво, но и без да се жени, пак ще заченеш ти нещо, пак ще се мъчиш да родиш. Тогава? Сега аз съм си послужил, има змии, които зачеват и нямат откъде да родят децата си. Тогава децата им изядат утробата и майката умира. Такава легенда има. Зачене и няма откъде да излязат, та изядат стомаха тия деца и казват майката да си иде, откъдето е дошла.

Ти някой път станеш бременен с някое желание, което трябва да се роди. Зачене се някъде в твоето сърце и ти се мъчиш дотогава, докато на туй желание не му дадеш известна форма. И ако не излезе навънка, то ще повреди корема. То ще остане в тебе, ще загние, ще умре. Ако умре, още по-лошо. Трябва да го родиш. Защото, ако не го родиш, ще прояде корема. Ако не го родиш, ще почне да се разлага. Трябва да му дадеш място. Какво ще правиш? Сега казвам на вас, които искате да живеете. Казват: „Защо Господ така направи?“ Боли те тебе, цирей излязъл. Дали Господ го направил, или не, то е друг въпрос. Какво трябва да правиш с цирея? Ама не трябваше там да излезе. Съгласен съм.

Ама не трябваше да грешим. Съгласен съм. Но грешим. Трябва добре да живеем. Съгласен съм, но не можем да живеем. Сега ние се осъждаме – това не трябва, онова не трябва. Така е. Хубаво е. А сега вие някой път не искате да си отворите устата да пеете. Някой казва: „Той не пее хубаво.“ Съгласен съм, но човек е длъжен да пее. Човек като учи, учи, ще се научи най-после. Един ден ще започне за взема по-правилно тоновете, ще стане един отличен певец.

Сега ние на земята се учим. Преди две хиляди години хората не са знаели да пеят. А сега пеят по-добре. Аз виждам пророкът, не му е хубава песента. Тук ония понижения, ония гами, една преплетена работа. И като слушал, казва – всички ревели като мечки. Във времето на Исаия всички пеели като мечки. Според мене по-добра форма на живота от пението не можем да дадем. Пението дава най-добрата форма, в която животът може да се изрази. Човек трябва да пее, за да може да живее. И той е нял този човек. Всички религиозни хора са пели, играли са. После всичките пророци са пели, всички царе са пели. Сега някой път вие не искате да си отворите устата, не искате да се помръднете. Понеже мислите, че като поиграете, е грях. Като поиграете, хората ще кажат: „Този подлудя ли?“ А като мълчи като риба, ще дойде до другата философия – и глупавият като мълчи, и той минава за мъдър. И с това съм съгласен. Устата на едного е запушена. „Не може да говори, че го бият. Той знае да говори. Развържете ми устата, – казва – че ще ви кажа къде е имането. Не бъдете глупави, аз вече разбрах, искам да ви кажа истината. Развържете ми устата, че ще ви кажа къде е заровено имането. И за вас е добре, и за мене е добре. Вие ще ме претрепете и аз няма да ви кажа къде е имането. Туй, без да ме биете, аз разбрах. Сега при доброто желание да ви кажа, не мога. Сега аз искам поне да ми развържете устата и да кажа къде е заровено.“ Не да кажа сладка дума. Развържете устата

на хората, и те ще кажат къде е заровено имането. Защо те биха, то е друг въпрос. Биха те, защото си богат. Брулят някоя круша, защото е родила. Ако не беше родила, няма защо да се занимават. Сухата круша ще я пресекат и изгарят в огъня.

Сега да гоидем до онова, което е красиво заради нас. Как са живели едно време, какво е казал пророкът? Как са пели хората едно време, е било за тях. Как ще пеем сега? Как пее младият? О, младост красива. Той пее за птичките как скачат, за светлината, за слънцето. А старият как пее? О, стари кости. Друга е неговата песен. Младият пее по един начин, старият пее по друг начин. Някой път аз съм слушал стари хора пеят. Аз съм слушал: „О, мила майчице, защо си ме родила? Оле, оле, оле, майчице.“ И си мърда краката, ревматизмът го боли. Рекох: „Откъде научи тази песен?“ „О, синко, да не дойдеш на моето място.“ „Че – казвам – за това е виновата майката?“ „Виновата е – казва – трябваше да ми каже тя.“ Аз го разбирам какво ще каже тя. Тя отдавна е умряла. „Трябваше да ми каже, не трябваше да се хвана на туй хоро. Хванах се на хорото, сега не зная какво да правя, лоша работа. Искам да умра, не искам да живея, но влязъл съм вече, не ме искат в другия свят, виждам, станал съм непотребен. Всеки живее за себе си, никой не ми обръща внимание, другарите ми измряха и бабата ми умря, останал съм като някоя кукувица, синкоооо.“

Сега ви описвам едно положение, което е вярно. Има някои старци, не знаят да пеят, те са намусени. Този е мъдрец и казвам, сега аз го развеселявам, казвам: „Ще се подмладиш, дядо.“ „А, ще се подмладя.“ „Ще се подмладиш, ще се подмладиш, тъй е писано в свещената книга. „Които чакат Господа, ще се подмладят!“ „Е, хайде, дано е така, от твоите уста в Божиите уши да влезе тази работа, да стане тъй.“ От моите уста да влезе в Божиите уши, че да се измени неговото положение. Виждам, аз зная положението на този човек,

защо е остарял, защо страда и защо пее, го зная. Нищо не му казвам, но аз зная защо е тази работа. Но не се позволява тази работа да се каже. Вие сте изучавали математиката, направена е известна формула. Що е една формула? Известни истини има, известни факти, скрити в тази формула, тя трябва някой път да работиш три-четири часа върху една задача, за да намериш нейното решение. Питат сега защо е тази задача. Но с тази задача трябва да се развива умът, да мислиш, скрит е резултатът, ако разрешиш една задача, втора, трета.

Та казвам сега. Ти си млад – това е една формула. Ти си стар – това е друга формула. Ти трябва да вярваш в Бога, ти трябва да го обичаш. Но какво нещо е вярата, какво нещо е обичта? После има и друго служене на Бога. Аз сега казвам конкретно: трябва да вярва човек. Питаш какво е вяра. Трябва да обичаш. Какво е обичта? Е, трябва да се служи на Бога. Питаш какво нещо е служенето на Бога. Толкова години приказваш – аз вярвам и обичам, и толкова години търся и се моля на Бога. Аз ще ви задам следния въпрос. Представете си един момък, момъкът обича всичките момичета. Какво допринася на себе си и какво допринася на момичетата, които обича? Сега давам следното изяснение. Представете си, че вие имате една свещ, една незапалена свещ, това е неприявената любов. Запалили свещта – гори. Запалиш свещта, излиза навън, свещта изгаря. Казвам, запалената свещ какво ще допринесе в стаята? Стаята какво се научава? Виждаш някой път – изгоряла свещта. Като се върнем в стаята, със запалването на тази свещ какво се е допринесло? Едно положение, дето няма разрешение. Това е в първото положение. Второто положение: ти си оставил в стаята десет души ученици, които се занимават и всичките четат. И тия деца са си научили урока. Горенето на тази свещ има смисъл. Значи онази любов в нас, която гори и която оставя нещо в нас, тя е разумна

любов. Онази любов, която, като запалиш свещта, излиза навън и свещта изгаря, то е неразбраната любов. Има два начина на обич. Ще обичаш, ще излезеш навън, нищо няма да придобиеш. Ще обичаш и ще оставиш другите вътре да си научат урока.

Сега, ако аз ви питам, вие всички имате една опитност. Кое е първото качество, с което любовта започва? Има една обич на физическото поле, на физическия свят. Има една любов, която се проявява в духовния свят. Има една любов, която се проявява в Божествения свят. Има една волева любов, една любов на чувствата, една любов на ума. Питам сега, по какво се отличава физическата любов? Първото нещо, вие искате да пипнете, да хванете, да прегърнете, да целунете. Това е физическата любов, тя по-далеч не отива. Ако искате да прегърнете един човек – тя е физическа любов.

Сега по какво се отличава духовната любов? Много обяснения има заради нея. Аз бих желал вие да ми кажете как разбирате духовната любов. Може да ми дадете вашите теории. Може да сте прави, не че сте криви. Сега аз говоря за едно учение, когато аз вярвам в нещо, какво веруя в дадения случай имам, то да може да ми помогне. Всеки един от вас трябва да има един вътрешен опит. Любовта не е нещо суеверие в живота. Единственото нещо, което осмисля живота е, когато любовта правилно върви. Не мислете сега, че физическата любов нищо не струва. Физическата любов е първата стъпка. Има и друга стъпка. Има и други стъпки.

Три стъпки са те, три врати, през които ще влезеш в трите свята. За да разбереш, ти трябва да влезеш във физическата любов. Ако нямаш физическа любов, физическият свят с всичките предмети, с всичките форми ще бъдат нещо непонятно за тебе. Физическият свят ще бъде неразбран за тебе. Той остава затворен сега в себе си. Светът ще бъде затворен без физическата любов. Една книга затворена ще бъде физическият свят. Следователно физическата любов е

едно разгадаване на физическия свят. Духовната любов е врата, разгадаване на духовния свят. Божествената любов е разгадаване на Божествения свят. Тъй ще живееш и ще вървиш. Онова, което вас ви смущава, е фактът, че вие искате този въпрос да се разреши. Вие искате да имате всичката любов. Всичката любов не може да се събере на едно място по никой начин. За пример има безброй същества в света. Ти не можеш да събереш всичката любов, която имат едни към други, тяхната любов спрямо другите не е такава. Хората, които имат любов към себе си, тяхната любов не е такава. Любовта, която имаш към един човек, не е еднаква. Никога не можеш да обичаш една котка както един човек. То е нещо невъзможно. Немислимо е да обичаш. Може да я обичаш, може да я гладуш, може да ти мърка, но онова, което търсиш, тази любов може да я обичаш от немай-къде. Защо обичаш котката? Защото няма човек да обичаш. Като не можеш да обичаш някой човек, ще обичаш някой кон, някоя крава, някое дърво. Значи трябва да обичаш.

Сега се явява въпросът, как трябва да обича човек. Сега аз не искам да разрешите въпроса. Тъй както го разрешавате, не го разрешавате. Може да кажем – трябва да бъдем добри. Аз схващам доброто, но тъй от моето гледище. За мен доброто е само път, по който любовта иде. То не е нещо конкретно. Някои от вас може да искат да бъдат добри, да имат вяра. Вярата е само едно правило, по което човек може да върви. Вярата не е нещо конкретно, което можеш да го вземеш отвън. То е едно състояние. Можем да кажем, че не е състояние, но така се обяснява. Едно състояние е, вярваш. Когато вярваш, леко ти е. Като дойде някой човек, спокойно ти е на душата. Онзи, когото обичаш, най-първо ще вярваш в него. Щом се усъмниш, любовта си заминава, вярата спада. Щом вярваш в един човек, голямата вяра към някого е и любов. Ако ти не обичаш някого, не можеш да му вярваш. Във вя-

рата се заключава възможността да го обичаш. От вярата се заключава до каква степен можеш да го обичаш. Тъй щото във вярата се заключава и щастие, че можеш да обичаш някого. Сега на земята един човек не го обичате, не вярвате в него. Не вярвате и в себе си и най-после, не вярвате и в Бога.

Питам тогава, какво сте разбрали в света? Вие искате по някой път да знаете Христос, който е дошъл, дали е Син Божий? Другите не вярват дали е Син Божий, казват – и той е човек като нас. Но някои, които са се убедили, вярват че е Син Божий. Но понякога и вие се разколебавате, казвате: „Дали Христос е Син Божий?“ Дали беше изпратен, вие се съмнявате и казвате: „В тази работа не искам да вярвам.“ Един въпрос, който не трябва да разрешавате. Преди две хиляди години е дошъл Христос на земята. Защото, ако вие не дойдете до онова положение вътре да схванете вашата зависимост от Бога, има едно положение, вашето синовно положение. И рече Господ Господу моему. При големите мъчности в живота, Бог иска само при големите мъчности на живота да застави човека да мисли. По някой път вие ще ме излъжете в живота. Идвате вкъщи, имате две дъщери – едната красива, другата малко грозна. Вие обръщате внимание на вашата красива дъщеря. Отива в училището, всички я хвалят, а другата едва с три минава с голям труд. Аз вече схващам, че тази красивата дъщеря ще създаде много големи мъчности на баща си, онази грозната ще бъде много по-добра. А бащата се заблуждава. Един ден красивата дъщеря намери един красив момък и забрави баща си. А онази, която не може да намери някой да я гледа, тя остава вкъщи да гледа баща си през целия си живот. Но тя остава да пее на баща си, тъй както този старец: „Синкоооо.“

Питам ви, на мястото на бащата коя мома ви трябва, красивата или грозната? Вие красивата и да искате, тя няма да дойде. Тя ще си замине, ще забегне.

Тия хора, които са красиви, имат един много голям недостатък – като те погледне отгоре, тъй и ще си замине. Като е красив един човек, има си право тъй да мисли. Защото красотата, щом е човек красив, той е влязъл в областта на умствения свят. Казва: „Аз не съм като тия. Едно време беше така, но сега разбирам за какво трябва да живея. Аз, казва, не обичам един човек, който не е красив. Не искам устата му да са изкривени, очите, веждите да са като ибришим, пък ръчичките...“ Сега от вас, които са набожни, религиозни, ще кажат – така не се говори.

Сега аз се намирам в едно противоречие. Хванал се един слуга при един фурнаджия, казва му: „Ще бъдеш много изправен към клиентите, ще им гадеш хляб и ще кажеш, че хлябът е много добър. Тъй ще им кажеш.“ Слугата бил сприхав, като дойде някой клиент, казва: „Днес хлябът не е хубав, не е опечен, липсва му малко нещо.“ Господарят му казва: „Така не се говори. Хлябът ни днес остана непродаден.“ Той му казва: „Трябва някой път да губим, защото другояче, ако продаваме лошия хляб на клиентите, и те ще ни напуснат.“ „Не е твоя работа – казва господарят – пари да вземем, ти казвай хлябът е много хубав.“ Питам, в дадения случай кой мисли право? За днешния ден господарят мисли много добре, но за утрешния ден господарят хич не мисли добре.

Сега по някой път имаме едновременно господаря, който иска да продаде хляба, не го е пекъл както трябва, и слугата, който иска да бъде справедлив, както трябва. Господарят и слугата се намират в едно вътрешно противоречие. Който и да е от вас, може да се познае характерът на човека. Който и да е от вас могат да го поставят за директор на един пансион. Една сестра може да се постави за директорка за четири-пет месеца и ще се познае какви интереси има. Да видиш какви са интересни директорките. Понеже има и директорки на гимназии, има и директори, те са много благообразни. Аз съм гледал в Америка, като

влезе директорът, иска да си даде вид, гледаш една престореност, че е морален. Пък аз виждам, че тази моралност я няма у него. Директорът на една гимназия извършил едно престъпление, той сам е престъпник правилата, които поставил. Той турил правила, които сам не може да ги изпълни, а иска другите да ги изпълнят. Тогава турците казват: „Да гледаш хубавото, е добро.“ Не са важни за вас затворените книги. Отворените книги са важни. Затворената книга може да е много красива, но онази отворената книга – вие срещате хората, не мислите, един, втори, четете един роман или четете някоя книга написана, някоя драма или трагедия, мислите ли, че тази книга всичките листа са написани тъй красиво? Най-първо авторът започва много добре, много красиво. И колкото отива навътре, работата се усложнява, усложнява, най-после дойде до едно място, настръхнат ти космите, героите по един се пометат. Всички се пометат. Ти затвориш книгата, казваш: „Отидоха тия герои.“

Питам, защо този автор, защо не написа всички листа най-красиво? Че целият свят, целият живот, това е една драма, това е една трагедия, една комедия в живота. Комедии има, трагедии има и драми има. Ние сега имаме едно вътрешно тълкуване, то е нашето тълкуване. Господ, който създал света, има свой план. И неговият план е най-верен. Да кажем, ти искаш на млади години да бъдеш богат. Господ на млади години не ти даде богатство, а на стари години ти даде. Ти не си доволен и казваш: „Господи, на млади години, когато исках да ходя, да се разхождам, защо не ми го даде? Сега ми даде богатството, когато остарях.“

Ако Господ ти беше дал на млади години богатството, какво щеше да направиш в света? На стари години ти го дава, тогава повикай всичките млади хора и им дай пари, и ги научи как да живеят. Ти, като си стар, дай парите на младите хора. Ама ти казваш: „Аз искам.“ Питам, какво ти е дължен Господ на тебе? В

какво си загължил Господ да ти даде туй, което искаш? Сега Господ може да ти даде богатство и да накара другите хора да те бият и да ти вземат богатството. Може да ти даде сиромашия и може всичките тия хора да те обичат и да те милват. Питам сега, кое е по-доброто от двете злини – да бъдеш богат и да те бият, или да бъдеш сиромаш, да те милват и обичат? Аз, ако бих бил, бих избрал последното. Не че то е най-хубавото, но от двете злини за предпочитане е. Понеже в началото в сиромашията има голямо страдание, а в обичта на хората ще намериш смисъла. В богатството доброто идва отвън, а неприятността – отвътре.

Сега казвам, и във вашите вярвания, които имате, защото в християнството има една фаза, някои като станат християни, най-първо са богати, говорят за любовта и много важни са, аз ги наричам влюбени момци в момите, станат ангели. Като я няма майка ѝ и баща ѝ, ожени се заради нея. Някой като влезе в християнството, той се ожени за Христа. А преди да се ожени, той казва туй. Но като се ожени, тази преведена снаха от свекървата не е приета. Аз ви говоря сега за неща, вие дойдете и се обезсърчите, казвате: „Аз какво мислих, но какво излезе.“ Вие не сте разбрали живота. Ще ви кажа, ако искате да разберете любовта, онези, които са я разбрали, ти като обичаш, и сам да не знаеш за това, ти, като обичаш, сам да не знаеш, че обичаш. Нищо повече. Знаеш ли, работата ти вече става, в живота ти вече се явява противоречие. Да мислиш, че обичаш, да не знаеш, че хората те обичат. Ако знаеш, пак ще се яви противоречие.

Хората на любовта са най-претенциозните хора. Човек, който се е влюбил, ти по никоя начин не може да му угодиш. И Господ да дойде на земята, не може да угоди. Влюбените хора са смахнати хора. Аз говоря непрекъснато. Че не погледнеш както трябва, че не си внимателен, че не си деликатен, че си груб в

думите си. Не си избира думите. Езикът се подхлъзне, ще кажеш, ще засегнеш достойнството. Трябва да бъдеш много внимателен, ако му кажеш, че връзката му не е намясто. Някой път ще побутнеш тук-там. Аз съм виждал, жената побутне мъжа, той казва: „Остави ме свободен.“ Тя вижда хората какво гледат. Остави мъжа си свободен. Някоя дупла, то е чумберът. Хубава работа, но това не е въпросът. Ти докато се занимаваш с външния свят, това не е любовта. Те са хубави неща, оттам трябва да започнеш. Външното – в какво вярваме ние? Туй, което изискваме, е право. Трябва да минеш през дисциплината на влюбения, за да намериш Божия път. Това са най-строгите професори. Ти като се намериш пред един влюбен, ще му кажеш: „Аз съм на ваше разположение. Каквото кажете, всичко ще направим.“ Ще седите като едно божество, ще трепериш, ще кажеш: „Извинете.“ Щом кажеш, че имаш мнение, отиде любовта. Никакво мнение не можеш да имаш. Щом разискваш с онзи, когото обичаш, ти ще изгубиш любовта.

Тогава казвам, и от двете страни се представят. Може хората да се обичат без противоречие. Има една обич, няма да обръщаш внимание на външните страни на човека, ще оставиш този човек той да се прояви. Когато по някой път ви говоря за любовта, ви говоря за абсолютната любов. Любовта се проявява при абсолютната свобода. Няма да обръщаш внимание как започваме. Някой певец ще се позакашля. Тази сестра не пее. Тя пее, но не се е научила как да пее. Една сестра кашля. Пее, но не взема верни тоновете. Вие казвате: „Тази сестра защо не излезе вън, да не ни безпокои.“ Тъй са го мислили. На нея ако кажете, тя ще се обиди. Хубаво, но туй става в живота. Ама да кажем, ти си женен като тази сестра, какво ще пееш на мъжа си? Тогава кашлица имаш. Казва: „В салона защо дремеш, не те ли е срам, защо спиш?“ Хората, които много се обичат, на едно място да не седят. Да седят

тия, които не се обичат. Две противоположности, два професори на едно място да не седят. Един ученик и един професор може да седнат заедно на скамейката. Ученикът казва: „Господин професоре.“ Сега аз ви говоря не за един външен живот, но има един вътрешен живот, на който сега трябва да се учите. Понеже, ако влезете в невидимия свят, ето в какво противоречие ще се намерите. Туй ще го проверите. Ако знаете как да живеете, щом влезете в духовния свят, ще видите, че ще се явят хора около вас. Пък ако не знаете как да живеете, тогава ще видите, че тук-там ще се мерне един и ще изчезне. Тогави ще се видите както в един затвор. Всеки бяга от вас. Птичка ще видите, и тя ще хвъркне. Ще видите и един заек, и той ще избяга. Щом всичко бяга от вас, вие не разбирате езика на тия същества, не ги обичате. Като влезете в онзи свят, ще кажете – този свят не мяза на нашия. Всички бягат от нас. Щом имате любов, веднага вие ще се намерите в един свят, ще ви канят на гости, ще ви гощават синовете ви и дъщерите ви отвсякъде, църкви, училища навсякъде.

Сега едно вътрешно заключение. Тези неща, туй, което ви казах, можеше и без него. Можеше без него, ето аз какво подразбирам. Ако вземем, че изтупаме един юрган вкъщи, какво придобиваме? Юрганът се чисти, но къщата остава нечиста. Казва: „Ще измета къщата.“ Изнес юргана навън и го изтупай, че го внеси вкъщи. Сега някой път вие разисквате някои въпроси. Вие правите една погрешка, вие изтупвате вашия юрган вкъщи. Щом спорите, изтупвате юргана вкъщи. Излез навън. Щом влезеш вътре, никакъв спор. Може да спорите. Седиш в себе си, спориш. Може да съзнаваш, може да кажеш: „Аз нямам тия добродетели.“ Какво се ползваш? Това е изтупване на юргана. Аз другояче разсъждавам. Ако аз съм невежа, показва, че не съм учен човек. Може да се проявя, не съм пъл. Не, не синко, ти ще се опретнеш, ще пееш, ще пееш, тъй както

трябва. Тази работа тъй не става. Тури да пееш. Трябва да работиш. Ще учиш. И добрият живот се придобива. Колкото човек става по-умен, той трябва да бъде внимателен към другите хора, да се учи от другите хора.

Та казвам сега, в крайния стих, 21-и стих, 59-а глава „а от мене този е моят съвет – говори Господ. – Духът ми, който е над тебе, и словата ми, които турих в устата ти, не ще оскудеят от устата ти. Нито от устата на семето ти. Нито от устата на семето на семето ти, отсега и до века – говори Господ.“

Туй показва любовта, която Бог е вложил във вашите сърца. И няма да оскудее. Макар че някой път вие не чувствате, трябва ви малко гъжд. Най-първото положение намирам, че семето от хамбара не сте го извадили да го посеем. Казвате – какво трябва да правите. Посейте семето, което е във вашия хамбар на нивата. Казвате: „Посях го, но не е изникнало.“ Втората стъпка е, ще се помолите на Господа да изпрати гъжд, светлина, топлина, да поникне семето. Второто положение е да идете и да работите малко на нивата, да почистите паламида, тия бодили, че като дойде времето за жетва, малко по-свободни да бъдете.

Сега на всички тия неща трябва да направите един вътрешен превод. Вие казвате светска любов и духовна любов. Светските хора и духовните хора живеят по един начин. Ние предполагаем, че живеят духовно. Ние казваме – това е светски живот, онзи е духовен живот. Светският живот е личен живот. Всеки светски живот е личен живот. А духовният живот е безличен живот. Човек, който иска да бъде духовен, трябва да бъде безличен. Дотогава, докато обръщаш внимание на този, на онзи – ти живееш светски живот. Като престанеш да обръщаш внимание, ти живееш духовен живот. Безпокои ме някой, то е светски живот. Сега вие казвате, че Учителят трябва да е много напреднал, трябва да е завършил своята еволюция. То е друг въпрос. Аз може да съм завършил своята еволю-

ция, може да съм напреднал, но като един професор, като хирург, като гойде някой при мене, тегля ножа. Моето съвършенство, моята напредналост ще ви тегля ножа, тъй както аз разбирам.

Как ще обясните тогава, като ви причинявам болка? Най-първо може да ви приспя, да ви омая, но все трябва, след като направя моята операция, да ви събудя, и пак ще дойде болката. Невъзможно е да не минете през някоя болка. Тогава ще кажете: „Бог ще моля, Бог е любов.“ То е така, Божията любов, Божието съвършенство, Божията благодетелност не може да ни избавят от страданието. Ако прегрешим, не може да не страдаме. Господ, като дойде, ще оперира по всичките правила, както той знае. Аз казвам на себе си: слушай, ще ходиш по стъпките, по пътищата, които Господ е начертал. И законите ще пазиш, за да минеш с по-малко страдания. Другояче, ако не спазиш тия закони, ножът ще дойде чак до тебе. Опасността е в духовния живот. Едно ще ви кажа, ето къде е опасното в религиозните хора. Светските хора стават крайни егоисти. Че трябва да се живее един личен живот, не е лошо, но личният живот не дава смисъл на живота. Безличният живот, той осмисля живота. И там трябва едно високо развитие. Най-първо ние ограничаваме младите в техните прояви. Ние тургаме правила, не искаме, тъй както Бог е турил правила. Е, как е турил Бог правила? За да живеем вътре в любовта.

Сега нали знаете за дишането? Индусите имат цяла школа за дишането. В природата съществува една школа, вън от тези школи, която е естествена. Преди школата на йога съществуваше една школа на дишането, която иде направо. Като се родиш, вече започваш да дишаш. Зависи, когато се родиш, как ще започнеш първата вдишка. Каквато ще бъде първата вдишка, такава ще бъде и издишката. Света, в който живеем, всеки ден може да поправим живота си, но трябва да

знаем как. Всичкото изкуство седи във вашия език. Ще ви приведа един пример.

Един голям банкерин, който бил много възискателен, който ценял времето като един англичанин, че кой как влезе при него, казва: „Нямам време, не разполагам.“ Един ден влиза в банката една много красива мома, започва да пее. Той се заглежда в нея и ѝ казва: „Продължавайте, тази е много красива работа.“ Тази мома пее и танцува. Все таки трябва да влезе някой във вас, да пее и да играе. Смисълът на живота е там: играй и пей. И тогава животът на официалностите: моля, моля, моите почитания. Хубава е тази философия, но тя е за умрелите. Сбогом, довиждане, ще се видим на оня свят. Никакво изпращане от този род. Всичката официалност аз я наричам погребение, ковчези са те. Съгласен съм да се даде памет, но погребение на живота не е. Дайте на душата си свобода. Дайте на всеки човек, нека сам да се събуди. Няма по-лошо нещо от едно общество, дето всичките се съдят. Всичките ще те съдят и никой не може да те осъди. Един те съди, тегли резолюция. Таман идеш някъде, осъдят те, дадат ти две години затвор, таман си се върнал, две години изминали – втора присъда, за каквото и да ме съдите, четиридесет-петдесет присъди, минеш живота си. „Ти преди двадесет години знаеш какво ми каза, дойдох вкъщи, че не ме угости, ти знаеш тогава колко бях гладен, ти не влезе в положението ми.“ Сега затова няма какво да ви говоря, понеже вие ще разберете по вашему.

Тогава дойде един брат тук, който искаше да тури икономии на лампите. Казва: „Да горят средните лампи, за да се икономисва електричеството.“ Другите правят съображения, казват: „Учителят не обича да има загаснали лампи, да горят и четирите.“ Сега казва: „Двете да горят, другите да не горят.“ Един ден не слизам, казват: „Учителят не слиза, понеже двете лампи не горят.“ Те са криви изводи. Действително аз

не обичам загасналите свещи. Аз обичам навсякъде свещите да горят, ако искате моето мнение. Но когато слънцето изгрее, аз не обръщам внимание на запалените свещи. Преди да е изгряло слънцето, обръщам внимание на тях, но щом изгрее слънцето, никакво внимание. Тия лампи по някой път се обиждат, те са отражение на временната любов, това са двете лампи. Когато дойде Божествена любов, значи не обръщаш внимание. Не мислете, че когато изгрее слънцето, светът е друг. Аз съм за запалените свещи, не обичам да се гасят свещите. Като изгрее слънцето, не може да обръщам внимание на другите лампи. Пък даже да ходя да ги изгася, е хабене на енергия. За мене да завъртя един ключ, е да изхарча повече енергия. Нека да горят. Аз считам времето толкоз важно, като изгрее слънцето, че да завъртя ключа, е безполезна работа.

Казвам, нека горят. Да ви горят лампите, когато изгрее Божието слънце. Проявете се в любовта си, тъй както трябва. Аз съм опитал хората. Хората на любовта са най-интересните хора. По-интересни хора от влюбените няма. Влюбеният човек е един цвят, един чешит, дето интересува и ангелите, и боговете. Влюбеният човек никога не си губи своите интереси. Всякога има какво да изследваш в него. И когато се сърди, и когато е весел, е много интересен. Сега не мислете, че искам да ви обидя. Аз бих желал всички да сте влюбени. Някои от вас се сърдят, понеже не са влюбени. Някои от вас, като се сърдят, като ви питат защо се сърдите – защото сме влюбени. Но не е право. Аз облажавам всичките хора, които са влюбени. Нещастията в света произтичат, защото не сте влюбени, пък искате да играете ролята на влюбени. Влюбеният забравя себе си. Който не се е влюбил, постоянно мисли за себе си. Дотогава, докато мислиш за себе си, за твоего щастие, вие още не сте влюбени. Когато престанете да мислите за себе си, вече сте влюбени. Ще знаете, че сте влезли в правия

път на Божествената култура. Не може да очакваме много работи.

Желая сега от вас, които не сте влюбени, да влезете в пътя на влюбването. Онези, които са се влюбили, да вървят напред, да не се обръщат назад. Всички в този път трябва да влезете, но не на личната любов, но на безличната любов, не на човешката любов, но на Божията любов. Защото човешката любов е хубава, тя добива своя смисъл при Божествената любов. Както Божествената любов, и човешката любов се събират на едно място. Тогава се ражда туй, което човешката душа иска – съединението на човешкото с Божественото. И тогава не търсете никакво противоречие в Бога, никакво противоречие в живота.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и седмо утринно слово
28 април 1935 г., неделя, Великден, 5–7 часа
София – Изгрев*

ЧЕТИРИ НЕЩА В УМА СИ

Размишление – 15 минути

*Шестдесета глава от „Книга на пророк Исаия“
„В начало бе Словото“*

Четири неща има, които човек трябва да държи постоянно в ума си. Бог създаде земята, за да бъдат хората добри. Създаде водата, за да бъдат чисти. Създаде въздуха, за да мислят право. И създаде светлината, за да ходят по правия път.

Пророкът, който преди повече от две хиляди години е говорил и създал нещо, което ще стане за бъдеще. Напреднала душа е душа, която е добра, която е чиста, която мисли и която ходи в правия път. Има много неща, от които човек постоянно трябва да се освободи. Има неща в света, които са необходими временно и с времето те ще окапят, както окапват листата на едно дърво. Вземете един орех. Той има една външна черупка, в която е обвит. Като узрее орехът, тази черупка пада. След като оберат ореха, има друга една външна черупка, и тя трябва да се махне. И най-после ще останат ядките, от тях човек ще възприеме. Така и всички хора, религиозните хора, са облечени някой път с външни черупки. От черупките на ореха хората си правят боя и си боядисват грехите. Същественото е вътрешната ядка. Същественото за човека, това е животът.

Духовният живот иде по четири метода, четири неща. Човек не може да гоиде по правилния път, до

правилния живот, ако не е добър. Т.е. доброто не се прави. Казват: „Да правим доброто.“ Човек трябва да ходи в пътя на доброто. Всякога трябва да ходиш. И ако този човек не е чист, значи водата ще го направи чист. А водата е проводник на живота. Във въздуха той като диша, ще се научи да мисли право. За да дойде животът, право трябва да мисли. Ако не, ще си причини вреда на себе си. И най-после той трябва да ходи в правия път – светлината. Като дойде светлината, той трябва да се научи да чете, не само да ходи цял ден да се шири. Или да знае какво му носи светлината. Светлината, това е написано писмо от Бога. Някой гледа света, не разбира нищо. Писмо е то. Всеки ден има какво да се чете. И ако човек не чете, той остава прост. И ако хората са лоши, то е, защото не знаят защо земята е създадена. Те са лоши, понеже не знаят защо водата е създадена. Лоши са, защото не знаят защо въздухът е създаден и лоши са, защото не знаят светлината защо е създадена. Пият водата, и чисти не са. На земята живеят, и добри не са. Въздуха дишат, и не мислят право. Светлината имат, и не са в правия път. И после казват: „Защо Господ създаде света?“ Не защо Господ създаде света. А ние защо не разбираме това? Там е сега.

Тогава, когато човек попита защо Господ създаде света, тогава Господ изпраща своите ангели да вземат човека и да го завеждат в другия свят, то е умиралка. Всеки, който пита защо светът е така създаден, Господ го вика за онзи свят, да му покаже защо е така създаден. И тогава има два вида посвещения. В онзи свят по два начина посрещат хората от земята. Два вида ангели има, които въздигат хората от земята – едни, които въздигат както Лазар и го занасят в лоното на Аврама да се весели и разбира защо Господ създаде света, а вторите, които викат богатите и ги задушат в ада, за да разберат защо Господ създаде света, и да изправи глупавите хора, които не го разбират.

Мъчението в света е един път за изправление. Хората и тук се мъчат. И защо е мъчението и страданието? Това е път да минат хората в доброто. Защото, ако хората не страдат, те не могат да се научат.

Та казвам, всички онези, които са познали пътя, са минали по пътя на страданието. И казва: „Какво трябва да се прави?“ Две степени има, две учения има. Срецаш един човек, той казва: „Какво трябва да правим?“ Кажу му: „Трябва да бъдеш добър.“ „Ама после?“ „Трябва да бъдеш чист.“ „Ама после?“ „Трябва да мислиш право.“ Никога да не изкривяваш душата си. После трябва да ходиш в правия път, да се учиш, да четеш. И вечерно време, когато лягаш, да не лягаш както някое животно ляга, да те вържат с някой юлар и ти дадат малко слама. А без юлар да си лягаш и краката ти да не са подковани с копита, и да няма нужда да ти тургат чулове на гърба. Защото, щом ти тургат чул, ти живееш в един яхър. В Божествения свят няма такъв студ, както тук. Мислите ли, че като отидете в онзи свят, ще имате юргани и кревати, както тук, да ви покрият с един-два юргани? Онзи свят не е място за спане. Казва, съзнанието на човека ще бъде будно да се учи. Сънят е за уморените хора в света.

Сега да определя – черупката на един орех е потребна само докато този орех узрее. Тази външна черупка е, това е един юрган – той е потребен, докато узрее орехът. Щом узрее, той го хвърля и казва: „Нямам нужда от него.“ И втората черупка, щом повикат ореха на гости, той казва: „И тази черупка не ми трябва.“ И най-после той влиза с онова, с което може да расте. Някой ще каже: „Защо е така?“ Много естествено, както малките деца майките ги повиват с пелени, после свързват ги с повои, но като станат четири-пет години, всичките тези пелени и повои трябва да се освободи човек от тях.

Та казвам, всичките хора трябва да дойдат до онова вътрешното освобождение. Сега всички имат

такива специфични възгледи за живота. Всеки има един възглед. Но за да познаеш дали твоят възглед е прав, ще видиш, ако мислиш, че си праведен, тогава ти трябва да имаш всичко. Четири неща трябва да имаш. Ако си добър, земята е твоя. Ако си чист, водата е твоя. Ако право мислиш, въздухът е твой. Ако ходиш по правия път, светлината е твоя. Питам тогава, човек, който има земята, сиромаш може ли да бъде? Че земята ще остане за добрите хора. А всичките лоши хора след време болни ще станат. Нищо повече. Лошите хора ще кажат на добрите: „Елате да работите тук. Нивите, говедата, всичко оставяме на вас.“ Какво ще работи този, на когото краката са вързани? Може да работи само добрият човек. Може да работи само чистият човек. Може да работи само човекът, който мисли. Може да работи само човекът, който ходи по правия път.

Сега туй, което пророкът казва на сегашен език, как ще стане туй? Сега силните, лошите хора, те оправят света. То е до време. Едно време животните управляваха света. Сега още човекът животнно управлява. И постепенно иде, дето казват „кромките ще наследят земята“. Ще дойде едно време, когато на земята ще се тури туй правило за кромките. И туй време е дошло, то сега се прилага. Мислите ли вие, че ако имате в ръката си една запалена главня, че вас може да ви нападне мечка? Хей! Мечката я е страх от тази главня. Като я туриш в козината, и мечката ще гори. Но ако нямаш запалена главня, мечката ще гоиде, и вълкът ще почне като някоя кобра да те следи. Няма животнно, което има козина и което да не го е страх, ако носиш запалена главня.

Добрият човек е силен човек. Човекът-човек е добрият човек. Чистият човек е силен човек. Човекът, който мисли право, е силен човек. И човекът, който ходи в правия път, той е силен човек. Тъй трябва да го свържете. Щом човек отслабва, туй показва, че в него доброто отслабва. Как ще бъдем ние слаби, ако живеем

в Бога. По някой път вие по детински мислите. Може ли слонът да роди едно слабо дете? След време детето му ще стане силно, както той е силен. И мравята ще роди едно дете като себе си, червелят ще роди едно малко дете, слабо като себе си. И ако човек се роди от Бога, може ли да бъде слаб като червеля? Не, той ще стане силен, какъвто е баща му. Ние трябва да бъдем родени от Бога. Не само човек да вярва в Бога. Вярата е само един път към любовта. А любовта е една вътрешна връзка с онзи, който те е родил. Любовта. А служенето на Бога, това е за придобиването на силата. Като служиш на Бога, ще придобиеш силния живот. Само тогава човек може да стане силен в света. И дотогава, докато ние търсим Бога вънка от себе си, ние не можем да го намерим. Бог ни ограничи със земята. Ако търсим Бога отвънка, ние ще намерим земята. Ако търсим Бога отвънка, ние ще намерим водата, ще намерим въздуха. И ако търсим Бога отвънка, ще намерим светлината. И някои сега казват: „Има ли Господ, или не?“ Щом ядеш хляб, Господ е в хляба вътре. Щом пиеш вода, Бог е във водата вътре. Щом дишаш, Бог е във въздуха вътре. И щом възприемаш светлината, Бог е в светлината вътре. Ако ти в туй не вярваш, онова, с което нямаш никаква връзка, къде ще намериш Бога на друго място? Ако ти не ядеш хляб, смъртта е готова. Ако не пиеш вода, ти от жажда ще умреш. Ако не дишаш, ти ще се задушиш. И ако не виждаш, постоянно ще се спъваш в живота, ще бъдеш един нещастен човек.

Тогава вие ще се намерите в положението – двама души се возили на един автомобил, на една модерна, съвременна каруца. На едного двата крака са били отрязани, а на другия краката са били здрави. Като прокара автобуса, и двамата летят. Но се прекатурва автомобилът, счулва се. Този със здравите крака върви по пътя, а онзи с отрязаните крака чака да дойде друг автомобил. Сега лошите хора припкат като нас. А

като се счупи автомобилът, те ще чакат друг автомобилен, а ние със здравите крака припикаме напред. Казват „парите“. И то е автомобил. Като изчезнат парите, ще се покаже краката здрави ли са, или не. Ако можеш да припикаш, добре е, ти си здрав. Ако трябва да чакаш да дойде друг автомобил, краката ти са отрязани.

Главното в света е да познаем Бога. И да му служим тъй от сърце и душа. Тогава навсякъде можем да намерим Господа. Където и да ходим по лицето на земята, навсякъде можем да го намерим. Ако идеш в Англия или във Франция, или в Америка, където и да е, ако знаеш езика им, който и французин срещнеш, ако знаеш сладко да му говориш, той ще те приеме. Ако не знаеш сладко да му говориш, той ще си подигне рамената. Казва сега, верующе има. Какъв е езикът на вярата? Вярата не знае какво нещо е безверие. Щом знаеш какво е безверие, ти не знаеш какво е вяра. Чистотата не знае какво нещо е нечистота. И правата мисъл подразбира, че човек не знае противоположност. Защото, щом чистият усеща, че той е нечист, той е изгубил своята чистота. Щом добрият усеща, че е лош, той е изгубил добрината си. И щом някой не може да разреши най-обикновените работи в живота, той не мисли право. Ако някой така се е забъркал, че не знае кой път да хване човекът, значи той не ходи в светлина. А тук в цялата глава, шейсетата глава от Исаия, казва Господ какво ще направи с неговите синове, откъде ще дойдат синовете и дъщерите му.

Е, питам тогава, ако Господ има толкова много синове и дъщери, и вие идете при един ваш брат и не ви приема, и почнете да плачете на портата на този ваш брат – щом не ви приема един ваш брат, идете при втори, трети, те са хиляди. И ако вие се спрете само на една порта на вашите братя, вие не разсъждавате добре. Тогава как трябва да ви приеме вашият брат? Какво разбирате, че трябва да ви приеме брат ви? Ако

някой ваш брат не ви приеме? Има братя в света, които представят доброто. Ако ти не си добър, този брат не те приема. Има братя, които са само на чистотата. И ако ти не си чист, той не те приема на гости. Има братя, които са на правата мисъл, които мислят. И ако ти не мислиш, те не те приемат. Има братя на светлината. И ако ти не разбираш светлината, не учиш, и те не те приемат. Та някой път някоу ми се оплакват, че не ги приели братята.

Казвам, четири неща има: стани добър, ще те приемат; стани чист, ще те приемат; почни да мислиш право, ще те приемат; почни да учиш, ще те приемат, стани нещо – ще те приемат. И не може да не те приемат. Туй може да го проверите. Ти можеш ли да идеш при Бога, ако не го обичаш? Ти можеш ли да познаеш ближните си, ако не ги обичаш? Не може. Те са две неща. Значи ние искаме, без да сме добри, да ни приемат хората. Трябва да бъдем добри. Казвам, те така трябва да мислят, онези, които искат да бъдат чада Божии. Каквото проповядват другите, могат да си проповядват разни учения. За хляба може да се говори каквото и да е, но всеки един от вас, след като яде хляба, може да го познае този хляб хубав ли е, или не. Може да го хвалят колкото искат, но стомахът, като го приеме, той знае хлябът хубав ли е. Той някой път като приеме хляба, казва – не е за ядене този хляб.

Та казвам, Бог е турил всичките предохранителни мерки в нас. И ние по закона на природата трябва да бъдем като малките деца. Сега учението какво е? Казват: „Ти на всеки човек не вярвай.“ Питам тогава, Бог във всички хора вярва ли? Именно, няма същество, когато всички се обезсърчат в някой човек, Бог не се обезсърчава. И в най-лошите хора, като види, той казва: „След време той ще се оправя.“ Макар Бог да постави най-големи изпитания на човека, той казва: „Той ще се оправя. Един човек, след като страда дълго време, той ще се оправя.“

Та казвам сега, всички сте дошли до онзи вътрешен изпит. Вие се изпитвате не дали хората са добри. Не е въпросът там, дали Божиите дела са добри. За мене не важи дали хората са добри. То е посторонен въпрос. За мен важи въпросът, онова, което Господ е създал, добро ли е. Добро е. За мен не важи, не е важно дали хората са чисти. Дали онова, което Бог създаде? Чиста ли е водата? Чиста. За мен не е важен въпросът, дали хората мислят право. Дали във въздуха, който дишаме, може да се прояви Божията мисъл. И светлината. Дали хората ходят в правия път, то е второстепенен въпрос. Дали аз мога да ходя в тази светлина право?

И казвам, ако ние живеем и се движим в Бога, Бог всеки ден, постоянно ни наблюдава, тайно ни наблюдава колко сме добри, колко сме чисти, мислим ли право и дали ходим право. Няма нищо скрито, но всякога той мълчи. Той се отличава с голямо мълчание. Но когато той мълчи, той ти дава страдание. А когато говори Бог, той ти създава радост. Щом страдаш, Бог мълчи, щом се радваш, Бог ти говори. Той е правият говор. Щом дойде скръбта, той мълчи. Питаш тогава, какво трябва да правим, когато дойдат страданията? Мину от страданието в доброто вътре. Щом Господ престане да говори, ще дойдат страданията. Всякога, когато млъкне Господ, страданието иде. Нали знаете вие, когато майката млъкне и не говори на децата – те са виновни нещо. Когато майката говори, весела е, но когато майката млъкне и бащата млъкне в някоя къща, всички деца се сгушат. Умният баща не креска, той мълчи. И тогава умният баща заповядва на слугите да бият децата. Еду-кой слуга бие детето, а бащата мълчи. Слугите бият децата, а бащата мълчи. И сега ние сме в периода, дето слугите бият децата. И тогава лесният път кой е? Ще се обърнем към Бога да изпълним волята му. Да изпълним неговата воля. Тогава тази тояга ще се сло-

жи на земята, да ни проговори Господ. И дотогава, докато ние ходим в пътя на непослушанието, дотогава ще има тояга. Тояга – това са страдания. Ти страдаш или чувстваш някоя болка – тояга е това. Но можеш да се освободиш от всяко едно страдание.

Всичките хора казват, че Господ е на всяко място. А нас ни е страх. Ти не можеш вечерно време да излезеш и да не те е страх. Защо те е страх? Защото не вярваш. Тебе тъмнината те плаши. Казваш: „Защо е станало тъмно?“ Не мислиш право. Праведният човек и вечерно време като ходи, пак има светлина, за него няма тъмнина. Добрият човек и в злото да ходи, доброто е с него.

Та казвам, в тази глава това е, което проповядва – една вяра, която да превъзмогне всичките мъчнотии. Да. Ще започнеш от доброто. Да чувстваш, че земята е твоя. Да не ходиш да търсиш една къща или да плачеш, че ти взели къщата, че ти взели нивата. Никой не може да ти вземе нивата. Един светия, едно време имал един чифлик и работил си. Дошъл един богат човек, изпъдил го от чифлика, той се курдисал там, десет години ял и пил, работил, израснали децата му. Но всичките почнали да боледуват, жена му също. Останал само той да работи за тях. Всички болни лежат на легло. Идва един лекар, втори, трети, парите отиват, но те не станали от леглото. Най-после той осиромашава съвършено. Идва светията, пита: „Как? Вървят ли работите?“ „Съвсем съм закъсал, много съм закъсал.“ Казва му: „Ти не разбираш Божиите пътища. Аз – казва – ще излекувам всичките, ще повърна живота и на жена ти, и на децата ти, но ти ще признаеш ли, че този чифлик е мой? И ще работиш ли за мен? Ще ми даваш ли приходите си?“ „Как не, ще ги давам.“ Този светия десет години имал търпението, да види ума на богатия.

Чудно е, че хората, синовете Божи, са дошли до това положение, да ходят да просят. Те толкова се страхуват, че ходят да просят. Ако аз бях дошъл на

земята, първо ще отида в един дом и ще видя хората, ще им посвиря, ще им попея. Ако те градят къща, аз ще им покажа начина, как да съграят къщата си. Те са невежи, ще ги науча. Няма защо да ходите да просите. Вие трябва да владеете всичките занаяти в света, да няма занаят, от който да не разбирате. Сега нямате нито един занаят и казвате – той много се е молил. Седят двама калугери, единият казва: „Аз познавам много хора и различавам ония, които се молят, и ония, които не се молят. – Казва на един от калугерите: Ти много се молиш.“ „Откъде познаваш?“ „Понеже много си коленичил на земята, клинове са хванали ръцете ти.“ По четиридесет-петдесет поклона е правил той на ден. Ако вие знаете колко поклони правят хората на ден, каква полза имаш от това? Ти си сиромаш, отиваш при един богат човек и се поклониш, но нищо не получаваш. Поклониш се втори път, пак нищо не получаваш. Отиваш при втори, трети, четвърти, покланяш се, нищо не получаваш.

Казвам, иди, поклони се на Господа и той ще ти отговори. Направи тези четиристотин поклона на Господа, не на хората. Сега някои казват, да се поклоним на църквата. Не, поклони се на Господа, никъде другаде не се покланяй. Като се поклониш на Господа, всичко друго ще имаш. Господ всичко ще уреди. Щом се кланяш на този, на онзи, ще има страдания за тебе. Казано е от един български поет: „Преклонената главичка остра сабя не сече я.“ Не е право това положение. Всичките преклонени глави хората ги изсякоха. Само онази глава, която се покланя на Бога, сабя не я сече. Това значи преклонена глава – глава, която се прекланя на Господа. Която се покланя на Господа, сабя не я хваща. Който се прекланя пред Господа, той не осакатява. Който се покланя пред Господа, ръката му не се отсича. Който се покланя пред Господа, окото му не ослепява. Щом се прекланяте пред Господ, ухото му не оглушава. Който се прекланя пред Господа, глава го не боли. Щом те боли

корем, коремът ти не служи на Господа. Щом те болят дробовете, дробовете ти не служат на Господа. Ти можеш да търсиш лекар, то той нищо няма да ти даде. Трябва да знаеш, че като те боли нещо, този болен уд не служи на Господа. В края на краищата лекарите ще те изпратят на онзи свят Господ да те лекува. Защо умират хората? Защото ги изпращат Господ да ги лекува. Като ги излекува, той отново ги праща на земята и казва: „Идете на земята да бъдете добри, да бъдете чисти, да мислите право, да ходите в правия път, да изпълнявате волята на Господа.

Сега вие можете да направите едно възражение, да кажете: „Дали не е така?“ Ето защо е така. Щом страдате – така е, щом престанете да страдате, баш не е така. Аз тъй разрешавам въпроса. „Ама баш не е така.“ Хубаво, ще страдаш. „Баш така е.“ Щом почнеш да вършиш волята Божия, така е. Щом престанат страданията, ти си влязъл вече в правия път. Като престанат страданията, баш не е така. Щом страдаш, баш така е. И като страдаш, ти ще туриш причина баща си, майка си, дядо си и т.н. Остави тези неща настрана. Онези от вас, които се готвят да служат на Бога, искат да го видят на земята, трябва да вземат хляба, да знаят, че се намират пред него. И да ги обхване един свещен трепет, че хлябът е дошъл на трапезата им. Само добрият човек има право да яде, само чистият човек има право да пие вода, само онзи, който мисли право, има право да диша въздух. И само онзи, който ходи в правия път, има право да възприема светлината. Щом възприеме всичко това, той ще види целия свят, ще види, че всичко онова, което Бог е направил, е хубаво, и душата му ще се изпълни с радост. Щом душата ти се изпълни с радост, ти си разбрал вече Господа, ти имаш общение с него.

Та казвам, вие трябва да дойдете до едно вътрешно разбиране и да не ви спъват вашите братя. Защото всички вие сте братя. Макар че някой път не

приемате, че сте братя. Някой път казвате: „Еду-кой си брат не ми е брат.“ За четири неща може да не те приеме един човек в дома си. Опитайте това, което ви казвам. Бъдете добри, бъдете чисти, мислете право, ходете в правия път, имайте вяра, имайте надежда, имайте любов и ще видите тогава, че всичките ваши братя идат. Кой няма да приеме богатия човек, като носи торбата си с хляб, дето ходи? Всеки ще го приеме. Но онзи, който отива да проси тук-там, ще му дадат само някое сухо парче хляб. И ще го изпъдят. А вие отивате да просите. Ако искате да просите, друга просия има, не като обикновената. Ако някой от вас иска да проси, при Господа да отиде. А от хората нека светът проси. Вярващите нека просят от Господа. За вярващите трябва работа и вяра в Бога, за да могат да уповават на Бога, че той ще благослови тяхното добро на нашата земя, на която те живеят. Нека пият вода и да знаят, че Бог ще им даде тази чистота, която е във водата. Аз говоря за живата вода, на която нашата вода е една външна представа.

Казвам, това е дълбокото разбиране, което Господ иска да даде на своите деца – да ходят по неговите пътища. Ние сме дошли на земята да носим знаенето и знанието, да знаят всички хора, че ние сме чада на Бога. Бог не греша, и ние не трябва да грешим. Бог е винаги благ и добър, и ние трябва да бъдем като него. Той е чист и свят, и ние трябва да бъдем като него. Всякога мисли право, и ние трябва да мислим като него. Той никого досега не е оскърбил. Ако някой се оскърбява, то е по причина на това, че не ходи по правия път.

Сега аз не говоря за неща, които хората си притурят. Какво хората могат да ви кажат, то е друг въпрос. Право е онова, което вие виждате в себе си. Дотолкова, доколкото ти съзнаваш доброто в себе си, ти си добър. Ти си чист дотолкова, доколкото съзнаваш тази чистота. Дотолкова си прав, доколкото мислиш право. Толкова ходиш в правия път, доколкото

наистина ходиш в този път. Каквото хората казват отвън, това е второстепенно нещо. Всеки човек има свои състояния, но вие не може да се произнесете какво е състоянието на даден човек. Вие може да кажете, че някой човек е добър. Но не може да се произнесете доколко другите са добри. Всеки човек може да знае доколко, доколкото чувства нещата. Ако болният отиде при добрия човек, по какво ще го познае, че е добър? Понеже добрият е здрав, и болният ще оздравее. Оздравяването показва, че този човек е добър. Ако нечистият човек отиде при водата, водата ще го очисти. Щом отидеш при един чист човек, той ще ти покаже пътя, по който и ти можеш да се очистиш. Не е въпросът сега да се съдим, осъждането нищо не дава. Въпросът е, че животът изисква чистота. За да бъдеш чист, за да бъдеш весел, за да бъдеш здрав, ти трябва да имаш прави мисли, прави чувства, прави постъпки, да бъдеш чист, да няма нищо в тебе, което да помрачава ума и сърцето ти. Щом нещата постоянно се помрачават, това показва, че имаш известни пукнатини в живота си. Тези пукнатини трябва да се изправят. Ако ти носиш една счупена стомна и водата изтича от нея, трябва ли да я носиш? Направи си нова стомна. Затова всички онези съдини, всички онези вярвания, които нищо не допринасят, ние трябва да ги турим настрана и да носим онзи съд, който държи чиста водата. Когато водата не изтича, това показва, че стомната е здрава, да пием от нея вода. И тогава казва Писанието: „И твоите люде ще бъдат всичките праведни, ще наследят земята вечно, вейка на насаждането ми, дело на ръцете ми, за да е прославян. Малкият ще стане нисяща, а малочисленият – силен народ: аз Господ ще ускоря това според времето му“ (Исая, 21. и 22. стих).

Това Господ го е говорил преди повече от две хиляди и петстотин години. Как мислите вие, трябва ли да чакате още две хиляди и петстотин години? Онези, които не разбират, могат да чакат още две хиляди

и петстотин години, но за онези, които разбират, това време е дошло.

Следователно нито един от вас няма право да се оплаква. Ако се оплаквате, вие не разбирате. Ако не се оплаквате, вие ще наследите земята. Тогава земята ще бъде ваша, водата ще бъде ваша, въздухът ще бъде ваш, светлината ще бъде ваша. И тогава няма защо да плачете, живейте и се веселете в Бога.

Всяка сутрин, като ставате, благодарете, че сте дошли на земята да изпълните Божията воля и ще видите колко той е благ. Тогава няма защо да треперите като зайци. Сега хората ги е страх от смъртта, страх ги е от болести, страх ги е от глад, страх ги е от земетресение. Праведният няма защо да се страхува. Той няма от какво да се страхува. Земетресенията не са за праведните, бурите не са за праведните. Те са за хората, които не слушат, те са за непослушните, за глухите. И наистина глухите хора нямат какво да слушат, това е безразлично за тях. Онзи лекият въздух, който едва полъхва, то е за онези, на които ушите са отворени.

Та казвам сега, бъдете добри, бъдете чисти, мислете право, вървете в правия път, учете Божиите пътища, и ще имате неговото благословение.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и осмо утринно слово
5 май 1935 г., неделя, 5–6.10 часа
София – Изгрев*

БЛИЗКИЯТ ЧОВЕК

(Двете права на човека, който обича. Примирението)

Размишление – 15 минути

*Шестдесет и първа глава от „Книга на пророк Исаия“
„Ще се развеселя“*

Пророкът е казал това отдавна. Тази глава е важна. Може да си я прочетете. Важните работи никога не губят своята цена. Само те изискват условия, при които да се разберат. Когато тази истина е била казана във времето на Исаия, е имало много по-малко условия хората да я разберат. Хората, съзнанието на хората, душите не са били готови да я разберат. „Духът на Господа е върху мен“, с духовния свят, това е онова непривно разбиране. Ние често смесваме физическия живот с духовния, та се оплитаме. Чувстванията на физическия свят се отличават от чувстванията на духовния свят. Има грамадно различие. Едно чувстване на физическия свят може да трае само час-два или неделя и престава, изгубва се. И понеже няма с какво да се запалят тия чувствания, у вас настава един вътрешен смут, едно вътрешно недоволство. Запример всеки един мисли, че знае да пее. Но пението има три положения. Ти трябва да мислиш, да чувстваш и да пееш. Ако ти не си помислил и не си почувствал пението, и пееш, ти не си никакъв певец, само едно отвлечено понятие може да имаш, че можеш да пееш. Имаш заложите.

Да се обясни духовният свят, е мъчно, мъчно могат да се намерят подходящи примери. Докато ти не видиш нещата, ти не можеш да ги разбереш. Когато човек мисли, той умствено трябва да вижда. И трябва добре да вижда. Без светлина не можеш да разбираш. Сега някой път вие казвате: „Да оставим тия работи. Тук, на земята, да си уредим живота.“ Право е да си уредиш на земята този живот. Всичките неща имат ценност, доколкото имат отношение един към друг. Запример буквата „А“ сама по себе си, отделена от азбуката, тя няма никакво отношение. Но вземете в еврейския език, те имат двадесет и две съгласни букви. Всяка една буква има отношение към другите. И като се нареждат тия съгласни букви в еврейския език, се подразбират гласните. Гласните не се пишат, те се подразбират. Всяка дума е написана само със съгласни букви, а гласните се разбират. По някой път в модерното писане има известни правила, тургане на известни знаци под думата, те имат камец и сегулец. Цялата дума е от съгласни букви, а другото се турга отдолу, като българското „н“, а другото се турга като една, две или три точки. Но да оставим сега това, то не е важно.

Важно е за онези, които изучават езиците. Ако знаеш еврейски или немски, или френски, какво ще те ползва това? Отношение трябва да имаш. Ако си в България и знаеш френски, какво ще те ползва и какво ще придобиеш? Но ако идеш във Франция, френски език ще ти бъде една отворена врата. После французите имат литература, ще четеш, ще се ползваш от езика. Сега искате да изучавате духовния език и искате да живеете на земята. Тогава безпредметен е духовният свят, но понеже когато и да е вие ще бъдете заставени да влезете в духовния свят, и духовният език вас ви е потребен. Сега ние се отвлечаме от въпроса.

Духовният език, то е да се научат ония отношения, които съществуват. „а“-то само по себе си

няма отношение, но „А“-то в българската азбука, свързано с другите букви, има отношение. Има известни закони, образуват се известни съчетания, образуват се слогове и думи. Да кажем, аз ви говоря за неща, вие сте ги изучавали още в първото отделение, във второто. Онези, които сте свършили гимназия, университет, учили сте, но тия работи са разпокъсани. Отношенията са разпокъсани.

Сега защо човек трябва да бъде духовен? Да тръгна само знание? Някои искат да използват знанието. Ще ви приведа един прост пример. Той е толкова прост пример, че и малките деца могат да го разберат, но да го поставиш в съотношение за разбиране, там е всичката философия и правило.

Вие имате един лист, семена. Всяка година събирате семена – едно, две, три, четири, десет кила семена, но ги държите, не ги сеете. Питам, какво ще ви ползват тия семена? Дойде някой ваш приятел и ви чете – толкова семена имате, пак ги тургате в касата. И вие имате едно ценно богатство, което не знаете как да използвате. Дошли сте дотам, че държите ги и кой как дойде, вие се хвалите с динените семена. Казвате, такава порода имате, едни жълти, други червени, някои са валчести, едни са дребни, но са сладки, имате разни породи. Но досега не сте направили нито един опит да садите семената. Само за семената говорите всичко, което е казано. Имате написано всички дини кога се саят и по колко се саят, но вие не сте сажали от тях. Казвате – за бъдеще онези, които ще дойдат след нас, те да саят. По някой път вашите идеи за духовния свят мязат на такъв човек, който събира динените семена. Хубаво, то е едно богатство. Но диненото семе никога няма да ви даде дини, ако не ги сеете. Хубостта е да вкусиш и да ядеш от тях. То е смисълът, туй е правата мисъл. Как ще разберете сега това? Сега думите „Духът на Господа“ може у вас да е като едно динено семе. Говорите за духа, а идеята

за духа може да е у вас като едно просто динено семе, което е дало своя плод.

Казвам, то са две понятия различни. Сега, така като се говори, зараждат се две идеи, две идеи изпъкват в духовния свят. Ще кажете: „Тия работи ние не ги ли знаем?“ Не е въпрос за знанието. В музиката може да пее някой. Известен тон може да е крив, да не е правилен, а някой да е правилен. Известен тон, като се взема, трябва да съдържа в себе си известна меко-та. В какво седи остротата на един тон? Запример влизаме в една област, дето някои от вас малко са запознати. Запример някой път вие смесвате октавите с гамите. Гама и октава са две неща. По какво се различават те? Може да четете. Да кажем, първата октава – наредени нотите една подир друга. А гама, то е вече отношение на нотите. Гамите са правилни форми, в които тоновете функционират. Запример вие имате до мажор. В тази гама до мажор е господар, той има единайсет гласа в гамата. А всички други тонове имат само един глас. Като влезете в ре мажор, там ре има единайсет гласа, а всичките други тонове, които идат, имат само по един глас. Е, как ще разберете вие това? Как тъй единайсет гласа? Той има единайсет гласа, единайсет права – той доминира. Най-първо до мажор е гама в природата. От гледището на природата е гама, в която трябва да вземеш едно правилно направление. Той е първият импулс на живота. Музикален импулс. Понеже музиката дава първия импулс, нормален импулс на онова нормално движение на живота, общо на живота. И в тази гама ти ще минеш нещо през дванайсет степени. Сега на музикантите са известни седем степени. Петте степени от тях имат по цели тонове, а двете степени имат половин тон. Сега да оставим това, аз ви разправам една работа, която е разбрана и неразбрана. Музиката, това е отношение, математическо отношение. Даже в музиката един тон ти трябва да го превърнеш в геометрия.

Когато вие пеете, то е първият опит да преведеш математиката в разбиране. Затова вие казвате – А се отнася към В, както В към С. То е отношение. Първо отношение. Как ще го обясните?

Казвам, имаш отношение. Какво отношение? Е, любовно отношение. Какво е любовното отношение? Две същества, които са свързани любовно, се отличават с това, че са много близки. И винаги деца, като се обичат, те се хващат ръка за ръка. А като нямат тъй любовно отношение, те седят надалеч. Колкото две тела са по-близо, любовта е по-голяма и колкото са по-далеч, и любовта е по-малка във физическо гледище. Затуй във всинца ви има желание, като обичате някого, искате да сте по-близо до него. Но физическата близост не е близост. То е само едно понятие, насока е – близък. Тогава какво обяснение ще дадете на „близък“? Тя е неразбрана дума. Близък човек е всеки един, който може да ви бъде полезен в даден случай. Той ви е близък. Ако той в даден случай не може да ви бъде полезен, да ви служи, този човек не може да ви бъде близък. Вие може да сте ръка за ръка хванати с него, но ако той във време на нужда не ви услужи, ако не може да услужи, той не е близък.

И следователно, когато ние говорим за Бога, подразбираме, че във всеки един случай той може да ни бъде полезен. Тоест може да ни помогне, може да ни упъти, може да ни даде онова, от което ние имаме нужда. Ще кажете: „Че каква нужда може да имаме?“ В света малките работи всякога имат нужда, а големите неща всякога могат да помогнат, а малките неща всякога се нуждаят от нещо. Малките неща казват: „Дай!“ И при тях, дето и да минеш в света, ще слушаш: „Дай, дай, дай!“ Една дума, която я произнасят в цялата вечност. И такива ярци има много, малки мушички, които, като влезнат в един цвят, казват: „Дай!“ Ти идеш в кошера, в пчелния кошер, казваш: „Дай!“ Те не дават. Тогава човекът се въоръжи със

своето оръжие. Защото един пчелар, като иде при пчелите, той си носи едно топче, такъв револвер има, и като влезне при мухите, казва: „Трак, трак, трак.“ Те са всички вътре, те се изплашат, сгушат се, и той извади меда и казва: „Това е мое право.“

Да оставим сега това. Аз разбирам правото, какво нещо е право. Всеки един човек, който е натоварен излишно с някой товар и пъшка под него, този товар ти имаш право да го облекчиш. Това е правото на тебе. Да снемеш товара на ближния си, че да му олекне. Това е право. И после другото. Всеки един човек, който така е олекнал в морето, че има опасност да си изгуби своето равновесие, да се превърне, имаш право да му туриш на гъното нещо. Туй, щото имаш право да снемеш от гърба някому излишното и имаш право да туриш на гърба на някого, да не изгуби равновесието. Това е правото в света.

Ти казваш – имаш право да обичаш. Какво разбираш под това право – имаш право да обичаш? В дадения случай, в първия случай, имаш право да вземеш от товара, който има, а някъде имаш право – ще предадеш нещо. Е, добре. Ти не разбираш езика – онзи, един се нуждае да му предадеш, а ти отиваш да отнемеш от него. А друг има нужда да отнемеш от гърба му, а ти тургаш още на гърба му. Тогава ти не си разбрал езика на любовта. И тогава се заражда между онези влюбените хора, аз бих употребил една дума, много красива е тя, но няма да ви я кажа. Няма да ви кажа, понеже, ако я кажа, вие всички ще се обидите и после ще започнете да залитате наляво-надясно. И ще мязате на пияни хора. Соковете на любовта опиват хората. И жалкото е там, когато хората пият. Аз не зная, когато хората пият, аз не зная как наричат, когато изцеждат гроздето, те имат една дума, която и аз съм забравил. Когато хората изцеждат соковете, като пият, всякога добиват едно неестествено състояние. Минава човек в едно особено състояние на духа. И след туй, след

като се повърне назад, има друга една реакция в него. Колкото и да е радостен, като се повърне в естествено състояние, той се усеща махмурлия, неразположен, гледа на света малко песимистически. Най-първо онези, които се напиват с любовта, те са весели, мислят, че всичко са разрешили и са готови за всяка жертва. Защото влюбеният човек, той е въоръжен с оръжие от главата до петите, с патрондаш, той е готов всякога да тегли куршуми. Казват, че влюбените хора са много миролюбиви. Аз ще употребя, пак ми иде една дума, но няма да ви я кажа. Без малко да излезе из езика ми. Смели хора са. Някой казва: „Слушай, не ме бутай!“ Тегли ти куршума. Сега тези неща са иносказания. Казва, тегли ти куршума. Питам, ако ти извадиш кобура си и теглиш един куршум на морето, питам, гунка ще направиш ли на морето? Често вие с вашите любовни кобури стреляте, в морето гунки правите. Не зная, то е ваше схващане. Може би има ловци, които не знаят хубаво да мерят на целта, та тургат от ситните сачми, та пушката, като гръмне, разхвърля сачмите нашироко. И той, като хвърли в един голям бюлбюк птици, все ще улучи някоя, и казва: „Браво!“ А не онзи, който със сачми бие, той не е никакъв ловец с куршуми. Като тегли куршума, че удари намясто. Той е онзи, който се цели.

Често в духовния свят има гадатели, които си служат с револверите на сачмите. Като гръмнат, все таки ще ударят едного. И казват: „Той предсказва работи.“ А има някой, като удари един куршум, и удари намясто. Аз го наричам този с единия куршум, той е майстор.

Сега аз като говоря, вие седите и се запитвате какво искам да кажа, каква ми е целта. Ще си послужи с един малък разказ от обикновения живот. В един дом живее една красива мома. Съседите, много богат чорбаджия, решили да поискат момата, но ги е срам тъй да угат. И отива един техен познат при бащата и

започва отдалеч. Казва, започва дипломатически, казва: „Имате една много хубава нива посадена. Не зная как сте я орали, много израсна житото. Много хубаво е. – Отдалече за житото приказва. – Не зная откъде сте взели това семе. Не може ли и на нас малко да дадете, че и ние да си посеем, нашата нива така да израсне?“ „Абе чакай, като узрее, като се овършее.“ Онзи говори за житото, но в ума си има нещо много отвлечено. А бащата казва: „Имам и друго жито, може да ви дадем колкото искате от него – една крина, две крини.“ Този пак казва: „Имате в градината гървета много хубави.“ Той пак за градината приказва, но пак в ума му е момата, тя е причина. Бащата казва: „Като узреят ябълките, ще ви дадем колкото искате. Ама – казва – да си садите. Съгласни ли сте?“ „Бъдете уверен.“ Е, мислите ли, че работата е опечена, като говорите по този начин?

Вие седите и в ума си казвате – добър е Господ. Той ще ни помогне. Туй. Но вие имате в ума си една лъжлива философия: ще помогне Бог. Бог помага на всички онези, които сеят диненото семе. А онези, които не саят диненото семе, не им помага в това, че те оставят диненото семе да седи толкова, колкото си е било. Пък Божието благословение седи в това, като посееш диненото семе, то ще се увеличи. Вземете сега във вашия живот, някои от вас сте от десет, петнайсет, гвайсет години, и ако си дадете отчет, ако пресметнете какво сте добили досега в живота, първоначално, додето сте достигнали и досега как ви се представя духовния живот. И как разбирате духовния живот? И кого познавате в другия свят? Колко познати имате, на които може да разчитате? Не казвам, че нямате познати. Ни най-малко в ума ми не е това. Колко познати, на които вие разчитате, но и те да разчитат на вас. Не само да казвам – аз разчитам на него, но и той да може да разчита на мене. Аз наричам, това са правилните отношения – когато ти разчитааш

на едного, но и другите да разчитат на тебе. Това са правилните отношения, които съществуват в света.

Та казвам, „Да благовества“, да се изкаже онази вътрешна велика истина, която да освободи човека. Има неща, които са се натрупали от незапомнени времена и които постоянно сега видоизменяят живота ви. Даже един светия, който е живял двайсет години, се е молил на Бога, та някоя година настане такава криза в живота му, че той се чуди откъде ще му дойдат най-големите изкушения. Едно просто изкушение. Запример този светия от най-ранна възраст е живял толкова целомъдрено, никога не му е идвало на ума за някоя жена или за пари, или за слава. Но сега в ума му като една свещена идея двайсет години. Но на стари години, станал той на шейсет-седемдесет години, нему му хрумнало в ума да си има една млада мома. Идея сега. Духовен той. Моли се той. Таман се успокои, току дойде отляво момата. Пъшка човека, двайсет години е тази мома. Ще кажете – защо му е на този светия една мома? Светиите не се раждат. Светията не се ражда. Виж сега, да може да ме разберете. Когато аз садя едно динено семе в земята, това динено семе, понеже аз го садих, затова ли става? Не, то семето съдържа в себе си качествата.

Но сега къде е, кое е онова, което мъчи светията? Тази младата мома, която му я представят в ума, тя не е заради него. Нищо повече. Тя е едно чуждо имане. И казват – може ти да го вземеш. Той трябва да го остави, той трябва да го отхвърли. Тази мома, която иде в ума му, тя е чуждо имане, тя не му трябва. Той няма нужда от нея. То е чуждо. Идеята е чужда за него. И чуждото по никой начин, ако си тури в ума да я притежава, той ще спъне себе си и ще спъне и другите. Той да пожелае на тази мома щастие. Понеже тази мома, която е влязла в ума му, той не може да я направи щастлива, той ще я направи нещастна и по следущия начин. Тя си е облечена хубаво със своята

шанка, с грехите, накитена е с панделки, с пендари, радва се на слънцето. Той ще ѝ каже: „Хвърли тази шанка, тия грехи, не ти трябват. После боса ще ходиш.“ Той може да си има свои вътрешни разбирания, но тази мома е далеч от неговите разбирания. Тя ще каже: „Защо трябва да си хвърля шанката? Пък и защо трябва да си хвърля грехите?“ Защо именно? Те са стари понятия – че ако е хубаво облечен, то е грехата. Пък ако е скромно облечен, това е неразбрана работа. Неразбрана е работата, когато някой иска да каже, че човек, когато не е облечен, не го почитат хората. То е другата погрешка. Светията иска да съблече тази мома от грехите ѝ за да я обича Господ. Той ѝ казва: „Ако ти не си хвърлиш шанката, грехите, обувката, и целия ден ще седиш на колене, ще се молиш на Господа.“ И тя горката не е свикнала, седи един час, но не от любов. И като ѝ дотегне, ще гледа дали може да излезе отнякъде навън вече. А туй е частното схващане на светията. Или той се изправил прав на краката си, че един, два, три, четири часа се моли. И ще накара и нея четири-пет часа да се моли. На нея щом ѝ дойде на ума, че четири-пет часа ще седи на краката си, нея ѝ се стегне сърцето, дигне ръцете си и тя ще бяга вече.

Туй е сега външната страна на живота, която не е разбрана. Ако аз бях един светия на мястото му, ето какво аз щях да направя. Ще ѝ кажа: „Гледай, облечи се колкото се може по-хубаво. Не да се харесаш, да те харесат отвън.“ Ако имаш една шанка, ще кажа: „Още две.“ Ако имаш един чифт обувка, ще кажа: „Още няколко обувка.“ Всеки ден да се облеча хубаво, да завъртиш главата комуто и да е, но само моята не завъртай. А всяка друга глава да завърта. И да му е приятно, че главите на всички хора са завъртени. Защото, ако тя не завърти главите на другите хора, тя ще завърти моята глава. Но какво разбирам аз, да завърти моята глава. В мен ще влезне онзи егоизъм в

душата, че всички хора, на които тази мома е завъртяла главите, то ще бъде едно благословение за тях. Нека им предаде своето благословение, че туй е любовта. В нейната любов аз се радвам. Нека завърти главите на хората. Нека се въртят главите на хората. Казват, въртяла се главата. Че докато се върти главата на човека, той живее. Щом не се върти главата му – воденицата, докато се върти, мели брашно, щом престане да се върти, тя запустява. Докато се върти главата на човека, той мисли. Чудни са хората. Докато главата се върти, значи работи човешката мисъл. Ама страда този човек. Радвам се, че той страда. Докато мисли, става един оборот в него.

Та казвам сега, пророкът като е взел този стих „Любовта на Господа Йехова е върху мене“ – любовта на Господа всякога се изявява в душата. Има неща, които ние сме взели в живота си, в себе си, има известни положения в живота, които ние трябва да оставим само на Бога, той да ги оправи. Ние някой път се месим в работата на Господа. Неща, има неща, за които ние не трябва да се месим. Ти се намесиш, искаш да оправиш един човек. Не си тургай такава задача. Остави този човек да се прояви така, каквото Бог е вложил в него. А ти не ходи да се месиш в Божиите работи. И ти можеш да се месиш, но ако ти се месиш в Божиите работи, ще дойде друго: каквото направиш ти, ще го направят и на тебе. Туй трябва да го знаете.

Но сега да гоидем до правата мисъл. В любовта в дадения случай къде седи правилното отношение? Вие имате право да обичате някого, да снемете от товара му и имате право да внесете нещо и да оставите този човек свободен да се развива. И тогава той ще има обич към вас. Щом посеее диненото семе, то вече има любов към вас. То казва: „Всичките плодове, които аз ще родя, те са за вас.“ Туй казва динята. И казва: „Изяж всичко онова, само семето посеи.“ Това е любов. Динята казва: „Всичко, каквото аз родя, е за те-

бе.“ Следователно, ако вие сеете диненото семе, каквото се роди, то е заради вас. Тогава какво има да се оплаквате вие? Че сте посели динята, и тя не роди такива дини? Каквито дини сте посели, такива ще роди. Тогава защо не сте доволни от това, което имате? За идущата година посейте по-хубави дини, ще имате по-сладки плодове. Тогава защо съжaliaвате? Някой път казвате: „Аз съжaliaвам, че съм го обичал.“ Има една крива страна на любовта. Тя е: като се родят дините, вие ги продавате на другите хора. Там е престъплението. В любовта никакви дини не се продават. И ако някой дойде на моя бостан, ще му кажа: „Можеш ли да ядеш дините, тъй както аз ги ям? И можеш ли да правиш за дините туй, което аз правя?“ Ако каже: „Не. Моите дини не са за тебе. Ще идеш в друг бостан.“

Сега давам ви едно правило, защото вие към края на живота си ще забележите де са вашите погрешки, вашите криви схващания. Вие, като идете в другия свят, там ще забележите това по единствената причина – в духовния свят има един език, не се казва, че ти си направил погрешка. Но като се примириш с един красив човек, ти, като се огледаш и го видиш, ще видиш, че ти не си красив като него. Ти, като се примириш с един красив човек, ще видиш какъв си. И той няма да ти каже, че ти си грозен. Като се примириш с него, ще видиш, че си грозен. Ти можеш да си обясняваш, че провидението, че Господ не те е облякъл, тъй те е създал. Вие не можете да си обясните защо този човек е красив. Красивият човек в даден случай има по-голяма цена, отколкото ти, който си грозен. Тогава грозните хора в света, в тях се заражда едно желание, понеже не може да стане красив, грозният човек може да стане по-силен. И грозните хора са по-силни. И той разполага със силата си. И ако искаш работа в света, търси силния човек. Ако искаш работа, не търси красивия човек, търси грозния човек. Той може да работи. А ако

искаш тъй за угощение, за дипломатически работи, търси красивите хора, те са дипломати. Но пък не трябва да има сравнението – пак ще внесете едно разбиране, което не е право.

Целта в живота не е всеки човек да бъде красив, понеже красотата най-първо трябва да радва тебе. Ти трябва да се радваш на твоята красота. Не трябва да бъде за другите. И посторонна трябва да бъде. Ако ти си красив, красотата е външно облекло и доброта в човека. А добродетелта е облекло на любовта в живота. Доброто е образ на любовта, ако красотата е образ на доброто. Тогава едно сравнение. Следователно, моята доброта в света мен трябва да ме радва, че аз съм добър. А доброто е благо на любовта, мен трябва да ме радва, защото от любовта иде животът. Туй е обединяването, връзките, които има. А щом вляза в любовта, там вече не говоря. Ти нещата не пожелаващ. Щом влезем в любовта, там ще мълчим. Щом дойдем в любовта, там всички трябва да мълчим. Не говорете за любовта. Говорете за доброто, за мило-сърдието, за кротостта, за въздържанието. За любов в духовния свят не говорете. На физическото поле може да говорите колкото искате за любовта.

Ако искате да имате едно правилно разбиране. Или любовта разбира онова красивото състояние на душата, онзи вечен мир – във всичките противоречия, които имаш на земята, да виждаш дълбокия смисъл. Да не виждаш нищо лошо, защото зад всички страдания, зад всички най-големи мъчения седи едно велико благо. И онези души, които не могат да намерят, като страдат, своето благо, те не знаят защо страдат.

Сега аз бих ви привел много примери. Те са безпредметни, но казвам само едно положение: зад най-големите нещастия в света сеят най-големите блага за великите души. Нищо повече. Зад най-голямото нещастие, което Христос приживе имаше, седеше едно от най-великите блага. Ако той би се отказал,

Христос нямаше да бъде известен в света. Той не се отказа от страданията. Той каза – страданията са една преграда за едно благо, което се намира зад това страдание. Следователно зад всяко едно страдание трябва да знаете, че седи едно велико благо, докато се убедите. И мнозина са ми казвали на мене – то се говори лесно. Не, аз не искам да говоря лесно, но толкова години аз се занимавам, даже някой път аз се спирам, като видя едно нещастие, да мисля: дали има някое благо зад това нещастие. И досега все опитвам нещата, да намеря едно изключение. И още не съм намерил. Някой път иде мисълта, да кажа, че няма нищо, но като разрешавам, намирам, казвам, вярно е. Ама, който е минал през страданието, все ще остане нещо. Не можеш да минеш през една преграда, дето е скрито едно благо, и да не турнат една черта на страданието. Не може да не остане белег, следа. Всякога ще остане там, има нещо написано. И един ден туй написаното ще дойде напред, ще дойде навън, когато всичките противоречия в света изчезнат. Но туй е вече закон за Бога. Той ще примири. Най-после Бог в света сам по себе си той ще примири противоречията. И ние ще примирим противоречията, които стават в нас. А един ден Бог ще примири всичките противоречия, които стават в душите на всички хора. Кога ще бъде туй? Това само Господ знае.

И най-после пророкът завършва, казва: „Така Господ Йехова ще направи правдата и хвалата да прозвучат пред всичките народи“ (11. стих). Сега аз не искам вие да станете всички светии. Защото, ако станете светии, не зная кой ще работи на земята. Ако бяхте тия светии в сегашното разбиране, светията трябва да светят, да има меката бяла светлина. После той трябва да мисли, трябва да има най-доброто сърце. На светията му трябва на къщата да има три врати. И всичките му врати всякога да бъдат отворени, да не бъдат заключени. И после в неговата стая не трябва

да има нищо, което да съблазнява хората. Да има един стол, една маса, една саксия, посята с динено семе, което да е за разсаг. Да има едно огледало, да има един отличен умивалник, да се измива хубаво, като дойде от работа. Ръцете му да са чисти. После и отвънка, в двора си, да има една малка чешмичка, която постоянно да тече.

Добре, сега това ви пожелавам на всинца ви.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Двадесет и девето утринно слово
12 май 1935 г., неделя, 5–6.10 часа
София – Изгрев*

ВЪЗХОДЯЩИЯТ ПЪТ (Трите гуми. Писмото)

Кратко размишление

„Отче наш“

„91. псалом“

„Добрата молитва“

Три гуми има човек в сърцето му. Три гуми, които са съществени. На физическия свят е доброто ядене, в духовния – доброто разбиране и в Божествения – доброто служене. Не е в многото ядене и не е в малкото ядене, но в доброто ядене, да се смели храната и да даде онзи най-хубавия материал. Може да яде човек и много може да яде – та що е воденицата, целия ден все трака, но се и разваля.

Казвам, в едно общество на верующи, които мислят, че вярват в Бога и ако в техния живот няма едно постоянно подобрение, растене там... Божественият закон не е един механически закон. Запример един човек се моли на Бога. Молитвата, това е подигане на сърцето. Ако не можеш да подигнеш сърцето си, ти не можеш да се молиш. Защото има християни, които казват, че човек трябва да се съсредоточи, да концентрира мисълта си, концентриране на ума трябва, но там вече трябва да подигнеш ума си. Религиозният човек трябва да подигне сърцето си. И ако не може да подигне, всичко ще бъде напразно. И ако другият не знае как да съсредоточи ума си, да мисли, и там съзнанието не

е. Пък и някой път и с молитвата си може да създадеш пакост, ако човек не знае как да се моли. Ти ще се молиш, и ще очакваш Господ да ти даде някакво благословение, и няма да дойде благословението. И ще се изложиш на изкушение.

Казвам сега, Библията трябва да я четете. Тя е писана от хора и пророците са били с разни разбирания и разни вярвания. Не са изложили вярно истината, тъй както ние я разбираме. И всеки я изложил от своето гледище. И е прав. Но за времето си е прав.

Та казвам сега, в сегашните християни се явява един спор. Няма какво да спорим върху въпросите. Някои ти доказват истината със спор. Със спор истината не се доказва. Кое е вярно, и да се доказва, то си е вярно. Пък, което не е вярно, и да го доказваш или да не доказваш, то само не е вярно. И да се доказват работите, не се изисква един дълъг процес логически. То е хубаво туй, което наричаш доказване, то е защита. Един адвокат, единият ще доказва, съдията ще отсъди, другият е невежа, ще аргументират оттук-оттам, ще събират данни. В турското съдопроизводство съдията вика онзи длъжник, който е даден под съд, и казва: „Ти на този имаш ли да даваш?“ „Имам.“ „Веднага плащай.“ Нищо повече. В сегашното съдопроизводство то е дълъг процес, ще отлагаш делото, за хиляда лева може десет години да се съдиш и най-после може да не платиш парите и другият може да пие една студена вода. Сега питам, ако някой е дал хиляда лева някому, какво ще спечели? Той ще ги даде с 25 процента лихва. Питам, след като дадеш по 25 процента на месеца, какво ще ти придаде? Тия пари трябва да ги вложиш. Те не се ядат. И парите важат дотолкоз, доколкото може с тях да си купиш нещо за ядене. Ти най-после може да си богат човек и с парите си ще умреш по-рано, понеже ще ядеш храни, които са пълни с пепел. И така ще се задръстиш от склероза и дяволското мазане, и ревматизъм, и изтощаване на

нервната система. Ще направиш консулт, ще ви-
каш един, двама, трима, десет лекари, които ще
направят консулт, ще констатираат, че болестта
е склероза, че възрастта е такава. А то не е бо-
лестта такава, то е нередовният живот. И каз-
ват, остарял човекът. Кой е стар? От нашето
становище всеки един човек, който не знае как да
живее, остарява.

Сега, като ви говоря, у вас съзнанието е раздво-
ено. Запример някой път ние говорим едно, ама казват
– какво ние подразбираме под това? Всякога говорим
едно, а подразбираме друго. Значи в една права реч
думите на истината не трябва да имат двояко зна-
чение. Запример, ако вземем думите – любов е едно,
обич е друго.

Каква е разликата между обичта и любовта? То-
ва са две думи, казваме: обичам ви и любя ви. Едно и
също ли означават? Употребяваме ги така, а не е пра-
во. Обичта е една, а любовта е друга. А каква е по-
тънката разлика между любовта и обичта? Може чо-
векът криво да е употребил едната дума вместо дру-
гата. В дадения случай коя дума е по-хубаво да се упот-
реби? Няма какво да го доказваме. Туй е вече въпрос на
вашето съзнание, на вашата дума, на вашето разбира-
не. Употреблението на думите е като яденето. Ще ти
сложат, и ти ще ядеш само тия ястия, които на тебе
са приятни, които са свойствени на твоя организъм и
няма да слушаш никакви посторонни подбуждания, че
туй ястие е много хубаво сготвено. Хубаво е, но доб-
рото готвене не ти подхожда на тебе.

Та казвам, при религиозните работи, понеже се
е говорило, говорило, някои неща са станали обикнове-
ни. Ама трябва да живеем добре. Много банално е да
живеем добре. Срещнеш едного: да живеем добре. Срещ-
неш друг: да живеем добре. А думата „живот“ малко се
е променила. Тази дума е много лоша. В самото начало
била много лоша. Да живееш, значи да умираш, нищо

повече. Всеки един, който иска да живее, той и едновременно желае да умре. Туй, което се ражда и умира. Туй, което умира и се ражда. Ние сега искаме да живеем. Искане да живеем, без да се раждаме. Как бихте разрешили следната задача?

На един цар на сина му казват: „За да успее твоето царство, синът, който ще наследи твоя престол, трябва да обича една мома, която от майка не е раждана, мома, която баща не е прегръщала.“ Бащата се намира в чудо, къде ще намери мома, която майка не е раждала и която баща не е прегръщала. Кажете ми сега как ще разрешите въпроса? Вие сте дошли до тази дилема, в целия християнски свят този въпрос се разрешава. Вие разрешавате женитбата на царския син с момата, която майка не е раждала и баща не я прегръщал. Буквално може ли да обикнеш такава една мома, която не се е раждала от майка? Тя няма да ти говори, само ще я виждаш, красива ще бъде тя, всичко ще има, движения ще прави, но от нея никакви думи няма да чуеш. Само така ще я гледаш. Тя е момата не на самата реалност, това е едно отражение, което всеки един от вас само си мечтае, не че тя е за него. Тази мома не е родена от майка.

Ти си въобразяваш, че срещаш един човек светия, който няма никаква погрешка и него майка не трябва да го е раждала. Но работата е как ще го срещнеш. Този човек ти не може да го срещнеш и този човек нито е обикновен човек, и ще се намериш пред едно чудо. Защото, когато ти се приближаваш при него, той ще се отдалечава от тебе и когато ти се отдалечаваш от него, той ще се приближи при тебе. Какво ще кажеш тогава? Когато ти го търсиш, той си отива, пък когато ти не искаш да го търсиш, той се явява. Какво ще правиш тогава? Задачата остава неразрешена. Та казвам, има някои работи, които вие не можете да си ги обясните. Сега това е само за разсъждение. Аз искам да ви наведа само да се освободите

съзнанието ви от раздвояване. Често казваме – ние сме изостанали, остарели сме, нас хората не ни обичат, нас Господ не ни обича. Забъркана работа съвсем. Туй е до съзнанието, туй е едно обикновено съзнание, едно обикновено мислене го наричам. И тогава търсим в света кой е виноват. Има един виноват в света и кой е, не го знаем. Вие досега не сте срещнали още виновния човек. Пък има и един праведен, и него не сте срещнали. Може би сте го видели, може би сте го зърнали, но да сте го срещнали, да сте приказвали с него? Вие не сте приказвали с него. Онзи, който по същество е добър и който по същество е лош, и него не сте видели. Как ще разберете? Ето какво аз разбирам под думата „среща“.

Когато ти срещнеш онзи, който по същество е добър, той трябва да бъде готов при всичките времена и при всичките условия да направи всичко заради вас. А пък когато срещнете онзи, който по същество е лош, той при всичките условия ще ти направи лошо. От него ти не може да очакваш нито на един косъм нещо. Ти може да правиш на него добро, той всякога ще ти направи една пакост. То са неща теоретически, може да се говори за тях, но аз не мога да ви дам някой пример. Сега рисувам дявола, някой път вие сте го сънували. На сън вие сте виждали и Христа, и дявола. Но в действителност да е дошъл Христос в къщата ви? Да е дошъл като баща, като майка. По този начин не е идвал.

Сега тъй като говоря, ще кажете: „Тогава на кого да се молим?“ От толкова време ние го познаваме. Но хората търсят Христа по един начин, по който никога не може да го намерите. Христос имаше дванадесет души ученици и попита едного от учениците си: „Кого ме мислят тези окръжаващите че съм?“ Питат го, защото всички го очакват да дойде. „Едни казват, че си един от пророците – Еремия, други – Исай, разни версии има за тебе.“ „Ама ти какво мислиш?“ Затворете сега лампите, слънцето грее. Апо-

пол Петър, който имаше едно право разбиране, казва: „Ти си син на Бога живаго.“ Разбира Христа. Сега често се употребява думата син на Бога. Хората не знаят какво значи син на Бога живаго. Какво значи Христос, и тази работа не я разбират. Има си едно вътрешно убеждение. А под това вътрешно разбиране, отношението на Христа към Бога какво нещо е, не го знаем. Христос му казва: „Това плът и кръв не са ти го открили, но Отец мой.“ Но този Петър, който казва, че ти си син на Бога живаго, като дойде до едно изпитание, той се усъмни сам в твоите думи, той каза това и сам се усъмни в това свое разбиране, в човешкото си разбиране. И онази слугиня, като го попита, и каза тя: „Ти си един от учениците негов.“ Той каза: „Не съм.“ „Да не би ти да си? Мязаш на един от учениците му.“ „А, не.“ „Мязаш и по говор, и по всичко.“ „А, не, не го познавам, мене ме оставете настрана.“ И колко време трая? Няколко часа. И понеже Христос му предсказа, каза: „Петре, два възгледа имаш, две убеждения, две истини имаш, ти служиш на две убеждения, двойствен си ти, ти и истината познаваш, и на човешкото естество служиш. Като те поставят на някое изпитание, ти три пъти ще се отречеш от мене.“ „Аз всичко може да стана, – казва Петър – но да се отрека от тебе, никога. Сам аз съм готов да си пожертвам живота.“ И после, след като се отрече три пъти и Христос му предсказа това, че преди да пропее петелът три пъти, ти ще се отречеш три пъти от мене. „А, тази работа не може да бъде.“ И като се отрече три пъти, пак идва Божественото в него. Спомня си Петър, че Божественото е едно, а човешкото – друго. При човешкото ти се отричаш, казваш – не го познавам този човек. А при Божественото ти си готов да се жертваш.

Че всеки ден стават тия разколебавания. Някой път се разколебаваш, казваш: че аз съм тръгнал по този път, виждам, че съм малко шашав. Хората си

оправиха работите, къща си направиха, а аз пасях магаретата на владиката. Един евангелски проповедник ми казваше, един от добрите евангелски проповедници, ми казваше: „Когато хората си оправяха работите, аз пасях магаретата на владиката.“ Под магаретата на владиката разбира, че той ходил да проповядва. Казва: „Магаретата пасох, проповядвах, а хората си уредиха работите.“ И много зле свърши той.

Та казвам сега, с вас може би да дойде този разплат. Каква е разликата – и верующият, и неверующият все трябва да умрат. И верующият, и набожният все трябва да страдат. И верующият, и неверующият все трябва да минат през изпитание. Всичко туй може да стане. Може да мислите каквото и да е, но всичко ще го опитате това сега. И като го опитате, ще го разберете. Няма да ви кажа колко ще страдате. Аз не зная какво ще бъде вашето изпитание. То е друг въпрос. И по-добре е човек да не знае кога ще умре. Но това ще дойде, ще умреш. Ще дойде един ден, ще отслабнат краката ти. Аз, като седя една вечер в стаята си горе, чувам един тропот, ама какъв: троп-троп – тъй, на разстояние едно от друго, тъй като някой голям аристократ, ей, туй човешки стъпки. Казвам, особен ход е този. Но виждам този, който тъй аристократически ходи, а нормално ходене е това, казвам – откъде е дошъл? Как три часа през нощта ходи, аристократ, но болен човек, с тежки разбирания за живота, ходи някъде. Сега да оставим този въпрос. Туй, което ви говоря, знаеш на какво мяза? Една мома, която я приготвяват да я женят, че само ѝ правят прическите, все я забавляват, че ще се ожени, ще цъфнеш, ще те държат, че свекървата светица, свекърът, онзи момък като ангел на ръце ще те носят. Тя, горката булка, седи и мечтае. Щом се ожени, вижда, че свекървата светица не е, свекърът светия не е и онзи, за когото се жени, и той не е ангел. Ще стане ангел за бъдеще, но сега още не е. За бъдеще някога. А казват:

„Ти си ангел.“ Че съм кандидат за ангел, един ден ще се изпитам, и всички ще се изпитате. Които са ангели, са издържали изпит, но сега изпит не съм държал. Като свърша университета, като донеса диплом, ще кажа: „Диплом имам, аз съм ангел.“ Казва някой: „Аз съм добър човек.“ Де е диплома ти? „Ама аз съм верующ човек.“ Нямаш ли диплома за ангел, не си. Така всеки може да каже. Казвам, туй е встъпление.

Ще прочета сега шейсет и трета глава от Исая. Ще срещнете едно противоречие. Исая е един от добрите пророци на Стария завет, най-видният пророк с най-светлите разбирания. Той такъв християнин сега да го туриш, има тъкмо това разбиране. Той какво прави: „Кой е този, който иде от Едом?“ Туй е сега да го изтълкуваш.

Сега в празното време, когато няма какво да правя, през времето на почивката си работех, писах нещо, което ще ви прочета. Едно писмо ви го нося на вас, да го имате. Аз го поставям тъй:

ВЪЗХОДЯЩИЯТ ПЪТ

„Светлината тича, въздухът пристъня, водата се мести, а почвата стои.“ Тя е отривиста реч. Какво разбирате под думата светлина? То е Божественото в човека. Въздухът пристъня, в сравнение с Божественото въздухът пристъня. То е духовното в човека. Водата се мести, то са чувствата на човека. А почвата стои. Това е физическото. Ако ви чета така бързо тези изречения, какво ще разберете вие? Практическа работа. Сега другото положение от отривистата реч: „Слънцето грее, въздухът вее, водата чисти, а земята чака семето да поникне. Светлината озарява, тъмнината помрачава, въздухът разведрява, водата жажда, а твърдата почва тежестта поддържа.“ Пак трябва да ги преведете тези.

„Слънцето на ранина сутрин изгрява, на работа идва, по обед деня оповестява, на всички ястие дава, а вечер залязва, на почивка отива утеха да дава, на отрудените вяра да вдъхва.“ Пак трябва да го тълкуваме. Това са символи, това са закони.

„Животът здравия радва, смъртта болния угнетява, духът отрудения утешава, нему вяра вдъхва да мисли за Единия, що у него живее. Той ще овреме всичко в добро да превърне и смъртта от пътя му ще премахне.“

Познанието на добро и зло в човека смъртта въведе, да му е господар, докато постигне познанието на единния истинен Бог, в когото животът е без ограничение, Той е единния на вечната разумна любов, от когото в началото любовта заблудя, единното слово на всевечната мъдрост, що всичко създаде и постави конец-връзка с необятната истина, що всичко в светлина огради.

Постави тя свободата за мерило, живота за награда и светлината за наслада и повика духа на човека отдалеко, постави го да се учи в този обширен свят, изправи го пред себе си: „Слушай – му проговори тя – чадо на Бога живаго, тебе ще дам всичко това, само да слушаш. Пази добре мерилото на свободата, наградата на живота и насладата на светлината. Но човекът на видимото не постави думите в сърцето си, леност го хвана, мярката на свободата на земята остави, жажда за познанието на добро и зло в пътя го намери, да, тях той наградата на живота предаде, славата човешка го обхвана и без да мисли той, насладата на светлината на пъдаря изпрати, слугиня да стане и него да храни.“ Сега заключението иде.

„Прокобни станаха думите на истината, робството на смъртта дойде и господар на човека стана, накара го земята да рови, внесе то всички ограничения, свободата да гони. Изгуби човек силата си, дойде сиромашията, скръб, страдание и мъка в живота внесе. Уплаши се човекът от страха, на лъжата слуга стана, потъмня умът на човека, понеже изгуби светлината и

стана скиталец по земята. Той, младият син на виделината, и плака той дълго време в своето робство. Припомни си той думите на истината и разкай се за постъпката си, и пожела да се върне в любовта. Чу тогава той вътрешния глас на истината в него да говори.

Вземи мярката на свободата в ръката си, постави наградата на живота венец на главата и тури насладата на светлината – огърлица на душата си. Любовта е любов за светлината на ума, мъдростта е мъдрост за живота на душата, истината е истина за свободата на духа. Това са трите начала, от които всичко произтича с всичкият живот, всичката светлина, всичката свобода.

Мъдър бъди, на истината всякога верен остане!“

Ето едно евангелие за вас в едно малко резюме. Но всичко туй трябва да се приложи, да расте то. Туй сега ще ви го дам да си го препишете днес. След свършване на лекцията може да си го препише всеки от вас.

Та казвам, трябва сега новото. От многото говорене някой път се забъркваме. Тъй както сме сега слаби, нищо не може да направим. Светът не е за болни хора. Щом е за болните, смъртта ги угнетява, а за здравия – да ни радва животът. И тогава другото положение, духът утешава отрудените. И човек трябва да се радва и трябва да се учи, и трябва да работи. Учението е главното в света. Тогава три неща има, мерки са това, но да се намери мярката. Наградата, която ви е дадена, то е диплома. И третото кое е? Настала гата на светлината. То е мисълта, човешката мисъл, то е наслада, постоянно трябва да мислиш. Нищо в света да не вършиш, без да мислиш. Всеки един момент човек трябва да има една много тънка мисъл, да се справи, да обмисли работите. Всяко желание, което проникне, каквото дойде, да се справиш, да го обмислиш и ако това е от Божествен произход, приеми го, ако е от човешки произход, поразсъди го. И ако го намериш за приемане, приеми го, ако не – остави го настрана.

Та казвам сега, какво друго да употребя. Човек трябва да извоюва своята свобода. Запример ние казваме тъй: „Трябва да любя.“ Трябва. Онзи, който казва, че той никого не може да люби. Та докато кажеш, че трябва да любиш, любовта ще бяга от тебе. „Ама, ти трябва да ме обичаш.“ Под думата „ти трябва да ме обичаш“ в съзнанието се подразбира едно недоверие. Недоверието вече е влязло вътре. „Ама, аз трябва да обичам Бога.“ Та и да не трябва, става. Господ казал ли е за себе си, че трябва да обича този човек. То значи, трябва да съм някой чужд човек, трябва ли аз да говоря, че трябва да обичам ръката си. Аз я обичам, понеже тя е едно с мене. Ако аз кажа, че трябва да обичам ръката си, значи, че ръката трябва да ми е чужда. Щом вие кажете, че трябва да обичате нещо, то значи, тъй нещо е съвсем отделно от вас и ние трябва да го обичаме. Значи вие сте чужди на това. Сега вие тъй си говорите и право е, но резултат няма. И тогава наблюдавайте се, поне себе си наблюдавайте. Един път мене са ме питали какъв е моят метод. Аз имам един много прост метод.

Как трябва да се познават хората? Разни начини има. Няма много сложни начини за познаване на човека. Аз, като искам да позная някой човек, много са методите, аз взема и дам един много хубав хляб и му казвам: „Отрежи си за себе си колкото ти трябва, а другото го раздай на бедните.“ Аз седя и го наблюдавам. Ако за себе си отреже едно голямо парче, а за другите даде по-малко, аз зная вече какъв е човекът. Казвам: „За себе си отрежи колкото нужда имаш, другото го дай на другите.“ И го наблюдавам. Ако за себе си отреже малко парче, а на другите по-голямо, така и вие гледайте на себе си колко вземате. По някой път вие турете хляба пред себе си и направите опит как делите хляба. И като направят другите хора една погрешка, вие режете на големи парчета, а вие като направите една погрешка, тогава режете малки пар-

чета. Като направите една голяма погрешка, вие се извинявате, че условията били тѣй. Много хубаво, от-лично е. Тѣй трябва да бъде. А щом дойде до другите, казвате: „А, той не може така.“

Сега какво ще съдя другите хора. Нима Господ ги е създал, аз да ги съдя? Как ще ги съдим? Има неща, за които ние не можем да съдим човека. Влюбил се един в някого, как ще го съдиш? Баща съди дъщеря си. Казва: „Как ти с твоя ум, ти се влюби в този будала? Че той на човек не мяза. Той къща не може да гледа. Той още не може да си върже гащите. Той не знае да се облича. Той не знае още да се изсекне, уу.“ Сега аз ви говоря за неща, които съм ги слушал. Не ги измислям, слушал съм баща, тѣй като говори. Оригинал е това. И цитирам в точка каквото съм слушал. Дъщерята премига, мига, мига и седи, нищо не говори. Аз седя и мисля, казвам, бащата има едно понятие за момъка, момата има друго понятие. Бащата има понятие, че момъкът е дошъл с един разглобен автомобил, не става на огнище автомобилът, а бащата не разглежда момъка, а автомобила. Казва, ни пет пари не струва. Външните хора гледат с какъв автомобил си, облечен, ако си хубаво облечен. Ако си малко оплескан, недъгав човек си. А момата, макар че е оплескан, казва: „Вътре, вътре има нещо скъпоценно, душа има.“ Те са начини на разглеждане. И казвам, и бащата е прав, и момата е права. А тя задържа, не разваля авторитета на баща си, заради авторитета, заради авторитета на бащата казва: „Татко, аз не му гледам автомобила, а него самия. Той може да дойде и с по-хубав автомобил.“ А бащата казва: „Какъвто му е автомобилът, такъв е и той.“ Но бащата е забравил, че едно време и той е имал същата погрешка. Той е направил същата погрешка, която и дъщерята я прави. Но бащата, понеже е остарял, мисли, че е поумнял. Казва: „Не бъди толкова глупава, какъвто аз бях едно време, че се ожених за майка ти.“ Той не го казва това, но косвено иска да ѝ го каже.

Сега за мене туй не е прицелната точка. В нашия религиозен живот ти ще избираш едно верую. За мен момата е едно верую, една прицелна точка за Бога, една истина е тя за Бога. Аз не говоря за една светска мома. Аз говоря за момата, вече я вземам за божество, вземам я за емблема. Срецаш една мома, казваш: „Обикнах момата, красива е.“ Казват: „Че ти обичаш ли моми?“ „Обичам, как не. Всичките моми не мога да обичам, но намерих една мома.“ Е, какво ще кажете сега, колко души ще ме разберат? Той ще си поклати главата, ще каже: „Дошъл ли е той до момата, и той ще закъса като нас.“ И прави са тия хора. Ако аз за момата имах такова схващане както ти и направя като него, и аз ще закъсам. И те са прави. Аз нямам никакво съмнение в туй. Ако аз имам тяхното разбиране, същият закон е, не може да имам друго заключение. Но ако аз под момата разбирам онази Божествената истина, Девата, тогава тази мома ще внесе в мене, ще произведе цял преврат в моя живот. Аз ще се изменя и който ме срещне, ще каже: „Има нещо в този човек, нещо идейно, тази любов се дължи на тази мома.“ Туй е истината вътре в мен.

Сега вие седите, в природата има три начина, по които се посрещат хората. Три начина има. Аз ви говоря за единия начин. И като срещна един човек, мисля по кой начин да му създам едно добро, в което той да се не спъне. Природата има един начин. Като те срещне, тя те разглежда. Като те разглежда, три идеи изпъкват. Някой път разглеждаш така, казваш: „Може да ям някое дърво.“ Може да има дърво. Природата, тя не мисли да те бие, туй го е оставила настрана, мисли по какъв начин да ти даде най-голямото добро, да не те спъне в туй добро. Докато тя разрешава, може да създадеш в ума си разни теории и разни безпокойства и т.н. Та аз ви представям на вас туй последното.

Сега аз на вас искам да ви направя едно добро, ама вие ще ме разберете криво. Не, аз искам да ви

направя едно добро, но се чудя по кой начин да ви го направя. И ще ви разправя сега.

Да ви се дъщерята на един аристократ, конт или граф. Минава един млад обикновен човек, изважда я и тя като идва на себе си, хваща го за ръката и казва: „Моля ти се.“ А той е един от смахнатите. Тя казва: „Че как така?“ „Ако не бях смахнат, щях ли да те извадя, ние такива бели правим. Ходим в света, че такива, като се давят, да ги вадим. Ходим, дето не ни е работата да се месим на чуждите работи.“ А тя иска да знае, пита: „Ти от кои си?“ „От смахнатите съм.“ Смахнатите хора са в света, които правят добро. Всеки един човек, който прави добро, който обича, който иска да изпълни волята Божия, е смахнат, нищо повече. А онези – високоблагородните, светиите в света, непорочните, безгрешните, те разсъждават дали е времето дошло, дали кармата е дошла, да я извадят или да не я извадят. И докато той се реши да я извади, тя се удави. И най-после, като се удави, казва: „Съдбата е такава.“

Сега и аз не мисля така. За мене въпросът е решен, дали да ви извадя, или не. Сега не е въпрос за изваждане. Та съм ви извадил сега. То е друг въпрос. Остава сега да ви направя едно добро и се чудя по кой начин да ви го направя, да не ви създам една бела. Защото, ако ви създам една бела, виноват съм аз. Казвам, аз, човекът, трябва да ви направя едно добро, защото да не ви създам една бела. Че въпросът е как сега да направя това. Много мъчна работа е тази. Най-мъчната работа е да направиш едно добро. Лесно се говори – прави добро, но да направиш едно добро и да не спънеш човек, много мъчно е. Аз не съм срещал помъчна работа от това. Защото и да направиш добро, след време човекът ще ти каже: „Аз не ти искам доброто, не искам нищо.“ Че аз мога да ви кажа сега: „Обичайте Бога.“ Но каква е задната ми мисъл, кажете ми. Казвам ви: „Обичайте Бога, бъдете добри.“ Туй е едно

добро. Просто може да имам своите интереси. Казвам, човек трябва да бъде добър. Защо? Заради мене. Искam той да стане добър заради мои интереси. Аз съм един студент в университета, искам професорът да бъде добър, да не ме скъса. Пък, ако имам един друг противник студент, него пък искам да го скъса професорът. Хайде, няма да искам туй.

Казвам сега, когато аз писах това писмо, най-първо писах туй за истината, че повикала човека, после турих думата „ако ме слушаш“, после изхвърлих „ако“. Казва там: „изправи го пред себе си“. „Слушай“ – му каза. А там бях турил „ако ме слушаш“. Думата ако, ако се обичаме – „а“ е една буква, която означава бреме, „к“ е една буква неуравновесена, опасна буква е. Най-първо се пише една отвесна линийка и после имате двата крака турени, те са действащи сили. Всякога тази стена може да се прекатури. Кой ви казва туй? Кой е той? Колко ще ми дадеш? Кой ви каза това? Кога стана? Все имаме „к“, „к“. Няма равновесие там. И то е се „к“-то в този смисъл. На български така е. Тази философия на „к“-то въобще на всичките езици, в слога тази буква аз я наричам неустойчива. И в ума си ако държите тази буква, тия вибрации произвеждат същото. Една буква, която аз наричам неустойчива. И в ума си тази буква не трябва да бъде неустойчива.

Ти мислиш да направиш едно добро, а мислиш дали да направиш доброто, или не. Аз може да съм стар човек, толкова години съм изучавал Библията. На мене един евангелист ми казва: „Аз разбирам писанията по-добре от теб.“ Цитира човекът като адвокат едн-коя си глава от Исая, едн-кой пасаж, знае стиховете. Казвам: „Много добре, много се радвам.“ Той казва: „Писанието много добре го зная.“ Аз му казвам: „Вярвам, ами силата на писанието имаш ли?“ Казвам му: „Да отидем при един болен и цитирай тия стихове на болния, да видим дали ще оздравее.“ „Че как тъй? Той е болен, трябва лекар да дойде.“ „Цитирай стиховете, кажи на

болния един стих и той трябва да оздравее.“ А той не се решава. Казвам: „Ако аз положа на болния ръката си, този болен ще оздравее.“ „Как може това?“ Да цитираш стихове, това е хубаво, отлично е, то е встъпление. Той трябва да вземе втората стъпка. Вие знаете много работи като този евангелист. Ще дойде, каже един стих.

Тук преди няколко дена дошъл един, изпратили го от Шумен, болен от сънната болест, от шест години той трепери. Изпратили го и му казал един брат: „Като идеш при Учителя, той може изведнъж да те излекува.“ Препоръчал ме. Той сам не вярва в това. Този, който му е препоръчал да дойде при мене, сам не вярва, че аз може да го направя и болният казва: „Той ми каза, че изведнъж може да ме излекуваш.“ Казвам му: „Изведнъж може да те излекувам, но трябва да носиш такава голяма торба със злато, а без тази торба аз не мога. Но понеже ти не носиш никакво злато, аз имам друг метод. Понеже не носиш такава торба, за да стане у тебе едно малко подобрение, една година и половина трябва да следваш моите наставления и ще дойде едно малко подобрение.“ Казва: „Ама защо не изведнъж?“ „Торбата.“ „Ама аз ще остана през цял живот да те слушам.“ Викам брата Ради, казвам: „Я го заведи, дайте му една мотица.“ Обаче го виждам, след като покопа там, дойде до убеждението – той иска цял живот да ме слуша, а след като покопа, казва: „Ще изпълня твоите наставления.“ При мен дойде, другите неща са похубави. Аз искам да му обърна вниманието, тази торба на мене не ми трябва. Сега ще кажат: „И мен ми трябва парите.“ Защо не? Да донесе и той парите, да даде нещо от себе си. Той иска да ме рекламира, че аз мога да лекувам хората. Че какво ми коства, някой си направил хиляда, двайсет, трийсет хиляди борчи и иска аз да му плащам дълговете. Нека си плаща дълговете той. То е друг въпрос, ако той се откаже да не ходи да пиянства. То е разбиране, но ако ми каже, че аз съм

много добър, после да го лекувам, после пак да отиде да пие, пак аз да му плащам. Вие сте за тия работи добри. Други кандидати има, които могат да бъдат добри, но аз не съм от тях. Една слабост имам, не съм от тях. Друг може да ме замести, те са по-силни. Аз зная – много кандидати има.

Аз съм срещал много момци, които се влюбиха в един пияница, направи борч двайсет-трийсет хиляди, момата може да ги плаща. Аз туй не мога да направя. Аз съм виждал бащи, които ходят, плащат на сина си. Аз не мога да направя това. И знаете ли защо? Аз съм един чиновник в банката, не мога да дам никому пари, ако той няма запис. Някой казва: „Ти разполагаш със средства, плати.“ „Не мога. Този запис е за него, ще го осребря и ще го внесе в книгата.“ „Как тъй?“ Че този капитал е чужд, не мога да разполагам аз с този капитал. Та искам на вас, ако сте банкови чиновници, ще постъпите като тях, тъй изправни ще бъдете. Пък ако имате свои пари, не сте чиновници, друго ще може да направите. Но умни трябва да бъдете, не чуждото да вземате и да го разпилявате, и после да се намерите в чудо. Но Божественото, което нас ни е дадено, казано е: „Даром сте взели, даром давайте.“ Но не безразборно, даром. В Христовото разбиране даром всеки човек, когото обичаш, даром ще му дадеш. Нищо повече. Но ако ти нямаш любов, защото даром се дава само на този, когото обичаш. А щом не го обичаш, той си има своя книга, дадеш и пишеш.

В света нищо не се прави без любов. Аз тъй разбирам. То е правото. И само като обичаш, имаш съзнанието за любовта, но в цялото си естество – и в твоето съзнание, и в подсъзнанието, свръхсъзнанието, любовта действа. Тогава ти си готов да направиш доброто без никакви уговорки. Онзи, който обича, законът е същият. Няма различие.

Тогава казвам, сега сте дошли, като цитирате „даром сте взели, даром давайте“. Ще попитате най-

първо този човек обичаш ли го, или не. Защото, ако не го обичаш и направиш едно добро, веднага в банката ще дойдат, туй, което си дал, ще те заставят да плащаш. И ще платиш пак отново, понеже сте злоупотребили за свои частни сделки, взели сте парите. И веднага ще ви уволнят оттам, ще ви държат отговорни.

Казвам сега, практичното е следущето. В заключението – мярка трябва да имате. Под думата мярка, награда, наслада в живота, те са трите неща, които трябва да имате предвид. За всяко нещо, което ще направиш, трябва да имаш мярка. Без мярка не давай. В ръката ти трябва да бъде тази мярка. А наградата на живота ти, този живот, който го имаш, венец трябва да ти бъде. Ти трябва да го цениш. Наградата – живота трябва да цениш. Ако ти не можеш да цениш онзи живот, който Бог ти е дал на тебе, той не е венец на главата ти, ти не разбираш тогава. И ако знанието, светлината, която е вътре в тебе, не е наслада заради тебе, ти не можеш да вървиш по пътя. Затуй трябва да имате една мярка, с която да отмерите нещата. И да бъдете абсолютно справедливи не в обикновения смисъл, но вътрешно справедливи трябва да бъдете. И някой път като кажеш някоя дума така, малко нехармонична, защото има едно правило: някой път думите отвънка, даже хората не могат да разберат, че е тъй, но отвътре, в себе си, ти го знаеш. Отвънка думите може да са казани толкова деликатни, но той, като е говорил, той сам се съди, казва: „Аз говорех малко грубичко.“ Той даже сам не е забелязал това. Той казва, че не е говорил както трябва. Значи, като говоря, аз зная, че гласът ми е бил малко неправилен. Ето аз какво разбирам. Че като изляза пред един мой професор, който ме е учил мене да взема тоновете вярно, правилно, че всяка една погрешка, която направя, не може от неговото ухо да скрия, той веднага ще схване погрешките. Та като изляза там да пея с онази увереност, че пея точно

тъй, както той иска, че като изляза да говоря пред света, да зная, че Бог ме наблюдава какво правя аз. И в говор, и в моите мисли, и в постъпките си, искам мярката ми да е правилна. И като живея, да бъде една награда. И после знанието, което имам, да ми е една наслада.

Казвам, тия три неща ги пазете, защото друго-яче вие, ако нямате тия правила, вие ще бъдете тъй обикновени, вие няма нищо да може да получите. Пък вие искате да сполучите нещо. Вие като влезнете в духовния свят, питам ви, на какво се осланяте вие? Като умрете, ще идете пред райските врата. На какво се осланяте? Кажете ми. Най-първо ще знаеш как да похлопаш на тази врата. И ако не знаеш, ще те пратят на земята. Та най-първо ще знаеш как да похлопаш. Как хлопат сега на земята ония, които ви познават? Като дойде, тури си пръстите и похлопа леко на вратата. Даже духовете, които излизат от невидимия свят, си дават тия знакове, турят си пръстите и похлопа на вратата на вашия ум, на вашето съзнание. И от това хлопане зависи цялото ваше бъдеще. Дойде един човек. Вие ако не знаете, как ще похлопате?

Сега искам тъй да не сте напрегнати, но понеже казах, че искам да ви направя едно добро и не зная как да го направя и още виждам, че сте раздвоени в погледа, казвате: „Опитва ни Учителят“. Седите и казвате: „Той няма да ни даде нищо, ама все ни залъгва той.“ Не съм намерил още един начин, но доста сложна задача съставлява тя. Сега представете си, че иде една сестра, искам да ѝ направя едно добро. Но няколко косъма има тъй паднали на устата ѝ. Тия косми бъркат, на лицето ѝ са паднали надолу. Всичкото е как да кажа, че тия няколко косъма, които са паднали. Аз ще направя едно прегрешение. Според мене сега и тя очаква да ѝ направя едно добро. Но тия трите косъма, които висят през средата на лицето, спъват всичката работа. Да ѝ кажа, че тия косми са паднали, какво ще стане? Да ѝ дойде наум, тя да каже, че тия косми малко са

паднали. А тя ни най-малко не подозира това. И тя сега и очаква нещо от мене. А тия косми седят, паднали са.

Представете си, че иде един брат, и той очаква да му направя едно добро. Но има две гурели на очите. Да му кажа, че гурелите си седят на очите? Ще направя едно престъпление. Не е Божествено. За мене не е решение. Какво да му кажа сега? Ако той сам извади кърпата си и се избърше, хубаво. Ако не се изчисти? Аз какво да кажа? Седя и се чудя какво да кажа. Да му кажа за гурелите, не мога. Как сега? И аз седя и какво ще му кажа? Аз го гледам тъй. После ще дойде някой, според правилото разкопчано му е палтото. А то трябва да е закопчано. Да му кажа, че е откопчано, според мен то е едно прегрешение. И той очаква от мене. Седя и размишлявам. Той се чуди, пък аз не мога да му кажа, че трябва да си закопчае палтото. Прегрешение е. И после, да допуснем, че той дойде при мене, има друго верую, но аз не му казвам нищо. Ако го питам в какво вярваш или вярваш ли ти в Бога, според мен пак е прегрешение. Той сам трябва да дойде до това. Срещнеш един човек, все трябва да му кажеш нещо.

Та е много трудна тази задача. Срещна този човек сега, намислил съм, някой път мисля тъй: трите косъма, които висят пред лицето, намислих как да ги дигна. Но не е разрешена задачата. Мисля, тъй да се помоля да дойде вятър, да ги дигне космите от лицето. Но има и нещо друго. Вятърът на едни ще вдигне космите тъй хубаво, но на други ще ги снее.

Сега искам да ви кажа, когато няма в нас едно вътрешно разбиране – запример, ако аз седя като проповедник и мисля, че съм изпратен да ви проповядвам и вие трябва да ме слушате, то е криво разбиране според мене. Не е въпрос да ви проповядвам и не е въпрос вие да ме слушате. Въпросът е – в даден случай аз трябва да направя едно добро. И вие да го приемете. Така че туй добро да не ви направи едно зло за бъдеще. Тъй. За мене е един голям опит. Защото моята погреш-

ка къде седи? Вие ще кажете: „Защо не ми каза тази работа?“ Как? Че аз лесно мога да ви кажа: „Обичайте Бога.“ Но това е половината лъжа. Това „обичайте Бога“ аз трябва да ви покажа как трябва да го обичате. Да дойдете с мене, да видите добре, да ви кажа, да ви покажа един образец. По някой път мога да кажа: „Рисувайте.“ Трябва да ви рисувам нещо. „Ама свирете.“ Трябва да ви покажа това. „Ама учете.“ Трябва да ви покажа това. Във всичко трябва да ви покажа един образец. И от този образец аз да съм доволен. Защото, ако ви покажа един образец, и после вие може да кажете: изгубихме си времето. Трябва да ви покажа един модел, от който и вие да сте доволни.

Сега ще помислите, на който трите косъма тъй са паднали, да му дадете сведения как да се дигнат тия косми. И аз ще помисля. Сега желая и вие да ми дадете сведение по кой начин може да се махнат тия трите косъма от лицето. Трите косъма от лицето по кой начин могат да се махнат? Ако ще може да разрешите това, аз много ще ви благодаря. Тези трите косъма, които са на лицето, те задържат всичко. Намерете сега един начин. Аз мисля и съм дошъл. Пък мисля тази работа, та гледайте и вие да мислите, дано измислим нещо. И вие, и аз да измислим нещо, че да дойде доброто, защото другояче, ако не дойде доброто, на тия трите косъма трябва да им намерите работа. Много възискателни са тия косми. Те искат много висока цена. Ще му дадеш известна служба. Не е доволен той. Ще съгреша тогава. Като дадеш службата на един косъм, той трябва да е доволен, защото не е само да дигнеш този косъм. Той е жив. Че и той да е доволен. Защото можеш да го дигнеш само така, и той пак ще падне. Като го дигаш този косъм, той не е доволен от мене. Недоволен е, че не съм го турил дето трябва.

Хайде, ще ви кажа кои са трите косъма. Трите косъма на лицето на човека – това е човешката воля,

човешкото сърце и човешкият ум. (*Учителят показва на лицето си отпред как висят тези три косъма.*) Свободни са те. Изисква се умение, човек трябва да бъде много умен, много добър, много мъдър. Туй се изисква. Един човек да гържи тази философия на живота, едно друго разбиране вече. Та по този начин е много мъчно. Много мъчно е да постъпиш така, за да не нараним човешката воля. Много мъчно е някой път да постъпиш така, че да не нараним човешкото сърце и някой път да не обидим човешкия ум. Да можем да кажем, че сме справедливи, но трябва да бъдем много внимателни, да не нараним човешката воля. Може да нараниш човешкото сърце. И любовта е с него. Сега любовта е един закон, но трябва да знаеш как да приложиш твоята воля, за да не нараниш човешката воля, човешкото сърце и ум да се развиват правилно. Та, като говоря за човешката воля, разбирам тази воля, която да не наранява твоеото сърце. Като говоря за човешката любов, имам предвид, аз разбирам за тази любов, която да не наранява човешкото сърце. Така разбирам трите косъма, които са на лицето. Ще ви оставя сега тази мисъл, да мислите.

Сега онова, което съм писал, ще ви го дам да го препишете. Ще мислите върху тази задача, тя може да се разреши. Аз за себе си съм я разрешил. Но за другите хора не мога да я разреша. Значи как става, не мога да кажа никому от вас как. Ако кажа, ще ви направя една пакост. За себе си аз съм я решил, но на вас не мога да кажа нищо. Вие сега ще ми кажете: „Защо да не мога да го кажа?“ Не мога. И вие сте прави. Все погрешка става, не мога да ви кажа. За мен е тъй невъзможно да ви кажа. Аз ще ви кажа как. Ако аз ви туря във водата и да ви кажа: „Я ми кажете, че ме обичате.“ Във водата вътре Аз ще ви туря долу на половин метър и ще кажа: „Я ми кажи, че ме обичаш.“ Ама тъй, че да разбере аз от нея. Ти, докато ми кажеш, че ме обичаш, ще съжаляваш после. По-добре да

мълчиш. И ще се намериш в същото положение. Законът е верен. Мога да ти кажа това, ако изляза над водата. То е друг въпрос тогава. А във водата, при тия условия трябва да мълча като рибите. И рибите затова мълчат. И рибите не са разрешили този важен въпрос, как да премахнат тия трите косъма от лицето на човека.

Сега туй е моето добро пожелание. То доброто ще гоиде. Но гледайте сега.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесето утринно слово
26 май 1935 г., неделя, 5–6.30 часа
София – Изгрев*

НЯМА ДА БЪДЕ ИЗЛЪГАН

*Шестдесет и четвърта глава от „Книга на пророк Исаия“
„Махар Бену Аба“*

Има неща, от които човек трябва да се пази. Това са крайностите във физическия свят, крайностите в духовния свят и крайностите в умствения свят. Например човек иска да стане по-богат, това е една крайност. Богат е, а иска да стане по-богат. Тази крайност е на физическия свят. После добър е, а иска да стане по-добър. Това е крайност в духовния свят. И най-после умен е, а иска да стане още по-умен – крайност в умствения свят.

Казвате, че всяко нещо си има причина. Що е причината? Казвам, без огън къща не се отоплява. Какво от това, че не се отоплява. Този огън не е сам наложен. Причината е огънят да отоплява къщата. Но огънят сам не се започва. Ще туриш дърва, ще цъкнеш, ще духаш, ще духаш, докато се създаде тази причина, и ще се стопли къщата. Ще каже някой, че без огън къща не става. Хубаво, но ако къщницата я няма, тогава откъде ще дойде огънят? Сега ще кажете, че отгоре. По отношение на земята има неща, които идат отгоре и отдолу. Но представете си, че вие сте в пространството, във въздуха. Де ще бъде тогава вашето горе?

Сега ние влизаме в една област, която е неразбрана. И най-великите философи не я разбират, но го-

ворят за нея. Много пъти хората мислят за това, което не разбират. Човек може да мисли за красотата, без да знае какво нещо е красота. Много пъти той иска да бъде добър, без да знае какво нещо е доброта. Всички казват – добър трябва да бъдеш. Ние знаем какво нещо е доброта, но не можем да я придобием. Тя е нещо, което изчезва във времето. Докато е на пътя светлината, ти виждаш. Щом изчезне светлината, ти нищо не виждаш. Докато имаш доброто, добрите идеи, ти знаеш отде излиза. Ако доброто не се вземе като основа на физическия свят и не съществува, ти ще се намериш в чудо, не знаеш къде да ходиш. Някой път вие се намирате в чудо, казвате, че нищо не знаете, че нищо нямате, че животът ви е тъжен, безсмислен. Тогава започвате да се утешавате и казвате – това е животът, защото пари нямам. Казвам му: „Стани умен, да употребиш ума си на работа, да спечелиш нещо.“ Ако имаме повече ум, ще спечелим повече. Ние сме достатъчно добри. Защо трябва да станем по-добри? Човек е недоволен от своята доброта, затова той иска да стане по-добър, отколкото окръжаващите. Тогава се натъква на друга крайност. Понякога човек мисли, че не е толкова добър, колкото другите хора. После започва да мисли, че е по-добър от другите хора. Това са ред разсъждения, които нямат нищо общо. Аз ги взимам само за разяснения. Представете си, че ти си по-богат, отколкото другите хора, или си по-сиромаш от другите хора наоколо си. Това са две положения. По какво ще се отличава, ако си по-богат от другите хора? В главата ти има една идея, че ти си богат, че разполагаш с известни сили и всичко можеш да направиш. Каквото пожелаеш, всичко можеш да направиш. А при другото положение усещаш, че си сиромаш, имаш желание да направиш това-онова и казваш: „Сиромаш съм.“ Не, имаш желание, но условие нямаш.

Питам сега, де е спънката? Вие виждате в богатствата само преимуществата. Може да си богат,

но допусни, че органически имаш богатството. Жито имаш, хамбарът ти е пълен. Но стомахът ти е затворен. Имаш десет язви. Каква полза от това богатство, щом стомахът ти е затворен? Кое е по-хубаво в дадения случай – да бъдеш богат, но да имаш десет язви в стомаха си, или да бъдеш сиромаш без десетте язви в стомаха си? В Америка, както и между англичаните, всички хора се отличаваат по нещо. Малко хора съм срещал, които да имат норма, да наблюдават правилно, да разсъждават правилно. Всички имат човешки схващания. Всеки казва: „Аз не съм като другите хора, аз сега малко по-горе от тях.“ Вие все се сравнявате, че сте по-добър от някого. Но това са относителни мерки. Човек трябва да има една мярка, с която правилно да мери.

Запример преди няколко дни дойде при мене един евангелски проповедник, който седи и разсъждава много хубаво. Той повидимому е като някоя млада мома, която се влюбила в някой момък, че постоянно говори за своя любовник най-хубавото – че той е гениален, че е добър, че е чудо, като нейния избраник втори няма. Тя го хвали и като четеш писмата ѝ, пише ги като че на божество. Това е, преди да се ожени за него. След като се ожени, туй божество изчезва и тя пише на другарката си: „Излъгах се. Туй божество не било, както аз предполагам. Излъгах се в това ми верую, друго верую търся. Аз мислих, че той ще ме спаси, но отиде ми животът.“ Светът е пълен с такива положения. Туй е малко преувеличение. Но казвам, тази мома е търсила момъка, за да я спаси и момъкът е търсил момата, за да го спаси. Но после момата усеща, че този момък не може да я спаси. И момъкът усеща, че момата не може да я спаси. Философите казват: „Защо да е така?“ Питайте една къщница защо меси такъв хляб. Отговарям: „Защото такова брашно имаше.“ Питате защо светът е такъв. Защото брашното е такова. Ами защо хората живеят така? Така е наре-

дено. Защо е наредено така? Защото не се е наредило другояче. Философите мислят, че това са философски работи и казват – всяко нещо си има своя причина. Оставете, това е глупава работа. Вие сте глупавият човек, който не разбира причината. Ще кажете сега: „Кой е между нас, когото Учителят визуира?“ Вие търсите кой е този? Все таки има един. Кой разбърка света? Дяволът. Виждали ли сте дявола, който разбърка света? Виждали ли сте онзи, който разбърка живота на младата мома и на младия момък, на старите жени и на старите мъже, и на децата, и на владиците, и на всички други? Няма нито един от вас, на когото дяволът да не е разбъркал ума. Няма нито един от вас, на когото дяволът да не дохождал на гости и когото той да не е угощавал. Но след десет години едва вие усещате, че туй е бил дяволът. Питам, какво бихте направили, ако бихте усетили, че това е дяволът?

Хвалят се двама българи, единият казва: „Слава Богу, един ден къщата ми беше отворена, излязох за един час и в това време влязла вътре една мечка. Добре че не бях вкъщи, какво щях да направя?“ „Ти си бил голям страхливец – казал другият. – Аз пък бях вкъщи, когато мечката дойде.“ Първият го пита: „Ами какво нещо е това мечката?“ „Нищо не зная, за пръв път в живота си излязох през комина.“ „Че защо трябва да излезеш през комина?“ „Не зная, но излязох през комина, за да се освободя от мечката.“ Първият благодари на Бога, че излязъл половин час по-рано, преди да дойде мечката, а другият благодари, че имало комин, през който могъл да излезе.

Сега кое е за предпочитане? Да излезеш половин час, преди да дойде мечката, или като дойде мечката вкъщи, да излезеш през комина? Това са философски разсъждения. Така и вие разсъждавате. Като умрете, като отидете в онзи свят, как ще ви посрещнат, какво ще бъде там? Ако сте умни и добри, добре ще ви посрещнат, ако не сте умни и добри – ще ви върнат на

земята, там не се церемонят. Там няма лицеприятие, там ваше и наше няма. В онзи свят, който е добър, той е наш. А който не е умен и който не е добър, той не е наш. Той така ще си остане. Казвам, щом не е от нашите, няма да го приемат.

Сега аз навеждам тези примери за обяснение, понеже има едно голямо заблуждение. Много пъти има художници и музиканти, които имат мнение за себе си, че са големи художници и музиканти. Той седнал, нарисувал нещо, направи изложение от картините си. След това започват да го освиркват, да го критикуват. Като се обезсърчи, той казва: „Не съм даровит.“ И у него се заражда желание да стане още по-даровит. Друг художник пък, като го освиркват, казва: „Тези хора нищо не разбират.“ Сега всички говорят за модерното рисуване, за модерните картини. Модерното рисуване се дъи в това, да се нарисуват една картина от природата такава, каквато не е. Това е едно изключително условие, един момент само. Всъщност истинското рисуване се дъи в това, да се хване само един малък, но обикновен, естествен момент от природата. Този момент е много кратък, красив, но той е изключителен. Някога някой художник попада на този момент, а друг някой не попада. Както и да е, но има такива красиви моменти в живота, макар и кратковременни. От детинството до сто и двайсетгодишната възраст на човека има един момент в живота на човека, когато той е крайно красив, като ангел. Ако изпуснеш този момент, ти не можеш да го хванеш повече. Ако го хванеш, добре е, ако не, след сто и двайсет години той пак ще дойде.

Представете си, че и мечката, и тя очаква да бъде красива. Да допуснем, и тя като човека може да живее сто и двайсет години, и като човека очаква кой момент ще бъде най-красива. По отношение на човека е така, но по отношение на мечката красотата е друго нещо. Там не може да се говори за такава красота, каквато има в човека. Красотата в човешката мисъл

има три качества: мисъл, която има разширение и светлина в себе си; мисъл, която има топлина и пластичност в себе си; и мисъл, която има движение и подтик към небесния живот. Значи мисълта трябва да има движение, пластичност и топлина. Това са трите качества на човешката мисъл. Такива са качества и на едно човешко чувство. Същите качества може да приложите и към човешката постъпка.

Като разсъждавате по този начин, ще кажете: „Ние никога не сме постъпвали правилно.“ Не е въпросът, дали сте постъпили правилно, или не. Но искам да ви наведа на идеята за храненето. Вие казвате, човек трябва да яде, човек трябва да се храни. Но тази идея е обща. Въпросът е, специфично всеки ден каква трябва да бъде храната ви. Понякога храната може да бъде толкова лоша, че в няколко седмици да внесе известно разстройство в пицеваренето. Питам, туй ядене на място ли е? Може да сте добър човек, може да сте умен човек, но си ял или по свои съображения, или за хатъра на този и на онзи. Това е във физическия свят. И в духовния свят понякога ти възприемаш някои идеи за хатъра на другите хора. И в умствения свят понякога ти мислиш за хатъра на другите хора. Защо? Като обичаш някого, искаш да мислиш като него.

Сега пророкът се обръща към Господа и казва: „О, да би раздрал ти небесата, да слезеш!“ (1. стих) Каква е тази идея? Какво е мислил пророкът в тези стеснителни времена? Той е избрал един начин.

Един ден аз говорих в една от школните лекции, че в света съществуват общи погрешки и ние сме жертва на общи погрешки, на общия грях. Една сестра казва: „Тогава човек е безгрешен.“ Тази сестра не знае какво нещо е разсъждение. Дали аз съм се нацапал, или други са ме нацапали, хората не искат да знаят това, те искат да бъдат чисти, нищо повече. Мнозина се произнасят – този човек е грешен, онзи не е грешен. Според мене дали ти си се нацапал, или други са те наца-

пали, ти си грешник, нищо повече. Защо? Защото си неприятен на другите хора, неприятен си и на Бога. Някой казва: „Аз съм направил едно престъпление, което не е мое.“ Че на кого е тогава? Най-после ние изваждаме причините, че Бог е, който създава всичко. Какво разбираме ние? Искаме само да се освободим от едно вътрешно заблуждение, че Бог е причината. Че той е, който създал и доброто, и злото. Тази идея, че Бог създава и доброто, и злото има съвсем друго отношение. За кого Бог създава злото? Бог създава злото за онзи, който не го слуша, а доброто за онзи, който го слуша.

Следователно, щом Бог създава злото за тебе, аз разбирам, че ти си непослушен към него, а щом създава доброто за тебе – ти си послушен. Питам тогава, защо Бог създава това нещо? „Ами ти как би направил?“ Понякога аз съм срещал вярващи, които искат да бъдат по-правни от Бога. Някой казва: „Аз не съм толкова грешен като едн-кого си.“ Да, но като те поставят в условията на този, когото осъждаш, и ти ще направиш същите погрешки. Представете си сега например, у всички мъже има една слабост. Да ви кажа коя е най-малката слабост на мъжа. Мъжът всякога обича да види нещо голичко в жената, там е изкушението му. Той все ще погледне да види туй голото място. Това е най-малкият му грях. Той все гледа да изненада някак жената, да види една малка голота. Казва му се, че не трябва да гледа, а той все иска да погледне. Питам, какво ще спечели, ако види голото място? И на мене много пъти са ми казвали: „Искам да видя очите ти, много ми харесват, много хубави очи имаш.“ Че са хубави очите ми, вярно е. Те ми служат добре, с тях аз пътувам. Радвам се, че очите ми виждат, че ме ръководят. А това, че очите ми са красиви, че хората ги обичат, според мене те не трябва да се занимават с моята хубост. Вие на други работи трябва да гледате.

Това са идеи само. Аз ги изнасям повърхностно, разбирам какво иска да каже тази жена. Аз разбирам много дълбоко и не туй, което вие разбирате. Аз разбирам причините и последствията на нещата, разбирам защо и за какво. За да са красиви моите очи, има ред причини – тази красота е израз на нещо от миналото и на нещо от бъдещето. Тя си има свой израз. Но какво ще се ползвате вие, че моите очи са красиви? Аз започвам да философствам, искам да дам един урок на тази жена. Казвам, какво ще те ползват моите красиви очи сега? Ти си здрава жена. Най-първо, ти като видиш моите красиви очи, ти ще занемариш своя мъж. Мъжът ти ще каже, че твоего сърце е отслабнало, че умът ти е раздвоен. От какво е раздвоен? От моите очи. А мъжът ще търси причините защо жена му е изстинала малко към него. Кои са причините за това? Причините са, че тя ме е срещнала и е харесала моите очи. Сега аз ви навеждам този пример, но в него има нещо притурено. Както ви представям нещата буквално, не са верни. Ето какво разбирам аз.

Ако вземете една малка, микроскопическа микроба, с обикновено око вие не може да я видите. Но ако я турите под микроскоп и увеличите сто, двеста, хиляда, сто хиляди пъти, при това голямо увеличение малката микроба става вече голяма и може да прави вече пакости. Тъй щото, когато мъжът усети, че сърцето на жена му е раздвояно, той ще търси причината за това. А жената ще скрива причината. Ако ме срещнеш с красивите ми очи и ти започнеш да се молиш по три пъти на ден, тази среща има смисъл. Но ако ме срещнеш, видиш красивите ми очи и престанеш да се молиш, какво ти допринесоха моите красиви очи? Нищо.

Сега ще направя един превод, какво означават красивите очи. Моите красиви очи представляват един лотариен билет, който ще спечели два милиона марки или един милион долари, или един милион английски стерлинги. Ти взимаш този билет и започваш да си въобра-

звяваш, че всичкото щастие е в този билет. Този билет е красив, но каква е вероятността, че този билет, който представя един от стотите хиляди билети непременно ще спечели? Каква е възможността за печалбата? Тези билети ще се теглят много години наред. Каква е вероятността, че в някои от тия тегления твоят билет ще спечели? Ти седиш и гледаш този красив билет. Но това са въображаеми неща, с които ти губиш времето си. Нещастие е за тебе, че този билет е попаднал в ръцете ти. Ти се молиш, молиш, дано билетът ти спечели. Ти постоянно носиш билета в ума си и казваш: „Като спечеля, ще направя една хубава църква, едно хубаво училище и т.н. Ти вече преставаши да се молиш и чакаш ден, два, три, година, дано спечелиш. Но билетът ти не излиза. Ти започваш да остаряваш. Представете си, че последния ден, когато напущаш земята, твоят билет спечелва един милион стерлинги английски. Да, но ти вече си се качил на последния автомобил, най-елегантно облечен, и отиваш за своето отечество. Значи тия един милион стерлинги идат след тебе.

Питам, след като заминаваш за своето отечество, какво те ползват тебе тия един милион стерлинги? Какво е заключението? Единственото умно нещо, което можеш да направиш, е да седнеш през това време да изчисляваш кой билет ще спечели в първото теглене, кой билет ще спечели във второто теглене и т.н. Това ще направиш, преди да си тръгнал за онзи свят. Аз да съм на ваше място, веднъж билетът пропаднал, това е една беля, разбира се, но поне ще седна да смятам. Виждам, че моят билет е пропаднал, няма да спечеля, но върху моя билет отгоре намирам един съответствующ билет, който ще спечели тези пари. Намирам този човек и му казвам: „Слушай, аз ще ти кажа една тайна. Но ще ми обещаеш нещо, когато се сбъдне това, което ще ти кажа. – Казвам му: – След една година ти ще спечелиш един милион долари. Колко ще

ми дагеш от тези пари?“ „Сто хиляди лева. Сто хиляди лева ти давам, стига да спечеля.“ И те направят един договор. Като се задължи непременно да го изплати. Тъй щото той ще спечели един милион, аз ще спечеля сто хиляди лева. Игущата година пак правя изчисление и намирам другия човек, на когото предстои да спечели. Та десет години наред ще се тегли лотарията. Трябва ли да чакам до това време да спечели моят билет? Моят билет ще спечели, когато за последен път напускам отечеството. Това е една трезва мисъл. Значи ходите от къща в къща при ония, които ще спечелят, ще им предсказвате това, в замяна на което те трябва да ви обещаят по сто хиляди от своята печалба.

Казвате: „Де да е човек толкова умен.“ Че да е погава човек, ако той не може да бъде един трезв човек, да мисли, да чувства и да действа правилно. „Тогава защо ще ходим в училището?“ „Защо ще искам да стана светия?“ Щом искам да стана, мога да стана, в мене има възможности. Що е светийството? Светийството е един първокласен учен човек, който прави малките погрешки в живота си. И в своите схващания, в своите постъпки той прави по възможност най-малките погрешки. И той прави погрешки, не може без погрешки, но най-малки погрешки. В човешкия живот и светията не може без погрешки. И какви ли не погрешки не правим ние? Ако си на северния полюс, правиш една погрешка. Ако сте в умерения пояс, правите други погрешки. Ако отидете на екватора, ще правите други погрешки.

Ето преди няколко дена дойде една топла вълна, изгори житото, задигна керемидите от къщите. Гледаш, всичко се разфуча, задигна, направи пакости. Това нещо го обясняват научно. А то е толкова проста работа, никакво обяснение не е нужно. Ще му турите всякакви нови обяснения във вестник „Мир“ или в друг някой вестник, но то не е нищо научно. Тази буря, която сега мина, е последствие от освобождението на

електричеството, което стана през земетресението. Това става с цел да се освободи известна част от излишната енергия, да даде място на по-гъстата материя да мине през по-рядката. И понеже Европа попада на тази вълна, там се освобождава много електричество. Но тя се освободи с много малко. Ние се освободихме само с една буря, която трая само четири-пет часа, но събори много плодове, обрули ги. Като презлеждам на другия ден гръвчетата, растенията, виждам ги как всички повехнали от страх. Гледам една череша, която довчера беше хубава, свежа, вече посърнала като мома, която е напусната от любовника си, или като женена жена, която мъжът ѝ за пръв път я бил. Тя имала един идеал, но после всичките ѝ идеали изчезнали. И тази череша тъй повяхнала от страх. Като я гледам, чудя се какво да ѝ кажа. Казвам ѝ: „Има един виновен.“ Черешата казва: „Кажу кой е виновният?“ Какво да ѝ кажа, кажете ми. И да ѝ кажа виновника, работата е свършена вече, тя е опърлена. Какво ще я ползва, че знае виновника? Има един виновник. Казвам сега, аз мога да доведа този виновник и при вас, но и да го доведа, работата е свършена. Думата е казана. Пусната е една дума някъде. Казана е тя вече. Но казаната дума назад не се връща.

Сега туй, което ще остане от шейсет и четвъртата глава на Исаия, то е да се научите да мислите правилно. Да разгадавате, да схващате право Божиите мисли. Всички хора без изключение не са господари на себе си. И вие имате разни състояния, които не са ваши. Например някой ден вие сте недоволни, сърдите се на онзи, на условията, на беднотията, на кого ли не. Туй състояние не е ваше. Вие носите едно състояние чуждо. Като един човек, който има краста и постоянно се чешу. И той не е виновен. Но тези малки паразити, които са по кожата му, произвеждат известен сърбеж и затова този човек постоянно се чешу. Обаче с чешене работа не става. Намажи крастата с чесън,

но ще потърпиш малко. После аз забелязвам, идват някои, които после говорят за мене. Две сестри се разговарят, едната от тях казва: „Нашият Учител всичко знае.“ Казвам, не се заблуждавайте. Какво разбирате под думата „всичко знае“. Еду-кой си се разболял и те казват: „Чакай да кажем на нашия Учител, той ще му помогне.“ Еду-кой си търговец фалирал, искат сега да му върна парите. Да му помогна в това. Друг някой умрял, искат аз да го възкреся. Че този човек е цял разбойник. Той убил десет души, трябва ли сега аз да го възкреся, да го върна? Фалираният търговец разорил стотина домове и Господ решил да го вземе. Трябва ли аз да го върна? Еду-кой си мома, която била със стотина момци, та изгубила красотата си, трябва ли да ѝ върна красотата? Еду-кой си момък изиграл сто моми. Трябва ли да му върна живота? Това са глупости. Но вие не трябва да се заблуждавате. Всичко мога. Вярно е това, но само в три неща: всичко мога в Божията любов, всичко мога в Божията мъдрост, всичко мога в Божията истина. Това означават думите „Нашият Учител всичко може“. Но да правите престъпление и да ме викате да помагам в това, да ви освободя от последствията, това не мога.

Кажете сега, как вие постъпвате? Щом срещнете един човек, когото обичате, вие мислите, че трябва да го целунете. Какво нещо е целувката? Ако целуваш и нищо не даваш, това не е целувка. Аз съм виждал как някоя млада булка целува ръката на свекървата и на свекъра, за да получи някоя и друга гребна монета. Като целуне ръката му, види тези златни английски лири, току погледне надолу в ръката си какво ѝ е дал. Някой път свекърът даде едно половин левче, но като го погледне, тя си свие веждите.

Та сега, ако вие не можете да правите преводи на нещата, вие не можете да се ползвате от тях. Вие седите и казвате: „Не съм разбрал. Какво, не ви разбирам.“

Всички вие страдате от неразбиране волята Божия. Всички са крайно своенравни. При това забележете, те нямат никаква прозорливост. Много малко хора съм срещал прозорливи, досетливи. Вървя един ден и някой ме придружава. Среща ме друг един, но тъй напръхтял, тъй недоволен в себе си, че само търси причина да се кара с някого. Той си казва: „Чакай да му кажа нещо.“ Не отивай да говориш на такъв човек. „Ама искам да му кажа да направи една услуга заради мене.“ Остави този човек. Днес нищо не му говори. Ти ще тръгнеш подир него, но той ще ти каже: „Днес ли намери да искаш услуга?“

Аз зная един такъв пример. Отива един човек да иска пари от един богаташ, на когото този ден синът му си счупил крака. Богатият му казал: „Пари ли искаш? Тояга за тебе. Днес синът ми си счупи крака, а ти идеш за пари. Защо не избра друг ден? Ти си причина за станалото зло.“ И след това му ударил няколко тояги и го изпраща. Едно нещо ви казвам. За да се изправи човек, много малко нещо се изисква. Малка е причината, която човек трябва да хване. Ще ви обясня това с пример.

Запример, за да се запали един огън, се изисква една малка кибритена клечка. Огънят е приготвен, гървата са турени, но като граснете кибритената клечка, огънят веднага пламва. Значи материалът за огъня трябва да бъде много добър. Добрият живот зависи от клечката. Причината за неуспеха на сегашните хора, както и за неуспеха на християнството е, че хората не знаят да пеят. Според мене неуспехът на хората се дължи в невежеството в музиката. Хората трябва да изучават музиката, да изучават това изкуство. Музиката е Божествен метод, чрез който животът може да се подигне. Искаш да постъпиш добре, трябва да знаеш, че добрата постъпка е качество на музикалния тон. Искаш да бъдеш добър по чувства – това е второто качество на един музикален тон. Искаш да имаш светла мисъл – туй е третото качество на музикалния тон.

Старите египтяни имаха един основен музикален тон. Сегашната музика взима като основен тон „до“. Но и този тон не е съвсем верен, както и този на египтяните. Аз взимам „фа“ за основен тон. В моите опити, в органическия свят аз съм работил и с „ми“, и с „до“, и с „фа“. Как разбирате вие какво нещо е „фа“? На „фа“ съм открил качествата. И съм ги опитвал. На „до“ не съм опитвал качествата. Това, което ще ви ползва, е, да знаете, че целият органически свят е създаден музикално. Всеки предмет си има свои качества, свой определен тон, който функционира правилно. А всичките му други органи, които съставляват този предмет, те са поставени наред правилно, като в една пиеса. И затова имат свое правилно проявление. И когато взимаш правилно тона „фа“, всякога в тебе има един импулс да се повдигнеш, има едно разширение на чувствата, разширение на твоята мисъл и движение на твоите постъпки. Значи, щом вземеш правилно „фа“, ти изпитваш едно хармонично състояние в себе си. Затова, щом се обезсърчиш, вземи да пееш една песен пет, десет до петнайсет пъти, но такава песен, в която тонът „фа“ да се повтаря много пъти. Запример вие сте учили аритметика. Забелязали ли сте това съвпадение, което съществува между числата?

Запример от едно до десет числата са наредени другояче. От единайсет до двайсет колко пъти се повтаря единицата? (*Десет пъти.*) А всяко друго число се среща само по един път. А единицата – единайсет пъти. Другите числа не се повтарят. Това число, което е основно, с него ще може да се работи. Запример на физическия свят вие функционирате с тона „фа“. Ако не може да вземете тона „фа“ вярно или да проверите „фа“, вие не може да успявате. Вие трябва да имате една правилна мисъл. Как ще вземете правилно тона „фа“? Искате да знаете дали обичате един човек правилно. Ако може да вземете тона „фа“ правилно, вие го обичате. Искате да прове-

рите вашите чувства. Ако взимате тона „фа“ правилно, то във вашите чувства, във вашите постъпки, във вашата любов ще има нещо нормално. Ако не може да го взимате правилно, във всичко това ще има нещо аномално.

Сега вие вярвате, че Христос ще дойде втори път на земята и казвате – като дойде Христос. Още в Тайната вечеря, след като знаеше какво ще стане, Христос накара учениците си да изпеят една песен. Обаче учениците не можаха да изпеят песента хубаво. Тези ученици, които не можаха да пеят хубаво, като отидоха с Христа, заспаха. Единственият, който може да пее хубаво, това беше Христос. И затова, като се отдели от учениците си, той се моли и издържа. Той каза на учениците си: „Идете и се молете и вие.“ Но като се върна при тях, намери ги заспали.

Сега туй, което е сега в съзнанието ви, то е, че вие се намирате в едно противоречие. В дадения случай вие се намирате в положението на една високопоставена дама, която е била богата, научена на най-лекия живот, но толкова изпаднала, намерила се в много бедно положение и е заставена да отиде да работи на нивата. Друго е да седи пред огледалото, да се понамаже малко, да си тури хубава шапка, грехи, това-онова – това е лесна работа. Но сега да отиде с мотичката си да си изкарва прехраната с този тежък труд, не е лесно. А тъй с чепичките си, да ги обува и събува – това е лесна работа. Виждаш някоя дама, обула хубави обуца, но обувката не ги направили добре, че се уморили краката ѝ. Или пък дълго време ги обува и събува и все е недоволна. Или пък шапката ѝ не била хубаво направена, или грехите ѝ не са докарани. И като погледнеш по три-четири пъти на ден се облича и съблича. И това тя счита за работа. Не е. На лозето трябва да отидеш. Как ще се облечеш, ако отидеш на лозето? Ще туриш онези обуца, които най-лесно се обуват, и онези грехи, които са най-удобни. Кое е по-

хубаво? Да отидеш да копаш на лозето или да туриш шапката? Аз бих предпочел да направя една услуга на лозето, отколкото да направя услуга на мъртвата шапка и да се огледам пред огледалото да видя дали ми прилича. Някой казва: „Ти какво мислиш за мене?“ Аз мисля, че твоята шапка не е на мястото си. „Още какво мислиш?“ Мисля, че твоите обувки не са на мястото си. „Още какво мислиш за мене?“ Мисля, че там, дето си копал на лозето, не си попаднал, дето трябва.

От толкова години аз забелязвам колко не сте възприемчиви и се чудя на тази невъзприемчивост, на тази невъзпитаност, която хората имат. Най-невъзпитаното същество това е човекът. По-невъзпитано и по-жестокото същество от човека не съм срещал. Писанието казва, че Господ, като погледнал към човека, разкалял се, че го е направил. И вие сте толкова добри, че някой път, като ви погледне Господ, разкайва се, че ви е създал. Какво сте направили за Господа, че да е доволен от вас? Не е въпросът за осъждането, но като сега, разсъждавам по този въпрос. Казвам, онази свободната мисъл, която трябва да ви даде свобода, няма я. Тъй както сега се намирате в живота и както живеете, това не е смисълът на живота, това са само условия. Ние живеем сега при такива условия. Как ще работим, за да може да превърнем тези условия в нещо организационно? Не е въпросът за сегашния момент. Следващият момент иде. Какви трябва да бъдем тогава? Ти се намираш в една къща и казваш, че трябва да имаш азбестови дрехи. Защо? Защото къщата още сега ще се запали. И тогава всички ония материали, които имаш в къщата си, способни да горят, трябва да ги изхвърлиш навън и да оставиш само ония, които не горят. Сега ти си въобразяваш, че имаш луксозни столове, маси. Да, но всичко това ще изчезне. Много от твоите мисли, от твоите фантазии ще изчезнат. Че си искал да станеш пръв министър-председател, че си искал да бъдеш богат, да имаш дъщеря красива. Можеш да имаш това. Но

един ден ти ще се разочароваш. Защо? Защото и гръщеря ти, и богатството ти, всичко това ще изчезне. И ще останат само костите ти, събрани в една малка торбичка. Питам, къде ще отидеш тогава?

Сега това е общото зло, в което сме потопени. И това заблуждение, което ние имаме, което според индусите се нарича майя, трябва да се освободим от него. Не е лошо, че имаме заблуждения, но понеже сме влезли в едно особено положение, трябва да намерим един изходен път да излезем от това положение. Сега сте в тинята, но в тази тиня има скъпоценни камъни. Гледайте, като излезете от тази тиня, да вземете поне по един скъпоценен камък. Като сте се търкаляли в тази тиня, поне да вземете по един скъпоценен камък. „Ама защо е станало така?“ Оставете този въпрос настрана. Сега няма да обясняваме. Но понеже сте в тинята, гледайте, като излизате оттам, да си вземете поне по един скъпоценен камък, понеже ще ви потрябва.

Сега ще ви приведа един индуски анекдот. В този анекдот се говори за един човек, който попаднал в една голяма долина, от която не могъл сам да излезе. Тази долина била богата със скъпоценни камъни. През годината идвали хора да вадят скъпоценни камъни оттам. Как ги вадели? Да се слезе в долината, било невъзможно. За тази цел те хвърляли парчета меса, в които скъпоценните камъни се забивали. Като идвали орлите да взимат парчетата меса, хората ги подплашвали, орлите изпущали месата, та след това хората отивали да обират от тях скъпоценните камъни. Този човек мисли, мисли как да излезе от долината. По едно време идва един от големите орли, взима едно от парчетата меса, за което се хванал този човек, и го занесъл в гнездото си. Но като го подплашили, той оставил месото и избягал – така този човек се спасил, но взел със себе си скъпоценните камъни, като казал: „Поне скъпоценните камъни взех.“

Сега и на вас казвам, като сте слезли в долината на великите грехове, гледайте поне да вземете тези скъпоценни камъни и да ги изнесете навънка. Лошите мисли, лошите чувства, лошите постъпки, това е лошото ухание, което излиза от месото. Но то ще изчезне и от скъпоценните камъни ще почне да лъха приятен аромат. Аз говоря на онези от вас, които са достигнали едно положение и искат да излязат от тинята на долината на греха. Аз не говоря на всички. Има някои от вас, които още спят. Нека спят, те не са си доспали още. Ние не очакваме от тях нищо. Те нека си поспят, но онези от вас, които са се пробудили, нека излязат от долината. Колко са те, аз ги зная. Онези, които са се пробудили, нека се стегнат, нека се стремят към правите разбирания на живота, да уредят сметките си, защото не остава много време. Бирниците вече ходят и ще дойдат до вас. Данта, която имате да давате, ще се вземе. Скъпоценни камъни трябва да имате, с които трябва да се заплатите. Че това се предложи и на Христа, но той беше богат, той спаси човека.

Има една теория при откупуването, която определя как може да се откупи човек. Това е стихът, в който е казано: „Бог е любов, Бог е мъдрост, Бог е истина.“ Кажеш ли така, ти си вече откупен. Ако Бог не действа в мене като любов, ако Бог не действа в мене като мъдрост, ако Бог не действа в мене като истина, как ще се изкупя аз? Единственият път, единствената сила, чрез която мога да се освободя, това е любовта в Бога. Единственият път, чрез който мога да се освободя, това е мъдростта на Бога. Единствената сила, чрез която мога да се освободя, това е истината на Бога. Не съм аз тази истина, но съм отражение на истината.

Та казвам, ние сме вече изкупени чрез Божията любов, чрез Божията мъдрост, чрез Божията истина. Защото, когато един човек говори на другите хора, той има един морал. Някой човек иска да говори на

другите, но не влиза в тяхното положение. Аз искам само да ви освободя от онова голямо ваше заблуждение. Казвате: „Какво мислиш?“ Досега аз съм говорил на хората, за да ги освободя от едно положение, не да напускат живота си, но да вземат скъпоценните камъни, че един ден, като напуснат живота си, да имат нещо. Казвате, Христос за нас всичко ще даде. Това не е разбрана работа. Христос ще ти даде всичко само ако имаш здрав стомах. Ако не знаеш как да ядеш, Христос нищо няма да ти даде. Христос всичко ще ти даде, но трябва да знаеш как да обичаш, трябва да знаеш как да мислиш. Ако не знаеш как да обичаш, ако не знаеш как да мислиш, ти ще си създадеш най-голямото нещастие. Христос няма да ви учи как да мислите, как да обичате. Има една работа, която вие сами трябва да свършите. Трябва да мислите – това е ваша работа; трябва да обичате – това е ваша работа; трябва да постъпвате – това е ваша работа. Сега кой как постъпва, това е друг въпрос. Аз много пъти си казвам: защо се месиш в работата на другите. Искат да грешат, нека си грешат. Искат да правят добро, нека да правят добро. Искат да станат богати, нека станат богати. Аз гледам съвсем другояче на въпроса. Някой иска да стане богат. Казвам, натоварете този човек. След това той осиромашее, казвам, почива си този човек, разтоварили го. Но когато аз съм казвал на хората какво е богатството и сиромашията, те си казват – по-добре да бъдем натоварени, отколкото да бъдем разтоварени. Казвам, прав си. Когато сте в бурното море, по-добре е да бъдете натоварени наполовина, отколкото съвсем разтоварени. А когато си отвън, като те строят, когато строят парахода, трябва да бъдеш свършено празен. Така е, когато параходът се строи, трябва да бъдете свършено празни. Когато вървите по пътя на свършенството, трябва да бъдете свършено празни. Има велики работи, с които трябва да се занимавате.

Сега аз мога да направя опит да ви подкупя. Седнете вие и казвайте: „Ние сме нещастни.“ Аз имам известни музикални парчета. Като ми дойде някое голямо нещастие, сядам и пея на нещастие. Като му попея половин, до един час, то ми плати и остава доволен. При това положение аз никога не съм се излъгвал. Като попея на най-голямото нещастие, то си отива. Дойде някое малко нещастие, и на него попея. Като нямам пари, пак попея, и парите дохождат. Нямам къща, попея, гледам къщата се съградила. Според песента и къщата се съгражда. Колкото по-добре пея, толкова по-добра къща се съгражда. Колкото по-лошо пея, толкова по-лоша къща се съгражда.

Една от нашите сестри ми разправя за нашата певица Морфова, че като ходила сега в Русия, навсякъде било отворено. Кой от вас може там сега да бъде добре така приет? Морфова навсякъде е била приета. Двайсет вечери наред е пяла и останали от нея доволни. Глухавите хора Бог ги е създал бездарни. Послушните, умните ги е създал даровити. Щом си послушен, ти си даровит. Нещастие на хората е там, че са непослушни. Нещастие няма да се отдалечи от всички вас, докато не станете послушни. Може да минат милиони, милиарди години, но друг път за постигане на щастие няма. Послушанието е път за дарбите. Онези от вас, които разбират закона, ще видят, че е така. А останалите, които не разбират, ще се научат. Няма човек в света, който да не разбира тази истина. Ще кажете: „Ама другите хора как живеят?“ Оставете живота на другите хора.

Най-първо имайте идея в себе си. Запитайте се доволен ли е Бог от нашия живот. Или доволен ли е Господ от моя живот. Ако е доволен, вие ще можете да пеете правилно. Ако не е доволен, вие не можете да пеете правилно. Щом вземете тона „фа“, веднага мисълта ви става светла, чувствата ви стават светли, всичко се изправя. Ако си болен и запееш, веднага ще

станеш от леглото си, ще ти се прияге, грехите ще дойдат, всичко ще дойде. Къщата ще дойде, всичко ще дойде. Или другояче взето, тонът „фа“ в резюме означава, че послушание трябва. В даден случай човек трябва да използва великите блага, които Бог е дал в неговото разположение. Това е послушание в широк смисъл на думата. А методът на послушанието това е музиката. Трябва да пееш. Ама тъй Бог направил. Това не е пение. Ще пееш и ще знаеш, че при най-лошите условия, които Бог е допуснал, той е съвършен. Той не може да прави лоши работи. Аз не взимам лошите работи като Божици, но казвам – в мене има погрешка. Аз съм виждал, някой музикант вземе едно класическо парче, коригира го и казва: „Това не е написано добре, има някоя погрешка.“ Той сам не може да пее, а намира, че парчето не е написано хубаво. Казва, ти не можеш да пееш, в парчето няма никаква погрешка, то е много хубаво написано. Дотогава, докато ти не вземеш едно парче, докато не изпееш тона „фа“ правилно, и да слушаш, че има някакъв отзвук на него, докатогава ти не можеш да пееш. Ти трябва да чуваш тона. Като кажеш „ре“ или кой и да е друг тон, да чуваш правилно тона.

Ако те слуша един евангелист, ще каже: „Кръвта Христова, раната Христова спаси греховете ни.“ Раната Христова, това е музиката. Кръвта е изтекла капка по капка. Изтичането на Христовата кръв от неговото тяло е най-хубавата музика на света. Похубава музика от тази в света не е имало досега. Тези капки кръв, които са излезли от тялото на Христа, са били най-чистите тонове. Изтичането на Христовата кръв е най-хубавата музика. Казвам, и твоята кръв по същия начин трябва да изтече от тебе. И ти ще бъдеш тогава като Христа. Щом Христовата кръв изтече от него, и твоята трябва да изтече. И ако Христовата кръв не се втича в тебе, ти не си разбрал закона. Такъв е биологическият закон. Една здрава кръв, внесена в един болен, веднага го обновява. Каква полза,

ако Христовата кръв, която е изтекла от него, не може да обнови моя живот. Христовата кръв, това е словото, за което се говори. Като влезе в мене тази кръв, трябва да ме обнови. И Христос казва: „Това е моето слово, пътят на словото.“ Щом се изкаже словото, това е музиката. Всеки може да каже: „В началото бе словото.“ Но правилно трябва да го каже. Как ще кажете правилно „В началото бе словото“? Мога да ви кажа. Но пак няма да може да произнесете. Ако нямаш любов, ти не можеш да произнесеш „словото“. Ако нямаш мъдрост, ти не можеш да произнесеш „словото“. Ако не си напълно погълнат от истината, ти не можеш да произнесеш „словото“. Значи три неща има необходими, за да се произнесе правилно „словото“: да имаш любовта, мъдростта и истината в себе си.

Някои от вас може да кажат: „Аз мисля за това.“ Оставете какво мислите. И аз мисля. Вие имате мисли, които са много глупави. Като ви говоря за пението, някои казват: „Тези неща са отвлечени, кой ще му пее сега?“ Това се отнася за онези, които са свършили по музиката. Кой ще му търси тона „фа“? Когато казвам, че трябва да се вярва в Бога, вие разбирате ли тази работа? Ти не си разбрал този безграничния Бог. Казваме: „Вярвай в Бога.“ „Че как да вярвам?“ Трябва да пееш. Вярата е един от начините за правилното пение. Да взимаш правилно тона „фа“. Понякога аз си служа с моя камертон. Понякога, когато искам да проверя дали мисля правилно, дали мислите ми са правилни и чувствата и постъпките ми са правилни – взимам своя камертон, удрям го в главата си при слепите очи и се коригирам. Имам разни места на главата и като чука, регулирам своята мисъл. Двата пръста – показалеца и средния, удрям по дланта на другата ръка. Като ставам сутрин, първата работа е да се регулирам според моя камертон. По-хубав камертон от моите два пръста няма. Понякога трябва да направя десет пъти проверка, да не би да пропусна тона. Сега

мисълта в случая е вярна. Единият пръст, това е любовта, другият пръст, това е истината, третият, това е мъдростта. А цялата ръка, която поддържа и двата пръста, това е истината, в която влиза всичко това. За живота това е едно противоречие. Ти не можеш да намериш истината, докато не си намерил в камертона едно противоречие. Само едно противоречие може да даде един тон. Противоречието дава простор да се съединят, да се образуват два тона. Противоречието е причина да се разгласят тези тонове. Сега тези неща се отнасят до музиката, но мислете за тона „фа“, тъй както мислите за Бога. Ето българите например казват: „Фала Богу.“ Значи имате „фа“ и „ла“. Ето музикалното говорене. Ако ти не можеш да пееш правилно това „фа“ и „ла“, не можеш да пееш правилно. Това значи „Фа ла Богу“.

В сегашната музика имате тоновете: „до“, „ми“, „сол“ като основни. Ако вземете „фа“ за основен тон, тогава ще имате „фа“, „ла“, „до“. Сега оставете другите тонове, но спрете се върху „фа“. Научете се да пеете един тон правилно, върху който, като помислите, веднага да тонирате чувствата си. По някой път като минавам покрай някой човек и после вляза в стаята си, ставам много лош, макар че по-добър човек от мене няма. Макар че зная причината за това, чувствам се така изменен, като че не съм аз. Това се дължи на състоянието на онзи човек, покрай когото съм минал. Тогава аз сядам и започвам да го възпитавам. Понеже съм добър, като съм минал покрай този човек, той веднага става завистлив. В случая той и аз представляме един камертон. И той започва да говори в себе си: „Какъв си вагабонт, какъв си лицемер, но се преструваш.“ Казвам: „И ти си като мене.“ Той казва: „И аз съм като тебе, но и ти си като мене.“ „И аз бях будала като тебе, но един ден срещнах един мъдрец и той ме научи да мисля друзояче. Ако и ти не мислиш като мене, ще останеш будала.“ „А, туй не е вярно.“ Щом

каже това, аз започна да му пея тона „фа“. И му казвам: „Ще се оправят твоите работи.“ „Кога?“ „Когато се научиш да пееш „фа“-то.“ „Може ли?“ „Може, разбира се.“ И започвам да му обяснявам как да може да се случи.

Някой момък е нещастен в живота си. Подир него върви една мома, хвърлила око на него. Те зависят един от друг. И ако той се обърне и каже само една дума – обичам те, нещастieto ѝ ще изчезне. А тя горката мома върви подире му и гледа само. Той върви, в себе си съсредоточен, недоволен, никого не вижда, а тя горката гледа да му види очите, тези нещастните очи, и да ѝ каже само една дума. Казвам на момъка: „Слушай, само от една твоя дума зависи и твоето, и нейното щастие. Да ѝ кажеш, че я обичаш.“ Ще се спрете и ще кажете тази дума. Във вашето нещастие Бог е задна стража. И върви зад вас. Обърни се и му кажи само една дума – да прости прегрешенията ти и че го обичаш. Когато кажеш, че обичаш Бога, всичкото нещастие изчезва. Това е цялата философия. Ще кажете: „Дали това е вярно? Дали няма друг път?“ Може да има хиляди пътища, но досега аз не съм намерил по-добър път от този, през който съм минал. Много пътища има, но по-добър път от този не съм намерил.

Мога да ви покажа много пътища, но ви показвам най-добрия път, по който аз съм минал. Ще се обърне човек към Бога и ще каже: „Господи, обичам те. Всичките страдания, които си ми дал в живота ми и при всичките противоречия, които съществуват в живота ми, твоята любов е за мен идеал.“ Тъй ще кажеш на Господа. „Ами дали ще ме слуша Господ, или не?“ Опитай се. „Ами ако се излъжа?“ Толкова пъти си лъган досега. Какво от това, ако се излъжеш и този път? Но казвам, който се обърне така към Бога, той никога няма да бъде излъган. Ще се обърнете днес към Бога и ще кажете: „Господи, обичам те и съм готов да извърша твоята воля, тъй както ти искаш.“

Този е геният, в който ще вземете тона „фа“. Ако не може да вземете тона „фа“ и го вземете с половин тон по-нагоре и по-надолу, не ще можете да излезете от вашия живот. Като повишите този тон с половина, половин тон, тогаз ще излезете навън. Значи „фа“ е намерил една врата. „Фа диез“ е отворил тази врата и излязъл в простора на Божиите блага. Тъй щото научете се да взимате правилно тона „фа“. „Фа диез“.

Станете сега.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и първо утринно слово
2 юни 1935 г., неделя, 5–6.10 часа
София – Изгрев*

ПЪТЯТ НА РАЗУМНОТО

„Отче наш“

„91. псалом“

„Молитва на Царството“

„Добрата молитва“

Шестдесет и пета глава от „Книга на пророк Исаия“

„Духът Божи“

Животът на разумните същества е определен. Съществата вървят по два пътища. Има две различни разбираня: на разумното и пътя на онова, което е неразумно. Пътят на разумното и пътят на глупавото. Пътят на разумното е подобен на ден ясен, а пътят на глупавото е ден мъглив. И човек може да се извинява, че се е заблудил в деня на мъглата. Но той не трябваше да ходи в ден на мъгла, а трябваше да седи вкъщи. Глупавото е в това, че той излезе в един ден, дето нищо не може да направи. Той трябваше да седи вкъщи. Казва: „Какво трябва да правя?“ Не ходи да си губиш времето. „Ама кога?“ Следующия ден. Вкъщи като седиш, ще изгубиш едно, а отвънка като ходиш, ще изгубиш десет.

Сега вие седите, страдате, мислите защо светът е направен така. Думата „направен“ се отнася до физическите работи. Вие питате защо е направена една стомна. За вода. Първото побуждение на онзи, който е направил стомната, е за вода. Вие може да турите и друго предназначение. В стомната може да турите

те масло, в стомната може да турите и вино. Но те са второстепенни неща. Стомната е направена за вода. Нима водата е направена за стомната? Но понеже водата влиза навсякъде, тя казва: „Не се отказвам да вляза и в стомната. Като ме турят в стомната, и в стомната влизам. Тогава задава се въпросът, какво искате да бъдете: вода ли искате да бъдете, или стомна искате да бъдете, да завземате службата на една стомна или службата на водата. И в двата положения ще имате противоречие. Стомната в живота, това е глупавото, а водата, това е умното.

Не мислете, че в един умен живот няма противоречие. Има. Много по-големи противоречия има, отколкото в един глупав живот. Само че умният може да решава умните работи, а глупавият не може. Следователно те се набират и стават непоносими. Глупавите хора имат много по-малко мъчнотии, отколкото умните хора. Един човек е взел назаем десет хиляди лева и плаща човекът. Всеки месец, каквото има да плаща, плаща. Глупавият отлага, отлага. И този дълг с години се увеличава и всичко му продават. Та първоначално глупавият е имал един борч от сто лева, отлагал ги е, отлагал ги е и казва: „Ще се уреди тази работа.“ Докато борчът стана голям вече. И глупавият винаги оставя чуждите хора да уредят работите му, а умният сам ги урежда.

Но често вие оставате глупавите хора да уреждат вашите работи. И често вие оставяте вашия глупав език да урежда вашите работи. И по-глупав човек от езика няма. Най-глупавото нещо в света е човешкият език. По-глупаво нещо няма. Той постоянно бърри. Той казва, че умен бил, умно говорил. Но човек, който не мисли разумно, никога не може да бъде умен човек, да говори разумно.

Сега съвременните хора задават въпрос само когато се докосне някое явление до техния живот. Щом дойде сиромашията, питат защо е дошла сиромашия-

та. Сиромашията няма ли право да ходи по света? Вълкът няма ли право да дойде до някоя кошара да види как живеят овцете? Овцете нямат ли право да излязат по ливадата, да походят там? Вие питате защо вълкът е дошъл. Сега другото, че вие питате защо стомната излиза на пазара. Стомната на пазар излиза ли? Господарят излиза със стомната на пазар, за да я продаде. Щом стомната излиза на пазара, тя е за продан вече.

Питам, всички ония неща, които вие изгубвате в живота, какво представляват? Туй, което изгубвате, то е една стомна, която вие сте създали, продавате я. Но от тази стомна някой път вие може да спечелите нещо, а някой път може да изгубите. Аз съм виждал майки, които много се радват на своите деца. Дигнала тя детето си като някоя стомна, казва: „Колко е хубаво това дете, колко е даровито.“ И след това ме пита мене: „Я ми кажи какво ще бъде неговото бъдеще?“ Че тя казва „Колко е хубаво това дете, колко е даровито“, пък иска аз да му предскажа бъдещето. Щом това дете е толкова красиво и толкова умно, няма какво да му предсказвам бъдещето. Защо ще ме пита тя да предсказвам бъдещето на това дете? Не, майката не разбира един закон. Тя е облякла детето си в хубави дрехи и мисли, че е красиво детето. Не, дрехите са красиви. После стомната е хубаво направена, ама тази направа не зависи от самата стомна, а от майстора. Той е турил някоя красива, хубава форма. Но това не е нещо органическо, то е механическа работа отвънка. Ако един ден се счули тази стомна, ще видите, че тя е просто от опечена кал. И сто години да седи стомната, няма да видите, че стомната расте, нито пък придобива нещо. Сега както хората живеят в такъв възглед, че няма никакво растене в това.

Често слушам, някой казва: „Едно време бяхме по-добри, а сега не сме добри, сега сме лоши.“ Казвам, ето направените стомни. Защото всяка стомна, направена в началото, е по-добра и после, колкото се упот-

ребява, става по-лоша, защото един човек е турил вода в нея, после турил гървено масло, после оцет. И като гледаш тази стомна, какво ли няма вътре. Мирише стомната – тя погълнала от всичките тия качества, които са турени в нея. Питам, какво е придобила стомната в даден случай? Вас щом ви сполети някое малко нещастие, веднага се гневите на Господа. Много малко хора има добри, които да се не гневят. Разгневите се на Господа: „Защо Господ да е допуснал туй?“ Някой път дойде някое нещастие, казвате: „Защо Господ е допуснал туй?“ Или някоя болест защо да ви дойде в къщата? Или защо Господ е допуснал сиромашията да дойде вкъщи ви? Ако сиромашията идва във вашата къща, тя не идва заради вас, вие се лъжете, тази сиромашия търси Господа. Тя иде на гости за Господ да го види, а вие се бунтувате, дигате шум, казвате: „Да се махнеш оттук!“ Болестта не иде за вас, тя иде за Господа, тя иска да го види, да покаже, че е дошла, че е свършила работата. Та, каквото и да е нещастие в света, то не идва за вас. Вие си предполагате, вие съзнавате, че някое нещастие за вас иде. После например дойде една радост. Та и радостта за вас не иде, тя иде за Господа, а вие, понеже остава при вас, вие се радвате. А тя и радостта не иде за вас. Тогава защо се тревожите за неща, които не се отнасят до вас? Аз ви питам сега защо се тревожите за тия неща?

Някой път вие искате да знаете защо съм казал така? Казвате: „Защо Учителят говори така?“ Че казвам една истина. Някой казва: „Много страдам.“ Казвам: „Че как страдате?“ А, та много си предполагате вие. Страданието за тебе не е дошло. Ако ти страдаш, страда един човек, аз наричам само един човек, който направи една услуга на страданието, да, страда с него. А който страда, след страданието иде радостта. Той, като дойде радостта, понеже и на нея ще направи една услуга, ще стане една обмяна. Сега вас никой не може да ви убеди, че страданието може да ви донесе

някакво благо. То засега не може да ви убеди човек. Та като дойде, всички хора имат за тъмнината понятие, че е лошо нещо. А тъмнината е добра, когато човек може хубаво да си почине. Всички хора, като дойде тъмнината, всичката врява, която е отвънка, престава, става тихо и човек може да спи. После, тъмнината не е създадена от Бога. Нима вие, като имате тела, не сте тъмни? Тъмни сте. За един обикновен човек вие сте тъмни. За един необикновен човек, за един светия, вие за него не представлявате никаква тъмнина. Един обикновен, глупав човек, той ще ви намери само по вашата сянка. Тялото ви е сянка. А един разумен човек ще ви намери по светлината, която издавате.

Сега вие наричате вашия щастлив живот, когато някой ден сте разположени малко. Запример паднало ви се е един лотариев билет от десетина хиляди лева, бащата е купил агне или донесъл е ябълки, круши, масълце, брашно, баница има, винце, всичко туй, купил обуца, грехи, всички се радвате и казвате: „Този ден е щастлив.“ Туй са обикновените работи. Всичките тия работи са обикновени, те ще станат. Вие може да се радвате на известно благословение само ако вашето съзнание е будно, но ако вие сте едно спящо същество и баща ви донесе всичките тия блага, та вие живеете в един свят, дето ангелите биха желали да живеят в него, а не им се позволява. Те биха желали да живеят в този свят, понеже го намират за много красив, а не им е позволено там. А вие, които Бог е изпратил, дал ви е право да живеете, вие сте недоволни от този свят. Тогава кой е на правата страна? Ангелите или вие? Един човек, който е недоволен от своя живот, от кои хора спада – от умните или от глупавите? Един човек, който търси само щастие в живота, от умните ли е, или от глупавите? Задайте си въпроса вие. Каквото аз да ви кажа, вие сами си задайте въпроса и проверете. Проверете нещата.

Вие може да имате известна опитност, но вашата опитност се отнася до вас самите. Всеки един човек си има опитност, казва: „Аз си имам опитност.“ За мен опитността на другите хора е важна само за тях, не е вярна зарад мен. И моята опитност, която имам, тя е важна заради мене. То е частично разбиране. Има един личен живот, който засяга само вас, изключително само вас. Вие от гледището на този живот разсъждавате за целия живот. И то е погрешно. Безброй са умните същества. И всяко едно същество има особено разбиране за живота. Във всичката негова пълнота, вие трябва да минете във формите на всичките тия същества. Вие не може да разберете живота на един ангел, ако не станете ангел. Вие не може да разберете живота на един светия, ако не станете светия. Вие не може да разберете живота на един грешник, ако не станете грешник. Вие не може да разберете живота на една жена, ако не станете жена. Вие не може да разберете живота на един мъж, ако мъж не станете. Тъй трябва да станеш. А тъй да философстваш само върху книгите, да пишеш – това са бабини диветини. И целият свят това са философи, страдащи философи, които са били, и цял свят е покрит само с кости, с гробища. Всеки дом, дето влезеш, нещастие има вътре. Майката е недоволен от децата си, бащата е недоволен и той от децата си. Децата са недоволни от родителите си. Навсякъде днес съществува недоволство. Защо? Защо са хората недоволни? Това аз не го зная. Но защо аз съм недоволен, това аз го зная. Аз защо съм недоволен, го зная. И защо съм недоволен, и това го зная. А защо хората са недоволни и защо са доволни, това не го зная. Това е за мен терра инкогнита. Терра инкогнита, нищо повече.

Ние мислим всякога, че знаем защо хората са недоволни. Срещам млада една жена, тя е недоволен от живота. Казвам, понеже не зная защо е тя недоволен, питам: „Защо си недоволен?“ „Защото грехи нямам.“

Обличам я в хубави грехи – пак е недоволна. Казва: „Дом си нямам.“ Е, хубаво, дагеш ъ дом, направиш къща, пак е недоволна. Тя казва – не е задомена, другар нямала. Дагеш ъ другар, пак е недоволна. Питаш защо. Е, деца няма. Дагеш ъ деца, пак е недоволна. Каквото и да дагеш, в края на краищата всичко в света все се свършва с недоволство. И туй сега ще го завържете. Сега няма да ви кажа, но мъчно е много човек да се справя със своето недоволство и доволство. За мен на земята тук най-голяма мъчнотия съм намирал, срещал в недоволството и доволството. Няма по-трудна работа и да бъдеш доволен. И то е много трудна работа. За мен говоря, не за вас. В това отношение има една разлика. Вие намирате мъчнотията на друго място, пък аз я намирам, като срещна едно недоволство, защото недоволството иде някой път. Седи някой път някой човек при мене: „Недоволен съм.“ Казвам да се махне този човек, не го искам. И тогава се образува една философия, една теория, че той имал карма, че в ред прераждания, че това, онова, някакви съчетания в миналите прераждания. Или като обичам някого, ще кажем, неговата дихарма, както казват индусите, а някой ще каже – той е много добър човек. И към него си разположен. Това са частични разбираня.

Тогава аз правя следующите сравнения. Нося един златен наполеон в джеба си. Доволен съм от него. Приятно ми е, че е в джеба ми. Бутам го, изваждам го, казвам: „Защо го иде ти сам? Нямаш ли някой роднина още?“ „А, много роднини имам. Много голям е моят род. Че как! И дядо ми, и баба ми, и прабаба ми, всичките тия това са все живи.“ „Тъй ли?“ Пак го туря в джеба си. Казвам: „Слушай, да не напускаш джеба ми. Бих желал и дядо ти да го иде в джеба ми, пък и баба ти. Да го идат на гости и само да кажеш дума, аз ще им пиша едно писмо.“ И най-после го иде дядото, аз се зарадвам, посрещам го, туря го в джеба си. Доиде и бабата, и нея туря в джеба, и внуците, и правнуци – на-

пълни се джебът ми. Идват, идват, натрупват се толкова много, че образуват една тежест – шейсет-седмдесет килограма отгоре ми. И почва да ми става неприятно от всички тия роднини.

Питам, ако тази работа така върви, всички все да идват, вече няма място да идват всички тия гости. И какво ще бъде вашето положение? Туй вие го наричате натрупване, претоварване. Този закон е верен. Претрупване на човешките желания. Тия умните хора или умният човек, когато говори, доволството произтича от две състояния: доволен си, когато имаш малко. Всякога доволството произтича от малкото, а недоволството произтича от многото. Тогава вашите разсъждения. Вие мислите, че животът седи в многото. Не е ни най-малко, аз за себе си не съм съгласен. Аз съм намерил в своята опитност – доволството седи в малкото. Един наполеон допринася много по-голяма полза. Казвам му тъй, като го намеря, потупвам го, казвам: „Роднини имаш ли?“ „А, имам.“ Казвам: „Ти ще идеш при тях да ги поздравяш от мене, но няма да се връщаш преди дядо си при мене.“ Дойде дядото, казвам: „Много те обичам, ти ще идеш при твоите роднини, но все пращайте ми по един роднина тук, ще имам разположението да го посрещна добре.“ Та по един ги приемам, по два никога. Единия изпратя, да дойде другият. Та донякъде съм намерил разрешението. Аз така го правя за себе си. И много добре ми върви. А по някой път се зароди в мене желанието – не могат ли двама да дойдат. А, казвам, могат и двама, и трима, но пак после казвам: „Бея е това.“ Един като дойде, аз един и той един – ще се справим. Щом дойде трети, ще има малко раздор.

Сега вие седите, разсъждавате по своему. И казвате така: „Какво иска да ни каже нас Учителят?“ Нищо. Опасност има. В какво? И най-последен да си, пак има опасност. Не мислете, че най-последният е в безопасност. Напротив, и най последен да си, ти си в

най-голяма опасност. И най-последен да си, можеш да паднеш, да си счупиш крака. Не мислете, че в малкото сте по-сигурни. Не, и в малкото има опасност. И в полето хората правят кладенци. Там има тъй наречени слепи кладенци, дупки, в които можеш да се спънеш, да си счупиш крака. Навсякъде има опасност за човека. Където и да си – и в долината, и в планината, навсякъде трябва да си умен. Очите ти трябва да са отворени на четири. Мъчнотиите в света ние сами ги създадохме.

Има един разказ. Един цар направил един палат. Всички стълби в палата били направени от злато. Той искал да изпита своите поданици. И затова пуцал свободно всеки да посети палата, без да го пази някой. Кой как влизал, харесвали му се стълбите от злато и затова изваждал една от златните и турял вместо нея гървена. Дошъл първият, извадил златната, турил гървена. Дошъл вторият, извадил една златна и турил една гървена. Дошъл трети, четвърти и т.н. Кой как влизал в палата, все взимал по едно нещо скъпо и оставял нещо просто от себе си. Върнал се царят, видял, че златните стъпала изчезнали, а вместо тях поставени гървени. Същото сме направили и ние: златните стъпала, които Бог е поставил, сме ги извадили и вместо тях сме турили гървени. Но тези, гървените стъпала вече изгниха и гледам от третия етаж се счупили по няколко стъпала, изгнили вече. „Кой направи това?“ Някой майстор като тебе, извадил златните стъпала и турил гървените. И ако във вас един ден се яви едно малко недоволство, причината за това е, че някое от стъпалата на вашия палат е изгнило.

Например вие сте недоволни. Защо? Погледнете се в огледалото и видете, че сте остарели и погрознели. От какво сте погрознели? От голяма лакомия. Лакомия човек аз уподобявам на една воденица, която мели брашно. Тя гледа да смели десет тона в двайсет и четири часа. След като смели десет тона, какво спечели? От воденицата остана само паспале, а понякога

и паспале не остава. След като дойде някой каменар, изважда за него паспале и остава воденицата само да трака. Идете някой път да видите как воденичарите коват своите камъни. Идете да видите по колко пъти на ден те коват своите камъни. Многото желания в света нищо не допринасят. Не е въпрос да нямате желания. Според Божия закон е позволено в даден момент да имаш само едно желание. В следущия момент може да се смени в друго желание. Да кажеш на първото желание да повика баща си и дядо си. То ще замине, друго ще дойде. По едно ще ги пращаш. Може да опитате сега. Аз не зная как ще опитате.

Аз ще ви кажа защо по едно желание трябва да имате. Желанието, това е едно същество толкова деликатно, толкова фино, облечено с толкова скъпи грехи, че ако ти можеш да угодиш на туй желание, това е цяла философия. Като дойде туй желание, то ще ти изисква обуца от най-хубавата кожа и пътя, по който трябва да мине това желание, трябва да е изтъкано от най-хубавия копринен плат. Столовете, на които ще седне, трябва да са украсени с най-скъпоценните диаманти. Ти пред него трябва да му трепериш като пред цар. Той е като един цар, а ти седиш пред него като подчинен. После ще гледаш тъй да не пръскаш, да не плюеш, като говориш, защото в това желание има един такъв деликатен прах – като го духаш, може да го издухаш и после цял скандал ще имаш. Като дойде едно желание, вие искате да го презърнете. Речете ли да го презърнете, спукана е работата ви. Няма опасна работа от това, да презърнеш едно желание. Не само това, но хиляда години след туй не можеш да се измиеш от парфюма, който желанието е оставило. Това са сега като приказки от „Хиляда и една нощ“. Турците казват: „И така да е, пак не вярвай!“

Сега аз зная какво мислите вие, казвате: „Учителят иска да ни залъгва.“ Не, не, баница ще ям аз, но досега не съм ял такава мазна баница. Въпросът не е

В яденето. Слушай, ти си стар, оредели са зъбите ти. Ти си млад, но знаеш ли какво е на стари години да ядеш баница? На млади години яде баница, но на стари години яде ли? На млади години си ял месо, но на стари години ял ли си месо? Философия е това. Ако ти на млади години ядеш месо, ще припъкаш, а на стари години ако ядеш месо, ще се превиваш като змия. Стомахът ти на стари години няма да бъде като на млади години. На стари години стомахът ти е чрезмерно деликатен. И ти трябва да пазиш диетата. На старите хора им се налага един въздържан живот. На един човек, който цял живот не е ял както трябва, а само винце пил, стомахът му е отслабнал, следствие на което лекарите му позволяват само по десет-двайсет канки винце, да се тонира стомахът. Сега как ще преведете вие тонирането на вашия стомах? Ще кажете – Господ направи работите така. Ако човек не трябваше да яде от забранения плод, то е по единствената причина, че този плод, който беше сладък, по това време имаше свойството да ферментира в стомаха на човека. Затова Господ каза на първия човек: „Не трябваше да ядете от този плод.“ Ако ядеш, този плод ще ти създаде условие за една спънка. Като не познаваше този плод, човекът искаше да опита какъв ефект ще произведе върху него.

Сега ще ви представя къде седи опасността. Обаче ако сте умен и направиш един опит, няма опасност, но ако си глупав човек и направиш опита, голяма е опасността. Ето къде е опасността. Ти правиш опит: ти имаш барут, но същевременно имаш една клечка кибрит. Запалиш кибрита, и барутът избухне. Ако тези избухвания са слаби, приятно е, но ако има четиридесет-петдесет килограма барут и искаш да видиш какво ще стане, като запалиш барута, с него заедно ще идеш и ти. Това прави глупавият човек. Светът е пълен с взривни вещества. Ако искаш да направиш опит, отдели малко от барута, вземи само един грам, отдалечи се

на двеста-триста метра разстояние и там грасни клещицата. Ако искаш втори път да направиш опита, вземи пак един грам и се отдалечи пак на разстояние. Но ако искаш да видиш целия барут как гори, ти ще отидеш с него заедно.

Това наричам аз взривните вещества, които сега постоянно действат във всинца ви. Дойде някой от тях, избухне и го изхвърли във въздуха. Някой казва: „Неразположен съм нещо.“ Питам го: „Защо си неразположен?“ „Пари нямам.“ Че как тъй! Ти живееш в един свят на богатство и светлина. Светлината е неоценимо богатство. Въздухът е неоценимо богатство. Водата е неоценимо богатство. Хлябът е неоценимо богатство. Всичките блага, които твоите очи могат да видят, това е неоценимо богатство. А ти седиш и мислиш, че си сиромаш човек, понеже нямаш една стомна за вода.

Ако вземете цялата глава на Исаия, какво ще разберете от нея? Пророкът казва: „Потърсен бидох от тези, които не питаха за мене. Намерен бидох от онези, които не ме търсеха“ (1. стих). Вие по кой начин мислите да намерите Господа сега? Мислите ли, като недоволни ще го намерите? И като недоволни ще го намерите, и като доволни ще го намерите. Но ще имате две различни опитности за Господа. Когато отивате при Господа със своето недоволство, вие вече имате голямата лакомия в себе си, голямата алчност. И като отивате недоволни при Господа, той ще каже: „Давайте му, давайте му, давайте му.“ И тогава вие ще замязате на Толстоия, ще имате неговата опитност. Той дава следния пример.

Един беден човек отишъл при един татарски княз да купи евтина земя. Това е една приказка от Толстоия. Ще я приведа, както я зная или както я предполагам за себе си. Този беден човек бил недоволен от положението си. Той казва: „Голяма сиромашия ме налегна, много съм сиромаш, не ми върви. Ех, да имам малко земя.“

„Така ли? Аз имам много земя – казал князът. – Ето, колкото земя обиколиш за един цял ден, аз ще ти я дам на тебе.“ „Но как да я обиколя?“ „Както искаш, но с едно условие само. Ще излезеш сутрин, преди да е излязло слънцето, и ще се върнеш точно преди залязването на слънцето. Ако се върнеш една минута след залязването на слънцето, ще изгубиш спечелената земя.“ Тръгнал той сутринта рано и решил да обходи с тичане голяма област земя, за да стане богат. Денят бил горещ и слънчев. И той през целия ден тичал и нищо не ял. Вечерта тъкмо преди залез слънце той пристига на определеното място, но от тичане, от глад и от умора, паднал на земята и умрял.

Та сега и нас Господ ни прати в света и ни изпитва по същия начин, както този разказ. Господ казва: „Ето, вземи земя колкото искаш.“ Ти взимаш една голяма периферия, но след това, за да не залезе слънцето, преди да си стигнал на определеното място, ти от тичане и умора умираш. Казвате: „Защо умира човек?“ От лакомство умира. Тебе ти трябва едно малко място. Като го придобиеш, благодари на Господа, а за другото не мисли. Духовните хора са много мързеливи. Мързелът в света е свойствен на духовните и религиозните хора. От духовните хора по-мързеливи не съм виждал. Единствените хора работни, това са останали от светите. А другите, които не са светии, те са дерибейовци. Такъв дерибей чете и казва: „Какво ли ще бъде на онзи свят?“ Като отиваш на онзи свят, Господ ще каже на ангела, който ще те приема, следното: „Погледнете му ръцете, има ли мазоли на ръцете си, или не? Ако има мазоли, пуснете го в Царството Божие. Там ще работи, ще продължи работата. Ако няма мазоли, оставете го, нека си почива. Този човек не е за небето, не е научен да работи. Върнете го на земята, да си почива там, да поспи.“ Всички вие мислите, че тъй ще мине. И след всичко това цитирате стиха „да си починат при Отца си“. Аз съм

слушал проповедници, които цитират този стих и много са чудни в своите тълкувания. В това отношение, като изопачават една истина, те са гениални хора. Трябвало да си почине човек. Като имам един наполеон в джеба си, аз си почивам, но като имам десет хиляди наполеона, мога ли да си почина? Чудни са хората, като казват, че човек трябва да има къща, автомобил, туй-онуй. Да не се нуждае от нищо. И ако няма тия неща, човек се чувства нещастен, беден. Бедният човек е пълен с желания. Според мене бедните хора са богати хора. А богатите хора са сиромаси. Сиромасът, като забогатее, трябва да услужва, да не е скържав. А бедният казва – да имам това, да имам онова и минава за светия.

Какво е светията? И той желае да има всичко това и постоянно се оплаква, минава за сиромас. Нещата трябва да се изяснят, не е въпрос само да се критикуват. В света критиката нищо не допринася. Няма какво да се критикувате. Аз казвам на себе си: твоето щастие зависи само от единия наполеон, който е в джеба ми. Твоето щастие зависи от едната семка, която имаш в джеба си. Посей тази семка, едно дърво ти трябва. Много дървета не ти трябва. Продължавам да казвам на себе си: тебе ти трябва един приятел, не ти трябва много приятели. Тебе ти трябва една жена, не ти трябва много жени. Тебе ти трябва само едно око, не ти трябва две очи. Ако имаш две очи какво ще правиш? Едното око е за жената, другото е за мъжа. Сега вие имате две очи. Защо ви са двете очи? Има насекоми, които имат по няколко хиляди очи. Има известни паяци, които разполагат с хиляда очи, тъй съсредоточени. Вие сте стигнали до двете очи. Ако ви кажа, че трябва да имате по едно око, ще ви се види чудно. Но ето, вижте, според богословците моята теория е права, понеже те винаги представят Бога с едно око, а не с две. Вие как си представяте Бога? Като богословците ли? Има едно заблуждение. Не е въпро-

сът до очите. Тези две очи вътре се преплитат. Физиците различно обясняват процеса на зрението. Лъчите вървят перпендикулярно през двете очи, но влизат в мозъка и се прекръстосват. Всъщност човек има само едно око. А за удобство има две очи, но лъчите на светлината се прекръстосват и става едно пресичане. А изображението се явява само в едното око. И понеже има много лещи в окото, лъчите се раздвояват, прекръстосват се и се образува един център. Значи пресичане става в окото. Сега няма какво да обяснявам подробно този процес, това са второстепенни работи.

Как обяснява съвременната наука зрението? Съвременната наука, това е само предположение. Един учен човек намира нещо подобно в процес на зрението, но как става пречупването на светлината в мозъка, първа трябва да се проучва. Става някакво пречупване на светлината. И тя се отклонява от човешкия мозък. Понеже светлината, която иде от порядъка към позъта среда, всякога се пречупва. Ако прекарате един слънчев лъч във водата, и той се пречупва. Следователно, от рядката среда щом влезе светлината във вашия мозък, и там се пречупва. Ако не разбирате този закон, вие ще имате съвсем изопачени понятия за целия свят. И сега всички съвременни хора имат съвсем изопачени понятия за света и за светлината. И светията се отличава по това, че светлината в него не се пречупва.

От какво зависят заблужденията? От пречупването на светлината. Защото там, дето има пречупване на светлината, явяват се известен род явления. Ако пречупите една жица там, дето е пречупена жицата, е най-опасно. Докато жицата не е пречупена, всичко върви гладко. Щом се пречупи жицата, иде опасността. Следователно, дето има пречупване, винаги има опасност. Казвате: „Пречупиха се моите желания, пречупи се моята воля.“ Там е всичката опасност. Докато твоята воля се чупи, докато твоите желания се чупят,

докато твоите мисли се чупят, това показва, че Божественото, което прониква във вас, влиза в една много гъста среда и не може да се прояви, тъй както би било полезно за вас. Следователно ще се стараете светлината, която влиза във вас, да се не пречупва. Вие трябва да се намерите на едно много високо място, за да намалите пречупването.

Седи богат човек, който е турил всичкото си богатство в касата, а синът яде и пие и казва: „Можеш ли да ми дадеш пари назаем?“ Пари назаем не се дават. Той го мързи да бръкне в джеба си, да извади ключа от касата и да си вземе пари, колкото иска. А той казва: „Ако искаш да ми дадеш пари назаем.“ Той не знае какво нещо е да дава и да взема пари назаем. А тъй, като извадиш пари от касата, ще направиш добро на самата каса. А понеже аз имам в себе си само един златен наполеон, ще бръкна в джеба си и нямам нужда от каса. В твоята каса аз виждам, че числото две е въвн от нея и затова ти ще бръкнеш в касата си и ще извадиш това, което ти трябва.

Не изисквай от хората това, което не могат да ти дадат. Вие искате от тях това, което не могат да направят. Запример гледам ви някой път, искате някой път да накарате хората да живеят добре. Че как ще ги научите да живеят добре? Те не разбират ни бъкел, а ти ще ги научиш да пеят. Те ще станат в края на краищата като тебе. Пък и ти не разбираш ни бъкел от музика, от рисуване, а ще станеш учител по рисуване и музика. Не, ти никога не можеш да изкараш добър ученик. Как ще научиш хората да живеят на това, което ти сам не си опитал? Не е достатъчно само да си опитал, но резултат трябва да имаш.

Казвате, трябва да живеем добър живот. Знаете ли какво нещо е добрият живот? Ама трябва да се обичаме. Аз бих желал да зная какво значи да се обичаме. Ама трябва да ме целунеш. Съгласен съм с това, но как трябва да те целуна? Ама ти трябва да ме прегър-

неш. Но как трябва да те презърна и как трябва да ме презърнеш, трябва това да науча. Това е цяла наука. Не е лошо нещо целувката и презръдката. Благословение е да презърнеш човека, но трябва да знаеш как.

Когато Христос срещна младия момък, синът на онази вдовица мъртъв, той каза: „Спрете.“ Дигна си ръката, пипна момчето и то оживя. И ти можеш да срещнеш един мъртъв човек, да го пипнеш, но да не оживее. Питам, твоеето пипане намясто ли е? Тогава аз поставям въпроса, де седи вашето нещастие. Вие имали ли сте състоянието на тази Наинската вдовица, на която синът е умрял и тя плаче? Защо спря Христос пред сина на Наинската вдовица? И вие имате едно желание, което е непостигнато. И не може да се постигне. Защо? Нямате туй състояние на Наинската вдовица. Защо много от вашите желания остават непостигнати? Защото, когато вашият син го изнасят вън от града, непременно трябва да го срещне Христос. Ако вашето желание не го срещне Христос, непременно ще го погребат.

Питам тогава, какво нещо е страданието? Страданието е възможност да ви срещне Христос. Ако вие не сте срещнали Христа, погрешката е във вас. Всяко страдание е възможност да видите Христа, да видите неговата щедрост и любов. А всяка една радост е съвсем друго нещо. Там ще се опитате доколко вие сте щедри. Тогава вие ще угощавате Христа. В скръбта ви той ще ви угощава. А в радостта си вие ще го угощавате. Вие искате и в единия, и в другия случай все Христа да ви угощава. Като дойде Христос, вие ще му се похвалите, че сте много щастливи. Тогава, като излезе Христос, ще каже: „Нека станат нещастни.“ Или другояче казано, виждам един човек, че има някакво знание, но казвам, всичкото това знание, което той има, нищо не струва за мене. Това знание ще му се отнеме, той трябва да придобие ново знание. Един хиромантик чете по линиите на ръцете, но той трябва

да знае, че има още много линии, които той не познава. Съвременните хироманти изучават само онези линии, които са начертани. А има линии, които са подкожни. Ако един хиромантик не може да тълкува непроявените линии, той никакъв хиромантик не е. Има и много тънки непроявени линии. Или тъй наречените слабо проявените линии. У един работник тези линии са начертани, а у един богаташ те не са проявени. При голяма скръб някои линии са изгубени. При недоволство също така някои линии са изгубени. У някои лоши хора, у които ръката е по-очертана, това показва, че те са били по-доволни.

Днес много малко хора ще срещнете красиви. Това показва, че тяхното недоволство е очертано по лицето им, по очите им, в цялата им походка. Недоволните хора са бамбашка в ходенето си. Турците казват за такъв човек, че се кълчи, или като на ключек ходи. Но вие не сте виждали, не сте наблюдавали, когато хората ходят. Когато някой ходи, аз наблюдавам как се мърда задницата му. Като видя, че задницата му три пъти се мърда, аз зная какъв е този човек и как ще вървят работите му. Аз не му гледам лицето, как говори и какво говори, но гледам задницата му. А турците имат такива шалвари и така мърдат задницата си. После, като видя фистана на една жена, зная вече как мърда задницата ѝ. За мене фистанът е едно знаме. Тя дигнала знамето и вятърът го развява. И като видя това знаме, аз зная какво е написано там. „Смърт или свобода.“ Ако победи, написаното е свобода, ако я победят – смърт.

Питам тогава, свободата и в знамето ли седи? Знамето казва тъй: ако си умен човек, ще победиш, ако си глупав, ще те победят. Ако си умен човек, ще бъдеш щастлив, ако си глупав, ще бъдеш нещастен. Тъй пише на знамето. И тогава, като тръгнеш и като мръднеш криво задницата си, аз ще позная вече. Ако си мръднеш задницата криво, седни си на мястото по-добре. С та-

кава глупава задница нищо не се постига. Ще кажете: „Такива думи говорят ли се?“ Че вие говорите по-глупави работи. Какво нещо е задницата? Зад ница. Преди всичко човек няма никаква задница. Аз не съм срещал човек, който има някаква задница. Заблуждение е да мисли човек, че има някаква задница. Туй, което наричат задница, то е, когато някой човек е в затвор и е облечен в халат като престъпник. Душата му е облечена. Питам сега, как можете да прекръстите с друго име задницата? Дайте ми едно име на български език, с което да прекръстим гърба на човека. Хайде да го наречем „благородното седалище“ на човека. И когато срещна една дама и погледна на нейното благородно седалище, какво обидно има в това?

Казвам, всичката философия на живота сега в това, да бъдете доволни от онова, което в даден случай Бог ви е дал. Всякога недоволството трябва да се явява във вас като подтик да изправяте вашите направени погрешки. Вашето недоволство трябва да бъде само като малък подтик за изправяне. Аз не мога да ви кажа какво трябва да изправяте. За себе си аз зная какво имам да изправам. Аз имам да изправам малки работи, които никой не ги вижда. Аз често се спирам да изправам малки погрешки. Рисувам една картина, и зная вече де са погрешките ми – в ухото, в окото ли. Зная погрешките си. Седя върху картината ден, два, три, за да намеря онзи ъгъл, който точно изразява настроението. Не е лесно да се предаде това точно. Не е лесна работа да представиш носа, не е лесна работа да представиш човешките вежди. Но тъй отгоре-отгоре да ги нарисуваш, е лесно, но да ги нарисуваш, тъй както природата ги е нарисувала – като погледне човек веждите, да види една идея, като погледне очите, да види една идея, като погледне устата, ушите, да види една идея, това не е лесна работа. Та, като те погледне човек, да каже: „Има идея този човек.“ Това е правилното разбиране. Това значи да носиш по една

идея. А тъй може да се каже, че гаден човек има знание. С многото човек всякога загазва, а с малкото всякога човек проконпсва. Затова тъй законът: любовта в света е най-малкото, което Бог може да даде в гаден случай. Запример, като минеш покрай някое малко дете, достатъчно е да го хванеш с пръстите си и то цял ден се радва. А гадеш някому къщата си, и той не е доволен. Някого само погледнеш, усмихнеш му се малко, той се връща дома си доволен, оценява. Че това е малкото, което може да дадете.

Следователно, човек трябва да е доволен от една усмивка, а някога и като се навъсят пред тебе, пак да ти е приятно. Що е усмивката? Къщата ти е отворена. Що е начумерването, намръщването? Къщата ти е затворена. Среещнеш един човек, той е сериозен, навъсен, на работа отива. Той казва: „Ще ме извиниш, на работа отивам, къщата ми е затворена.“ Срецам на другия ден същия човек, весел, засмян – къщата му е отворена. Щом е сериозен човек, той отива на работа и къщата му е затворена. Щом е усмихнат, къщата му е отворена. Като не разбирате този закон, вие искате да спрете този, който отива на работа. Не, спрете се при хора, които се усмихват. Като не разбирате при кого трябва да се спрете, се раждат противоречията. Стойте настрана от тези, които работят. Стойте настрана от тези, които четат, тези хора имат някаква сериозна работа. Онези, които нямат какво да четат, няма какво да работят, спрете се при тях да се разговаряте. Отворена ли е книгата на някой човек, мини и замини покрай него. Не забавлявайте хората, които имат какво да правят. Забавлявайте хора, които не знаят какво да правят. Не забавлявай себе си.

Щом си скръбен, кажи: „На работа отивам.“ Щом си радостен, кажи: „Връщам се от работата.“ Тъй разсъждавайте. Скръбен си, трябва да свърша работата си. Радостен си, връщам се от работата си. Това са психологически Божествени мисли. Ако мислите по то-

зи начин, ще прогресирате. Аз така прогресирам. Това е моето правило. Когато съм скръбен, казвам: „Имам сериозна работа.“ Като я свърша, връщам се радостен. Защо съм радостен? Пред мисълта, че съм свършил добре работата си, утре ще ми дадат друга работа. За мене скръбта е гадена работа. А радостта за мене е една добре свършена работа. И тогава аз благодаря на Господа, че ми е дал скръб, работа да свърша. И после благодаря на Господ, че ми е помогнал да свърша добре работата си. И тогава се радвам. Има смисъл човек да свърши добре работата си. Сега желая и на вас така да бъде.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носят всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и второ утринно слово
9 юни 1935 г., неделя, 5–6.30 часа
София – Изгрев*

ИЗПЛАЩАЙТЕ ДЪЛГА СИ

Размишление – 2 минути

„Отче наш“

„91. псалом“

„Молитва на Царството“

„Добрата молитва“

Шестдесет и шеста глава от „Книга на пророк Исаия“

„Духът Божи“

Тази е последната глава на Исаия, заключителна, и описва няколко епохи, които има да гойдат. После описва няколко състояния на хората. Едни, които познават истината, и други, които не я познават. Описва какви ще бъдат последствията на едните и на другите. Онзи, който не е в Писанията, той се обърква. Някои пък, добрите хора, се объркват, като слушат да се говори лошо за другите хора, мислят, че е за тях. Някой път лошите хора, като чуват, че говорят добро за другите, мислят, че се отнася до тях и те се объркват. Объркват се и едните, и другите хора – и лошите, и добрите хора. Добрите хора казват – някой добър човек не му върви, мислим го за голям праведник. Казва, моли се Бога, не му върви. Материално не му върви. Пък на някой лош човек, живее зле, пък му тръгнало напред. Казва, зле живее, пък всичко му върви. Има един вървеж, който аз не разбирам. Ако от някоя планина търколите някой камък надолу, това не е по негово желание. Има други упорити камъни. Ако искаш да

го търколиш от долу на горе, не се търкаля. Ти нагоре го буташ, той надолу върви. Има други работи, които са важни. Какво говори Исай преди толкова хиляди хора, важно е за духовните хора. Важно е онова, което човек може да усвои в даден случай. Даже в сегашната епоха християните се занимават с обикновени работи. Да повярваш в Господ Исуса Христа. Има красиви стихове, които казват: „Бог толкова възлюби света, че даде своя еднороден син, за да не погине всеки, който вярва.“ То е едната страна.

Да говориш само за вярата, а да не вървиш в този път, е малко странно. Някой път човек говори за наука, но наука, която не разбира. За много предмети говори, но не ги разбира. Говори за добро, не разбира в даден случай какво нещо е доброто. В дадения случай, не че човек не разбира, но те са много определения, всяка епоха си има ново определение за доброто. Запример сегашните хора по отношение на морала казват – всяка епоха си има особен морал, особено разбиране за морала.

Вчера иде една млада сестра и ми се оплаква от една стара сестра. „Стара сестра, – казва – не ги зная дали са от братството, или не, играе на упражненията и понеже там свободно се нося, тя ми казва: „Ето една развратница, която се е вмъкнала, и тя прави упражненията. Разпусната мома, която дошла тук, иска да завърти главата на някой момък.“ Стана ми криво.“ Те са външни етически работи. Аз се спрях. За да се изправи една погрешка, има два начина. Трябва да викнеш теза, които са те оскърбили, и да им кажеш, че не трябва да те оскърбяват, да ги повикам и да им кажа да не те цапат. Оцапано е вече, не е практично. Тяхната уста не може да се затвори. Тогава си тури малко памук в ушите си да не ги чуваш. Ще кажеш, щом си чиста, толкова им е разбирането. Тия стари сестри съдят по своему. Едно време са лъгали момците и мислят, че и тя е такава като нас. Всеки един човек описва едно свое състояние.

Казвам, това сега е практическият път. Когато някога казвам някое правило, някой закон, да кажем, когато човек говори или мълчи, според своето разбиране ще каже. Можем да кажем – тия хора са по-смели, малко по-добри са, че в очите го казват. Ако бяха лицемери, щяха да го кажат зад гърба ти. Тогава казвам, те са напреднали сестри. Сега и младите, и старите сестри искам да ви наведе на една мисъл. Когато се завземете да чистите едно нещо, очистете го насвят. Не го оставяйте недочистено. Не започвай работа – да я чистиш, че да оставиш тъй, без да я дочистиш. Когато започвате да чистите една работа, очистете я. И после, направете я насвят. Запример вие мислите, че ако набият един човек, ще го оправите. Ами така всички жени мислят. Като извадят някой килим или някой юрган, казват: „Да го избухаме, да го набием.“ Занесат го навън, почнат да бухат. И действително прахът излезе навън. Като го турят въщи, пак се напраши, пак лош стане, пак дойде тупаницата. То е едно разбиране. Гледам аз, по някой път идат да ми чистят стаята. И аз искам стаята ми да бъде чиста. Някой иде отвън, казва: „Искам да Ви видя, Учителю.“ Влезе, не изчисти краката си и остави калта. Казвам, ето един човек, който никога няма да се поправи. Пита ме той: „Ще се оправят ли моите работи?“ Казвам: „Тъй както ходиш, съвсем ще загазиш.“ Някой пък казва: „Как ще се оправят работите ми?“ „Работите ти ще се оправят, когато влизаеш в стаята на един Учител, да си очистиш обувката отвън. Това е единственият начин да се оправят работите. Щом не си чистиш обувката, всякога ще закъсваш, нищо повече.“

Сега аз съм и против чистенето. Ще дойде някой отвън, трябва да му оставиш бърсалка, че той да се очисти. Аз и това не харесвам, не е толкова практично да се тургат бърсалки. Според мене, като иде някой, той трябва да си носи лапчунци, терлещи, като

влезе, да си изуе обувката, че да обуе лапчуните, и тогава да влезе при Учителя. Мисля, че ако стане една мода това, жените ще се освободят от нехигиеничното състояние. Идеш на гости някъде, извадиш си лапчуните, обуеш ги, никаква кал не носиш. Българинът казва: „Внеси кал, че берекет да има.“ Сега туй е външната страна. Хубаво е. Някой казва, по някой път деликатно възразяват и казват: „Човек може да влезе с обувка, ама сърцето му да е чисто.“ Тази сестра, която влезе при мене, тя не си изчисти обувката. Тя много добре беше облечена, но не си изуе обувката. Казвам: „Ти си весела. Ти си дошла в братството, за някого си дошла.“

Три причини има, по които човек може да влезе в едно братство. Може някой да дойде в братството заради Господа, понеже в едно братство Господа ще го намерите. Второто положение, може да има някой заместник на Господа и той може да е млад, на двайсет и една години, посланик на Господа. И може човек да дойде за този посланик. Пък може човек да дойде в едно братство, да седне на някой стол. В Америка по някой път, за да имаш един постоянен стол, трябва да платиш една почтена сума. Тук столовете са без пари, но там трябва да платиш сто, петстотин долара, хиляда долара за някой голям аристократ. Петстотин, хиляда долара ще платиш само да имаш един стол, за да седиш.

И действително този закон е верен. Ти не можеш да идеш при Бога, ако твоето сърце не е богато. Богато трябва да бъде сърцето. Ако сърцето не е богато, ако умът не е богат, ти никъде не можеш да идеш. Външните условия, това са резултат на богатството на човешкия ум, на богатството на човешкото сърце. Това са богатата, които Бог е дал на човека, с които той трябва да разполага. По някой път, като ви говоря, казвате: „Ние никак не сме прогресирали.“ Не, за мен трябва да добиете познания. До каква сте-

пен на развитие се намирате, зависи от това, какво може да направите. Запример, ако някой е учил десет години пение и не може да изпее една песен насвят, както трябва, какво знае? Десет години учил, много знае по музика, говори по музика, а не може да изпее една песен. Аз не го наричам музикант. Казва: „Той е даровит, но глас няма.“ Ако няма глас, има дефект в него. Той да си изгуби гласа, има причини. Роденият музикант той има и роден глас. Онзи, на когото Бог е дал едно музикално чувство, той му е дал едно условие да се прояви. Говор е пението. Колкото гласът на човека е по-мелодичен, толкова е по-добре. Колкото слоговете са по-ясни, толкова този човек е по-добър. Щом стане гласът дрезгав, че говориш така рязко или малко си сприхав. Що е сприхавостта на човека? То е неговото разбиране.

Защо съвременните хора ги е страх да ги обичат? По някой път се плашат хората. Аз разсъждавам. Щом ти обичаш един човек, ти отваряш къщата свободно, утре ще гоиде той в къщата на твоето сърце с калните обуца, ти от учтивост, да не го обидиш, нищо не му казваш, криво ти е. Казва: „Нали ме обичаш? Направил съм малко кал. Ще очистиш.“ Но представете си, че той влиза десет пъти днес, и десет пъти внася кал. Ако си умен, тази кал може да я използваш. Но ако не си умен, тази кал може да стане причина да се яви някоя болест. Тук преди двайсет-трийсет години беше на мода, учениците от гимназията често ставаха захласнати. Способен ученик, отслабне паметта, стане захласнат. Отслабването на паметта става следствие на раздвояването на ума и сърцето. Когато имаш едновременно два обекта, става раздвояване. Сега злото не е, че имаш два обекта, но същевременно не знаеш как да постъпиш в единия и в другия случай. Често учениците вземаха книги и отиваха в градината да четат. Седне той в градината на някоя пейка и следи кой как мине. Някоя стара

баба мине, погледне. Но като мине някоя млада мома, чете, гържи книгата, но очите му следят момата. Таман рече да чете, погледнеш – друга мома минала, следи и нея. Какво ще научи той? Дигне го учителят на другия ден, нищо не може да каже – четири-пет моми в ума минали с грехите си.

Сега туй е едната страна. Но ти идеш в храма Божий. Сега да дойдем до набожните хора. И те идат в храма, таман вземат да се молят, влезе някой богомолец, хубаво облечен, в православната църква или в евангелистката, погледне. И между вас таман някой иде, вие ще се обърнете да видите кой е. Този човек на Бога служи и той не може да седи погълнат в своята мисъл. Двайсет пъти ще се обърне да гледа кой е зад гърба му. И после казва, че някой подире му имал лоша аура. После аз наблюдавам и други неща, като ви гледам някой път. Преди години, аз като говоря, някой се обърне, погледне някого и казва: „Туй за онзи говори Учителят.“ Така не става, туй не е ученичество. Те са погрешки. Всяка една мисъл тя е лично за вас. Ако нападам, аз нападам лично. Ако се отнася до тебе, до тебе е. Пък ако не се отнася, няма какво да гириш на хората ихтибарите. Човек, който престъпва законите на истината, никакъв ихтибар не може да има. И никакво лично достойнство не може да има.

В какво седи достойнството на човека? В три неща. Да има едно чисто сърце, да има един чист ум и да има една благородна воля. То е достойнство на човека. Има ли ги, всичките мои почитания. Пък неговото сърце не е ли чисто, неговият ум и неговата воля не е ли чисто, тогава в какво седи неговото достойнство? Може да е богат, може и знание да има. И знание не може да има. Има някои неща, за които аз не искам да се спирам. Има първични знания, проявени на природата. А има и отражения в природата, в проявяването. Да кажем, вие може да имате върху едно огле-

дало да пада светлина, защото самата светлина, която ние приемаме, то е една сянка. Светлината на слънцето е сянка на реалността, която реалността изпраща. Ние нямаме самата действителност. Светлината е сянка на битието, едно пречупване на реалността. За мен светлината е сянка, която показва положението на реалността. Запример по сянката вие може да съдите дали е сутрин, обед, или навечерето се движи сянката, разбирате. Казвам, вие тук сте сенки. И вашето тяло е сянка. И постоянно тази сянка се изменя. Да оставим тия научни работи, то е второто пречупване на проявяването на нещата.

Човешкият дух, той е първичното, което произтича от Бога. Втората проява на човека, то е неговата душа. Третата проява, то е неговият ум. Четвъртата проява, то е неговото сърце. Всяко нещо в света си има свои сенки. И не се спирайте вие от сенките. Ако известна сянка попадне вътре, не се спирайте. Ти можеш да измениш своето положение. Да кажем, че имаш едно положение на сиромашията. Сиромашията, това е сянката. Сиромашията се дължи на един изопачен ум. Сиромашията ти е дадена като задача, да се опиташ колко си умен. Защото същевременно, като си беден човек, Бог те е турил в една богата местност. Може да станеш богат. Да ви направя едно сравнение: ако на една трапеза, на която е сложен богат обяд, поставите един старец на сто и двайсет години, на когото зъбите изпадали, и поставите един млад момък на двайсет и една година, на когото зъбите са здрави, питам, кой ще забогатее по-скоро? Младият. Работи този човек. Старият като дойде, погледне, зъбите му изпадали, ще иска някои удобства. Младият седне и яде. Всеки един човек, който не иска да работи, той е стар човек, нищо повече. Дали до мен се отнася, или до вас, щом не искате да мислите, стар човек сте. Щом не чувствате, стари сте. Тогава, щом чувствам както трябва, млад съм.

Щом постъпвам както трябва, млад съм. Казвам, това е подмладяването. Аз вече се смея.

Аз вече зная да подмладявам. Аз подмладих старата къща на един брат, че стана момък на двайсет и една години. Но колко греди трябваше да се турят на онзи хилавия дядо. Тогава е бил презгърбен, а сега млад, сега е разположен, може да се люби с момите, да се жени за когото и да е, може да гледа не само една жена, десет жени да му дадеш, може да гледа. Господ, като създаде човека, видя, че му е достатъчна една жена, за да не се отруди. Човек едва може да гледа една жена. А който има две жени, той всякога загазва. Един мъж невъзможно е да има две жени. Една жена не може да гледа двама мъже, всякога загазва. Някоя се влюбва, една жена се влюбва в двама мъже. По какво се отличават две жени? По нищо не се отличават. Всяка една жена, като се влюби в един мъж, иска да се качи на гърба му. И той трябва да я носи. И всеки един мъж, който се влюбва в една жена, и той иска да се качи на гърба ѝ. Туй е така. След като се оженият, показва, че е така. Най-първо вие не се заблуждавайте от първите прояви, когато казва, ти си божество заради мене, ти си това, ти си онова. Ти, като влезеш да живееш с един човек, ще видиш дали си божество, или не.

Един човек, който иска да се приближи при тебе, да разбере твоя живот, той не ти мисли доброто, нищо повече. Физически не ти мисли доброто. Физически той ще влезе, ще се приближи. Аз не съм в стаята. Той ще влезе в стаята, там има книги, бърка в книгите, бърка в касата, казва: „Аз имам вече право.“ То е така. Ами има неща, които не е позволено да се вземат. Дойде някой човек, може да е бил в човешката еволюция. Не искам сега да ви навождам, защото не искам да ви развалям беседата. В човешката еволюция, като се влюбил човек в някоя мома, той развъртал тези очи, пък ги изядал от любов. Питам сега, ако говори за любовта, защо ще ми извърта очите? Каква нужда има

от моите очи, да ги изяда. Един ден аз ставам жертва, втория ден друг става жертва. Има неща, които не трябва да бутаме. Той, като влезе, не само окото ще изяде, но ще задигне и сърцето. И туй сърце е място на кръвообращението. Слушам млади моми и момци, момата си дава сърцето.

Влюбил се един американски владику, владиците в Америка се женят. Този владику – много снажен, едър човек, много бързо говори, той наскоро е умрял. Той бил много бърз говорител, тъй щото малко стенографи могли да му стенографират. Като се влюбила една милионерка в него, му казала, че си дава сърцето. И не само сърцето, но и парите, всичко – той да разполага. Той ѝ пише: „Приятно ми е, че искате да си дадете сърцето на мене, но аз се считам недостоеен да дадете сърцето на този, който ви обича. Парите ще ги дадете на сиромасите. Сърцето дайте на Бога, пък мене оставете на рахатлък.“

Сърцето Бог го е дал, то не е твое. Нямах право да разполагаш, да залагаш сърцето си никъде. С него имаеш право да обичаш. После парите ще ги дадеш на сиромасите, те са капиталът на сиромасите. И ако Бог те е направил богат човек, не те е направил за свое удоволствие. Ти си касиер на Бога. Туй богатство ще раздаваш на сиромасите с пощенски запис. Като ги дадеш тях, записите, ще ги осребряваш. Туй е сега.

Разбира се, аз ви говоря за един закон. Вие трябва да го имате, но аз не искам да ви съдя. Аз, като разсъждавам за себе си, след като разглеждам своите постъпки, след като говоря, аз критикувам. По някой път аз питам защо говорих на тия хора. Какво искам? Аз се радвам, че всякога, когато аз говоря, най-първо говоря на себе си. Аз се радвам на всяка една беседа, понеже от всяка беседа научавам нещо ново, казвам нещо ново, защото за мен това е ново. Това считам от Господа. Някой казва, че Господ му говорил, но той само не го е запомнил. А, не, не. Когато Господ ми

говори, аз всякога запомнявам. Никога не запомням нещата, тъй както, когато Господ говори, нито една дума не пропускам. Някой път, когато хората говорят, забравям. Може би един ден ще се науча да не забравям. Майстор съм да слушам за Господа. За хората не съм майстор. Доиде някой човек, започне да ми проповядва, опитвал съм, някъде съм издържал. Помня, веднъж един ми говори три часа. Издържах, без да му кажа една дума. Три часа ми говори един тенекеджия. Три часа ми говори. Казвам си: „Много си търпелив.“ Някой път съм нетърпелив, не слушам. Като ми говори половин час, казвам: „Стига, иди говори на другите, аз имам работа.“ Малко съм нетърпелив спрямо хората. Казвам, още намирам, че ми трябва на мен малко търпение. След като замине, казва: „Нямам време.“ Казва: „Как нямаш време, той нека ти говори, пък ти мълчи.“ Аз не искам да ми отнема времето. Казвам, който и да е той, не може да не ти отнеме времето. Няма извинение. Един човек казва, че не може да слуша хората. Може да ги слушаш. Аз по някой път се спра, говори ми един, казвам: „Колко хубаво говориш, аз бих желал да имам един език като твоя. Аз те поздравявам, никога човек не ми е говорил тъй.“

Сега казвам, в Писанието Бог ни изпитва по един начин. Ние казваме – във всичките хора живее Господ. По три начина Господ живее. В грешниците той живее в техния дух. В онези, които са се окаляли, живее в тяхната душа. В онези, които сега са посветили живота си, живее в тяхното сърце. Но онези, които не са се окаляли и които не са посветили живота си, той не е нито в сърцето, нито в душата. Той е в духа. Казва: „Господ е в мене.“ Къде? В духа. „Господ е в мене.“ Къде? В душата. Аз желая да срещна хора, в които Господ живее в душата и в сърцето. То е моето правило. Казвам за себе си, Господ не само трябва да живее в твоя дух, не само трябва да живее в твоята душа, но и в твоето сърце. Тогава ще бъдеш в съпри-

косновение с всичките хора, ще разбираш техните нужди. Казвам на вас тъй, досега не го знаехте. Може би вие казвате, че Господ живее, по някой път казвам, че Господ живее във вас. Аз правя тъй различие в себе си. Когато Господ живее в духа, имам едно разположение, когато живее в душата, имам друго разположение, когато живее в сърцето, имам трето разположение. Едновременно когато Бог живее в трите свята, моето разположение е съвсем друго.

Та казвам, тъй е, което този пророк е изнесъл тъй смътно в миналото. Та Бог трябва да живее навсякъде, Бог се намира навсякъде. Навсякъде – ето какво разбирам. Някой разбира навсякъде на физическото поле – навсякъде, че живее. В духа, в душата и в сърцето е навсякъде. То е реалността. Бог не живее в сенките, то е пречупване на светлината. Мисля, че Бог може да живее във физическото тяло. В тялото Бог не живее, няма условие да живее. Трябва едно вътрешно разбиране. Да може да разбирате като децата. Казвам, трябва да имате едно правилно разбиране, защото правилното разбиране е здравословно, хигиенично и ако имате едно правилно разбиране, вие ще се освободите от много излишни страдания. Ако имате криви разбирания, ще имате преизобилно страдания, тъй е всичкото. Някой казва – всяко едно криво разбиране на истината донася известни страдания. Затова е необходимо да се пречистят разбиранията ни за Бога, за да се намалят малко страданията. Несъвсем да се премахнат. Един ден Писанието казва, че Бог ще обърше всичките сълзи. Кога? Когато се всели в нас духът. Той е там. Духът отначало е там още. Когато застане в нашата гуша, когато се всели в нашето сърце и ум, тогава ще изчисти всички сълзи, които имаме. Докато Бог не влезе в човешкото сърце, сълзите няма да се махнат. Ако Бог не е в тебе, ти ще страдаш. Щом плачеш, трябва да знаеш, че Бог не е в сърцето ти. Може по някой път да идва неговата светлина, неговата любов

да те озарява, но когато влезе неговият дух в сърцето ти, неговото присъствие, ти ще имаш една радост. Защо ще плачеш тогава? Ще седнеш да разправяш на Господа колко си страдал. Много деца разправят на майките си колко са плакали. Умните деца не се оплакват. Няма какво да плачеш.

Но сега към онова, което е съществено за вас. Вие всичките, както ви виждам, вие сте от хората, които бързате да се влюбите в някого. Преди два гена дойдоха две млади жени, и двете искат да се развеждат. Казват: „Искаме да видим Учителя.“ Казвам: „Занят съм.“ Но те не могат да дойдат друг път, трябва да ги приема. И двете угледни, хвана ми ги окото, едната по-красива, лицето правилно, на другата устата изгадена. Седнах. След като се препоръчаха, едната казва: „Искам да намеря някого, когото да обичам, да се осмисли животът ми. Имам един мъж, не мога да го обичам. Дотегна ми, не го искам, не го обичам.“ „Защо го взе?“ „Взех го, защото беше богат. Каза ми, че може да живея с него. Служих на свекърва, на свекър, много хубаво служих, но после ми дотегна, изгубих смисъла на живота. Сега търся един мъж, когото да обикна, че да съм готова всичко да посветя на него. Да се пожертвам“ – разправя ми. Казвам: „Има един.“ „Къде е?“ Рекох: „Друг път, като дойдеш, ще ти кажа.“ Казва: „Ще бъда ли щастлива?“ „При сегашните условия не можеш да бъдеш щастлива.“ Другата и тя седи, и на нея казвам: „И ти ли искаш да бъдеш щастлива? – Казвам им: – И двете вие се различавате, както ви гледам. Първата, ти си, която ходиш по планините, блъскаш се по камъните. А ти втората, искаш да гадеш тон на водата. Ходиш, разправяш се къде да текат реките. Все кусурите търсиш. – Казвам: – Ти оставяш мъжа си по причина, че две жени сте причина за твоя развод.“ „Как? Още една жена има там! Той обичаше майка си повече. Аз се поставих – или майка си, или мене. Като видях, че обича майка си повече,

казвам, хайде да си върви, пък аз се обидих.“ Е, две жени, майката и снахата, делят сина. Най-после синът взема страната на майка си и туй става причина за развод.

По някой път вие не можете да живеете с Господа. Влюбихте се в света, пък сте се влюбихте и в Господа. И сега не знаете кому да служите. Едновременно на света да служите и на Господа да служите, не може. Искате и на Господа да угодите, и на света да угодите. Някой път искате на себе си да угодите. От тия неща искам да изведа едно съответствие. Погрешката, която ние правим, е в нашето схващане. Светът е един резултат на разумни същества, които са живели и са създали нещата. Ние се влюбваме в тях. Запример някой човек се влюби в една картина. Искане да я открадне. Казва: „Обикнах тази картина.“ Чудни са хората, когато ми говорят за велики художници. Нацапал платното, казва: „Гениална работа!“

Казвам, няма никаква гениалност тук, в платното, нацапаното платно. Аз като говоря така, онези които са художници, ще се обидят. И аз съм художник. Аз съм художник. По-добър художник от мене няма. И аз зная да цапам. Аз, като рисувам една картина, казвам – нищо не е. Аз като видя залеза и изгрева на слънцето, всякога ме превъзхождат. Един изгрев превъзхожда една моя картина. Един залез превъзхожда моята картина. Както и да рисувам, аз не мога да въплътя тази реалност. Няма живот картината. То е само едно състояние нарисувано. На един човек само едно състояние може да му дадеш. А в природата не може да имаш два момента еднакви. В един човек не може да намериш две състояния еднакви. Мени се лицето. Казвате, че познавате човека. Много мъчно е да познаеш човека. Вие като седите пет минути, този човек се е изменил. Вие даже не подозирате, че като сте седели пет минути, вие ставате тягостен на човека. Той от голяма учтивост ви търпи. Според мене

една визита от три минути е достатъчна. Сега забелязвам, някой, като дойде, три минути не може да се намести на стола. Пет минути, докато се реши да ми каже нещо, после пък ще разсъждава и ще го чакам десет минути, докато той започне. Това е губене на време, не е по английски. Времето е пари. Вие ще кажете: „Тогава какво да правя?“

Бог е вложил възможности за всичките души, които са събудени, за един отличен и щастлив живот. Но отсега трябва да се турят основите, градеж трябва да се тури. Щастието за бъдеще е проект. Временно сега може. Хубостта на една картина не е там, както хората виждат. Аз виждам красотата на картината другаде. Има разни художници, гениални художници. Красотата на картината не седи в онова, което художникът е нарисувал. Този художник от себе си внесъл нещо на платното. Един художник е нарисувал една картина и друг рисува картина, но единият е вложил нещо живо в тази картина, чувства се, че има нещо вложено в картината. И туй е, което ние наричаме вдъхновение. Когато един художник рисува без вдъхновение, неговите картини мязат на гървени картини. Има картини, като се приближиш, нещо лъха от тях.

Тъй и в живота. Приближиш се при един човек, излиза нещо, лъха те нещо хубаво. Приближиш се при друг, някаква студенина чувстваш. Всеки човек се оценява от това, което е вложено в него. Когато ние се обръщаме да мислим заради него, той влага нещо. Ако един човек обичаме, туй показва, че той възприема нещо повече от Бога. Казваме – Господ го дал, Господ му го дал. Не, той отваря душата си, той отваря сърцето си повече. Ако един човек е по-добър от мене, аз виждам, той отваря душата си по-добре от мен. И своето сърце отваря по-добре към Бога. Повече разбира – такъв е законът. Ако имате един по-голям прозорец, повече светлина ще влезе. Ние казваме, че

вие прогресирате. Прогресът изисква момент след момент да разширявате вашите прозорци – микроскопически, десет милиметра, част от милиметъра. Да има едно малко увеличаване. Не със сантиметри да увеличавате. Но всеки ден прозорецът на вашата душа да увеличавате. То е прогрес. Прозорецът на вашия ум да увеличавате. Туй ще окаже внимание във вашите възгледи. Вие трябва да имате все нови и нови схващания. Ако вие се ограничите в туй, което сега имате, и тъй останете след десет години. Цитира някой: „Бог толкоз възлюби света.“

Да видим в какво седи любовта. Снощи аз четох от Библията, казвам, чакай да видя какво ще ми се падне. И какво ми се падна? Сега и ми казва някой: „Един на коя страница, хиляда и деветдесет и седма, ще четеш петнайсетия стих.“ Отварям, чета: „Бог толкоз възлюби света, че даде своя Син Единороднаго, за да не погине, който вярва в него, но да има живот вечен!“

Казвам, синът то е външното проявление, в което любовта се проявява. Един модел заради мене е. Един модел е едно изгряващо слънце, което трябва да нарисувам в себе си. Та казвам, туй, което той оставя във вас, всеки ден разширявайте вашите прозорци. И бъдете творители на любовта.

Правете волята Божия. Някои от вас имате дългове. Плащайте. Плащайте по един грош, но плащайте. Аз зная хора, които не плащат. Казват, срамота е по един лев да плащаме. Направил си погрешка, извини се. Не плащайте всичкото. Вие седите тук с години, искате да влезете в Царството Божие. Никой не може да влезе в Царството Божие, който не се е издължил. То е първата страна. После не само да се изплатиш. След като се изплатиш, ще жертваш. Никой от вас не жертва. Всеки ден, след като изплатиш дълга, ще кажеш: „Днес толкова внасям за Господа.“ Утре кажеш пак. За вас е туй – внасяйте. Ти седиш, мислиш как да станеш добър. Аз съм практикувал първия начин. Никакъв ре-

зултат не съм имал. Практикувал съм и втория начин, и не е имало изключение. Плащайте, плащайте. Щом дойде да плащате, имај желание да платиш дълга си. Един грош да е, то е добро начинание. Един лев да е, то е добро начинание. Може да имаш да даваш сто лева, дай един лев, утре ще дагеш друг. Всякога имај в ума си идеята да даваш. Казвам, по какво ще се отличим ние от света? Всеки път направим доброто. Направи една малка услуга, която можеш да направиш – най-малкото, микроскопическо добро, направи го. Тогава, ако вървите по този път, щом се обърнете към Господа, той ще ви слуша.

Аз казвам какво Господ иска от нас, не какво аз искам от вас. Аз ако искам, ще го искам от себе си. Аз не мога да искам, понеже нищо не съм ви дал. Аз нямам нищо. Но ви казвам, щом имате да плащате, то е дългът към Господа. Щом имате да вземате, то е пак дълг към Господа, който той прибира. Когато имате да плащате и когато имате да прибирате, то е все дълг. За да бъдат сметките ви правилни, е хубаво, ако вие давате любовта си само на онзи, който ви обича. Какво повече правите от светските хора? Христос казва: „Ако любите онези, които ви любят, значи малка е любовта ви.“ Но все таки една малка част от любовта си да дагеш и на онези, които не са толкова благоприятни.

Та казвам сега, не изведнъж да станете светии. Не, аз зная как се става светия. Запример вие някой път, като ме гледате, вие ме гледате като светия. Аз ни най-малко не съм светия. Аз не съм нито модерен светия, нито от старовременните светии. Нито пък имам желание да бъда светия. То значи да нямам разбиране. Аз бих желал всичките хора да станат светии. Аз на всички мога да помогна да станат светии, без аз да стана светия. Като станат всички светии, мен ми е приятно. Аз съм богат, без да имам някакво богатство. Как ще разрешите това? Но казвам, преди всич-

ко трябва да станете светии, то е хубаво. В този живот няма по-хубаво нещо – да станеш светия. Ще обърнеш вниманието на всички хора, уважение, ядене, пиене, дрехи, слава, пари. Той, светията, накъдето да се обърне, всичко има. Един ден туй положение ще ви дотегне, ще напуснете вашето светийство. Ще си вземете кривака и ще идете да пасете овците. И считате, че сте се освободили от вашето светийство. Ако ви дам второто за идеал, първото трябва да бъде постигнато. То е хубавото, красивото. Това е едно състояние, което трябва да разбирате. Ти не можеш да се освободиш от първото светийство, докато не го разбереш, и второто не можеш да приемеш.

И казва сега в тази глава Бог – онези, които го обичат и изпълняват закона му, ще имат всичките неговии благословения. Желая сега всички, които ме слушате, да вземете и да изплащате дълга си. И отдето имате да вземате, по който и да е начин – все по един начин ще го вземеш. Казва: „По кой начин?“ По който начин давате. На физическото поле, щом гоидете до вашето сърце, нека сърцето ви бъде чисто, умът ви да бъде светъл. Тия са неща, с които може съвременните хора да служат. Да обичаме Бога, понеже сме накрая на една епоха. Тия неща трябва да ги разбирате. Сега аз не искам, като ви говоря тази беседа, да кажете, че сте закъснели. Не сте закъснели, но с отлагането ще закъснете. Вие, като отлагате, ще закъснете. Не отлагайте онова, което днес може да направите. Днешният ден спасява положението.

За мен днешният ден е важен за вас. Не отлагайте онова, което може днес да направите, понеже то решава вашата съдба. Какво ще бъде утре, то е друг въпрос. Днешният ден за мене е определен и за вас е определен. Ако използвате днешния ден, утрешният ден ще се определи от днешния.

Казвам, днес не се изисква много от вас. Много малко се изисква. Ако го направите, тъй ще ви тръг-

не. Ще ви тръгне тъй, както когато някой параход някъде се залости и ако го теглите и се помръдне – има надежда да го изтеглят. Ако не се помръдне, няма надежда. Всеки ден да се помръдва по малко, да показва, че не е залостен. И тогава ще ви препоръчам за днешния ден послушание и изпълнение волята Божия – важат повече, отколкото вашата любов.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и трето утринно слово
16 юни 1935 г., неделя, 5–6.22 часа
София – Изгрев*

ГОСПОД В НАС, И НИЕ В НЕГО

Размишление – 2 минути

„Отче наш“

„91. псалом“

„Молитва на Царството“

„Добрата молитва“

Първа глава от Йеремия

„Духът Божи“

Има известни положения в живота, които човек може да ги разбира само когато ги опитва. Тъй, ти не можеш да разбереш колко е вкусен хлябът, ако не го опитаеш. Ако само ти разправят отвън тебе и ти само го гледаш отвън, може да предполагаеш, може да мислиш, но няма да имаш една ясна представа за вкуса на хляба. По някой път погрешката в живота произтича, но има неща, които не са проверени. Те са казани само, но не са опитани.

Сега пророкът опитва, то не е нова постановка. Мъчно може да разберете положението на пророка. Всеки може да каже, че ти говори Господ. Но да ти говори Господ, е едно, а да ти говори и да те тури на известен пост, да имаш отговорност, е друго. Представете си, че един човек го поставят за учител, а той не разбира предмета, който трябва да преподава. Какво ще каже той на учениците? Той носи името учител и се намира в трудно положение. Казва: „Трудна е тази работа, нищо не разбирам.“ Представете си, казват – има лъж-

ливи пророци, има и лъжливи учители. Кои е лъжлив учител? Който е взел едно място и предмета, който да преподава, не го знае. И ще се принуди тогава да лъже. Запример кога човек лъже? Когато не е свършил една работа и го попитат: „Свърши ли работата?“ „Да, свърших“ – казва. Има да дава пари някому и не ги дава, питат го: „Плати ли?“ „Платих.“ Лъжата е готова вече. Сега може да му кажат: „Не лъжи.“ Но какво нещо е лъжата? Човек трябва да опита лъжата, да знае какво нещо е лъжата. Че и лъжата сама по себе си какво е? Може да кажете, че няма лъжа или че няма истина. Може човек да отрече едно нещо, но неща, които ги опитваш, не можеш да ги отричаш.

Допуснете, че вас ви се счупи кракът, кажат ти: „Ходи.“ „Е, не мога.“ Едно от двете. Като речеш да ходиш, боли те, а ти искаш да прикриеш болката си. Някой човек иска да прикрие болката си, преструва се, че не го боли, а то боли. Някакво чувство има в него, което го застава да се преструва. Срамува се. Каже, че го боли коремът. Има и други, нищо не го боли, а той се представя, че го боли. Два вида преструвки има. Едната преструвка, че когато те боли коремът, ти се представяш, че не те боли. Другата преструвка – когато не те боли коремът, ти се представяш, че те боли. Питам, вътрешните побуждения какви са? Сега някой път и вие се представяте повече от това, което сте. Едното наричат скромност. Казва: „Аз не съм толкова праведен човек.“ Другият иска да се покаже, че е много честен, много добър. Те са относителни неща. Според мене важното в дадения случай е човек да е добър. Като направил едно добро, добър си. Като направил едно зло, лош си. Мярката не е онова, което мислим в даден случай, не онуй, което повярва, онова, което чувства. То е реалното. Сега то е конкретното. Добро. Онази философия, която служи за развитието на човека. При развитието на човека ти има да изходиш дълъг път. Трябва да знаеш колко си изходил, де се

намираш и колко ти остава да вървиш. Другояче ти се намираш в едно заблуждение. Казва: „Малко ми оставаше, няколко часа.“ Минава се ден, два, тия часове са много дълги. Ти нямаш ясна представа за пътя. Ти си представяш, че този път скоро ще изминеш. Сега много пъти вие си представяте, че като влезете в живота, мислите, че всичко сте научили, всичко знаете. Не. Или питат кой е християнин.

Говорите кръг и окръжност. Вчера слушам един учител от провинцията, казва, че учениците нямали ясна представа за кръг и окръжност. Даже и някои от вас, възрастните, не знаете каква е разликата между кръг и окръжност. Сега проста работа е тази. Едното е съдържание, а другото е без съдържание. Или аз турям едното понятие – шише с дъно, а другото понятие е шише без дъно. Ще каже някой – това е все едно. Едното е шише, но с дъно и като се сипе вода в него, тя се задържа, а другото е шише без дъно – като сипеш вода в него, тя не се задържа. И сега казват – кръг и окръжност все едно. Те като представяха какво е кръг, аз веднага превеждам в себе си. Казвам, едното понятие е шише с дъно, а другото понятие е шише без дъно. И тогава изваждам практическото приложение: в едното – без дъно, нищо не може да задържиш, а в другото – може да задържиш. При известни условия предпочитам да задържа шишето с дъно, а при други условия обичам да задържа шишето без дъно. Хубаво, онези клонци, от които се прави канализация, с дъно ли са? Когато ти правиш една канализация, това са все шишета, които отпред и отзад са все без дъна. Едното е ограничено понятие. Сега трябва да знаете какво нещо е кръг и какво нещо е окръжност. Някой път човек може да се забърка.

Та казвам, в понятията на живота стават по някой път преплитания. Ако вземете, малко хора има християни. Сега ти вярваш в Христа, значи си християнин. Тогава, ако вярваш във вълците, ти си вълк. Ако

вярваш в мечките, ти си мечка. Защото и като вярваш в Христа, ти си християнин. Значи в каквото вярваш, такъв си. Но то е криво понятие. Да вярваш в Христа, ни най-малко не значи, че си християнин. Защото, за да си християнин, ти трябва да си роден от някоя майка християнка, от някой баща християнин. Да носиш кръвта и учението на името Христово. Сега туй се нарича, това са схоластически разисквания, които спъват света. Кой е християнин и кой не е християнин? Да вземем, кое верую е правилно? Мене ми дават няколко вида захар. Една захар е на бучки, има четири-пет вида захар. Опитвам коя захар е по-сладка? Вземам сто грама вода, турям в четири-пет чаши вода по една бучка от всичките видове захар и опитвам коя вода е по-сладка. И която е по-сладка, тази захар е по-силна. И в която захар сладчината е по-сладка, захарта е по-сладка. Правя си един опит за качества на захарта и силата, която тя съдържа. И нашето верую всякога се опитва от външните обстоятелства. Говори се за изпитанията в живота. Тия изпитания имат едно практическо приложение – да те опитат каква е силата на твоеото верую. Ако във време на голямо изпитание ти се поколебаш в онова, което вярваш, слаба ти е вярата. Представете си сега, че ти си един християнин, вярваш в Христа, казваш: „Господ промишлява.“ Но тъй си мислиш. Ти си в гората, в торбата няма нито трошица хляб, някъде си останал, няма и други села наоколо, два гена си вървял, но нищо не си ял. Казваш: „С вяра човек може да си помогне.“ Но разколебаваш се, казваш: „Вяра, вяра, но от небето хлябът няма да падне.“ Откъде ще дойде хлябът? Ти се заблуждаваш, че хлябът само по един начин може да дойде. Ти си служиш с понятието, което хората дават.

Има един американец, писал една книга, ходил е в Индия може би преди трийсет и пет-четирийсет години да е било, а сега изнася фактите, изнася своите опитности. Пътувал той с един индус. Остават без

хляб. Единият индус, който минава между тях, казва само: „Колко хляб трябва?“ „Четири-пет хляба, такива европейски хлябове.“ И казва, че след един час ще имат вече този топъл хляб. Сега откъде е взет хлябът? От гората? Но топъл е хлябът и тъй по европейски е печен. Той ни разправя сам: „Аз не зная как е тази работа, но какъвто хляб ние искаме, и този индус ни доставя такъв хляб. По индуски начин, по европейски начин, но топъл хляб. Не видяхме ни фурна, но топъл биваше хлябът. Пита само колко хляба трябва. Толкова. И дава топли хлябове. Откъде? В гората някъде далеч, но носи хляб. Като го запитахме, той всякога мълчи, никога не казва. Хляб донася, но откъде го носи, какво прави, той все мълчи.“

Сега аз не коментирам, аз изнасям. Вие се чудите сега вярно ли е това, или не е вярно. Я е вярно, я не е вярно. Вярно е това, което аз опитвам. В дадения случай верни работи са това. Сега има други изяснения. Представете си, че имате един студен ден, всичката вода е замръзнала, но аз предсказвам, че утре вие ще имате вода. Питате: „Откъде?“ Аз разбирам, че утре във времето ще стане една промяна, в природата ще стане това. Такава топлина ще имате, трийсет и пет градуса. Всичко това ще се измени и водата ще потече, ще дойде отнякъде. Каквото предсказвах, и нещата стават.

Сега в какво се разбират предсказанията? Значи в природата има един закон, топлината разтопява леда. Или предсказвам на хората, казвам: „Вие утре няма да имате вода.“ Виждам, че времето ще се измени, ще имате трийсет и пет градуса под нулата, всичко ще бъде замръзнало.

Сега тия обяснения са частични. Има неща в живота, които не могат да се обяснят. Има неща в природата, които могат да станат, пък има неща, които не могат да станат. Сега допуснете, че двамата верующи се скарват, пет-шест години не искат да се

примирят. Питам, какви са побудителните причини за това? Имат едно верую, вярват в Христа, молят се, но не са изправили един към друг. Имат нещо затаено в сърцата си. Единият, като погледне другия в лицето, имат нещо лошо един към други. Пет-шест години молят се, но един с друг не се обичат. Питам сега, как е възможен такъв дуализъм вътре в човека. Чувстват, че вярват в Бога, а престъпват един закон. Казано е: „Обичай ближния си.“ А казва: „Не мога да го обичам сега.“ Не го обичам по единствената причина, че има нещо, с което той ме е оцетил. Може да е чисто от материален характер или от духовен характер, или от умствен характер, но има нещо, някаква малка причина. Може причината да е съществена и може да няма никаква същественост в нея.

И казвам сега, в разбирането всичките неща, които стават вътре в живота, те имат една вътрешна връзка. Ние казваме, че Господ е всесилен, а той се оплаква, че изоставил човек Бога, кадил на други богове. Сега по някой път вие мислите и казвате един на друг: „Ти правиш погрешка.“ Този път същият закон действа. Ти кадиш на други богове. Като правиш погрешки и не ги изправяш, може ли да бъдеш обичан от Бога? Не може да бъдеш обичан. Общото заключение е това. Някой път в живота ти ще бъдеш принуден да направиш нещо, което не искаш. Външни неща са. Представете си, че вие крайно обичате чистота. Не искате да се допрете до нищо цапнато, което да ви оцапа. Но представете си, че вие падаме във водата и до вас има една нечиста греда. Но в дадения случай вие се хващате до гредата, не ви е приятно, но се държите до нея.

Питам, защо се държите за гредата? Сега това е само за изяснение. В дадените условия ти казваш – да изгубиш живота си, е по-голямо зло, отколкото да опиташ лошата миризма на гредата. А да опиташ тази миризма, е по-малкото зло. Следователно, ти предпочитай едното зло пред другото. Кое е по-хубаво, да се

оставиш да се удавиш или да се хванеш за гредата? Да се хванеш за гредата, е по-хубаво. Ще излезеш навънка, ще се умиеш, но ще имаш една опитност. Тогава има известни положения, дето човек е заставен да направи неща, които нему не са приятни. Но туй е изключително, туй е по повърхността, то не е още съществено-то. Сега някой път ние се спираме върху тия несъществени неща. Хванал се той за гредата в морето – то е изключително условие. Но когато в естествения живот там море няма, но тебе те заставят да минеш някоя мъчнотия и ти се хванеш за тази греда, тогава положението седи другояче. Да допуснем, че ти си гладен, минаваш покрай една фурна, нямаш пари и си вземеш един хляб. Туй разбирам. И това е морето. Заставен си иначе да гладуваш, ти вземаш един самун, това е морето. Заставен си да се хванеш за гредата. Това го разбирам. Но когато ти нито си гладен, нито си гладувал и минаваш покрай една фурна и задигаш друг самун, и го носиш, ти не си в морето. Какви са подбудителните причини, които те заставят да вземеш хляба. Ти носиш този хляб и отиваш, продаваш го, търгуваш с него. Казваш – какво има от това, човекът трябва да спечели малко пари. Тогава, ако всички хора имат такъв прииом, какви ще бъдат отношенията на хората? Сега ние не виждаме практическото приложение. Казваш: „Какво има от това, че съм направил една погрешка?“

Сега да обясня как аз гледам на погрешките. Представете си, че аз имам една стълба, по която се качвам, но моята стълба е направена от скъпоценни неща. И всяко едно стъпало струва много скъпо. Доидат моите приятели и един задигне едно стъпало, казва: „Какво има от това, че съм взел едно стъпало?“ Доиде втори, трети и всеки задигне по едно стъпало. Питам, след като откъртите всичките тия стъпала, вие няма да може да се качите горе. Казваш: „Защо не мога да се кача?“ Защото стъпалата са откъртени. Това е една

мъчнотия и един ден ти ще дойдеш до същото положение. Ако речеш да се качиш, не можеш. Казваш: „Донесете стъпалата, които взехте.“ Та и ние по някой път изваждаме тия стъпала. Аз така представлявам, сами затваряме пътя за Господа. Господ си има една стълба, та този задигнал едно стъпало, онзи задигнал едно стъпало. Та Господ казва: „Донесете всички стъпала.“ И трябва да донесете тези стъпала, за да може да се качите при Господа. Според мене това е покаяние. Всички извадени стъпала да ги донесеш, та да може да се качиш при Господа. Пък ако не идеш при него, той няма да те слуша. Той казва: „Донеси стъпалата при мене и се качи да кажеш какво искаш.“ Те стъпалата нито се ядат, нито се пият. Но стъпалото е едно условие, за да може да постигнеш това, което искаш – да може да се качиш.

Та в живота често малките грешки ви спъват да прогресирате. Аз се чудя много, някои питат за неща, които досега трябваше да ги знаете. Аз гледам по някой път постройките какви са. По някой път наблюдавам какъв е човешкият характер. Майстор голям работи някъде, виждам, по един милиметър има междина оставена. Казва: „Няма нищо, малко маджун ще туриш там, ще се затвори междината.“ Казвам: „Там трябваше да го споиш тъй хубаво, че да няма нужда от маджун. Вътре трябва да се спои.“ Та често този закон на тия междини ги има и във вашия живот. Вашият живот е пълен само с междини, някъде един милиметър, някъде два, три, навсякъде междини има. А природата не търпи междини. Тя като дойде и види тези междини, навъси се. В нея има един вид заваряване. Даже и заваряването не обича. Не само че не оставя междини, споява ги, заварява ги. Но маджун да тури между две дървета, те се спояват. Сега идеята не е ясна. Понеже в материалния свят тези предмети не са така чувствителни. Ти спояваш две дървета, те нямат съзнание, те казват: „За нас е безразлично, какво-

то и да туриш, няма да се знае.“ Те го носят, нямат съзнание. Но между две разумни същества, за да се образува една спойка, и с маджун не става тази работа. Ти може да си туриш маджун, ти може да туриш една изкуствена спойка, това не е спойка. Ти може да си туриш един изкуствен крак, но този изкуствен крак не може да функционира както онзи, който природата ти е дала. Ти като стъпиш, знаеш, че това е нещо съвсем посторонно. Ти от немай-къде носиш този крак. Ти с крака не може да чувстваш. Чувстваш нещо, от немай-къде го носиш. След като си ходил на война и са те осакатили, държавата ще ти тури един изкуствен крак и ще ти даде един гергьовски кръст – Кръст за храброст. И затова, че си изгубил крака си, ти минаваш за един герой, който ходил да се сражава за отечеството си. Тия хора се бият, търсят всичките свои права и няма досега нито един свободен. И от осем хиляди години се проповядва за спасение и хората все още не са спасени. Тази работа аз я уподобявам на следното.

Всичките съвременни проповедници аз ги представям, които носят книжни хлябове и на публиката навсякъде дават. На този дадат един самун, хлябовете са много хубави, но са книжни, не се ядат. Туй е проповедта. Проповедникът тъй казва – книжните са поледи, но книжният хляб, колко ще тежи той, леко се носи. Той не тежи толкова, колкото другите, и лесно се носи. Аз може да нося двеста, треста, четиристотин, петстотин книжни хлябове, но книжни са тия хлябове. Но от същинските хлябове петстотин на гърба си едва може да ги дигна, а книжните мога да ги нося на гърба си, и те няма да тежат толкова. Тъй щото практично е, хиляда хляба може да носиш на гърба си, но не е практично в живота.

Та казвам сега, вие разбирате някои неща точно така, както аз ги разбирам, а се представяте, че не ги разбирате. Има неща, които трябва да разбирате точно тъй, както аз ги разбирам. Вие разбирате болките,

тъй както аз ги разбирам. След като ви ударят, вие чувствате болките точно така, както аз ги чувствам. Като ви кажат една хубава нежна дума, вие мислите по същия начин. След като ви нахранят, пак като мене разбирате. Има неща, които имат едно и също разбирателство, но има неща, които в разбирането се различават. На едно дете, ако му дадете една философска книга, ще има едно разбиране, ако дадете тази книга на един мъдрец, той ще има друго разбиране. Ако дадете една хубава картина на едно дете, то ще я погледне тъй и ще я остави, но ако дадете тази картина на един възрастен човек, любител на художеството, той ще оцени тази картина.

Та казвам сега, от какво зависи прогресът на човека? Прогресът на човека зависи от много малко нещо. Ти всякога трябва да употребиш най-добрия хляб, пресния хляб. Здравето на човека зависи от хляба, от храната, от елементите на храната. Здравето на човека зависи от водата, който пие от чистата вода, зависи от чистия въздух, който възприема. Сега вие ще направите един превод. В духовно отношение вашето здраве на ума ви зависи от вашата мисъл и колкото мисълта ви е по-чиста, умът ви е по-здрав. Здравето на сърцето ви зависи от чистотата на вашите желания и колкото желанията ви са по-чисти, сърцето ви е по-здро. Здравето на тялото ви зависи от здравето на вашите постъпки. Колкото постъпките са по-чисти, толкова волята е по-здрава. Един морал има. И после в живота всеки ден трябва да се втичва. Имайте предвид това. Не се забавлявайте само да повтаряте неща, които преди хиляди години са казани. Има една българска поговорка, българите казват: „Преклонена глава сабя не я сече“. Че онзи, който е написал тази поговорка, не е вярно това. Все преклонените глави ги секат. Онзи, когото ще секат, му казват: „Преклони си главата.“ И я отрязват. Преклонена глава сабя я сече. И даже онзи, който иска да отсече едно дърво,

първо ще го наведе и после го сече. А в приказките казват – не се секаш. Е, какво ще разберете вие? Глава, която се прекланя, сабя не я сече. А който се прекланя, сабя я сече. Или другояче казано, глава, която е близо до сабята, сабята я сече. А глава, която е далече от сабята, сабята не я сече. Превод трябва да се прави. Казват – преклонената глава.

Питам, този, който е казал това, той е искал да каже друго, той е скрил нещо. Вложил, че отстъпчивият човек не го посрещат мъчнотии. Отстъпчив трябва да бъдеш. Да кажем, иде цяло едно море. Ти отстъпваш, бягаш и се качваш на високия връх. Значи отстъпваш. Далеч си вече. Преклонена глава. Ти мислиш, че който иде със сабята, само като си преклониш главата, тогава сабята не я сече. А, не. Онзи, който иде със сабята, ти ще офейкаш, ще бъдеш на един километър разстояние далеч от него. Като видиш, че онзи, който иде с оръжието против тебе, ти трябва да бъдеш далеч на половин, на един километър разстояние. Но ако разбираш, че само като си наведеш главата, той нищо няма да ти направи, това може само ако е някой благороден човек, тогава няма да ти направи нищо. Но ако е един от тия харамиите, той ще каже, че преклонените глави ги засяга неговата сабя.

Да гоидем сега до същественото. Казва пророкът, Бог му казва, аз те поставих, него го поставил на едно трудно положение: „Който ще воюват против тебе, няма да успеят, няма да те превъзможат, защото аз ще бъда с тебе.“ Сега всички въобще мислим, че като дойде да вървим по стъпките на Бога, по неговото учение, всичко ще ни тръгне така по мед и масло. Ние се намираме в положението на оралото. Като тръгнеш в Господа, ще се впрезнат воловете, а ти ще вървиш подир тях, трябва да цапаш тази земя. И тогава ще имаш положението, че разбираш, че си орал тази земя. Трябва да я ореш. После, ако ви попитат за вашето верую: „Е, в какво ти вярваш?“ Много наши, ко-

ито вярват, питат как. Аз какво проповядвам? Пита един: „Ти в какво вярваш?“ Казвам, точно в туй, в което ти вярваш. „Ама че ти знаеш ли?“ „Да, твоеото верую аз го зная, е много хубаво.“ „Че отде го знаеш?“ Няма какво да се спорим. Ако му река, че моето верую се различава, вече спор ще има. И казвам: „В каквото ти вярваш.“ Аз зная в какво ти вярваш. Ти обичаш хляба, после обичаш хубавото ядене. И аз обичам хубавото ядене. Ти обичаш да имаш много добра майка, и аз обичам да имам много добра майка. Ти обичаш да имаш един богат баща, и аз обичам да имам силен баща. Точно в каквото ти вярваш, и аз в това вярвам. После казвам, ти не обичаш да те лъжат, пък и аз не обичам да ме лъжат. Ти обичаш, където отидеш, да те посрещат, и аз обичам същото. Все същото. Ти не обичаш да боледуваш, и аз не обичам да боледувам. Ти обичаш да имаш къща и всичко да бъде наред. И аз обичам същото. Тъй, конкретни работи са това. „Ама твоеото верую е за Бога.“ Точно такова е моето верую, както твоеото. Защото за Бога ние имаме понятие такова, всеки ще каже: „Ние сме създадени по образ и подобие на Бога.“ Както и да е, че е образ и подобие, така е. Каквото съм аз, такъв е и Господ. И какъвто е Господ, такъв съм и аз.

Тогава другото положение. Казват, че човек съгрешава. Кога греша човек? Когато не е подобен на Господ. И щом е подобен на Господа, тогава не греша. Щом не си подобен, ти грешаш. Тогава в какво седи грехът? Щом си подобен на Бога, грях няма. Щом не си подобен по образ и подобие, ти грешаш. Щом вършиш каквото Господ върши, ти не грешаш. Щом не вършиш каквото Господ върши, ти грешаш. Там е всичкото. Питат в какво седи. Дотогава, докато ти правиш каквото Господ прави, ти не си грешен. Щом моето верую питаш, в какво вярвам, какво нещо е Господ... Аз този въпрос не го питам. Но аз правя всичко онова, което Господ прави. Че как може да го правиш? Тъй. Каквото

Господ прави, и аз го правя. Тъй се ди животът. И каквото мисли Господ, това мисля и аз. И каквото е намислил да направи Господ някъде, това мисля и аз. Като е намислил Господ да направи някому добро, и аз мисля да го направя. Какво нещо е моралът? Щом почна аз да казвам: „Е, аз съм слаб човек, той е Господ, пък аз съм човек“ – ти си вече на кривия път. Казва: „Аз не мисля така.“ Ако кракът започне да мисли, че той не може да ходи, че той иска да се отдели от мене, иска да стане самостоятелен, на крив път съм. Той е на кривия път. Дотогава, докато кракът се държи с мене и каквото аз желая и кракът ми го желае, иска да го направи, ние сме приятели. Ако ръката ми прави, каквото аз искам, и тя иска, тя е ръка. Когато ръката не иска това, което искам, тази ръка е в противоречие с мене. Кой е правият морал? Онова, което Бог иска от тебе в даден случай, ти трябва да го направиш. Ти си в правия път тогава. Тогава всички блага на живота зависят от тази връзка, която, ако ти имаш тази връзка, ти всичко можеш да имаш.

Сега вие се намирате в града, искате да имате една висока служба и мислите, че най-високата служба е най-важното в дадения случай. То е най-важното в дадения случай. То е важно. Аз бих разсъждавал така. Ти искаш да имаш най-високата служба в една държава. Тя е временна. Но представете си, че вие сте един екскурзиант, имате най-високата служба в България, но се заблудите някъде в планината и оставате там четири-пет дена. Питам, твоята най-висока служба в България какво ще ти помогне? Ще ти коства и живота. И най-високото положение не е да имаш най-високия пост, а като се намериш в планината, да имаш знанието, да може в дадения случай да си намериш пътя и да може хлябът да ти дойде навреме. Не да умреш гладен. То е най-високата служба, да знаеш как да си доставиш хляба. Сега да ви преведа. Ако ти имаш известни мъчнотии в живота си и не можеш да се спра-

виш с тях, питам, какво те ползва твоят висок пост? Ти вярваш, че имаш едно право верую, че Христос е дошъл да спаси света. Ти вярваш, че имаш опитност на светииите, но в своята мъчнотия, която имаш, ти не можеш да се справиш в дадения случай, не можеш да си помогнеш в дадения случай. Да ви наведе на едно изяснение, къде сеги мъчнотията.

Вързали едного с едно въже, но той мисли, че туй въже е целокупно. Опитва се да го скъса – не може, няма и нож, има само една малка иглица. Казва: „Тази малка иглица защо ми е?“ Минава един добър човек покрай него и иска да му даде един урок. Казва вързаният: „Отвържи ме.“ „Не мога да те отвържа, не ми е позволено, но ще ти кажа един начин, по който можеш да се отвържеш. Туй въже е направено от хиляди малки нишки. Трябва да си извадиш малката игла и нишка по нишка ще ги късаш.“ „Ама ще умра.“ „Няма да умираш. Един-два дена ще късаш нишките, аз отивам пак на работа, а подир два дена пак ще се върна и ще видя работата. Да късаш нишките сега.“

Големите мъчнотии, те са направени все от малки нишки. Вие не искате да се освободите от тях. Ще късате конец по конец, четири-пет хиляди конци има, ще ги скъсате и ще се освободите от тази мъчнотия.

Сега туй е външната страна. Туй е една работа на безлюбие. И така е поставен животът, когато няма любов. Защото, ако няма любов, щом има някакви мъчнотии в света, има известно различие. „Ние не вървим по Божествения път, ние сме се отклонили и вследствие на това има едно противоречие. Ако сме вървели по пътя на любовта, тия противоречия няма да ги има. Щеше да има други противоречия от по-лек характер, които по-лесно могат да се разрешат. Та казвам, докато ние влезем в пътя на Божествената любов, в която работите се разрешават по-лесно. И сега някой път ние се нуждаем другите хора да разрешат вашите въпроси. Допуснете сега, ако аз ще ви употреба един пример,

други, трети, четвърти, какво ще ви ползва вас това? Вие имате нужда от пари сега. Мнозина от вас, след като ме слушате, отивате вкъщи, хляб нямате там. Казвате: „Хубаво проповядва, учението е хубаво, да вярват хората в Господ, добър е Господ, но хляб, хляб трябва.“ Че важното е там. Да имаш едно верую, при което само като помислиш, и топлият хляб да дойде при тебе. И онези, на които пресният самун е дошъл, той никога не трябва да каже, че той има един пресен самун. Защото, щом каже, то е тщеславие у него. У българите запример аз съм наблюдавал, той обича много да тропа. А тропането за мен, който много тропам, е човек много тщеславен. Българинът е много тщеславен. Той, като започва в началото нещо, много тропам, че всички да го чуят. Тъй, като някой стражар, да го видят всички. Или у турците има тези названти, той отдалеч тропам, да го чуват, а то е тщеславие – ако има крадци, не иска да ги хване, а само да ги сплаши да бягат. И онези крадци да бягат, да ги сплаши иска той. Да ги застава да бягат, да не си съставя беля на главата, без да се кара с тях. А ги предупреждава да бягат само. Казва: „Аз не искам да те давам под съд, а – казва – като минавам, подигре ми можеш да извикаш и да избираш друго направление, а аз като вървя, да те няма там.“

Та сега всички, които много се оплаквате, много тщеславни сте. И досега толкова тщеславни хора не съм видял. Кой как мине, все ще ми разправи за опитностите си, та съм пострадал, та ще разправя как гладувал, та какво минал, та къде отишъл, но не го приели, та какво безобразие е това. Туй е тщеславие според мене. Не те приели, нищо повече. Че не те приели, запиши си го в книгата. Като дойде, четете ми същия урок, който той ти е дал. Нищо повече. Замълчи си. Същия урок ми четат. Аз запример съм превел един пример, ама вие не сте го приложили.

Един цар искал да опита своите хора доколко те са справедливи и могат да управляват народа. Той дал

властта си на десет души министри тайни и заминал. После инкогнито дошъл да ги опита как управляват. Станал един просяк и отишъл при първия министър. Той му дал една съдрана шапка. Той приел шапката и отишъл при втория министър. Той му дал едно парче хляб сух, той го турил в торбата. И най-после връща се царят и дава обявление, че царят вика своите министри на угощение, на банкет да ги дарява за доброто угощение. Приготовлява угощение и каквото е дал първият министър, туря му го за подарък, вторият и всичките подред. Та един ден Христос като дойде, ще има едно угощение, дето всеки ще има точно това, което той е дал, което вие сте дали. Казва: „Какво ще даде?“ Точно това, което вие дадохте.

Та казвам сега, истинското служене сега в това, да извършим волята Божия, да влезем в мисълта, да извършим онова, което Бог изисква от нас. То не е много. В дадения случай аз трябва да извърша това, което Бог изисква от мен. То не е много. В дадения случай аз трябва да извърша точно онова, което Бог изисква. Сега казвате: „Отде да го знам.“ Всеки трябва да знае какво Господ изисква. Ако вашият господар ви изпрати да дадете нещо на някой беден човек, няма ли да знаете какво да му дадете? Даде ви той хиляда лева, вие давате деветстотин лева, а за себе си задържате сто лева. И ги туряте в джеба. Това не е извършване на волята Божия. Когато вършиш волята Божия, за себе си не мисли. Защо? Понеже за тебе други ще мислят. Дотогава, докато ти мислиш за себе си, ти не вървиш по правия път. Като не мислиш за себе си, другите ще мислят за тебе. Мъчно ще разберете това, но такъв е законът в природата. Малкото дете мисли ли за себе си? Не, не мисли, майката мисли за него. Щом то почне да мисли за себе си, майката го вече изоставя. Докато детето уповава на майката, тя се грижи за него. Когато детето стане самостоятелно и почне да разбира, майката казва: „Много доб-

ре, отсега ти ще се грижиш за себе си.“ Това дете може да плаче, но то може да се грижи вече за себе си. Дотогава, докато ние разчитаме на Бога, той се грижи за нас. Но щом ние почнем да мислим, той ни изоставя. Вземете и в природата, докато малката птичка мисли, че не може да се храни сама, майката я гледа. Щом израснат крилцата, и майката казва: „Сега можеш да се храниш само.“

Та понякога, когато вие се молите и нямате отговор на вашата молитва, трябва да знаете едно от двете – че или не знаете да се молите, или сте започнали вече да мислите сами за себе си. Господ казва: „Тази работа вие сами може да направите. Няма какво да се грижа за вас.“ По някой път ние искаме пари от Господа, мислите как да спечелите. Ако упоавате на Господа, парите пак ще дойдат, но по друг начин. Законът тук е друг. Докато вие искате пари от Господ, вашето съзнание не може да дойде. Тогава парите никога няма да дойдат. Когато Господ мисли да ви осигури, това е лесно. Има хора, които толкова са късметлии, че като минават някъде, всички искат да им дадат пари, а някои са толкова куцуз, че отгето мине, никой не иска да им даде нито пет пари. На някой човек Господ е готов да му служи, а на някои не иска да им услужи. Защо е така? Майката е готова за своето дете всичко да му услужи и да му даде, но като дойде го друго някое дете, тя не е готова да му услужи. Законът е същият. Туй дете напълно разчита на майка си, а чуждото е раздвоено, то не разчита на тази майка толкова, колкото на своята. Следствие на което нито детето не разполага с тази майка, нито тя го предразполага. Та казвах: „Господ дава, но в кошара не вкарва.“

Сега аз оставям тия учения настрана, те са разпокъсани. Според мене всичко в света представя разумна цел. Аз взимам за изяснение. Докато кракът е свързан с цялото тяло и мисли само да служи на тялото, той ще има всичката най-хубава храна и всичко ще

му е наредено. В който ден се откаже да служи на тялото, тогава той ще бъде поставен на нови страдания. Това е органическата страна на въпроса за мен. Та казвам сега, противоречията, които съществуват, вие трябва да намерите причината на тия противоречия. Да допуснем, че понякога вие чувствате, че хората не ви обичат. Аз бих желал да ми кажете, да ме осветлите как познавате, че хората не ви обичат. Казвате: „Аз чета това.“ Четеш го. Казвам, десният крак казва, че левият не го обича. Аз разсъждавам, значи левият крак не иска да носи от тежестта на тялото, не иска да помага на десния крак. Това е обяснението, когато казва десният крак, че левият не го обичал. Не го обича, защото не иска да му помогне. Като се подчини левият крак, десният крак казва: „Левият крак ме обича.“ Това е любов. След това десният крак казва на левия: „Искам да видя твоята любов.“ В дадения случай, ако левият крак не е разположен да носи товара на един човек, не през целия му живот, но само за един момент, това показва, че той не обича десния крак. Обаче, ако той е готов само за един момент да му помогне, тази обмяна е любов – любов в малките работи. Двата крака трябва взаимно да си помагат – като пренасят товара на тялото ту на единия, ту на другия крак. Един човек е скръбен, в дадения случай ти ще му вземеш скръбта, не всичката му скръб през деня, но само за малко време, за един момент само, докато заякне. А после пак ще си носи скръбта. Не му говори много, но кажи: „Твоята работа скоро ще се оправи, след три дни съвсем ще се оправи.“

Да ви приведа един пример. Има един начин, по който работите могат да се оправят. Не искам много да ви обяснявам. Един българин ми разправяше следния пример. Двама приятели живеели заедно в Америка. Единият от тях бил рационалист, той вярвал, че нещата стават тъй, както стават, а другият вярвал, че имало друг начин. Той бил мистик. Първият от двамата

приятели изпада в едно противоречие. Той отишъл да следва в Ню Йорк, но по едно време толкова загазил, че нямал нито пет пари. Трябвало му около сто долара да изплати дълговете. Трябвало да отиде някъде през лятото, но нямал нито пет пари за път. Той пише тогава на приятеля си: „Много пъти си ми казвал, че Господ помага, но не зная как. Имам да давам на училището, но нямам пари.“ Тогава другият му отговаря: „Когато получиш писмото ми, твоите работи ще се уредят. Ако не се уредят, пиши ми и аз ще ти пратя пари.“ Аз бях готов да му помогна, да изпълня Божиите работи. Затова отделих сто долара настрана, за да му помогна в случай на нужда. Минава се седмица, десет гена, приятелят мълчи. След две седмици се обажда с писмо и казва: „Не мисли заради мене. Вчерашният ден беше най-щастливият в живота ми. Стоте долари получих. Имам пари, не се грижи за мене.“ Отде му дойдоха парите, той не пише. И досега не зная това, но ето как стават работите. Благодарете се, че туй, което не знаете, в света е реално, а туй, което знаете, е нереално. Това, което не знаете как става, то е реално. В това, което не знаете, вие не може да се съмнявате. А в това, което знаете, вие всякога може да се съмнявате. Това е един контраст.

Та казвам, по някой път вие се отнасяте небрежно. Изгревчани често философстват и след дълги разсъждения казват: „Е, ще се оправят работите по някакъв начин.“ Тъй е, ще се оправят. Но има един разумен начин, по който могат да се оправят. Светът има един закон, според който най-малкото съмнение, което човек може да има в себе си, в своето съзнание, ражда най-голямата спънка. Аз съм забелязал това във всичките си наблюдения. Понякога най-малките колебания с години забавят работата. Но когато съмнението изчезне, когато колебанието изчезне, работите стават. При най-малкото колебание, при най-малкото съмнение, работите не стават. Минавам един ден пок-

рай бостана, гледам, нашият брат Ангел посадил осем-найсет-двайсет корена дини, но тъй хубави. Казвам: „Тази година ще има много дини.“ Но по този начин аз направих голяма пакост на тия дини. Като казах, че тия дини са много хубави, един приятел се влюбил в тях като в млада мома. Един ден той отишъл да ги прекопает, както правил това в тяхното село. Решил да тури пръст в средата, да им държи влага. Отивам след това, гледам, той осакатил ги дините. Виждам, че погрешката е моя. Аз трябваше да кажа на моя човек, че дините са много добри и да не ги бута. А той като чул, че дините са много хубави, рекъл да ги направи още по-хубави. След това го викам, да му правя бележка. Казвам: „Трябваше ли да буташ дините, да ги осакатиш? Ти се много престара.“

Казвам, не хвалете работите предварително. А този брат, като отишъл при дините, изпочупил листата им. Ама тъй правели в нашето село. Тъй правите, но сте осакатили нивите си. Този закон работи навсякъде. Щом помислите, че работите ви вървят много добре, непременно ще дойде някой да тури пръст отгоре. Щом туриш пръст, ще ги осакатиш. Сега да дойдем до практическото приложение. Това са странични работи, които нас не ни интересуват. Вие искате да имате един вътрешен прогрес, вътрешно разбиране. Във всинца ви има една голяма погрешка – много сте нетърпеливи. Ето във всеки седи нетърпението ви, всички много говорите. И аз говоря, но вие говорите десет пъти повече от мене. Аз говоря само докато съм на амвона, а вие през целия ден брътвите. Де кого срещна, все приказвате. С кого се срещнете, погледнете се малко както англичаните и си отминете. Срещат се в Лондон в една тясна улица един английски лорд със своя кабриолет и идат руски княз, но не могат да се разминат. Руснакът изважда вестник „Таймс“ и започва да го чете. Изчел го от кора до кора. След това англичанинът изпраща слугата си при руснака и

казва: „Моля, като прочетете вестника, да ми дадете и аз да го прочета.“ Така си изпитали търпението. След като прочел вестника, англичанинът като по-практичен казва: „Може ли сега да разменим кабриолетите си? Аз да се кача в твоя, а ти в моя и по такъв начин да разрешим въпроса?“

Казвам ви, на всинца ви трябва търпение. Направите една погрешка, вие бързате да я изправите. Не бързайте много. Направете едно добро, и с това ще изправите погрешката. А вие, като бързате да разправяте погрешката си, понакичвате я малко. Срещнал съм много българи, които, като разправят една своя опитност, винаги я понакичват. Всички обичат да украсяват. Някой разправя: „Аз бях на едно събрание, дето имаше петстотин души.“ Всъщност имало само сто души. Четиристотин преувеличил. След това продължава: „Всички слушаха с голямо внимание.“ Не е така. Няколко слушали, а другите спали. Според мене, аз считам, че слушат само онези хора, които изпълняват. Аз зная, че не ме слушат. Който слуша, той изпълнява още като излезе навън. В слушането трябва да се приложи законът на любовта. Господ казва на пророка: „Ако ние вършим неговата воля, той ще бъде всякога с нас.“ И въпросът може да се реши само тогава, когато ние сме с Господ. От всичко казано, две неща са важни. А останалото, което ви говорих, е забавление.

Важно е да бъдем ние с Господа и Господ да бъде с нас. Ти можеш да бъдеш с хляба и хлябът ще бъде с тебе. Така аз превеждам думите: да бъдеш при Господа. Да бъдеш при Господа, значи да бъдеш при хляба. А Господ да бъде при тебе, значи хлябът да бъде при тебе. Да бъдем при Господа, то е да сме при хляба. Да бъде Господ при нас, значи хлябът да е в нас. Щом хлябът е у нас, щом Господ е в нас, това значи да имаме вътрешна сила да може да функционираме. И Господ трябва да бъде при нас. Господ не може да бъде при нас, ако ние не сме при него. Първо ти ще бъдеш

при хляба, а след това хлябът ще бъде в тебе. Щом хлябът влезе в тебе, тогава ще се яви вътрешната сила, и тогава ще се разберем. Този закон работи във всичките полета: и във физическия свят, и в духовния свят, и в умствения свят. Приложението е навсякъде еднакво. Най-първо ти трябва да имаш една идея. Тази идея трябва да влезе вътре в тебе и след това да почнеш да работиш. Та сега не ви остава нищо друго освен да бъдете постоянно при Господа и Господ да бъде постоянно при вас.

Този е вътрешният смисъл на живота. Да няма прекъсвания. Понякога нуждите на живота и много други работи постоянно прекъсват съзнанието и отнемат онези правите отношения, следствие на което имате скърби, колебания, страдания, двоумения, недоволство, какви ли още неща не. Това е все прекъсване на естествените връзки. Ако имаме това естествено състояние, няма да имаме никакви противоречия. От всички тия противоречия ние остаряваме, погрозняваме, умираме. Какво ли не става с нас. Тези неща ще се избегнат само ако възстановим тази вътрешна пълна връзка, да бъдем постоянно с Господа и Господ да бъде постоянно с нас в своята пълнота. Този е пътът, по който вървим. Туй е приложението, което може да постигнем днес, може да постигнем утре, може да постигнем след десет и повече години, когато искаме. Когато приемем учението, ние ще имаме тази вътрешна опитност и животът ни ще бъде разрешен. Тогава ще знаеш какво нещо е живот. И тогава гумите на Христа „Това е живот вечен, да познаят тебе, единаго, истиннаго Бога“ ще ни бъдат ясни. Христос, който е изпратен на земята, това сме ние. Онзи, който го е изпратил, това е Бог. Бог е този при когото трябва да бъдем. И тогава можем да кажем „Това е живот вечен, да познаеш единаго, истиннаго Бога“. И тъй, да бъдем при Бога и Бог да бъде при нас. Да изпълняваме волята Божия и Бог да изпълнява волята чрез нас, това е сега приложението в живота.

Аз ще ви дам един план днес, да видим как ще го изпълните. Много противоречия имате, но няма какво да философствате. Цярът на тия противоречия е за пет пари. За този цяр можем да похарчим хиляди, хиляди, но нищо от това. Ние искаме да се изправят някои мъчнотии. Но не по човешки начин. Всеки иска да знае какво ще стане. Има един план, по който може да работите, на всинца ви може да се разправи, но сега не искам никой да ме пита за него. Ще ви дам един план, да видим колко души от вас могат да го изпълнят. У всинца ви трябва да има едно и също желание. И ако във всинца ви желанието е едно и също, това ще стане. Той е най-малкият план. Сега няма да ви го кажа, но в скоро време мисля да ви го кажа, та да тръгнат работите ви напред.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и четвърто утринно слово
23 юни 1935 г., неделя, 5–7.25 часа
София – Изгрев*

И ДО КРАЯ, КАКТО И В НАЧАЛОТО (Нищо няма да ви стане)

Размишление

„Отче наш“

„Пътят на живота“

„91. псалом“

„Молитва на Царството“

„Добрата молитва“

Втора глава от пророк Йеремия

Пророкът описва една история на миналото. Каква връзка може да има в прочетената глава на пророка, който е писал преди няколко хиляди години – хора, които са живели в такива времена, и вас, които живеете сега в една епоха на светлина. Може би вашите грехове не са такива, както греховете тогава на тези, които пророкът описва. Закон е вътре в природата: когато някой предмет или някое живо същество седи далече от тебе, ти нямаш никаква връзка, никакви отношения, ти не се интересуваш. Не знаеш нито доброто, нито злото на този предмет.

Допуснете, че във вас няма никакъв вкус. Вие не знаете какво нещо е същината на плодовете. Представете си, че живеете един живот като една риба във водата. Такова едно състояние. И вие може да имате известни понятия за ония всички процеси, с които се ползват съществата, които живеят във въздуха. Една риба даже не може да си въобразява някой път прес-

тѣпленията, че е крапа, че е яла. Никой не може да я осѣди, – няма такѣвъ закон – че е влязла в някоя градина и е яла плодове без позволение. Рибата може да бѣде осѣдена, че е глѣтнала някоя друга риба цяла. Това може да бѣде, глѣтат се рибите цели. Питам тогава, вие като си глѣтнете храната цяла, какви сте тогава? Като рибите. Или като бѣрзате в яденето си. Много хора има, които казват, че не им остава време да си глѣдат храната и бѣрзат да се нахранят. Туй е състоянието на рибите. Рибите не са се научили да си глѣдат храната. Туй изкуство на яденето те не го знаят.

Сега трябва да се вижда външната връзка. Има една философия на живота и малко хора има, които да се занимават с нея. Хората са заети с обикновени работи. Сегашните хора са заети с обикновени работи. Нямаш обуча, искаш да излезеш навънка, пък пътят не е гладък, е бодлив. Ти мислиш само за обучата. Или не си свикнал на слънцето, аристократ си, сега си изпаднал, трябва да идеш да работиш, после трябва ти една голяма, широка шапка, ако те грее слънцето, ще слънчасаш. Сега може мнозина от вас да говорят, че са жънали на полето. Но вие не знаете как жънат селяните. Вие седите въкъщи и казвате: „Колко е хубаво житото.“ Вие не сте били там. Някои от вас са били, но за много малко време, по четири, пет, шест, седем часа не сте били на нивата.

Казвам, хубаво ще бѣде някой път религиозните хора да жънат малко, четири-пет гена, да не забравят. Или пък е хубаво за религиозните хора по четири-пет гена да копаят. Някои са забравили това изкуство. Сега въпросът не е за жъненето. Има и женитба, жениш един момък. А думата жънене, садене на жито – българинът казва жънене за житото, а жени сина си, разбира друго – женитба. Жетва. Значи имаме жъне жито, жени сина си и има и друго – съществителното име жени. Та една дума не знаеш какво означава. Нивата ли се жени, синът ли се жени, или множествено число жени? Види се, ези-

кът не е много богат. Трябва една нова дума да се тури, която да означава жъне се нивата, жени се синът или те се женят. Вие не може да си представите, Господ дал цял един народ като индивид – Израил.

Тази Йерусалимска дъщеря коя е? Държи я отговорен. Един народ го държи отговорен като една мома. Вие същото имате. Какви са вашите отношения? Вие се готвите за невидимия свят или за Божествения свят, или очаквате добри дни, и по някой път се спъвате с ония противоречия, които се изпречват в живота ви, и не може да си обясните защо са дошли. Ако праведникът страда, има за какво да страда. И ако грешникът страда, и той има за какво да страда. Но причините не са едни и същи. И опитността, която грешникът има, и опитността, която праведният има, не са едни и същи. Ако праведникът страда и ако грешникът страда, те са две различни състояния. Грешникът страда и постоянно роптае. Често вие имате страдание и роптаете, казвате: „Това на мене ли се даде аз да страдам.“

Вие мислите, че сте праведни по Бога. Други от мене има по-големи грешници, не страдат. Аз пък, праведният човек, който по три пъти се моля на ден, и толкова страдания. Питам, ако човек се моли по три пъти на Бога, тази работа за Бога ли е, или за него? Аз се моля три пъти на ден, тази работа за Господ ли е, или за мене? Че аз ям три пъти на ден, тази работа за Господа ли е, или за мене? Заради мен, разбира се. Аз ям, пък искам Господ да плаща. Аз се удоволствам, пък искам за моите удоволствия Господ да плаща. Е добре, ако вие влезете в някоя гостилница и там ви нагостят с едно лошо ядене, и вие излезете навънка, крив ли е вашият баща, който ви е родил?

Случва се по някой път ние се възмущаваме защо се случват някои неща. Ако ви нахрани някой гостилничар с лоша храна, баща ви и майка ви, които са ви родили, ли са виновати за туй? Ние по някой път гър-

жим Господа отговорен, като се случи някое нещастие. Ние го държим отговорен, че е допуснал тия работи. Е питам, ти отиваш, вземаш пари назаем – в сегашната епоха не зная туй вземане пари назаем историята му, кой е бил първият, който е взел пари назаем в далечното минало. Ако проучите въпроса, има си история. Сега има подписване на полица. Отиваш ти, вземаш пари назаем. Какво се постига с вземането пари назаем? Ти вземеш пари назаем, не можеш да ги върнеш, съдят те за парите. Вземаш пак пари и най-после минаваш за един човек, че не си честен, щом не можеш да ги платиш навреме. Минаваш за нечестен. Вземеш пари, но дадеш обещание, и не си изпълниш обещанието. Те са синонимни работи. Имаш едно верую, казваш: „Ако Господ ми помогне, така и така.“ Но туй се покажат работите, ти забравиш Господа. Ние за своите удоволствия в света често жертваме най-великото.

Сега аз не искам да се спирам, има известни положения, които аз ги считам нереални. Мене не ме трогва едно представление. Никога не съм плакал, когато гледам един актьор – плаче на сцената. Той иска да се покаже, да се представи, че страда, че се мъчи, всичко туй. И се чудя на ума на актьорина, и се чудя и на своя си ум, че съм отишъл да гледам, че този иска да представи нещо. Аз съм гледал хора пред мене, плаче този човек, има защо да плаче. А този на сцената плаче и не може да плаче насвят, но защото му плащат трябва да плаче.

Разправя една софийска ученичка, която свършва гимназията, та направила една погрешка, та директорът, ще я изключат от училището, а тя иска да покаже, че може да учи. Плаче, а не може да плаче. Тя сега си напљончва със слюнки устата си, та маже си, дано измами директора си. Да се покаже, че е плакала. Питам, отде ѝ дошло на ума, че слюнки трябва да покаже, да се смекчи сърцето на този директор, да не я изключат от училището.

Сега примерът, който ви привеждам, е действителен пример, но казвам във връзка, той е един действителен пример, не е измислен. Мене ми го разказаха. Тя самата ученичка ми разправи една своя опитност. Казвам, какво отношение има тя, с отношенията там. Та често ние си плюнчим очите с плюнки, за да покажем, че страдаме. Ние някой път си представяме, че страдаме повече, отколкото трябва.

Сега, за да се разбере животът в неговата пълнота, човек трябва да се абстрахира от своя личен живот. Личният живот на човека го влиита в греболуци, дето не може да се намери истината. Аз наричам греболуците ето какво представляват.

Представете си, че аз съм облечен с един много хубав костюм бял, че отдето мина, има възможност да падне нещо – или някаква капчица, или някой предмет черен, или имаш печка, или соба, турши ръката си отгоре, погледнеш някой път по невнимание, ходиш да буташ черни предмети, и оцапаш се. Ако си облечен с бели грехи, до вечерта веднага ще ти се развали настрояването. И най-много хората страдат, когато се влюбят някой път. И майки, и бащи, и млади, та се облекат със своите бели грехи, и ги оцапат, пък и някоя муха дошла някой път, или някой бръмбар и турил една точка. Пък може и като вървиш, някоя птица, като си лети и цръкне и тя, и нещо капне отгоре ти на грехата. Това са неща, които стават. Та ми разправяше един хуморист. Той таман си турил цилиндъра – щял да ходи на една министерска среща, и като върви, трак – нещо паднало на цилиндъра му. Снел той цилиндъра си, казва: „Хей. Не знаеш ли, че аз на рандеву отивам, оцапа цилиндъра ми.“ И връща се пак вкъщи да се очисти цилиндърът му. Казва: „Закъснях с пет минути“. Обаче тази птичка, която не знае, че има някое същество с такива превзети възгледи – и аз наричам тази птичка, която хвърка из въздуха, и тя няма понятие от порядките на хората.

Та казвам, туй което птиците правят, и ние го правим. По някой път във вашия живот като малките птици и вие със своите мисли и чувства, и желания често оцанвате онова хубавото вътре във вас. Човек има нужда от едно желание. Една птичка има нужда да изхвърли нечистото, но тя трябваше да иде надалеч в гората. А тя, като си върви по пътя, понеже си търси храната и едновременно се изпуща – че дето падне. Значи птичките оставят своите нечистотии там, дето не трябва. Ако птиците бяха умни, тя трябваше да се върне в гората, и после пак да иде в града. Това е възпитанието. Птиците така трябва да правят. Аз гледам тук някои лястовички така си гържат чисто при себе си. Умният човек трябва да извади една аналогия. Аз изваждам от тия лястовички едно правило за себе си. Казвам, толкова им стига умът. Представа нямам те, прощавам им, за една лястовичка е позволено да прави, но за един човек туй, което лястовичката прави, за един човек не е позволено да прави. И ако човек го прави, в него ще се зародят известни противоречия.

Но сега туй, което за нас е важното, то е следущето. Вашето положение не трябва да бъде като положението на онзи ученик. Във Варненската гимназия един от бедните ученици, но доста умен, отива той да се храни, но няма нито пет пари, влиза в гостилницата. Гостилничарят – някой си Шишко, всички го познават. Сега ученикът дава вуг, като че баща му е пратил пари, така се представя, седи, казва: „Шишко, я да ми сложиш.“ И Шишко мисли, че баща му изпратил пари, дава му всичко, което той поиска. Една порция, втора, трета, четвърта. Той се наля хубаво и най-после, като става, Шишко казва: „Е, плати.“ „Е, нямам.“ „Е, като нямаш, кажи само една порция, а ти разполагаш, като че баща ти е пратил пари. Излъга ме.“ Хваща го Шишко, че го набива добре. Искал повече, отколкото трябва. Излъгал Шишко. И Шишко го набива. Онзи излиза навънка и казва – Шишко се тревожи, че той ял повече, от-

колкото трябва, и го излъгал, че не можал да се досети. Той четири порции изял. А ученикът, като излиза, казва: „Наби ме, ама се наядох хубаво.“

Питам сега, от двамата кой мисли по-хубаво? Шишко има една слабост, той дава четири-пет порции, но очаква да му платят за всяка порция, за да спечели повече. Другият излиза навънка, казва, че при неблагоприятните условия се радва за едно нещо, казва: „Пострадах.“ Вие някой път мязате като този ученик гладен, гледате, след като страдате, поне се е наял. И като спечели човек, той мяза на този ученик. А като са го излъгали и са му взели, той мяза на нашия Шишко.

Туй, за което ви говоря сега, е обикновеното в живота. Животът не се постига с обикновени работи. Обикновените работи са само едно средство, едно условие за онова великото в живота, което трябва да се постигне. Ако вие изучите азбуката, това са елементарни работи, това са само едно условие. И ако знаете как да учите, защото не само трябва да учите буквите, но трябва да учите слоговете, но трябва да знаете всяка една буква при какви дадени условия къде да я поставите и как да образувате думите. И после трябва да знаете закона, по който езикът се развива. Като един поет ще бъдете. Как стават хората поети? Когато знаят да поставят думите на тяхното място. И кога се научава човек да пише? Когато всяка една дума е турена на своето място. Кога се научава човек да мисли правилно? Когато всяка една отделна мисъл е на своето място. Ако ти предизвикаш една мисъл или едно чувство, които не са намясто, ти не чувстваш правилно, не мислиш правилно. Да вземем сега думи, които сега всички говорят: „Не живеем добре.“ В сегашния живот хората постоянно казват: „Не живеем добре.“ Какво значи „Не живеем добре“? Какво разбира този човек, като каже „Не живеем добре“? Туй, че в семейството не живеят добре или че обществото не живее добре? „Няма живот“ подразбира,

че няма достатъчно ядене и пиене. „Не живеем добре.“ Ядене няма. Туй разбира човек.

И от какво се обуславя яденето на човека? Яденето се обуславя от неговата мисъл. Хубавото ядене в хубава мисъл се обуславя от неговите мисли, от неговите чувства. А здравето на човека се обуславя от неговите чувства. Зависи как се храниш. Много от съвременните болести, от които страдате, се дължат от тази неестествена храна, неестествено ядене. А неестественото ядене произтича от факта, че мисълта не е била правилна. Човек ще мисли едно, а друго ще чувства, а яде друго. И вследствие на това между неговите мисли, чувства и яденето няма едно съответствие, няма една вътрешна връзка. Ти може да си много добър музикантин, много да си добър шивач, добър слуга, но туй ни най-малко не показва, че си добър човек. Една мома може да обича своя възлюблен, да му пише по едно писмо на ден, спрямо него може да бъде разположена, но това ни най-малко не показва, че тя е разположена спрямо другите. Тя заради любовта към своя възлюблен прави лъжа спрямо другите. Майката може да бъде разположена спрямо своите деца, но тази любов спрямо другите не показва, че тя е разположена спрямо тях. Едно несъответствие.

Човек може да бъде много разположен спрямо себе си, без да е разположен към хората, и обратно. А истинският живот подразбира да бъдеш ти разположен към Бога, към ближния и към себе си. То е идейното. Значи да изпълниш туй, което наричат съвременните хора, да изпълниш задълженията си към Бога, задълженията си към ближния си и задълженията си спрямо самия себе си. И това е най-мъчното изкуство. Най-мъчното изкуство е да влезеш в положението на един човек в даден случай, да разбираш неговите нужди. Един обикновен учител, съвременен учител, мъчно може да влезе в положението на своя ученик, но и един съвременен ученик мъчно може да влезе в положението на своя

учител. Една съвременна майка мъчно може да влезе в положението на своите деца. Влизат донякъде, но за духовното вътре, за този духовен живот – майки има, които разбират нуждите на децата си, но не разбират духовните им нужди. Те ги хранят, без да разбират техните духовни нужди. И вследствие на това има едно вътрешно отчуждаване. Майката мисли, че дъщерята върви по една неправилна посока, и те се намират в едно противоречие. Баща и син не се разбират. Бащата мисли едно, синът мисли друго. В едно отношение бащата е прав, в друго отношение синът е прав. В едно отношение майката е права, някъде дъщерята е права, майката е крива.

Сега и аз, като ви говоря тези въпроси, влизам ли аз във вашето състояние, и вие дали ме разбирате? Някои неща аз ви говоря, за да отвлека вашия ум от непотребни работи. По някой път известен говорител представя, че животът е лош. Да кажем, че човек на земята не му трябва много за другия свят. Той трябва да живее. Донякъде това е вярно. Един човек, който не може добре да живее на земята, как ще живее в небето? Законът е такъв, не че небесният живот е зависим от земния, но земният живот е като едно условие. Придобитото на земята, земният живот ще даде своя разцвет и своите постижения на човека. И човек ще постигне много повече в духовния свят, отколкото тук, на земята.

Запример как хората тук се разбират? Имайте вие предвид в любовта как ще се разбират? Двама души се обичат, нали? Но за да има едно разбирателство, в какво седи любовта? Тогава, ако всеки определи в какво седи любовта, ще види какво голямо различие има, ще се направи. Някои неща са верни, както хората разбират, но онази любов, която дава подтик, тя не е тази, която ние разбираме. Тази любов, с която ние се занимаваме сега в света, тя всякога ще ни спъне. Запример аз разбирам любовта на хората – всякога хората

да се отнасят към мене добре. Но ако всичките съвременни хора могат да ме уважават и почитат, туй тяхно почитание и уважение може да ме спъне. Следователно, за да не изгубя тяхната любов, по някой път, за да не изгубя някой приятел, неговото уважение, казва: „Да идем да се почерпим“, и аз хайде, ида да се почерпим. Но може да съм ученик, ще закъснея, но за да имам доброто мнение на моя директор, аз ще рискувам срещата. В някое отношение е по-добре да не те обичат хората. И казвам, любовта между разумни хора е една, а любовта между онези хора, които не разбират живота, е съвсем друго нещо.

Та сега какво трябва да се прави? Простото правило. Направете един превод. Ти си един екскурзиант, искаш да пътуваш по планините. Понеже краката ти ще играят една важна роля, ти ще имаш едни меки обуца, направени от най-добрия майстор, тъй щото да няма стягане и краката ти вътре да бъдат свободни в обувката, да не се образуват никакви мазоли и никакви пришки. Ти се оплакваш, казваш: „Не си струва човек да ходи на екскурзия.“ Виноват е обувчарят, виноват си и ти, понеже си решил да идеш с едни обуца, които са модни, парижки. А парижките обуца не са за екскурзия. Те са за дами, които ще вървят на сто крачки и ще се върнат пак назад. А с такива обуца на екскурзия не се ходи. Преведете сега тия обуца. В себе си направете едно вътрешно сравнение, една добродетел, която човек носи със себе си. Ако тази добродетел образува известни мазоли, тази добродетел не е намясто. Ако имаш едно добро, което тебе ще спъне, да се научиш както този човек. Някои хора казват: „То на този свят не се учи, аз ще се уча в другия свят.“ Те не се учат в този свят, а очакват да се учат в другия свят.

Нашият живот на земята е едно развлечение. Не само нашият живот, животът на всички същества на земята е едно развлечение за висшите духове. Кога-

то те имат едно малко развлечение, всичките противоположности, които ние имаме, за тях са едно развлечение. Но за нас не са развлечение. Развлечение е за една съвършена публика. Когато някой актьорин, акробат е на сцената, той се усеща унижен. Че на вас е дадена ролята на някой престъпник, мъчите се да представите как трябва да се краде. Не ти е в естеството, но ти си представяш как се краде. И най-после ще те съдят на сцената като крадец. И ще гледаш като убият крадеца. Значи и ще гледаш убиването. И най-после ще кажат: „Отлично игра ролята си.“ Значи на сцената като откраднеш, всички ще те похвалят, а в действителност като направиш туй изкуство, ще те турят в затвора. Питам, какво ще разберете от това? На сцената се позволява туй развлечение. Като целунеш някого на сцената, казват: „Много хубаво целува.“ А в действителния свят като целунеш някого, ще намериш затвора. Един негър си позволил да целуне една благородна американка и го глобяват десет хиляди долара. То прави много нещо. Ако ти отърва – още веднъж. Българинът, ако направи веднъж, няма да си позволи втори път това. Туй в странство те са един милион, пет милиона не по сегашната валута, но пак са приблизително осемстотин хиляди лева. Целия си живот един българин няма да може да си плати едно удоволствие.

Питам тогава, ако една наша погрешка в живота, такава малка погрешка в живота, даже един праведен човек като направи, ще му струва цял един живот. Питам тогава, струва ли си една целувка за една американка цял живот да иждивиш? Аз съм гледал млади момичета. Аз наричам млади момичета, всички вие сте все млади момичета. И млади, и стари, все сте млади момичета, които гледат, че не са ви писали. Или след като сте писали, получили сте едно студено писмо. Туй още веднъж да не ми правите. Тъй пише възлюбленият и скъсва работата. И вие четири реда сълзи. За какво? Още

веднъж да не ми пишете. Че казвам, щом не ме иска, аз ще се освободя. Няма да харча пари за книга и мастило, ще се освободя. Няма да правя разноски, защото за любовните писма се тургат най-хубавите пликове, най-хубавите писма. Аз съм виждал моми, та ще турят най-хубави пликове. Така съм гледал моми, които пишат любовни писма. Напише едно писмо, че го съдере. Пак пише, направи една погрешка, пак го съдере, момата десет пъти пише, пише и като го гледа, пак го съдере, не е хубаво. После плика ще съдере, че един, втори, трети. И казвам, колко е внимателна тази мома. Казвам, ако тя в целия си живот така внимателна би била, цял светия ще стане. Но щом се ожени, тя вече не къса писмата. Да свършим живота, тъй както го започнахме. Туй е най-хубавото. (*Учителят затваря Библията си.*)

Както в своите любовни писма си внимателен, така докрай пиши писмата си. Хубаво пише тази мома. Като скъса едно писмо, второ напише, писмото да е без погрешка. Хубаво е. И лошо е, когато тя престане да не пише, тъй както е писала на младини. И хубаво е тя да запази същите чувства, които е имала в младините си. Ако тя запази тия чувства както първата любов, така да бъде и последната любов. И лошото е там, че започва с хубавата любов, а свършва с лошата любов. Започва със сладките думи и свършва с горчивите думи. Започва с добрите мисли, свършва с лошите мисли. Започва и недосвършва. Там е всичкото сега. Една от големите опасности в неразбирането на живота е, че започва много добре, а не довършва работите.

И пророкът пише в тази глава, той се оплаква, че Израил в началото много добре е вървял в пустинята, но после отбил се някъде, влюбил се някъде.

Та аз уподобявам положението на пророка на това. Сега вие всинца сте моми – и стари, и млади, без разлика, да не казвате, че някого нямам предвид. Всин-

ца ви имам предвид. Ако съм ви нарочил, всинца ви съм нарочил. Всинца ви имам предвид без разлика, без изключение. Тъй го разберете сега. И туй изяснение, което ще ви дам, се отнася без изключение за всинца ви. Някоя мома като е много целомъдрена, като се запознае с един момък, идеално върви година, две, три. После тя се отпуща, отпуща с единия, завърти работа с други десет души. На всинца им пише, че ги обича, и те я лъготят. Туй пророкът описва, че Израил има много богове, та те са много богове. Та лъже Господа, лъже и другите богове. Та Господ се възмуцава от многото ѝ любовници. Там седи въпросът.

Та и ние, съвременните християни, вие имате същата слабост, много любовници имате. Пълни сте, вътре във вас не е Господ, който седи на първо място и заради него да направите всичките жертви. Някой път правите някоя жертва, а друг път не правите – тъй между другите работи и ни пет пари не давате. И вие вярвате, но щом се разсърдите, ни най-малко не мислите, че има Господ. Господ го няма тогава. После ще ти дойде наум, че има Господ. Като нарежеш някого, хич не мислиш, че Господ го има. А след като направиш прегрешението като Адам, тогава чуеш гласа на Господа: „Агаме, къде си?“ И казват сега, че Господ го нямало. Той беше там. Те казват: „Че няма го Господ.“ А той беше в райската градина и наблюдаваше първата жена, като беше вкусила от плода, тъй си вторачил очите. А тя хич не гледа Господа, а гледа новия любовник, който е дошъл там. Господ гледа, дано се обърне, да ѝ каже: „Какво правиш?“ Не казва, че е там. Тя не поглежда, а гледа другите. А той наблюдава. И Господ видя това. Те казват, че го нямало, но той е наблюдавал там. А тя даже око не е хвърлила. Тя се е загледала в онзи втория любовник какво ще каже. Тебе те ангажира една мисъл, втора. Ти мислиш, като кажеш тъй-тъй, всичко ще се уреди.

Всяка една лоша дума, която човек може да каже, това е забраненият плод, който ти можеш да изядеш. Всяко лошо чувство, което ти можеш да опиташ, то е един забранен плод. Всяка една лоша постъпка, която ти можеш да направиш, колкото и да е малка, това е един забранен плод. Тия малките плодове, които всеки един човек всеки ден ги яде, та ти си, който ще съдиш себе си. Ако ти не си господар да виждаш своите погрешки, никой отвън не може да дойде да ти поправи живота, да поправи човека. Нищо не може да те умие. Отвън десет пъти можеш да се умиеш, но в душата си трябва да бъдеш господар.

Една мома – да кажем, дават пари, тя да не може да ги вземе, ангажирана е. Ангажирани сте. Искате един момък да я види, а тя казва: „Не, доста ангажирана съм.“ Дайте го на онази мома, която не е ангажирана. Мислите ли, че всеки един човек, който ви дава едно цвете, той ви ангажира, който ви дава едно цвете? Вие не знаете, даже не подозирате, аз може да ви тукна в една беля, ако не ме разберете. Вие откъсвате едно цвете и го давате някому. И мислите, че сте направили някое голямо добро. Ако този е един човек просветен, агент, да, но ако е един обикновен човек, вие сте му направили една голяма пакост. Аз, ако съм на вашето място, ще кажа: „Помириши моите цветя, но никога няма да откъсна едно цвете. Ако е един плод узрял, мога да му откъсна и един, и два, и три, да си хапне, но едно цвете няма да му дам. Защото той не е достигнал дотам. За да дадеш на един човек едно цвете, той трябва да е един мъдрец. И казвам, само пчелите имат право да посещават цветята и да изваждат от тях мед. Сега тук се изисква разбиране. Мъчно може да влезете вие да разглеждате нещата, както аз ги разглеждам. И аз не искам да ги разглеждате по този начин. Но казвам практически принцип, не да се не гледа на едно цвете, не че е грешно, никакъв грях не е. Но то е един повод. На този човек ако му дам

едно цвете, аз ще го тикна в един крив път. Да ви дам друго едно сравнение.

Често виждам бащи, които пият вино или ракия. И бащата каже за сина: „Да му дадем малко, момченце е, да близне.“ И майката каже: „Да не стане на момчето нещо. Да си близне от ракията.“ Но детето не знае. Днес му даде бащата едно откъснато цвете, утре му даде едно откъснато цвете, и, погледнеш, след десет-двайсет години синът е станал пияница по единствената причина, че бащата иска да послужи на детето да не му стане нещо. А то сега му става нещо. Ако бащата не беше му дал, нищо няма да му стане. А понеже му дал – стана му нещо. А майката казва: „Дай му, да не му стане нещо.“ Не. Нищо няма да ви стане. Нищо няма да му стане. Бащата, ако иска, да ви даде от своята ракийка, не вземайте. Баща ви има право да яде и пие и вино, и ракия, но вие, младите, нямате никакво право. На вас, младите момци, казвам. На вас, младите момичета, всинца вие, които никога не сте пили ракия и вино, казвам: нищо няма да ви стане. Не се учете така. Баща ви казва, майка ви казва: „Ще ви стане нещо.“ Нищо няма да ви стане. Не пий. Щом пиете, ще ви стане туй, което на баща ви стана. Пияница ще станете, и оттам насетне човек не може да прокопса. Ако ти пиеш или вкусиш, само близнеш от ракията или от винцето, аз мога да ви предскажа какво ще ви се случи. Не зная живот, който започва с вино, което опива, и ракия – този живот не може да бъде щастлив.

И онези тълкуватели. Отишъл Христос и направил виното, и му казали: „Защо си оставил най-сладкото вино за най-после?“ Христос иска да каже – като правите вино, правете сладко вино, неопивателно вино, сладко вино, неопивателно вино. Желания и мисли, и постъпки, които не опияняват човешката душа. Значи остави съзнанието свободно от всичките ония страдания, които ние претърпяваме.

Но оставете сега в мисълта ви – нищо няма да ви стане. Вие, младите момичета, не вкусвайте от ракията, нито от винцето. Може майка ви да ви каже: „Да не ви стане нещо.“ Кажете: „Мамо, нищо няма да ми стане.“ Ракията да бъде за баща ви и виното да бъде за баща ви. А за вас да ви бъде: пийте онази хубавата, чистата вода. Това е единственият живот, това е добрият живот, това е животът, който сега учим.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото Всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и пето утринно слово
30 юни 1935 г., неделя, 5–6.15 часа
София – Изгрев*

ОБЪРНЕТЕ СЕ КЪМ МЕНЕ

Размишление

„Отче наш“

„Пътят на живота“

„91. псалом“

„Молитва на Царството“

„Добрата молитва“

Трета глава от „Книга на пророк Йеремия“

„Духът Божи“

Това е една глава на миналото. Когато човек няма духовно прозрение, мъчно може да извади поука за себе си. Хората в едно училище се учат с една превзета идея, че много нещо знаят. Но по този начин нищо не могат да научат. Ако първата година ученикът е научил азбуката, наистина това е голяма придобивка – трийсет и два ключа му са дадени, с които може да отваря тайната на човешката реч. Но това са само ключове. По някой път човек не знае как да употребява тези ключове, как да ги отваря. Има едно вътрешно разбиране за чистотата, едно вътрешно разбиране за прелюбодеянието, както хората едно време са разбирали. А не само в обикновената външна форма. Някой уповава на парите, а с това върши престъпление. Уповаваш на силата си – правиш престъпление. Уповаваш на хората – правиш престъпление. Уповаваш на хората, а не уповаваш на Господа. Казваш: „Аз зная.“ Какво знаеш? И като се видите един ден, от това, каквото

сте вършили в този живот, виждате какво сте знаели. Този живот, който хората живеят, и най-добрите от тях не могат да припарят един километър до райските врата. Като дойдете на един километър, ще седнете пред райската врата, а да влезете вътре, това е невъзможно. Аз гледам доколко хората се разколебават в своята вяра. Всички сте така подозрителни, тщеславни, колебливи, лъжливи, какви ли не. Някой мисли, че е християнин и тъй се моли, дава си вид, но като се моли, тщеславието в него изпъква. Той мисли каква поза да заеме, да кажат хората за него, че хубаво се моли. Не е въпросът за услужване, но казвам, много се изисква от човека.

Кое е по-хубаво – много да се изисква или малко да се изисква? Много да се изисква е всякога по-хубаво, отколкото малко да се изисква. Аз разсъждавам малко по-другояче. Ако един човек ме срещне и иска да снее от гърба ми много, разбира се, за мен това е по-добре да снее много повече от гърба ми, отколкото да снее малко. Че това е едно благо. Ако малко иска – това не е благо. Ако много иска, не е въпросът да се това-рим, но да се разтоварваме. Ако много искам да се разтоварям, пътят е там.

Та казвам, една погрешка има сега в мнозина хора и много от вас имате същата погрешка, заради което не може да ви се говори. Защо? Защото на някои от вас съзнанието е нагласено. Някой път аз съжалявам, че ви говоря. Защото и най-чистата вода при нечистата ще стане нечиста. Когато ви се говори, ще има едно съмнение какво искам да кажа. Говориш едно, а се разбира друго. Та казвам, у всинца ви трябва да се роди едно желание, да имате разбиране вън от сегашното ваше разбиране. Какво високо разбиране е имал пророкът отпреди повече от две хиляди години. Малко пресилени са работите, но това показва колко ниско е било тогава съзнанието на израилския народ. Та, като четете в тази глава, ще намерите какво е отношени-

ето сега към вас. Какво ще кажете тогава? Та ние сме били такива грешници. Не е въпросът за гнева, но пътя, по който човек върви, той не може да постигне онова, което желае. Най-първо задайте си въпрос, с какво можете да привлечете вниманието на Господа. Вие искате да бъдете внимателни, но с какво можете да привлечете вниманието му? Ако си зададете този въпрос, вие, понеже мислите по човешки, че като се молите по три пъти на ден, като направите едно добро, мислите, че ще привлечете вниманието на Господа. Някои от вас задавали ли сте си този въпрос?

Още човек не се е научил да дава от себе си. Някой от вас знае това, научил го е. Правите някому добро. Като дойде някой при вас, вие ще му дадете това, което не можете да изядете и остава в паницата. Това, което е останало в паницата от яденето ви, него давате. Има хора, каквото остане от паницата им, те ще го дадат на слугата си. И с това мислят, че са му направили някакво благодеяние. Сега истинската гозба е словото, разбиране на словото. Човек трябва да има един ум неизопачен, но правдив ум. Най-първо, като се турите на изпит, вие сте нетърпеливи в следното: ако някой ви обвинява. Представете си, че започнат да ви турят обвинения след обвинения върху вас. Представете си, че вие сте в съда, дето започват да сипят върху вас всички невъзможни престъпления. Вие не можете да изтърпите и започвате да се оправдавате. А трябва да мълчите и да видите доколко е вярно това, което говорят за вас. Ти си мълчи.

И сега мнозина от вас нямате търпение. Като ви кажат нещо, вие веднага започвате да възразявате, казвате: „Не, не.“ Вие бързате да се защитавате. Не бързайте, чакайте. Това е изкуство. Ти ще изслушаш докрай работите, да видите колко търпение имате. Колцина от вас сте търпеливи? Малцина от вас съм виждал търпеливи. Вие веднага реагирате. То е хубаво да реагирате, понеже здравият организъм реагира. Един

човек, който не може да се въздържа, той не е господар на своето положение. Значи онзи, който ви обвинява, който ви влияе, е много близо до вас. И като така, той ви влияе. Тогава ще слушате отдалеч. Слушайте спокойно обвинението. Най-после може някой да ви похвали и започне да туря всички добродетели отгоре ви. Почва да туря отгоре ви такива хубави работи, но и там има едно изкушение. Но кои от тези работи са верни? Може да ви е приятно. Той казва, че вие сте гениален, милостив, че сте паметлив, че сте ангел, изпратен от небето, че сте светия, че като вас друг няма, че сте с най-красиви грехи облечен, че очите ви са красиви, ноктите, обувката – всичко у вас е в съвършенство. И този, който ви говори така, той ви хвали, а вие се повдигате и казвате: „Може ли да съм наистина такъв?“ Това е едно криво заключение.

Ако Бог е направил човека, той е съвършен вече. Няма какво, той не може да направи неща, които не са съвършени. И тогава как ще си обясните противоречието? Ако сме създадени от Бога и се явяват в нас известни противоречия, де сега тогава противоречието? В онова, което Бог е създал, или в онова, което ние разбираме? Едно малко изяснение.

Представете си, че вие изучавате музика и взимате неверно тоновете. Или сте отличен певец, имате отлично поведение, говорите меко, не можете да кажете никаква лъжа, но щом дойдете до пеенето, не можете да взимате вярно тоновете. Учителят ти казва: „Много лошо пееш.“ Вие казвате: „Ама аз съм много добър човек.“ Добър си, но много лошо пееш. Ако знаеш да пееш така, както си добър, ти наистина ще бъдеш добър певец. Но сега имаш само претенции за такъв. Питам сега, ако вие като певец отидете и пеете на хората с вашия грезгав глас, ще ви кажат хората: „Спрете.“ Питам, тия хора не знаят ли кой сте вие? Вие можете да сте и светия, но ще ви кажат хората: „Млъкни.“ Вие тогава не правите различие. Вие сте едно, а

пението ви е друго, не е хубаво пението ви, то е човешко. Като човек вие сте добър, но да пеете, не знаете. „Ама аз съм светия.“ Остави твоеото светийство настрана. То няма нищо общо с вашето пение. И вашият характер няма нищо общо с вашето глупаво пение.

Вие трябва да правите разлика между едното и другото. Божественото у нас трябва да виждаме в хубавото, то трябва да седи като знаме, то е мярката, с която трябва да мерим. Човек трябва да държи Божественото пред очите си, за да изправи своите погрешки. Човек трябва да пее хубаво. Защо не? Може човек да каже, че пението не е толкова важно. Или можеш да направиш същото сравнение. Някога ти казваш: „Ти не мисли заради мене.“ Някой пише едно писмо и казва: „Не си струва толкова красиво да се пише.“ Може и да е нацапано малко писмото. Но като пишеш такова писмо, ще започнеш да се извиняваш: „Ще ме извините, че писмото е малко зацапано, бях много зает, имах много работа, че го зацапах малко.“ Че писмото било малко нацапано, в това няма никакъв грях и престъпление, но може да се получи така, че някои думи да не могат да се четат, да са зацапани. И като не е разбрал тези думи, човек изважда криво заключение.

В живота Бог не допуща, когато отивате при него да напишете едно писмо по човешки. Това писмо не трябва да има никакъв недъг. Буквите, всичко това трябва да бъде написано хубаво. Едно чисто писмо се иска. И ще употребиш най-хубавата хартия, без никаква погрешка ще го напишеш.

Сега другото положение. Има една опасност. Вие казвате: „От толкова години вече ние не сме ли се научили да пишем писма?“ Но ти можеш да повтаряш по двайсет пъти на ден писмата. Ти можеш да знаеш гамата да я пееш много добре, но пението не е само в гамата. Вие можете да пеете гамата много хубаво, като почнете от „до“, „ре“, „ми“, хубаво изпявате гамата. Но като дойде да изпеем една песен, не

можете да я пеете. Гамата хубаво пеете, а песента неверно пеете, понеже в една песен звуковете не вървят последователно. Някой път прескачаш през две, през три, през четири, пет, шест ноти, а в тези големи интервали ти не знаеш какви са отношенията в тоновете. А тъй последователно можете добре да пеете. В обикновения живот всички хора живеят добре, но щом дойде до духовния живот, дохождат по-сложни неща. Вие имате, да кажем, тонове в секунда, пеете много хубаво, но щом дойде до терца, кварта, квинта, септима, тоновете не излизат така лесно, не ги пеете добре. Работата се обърква вече. После дохождат повишенията, пониженията. Щом дойде до полутоновете, работата съвсем се обърква. И най-после хората казват или съвременните християни казват: „Зная да пея, но музикант няма да стана я.“ Или: „Светия няма да стана.“ Това е извинение. И да не станеш светия, ти трябва да знаеш да пееш вярно за себе си. Онова, което пееш, да няма в него никаква погрешка. Тоновите, които взимаш, трябва да ги взимаш вярно.

Та казвам сега, като четете третата глава от Йеремиа, ще ви настръхнат космите. Питам, сегашните хора толкова ли са лоши, колкото са били тия, за които пророкът говори? В едно отношение сегашните хора не са толкова лоши, но не са и толкова добри, колкото трябва да бъдат. Не са толкова лоши, но не са и толкова добри. Не са толкова добри, колкото бъдещите. Сега има едно разрешение. Казват за някого – той е толкова добър, че дели ханката от устата си. С това те искат да покажат, че е много добър човек, но аз не зная какво искат да кажат хората с думите, че някой делил ханката от устата си. За да не се съгъват, вие трябва да отделяте нещата едни от други. Пението е изкуство. Като се говори за живота, ние не засягаме човешката гуша. Душата е създадена, тя си върви по особена еволюция. Някой път ние не засягаме

човешката гуша. Ние криво разбираме, като кажем например „Аз съм добър.“

Пътят, по който върви човешката гуша, е друг, той е Божествен път. Душата никога не прави погрешки. Има един живот в човека, който ние виждаме, но като изучаваме живота като изкуство, там има много погрешки. В това изкуство някои правят повече, а някои правят по-малко погрешки. Та, когато говорим за погрешките, ние разбираме изкуството на живота. Ти искаш да живееш – това е изкуство. То не е у тебе. Онзи вътрешен Божествен живот, който тече, това е изкуство. Ти искаш да пееш, да излезеш пред хората, а тъй както сега пееш, те не искат да те слушат. И тогава по твоя адрес те ще кажат: „Този на нищо не мяза, не знае да пее.“

Запример някой от вас иска да бъде привлекателен. Що е привлекателността? Това е изкуство. И вие казвате, че не сте привлекателни или че хората не обръщат внимание на вас. За да обръщат хората внимание на вас, това е изкуство. Питам, с какво ще им обърнеш внимание? Защото изкуство е да се обърне внимание на хората. Рисуването е изкуство. Знанието е изкуство. Религиозният живот е изкуство, моралът е изкуство – това е външната страна. Следователно, като говоря за изкуство, подразбирам, че ще учиш. Ти си млад човек. Казвам, аз съм млад човек. С това ти подразбираш, че като си се родил, трябва да бъдеш добър. Не че си се родил. Това е изкуство. Моралът е изкуство – да бъдеш добър. В даден случай ти трябва да знаеш всичко да пееш. Това е изяснение. Щом не знаеш как да пееш, ще се учиш.

Та, казвам, вие искате да бъдете привлекателни. Как ще бъдете привлекателни? За да бъдете такива, вие трябва да разбирате думите си. И тези думи трябва да са пълни с магнетична сила. И като те слуша човек, да му е приятно. Сега другото положение – когато гласът ти е дрезгав. Запример, когато казват: „Аз ли съм най-грешният, аз ли съм най-лошият?“ Това

не е изкуство. Ти казваш запример: „Знаеш ли кой съм аз?“ И това не е изкуство. Как се говори сега? Казва някой: „Ти знаеш ли кой съм?“

Ще ви кажа един анекдот, един действителен факт, който се е случил с един наш приятел, Илия Стойчев, и един офицер. Илия Стойчев бил чиновник в дружество „Сингер“. Идва при него един запасен полковник и двамата се разговарят. Външният господин казва: „Ти знаеш ли кой съм аз?“ „Кой си?“ „Аз съм запасният полковник еди-кой си.“ Нашият приятел го запитал: „А ти знаеш ли кой съм аз?“ „Кой си?“ „Аз съм запасен ефрейтор.“ Като го чул полковникът, киснал да се смее. Хващат се двамата за ръка, единият полковник, а другият ефрейтор – най-нисшият чин, и му казва: „Ти си полковник, аз – ефрейтор, но и двамата в запас, не на действителна служба.“ Или казва някой: „Ти знаеш ли де съм свършил? В странство съм свършил.“ Хубавата страна на живота седи в това, не какво си бил в миналото. Хубаво е и това, но важно е какво днес можем да свършим. Днешният ден, той е изкуство. Той е най-добрият ден за придобивки. Той е най-важният ден за придобиване. Аз зная колко са тежостни мислите, когато някой ти каже, че не си добър човек. Аз не засягам твоя произход, нито твоето естество. Че не си добър, това значи, не си придобил изкуството на живота, изкуството на добродетелта. Ти не си го научил още. Това е външната страна. Това е човешката страна, която сега засягаме – не се спъвайте от нея. Вие не се вретете в Божествените работи, не разваляйте Божествения ред на нещата. В Божественото противоречия няма. За да бъдеш добър, то е изкуство като на някой музикант – в един ден можеш да се научиш да пееш. Някой казва: „Че може ли в един ден?“ Може, но ако знаеш как, ако умът ти е съсредоточен, в един ден ще можеш. Ако умът ти не е съсредоточен, може да ти вземе и десет години. Това зависи от съзнанието на човека.

Та казвам, най-после Господ се обръща и казва, че не пеете както трябва. Но казва: „Обърнете се към мене, аз ще ви науча как да живеете добре.“ Значи казва той: „Обърнете се към мене, и аз ще ви науча да живеете добре.“ И най-после, най-високото положение, до което достигнаха старите пророци, беше това, че всички ще бъдат научени от Господа. Ще бъдат научени да живеят добре не по Божественому, но по човешки да живеят добре.

Сега всичкият въпрос е в това, че по човешки не живеем добре. „Че кое не е добро?“ От вас, всички вие сте свършени спрямо себе си. Запример, ако знаете как да се обхождате с другите, както със себе си, и да се прощавате с другите, както със себе си, много добре щеше да бъде. Ако ти си готвач например, като дойде до тебе, сготвяш най-хубавото ядене, а като дойде до другите, сготвяш не така хубаво. В някои това, като вадят мед, че оставят най-долния мед в някое гърне, та като им дойде гост, къщницата казва: „Елате да опитате от най-хубавия мед, който имаме, от белите пъти.“ Дойде друг гост и тя казва: „Извадете от последното гърне.“ Значи първото гърне и последното гърне. Та и вие имате много гърнета, от които току бъркате. Някъде извадите от белите пъти, а някъде от черните пъти. И като дойде някой, казвате: „От черните пъти.“ Някой, който е дошъл при вас, получава от белите пъти. Той казва за вас: „Ето, това е човек.“ А другият, който е ял от черните пъти, казва за вас: „Остави този, не му искам и меда.“ Понякога се случва, че в меда има от пчелната ръжда, която разваля малко меда. А някои, за да се оправдаят, казват, че тази ръжда е за цар. Но все таки по-хубаво е медът да е без ръжда. Като дойде до цар, това е друг въпрос вече.

Та необходимо е знание, да преценява човек възможностите, които се крият в човека. Вземете, всички хора са склонни към детинските лъжи. Има едни тъй наречени шеги, казвате, че се шегувате. Казвам, няма човек, който да не е лъгал. Казваш нещо на шега

и после кажеш, че това е шега. То е шега, но казваш някому: „Както те виждам, ти си доста напреднал в духовните работи, много хубаво си облечен.“ Това показва, че ти говориш едно, а разбираш друго. Например казваш на малкото дете, че това, което е направило, е много хубаво, а всъщност то е изкривено. Или правя бележка на някого, че дрехата му била широка като чувал. За друг казваш: „Да видиш чорапите му само.“ С това той иска да покаже какъв крак има този човек. Казват за някого, че имал ангелски крак. Че кога си виждал ангелския крак? Под думата „ангелски крак“ разбираме нещо, което апелира пред вашите очи, харесва ви се. Има известни форми, които ни привличат. Това е Божественото. Има хора, които, като гледаш на лице, са красиви, но щом почнат да говорят и да ядат, ти бягаш от тях. Има едно особено некрасиво кривене. И в говора, и в яденето има това лошо кривене. В тях няма едно съответствие. Някога така разширяват устата си, повече отколкото трябва, окорват си очите, правят известни гримаси, свиват брадата, веждите си, канибалски говорят, бутат си брадата, космите си чешат, всичко това говорят с цел да изкарат нещо. Този човек иска да покаже нещо, а като не знае как да постъпи, с това той се обезобразява.

Сега, като ви говоря тези работи, те не са необходими за вас. Аз ви говоря сега за непотребни работи. Да ви кажа защо са непотребни. Представете си, че аз ви изнасям, че отивате на някое дине или на някой журфикс на някой посланик – там е определено с какви грехи, с какъв цвят трябва да бъдат облечени дамите и мъжете, с какви ръкавици и т.н. Слава Богу, сега вие не сте канени. Защо ви са тези грехи? И ако на някой от вас му се ревне да направи такива грехи, защо му са? Това е при изключителни случаи. Във всичко това има мода. Някъде ние не можем да се освободим от модата. Например, като влезете между тия хора, ще видите колко не са естествени. Гледаш някой човек

весел, отвън говори, но като влезе в православната църква например, така се изправи, кръсти се два пъти, гига ръката нагоре, вземе една особена поза – мода е това. И ще кажете сега, че този човек е прав. Това се допринася за неговото добро. Но онзи, който гледа, казва, че много си проточи ръката. Като се прави кръст, така не се маха с ръката. Много си проточвал ръката. Някой пък много скъсява движението, тъй бързо се кръсти. Това е за православните, а окултистите и те си имат своя мода. Вегетарианецът като дойде, той разправя колко години е бил вегетарианец. Ще каже запример, че е от петнайсет години вегетарианец. Казвам, хиляди години си бил месоядец, а сега от някакви си петнайсет години си бил вегетарианец. В това няма никакво съответствие. Няма защо той да се хвали от колко години е бил вегетарианец. Казвам, това е изкуство. И яденето е едно изкуство. Психология на яденето има. То се намира тогава, когато четете словото. Той разбира някой път една дума в Писанието. Ако разбираш говора за любовта, това е много. Някога има едно прозрение в човека. Той прозре думата „любов“ в душата си, а с това заедно се открива цял свят в него. Някога думата знание произвежда цяло прозрение в човека, открива цял свят пред него. Думите имат особен смисъл. И когато дойде това прозрение, човек веднага се изменя.

Та казвам сега, ще се пазите от миналото изкуство. Щом влезеш в един театър и ти дадат известна роля, всеки от вас е също такъв актьор. Дадат ти една роля, която не си проучил добре. Да представиш просяк. Ти не си просяк, виждал си как просят другите, но да знаеш как да просиш, това е цяло изкуство. И това трябва сега да го учиш. Ако ти дадат роля на някой апаш на сцената, ти си представяш как се краде, но не си крал. Или на сцената те турят като съдия, да съдиш. Ти никога не си бил съдия, не си учил правото, а на сцената веднага трябва да дадеш резолюция по кражбата. Така и ние в живота си взимаме разни пози,

и тия неща са нереални. Един християнин всякога трябва да знае мисълта, която има, дали е права, или крива.

По какво се познава една права мисъл? За мене, аз имам едно правило, по което отличавам правата мисъл, но не мога да ви кажа това правило. Много мъчно може да се даде правило в какво седи правата мисъл. Лесно е да се каже: бъди добър. Но да дадеш точно определение в какво седи добротата като изкуство, е много мъчно. Можеш да кажеш, че не взимаш вярно тоновете. Но в какво седи правилността, не знаеш. Някой казва „до“. Високо го пее, но не е правилно. После го взима долно „до“, много ниско. И това не е вярно. Тогава трябва някой да вземе тона „до“ правилно, а вие да слушате с ухото си веднъж, два пъти и да правите после сравнение. Не е лесна работа тази. Ти можеш да мислиш, че взимаш правилно, но има известни правила и закони, по които музиката се води. Това, което е установено от хората, не е изкуство. В природата съществува една музика последователна, в определени мерки и достатъчно е човек да влезе в това училище на природата, за да възприеме тази музика. Ти не можеш да изучаваш музиката без любов. И каквато работа да е или какво да е знание, или ако отиваш на училище без любов, ти нищо няма да постигнеш. Ако започнеш музика без любов, нищо няма да постигнеш. Ако искаш богатство без любов, няма да постигнеш. Каквото нещо в живота се започне без любов, то няма никакви постижения. А това, което се започва с любов, има постижения.

Казвам, животът най-първо трябва да го разглеждаме като изкуство. Аз трябва да си кажа: трябва да живея като майстор, да бъда добър, да съм доволен. Като пея, да слушам гласа си. Аз често съм правил опити. След като пея със стотина-двеста души, аз слушам своя глас и зная взимам ли вярно, или не. Има начини, по които се определя музиката. Ако ти вътрешно не можеш да слушаш дали този тон е верен, ти

и отвън не можеш да слушаш. Колко от вас могат да чуят тона си? Или да чуят тона на камертона на ръката? *(С първите два пръста Учителят удря на дланта на ръката и слуша с ухото си.)* Че ти трябва да имаш гениално ухо за това. Ако ти не можеш да слушаш обикновените неща, какво остава за другите? Ако ти концентрираш ума си както трябва и ако има единство между твоите мисли, чувства и постъпки, ти ще чуеш този тон. Сега нещо отвън те смуцава. Де е тогава твоят камертон? Има известни музикални тонове, които ти ще чуеш, затова се изисква известна музикалност. Ако не се съсредоточиш в своите мисли и чувства, нищо няма да чуеш. В дадения случай ти можеш да удариш този камертон, и нищо да не чуеш. А този камертон зависи от яснотата на съзнанието ти. Ако съзнанието ти не е чисто, ти по предположение ще вземеш тоновете. Сега ви давам тия неща за изяснение.

Като изпаднем в някое противоречие, казваме – той не живее добре. С това разбираме, че по естество той не живее добре. Не, по естество всички хора са добри. Създадени са добри от Бога, но по закона на изкуството всички не са еднакви. Няма еднакво развитие по степен. Някой пее по-добре от тебе, ти си на по-висока степен от него. Ако пък той пее по-лошо от тебе, той е по-ниско, а ти си на по-висока степен от него. В дадения случай зависи, ако ти си между хора, които не живеят добре като изкуство, ти ще минеш за госта добър човек. Но ако те живеят по-добре, ти веднага ще почувстваш, че твоето изкуство не е толкова напред.

Та казвам, в тази школа трябва да се учите. Сега сте дошли всички до едно място, не знаете какво да учите. Сега се говори за любовта, вие мислите, че знаете какво нещо е любовта. Не. Изкуството на любовта вие не знаете, ама казвате, за знанието, за окултната наука като изкуство, вие много малко знаете. Вие казвате запример, че много работи знаете. В природата има, ако ти знаеш какво да желаеш, какво да

говориш, времето може да е сухо, ти ще кажеш: „Сухо е времето.“ Има известни хора, само малко като пожелае да вали дъжд, и не след няколко часа ще вали дъжд. Той знае изкуството. Като каже, и непременно ще вали. Когато се яви пророк Йеремия при израилския цар, три години имаше бездъждие и той само пожела и каза: „Скоро да си ходиш, че скоро ще има дъжд.“ Той праща слугата си да види времето, казва: „Цялото небе е ясно.“ Най-после той вижда – едно малко облаче се подава на хоризонта. Връща се пророкът и казва на царя: „Да бягаш, да си вървиш дома си.“ И дойде дъждът от туй малкото облаче. Този човек пожела, и дъждът дойде. То е вече изкуство. Разбиране е това на Божиите закони и прилагане.

Вие сте сиромаш човек или богат. Туй е едно изкуство. И ти можеш да знаеш колко пари ти трябва. Един човек, който е майстор, има един глас, ангелски глас. Ако няма пет пари и се спре тук, в София, и изпее нещо, след половин час той ще има четири-петстотин хиляди лева в джеба си. Кой ще дойде да го пита? Но ако някои имат особено мнение за себе си, вие искате да бъдете богати, като че сте царски синове от високо произхождение и хората трябва да ви знаят, а хората ни пет пари не дават, че сте царски синове. Туй, което можеш да направиш, и хората обръщат внимание на онова, което знаеш, в пението къде сега? Можеш ли да пееш, ти си царски син, не можеш ли да пееш, ти си един говедар. Това, което можеш да направиш, това е запас. Онова, което си посял, то е житото, което е в хамбара, то нищо не ражда. Ситото жито на нивата, то е щастие, то е, което ще предаде. Ако един, който не знае да пее и започне да пее на улицата, веднага ще дойде стражарят и ще каже: „Слушай, защо вдигаш шум?“ Но ако си певец, сам стражарят ще застане там и ще слуша, и всички ще се спрат да слушат. И хубаво е. Човешките усилия в нас, да живеем там, Бог благоволява. Човешкото в нас, в него

има един придатък. Ако онзи е певец и започне да пее, събира се онази публика и всички слушат. И погледнеш, някому се отвори сърцето, Бог дойде и отвори се кесията. Вие сега се измъчвате и казвате: „Аз не съм добър човек.“ Ще кажеш: „Трябва да се уча.“ Изкуство е това. Запример толкова години ние вече говорим за пението. Казват някои: „Нека пеят младите.“ Те не разбират изкуството. Че ти си млад, следователно отиваш в небето. В небето стари хора не приемат. Ако не станете като малките деца, не можете да влезете в Царството Божие. Няма стих в Писанието, гето се говори за стари хора. Христос казва: „Ако не станете като малките деца, в Царството Божие не може да влезете.“ А вие сте стари и казвате, че влизате в Царството Божие. Станете като малките деца. Вие искате като стари хора да влезете в Царството Божие. Не. Като малки деца ще влезете. Сега какво трябва да се разбира. Да има желание във вас да се учите. Вие сега седите и казвате: „Остаряхме, ние не сме като младите сестри, като младите братя.“ Така не се мисли. Ти всякога трябва да бъдеш млад. Ти всякога трябва да туриш в ума си положителното, положителната мисъл да кажеш: „Аз съм млад.“ И всякога да имаш желанието да бъдеш добър. Изкуство е това. Всякога трябва да имаш желание да обичаш.

Казвате – човек не може да обича. Аз поставям така, че онзи извор, който тече, може ли да каже в ума си, че аз няма да тека. Той тогава не е извор. Ще течеш. Ти в ума си държиш идеята, аз не мога да обичам. Тогава ти не знаеш какво говориш. Ти може да не искаш да пееш, това за мен е друг въпрос, но ти ще пееш. Българите казват: „Я, ми попей сега на мене.“ Аз мога да заключа, аз не съм длъжен да ти пея по особен начин. Не съм длъжен. То е друг въпрос. Но онова, което аз зная, мога да ти изпея. Ако ти ме слушаш, не ми коства да го направя. Казвам: „Какво искаш да ти изпея сега?“ „Е, „Бог е Любов““. Тогава всеки, който дойде

при мене, аз казвам: „Аз сам не пея, трябва да има някой да ме придружава, и тогава ще пеем дует. Аз ще пея първи глас, вие втори. Щом той дойде да ме слуша като публика, аз ще пея и ти ще внимаваш как аз пея. И аз ще внимавам как ти пееш. Тогава мога да ти пея на тебе. Пък ако ти не знаеш да пееш втори глас, аз никога не пея първи глас.“ Та какво ме интересува, някой казва: „Ти обичаш ли ме, или не?“ Що ме интересува дали те обичам, или не. И ако те обичам, какво ще придобия? Аз разбирам друго, ако кажеш: „Обичаш ли ме?“, значи може ли да пеем дует. Казвам: „Можем. Заповядай. Ако знаеш пението по-добре от мене, аз ще пея втори глас, а ти ще пееш първи глас. Ако аз зная пението по-добре от тебе, аз ще пея първи глас, а ти ще пееш втори глас.“ А сега между вас вие всички искате да имате първото място, знаете или не знаете, първото място искате.

Първият глас кой е? В музиката мога да ви направя едно сравнение, но тогава вие ще изгубите смисъла на музиката. Първият глас е мекият глас. А вторият глас е силният глас. Мекота трябва в характера. В дадения случай следват промените. В един момент ти ще бъдеш мек, следущия момент ти ще бъдеш силен. После пак мек, пак силен. Прекъсване има между мекия и силния тон. Всякога има една пауза, която тургат, една междина. След като пееш един мек тон, ще поставиш после силния тон. Така върви силният глас, силният тон. Сега пеят силните тонове за ефект. Когато някой певец иска да покаже силата на своето пение, той ще вземе силните тонове, той идва до силния тон, идва до върха, и тогава пак намалява. Англичаните казват: „До върха.“ След туй пак спадне. Това е прилив. В живота навсякъде съществуват силните тонове – и в музиката, и в човешките мисли, и в човешките чувства съществуват силните тонове, в постъпките и в човешкото настроение. Това е един закон, който постоянно регулира живота. И вие, като не го разбирате, някой

път чувстваш, че в сърцето ти няма никаква любов. Това е една самоизмама. Щом чувстваш, че е празно сърцето ти, то е една нова фаза. Празна е стомната, но не можеш да я напълниш. Щом е сърцето ти празно, то може да се напълни. Казва някой: „Аз изгубих любовта си.“ Туй, което се губи, се намира. И туй, което се намира, се губи. Това са неща, които постоянно стават във вас, в живота. Изгубиш любовта, ще я намериш. Казваш: „Намерих я.“ Пази се да не я загубиш. А туй, което, като се намери, никога не се губи, то е Божественото. И Божествените неща са пълни, а в човешките неща има едно преходно състояние. Да ви не смуцава това. Казваш: „Изгубиш си любовта.“ Ще я намериш.

Та сега пророкът казва: „Върнете се, обърнете се към мене. И се научете добре да живеете. Научете се да пеете хубаво. Блажени бъдете!“

Та на вас ви липсва сега приложение. В приложението вие сте непостоянни хора. Българинът е много непостоянен като народ. Много непостоянен е българинът. По-непостоянен народ от българина няма. И всичките му работи от памтивека досега са недосвършени. Българинът и като шие, има нещо, не достига. Или прави обуца, или къща, всичките му работи са недосвършени. Той си има една философия, казва: „Недосвършвай работите, да не умреш.“

Аз бях в Царибродско, там има един обичай, че ако жена маже къщата, мъжът умира. Затова мъжът трябва да маже. И жените се охитрили и накарали мъжете си да мажат. Казват: „Ако ние мажем къщите, мъжете ще умрат.“ И тогава какво трябва? Мъжът трябва да маже, за да живее. И сега всичките мъже мажат, за да живеят. Жените не мажат, да не би, като мажат те, мъжете да умират. И сега казвам, нека вашите мъже мажат, та мъжете ви да не умират. Аз съм съгласен в този смисъл с тях. И аз съм съгласен с тия парадокси. За мен мъжът да маже, туй е да придобие знанието. И като дойде до мазането, мъжът трябва да дойде. Той трябва да маже,

а не жената. А след като измаже къщата, той казва на жена си: „Пази тази къща хубаво, да се не изкурява.“

Аз тук ми се случи следният пример. Игряят си врабчетата по комините. Аз имам един голям комин. Едно от тия врабчета беше влязло в този комин и слязло после в кълонеца, отдето го пуснах да излезе навън. Като излезе през тръбата, то трябваше да излезе направо от прозореца. Тъкмо да излезе, чувам един шум. Туй врабче – черно като арап, не излиза вън от прозореца, но ходи, блъска се по тавана, та изцапа целия таван. Тук-там ходи с гърба си, а после ме гледа. Казвам: „От прозореца излез навън, а не ходи по тавана.“ Дето се допряло до стената, направило я черна. Казвам: „Съжалявам, че те пуснах от кълонеца навън.“ Така видях какво ми недостига. Врабчето не е виновно, но аз извадих за себе си един урок. Трябваше да имам една мрежа, да я поставя пред устата на тръбата, та като влезе врабчето, там да го хвана с ръка и да го пусна навънка. Пък аз го пуснах от тръбата навън.

Казвам, не струва човек да пуска такива затворници през комина. Не се качвайте като врабците през комина и не влизайте вътре в тези кълонци, а като ви отворят вратата, не се качвайте горе по таваните. Не се качвайте по курниците, по таваните, но излезте от прозореца навън и вън се чистете.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и шесто утринно слово
7 юли 1935 г., неделя, 5–6.15 часа
София – Изгрев*

СЛОВОТО И ЖИВОТЪТ

Кратко размишление

Ще прочета четвърта глава от пророк Йеремия.

„Бог е Любов“

Има големи странности в живота на земята. Донякъде странности в човешкия живот. Кои са далечните причини? Хиляди години най-зрелите умове на човечеството са мислили да отгадаят, но едва някои са прозрели, някои са намерили външните причини. Че човек греша, това е престъпление. Всички казват, че страданията са от греха, който човек направил и който постоянно прави. Туи, което с човека става, не че той сега греша, то се дължи на миналото. Поддържат някои, че той страда сега поради прегрешенията на миналото. Тогава се заражда другото противоречие. Какво общо може да има миналото с нашето настояще? То е една особена обстановка на нашето вътрешно схващане. Но и доброто, което сега ни следва и идва, то пак се дължи на миналото. И онзи, който чете пророка, трябва да разбира, да има опитността на пророк – онова, което той е видял и което той добре разбира. Някой може да чете пророк Йеремия, но думите му ще бъдат странни, няма да разбира, понеже той говори за времената, в които той е живял, и за престъпленията, които Израил е направил, и предсказва

кои страдания ще дойдат върху тях. Но той същевременно проектира и своята мисъл и за бъдеще. Казва – не само това ще бъдело за Израил, но и всичките народи на земята ще минат по същата дисциплина. Ще ви дам само едно малко изяснение. Днес няма да ви изяснявам, но ще ви дам начин да мислите.

Човек трябва да мисли. Светът е създаден за мисъл. И който мисли, той ще има вътрешно разбиране. Ние съдим от хиляди и милиони влакна, събрани от овца вълна. Представете си, че тия влакна могат да мислят като хората. Вие ги хващате, събирате тия влакна на едно място, почвате да предете една прежда. Влакната не могат да разберат какво вие искате. Вие не ги питате. Те искат-не искат, вие ги събирате на едно място и ги обвързвате. Но те не си представляват това, което вие мислите да направите от тях. Тези влакна, които са седели свободни по гърба на овцете, вие ще ги съберете, ще ги турите в коритото и отгоре с вряла вода ще ги залееете. Те не знаят какво престъпление са направили. Ако ви питат защо ги туряте в коритото и ги заливате с вряла вода, вие ще кажете, че заради нечистотата им трябва с вряла вода да ги очистят. След като минат този процес, след като ги очистят, стане бяла вълната. Но няма да ги оставят. Ще дойде онова вретено, ще ги навържат, ще ги навъртят едни с други, че няма да бъдат свободни и ще ги направят на дълги нишки.

Вие мислите, че вашето страдание се мисли на някои совадки, някоя основа, някой бардак, после тури се онзи стан и почват нишките да се събират, веднага се тъче платно. Ще се изтъче един плат. Най-после ти мислиш, че работата е свършена, но този плат, след като си го изтъкал, турат го на една тепавица, започнат големите чукове: трака-трака. Чукаат го, чуци се той какво има – да се оваля малко, да добие една вътрешна мекота. Извадят го – сега мисли, че работата е свършена. Обаче всичките тия влакна, събрани на

едно място, турнат ги на земята и дойде един, който почне да чертае, забележи с тебешир, тури ножицата, обърне на другата страна, пак ножицата – реже плата. Вие намирате един модерен шивач, който всичките тия грехи ги ушие и най-после човек се облече с тях.

Питам, какво биха мислили влакната. Става един процес, на който ние не виждаме далечните причини, понеже всичко за нас не остава. Когато се впрегнат конете в каруцата, това не става за тяхното удоволствие. Ама трябва някой си почтен господин да го водят някъде и затова трябва да впрегнат някой път конете и камшикът ще дойде някой път върху тях. Ти някой път питаш: „Защо ни впрягат?“ За да пренесете един господин от едно място на друго. Може да кажете вие: „Той крака няма ли?“ Е, то е по-благородно конете да бъдат впрегнати в каруцата, а той да седи в каруцата отгоре. Нещо по-величествено е. Какво непочтено има той да ходи на крака? Тъй мисли той. Сега туй е външната страна. Туй е още другото обяснение. Вие пращате вашето дете да се учи. Нали. Сега да започнем живота оттам, та дано друго да ни се уясни. Някои питат: „Защо са страданията?“ Този въпрос е въпрос на бъдещето – защо страда човек. А защо се радва човек – това е въпрос на настоящето. Ти като страдаш и като се радваш, се учиш. Защо е така? Така е, защото не може да бъде другояче.

Страданието е в неразбирането на човека. Който не разбира, страда. Всеки, който не разбира, страда, а всеки, който разбира, се радва. Следователно всяко страдание подразбира, че той има нещо, той не разбира. Всяка радост показва, че той, в дадения случай туй, за което той се радва, той го разбира. Туй участие е вярно. Страданието по някой път го обясняваме така, че твоего страдание е неразбирането ти. После другото: ти когато страдаш, друг разбира, а пък когато ти се радваш, когато ти разбираш, друг се оплита и друг загубва знанието си. Когато ти печелиш живо-

та си, друг изгубва живота си. А когато ти изгубваш живота си, друг го спечелва. Това сега е едно противоречие. Когато кокошката изгубва своя живот, ти печелиш своя. Когато богатият изгубва богатството, тия пари се разпръскват между бедните хора. И когато водата се извади из океана, дето тя е била чиста, и после във въздуха става във вид на дъжд и падне на земята, че се окаля. Питам, кое е по-хубаво – да седи водата чиста в океана или да е на малки капки, че да се окаля, да могат тревите да растат. По-добре е да се окаля. Не е хубаво човек да се окаля от лично гледище, но за общото благо страданията са една необходимост. Всеки човек участва в общото страдание.

Може да кажем, че онзи, който най-много страда, той е Бог, който създал света. И търпението, дълготърпението има смисъл в страданието. Бог като страда, може да попитате вие, като вас ли страда. Приблизително той ни учи да страдаме ние като него. Той като нас не страда, но ние трябва да се научим да страдаме като него. И понеже ние сме се научили ние да страдаме, както той страда, следствие на това има противоречие между него и нас. Няма да ви обяснявам, но вие трябва да мислите, то е свещено. Казва там пророкът: „Бог е милостив и благоутребен.“ Значи, когато вижда, че хората страдат, в Бога се заражда едно съжаление, едно желание да им помогне. Като им помогне, всичките презрешения, каквото са направили, в него се заражда едно желание да им помогне, да ги упъти, да им покаже оня път, по който те могат да се освободят от страданията в живота.

Казвам, страданието може да дойде от много малки причини. Страданието на един ученик може да дойде просто че изял едно „ъ“ или „е“, или „я“-то, или опашката не турил някъде. На френски може страданието да дойде от едно аксантеглю или пък от аксанграв. Или той не е турил някоя запетая, където трябва. Малка причина може да стане повод да се подигне

цял един въпрос. Ти казваш – ти не си направил нещата право. Ако ти кажеш тъй: „Не, – и туриш една запетайка – щастлив съм“, тогава въпросът се уяснява. Като отделиш „не“-то с една запетая, и положението се променя. Понеже няма запетайка помежду, ти си нещастен. Що си нещастен? Защото запетайка не си турил. Щом туриш запетайка, ти ставаш страхлив. После друго. Ти казваш: „Не ща.“ Пак същото. Тури една запетайка: „Не, ща.“ Искам значи. Същият закон е. И в другите езици почти същият закон е. Някой път ти се разсърдиш и не искаш нещата. Като се разсърдиш, ти си махнал запетайките.

Един български военен ми разправя за един анекдот, който станал тук във военното училище. В своята писмена работа той не могъл да постави точките и запетайките и двуеточията намясто, та му направил учителят забележка. Тогава той, след като написал тезата си, турил накрая всичките запетаи и точки и казал: „Марш всички на местата си. Аз съм научен – казва – само да заповядвам.“ Сега често и вярващите, които не разбират как да живеят, те казват: „Марш.“ Но тия запетайки и тия точки не отиват по местата. Всяка една запетайка и всяка една точка трябва да се тури на своето място. И буквите не отиват по местата си сами по себе си.

Страданието може да се произведе от една малка причина. Ако ти от една дума махнеш само една буква, ще развалиш целия ход и смисъл на нещата. Ти трябва да знаеш закона вътре. Ако не знаеш великия закон, по който се нареждат човешките мисли, ако не знаеш великия закон, по който се нареждат човешките чувства и човешките постъпки, ако ти не разбираш вътрешния закон, по който се редят човешките сили, способности и чувства, с които ни е дарил Бог, ти ще се намериш в едно трудно противоречие. Това е незнанието. Има нещо, което човек не знае. Има потънкости. Ти може да си създадеш цяло нещастие за себе си.

Ако имаш само желанието, искаш да те обичат хората, ще си създадеш цяло нещастие. И някои, и вие имате криво схващане за живота. Психологически вие не правите наблюдения. Вземете запример, ако вие се намирате пред лицето на един учен човек, вие ще се почувствате много малък и гребнав. Като не разбирате, в неговото присъствие вие се усещате много малък и казвате: „Той ме унижава.“ Той не ви унижава, а вие, като сте при него, мислите, че не знаете. И следователно вашите мисли като отиват в неговия мозък, понеже той е учен човек, вашите мисли се връщат при вас и вие мислите, че нищо не знаете. Тъй е. Вашата мисъл, че не знаете, се връща от него пак към вас. Едно ехо има. И тогава чувствате една вътрешна скръб. Щом дойдете до положението да познаете, да схващате мисълта на учения човек, вие във вашите мисли приемате, мислите, че не разбирате. Но вашата мисъл става едно препятствие. Този човек ви разправя, а вие казвате: „Аз не го разбирам.“ Ти не пращай тази мисъл, че не разбираш. Ти се спри на положението, че разбираш, защото, ако кажете, че работата е дълбока, не разбирам, тази мисъл на твое то колебание ще се върне върху тебе. Представете си, че вие хвърляте водата нагоре. Тя ще се върне върху вас.

Та и сега вашите мисли от миналото са върнати върху вас. Законът е такъв. И в доброто, и в злото, каквото човек мисли, то ще се върне към него. Сега туй трябва да знаете. Вашата любов, ако обичате някого, тя ще се върне при вас, но ако вие мразите някого, вашата омраза ще се върне при вас. Никой не може да ви избави от това. Вие казвате: „Аз ще го намразя.“ Но твоята омраза ще се върне върху тебе и ще ти причини всичкото страдание. И твоята любов, като обичаш някого, и тя ще се върне при тебе. Защото, като се върне тази любов при тебе, ти ще бъдеш щастлив. А защо не трябва да мразиш? Понеже твоята омраза като се върне при тебе със своите придо-

бивки, ти ще бъдеш нещастен. И следователно ние сами създаваме своето нещастие и сами създаваме своето щастие. Ето приложението на закона. Като обичаш, ти създаваш своето щастие, условие за щастие. И като мразиш, създаваш условие за своето нещастие. Така седи законът. И сега може да го опитате и вие. Кой е прокопсал, като е мразил? Няма нито един баща, който, като е мразил децата си, че да е прокопсал. Няма нито един син, който, като мразил баща си, че да е прокопсал. Жена, която е мразила мъжа си, проповедник, който мразил слушателите си, че да е прокопсал. Няма нито един слуга, съдия, нито един цар, нито един, който, като е мразил, че да е прокопсал. А всичките, които са прокопсали, много са обичали. Следователно, ако ти искаш да подобриш живота си, да разбереш онова великото в света, да се подигнеш, трябва да обичаш. Ако ти искаш своето щастие, ако искаш да разбереш Божия закон, това е дълбоко вътре в нас. Бог казва: „Ако ме обичате, ще бъдете щастливи. Ако не ме разбирате, ще бъдете нещастни. Ако изпълнявате волята ми, ще бъдете щастливи, защото другояче не може.“ И тогава вие искате да знаете защо Бог обича грешните. Той знае този закон. Той ви обича, за да се върне неговата любов към него. Че вие искате да накарате Господа да намрази някого. Не оттам произлизат човешките нещастия. Ти искаш да премахнеш хората от света. Но тебе ще премахнат по-рано от него.

Мене наскоро ми разправяше една млада сестра една опитност. Тя се обидила и иска на едного да му каже една дума, но такава остра, обидна дума, че като му я каже, да го заболи сърцето. И търси тя случай. И казва: „Не ми се пада да му кажа такава дума, че да го заболи. – Но казва тя какво се случва. – Един ден – казва ми тя – един друг ми каза тази дума, но толкова ме заболя, че веднага, каквото аз мислех да кажа на другия, на мене ми го казаха. И казах: няма да му кажа. Защото аз почувствах това толкова горчиво.“

Е, като му кажеш, какво ще спечелиш? Обръщат се нещата. И по някой път аз ви казвам: не се одумвайте. Защо? Дойде някой, и той иска да ме накара да си изменя мнението за онзи, че аз да го намразя. Казвам: „Ти искаш да ме направиш нещастен. Заради своето щастие аз не искам да мисля лошо за другите хора.“ Че той прави престъпление, нека си носи последствията. Знаете онази басня за Настрадаин Ходжа, който, като ходил тук-там да проси, че богатите не отзовавали на неговата просия, не му дали нищо, никой нищо не му давал. Той имал един лев. Купил си една пила, отишъл при един банкерски дюкян и почнал да реже куфара. Минава един, пита го: „Настрадаин Ходжа, какво правиш?“ „Свирия на кемане.“ „Ама гласът не се чува.“ „Утре ще чуеш гласа.“ Той сега свири, но гласът утре ще се чуе. Та сега ние като Настрадаин Ходжа. Каквото сме свирили в миналото, сега му се чува гласът. Онези, които не разбират живота, казват: „Тежък е животът.“

Много проповедници има, които не знаят, те плашат хората – ад имало, че това, онова, дяволи има, че вили има. Обясняват си те. Това са такива техни секретници, небивалици. Светът страда сега, защото са дошли да проповядват най-глупавите хора, които нищо не разбират и са станали проповедници. Такива проповедници, както един виден немски проповедник проповядвал на едно събрание и казва, че Господ, като направил човека, та сушил го три дена на един плет. От една особена кал е направен човека, та го сушил три дена на плета. Един от слушателите казал: „Та откъде взеха пръти да направят плета?“ „То не е твоя работа.“ Той казва, че Господ направил човека от кал и го сушил. А като питат, че как направи плета, казва, това не е твоя работа. Това не е разрешение на въпроса. Нима сега хората не се сушат. Че суши ги Господ. Досега ги суши. Някои хора има много пълни, значи Господ едва сега ги е направил и ги турил на плета, суши ги. Някой казва: „Много отслабнала жена ми.“ Казвам:

„Суши я Господ. Суши се.“ Някой човек изпусталял, суши го Господ. Много е пълен. Пълен е, но като се изсуши. Та тези неща и сега стават. Има неща в живота, които са непотребни. По някой път аз съм виждал – и мъже има, и жени, като са болни, не им е приятно, понеже, като е болен човек, тия кокалчета под лицето излизат навънка. Пипне се той по шията и казва, че той не е пълен, не му е приятно. Като си пипне врата, казва, че бил много тънък. После очите хлътнат, почернели стават, недоволен е. И устата почерняват и току ги маже с боя. Мен ми разправяше една сестра, имала една хубава Библия, тъй подвързана с хубава червена кожа. Туй било в София. „Един ден – казва тя – гледам, че се изгубва красотата на моята Библия. Червеният цвят по нея изчезва и Библията се обезобразява.“ А какво е видяла тя? Нейната слугиня от подвързията на Библията взима от боята и си маже устните. И казва: „Слугинята като не може да вземе от това, което е писано вътре, взима от боята на кожата, отвън. Все взима нещо.“

Та сега казвам, аз гледам на живота така. Някой казва: „Виж този човек как живее добре в света.“ Аз казвам, този човек поне от боята на света взема, намазва се. Каквото Господ е турил в света, той не разбира законите, а поне да си понамаже устата, да бъде червена. Хубаво е да бъде устата червена. Това показва едно правилно кръвообращение и здраве. А кръвообращението показва една права мисъл. А когато устата започва да става тъмна, това не е добър признак. Червеният цвят е хубав. Та по някой път е хубаво да си понамажеш устата. Изключителни условия има да се понамаже човек. Аптекаството е това. И всички медикаменти и хапове за кого са? За здравия ли? Не, за болния. Като се разболееш, ще вземеш горчив хап, за да подобриш здравето си от горчивината.

Та казвам сега, пророк Йеремия е един актьорин, който не разбира актьорството. Казва Господ – тия

горчивите работи са за хората, за онези хора, които не изпълняват моя закон. За кого са тия работи, които са написани? За онези, които не изпълняват закона. Те ще ги изядат. И е оправдано. Ако ти не изпълняваш Божия закон, ти ще дойдеш в съотношение да пнеш тия капки. Те не могат да станат храна за тебе. И в тях няма да намериш своето здраве, то само ще имаш една опитност и после ще се научиш да живееш малко по-добре.

Сега аз говоря на вас, понеже вие не живеете две хиляди години, във времето на Йеремия, но в сегашно време. Тогава условията са били други, но казвам, с вас има други мъчности, които ще се случат. А тия мъчности, които са били във времето на Йеремия, в света нищо не се повтаря два пъти. Нашите мъчности не са такива, каквито във времето на Йеремия. И онова, от което той се изкушавал, то не е изкушение за нас. Ние се изкушаваме от съвсем друго. Аз казвам на една млада сестра, един ден казвам ѝ: „Познаваш ли колко престъпления си направила?“ Тя казва така: „Нищо не направих.“ „Ти където си била, си направила престъпление.“ „Аз ходих да се моля, не съм направила нищо.“ „Ама, ти като вървеше, ония росни капки, които лъхат на тревата, които украшаваха тревата, ти отне всичките украшения на тревата.“ И тя кисна да се смее. Ама че човек някой път има хубаво разположение, ти със своето невнимание кажеш, че не е така. Ама смъкнеш веднага украшението. И даже по росната трева не трябва да ходи. Някои си събуват обувките и ходят. Само при изключителен случай, ако си болен, събуй си обувката, че ходи, но ако си здрав, не си събувай обувките. И трябва да си събуе човек обувката. Бог каза на Мойсея да си събуе обувката „понеже мястото, на което седиш, е свято“. И той си събу обувката и казвам, всички хора трябва да се събуят от всичките стари възгледи, с които са облечени.

И даже човек, като се ражда в този свят, е даден закон как трябва да живее. Дете като се ражда,

има една греха, с която е облечено в утробата на майка си, и като излезе в този свят, хвърлят му тази греха да бъде свободно, защото в утробата на майката е било в нея, то е седало ограничено. Майката казва: „Няма да крякаш, няма да дишаш, ще мълчиш.“ Най-голямото робство е било в утробата на майката. Туй дете е свито там, както животните се свиват. Турило си главата между краката и така седи. И майката го храни, казва: „Няма да се мърдаш.“ И си има една царска мантия, с която е облечено. И когато туй дете на мълчанието излезе отвън, освобождават го. Има и една връв, с която е свързано. Бабата, като дойде, най-първо отреже онзи закон, който майката е турила. Тя тури ножа и пререже закона. Тогава снемат мантията, с която е облечено и то остане голо. Но хората по навик, след като снемат тази мантия, турят му друга мантия. Майката приготвила пелени, повият го, турнат повоя, детето плаче, казва: „От едно робство влизам в друго робство.“ Бог ни освобождава от едно страдание, ние приемаме други страдания.

Казвам, защо хората грешат? Аз питам тъй: аз защо греша? Аз не питам защо хората грешат, аз този въпрос не съм задал. Аз питам защо имам нужда аз да греша, защо имам нужда аз да проям, защо има нужда да бъда невежа, това питам. Следователно всеки един от вас може да разреши въпроса. Аз не питам защо Господ създаде света, аз не питам защо и как Господ създал света. Той знае, но аз трябва да се уча от него. Аз трябва да питам себе си защо аз разбирам, че светът е така създаден. Не е въпрос защо мисля така. И следователно от моето гледище аз искам да разбера, тъй както светът е създаден, да вляза във вътрешния смисъл, да разбера Божиите пътища, да разбирам любовта така, както тя се проявява. Тогава ние сме на правия път и противоречията ще изчезнат. Щом тебе те занимава един човек отвънка, ти си на слабата страна. Че този външния човек, като го виждаш ти,

той не е реален човек. Това е неговият автомобил или едно такси се спряло там. Ама той може да е един министър, нищо не значи таксито на един министър. Ти мислиш, че всичкото твое щастие зависи от автомобила и всичките обикалят все около автомобила. И виждам, че всеки, който обикаля около автомобила, върти се около него. Майката обикаля около автомобилчето на своето дете, но един ден автомобилът изчезне, задигат твоео дете. Някой път автомобилът отива с господаря заедно, затуй единственото нещо сигурно е да ходиш без автомобил.

Вие сега ще дойдете да проникнете вътрешния смисъл. Аз говоря за вътрешния живот. Отвънка може да има тия неудобства, те са за външния свят, но ти ще се ползваш от онова, което Бог е вложил в тебе. Законът е тъй. Не внасяй посторонни неща в Божия порядък. Защото два порядъка има в света: един Божествен порядък – той носи нашето щастие, нашето благо към напредък. И един човешки порядък, който внася всичките противоречия, скърби, страдания, недоволства. Туй всичко старото е човешкият порядък. Туй човешкото, което влиза в нас, то е, което донася тия противоречия. Следователно ти отдели човешкия порядък от Божествения и дръж се за Божествения порядък. Ама вие ще кажете: „Какво ще стане с човешкото?“ Човешкият порядък трябва да се организира по правилата на Божествения порядък. Детето, което вие пращате в училището, то трябва да научи буквите, трябва да научи всичките правила на речта, да знае да пише думи, след туй както учените хора трябва да знае да се изказва. Учените хора представляват Божествения порядък, а тия неучените представляват човешкия порядък.

Затова хората са пратени в Божествения порядък – да се научат как да живеят. И вие сте дошли по единствената причина да превърнете човешкия порядък в Божествен. Човек е дошъл на земята да се учи

в който и да е народ. Един народ е една школа. Може да си българин, може да си сърбин, англичанин – това е училище. И като свършиш училището, не е важно училището, което може да минеш. Училището е само метод да се научиш да живееш, да влезеш в Божествения порядък. Това е дълбокият смисъл на учението, което трябва да те освободи от всичките ограничения на света. И то е да се освободиш от човешкия порядък, да станеш член, както едно дете става член на една фамилия. Но трябва да се роди от същата фамилия. И Писанието казва: „Ако не се родите от вода и дух, не можете да влезете в Царството Божие.“

Аз турям така. Водата, това е човешкият порядък, духът, това е Божественият порядък. Човекът, който е дошъл, трябва да се роди, значи трябва да мине през водата и да влезе в духа. И тогава ще влезе в новите разбирания. Онзи може да каже: „Какво значи вода?“ Човешкият порядък. „Какво значи дух?“ Това е Божественият порядък. И човек трябва да мине в него. Да се роди Божественото съзнание, да разбира закона – да се роди в него великата любов. Любовта е връзката, пътят, казва Христос: „Аз съм истината, пътят и животът.“ Който през тези трите мине, през човешкия порядък, ще влезе в Божествения порядък, в духа. Онези, които не разбират, очакват да умрат, и тогава да влязат.

Умирането не е нищо друго освен минаване от един порядък в друг. Умирането е толкова естествено. Един пияница, който живее в порядъка на пиянството, той престава да пие вино, за да влезе в другия порядък. И когато той е престанал да пие вино, той умрял за пиянството. Но умрял ли е този човек? Не. Той престанал да упражнява един свой стар навик. И някой път ми казват: „Като умре човек, къде отива?“ Аз правя своята аналогия – като умре човек за кръчмата, къде ще го търсиш? Ти вече няма да го търсиш в кръчмата, а ще го търсиш в църквата. Той като пие

винце, къде ще го намериш? В кръчмата. А щом е завършил с пиянството, ще го намериш в църквата, дигнал ръце се моли, няма чаша, няма оканица. Питат: „Къде отишъл?“ В църквата ще го намериш. Той е жив. Драган, Петко, Стоян, той е жив. Къде? В църквата е. Аз ви давам сега превода. Питат къде са умрелите. Казвам, къде са обърнатите пияници? В църквата. „Ама къде са отпадналите от църквата?“ В кръчмата. И обратното е вярно. Щом човек излезе от църквата, иде старият навик. Ще го намериш пак в кръчмата. И ще кажат: „Оживя.“ Когато човек умре за кръчмата, той оживява за църквата. Когато човек умре за човешкия порядък, той ще живее в Божествения. Човек, който живее в човешкия порядък, е мъртъв за Божествения порядък. И тогава опитният човек по някой път, за да не се обидят кръчмарите, ще идеш някой път, ще изпиеш от любов една чашка от неговото двадесетгодишно вино, но това тогава ще ти бъде за цял. Когато стомахът ти отслабне, нямаш апетит, ти ще идеш при кръчмаря и ще му кажеш: „Дай ми една малка чаша, сто грама.“ И апостол Павел препоръчва на Тимотей: „Понеже стомахът ти е слаб, малко вино.“ Аз вземам сравнението, противоречията, които в живота се случват, имат своето обяснение.

Всеки ден ти може да бъдеш и в църквата, и в кръчмата. Ти се сърдиш – ти си в кръчмата. Ти обичаш – ти си в църквата. Алчен си – ти си в кръчмата. Щедър си – ти си в църквата. Туй е разбирането. Ще каже някой – щедър си. В църква е. Алчен си – ти си в кръчмата вътре. Одумваш хората – ти си в кръчмата. Говориш добро за тях – в църквата си. Обичаш хората – в църквата си. Мразиш ги – ти си в кръчмата. Туй е сега. Това ще имате в ума си, за да може да се възпитате. Някой път и праведният човек може да направи една микроскопическа погрешка. Знаете ли каква? Един от големите философи, мисля, че е гръцкият философ Диоген, след като живял осемдесет години и са го по-

сещаваха хората, давал на всекиго наставления как да живеят, един ден казал: „Домегна ми тия хора да ме посещават. Искам да прекарам един ден на спокойствие.“ И той се отдалечил далече в полето под една круша малко да седи на спокойствие да се удоволства. И ето, вижда го един селянин, иде при него и той се набръчкал, начумерил и си казал: „Отде се намери той сега?“ И след като си отишъл този селянин, той казва на себе си: „Диогене, защо се сърдиш на селянина, че той дошъл да те търси тук, че отде да знае този селянин, че днес ти си неразположен. Ти накрая на годините си ли искаш да изгубиш това, което си спечелил?“

Че вие имате едно хубаво настроение на духа. Един ден иде един брат или една сестра, казва, оплаква се. Колкото и да ти оплаква, че отде да знае този брат, че ти си неразположен. Та казвам, какво будно съзнание трябва да има във всички онези, които вървят по пътя на ученичеството. И трябва едно разбиране сега. Не само да вярваш в Бога. Само вярата е празна работа. Разбиране трябва. Празно е твоето благочестие. Че иначе всички вие ще се намерите в едно противоречие, че може някой да ви каже: „Знаеш ли какво са казали по ваш адрес?“ Вие веднага кажете: „Ама защо е говорил така?“ Че този брат е казал така: „Вие сте много лош.“ Лошият човек винаги има стремеж към Бога и лошият човек никога не лъже.

И в какво седи лошият човек? В това, че плаща навсякъде. Турга нещата намясто. Ти, казва, какво ми се представляваш, че си светия, та ти не си светия, ти търпение нямаш. После казва – ти не си щедър. После какво ще ми проповядваш Евангелието. Ти имаш две къщи в града, като тебе светия ли си, та какво ми бърбориш, я виж грехите си – ти имаш един харч от десет хиляди лева. И вие казвате, че този човек е лош. И лошият човек като го срещнеш, ти трябва да бъдеш много внимателен с него, ти трябва да го пипаш с ръкавици, то взривно вещество. Ти като седиш

при него, трябва да имаш гумени обуца, защото, ако с твърди обуца го подпреш, той веднага ще избухне. И лошият човек, ако го срещнеш, най-милата поглед ще му дадеш, никакъв остър поглед, защото, ако го погледнеш така малко остро, той ще ти каже: „Защо ме гледаш като някой звяр.“ Ако го погледнеш любовно, той ще ти се усмихне. Та ще бъдеш крайно внимателен към него. Той е истинският път. Той е истинското разбиране. И ако ние не се научим как да живеем, и ако ти не се научиш да търпиш един лош човек, тогава ти търпение нямаш. Та този лошият човек е вътре в тебе, ще го търпиш, нищо повече. Този лошият човек у тебе, той донася в ума ти най-лошите мисли. Та какви ли не мисли внася той в тебе. Колко светии има, които се превивали, докато разберат закона и са страдали. Имаш една хубава мисъл и желание и след туй иде нещо страшно лошо, дойде една отвратителна мисъл. Тя иде от този лошият човек. Ще го търпиш.

И казвам сега, вие сте дошли до едно място на противоречие и само по закона на великата Божия любов, като обичате, вие ще се избавите. Любовта е, която може да избави човека от всичките противоречия, които се случват в живота. Няма друга наука. Може да има други спомагателни науки, временни са те. Но онова, което може да освободи човека, да го направи свободен – то е любовта. И затова е турена любовта. Да възлюбиш Господа и да любиш ближния си. По този начин човек може да се освободи от противоречията, които сегашният живот създава. А любовта носи и сила да се подигнеш.

Само чрез закона на любовта към Бога и към ближния ти може да се подигнеш и може да постигнеш всичко, каквото искаш. И всяко изкуство може да имаш, разберете хубаво сега. Всичко може да постигнеш във време. Във време може да постигнеш, ама ти искаш да станеш цар, искаш да станеш цигулар, искаш да станеш учен човек, всичко това не е изкуство.

Какво е изкуство? Да научиш изкуството да правиш добро. Ами че да научиш изкуството да говориш тъй, че като говориш, мъртвите да оживеят. Това е изкуство. Като идеш в една къща, дето има умрял човек, ти ще почнеш да говориш на човека, и той да оживее. И тия хора в дома ще кажат: „Да бъде благословен Господ. Като дойде този човек, нашият умрял възкръсна.“ Хора не се обичат, тия хора се карат, като им говорите тъй – те ще се обикнат. Сиромаси са, като им говориш, сиромашията им изчезне. И навсякъде така. Сега, като говоря тия неща, вие казвате: „Колко е хубаво това, но де са тия хора?“ Вие сте първият човек. Наредете се сега да бъдете един от тях. И ако ви кажа тъй: мене ми трябва един кандигат сега, когото да туря да говори тъй, колко гуши от вас ще има? Вие всички ще се явите. Но какво ще бъде вашето разбиране? Вие мислите, че ще бъдете като войник, да ви облека, да ви туря дрехата, пешката, патрондаша и вие да идете и само да стреляте. Не, такива положения няма.

Ние сме пратени на земята да научим онзи идеалния говор. Това е истинското ни звание. Бог иска да вложи в нас неговото слово и Писанието казва: „Всичко чрез неговото слово стана.“ Господ каза и така стана светът. Щом светът стана чрез словото и нищо без словото не е станало.

Ти искаш да живееш Божествено – може чрез словото. Ти искаш живота ти, работата ти да стане Божествена, но това не може другояче освен чрез словото. И няма друг начин. Туй слово като влезе в тебе, то ще създаде в тебе живота ти. Следователно твоят живот не може да се прояви, докато словото не влезе в тебе и почне да работи, както първоначално е работило. И вие искате словото да влезе във вас, искате вашият живот да се измени. Това е в Писанието казано – ще изпрати духа си. Казва в началото на Библията: „Земята беше неустроена и Духът Божи се

носеше над нея.“ Когато Бог почна да говори, тогава започнаха всички тия промени, и тогава земята се оформи така, както сега, когато словото дойде, духът, който Бог ще изпрати във вас. И тогава сегашният живот ще се измени, тъй както се измени лицето на земята.

И от днес приложете малкото, което сте разбрали, а втория път като ви говоря, ще ви говоря още по-малко, отколкото сега. Защото, колкото човек повече разбира, по-малко ще му се говори. А колкото по-малко разбира, повече ще му се говори. И не мислете, че като се говори много, там е. На глупавия много ще говориш, ще викаш високо. И високо трябва да говориш. Онзи, който има деликатно ухо, на него малко ще викаш. На умния малко ще говориш. Който много разбира, малко ще му говориш. А на онзи, който не разбира, ще му говориш, ще му говориш.

Сега в малкото седи. Обикни Бога в себе си. Обикни ближния, въвн от себе си. Това е сега, това е пътят, по който човек сега трябва да върви. И всички трябва да вървите.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и седмо утринно слово
14 юли 1935 г., неделя, 5–6.10 часа
София – Изгрев*

ЛЮБОВ И СЛУЖЕНЕ (Чешмата в двора)

Кратко размишление

Ще прочета пета глава от Йеремиа.

Ще чета нещо, което е минало преди повече от две хиляди години. Той е поставил неща, които не се отнасяха до тогавашния живот. От тогавашния живот вие ще извадите поука за себе си. Ще слушате нещо минало.

„Бог е Любов“

Миналото, това е една справка. Миналите работи са справка, развлечение са те. Същевременно един писател ще вземе някой герой на миналото или една героиня на миналото и ще направи една трагедия, една драма или една комедия или ще напише един роман. И хората ще се възхищават. Тия са скърпени работи. И той някой път няма да представи работите тъй както са, ще ги поукраси малко. Защото всеки един художник, който рисува някого, той няма да го представи такъв, какъвто е, нито фотографията ще те представи такъв, какъвто си. Нито художникът, нито фотографията може да представи работите каквито са. И да иска, не може.

Та казвам, който не разбира, ние вземаме, че пренасяме греховете на миналото. Че хората правили грехове, ние вземаме и пренасяме техните грехове и се

занимаваме с тях. Не ни е работа това. Запример някой си откраднал една овца, ограл кожата ѝ и хората ще съдят за престъплението. Ако скоро е станало престъплението, те ще донесат кожата на съдраната овца – да се види, че има престъпление. Е, защо е ограната кожа на съдията? За да отсъди. Та ние около нас имаме все ограни кожи – как живели едно време хората, добре или зле? После как са живели хората зле? И как са живели добре? Както ние не живеем добре. И извикваме все светиите на миналото как са живели. Казваме: „Те какви хора са били, а ние не живеем както тях.“ И ако живеем малко по-добре, ще кажем: „Едно време как са живели нечестиво, ще извикаме лошото.“ Ще кажем: „Едно време как са живели хората нечестиво, а ние сега, не е нашият живот както трябва.“

Сега няма какво да се занимаваме с греховете на миналото. Аз разглеждам работите малко по-другояче. Представете си, едно дете постъпи в първо отделение. Какви погрешки ще направи в първото отделение? Може да не може да напише буквите и като му даде учителят едно упражнение, то дълго време пише едно упражнение, че второ, трето. И в първото отделение то научава донякъде да напише буквите и до края на първото отделение то се изправя, не прави толкова погрешки в буквите. Но все таки в речта трябва да се научиш. След като се научиш да пишеш буквите, да пишеш словозетите и докато станеш писател, там други погрешки се правят. Там не си турил запетайката, дето трябва, или точките, или знаците там не са употребени както трябва, не си съпоставил думите както трябва.

Как трябва да се разбира физическият живот? Някои философи си имат някои термини. Значи не си употребил някои термини както трябва. Значи особени термини има, които философите разбират. Спреш се запример върху думите „субективно“ и „обективно“. Те не са български думи: абстрактно, субстрактно, индиферентно. Значи думата „абстрактно“ е на чужд език.

Абстрактно. Българинът мислил-мислил и един като чел, той прави превод: опържил лука си и го изяде. И опасал земята с желязо. Той съвсем друго разбрал. Той не знае, че е натегнал лъка си да обстреля някого. А той казва: опържил лука си, че турил жезъла си и турил ред и порядък, както тълкуват. Та някой път всички проповедници, като вземат един стих настрани, много кастрене има. И сегашните хора не вършат тия престъпления, но те вярваха в много богове, а сега вярват в един Бог. Тогава казваха, че вярват в много богове, а сега, че вярват в един Бог. Сега всички са християни, всички вярват в един Бог, езичници няма сега. После в туй отношение какво ще ги е страх, че са вълци – сега мечките всичките са избягали, а тогава се казва, че мечките ще ги нападнат, вълкът и рисовете ще те изнесат. Тук даже и пари да гадеш, рис не може да намериш. Трябва да направиш цяла експедиция, в Африка да идеш. А той го няма. Казва, рис ще те изчаква. Той го няма. То е въображаемо за тия минали времена. За тия времена той го е имал.

Та казвам сега, животът ние трябва да го разгледаме от друго гледище. В църква няма да ходят болните хора, не е позволено на тях да ходят там. На здравите е позволено да ходят в църква. Вратата на църквата е отворена за здравите хора, а за болните е затворена. И ако някой болен иде, те ще го изпъдят. Като оздравееш, тогава ще влезеш. Глупавият човек на Бога не може да служи, нито той трябва да се занимава с Господа, нито да чете свещените книги. Той най-първо трябва да се освободи от своята глупост. Грешникът, и той няма какво да се занимава с никакъв Господ. Той да напусне своите грехове и доста е това. Сега дойде някой и пита: „Какво трябва да прави грешникът?“ Нека се освободи от греховете си. Какво трябва да прави бедният? Нека се освободи от своята беднотия. Какво трябва да прави болният? Да се освободи от своята болест. Е, хубаво.

Представете си, че вие срещнете в гората един подкован кон. Питам, този кон сам ли си е турил подковите? Какво заключение ще си извадите, ако срещнете един подкован кон някъде в горите? Какво ще кажете? Че той е живял между хора, които са ковали, и той ходи още с подковани обувци. И какво ще кажат другите коне, като го видят? Ще кажат: „Бамбашка са хората там. Има нещо, което не мяза на нас.“ Но един ден тия подкови паднат и остане естественият крак. Сега вие се смеете на конете. И както виждате, всички коне сега са подковани. Има ли някой от вас, който да не е подкован? Даже и аз съм подкован. И даже някой се сърди, ако не е подкован. Казва: „Твоите не са такива.“ И казват: „Човек да ходи тъй, както Господ го е създал.“ И си представяме, че едно време, когато Господ... Пише един англичанин наскоро, за да получи своя докторат, той взима за тема брадата на човека. И разглежда целия исторически ход на брадата. И казва, че Адам в рая имал брада. И действително туй е право. Като съгрешил Адам, от голяма мъка му израснала брадата. Та става с реч да ни доказва как се установява брадата на човека. Та някой път трябва да пиша за доктората, колко години ще вземе още човек да се освободи от сегашната си брада. Защото, ако брада е нямал, че му израснала брадата, после колко години ще вземе да се освободи от брадата си. Защото колкото човек подивява, космите почват да растат веднага. Туй у животните го има от подивяването, от външните лоши условия са обраснали тия косми по гърба им, а на човек, че не е обраснало тялото му, показва, че той живее при по-хубави условия. Колкото тялото и лицето му е по-гладко, човек е по-добър. По-добър е в туй отношение, че външните условия на живота му са по-добри. Като почнат да му израстват много косми, показва, че условията отвътре не са добри.

Сега ще се спра върху временните тия смущения. Отвънка ги няма, но вие отвътре имате смущения.

ния. И вас ви смущават мисли за миналото. По някой път дойде ви една мисъл в ума ви, запример дойде в ума ви да станете светия. Аз не зная откъде ви дойде тази мисъл? Или ви дойде на ума, че сте голям грешник, че сте съгрешили. По някой път вие си създавате грехове, виждате ги тъй, по особен начин. Аз да ви кажа по кой начин. Малко по-особен начин. Има една българска приказка, тя е следующата.

Връща се един баща, който бил двайсет години в странство, и влиза в дома си. Дъщеря му, която пораснала, и майката, жена му, и двете плачат. „Защо плачете?“ „Е, какво нещастие нас ни сполетя.“ Той човекът казва: „Какво нещастие?“ „Снощи дъщерята родила насън, оженила се и родила дете, и то умряло.“ Насън родила тя дете и насън то умряло. „Отиде детето“ – казват. Имала дете много красиво, хубаво. „Такива хора глупави като вас не искам. Ще ида пак в странство – казал бащата – и ако не намеря от вас по-глупави, няма да се върна. Пък ако намеря по-глупави, ще се върна.“ И тръгнал той. Гледа, един си ушил нови гащи с чешури и не знае как да ги обуе, тъй източни гащи. Закачил ги той и иска да се хвърли от високо и да ги надене. „Стой – казал той. – Тъй не се обуват гащите, аз ще ти кажа как да се обуют гащите.“ Снял той гащите от покрива, казал му как се обуват гащи и ги взел. Отива в друго едно село, гледа, сватбари, направили сватбата, но всичките сватбари плачат, с горчиви сълзи плачат. „Че защо?“ Като дошли до прага, вратата, през която трябвало да влязат, булката била с една педя и половина по-висока и не може да влезе. Мислят сватбарите какво да правят. Трябва да се реже главата на булката, за да се вкара вътре. А да се отреже главата на булката, всички плачат. Пита ги той: „Защо плачете?“ „Главата на булката е по-висока, трябва да се отреже.“ „Лесна работа. Ако ми дадете нанизите на булката, аз ще вкарам булката, и тя ще влезе.“ „Ще дадем, и два наниза ще дадем.“ Той се

качил на врата ѝ, тя се навела надолу и той казал: „Теглете я сега навътре.“ Най-после той влиза в друго едно село и видял едно теле, но господарката плаче. Тя си оставила гърнето, едно голямо гърне навънка и оставила нещо за ядене в гърнето. Телето си поставило главата в това гърне, яло, но после не могло да си извади главата. Блъскало се натука, блъскало се натам, а тя плаче. „Аз ще ти кажа как да освободиш телето, ама ще го дадеш ли?“ „Ще ти го дам, само да ми кажец как.“ Той взел една брадва, счупил гърнето и взел телето.

По някой път ние се намираме в такова смешно положение с нашите състояния. Казваш: „Аз съм неразположен днес.“ И какво нещо е неразположението? Е, тъй си неразположен, едно предчувствие имаш, нещо странно има да стане. Нищо странно няма. Не знаеш да си обущеш гащите, ама казваш: „Тази работа не мога да я направя, много е трудна.“ Ти жениш сина си и булката не може да влезе в къщата. Трябва да дойде някой да се качи на гърба ѝ. Ти казваш, че животът е лош. Каква лоша храна ям, такава храна яде ли се? То тази храна от тебе зависи и въпрос е сега дали растителна храна трябва да ядеш, или месна. Дали трябва да се яде риба, или не трябва да се яде, а само домати и краставици. Е, какво е писано в Свещената книга? Ние все вземаме в Свещената книга какво е писано и оттам изваждаме правила. Христос след своето възкресение посетил своите ученици, които ловяха риба. И той тури риба в жаравата, и опекоха, и ядоха.

Е, как ще примирите туй противоречие? Не искай да го примирявате. И после го викат на една сватба, след като са пили от хубавото вино, не им достига виното. Майката казала: „Не им стига виното.“ Той казал: „Напълнете кюповете с чиста вода.“ И от вода направил вино. И хората намират, че това вино било от първото, преди да се направи чудото. Те казали: „Защо не дадохте по-рано от това хубаво вино?“ Е,

хубаво, туй станало само веднъж и вече някой проповедник ще се занимава с този въпрос, как е направил Христос водата на вино, дали било вино, или не било вино. И какво ще добиете, ако знаете, че станало вино или вода. Кое е по-хубаво за пиене – виното или водата?

Толстой има едно особено тълкуване. И тия хора след Толстой си тълкуват по един начин. Ето какво заключение си изваждат те. Тия хора, като се понапили малко, им загорява на гърлото – и на пиения е така. И той като им дал чиста вода, им се сторило, че е вино, и то много хубаво вино. А то не било вино. Той им казал: „И с вода може.“ След като си се напил с вино, вода ще пиеш. И водата ще пиеш с удоволствие. А не било ново вино. А онези, които са се интересуваели, искат да покажат, че направил голямо чудо Христос, че обърнал водата на вино. Сега туй е по Толстоевски. И ако ти кажеш, че Христос не е превърнал водата на вино, ти веднага ще бъдеш един еретик, който не вярва в това, което Христос е казал. И после ще доказва виното опипателно ли е, или е сладко било. От вода какво вино ще стане? Водата вино може ли да стане? Виното има свойство, че човек, колкото и да е обезсърчен, като му дадете една или две чаши вино, той се насърчава. То е едно лекарство. Има лекарство в него. Човек става сръчен и смел. Като се напие, той става смел. Докато не е пил, той е кротък и смирен, но като се напие, става смел. Ще смуши един-двама, да покаже, че е герой. Че и в храната има различие. Ти ядеш вегетарианска храна, малко си така мек, кротък и смирен. Но наядеш се с месна храна, вече повече имаш сила и доказват, че онези, които ядат месо, са по-смели.

Сега това е външната страна на физическия живот. Йеремия описва външната страна. Когато хората описват религията отвънка, колко пъти се е прекръстил човек. Светските хора имат една религия много по-правдоподобна, отколкото тия, които имат ре-

лигия. И аз правя едно уподобление. Влезе един в една претърпана църква от хора. Там хората ще целуват иконите на светците, ще се кръстят и ще си въобразават с някой умрял светия. Умрели преди някое си време, и ще се покланя на образа на Христа и на светците. Религиозният човек ще се покланя, а един светски човек виждате колко е реалистичен. Той ще се облече хубаво като на църква и ще иде на един бал. Неговите икони са все живи наредени и той се покланя дълбоко към едната, към другата. Важно-важно ще погледне на живите икони и той се обръща към иконите, но живи са неговите икони. Пък ще се поклони до земята пред една икона, а тази икона ще благоволи да му даде ръката си. Той ще я целуне. А онази в църквата, колкото човек се моли на нея, иконата не се мърда, на едно място седи.

Питам, кое е по-хубаво? На живите икони ли да се поклониш, или на онези в църквата? На бала е така. Вие нали сте ходили на бал? И казвам аз – какъв съм. Аз почитам и според мене аз съм казал за бъдеще, ако аз правя една църква, не ви трябва да рисуван икони гърбени. Най-добрите хора, най-добрите сестри ще ги турим там. Че ти целуваш Света Богородица, туй е моление. Но тя иска ли да я целунеш? Хората си позволяват това, което не е морално. Ти, ако някой целуне някого... Питам, че в какво седи моралът? Живи икони ще турите – тази седмица една сестра, другата седмица друга сестра, ще имате нали църква на живите икони. Някой праведник, който е по-голям на Христа, ще го турите там. Тъй млад да е, без брада да е, че като го целуват, да има защо. Защо ще целуваш? Сега, който ме слуша, ще кажа, виж колко ни ползва това. Значи другото, то е престъпление. Та ти целуваш боята и си въобразяваш. Сега мене ми е целта, аз искам да обърна вашето внимание: извадете вашите боялии икони. Не говоря за себе си. Всеки един от вас трябва да изхвърли всичките ония боялии икони, които има в себе си, и да

си тури живите икони, нещо живо, на което да разчиташ, да не е боялия и да не е гръска да хлопа, но на което всеки може да разчита. Сега ние се спираме и казваме – ти вярваш в Христа. Че казва – какво има аз да вярвам в Христа, който е бил. Той вярваше в себе си, вярваше и в Бога. Аз може да последвам Христа по един пример: да се науча да вярвам в Бога, тъй както той е вярвал. Че Христос не е дошъл да учи хората да вярват в него. Той дошъл да ги научи да вярват в Бога, да служат на Бога. Тъй е според него. Тази била неговата мисия – да научи хората да вярват в Бога, тъй както той. И да служат на Бога, тъй както него. Ти вярваш в Христа, че страдал. Страданието показва неразбираемостта на хората, които не са го разбуждали и са го заставили да страда. Ни най-малко той не искаше да страда. Човекът се молил цяла нощ: „Господи, да мине тази чаша.“ Но Господ казва: „Тия хора са неразумни.“

Та казвам, в какво седи следването на Христа? Да вярваш в Бога, както Христос е вярвал, и да обичаш Господа тъй, както той го обичал, и да му служиш тъй, както той е служил. Туй аз разбирам Христос. Аз не го търся преди две хиляди години къде бил, но за мене сега Христос е жив. Щом аз вярвам в Бога, а Бог не е Бог на мъртвите, а Бог на живите. Следователно, щом аз вярвам в Бога и го обичам, аз ще намеря Христа и ще го попитам, тъй както аз разбирам, право ли е. И той ще каже: „Право е така, приблизително както аз вярвам, така и ти вярваш.“ А сега ти не знаеш, ще четеш един стих, ще мислиш-мислиш и най-после там казва: „Ще дойде духът и ще те научи.“ Вярно е, но казва Христос: „Ще помоля отца и той ще ви даде друг утешител – духът на истината, и той като дойде, той ще ви научи. Значи духът като дойде, той ще ви научи да вършите това, което Христос е вършил.

Та казвам, в нашите времена ние се измъчваме и страдаме повече, отколкото трябва. В един дом се

зараждат противоречия. Дето има гъщери и синове, винаги има един спор, че майката или бащата към някоя гъщеря е по-особено разположена и другите ще видят това. Казват: „Тя, майката, нея обича повече.“ И у другите се заражда цял един спор. Питам, кое е онова, което застава гъщерите да мислят за майка си и за баща си така? Външната обстановка. Може някой път майката дала на едната гъщеря по-хубаво ядене. На любимото дете майките това го правят. И бабите го правят. Някоя баба, като ще отбие някое внуче, ще вземе някоя хубава питка, намазана с мед, и ще му я даде. И децата са много тщеславни. Като вземе питката, то иска да се похвали, ще каже: „Виж какво ми даде баба.“ Не крие това дете. Та и сега някои от вас, като ви обичат повече, вие излизате и го показвате на другите. За слоновете се казва, те са най-умните същества между животните, но когато два слона се обичат, те не показват любовта си, а отиват далече по горите, че никой да не ги види, когато си показват чувствата. А тук хората някой път като се обичат, и току той ще те прегърне, току мац, и се целунат. След някой ден ще си обърнат гърбовете. Казвам, слоновете по-добре се обичат. Когато обичаш, никой да не види, да си надалеч.

Е, в какво седи обичта? Че като гоиде този човек, че как няма да го целунеш. Той е красив, не е някоя грозотия. Или някоя мома – как няма да я целунеш. Или някой богат, ти може лесно да го целунеш, понеже има какво да даде. Като го целунеш, той ще ти даде три, четири, пет хиляди лева. Как няма да го целунеш? Пък някой е беден, може ли да го целунеш? Той ще ти каже: „Няма ли да ми заемеш, да ми дадеш няколко хиляди лева?“ Тогава ти отърсиш яката си от него, и си отиваш.

Сега аз ви навеждам на тия примери. Туй, от което всички сегашни хора се смущават, то е временните състояния, от които ние трябва да се освободим.

Някой обуча няма, грехи няма, шапка няма и само мисли защо Господ го е поставил в това положение. Не ни е поставил Господ, ние сами се поставяме със сегашните условия. В сегашните условия, щом детето отива в училището, то не трябва да се занимава с мода, с обуча. За бъдеще децата, като дойдат в училище, не трябва да влизат с обучащата си, а с терлъци трябва да бъдат, не да седят по чиновите си. Някои ще имат нови обуча и постоянно ще бута другарите си и казва: „Виж баща ми какви нови обуча ми купи.“ И тогава учителят разправя едно, а то за обучащата си мисли. Не е въпросът сега за обучащата, после не е и въпрос да показваме кой живее по-добре. Това е тщеславие. Ние не сме завършили своята еволюция. Ама казва: „Виж той как живее.“ Или казва: „Виж, той се поправил. Хубаво яде.“ Та много се заблуждаваш, че се оправил. Казваш, че хубаво яде. Една сестра ми се оплаква, че изпосмалала. Другите я намират, че много поизсъхнала, защото ядяла само растителна вегетарианска храна. Казват ѝ: „Малко яйца ще ядеш, масло ще ядеш, да станеш угледна.“ Е защо ще стане тя угледна? Ако искате да я гудите в църквата за икона. Това са криви наши възгледи. Всеки може да бъде от нас красив. Красотата у човека може да потече от неговата права мисъл. Всеки може да е красив, като има една права мисъл. Не поставяйте в ума си никакви противоречия. Постави в ума си права мисъл, веднага лицето ти ще стане красиво. Винаги тургай в сърцето си онези хубави благородни чувства и в ума – правата мисъл, не се сърди, каквото и да ти се случи. То е голямо изкуство. Или в постъпките си, всякога постъпвай тъй благородно. Веднага ще имаш едно красиво лице.

Сега една наша сестра тук идва при мен и ми разправя. Аз зная, че тази сестра ще заболее, преди години щеше да заболее. За мен, зная го, по един начин аз зная. Сега да оставим този въпрос, той е научен. Идат лекарите, констатираат – има кръвоизлияние в

едното полушарие на мозъка си и вследствие на това тази сестра не може да говори, изгубила съзнание. Плачат, питат кои са причините. Аз зная кои са причините, но не искам да ги кажа. Не се безпокойте за турските гащи на този, който ще ги обува. Не се безпокойте за булката, която не иска да влезе в къщата, понеже била по-висока. И не се безпокойте за телето, което си турило главата в делвата и не може да я извади. Че дъщеря ти не живее както трябва – остави дъщеря ти да си върви по своя път. Че син ти – остави го. Че жена ти – остави я. Що ще се занимаваш с чуждото. Онзи, който е създал света, да се занимава с това, а ти се занимавай със себе си. Ти се занимавай със своите работи. Някой си направил къща и няма да я плати, остави това. Ти ли трябва да се занимаваш с къщата на този човек? Остави, нека се занимава със своя товар, да го носи. Ти се занимавай със своята къща. Защо ще се занимаваш с другата къща? Той направи ли къща, нека си тегли. И после, ако му помогнеш за къщата, той утре ще направи друга къща. Сега някой се оженил и не може да живее със жена си, иска да се разведе. Един наш приятел беше му дотегнала жена му, иска да се раздели със жена си и ми казва: „Мога ли да я напусна?“ Казвам му: „Може да я напуснеш. Щом не можеш да живееш с нея, не си се родил с нея, напусни я. Ама, – казвам – искаш ли пак да се ожениш?“ „Разбира се, ще си взема друга, по-сносна. Тази дотегна ми.“ Казвам му: „Ти по-добра от тази, която имаш, не може да намериш.“ И той се отказа.

Във всеки един човек в сегашното състояние има две естества. Има едно външно естество, което е добро, и има нещо опакото у него. Преди да се ожени човек, ти си добър, ангел си, а като се ожени, ще намери опакото. И после дълго време хората като живеят заедно, почнат да виждат опакото на своето естество и затуй се проповядва – човек трябва да се отдели малко. Сега по някой път искат хората да видят туй,

кой какво може да прави. Някой път някой направил нещо. Аз виждам нещата, не се безпокоя вътрешно, ни най-малко не се безпокоя. Дойдат някои и ме осъждат, казват: „Ти не ме обичаш.“ Други ме осъждат: „Ти много помагаш, на онзи помагаш, за него се молиш, а за мене не мислиш.“ Друг казва: „Еги-кого си излекувал, излекувай и мене.“ Хайде трети, четвърти, пети, шест-ти, идат – станало нещо. И някой път виждам някои неща – така са казани, преувеличени, че аз сам се чудя. Тургат им всевъзможни качулчета. Че съм направил нещо, направил съм, но баш не е тъй, както казват, и не искам да го кажа. Виждам, погрешката е направена, нещата са тъй намалени и не се застъпвам да кажа право ли е туй, аз си мълча. „Защо не искаш да кажеш?“ Защото човек не може да разправя на другите. Всеки един може да се лекува, като вярва. То е закон. Вярата дотолкова, доколкото твоята вяра е пълна и права, и лекуването ще стане. И дотолкова, доколкото твоят ум се колебае, ти всякога ще бъдеш подложен на болест-ти. Има някои работи – запример паднал ти зъбът. Колкото и вяра да имаш, слаба ти е вярата. Като ти падне зъбът, ако можеш да накараш да ти израсне нов зъб, тогава ти си светия. Но сега вие по-лесно ще си направите при някой зъболекар нови зъби, отколкото да ви израснат други.

Но да дойдем до същественото. Има противоре-чия, които произтичат от нашите вътрешни неразби-рания. Христос искал да направи хората да вярват, тъй както той вярва, и да служат на Бога, тъй както той служи. И там седи всичкото спокойствие. Човек не може да бъде спокоен, докато не обикне Бога и да му служи. Щом обикне Бога, вече има едно спокойствие. Докато ти не обичаш Бога, ще има една празнота в тебе, че този не те обичал, онзи не те обича, а като обичаш Бога, ти ще бъдеш спокоен. Представи си сега, че ти седиш на някое далечно място няколко километ-ра и търсиш някой да ти донесе вода. Но представи си,

че някой гоиде един ден и те научи да направиш една канализация, да прекараш водата да тече в двора ти, а не да ходиш да искаш от този, от онзи да искаш вода. Като тече водата в двора ти, ти може да изливаш колкото това искаш.

Някой казва: „Какво нещо е любовта към Бога и към ближния?“ И ще ме питат по какво се различава. Аз сега и казвам, тия хора трябва да ме питат любовта каква е. Казвам, една чешма в двора, това е любовта към Бога. Онзи казва: „Тя лесно става.“ Е, лесно, направи го в себе си. В тебе има едно безпокойство, ти си сиромас. Ако имаш любовта към Бога, ти няма да бъдеш сиромас. Питам, една сестра, която е красива като ангел, може ли тя да страда, да няма нищо, да бъде сиромашка? Че тя, през където мине, ще запали чергата на всички. И всеки е готов да даде на нея нещо. И тя никога няма да бъде бедна. Но ако си един грозотия, как няма да те познават, че ти трябва да бъдеш честен човек, за да заслужиш навсякъде някоя работа. А сега, като те погледне някой, тъй както си сега, окоето му не те хваща. Ако станеш честен, веднага ще те назначат на служба, че хората търсят честни човече за служба, да носиш честност на лицето си. Тогава всеки милионер ще те тури за касиерин, защото, като си честен, ти си способен да му вършиш работите добре. Сега да намерите извода. Ще намерите честния касиерин във вас. Заменете вашите гървени икони с живи икони и ще престанете да живеете с вашето минало. На миналото да не гледате, а на настоящето.

Сега онова, което днес може да извършим – настоящето е важно, настоящата любов, която можем днес да опитаме, Божията любов, не както е живял Христос едно време, мен ме интересува както Христос живее сега. За мене не са важни как са живели едно време светиите. Светиите живеят сега, не как са живели едно време, но как живеят сега. Мен не ме инте-

ресува едно време как са живели. За мене не е важно как са живели децата едно време, важно е как живеят сега децата. Мене не ме интересува, че едно време някой бил юнак, сега какво е той, сега дали е юнак. Какво си в дадения случай, това ме интересува. Ама едно време аз имах разбирания. Всякога разчиташ в себе си на онова, което имах в момента. То е 25. Имаш едно състояние, което е в душата ти. То е най-важното. От него зависи всичко ти бъдеще. То е Бог в настоящето, който действа в настоящия момент. За другото аз може да си предполагам, че има нещо, но на това аз не разчитам. Ще дойде някой при мене, някой път искат да лекувам някого, аз не искам, и те не знаят моите съображения. Две възможности има, отказвам се по две съображения. Едно, че този човек няма достатъчно вяра и онова, което аз искам да направя заради него, той не може да издържи. Второто положение, че аз в дадения случай не съм готов. Идва един при мене, иска пари назаем, казвам: „Нямам. Трябва да ида да работя днес, та довечера като работя, с голям зор изкарвам до сто лева. Та след като работя, довечера мога да ти дам сто лева.“ „Ама заеми отнякъде.“ Аз пари назаем не вземам. И ако искаш повече пари, ще дойдеш с мене, ще работиш и ти. Аз сто лева, ти сто лева, двеста лева може да имах. Ако е малко, ще накараме трети да дойде да работи. А сега проповядват да проявиш милост към сиромасите. Казвам, да заработят всичките, да ядат по-малко. „Ама аз съм опустял, какво съм ял? Ама сух хляб ям.“ Че то е най-хубавото. Аз на толкова екскурзии все некусимет ям, сух хляб ям.

Бъдете доволни от себе си, не се смущавайте от външната обстановка. Видите, че някой човек, че е затлъстял и вие искате като него да затлъстее. Казват, че той е здрав човек. Вътре имайте вяра към Бога, имайте любов към него, и всичко ще имате. Сега правят сравнение кой има по-голяма лю-

бов. Аз не разглеждам това. Сега не е да се сравняваме кой има по-голяма любов. Аз другояче разглеждам въпроса на любовта. Че знаете ли, има една етика, след като дойде един човек – аз ето как разглеждам етически въпроса.

Казвам, ние, съвременните хора, нямаме срам. Запример някой мъж е сприхав, скрит такъв и като няма никой в дома, той може да наругае жена си, че тя е такава и такава, ще я наругае хубаво. Или пък жената ще наругае мъжа си. А ако има някой гост дошъл в дома, той ще се въздържа, и тя ще се въздържа. Ако нас ни е срам от хората, че ти в дадения случай, тебе не те ли е срам от Господа, че той те гледа? Ти гизаш шум, кряскаш, ти нямаш срам от Бога. А той те слуша, като кряскаш. И след като си кряскал, като замиснат съседите, ти ще усетиш едно гризение в себе си. Господ ти казва – туй, което направи, не е хубаво, нищо повече. Ама ти му се сърдиш. Не те е пратил Господ да му се сърдиш, нито пък Господ ме е пратил аз да ти се сърдя на тебе. Нито мене пратил да те морализирам.

Питах този ли е пътят. Казвам, този е пътят – там има чешма, няма да ти дам чаша. Аз като ида там, туря си ръката, пък не казвам да има някоя млада сестра, да ми даде да пия от нейната чаша. Е, защо ми е почерпалото на тази младата сестра, я ми кажете. И на себе си казвам – защо ти е почерпалото на тази младата сестра и какви са твоите побуждения? И тази сестра трябва ли тя да остави своята си работа и да дойде тя с мене при извора и да покаже своята любов, че много ме обича. Разбирам, в една тъмна нощ ти си се заблудил някъде, паднал си някъде, счупил си крака си и целия ден си издвивял да се луташ, а тази сестра дойде и ти помогне. А ти, здравият човек, юнак, да седиш и да кажеш: „Дай да ти целуна ръката, че ми даде вода.“ То е слаб характер. Ако кракът ти е счупен, ти благодари на Бога. А другите работи наричам

излишни. Ние сме влезли в положението на аристократи. Всеки иска да има мир в душата си. Всеки от вас може да има мир. Че работете пред Господа и всеки като върши нещо, вие очаквате Господ да види дали тази мисъл е права, или не. Имаш известно чувстване. Имайте будно съзнание. Или видите някоя сестра красива, погледни я и си кажи колко е добра, колко красива Господ я направил, заслужила е. Много добре е живяла. А някоя сестра се поразболяла малко. Казвам, колко е добър Господ, той я избавил от едно голямо зло. Ама тази сестра, аз виждам, тя щеше да направи една голяма погрешка и Господ ѝ дава една болест. И казвам колко е благ Господ. Всичките неща са за добро. Някой осиромашал – във всичко виждам добрата страна. Ама някой казва: „Ти не влизах в положението ми.“ Аз влизам в положението му, тъй както Бог е влязъл в положението. И не искам да приема неговия живот, защото искам да съдействам на онова, което Бог е дал. По-добър път не мога да дам от този, който Бог е дал.

Всички трябва да вървите по пътя, който Бог ви е дал и да благодарите. Сега имате това, а следния момент няма да бъдете такива, каквито сте сега. Тогава ще бъдете други. След години някои ще бъдат много богати, а един ден – сиромаси. След години някои от вас ще знаят повече, отколкото сега знаят, а други ще забравят това, което сега знаят. Това са възможности. Тогава, който не разбира закона, казвам тъй: в началото твоят товар ще бъде голям, а в края лек. Че как тъй? Че ти си един екскурзиант, нали така? Туриш си раница с трийсет килограма. След като си ходил три дена, тя олекнала раницата от гърба ти. Ти си изял всичко и се връщаш с лека раница. Казвам, ако след три дена ти ще слезеш и твоята раница ще бъде по-лека, благодари на Бога, че ти олекнала раницата, здрав човек си. Че ако раницата ти остане толкова, колкото в началото, значи ти си бил болен човек, нищо не си ял.

Та казвам, яжте каквото има в раницата вътре и не го дръжте, за да се намали вашият товар. Сега това са изводите, които трябва да направите в себе си. И всякога дръжте във вашето съзнание лицето на Господа и на ангелите, и на всички напреднали същества, че всяка една ваша постъпка трябва да я наблюдавате – какво сте говорили, какво сте направили. И си дайте отчет за всичко. Щом постъпиш добре, и ти казваш: много добре постъпих. Щом не постъпиш добре, и ти усещаш, казваш, че не постъпих добре. И тогава ние си губим мира, понеже не сме постъпили така, както Бог иска. А когато сме радостни, това показва, че сме постъпили както е благоугодно на Господа. И ако постъпим както Господ иска, всеки ден ще бъдем радостни и весели, така е. Аз за себе си съм го опитал това някой път. Аз за себе си опитвам това всеки ден. И в мене се губи някой път настроението. Една дума неказана наместо или тъй повишение на тона, тогава казвам: е, не разбира този човек. Ти на неговото място как ще разбираш, ти търпи малко. Толкова разбира той. А ти, който разбираш повече, търпи. Ама той не говори добре. Ти си прав, изслушай го. Но някой път как го слушаш? Аз по някой път си нося памук и когато някой говори много високо, някой ми казва: „Как го слушаш този човек, колко си търпелив.“ Казвам, благодарение на моя памук, който имам. Аз отчитам, моят памук е по-търпелив от мене. И сега ще ви препоръчам на вас моя метод: турете си малко памук в ушите. Тогава ще кажете – той е умен. Тури малко памук в ушите си, за да не слушаш този крясък на хората отвън.

Разчитайте тогава на онова, което Бог е вложил във вас. Вие го считате за ваш баща и считайте, че е справедлив и той ще определи от своя бюджет нещо за вас. Оставяйте всичко на неговата воля. И туй, което той ще ви даде, което той е определил, той ще ви го даде, но изчакайте той сам да се досети

и да го даде, не го искайте. И ако не ви е дал, почакайте. Сега вие искате от него, но не го искате навреме, не се опекла пътата още. Божията пъта не се опекла. Щом се опече пътата, майката ще я извади и ще ви даде едно парче тъй печен хляб с масълце.

Та чакайте вие да се опече Божията пъта, за да ви даде малко печен хляб, намазан с масълце.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и осмо утринно слово
21 юли 1935 г., неделя, 5–6.25 часа
София – Изгрев*

НЕ ЛЪЖЕТЕ СЕБЕ СИ

Размишление – 10 минути
Шеста глава от пророк Йеремия

В прочетената глава се изнасят оплакванията на пророка, между които оплаквания и днешното време, което ние преживяваме, има известно съвпадение. И днес хората са за оплакване. Това показва състоянията, които пророкът е минал, както той схваща работите. Забележете от какво страдат хората. Това, което във времето на пророк Йеремия е било причина да страдат хората, и днес е причина за страданията на съвременните хора. Причините за страданията на хората са едни и същи. Между страданията на миналото и на сегашното човечество има една малка разлика, която се заключава в това, че злото е малко по-ограничено сега в сравнение с миналото, иначе страданията си мязат.

Ако вземете християнските народи, външно между тях няма никакво единство. Като гойдете до вярващите, и между тях няма никакво единство. Ако отидете в Англия и срещнете един англичанин, той ще се представи така, като че по-добър, по-благороден човек от англичаните няма. Ако отидете в Германия, и германецът ще се представи така, като че като него добър човек няма. Ако отидете във Франция, и французинът ще се представи такъв, като че втори като него няма. Ако отидете в Италия, и в Америка, и ита-

лианецът, и американецът ще се представят така, като че подобни на тях няма.

Та сега и вие като пророка очаквате светли дни. Понякога мислите, че Божественото учение, че религията ще проникнат в света и ще го оправят. Когато Христос дойде в света, какво намери и какво направи? Римската империя оправя ли се? Не. Еврейският народ оправя ли се? Не. Свещениците оправиха ли се? Не. Те казаха: „Ние не признаваме никакво друго учение освен това на Мойсей.“ Мойсей им даде едно учение добре организирано, и те мислеха, че са организирани. И сега, като ви наблюдавам такива, каквито сте, питам: как ще се оправя светът? Всички вие ще кажете, че Господ ще го оправя. Съгласен съм с вас, че Господ ще оправя света. Но кога? Не се знае. Вече повече от две хиляди години как Христос е напуснал земята и Господ все оправя света, но светът още не е изправен. Но кой свят не е оправен? Човешкият свят. Светът, който Господ е създал, неговият свят, е оправен. Това, което ни плаши, е човешкият свят. Нашият свят, нашата работа, която ние сами трябва да оправим, оставяме на Господа и очакваме той да я оправя. Обаче Бог я оставя на хората сами да си я изправят. Господ ще им даде сила на хората, че с тази сила да се справят с неприятелите си или да извършат всички престъпления и най-после да се удавят. Като говорят за оправянето на света, привеждат следния анекдот.

Един голям пияница, след като пил дълги години наред, най-после станал голям неврастеник, следствие на което ръцете му започнали да треперят, постоянно ги движил. Като дигал пълната чаша с вино, от треперене на ръцете му чашата постепенно се изливала и докато стигнала до устата му, тя била свършено празна. Той започнал да мисли какво да направи, как да се справи с това голямо нещастие. Виждал, че не могъл да пие. Той си казвал: „Отде дойде този дявол? Като вземах по-рано чашата, никакъв дявол не ми пречеше.“

Като мислил дълго време какво да направи, за да може да пие, дошла му наум следната идея: да върже ръката си, главно китката си, с една сиджимка, та като вземе чашата и я доближи до устата, сиджимката да тегли ръката и по този начин чашата да не се разлива.

Та и съвременните хора, хората на сегашната култура, са дошли до това положение, до сиджимката, която им помага, и казват: „Слава Богу, че не сме като другите хора.“ Вие не сте като другите хора, но сте в един свят, дето владее човешкият порядък и дето всички хора са ортаци помежду си. Днес печалбите и загубите се разхвърлят между хората и както виждатте, днес няма никакви дивиденти. Има дивиденти, но отрицателни. Като дойдат разните болести – стомах, главоболие, ревматизъм и ред още, това са дивидентите, недоимъкът на хората, който трябва да се изплаща. Според мене това е едно безизходно положение, в което светът днес се намира. Като видял това безизходно положение на хората, най-после Христос е дошъл и намерил като единствен метод за изправянето на света самоотричането. Човек трябва да се самоотрече, ако иска да се изправи. Който иска да изправи своя свят, той трябва да се отрече от всичкото свое минало, после да се отрече и от себе си и да дигне кръста си. В това седи оправянето и спасението на човека. Много кръстове има дигнати днес, но тези кръстове не са дигнати както трябва. Сегашните кръстове нищо не представят. Аз виждам много кръстове по вратовете и по гърдите на хората – златни, сребърни, железни кръстове. Германците, русите, американците имаха разни кръстове, които раздаваха във време на война, като Гергьовския кръст и други кръстове, и считаха за герой онзи, който носи такъв кръст на гърдите си. Аз уподобявам сегашните хора на онези работници, които са дигнали мотики на рамо, но не вършат работа. Всеки носи мотика на рамото си, все за мотиките си говорят, но никой от тях не върши никаква

работа. Седят с мотики на рамо и ту вдигнат мотиките, ту ги слагат на земята. Всеки казва, че с мотиката може да се оправи светът. Вярно е това, но тази мотика трябва да се прилага на работа. И всеки казва, че с кръста може да се победи светът. Така се говори, но като се гоїде до работа, няма ги тия хора.

Кой от вас запример е доволен от страданията? Като се намерите пред страданията, от сутрин до вечер мислите как да се освободите от тях. Често аз уподобявам страданията ви като положението на един вол, който сам се е впрезнал и по този начин сам си е създал нещастието. Той е създал сам нещастието си, понеже си е направил гва големи рога, с които да се брани. И като го впрезнали, ако рече да си мръдне рогата, да ги извади навън, не може. И след това хиляди години вече волът мисли как да се освободи от това страдание, как да оправи своя свят. За да се освободи, волът трябва да хвърли рогата си, трябва да хвърли копитата си. Сега волът трябва да направи едно усилие, да счуни юздите си и да каже: „Не мърдам повече.“ Но след това ще се яви противоречието: ако воловете се откажат да орат, какво ще стане с хората. Тогава хората ще се научат сами да орат. Това, на което сега искам да ви обърна внимание, е, че така както хората вървят, те се намират в един път, който трябва вече да извървят, да изминат. Време е вече да излязат от този път. Този път е определен да го минат. И като вървят по този път, те все ще дигнат прах. Но има една разлика. Каквото да правят, прах ще има по пътя, но ако се спират и се бият помежду си, прах ще има повече. Обаче, ако хората прекарват товарите си от една кола в друга, така не може да има никакво разрешение на въпросите.

По някой път вие се спирате на един път и се занимавате с погрешките на хората. Някой свещеник или проповедник ще се изправи на амвона и ще започне да изнася погрешките на хората, ако не всичките им

погрешки, то поне някои от тях. Сегашните проповедници са станали доста културни. Питам, на какво мяза един проповедник? Той мяза на една тръба, която свири. Вие казвате, че човек е една тръба, която свири. Съгласен съм с това, но питам, ако тръбата засвири на бой и никой не стане да отиде на бой, какво ще допринесе това тръбене? Ако всинца засвирите и всеки си лежи в леглото, каква полза от тази тръба? Представете си, че всеки има такава тръба, но боят със свирене само не става. Казвате, че тръбата е затръбила за бой, но никой не се отзовал на нейното тръбене. Тръбенето обаче нищо не помага, нищо не допринася. Представете си, че Господ ви даде един грешник да го обърнете към Бога. Как ще го обърнете? Но да оставим настрана въпроса, как вие ще обърнете един грешник.

Представете си, че Господ ви е дал една задача – да обърнете себе си. Как ще се обърнете, т.е. как ще оправите вашия живот по един разумен начин? Бог отдалеч ви наблюдава и сам тук-таме се намесва, казва: „Не е така.“ Тъкмо мислиш, че донякъде си се изправил, станал си като другите хора, и току виждаш, че още не си станал като другите хора, не си станал още светия. Че не си станал светия, се вижда по това, че има светии от разни степени. Десет степени светии има в света. Ти трябва да знаеш от коя степен светия си. За да станеш светия, ето какво се изисква от тебе. Кокоше месо няма да ядеш и кокоши яйца няма да ядеш. Агнешко месо, кюфтета няма да ядеш. Бифтек, пражени яйца, не се позволяват. Отгоре на това и баница не се позволява. После десетгодишно винце не се позволява да пиеш, защото, ако влезеш в Царството Божие и всички тия кокошки и агнета, които си изял през живота ти, ще гракнат насреща ти, какво ще правиш тогава? Всички тия животни ще ги срещнеш на пътя си. Казвате: „Помоли се тогава заради мене.“ Да се помоля заради тебе? Тази работа не става така. Ако мислиш, че като се помоля, всичките ти грехове и прес-

тълпения ще се простят, ти си на лъжлив, на крив път. Аз мога да дойда един ден да работя на лозето ти, но тази работа с един ден не се свършва. Твоята работа с един ден не се свършва. Ти трябва да работиш цели триста шейсет и пет гена. Като работя един ден на нивата ти, ще ти останат още триста шейсет и четири гена да работиш. Какво ще правиш тогава? Е, други ще дойдат да ти работят. Ако други хора дойдат да работят заради тебе, твоята работа ще остане незавършена, ти нищо няма да свършиш в този свят. Значи всеки човек ще трябва да отдели по един ден от своите дни, определени за работа, да види как да ликвидира с твоята работа. Но никой не може да остави своята работа, за да дойде да работи заради тебе. Тогава той съвсем ще закъса.

Та казвам, ние трябва да дойдем до онова положение, да не се интересуваме кога светът ще се оправи. Аз съм дошъл до това убеждение. Аз не мисля кога и как ще се оправи светът. И след като мине дълго време, пак питате кога ще се оправи светът. По това не мисля. По този въпрос аз отговарям: да се оправи светът когато и както иска. „Ама война ще има.“ Да има. „Не може ли да се избегне?“ Не може. Хиляди хора ще се избият, ще има лекари, сестри милосърдни, превръзки ще се правят, война ще има. Християнските народи говорят за култура, а всеки момент са готови да воюват помежду си. Едно време поне хората се биеха по юначество, сега хората се бият с изкуство. Сега войната е много по-опасна, отколкото едно време е било. Сегашната война, която ще бъде една модерна война, с всички придобивки на науката и техниката, не знам как и де ще се крият хората. Всички ще трябва да имат маски. Аз гледам понякога как сестрите на Изгрева гледат на въпросите. Като седнат пред масите на ядене, тъй достойно, като че са царски дъщери, за нищо не мислят. Тези царски дъщери, тези княжески дъщери не знаят какво има да се случи. Работата седи

на косъм. Те са чудни, като казват, че Христос казал, че трябва да се любят едни други. Христос е казал това, но хората не се обичат. Сегашните хора имат един придатък, една придобивка. Запример едно време хората не се съдиха дълго време. Като се провини някой в някакво престъпление, въпросът се решаваше по военному в двайсет и четири часа. Сега дълго време се продължава съденето и по този начин се дава възможност на обвиняемия да се изправи.

Питам, ако човек иска да се храни добре, какво трябва да прави? По въпроса за храненето днес се явява голямо противоречие. Днес усилено се говори за вегетарианството. Полезно нещо е вегетарианството, но вегетарианските гостилници се изхитрили, започнали са да готвят с развалено масло. Слушам напоследък, много се оплакват, че са развалили стомаха си, яли са в някоя вегетарианска гостилница. Значи вегетарианството днес не е поставено на идейна основа. Тук играят роля вече икономическите условия. Някой кара известно време вегетарианство и после казва: „Не може по този начин да се кара.“ Защо? Той е дошъл до това развалено вегетарианство.

Като дойдем до живота, казваме, че човек трябва да мисли право. Какво значи правата мисъл? Първо човек е човек по това, да се научи да не лъже себе си. Не е въпросът да не лъже другите хора, това е най-лесният въпрос за разрешаване. Въпросът е да не лъже човек себе си. За да се оправи светът, ние трябва да започнем оттам – да не лъжем себе си. Що се отнася до другия въпрос, можем да го оставим настрана. Важно е себе си да не лъжете. Другите хора можете да лъжете колкото искате, но себе си да не лъжете. Всичкото зло в света седи в този вътрешен процес, когато лъжем себе си. Често човек лъже себе си. Прочел си един път урока си, затвориш книгата и казваш, че знаеш урока си. Не, ти се самоизлъгваш. Казваш, прочетох го веднъж, дигне те учителят на урок и виждаш, че

работата не върви. Казваш, че си го прочел. Прочел си го, но не си го запомнил. По този начин ти лъжеш себе си. Като го прочетеш веднъж, ти ще се постараш да го преповториш няколко пъти, докато върви добре, гладко. Ако сега ви кажа, че който знае наизуст стиховете от Евангелието, той сам ще влезе в Царството Божие, питам, колцина от вас ще могат да влязат в Царството Божие? Може да се намери някой евангелист, който ще знае стиховете от Евангелието наизуст. Ако е въпрос да се знаят всички стихове от единия край на Евангелието до другия наизуст, малцина ще влязат в Царството Божие. Ако пък река, че трябва да се знае цялата Библия наизуст, още по-малко ще се намерят такива. Мъчно е да се знае цялата Библия наизуст.

Сега, като ви говоря тия неща, ето на какво ви уподобявам. Поставям се в едно смешно положение. Една мома си наумила вече да се жени. Тя е като една пъпка, която иска да цъфне. Това е правилен закон. Водата трябва да тече. Момата трябва да се жени. Тя търси някого и казва: „Искам да се ожена.“ За тази цел тя се облича добре с нови хубави рокли, с нови обувци, чисти се, мие се, нарежда се с различни украшения, с пръстени на ръката, с гердани на шията, иска по някакъв начин да привлече вниманието на някой момък. И след това проповедникът ще срещне тази мома и ще започне да ѝ проповядва да не се облича така. Тя казва: „Как да не се обличам добре? Нека дойде той на моето място и да не се облича.“ Ако аз съм проповедник, ще кажа: и аз да съм на мястото на тази мома, и аз ще се обличам като нея. Сега и аз не съм ли на положението на тази млада красива мома? И аз съм така добре облечен с бели хубави грехи, със златна карфица, и то на белите ми коси. Казвам, защо се обличам така? Нали проповядвам? И като мине някой покрай мене, хвана му око. И аз често се запитвам: „Защо се обличаш така, щом и ти проповядваш?“ Не, злото не е в обличането. Преди всичко тази мома лъже себе си, като

мисли, че с облеклото си, с грехите си ще може да привлече някой момък. Преди всичко този момък е похитър от нея. Като види хубавия пръстен на ръката на момата, той казва: „Колко е хубав твоя пръстен. Можеш ли да ми дадеш да го целуна?“ Тя сваля пръстена от ръката си, дава го на момъка да го целуне и той после го туря в джоба си и казва: „Мога ли да задържа този пръстен за спомен от тебе?“ „Може.“ Момата се радва, че той иска да има спомен от нея, да мисли повече за нея. Обаче този момък обича да гуляе. Взима пръстена, отива да го продаде и го изнапа. Момата си мисли, че той го е скрил някъде за спомен от нея. То е все едно, като гойда облечен тук, през всичкото време да мисля за своето хубаво облекло. Някои сестри обичат да вземат косми от главата ми и да ги държат за спомен. Казвам си: бре, до голямо светийство съм дошъл, щом пазят космите ми за спомен. Всеки човек си държи в джоба по един косъм. Аз си казвам: слушай, трябва да си опичаш ума. Ако така оставяш да вземат космите от главата ти, ти един ден съвсем ще оголееш. Щом оголее главата ти, ти не можеш вече да мислиш. Та момата се лъже, че със своите хубави грехи ще може да привлече някой момък.

С този пример аз изнасям същественото като факт в живота. Човек не трябва да лъже себе си. За да не лъже себе си, той трябва да знае, че той сам едновременно е и слуга, и господар. Азът търси най-добрия слуга, той трябва да намери себе си. И ако търси най-добрия господар, той пак трябва да намери себе си. Докато човек не намери най-добрия слуга, който е той сам, и най-добрия господар, който е пак той сам, никога не може да оправи своя живот. Той трябва сам да си каже: докато ти не си най-добрият слуга и най-добрият господар, ти никога няма да оправиш живота си.

Досега аз съм научил първия закон много добре – да господарувам. Сега уча втория закон – да служавам. Каквото ми потрябва, сам го правя. Мнозина ще пи-

тат: „Защо не ни кажеш ние да направим това?“ Казвам, по лесно и по-практично е сам да си свърши работата. Аз зная всяко нещо де сега. Ако дойде някой при мене и искам да ми подаде едн-коя си книга, той ще изгуби петнайсет минути време да я търси. Ще ме пита в кой рафт е, на кое място сега и т.н. Като зная де е книгата ми, в една минута ще си свърша работата, ще взема книгата и ще забравя, че съм я търсил. А така, ако трябва да чакам петнайсет минути, докато се намери, и изгубя толкова време, благодарая за такава услуга. Добрият слуга и даровитият в една минута ще свърши тази работа, а който не знае, трябва му най-малко петнайсет минути. Знаете ли какво нещо представят загубата на тези петнайсет минути? Представете си, че ви викат в един град в Америка, дето се поминал един ваш дядо, който ви оставил голямо наследство. Вие взимате едва последния трен, но закъснявате с една минута при отваряне на завещанието. Знаете и колко може да ви коства това закъсняване само с една минута. Ако ти пропуснеш трена на една твоя хубава мисъл, отиде вече тази мисъл. Тя не може да се догони. Мнозина от вас казват: „Парите ми ще дойдат навреме.“

Да, но има неща, които веднъж изгубени, те повече не се връщат. С това аз не искам да ви обезсърчавам, но казвам, това, което сте пропуснали, пропуснато е вече, гледайте сега да не пропуснете нещата. Това, което сте пропуснали, аз наричам карма. То е вашето минало, за което си плащате. Искате или не искате, никой няма да ви плати кармата. Христос дойде в света само да помогне на хората, на цялото човечество, защото кармата им бе толкова тежка, че те не можах да я дигнат сами. Всеки беше се прострял на земята от тежестта на своята карма. И като дойде Христос, хората казват, че взел всичката карма на човечеството. Не, Христос само постави хората на краката им, да могат да ходят. Той взе чува-

лите им, докато се вдигнат. И после, като се дигнаха, пак постави чувалите им на гърба и каза: „Малко туряйте в чувалите си, да можете свободно да ги носите.“

Исторически на какво се дължи многоженството? Нали на онова лакомо чувство в хората? На какво се дължи онова желание на хората, като се оженят, да имат много деца? Пак на това лакомо чувство в тях. Колко деца трябва да има човек? Какъв е законът? Според Божествения закон – само един син, едно дете трябва да има човек. Така и Бог имаше само един син, за когото се казва, че е единородния син на Бога. Бог имал само един единороден син, а вие по наследство сте само негови синове, осиновени сте. И вие, осиновените синове, казвате, че сте чеда Божи. Не говорете така. Всеки от вас е само едно от осиновените чедата на Бога. Това е заблуждение от ваша страна да носите в себе си мисълта, че сте синове, чедата Божи. Бог имаше само един единороден син. И за да го опита обича ли баща си, Бог го изпрати на земята да свърши една отлична работа, да помогне на страдащите и да им покаже пътя, как да живеят по Бога.

Другото заблуждение, до което дохождате, е следното. Казвате – единият син на Бога не е бил в сила да спаси света. Тогава какво трябва да правите? Бог има само един син – това е достатъчно. Сега всички вие искате да минавате за синове Божи. Каква е тенденцията за това? Защо искате да бъдете синове Божи? Донякъде аз съм поналучкал малко защо искате да бъдете синове Божи. Понеже вие обичате да ядете и да пиете повечко, да се простирате нашироко, та ако сте синове Божи, ще имате по-голям кредит. Там е вече законът на единството. Всички хора трябва да станат единствени синове на Бога. Значи не трябва да има много воли. Една воля трябва да има, на която всички хора да се подчиняват. И една мисъл трябва да имат, че са синове на Бога. Никой не трябва да има особено мнение. Обаче хората сега всички имат особе-

но мнение. Така светът не може да се оправи. Светът е оправен. Като е създал света, Бог дълго време е мислил. Така и ние трябва да мислим, да бъдем подобни на Бога. За да се оправи нашият живот, ние всички трябва да мислим така, както Бог мисли. Още днес вие можете да оправите вашия свят.

Но някой казва: „Ти не си Христос, да можеш да оправии света.“ Всеки може да бъде Христос, при положение да понесе Христовите страдания. Христа разпнаха на кръста. Вас разпнали ли са ви на кръста? Христовци ли сте тогава? Вие сте християни, но по какво се отличавате като такива? Вчера седях на пианото и свирях нещо, а същевременно си почивам. По едно време идват двама души, искат да говорят с мене: една българка и един чужденец, германец, от Хамбург. Аз им казах да почака малко, имам да изсвиря нещо. След това отивам при тях и им казвам: „Ще ме извините, днес не мога да ви приема, събота е днес, работен ден за мене, не приемам никого.“ Те мислят, че ще ги приема, и тогава те ми казват: „Да, но Христос приемаше гостите си всякога.“ Каквото е правил Христос, той го е правил за себе си. И каквото аз правя, пак за себе си го правя. Тъкмо исках да им кажа, че Христос приемаше и в съботен ден, но само онези, които ставаха неговии ученици. Тогава и аз бих ви приел и днес, ако станете мои ученици. Обаче вие сте се оженили вече, не можете да станете мои ученици. Съжалявам за това, иначе ще трябва да ви развеждам с мъжете ви. Ако те наистина имат едно верую, ако вярват в Христа, той ги е приел вече, какво искат и аз да ги приемам? Аз не мога да приема всички хора. Аз не мога да приема една лоша мисъл. Една добра мисъл всякога мога да приема. Не мога да приема и едно лъжливо желание. Като дойде такова желание или лоша мисъл при мене, казвам: „Не мога да те приема, работен ден е днес за мене.“ „Ама как така, Христос ги приемаше.“ Не, и Христос не ги приемаше, и той беше като мене. И двама сме

на един ум. Ако река да приема всички гости, които идват, отиде тя се не вие, съвсем ще се забъркам.

Затова и на вас казвам: приемайте само онези гости, които ще станат ваши роднини, ваши съседи, ваши ученици, на които можете да разчитате. Останалите не приемайте. Сега, както ви гледам, вие сте приели сръдната на гости в себе си. Какво може да ви допринесе сръдната? Някой от вас е приел на гости съмнението. Той казва: „Аз не вярвам в хората.“ Че защо ви трябва тази вяра? Ние не сме пратени на земята да вярваме в хората, но трябва да вярваме в Бога. Въпросът е да вярваме в Бога, а не в хората. Всеки трябва да си зададе въпроса, аз вярвам ли в Бога, или не. Ако вярвам в Бога, всички въпроси лесно се разрешават. Ако не вярвам в хората, това не е толкова важно. Ако вярвам в Бога, право е решението. Ако не вярвам в Бога, решението не е право. Ако ти не вярваш в Бога, в хората на земята по никои начин не можеш да вярваш.

Ще започнете със същественото: вяра в Бога, но без лъжа в себе си. Не е въпросът само да повярваш, да имаш ясна представа за себе си. Като се разглежда въпросът така, ще намериш добрата и лошата страна на нещата. И тогава няма да се осъждаш, но ще познаваш нещата, ще преценяваш доде си стигнал, доде е силата ти. Малко хора съм срещнал досега, като ми разправят нещо, да не са турили една малка качулка, да не преувеличат нещата. Те мязат на един американски проповедник, който, като разправял на пасомите си за лисиците, казвал, че те имали дълги опашки по три метра. Той изобщо обичал да преувеличава нещата. Като познавал тази своя слабост, той казвал на приятеля си да го следи и да му дава знак, че се увлякъл някъде и преувеличил факта. Като го слушал, приятелят му дал знак, че е много три метра дълга лисича опашка. Тогава той скъсил с половин метър. Приятелят му пак дал знак. Той скъсил на два метра, после на метър и

половина, на метър, докато дошъл до половин метър. Приятелят му пак дал знак, но проповедникът казал: „Повече не намалявам, по половин метър са били дълги опашките на тези лисици.“

И наистина, ако човек преувеличава нещата, е лъжа, но и ако ги скъсява, пак е лъжа. Вие трябва да имате ясна представа за нещата, за фактите и да ги изнасяте както са в действителност. Казвате за някого, че е много добър или много лош човек. Така не се говори. Когато казваме, че някой човек е лош или лош, или най-лош, или пък добър, по-добър, или най-добър – това е човешката страна на нещата. Според мене човек може да бъде само добър, а това по-добър или най-добър показва процес на развитие. Ние казваме запример за плода, че е почнал да узрява или че наполовина е узрял. Това значи, че човек е по-добър или най-добър. Добър е човек, значи един завършен процес, един узрял плод. Щом има добро, по-добро и най-добро, ние вече влизаме в човешкия кръг на нещата, но ние не сме там. Доброто го няма там. Щом едно добро е по-добро и най-добро, то не е никакво добро. Това са относителни неща. Доброто, което аз познавам, е сила само по себе си. Който има това добро, той е силен човек. Ако ти имаш една здрава основа в себе си, никой не може да те поклати от основите ти. Писанието казва: „Побеждавайте злото чрез доброто.“ Доброто е сила Божия. Ако ти имаш доброто в себе си, чрез него ти можеш да победиш злото. Щом можеш да победиш злото, ти си щастлив човек. Защото злото допринася всичките нещастия в света. Щом злото е победено, ти не можеш да бъдеш нещастен, не можеш да страдаш.

Страданията в света произтичат от факта, че злото не е победено. Злото ни причинява страдания. Страданията се причиняват по причина на това, че понякога и ние се намесваме в тази борба, която става между доброто и злото. Всеки, който се е намесвал да воюва със злото или в борбата между злото с доброто,

той всякога е опитвал ударите на това зло. Не е лесно човек да се справи със злото. Аз не зная дали някой от вас е могъл сам по себе си да победи злото.

Сега на въпроса за добро. Доброто е сила у човека, с която той може да победи злото. Щом злото е победено от доброто, човек е вече свободен да не страда. Страданията показват, че човек още не е победил злото в себе си чрез доброто. В прочетената глава виждаме как пророк Йеремия е плакал, защото израилският народ не слушал Господа. Питам, какво е спечелил Йеремия от това, че живял в такива времена? Ако всички хора живееха по този начин, той трябваше да каже: „Аз не мога и не искам да живея като вас.“ Във времето на Йеремия единственият праведен човек беше Йеремия. Във времето на пророк Илия имаше много праведни. Господ му каза: „В Израил има още седем хиляди пророци като тебе, които ми служат в дух и истина.“ Математиците могат да изчислят колко праведни хора има днес в сегашната епоха. Като знаят колко е имало във времето на Илия, чрез пропорция могат да изчислят колко души има днес праведни в света. Днес Йеремия не говори у вас. Преди хиляди години може да е говорил, но сега вече не говори той. Сега може да ви говори някой протестантски проповедник, а може понякога да ви говори и Христос. Сега вие искате да дойде Христос да ви говори, вие искате да бъдете като Христа, да можете като него да лекувате болни. И вие искате да имате власт като Христа, да заповядвате на различните болести. Да, но Христос лекуваше навремето си без пари, а вие искате, като лекувате, да взимате пари, да печелите. Ако речете да излекувате един болен от треска, той ще ви даде три кила масло, един куркой, едно агне. Какво ще ги правите тогава?

Сега, аз не искам да ви разубеждавам. Можете да се обличате както искате, с хубави грехи и обуца, с гергани и пръстени на ръцете, но едно ви съветвам, да не се лъжете сами себе си. Вие можете да познавате

характера на всички хора, да знаете кой какъв е, но това няма да ви помогне. Че познавате всички хора, това нищо няма да ви допринесе. И най-добрия човек да познавате, пак нищо няма да спечелите.

Преди години дохождаха тук двама души от Южна България – един млад момък и една млада мома, която падала в транс и чрез нея той познавал хората и им казвал много неща. След като им познал много работи, той поискал от тях петстотин лева за тяхното братство. Но нашите сестри не изпълнили обещанието си. След това те идват при мене като при голям гадалец и ми казват: „Кажу ни, да отидем ли двамата в Македония да врачуваме?“ Казвам им: „Ако отидете в Македония, ще знаете, че ще платите с главите си.“ Те всичко знаеха, но не знаеха, че ако отидат в Македония, няма повече да се върнат. Ако сте в България, но там хората се бият. Тези хора се бият, на бойното поле са. Какво ще им врачувате? Облечете се, наредете се в гердани и пръстени, но помнете, че като дойде смъртта, тя ще ви пръсне като овци, всички ще ви задигне. Някой път вие мислите, че лекарите, които ще ви пазят от болестите, са около вас. Не зная, нито майките, нито бащите ви, могат да ви опазят. Както седите някоя вечер, изведнъж дойде някой разлив в сърцето или някакъв удар в мозъка. Аз уподобявам вашето положение на това на птиците. Както седите, както хвъркате като птиците, дойде някой стрелец със своята съвременна пушка, повдигне я и цяло ято пада на земята. Гледаш, двестри патици паднали на земята. И след това ще дойде някой учен човек да доказва по какъв начин са умрели тези птици. Вие трябва да дойдете до едно положително знание, да разберете смисъла на страданията. Та аз ви съветвам да бъдете внимателни. Някой от вас се пременил, но казвам му: „Не минавай през градовете на човешките пушки, защото те далеч стигат и могат да ви изненадат.“

Та същественото е, тъй както хората мислят, те не могат да имат щастлив живот. Всеки ден те са изложени на големи изненади. Не можем да не бъдем изненадани. Докога? Докато живеем в човешкия порядък. Но ако ние решим да се предадем на Бога, на неговия ред и порядък, който той е създал, ние ще се освободим от изненадите. Злото е там обаче, че вие искате да се предадете на човешкия ред и порядък. Но по този начин вие сами себе си лъжете. Защо? Защото човешкият порядък никога не може да замести Божествения порядък. Като замества Божествения порядък с човешкия, ние сами си създаваме своите страдания. Ние туряме на човешкото една табела и казваме – това е Божествено. Не, ние трябва съвършено да се освободим от човешкия порядък. И да турим за основа Божествения порядък. Основата трябва да бъде Божественият порядък. А градивото трябва да бъде човешкият порядък. Туриш ли човешкия порядък за основа, а Божествения за градиво, ти поставяш къщата си на пясък.

Казвам, когато ние градим и туряме човешкия порядък върху Божествените разбирания, ние всякога ще имаме добри резултати, добри плодове. А всякога, когато туряме Божествените разбирания върху човешкия порядък, ние ще имаме обратни резултати. Това е новото, което човек може да постигне. Само по този начин човек може да оправи живота си и да е доволен от него.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Тридесет и девето утринно слово
28 юли 1935 г., неделя, 5–6.27 часа
София – Изгрев*

ТЪЛКУВАНИЕТО (Истинските връзки)

Ще ви прочета втора глава от Данаил.

„В начало бе Словото“

Може да се каже, че тази е една от най-важните глави в целия Стар завет по съдържание и по смисъл. Понеже е една глава, която обема една обширна епоха от времето на вавилонския цар и до наши дни и последните събития сега са в нозете на сегашната култура – и в калта, и в желязото. То са тия тълкувания. Всички онези, които се мъчили да разгадават, много тълкуватели християнски мязат на вавилонските тълкуватели. Царят им казал: „Явете ми съня.“ Изгубил си съня, той иска да му кажат съня. Не само това, но да кажат и смисъла, какво означава. Той им казал: „Кажете ми какво означава този сън.“ Та мнозина казват, като е известен сънят, могат да го тълкуват, но мъчно, когато сънят избяга. А понеже сега сънят е хванат, написан е този сън и според тълкуванието значи вавилонското царство е представлявало златната глава на този образ. След това иде една друга епоха, която е била от сребро, показва организирането на хората. След туй някои го уподобяват на Александър Велики. И най-после Римската империя, която представлява желязото. Всички тези са минали. Сега останали добродетелите, краката са това, част от желязо, част

от кал. И важното е, че в този образ се отсича камък, който се превръща в цяла една планина, който означава тези свещените, които съществуват.

Сега мнозина от вас искате да знаете какво ще стане със света. Светът е тази статуя, която вие виждате със златната глава, със сребърните гърди, с медните ресла от желязо и с кал. Казвате: „Каква култура!“ Виждате един малък камък, който всички тия неща ги разрушава и ги хвърля на земята, и той остава на земята. Или другояче казано, от преданията на вашите деди и прадеди всичко туй ще падне, нищо няма да остане, ще иде там, отдето е дошло. И ще остане онова, което малкият камък ще донесе, който е отсечен от планината. На туй учение сега трябва да разчитате. Или другояче казано, кому трябва да служим в света? Светът, това е голямата статуя със златна глава, направена от сребро, от мед, от желязо и от кал. И представят си сега Данаил, който се намирал преди повече отпреди две хиляди и петстотин години, който описва едно събитие, което имаше да стане след две хиляди и петстотин години. Сега вие се намирате подир две хиляди и петстотин години след Данаила и питате какво ще стане. Ще стане туй, че вие ще видите как желязото и калта ще се разместят. Който не разбира, какво ще каже? Е, какво означава тази кал? Една скица ви правя. Сегашната епоха е преходна, която показва възстановяването на Царството Божие на земята. Ще дойде един ред и порядък. Не ще дойде, а е започнало това. Всичките тия страдания, които имате, това е като грънчар, който прави нови гърнета. Мачкане има там, а там, дето има мачкане, има страдание.

Сега не зная откъде се е вмъкнала тази мисъл. Всичките хора искат нещата да станат по един много мек начин. Питате: „Не може ли по друг начин?“ Не може по друг начин. Аз бих ви дал едно малко възражение. Нека взема това за изяснение. Викат ви на едно

угощение, на един аристократичен бал. Вие седите пред огледалото и ще ви вземе повече от час да си турите всичките наряди, които са необходими за вас. Питам, не може ли тази работа изведнъж да се нахули отгоре ви, изведнъж да стане. А вие всяко нещо ще го вземете, ще го турите на себе си и ще се обръщате пред огледалото. Ще се мажете, ще се подстригвате, ще си турите обувката, чорапите, връзката. Значи вие изживявате един час за един бал. А за други работи казвате: „Не може ли да станат по лесен начин?“ Не могат. Запример вие искате да дойде Царството Божие на земята, ама вашата къща да се не засегне. Вашият дом, вашите деца, всичко да остане по старата мода и да дойде Царството Божие. Като хванат крадеца, той трябва да върне краденото. Каквото е откраднал, да го върне. Пък и като хванат добрия, каквото е събрал, той трябва да го даде. И крадецът трябва да даде, което е крад, и който е събирал честно, и той трябва да даде каквото има. Крадецът по законите ще го съдят и ще кажат: „Как тъй, което е взел, че не го донесъл?“ Ще го съдят и ще го накажат. Как тъй го взел и не го донесъл. Добрия човек ще го заставят, каквото има, да си отвори хамбара и да го даде. Сега вие ще питате: „Защо тъй?“ Защото не може да бъде другояче. Аз ще ви обясня защо е така. Е хубаво, аз ще ви дам един пример.

Представете си, че един човек иска да мине по лесния начин. Представете си един човек, който е сляп, глух, без обоняние, без осезание и без никакви други сетива. Представете си, този човек иска да си избере една жена, без да я гледа, без да слуша, без да я помирише, без да я вкуси и без да я попица малко. Защото всичката реалност в света произтича от нашите сетива. Вярвам в този, който чува, който гледа, който помиришава, който вкухва и който попица. Това е всичката реалност. Питам, ако нямате петте сетива, как ще изберете вашата възлюблена? Къде ще я намери-

ме? По някой път някои хора искат да узнаят истините на света по друг начин. Но в пътя на петте сетива, там има страдание. Нищо повече. Страданията всякога показват, че вие сте на правия път. Щом нямате страдания, вие сте на кривия път, не сте на правия път. За земята е така. Ако имате един живот без страдания, вие сте на най-кривия път. Мислите ли, че богатият човек, на когото всичко му е охолно, той е на правия път? Мислите ли, че онази въшка, която се качила на главата ви и постоянно ви чопли, мислите ли, че тя е на правия път? Като дойде гребенът – смъртно наказание. Защо? Защото се е качила на главата ви. Наказва се без адвокат, без никаква защита. Вие знаете как се наказват въшките. Или може да иде на аутодафе, или с чук. Ще я турят на наковалнята, ще вдигнат чука – цап. Това са двата големи чукове, които са на ръката. Тази работа е много сериозна.

Сега в ума ви трябва да влезе, че в света има един план определен. Не онова, което вие мислите, не онова, което вие желаете, ще стане, но онова, което е предопределено. А вашите мисли и вашите желания, те ще си останат на ваша сметка. И всичките хора, които съм срещал аз, все си дават мнението как светът да се нареди. Всеки казва, че светът е лош, че работите не вървят. Но кога не вървят работите? Когато работите на човека се забъркат, светът не върви. Тогава, както той иска. Казват – светът не е оправен. А той подразбира – неговият свят не е оправен. А щом неговите работи тръгнат, тогава и светът е нареден, и светът е оправен. Но това са частични разбирания. Сега има друго едно разбиране в света. Когато човек принадлежи на едно цяло, на един организъм, неговото благо зависи от цялото. Но и положението му зависи от функциите, как ще функционират отделните органи. Ако ръката сама извършва работите в едно тяло, тя е намясто. Когато не извършва работата, идат страданията. И всякога страда-

нията са един признак, който показва, че известен орган не извършва своята работа както трябва.

Да допуснем, че вие чувствате някой път, че нещо ви е мъчно, криво ви е. Защо ви е мъчно? Защото не сте извършили работата както трябва. Сега на пръв поглед мисълта не е ясна. Вземете един прост процес в яденето. Ти си лаком и обичаш всякога бързо да ядеш. Господарят ти казва бързо да ядеш, тъй че да ти лукат ушите. В пет-десет минути да се свърши работата. Е, в пет или десет минути работата на яденето свършва ли се? Тя може да се свърши, но не е свършена както трябва. Ти със своето бързане едва премяташ хапката си, но не както трябва, тя не е добре сдъвкана. И като влезе в стомаха, на тебе ти става тежко. Казваш: „Не зная какво ми стана като ядох, стана ми тежко. Урочаса ме.“ Причината е, че храната не е добре сдъвкана. Не си ял както трябва. Ти си ял биволско месо, бивол от петнайсет години. Пастърма ти дал господарят, ти ядеш бърже, пастърмата влезе в стомаха, не може да се смели, зачервят ти се очите от мъчение. Ако стомахът може да смели добре храната, очите няма да се зачервят, ако не може да се смели храната, той ще повърне храната. Казва: „Такава храна не я пращай.“

От какво произтича страданието? Работата не е свършена както трябва, бързал си. Аз обяснявам причината. И на други морални работи се дължи, пак на същото. Страдаш някой път, възприел си някоя мисъл много бързо, не бързай да я възприемеш, тя после ще те мъчи. Всяка една мисъл сдъвчи я хубаво на общо основание, тъй ще я сдъвчиш, че като влезе в тебе, да не прави никаква тежест в ума ти. Или имаш едно чувство, сдъвчи го хубаво, не тъй на две-на три. Ами че вие от какво страдате?

Сега ще засегна един въпрос, който е малко щекомлив. Ти искаш да хванеш един слуга, препоръчал ти го един твой приятел, и ти го викаш. Сдъвчиш извед-

нѣж и го глѣтнеш цял, но след време този слуга ти създаде голямо главоболие. Ти като хванеш слугата, ще го сдѣлваш, че като влезе в тебе, да не ти прави никаква пакост. Най-първо ще видиш този слуга има ли дълга ръка, езикът му дълъг ли е. После обича ли той като рибите да се изхлузва навсякъде, мазен ли е. После ще го видиш умен ли е, знае ли да лъже и като те излъже, ти да повярваш. На какво ще мяза вашият слуга? Един свещеник изпраща слугата си при един архимандрит, който му изпраща пет скумрии. Дава му да му даде писмо. Слугата, като тръгнал, опал едната скумрия, изял и другата, изял всичките пет скумрии. Архимандритът писал едно писмо на свещеника, слугата не знае да чете, той мълчи, потайва се. Мисли, че архимандритът не е писал нищо за рибите. Казва: „Няма да кажа нищо на попа за рибите.“ Идва попът, слугата не казва нищо, мисли си: „И слугата може да яде попски риби.“ Сега името му било Иван. Свещеникът казва: „Иване, пет риби имало тук.“ „Намерих ги“ – казва. „Намери ли ги? Мен ми трепереше сърцето да не си ги изгубил. Щом ги намери, много се радвам. Аз мисля, че са изгубени. А, намери ги.“ „Отде знаеш?“ „Пише тук пет риби.“ „А, много добре.“

ЗаклЮчението. Някой път казват, да се разберем. Как ще се разберете вие? Като свещеника и неговия слуга. Ти намираш скумриите в писмото, но реално ли е това? Ама да разберем работите. Как ги разбираш? Както Иван и свещеника. Той отдавна ги е разбрал, но си мълчи. Казва: „Я, ми кажи тази истина къде е?“ Истината е в корема му вътре. Та по някой път аз съм срещал, някой ми каже: „Боли ме коремът. – Казва: – Кажи ми защо ме боли коремът.“ Изял си скумриите. Никога не може да се роди някоя болка в стомаха, ако няма някоя храна вътре. Тогава може да се образуват отрови, газове и т.н.

Сега ние се отвлИчаме, за да направим една истина ясна. Нас не ни интересува сега дали тази приказ-

ка е вярна, или не. А може да е скроена само. Дали имало такъв свещеник и такъв архимандрит и дали имало такъв Иван, то е въпрос. На баснописеца му дошло наум да напише това. Нали знаете баснописецът как пише. Той, като седи вкъщи и му дойде един терк – и кръц, кръц, нареже платното. А то няма реалност. Той скрои един Иван, един свещеник, един архимандрит, и направи една басня. И питат другите хора: „Свещеника го няма, и Иван го няма.“ Сега онези, които скрояват басните, те трябва да ги скроят, но и онези, които ги тълкуват, и те трябва да ги тълкуват. И в този закон има: не яж повече, отколкото ти трябва, не яж по-малко, отколкото ти дават, ако искаш да бъдеш последователен. Щом идеш на гости и ядеш по-малко, отколкото трябва, не яж тогава. И ако ти сипят по-малко в паницата, отколкото ти трябва, не яж. Е, ако ти сипят много, пак не го яж. Ти ще искаш да ти сипят толкова, колкото ти трябва. Някой път виждате, че малко е сипано, и пак го ядете, а някой път виждате, че повече е сипано, и пак го ядете. Вие трябва да изядете всичкото ядене, защото в едно угощение, щом ти напълнят паницата, ако не го изядете всичкото ядене, бой ще има. Тогавя, ако ти сипят повече, обичат те повече. Ако ти сипят по-малко, обичат те по-малко. Така е, ако идеш на едно място на гости.

Сега тълкуванието. Дето ти напълнят паницата, казват ти: „Ела и друг път.“ Пък като ти сипят малко, казват: „Втори път да не идваш.“ И питат сега: „Защо ти сипаха по-малко?“ Да не идеш втори път – тълкуванието.

Е, хубаво, вие сте като тези вражари, на които царят казва: „Кажете ми тази работа.“ И царят изважда един закон, че ако не му открият тайната, веднага смъртно наказание. Не е лесно да бъдеш умен човек, мъдрец да бъдеш, някой гадател. Един гадател ми каза: „Намирах се в затруднено положение. Идва един човек при мене, на който трябва да кажа нещо. Сега,

притеснявам се да му кажа нещо, няма откъде да започна, повод нямам. Мисля. По едно време аз виждам ръката на Христа на иконата започва да се маха. Хрумна ми на ума, че този човек обича да бие жена си. И аз му казвам: „Христос ми каза, че ти много си потупвал жена си и ти заповядва да не я биеш.“ И оттам насетне тази ръка му откри много работи. Но трябва да започнеш отнякъде, дето нещата имат едно разгаждане. Сега мнозина от вас обичате милувките, нали така? А никой не обича биенето. То е общо за всички. Така че човек винаги обича милувките. Но има хора, които и милувките не обичат. В Америка среща един негър една млада американка и я целува. Тя не го вижда, мисли, че е от белите и мисли, че е намерила една мазна риба. Но като идва до светлината, тя го вижда, че е негър и го предава на властта, защото я целунал. И него глобяват десет хиляди долара за една целувка. Той бил богат и платил. Питам, защо тази богата американка не била доволна от черния негър? А ако четете „Хиляда и една нощ“, ще видите, че там жените обичат черните. Там ще видите, че съблазънта иде от някой черен, не от бял. Този цар в „Хиляда и една нощ“ – Халиман. И на сън всички бягат от черните. Въобще всички хора бягат от черните мисли, не от белите. Че когато вие се изкушавате, от какво се изкушавате? Мъжете се изкушават от черни жени, а жените от черни мъже. Моето тълкувание е това. Имаш едно изкушение, мъж си, някоя черна жена те изкушава. Ти си жена – някой черен мъж те изкушава. Не го обичаш. Или изтълкувайте нещата в друг един смисъл.

Да ви обясня по кой начин може да се обясняват нещата. Представете си, имате един търговец. Какво му трябва? Трябва му един дюген на някоя улица, трябва му пари, капитал, трябва му стока, трябва му мъщерици, да му тръгне работата. Без това работата не върви. После търговецът трябва да предвиди, че загубите в неговата търговия трябва да се покриват

от печалбите, а не от майката. Той мисли, като започне търговията, ще тръгнат мющерии. Но някой път се случва, та тръгва наопаки. Слугите, които са вътре, обичат да пооткраднат и след една-две години ти трябва да напуснеш всичко. Преведете сега това. На един военен какво му трябва? На войника не му трябва дъген. На войника му трябва една добра сабя, после му трябва един патрондаж, снаряжения, после му трябва и неприятели. На военния мющерииите са неприятелите. Там трябва той да тегли куршума. Запример търговецът иска да вземе печалбата, той вика мющерииите и ги посреща като добре дошли и ще им вземе парите. А военният, отдалеч като види мющерията – цък. Вземете ловца. Къде той търси своите мющерии? Някой заек в гората, негов клиент е той. Тегли му куршума. Някоя яребица, гургулица, гълъб, все са негови клиенти. Той ги наниже и ги носи със себе си. Сега търговецът се възмущава, че ловецът избил мющерииите си. То са преводи в живота.

Казвам, същественото на един търговец не е само неговият дъген, но той трябва да бъде един честен търговец, който трябва да продава хубави платове, хубава стока да дава, че всеки, който взема от него да бъде доволен. Защото общо здравословното състояние зависи от него, от хубавите платове. Онова, за което той говори, той ѝ отговаря. Не само да продава стоката на мющерииите. Или вземете един земеделец. И той трябва да има стока, и да продава стоката. Между всичките хора има една обмяна. Законът е един и същ. Вие образувате едно семейство, образувате дом.

В любовта има една обмяна. Що е любовта? Търговска работа. Някъде мъжът е клиент, някъде жената е клиентът. Някъде мъжът е търговец, някъде жената е търговка. Сега вие можете да не разбирате. Ще кажете – най-възвишените чувства са там. В какво седят чувствата? Известни чувства трябва да се проявят. В какво трябва да се проявят чувствата? Пред-

ставате си, един художник седи пред една велика картина, влюбил се той в картината. Да я купи, не може, не му позволяват. Да я нарисува, сяда. Ден, два, три, петнадесет дена той ще копира. И сега всичките хора, понеже морала не може да го вземат отнякъде, те го копират. Ти ще копираш от баща си, от майка си, ще копираш живота на майка си, на баща си, ти може да го копираш. Баща ти бил честен и майка ти била честна, ти ще ги нарисуваш горе-долу. Някой път може да копираш нещо много добре, а някой път може да пропуснеш някои съществени черти на тази честност.

И най-после вие сте дошли на земята и казвате: „Искам да живея.“ Но животът на земята е едно търговско предприятие. Тук имате право да останете на земята най-много сто и двайсет години и след това от невидимия свят ще ви извикат. Как го наричат това, когато някой трябва да ликвидира. Да вземем някой чиновник, служувал трийсет-четирийсет години. Кой е крайният предел да го уволнят? Трийсет и три години. Трийсет и три години, и вече почнат да мислят да го пенсионират. И той ще ликвидира с чиновничеството. Ще намерят, че е стар, че иска да си почине. От невидимия свят казват: „Да свърши своята търговия.“ Че младият човек не ликвидира ли? Ликвидира. Ликвидирането, те казват, че умрял. Не, ликвидирането е да се върне в другия свят и да си даде отчет за своята търговия. След като си живял на земята, ти ще дадеш отчет как си търгувал, как си живял. И всичките наши схващания – ние искаме да живеем добре на земята. Всеки иска да живее добре на земята и като ликвидира, като иде в другия свят, да види има ли печалба, или не.

Една ясна представа трябва да има човек за духовния живот. Той е много богат живот. От живот в живот се отива. Някои бягат от живота. В живота всичко въобще, ако го разбираме, то е намясто. Нещата са добри само тогава, когато знаем да турим всяко нещо на мястото. Ако турим нещата там, дето не

трябва, животът не е добър. Представете си, че от вас се изисква да се запознаете с един човек. Някой човек е тъй жаден. Ако вие в даден случай може да му дадете една чаша вода, вие ще се запознаете с този човек и ще се образува една връзка. Но вие седите, не отивате при този човек. А когато са му дали на този човек три-четири души вода, вие напразно отивате да му покажете услугата си. Човекът ще ви каже: „Не съм жаден сега.“ И ако при вас идва един човек, който има голяма нужда в морално отношение, да кажем, трябва да се подобри.

Какво означава доброто в света? Доброто в света, това е правене на връзка между хората. Важно е хората да образуват правилна връзка на земята. И то е животът. Ако не се образуват правилните връзки, животът е лош. Ако се образуват правилните връзки, животът е добър. Животът е път, по който се образуват връзките. Или любовта е единственият закон, единственият път, по който се правят най-добрите връзки. Любовта е най-съвършената връзка, която може да се направи между двама души. Що е любов? Най-съвършената връзка, която може да се направи между двама души. И връзката между един ангел и една човешка душа може да се образува не по закона на доброто, а само по закона на любовта. Никога с един ангел не можеш да се сдружиш с доброто. Той не се нуждае от твоето добро. Какво добро ще му направиш? Със знанието? И с него не можеш да бъдеш във връзка. И с каквато и да е услуга, пак не можеш да бъдеш във връзка. Единствената връзка, която можеш да направиш с един ангел, то е по закона на любовта. И с Бога не можеш да направиш никаква връзка. Само със закона на любовта можеш да направиш връзка с Бога.

Що е любов? Единственият закон, с който може да направите една връзка. А щом можете да направите една връзка, вие вече сте в съчетание с живота. И тогава Бог на вас може да обръща внимание. Ако вие

не можете да направите връзка чрез любовта с Господ, молитвите не могат да бъдат приети, нито пък той ще се интересува от вас. Ако направите връзката, това вече показва известен интерес, той се интересува от вас. Сега казват: „Защо трябва да се обичат хората?“ За да има връзка. Защо трябва да се прави връзка? За да се прояви животът. Защото без връзка животът не може да се образува. Любовта е подтик, който образува връзката, а връзката е проявяване на живота. Сега туй е за онзи, който разбира. Тъй щото трябва да се любим, за да направим връзка. И защо трябва да се направи връзка? За да се прояви животът. Ама не се проявява. Понеже връзката не е правилна. Понеже връзката не е направена чрез закона на любовта. Щом връзката е направена чрез закона на любовта, тя е правилна връзка. А щом връзката е правилна, има и правилно проявление на живота.

Та казвам ви, сега съединяваме двете противоречия. Преди две хиляди години, едно време един езически цар сънувал един сън и Данаил го обяснил. Какво има, че това станало след две хиляди и петстотин години. Та ви казвам аз сега, че това станало след две хиляди и петстотин години. Та ви казвам аз сега, вие сте сега хора, които живеете в краката на този човек. И този човек се разрушил, удареният. И казва: „Защо светът се разбъркал?“ Объркал се, понеже този голям образ се разрушава. Понеже цялата земя трябва да влезе съзнателно тук и да дойде царството Христово. Този камък, това е Царството Божие, което сега настъпва на земята и вече взема владения в умовете и сърцата на хората. Навсякъде тия хора искат-не искат, Царството Божие се налага. Ама как тъй? Налага се, както се налага слънцето, като изгрее. Нали се налага? И вкъщи да се скриеш, то пак се налага – топлината ще дойде. Според онзи закон онези, които са отвън, повече топлина ще приемат. И ако спиш, но все ще дойде. Има известни хора, които ще приемат Царството Божие отвън,

а някои ще го възприемат вкъщи. Обаче онези, които го възприемат вкъщи, те не са кандидати. Които са на нивата, които очакват да дойдат лъчите на слънцето, те имат бъдещето, те са житните зърна. Затуй казвам, като изгрее Божественото слънце, не стойте вкъщи.

Сега вашата работа, знаеш, на какво ще замяза? Мяза на един французин, който ходил в колонии и се забогатял. Като се върнал във Франция, не мислел да се жени. Имал двама братовчеди. Той искал да знае при кого ще живее най-добре. Отива той при единия братовчед: „Слушай – казва му – съвсем съм закъсал, не може ли да живея при тебе?“ „Може.“ Като поседял един месец, братовчедът му казал: „Жена ти е неразположена, деца, търси си чарето. На друго място иди.“ Отива той при втория си братовчед. Той му казал: „Не бой се. Каквото и да е при нас, ще поминеш по-добре.“ Седял той там година-две и най-после му казва: „Аз не съм сиромас, имам няколко милиона.“ Като чул това, идва другият братовчед, казва: „Може и при мене да бъдеш.“ Казва му: „Късно си дошъл.“ Някои хора, като дойде Царството Божие, все ще искат да влязат в него. Но късно си дошъл, късно си се сетил.

Сега е важно, когато се определят хората, да се знае кой къде е. Всички ще бъдат изпитани, ще има както сега приемни изпити. Сега нали е септември, онези, които ще постъпят в университета или гимназията, или в прогимназията, всички държат изпит. Който издържи изпита, влиза. Който не издържи, не влиза. И на вас ви казвам, всички държите приемни изпит. Кой къде ще влезе, ще се види. Питам: „Защо са тия изпити?“ Законът е такъв. Защото, ако не държите изпит, никъде няма да влезете. А щом влезете там, дето трябва, ще имате вече условия да се развивате. Това е Божествената истина в света. Бог, който ни изпратил каквито и да са противоречия и нашите разбирания, има един велик план, който трябва да се реализира. И той вън от нашето желание, вън от вашата

воля, ще се реализира. Дали искаме, или не, то е груз въпрос, но този план ще се реализира. А Бог ще съдейства на онези разумните. И които са умни, съдействат на плана, а които не са разумни, те се ритат. И те само се разправят вкъщи като слуги, и като господари се разправят, искат да оправят този свят.

Та казвам сега, вашите идеали – виж, да ви кажа какво е сравнението, вашите идеали, които са направени от злато – главата, от сребро – гърдите, от желязо и кал – краката, всичко туй прах ще стане. Защо? Ще дойде едно малко камъче отнякъде и като блъсне всичко туй, туй камъче ще изпълни съвсем вашия живот. Вие ще се намерите в едно противоречие и ще питате: „Защо трябваше да се съкрушат моите идеали?“ Някой път казвате защо сте изгубили вашия идеал. Според мене може ли да се изгуби един идеал? Не, не може. Една статуя ти може да разрушиш, но един жив човек ти не може да разрушиш. Съвременните учени хора казват, че има известни микроби, които издържат на много висока температура, на две и три хиляди градуса. Ама животът е дошъл, както поддържат, от другите планети чрез някои метеори. И тия метеори, като се приближават към земята, са били нагорещени някой път до хиляда градуса, а животът е останал, без да се разруши. Този живот е издържал на тази топлина. Ние мислим, че животът може да се разруши. Не, животът не може да се разруши.

Та казвам, всичките идеали, които не могат да устоят на тази висока температура, те трябва да се разрушат и трябва да остане само това, което може да устои на този вътрешен изпит. Искам да ви кажа сега, вашият идеал, който имате, ако сте богат, идеалът ви ще се разруши, ако сте красив, идеалът ви ще се развали, ако сте силен, идеалът ви ще се разруши. Каквото и да имате друго, ще се развали. Ще се развали всичко, то е въпрос на времето. Кажете ми сега кое няма да се развали. И като се развали, кое ще остане?

Сега новото, което остава, на него трябва да разчитате. Или другояче казано, да преведем, туй, което се разваля, е човешко. Да минем от човешкия порядък на нещата, от човешкото схващане към Божествения порядък, към Божественото схващане. Това е вечното, това е постоянното. Ще дойдат мъки, ще дойдат страдания, туй трябва да го знаете. Всичко това ще стане, но засега никой няма да ви даде отговор, както и да ви обясняват. В мене минава мисълта, казвам, без страдания не може. И казваме, предполагаме, че може. Но аз казвам, без страдания не може. Предполагам, че може, но аз страдам в даден случай. И ти може да си предполагааш, че може, ама страдаш. Страданието в света е необходимо. Без страдания в света може само цялото. Само Бог в своята целокупност, понеже няма нищо друго извън него, той може да не страда. Следователно има един, който да го назначава. Но щом ти си ограничен в какъвто и да е смисъл, ти страдаш. Страданието е един признак, че ти си ограничен в друго едно съзнание. Или може да страдаш, защото не е станало както ти искаш. Пак си ограничен. Трябва да излезеш от това ограничение.

Сега аз говоря на вас, които сте напреднали. Нали има някои от вас, които мислят, че са напреднали. Ето аз какво подразбирам под напреднал човек. Напредналият човек е, като умре мъж ти, да не пророниш нито една сълза. Ами да си купиш един тъпан и да биеш тъпана и ще поиграеш около майка си, че заминала. Ще играеш хора. Не само няма да плачеш, ами ще играеш, че се освободила от нещастията. Това е сега мъдрец. Каквото и да ти се случи, да не пророниш нито една сълза и да благодариш, че ти се случило това. То е опакото на живота. Като дойде то, да останеш невъзмутим и да кажеш: „Много добре стана.“ Като дойде и доброто, и него да приемеш. И там да не се зарадваш, да мислиш, че е станало нещо. Защото страданията и радостите – това са двете страни на живота. Ти не

може да разбереш страданията, ако не дойдат и радостите. И радостта никога не може да бъде разбрана, ако ти не си страдал. Щом страдаш, ти ще се радваш. И щом се радваш, ти ще страдаш. И тогава, казвам, страданието е неразбраната радост, а радостта е разбраната скръб. Разбраната скръб е радост, а неразбраната радост е страдание.

Но от Данаила изваждам следното. Че сега вие сте в края на сегашната епоха, дето Царството Божие се намира на земята. Дали го вярвате, или не, то е друг въпрос. И то ще бъде. Второто положение, че всичките ваши идеали, всичко туй ще рухне. Третото положение: онова, на което вие сте се смели, вие трябва да приемете и на него трябва да служите. Че майката носи своето малко дете, но един ден това малкото дете, което тя носи на ръцете си, ще бъде на нейна услуга и то ще ѝ помогне. Туй, на което тя не разчиташе, туй слабото дете, то ще ѝ помогне. И онова, на което вие се смеете в себе си, на слабото, то ще дойде за бъдеще да ви послужи. И сега онези хора се смеят, казвам: „Зей, коньо, за зелена трева.“ И когато дойде зелената трева, на коня добре ще му дойде. Когато той зее за зелената трева, защо зее? Зее, защото зелената трева не е дошла. Като се събори златната глава, като се събори среброто, сребърните гърди, и като се събори желязото, тогава ще дойде зелената трева. Под големите гървета расте тревата само когато се махнат те. Докато стои голямото гърво, нищо не никне. Тия гървета ще паднат.

Та, за да израсне нещо във вас, всичките ваши грандиозни работи трябва да се махнат. Или другояче казано. За да се освободите, непременно идеалите, които имате сега за живота, какво трябва да стане с тях?

Да се повърнем към същественото. Другото, то е най-важната работа, то е Царството Божие на земята. Камъкът, това е великата истина, която про-

никва, и Божията любов, която идва в света, с която Бог се изявява на хората. Тя иде и всички трябва да бъдете готови да благодарите за онова, което става пред вашите очи. Да бъдете готови да станете носители на новите идеи, да станете носители на новото сега – Царството Божие. Да поддържате закона на любовта, да поддържате закона на знанието, на свободата, на правдата, на мира, на дълготърпението, на всички тия добродетели, които идат сега – новото в света. Тогава ще се образуват онези истинските връзки. Не тогава, но сега почват да се образуват онези истинските връзки.

И най-първо ви съветвам да си образувате истински връзки на любовта. И Христос казва, за да се направи една връзка, „ако човек не се отрече от баща си, от майка си, за да направи една връзка с Бога, не може да ми бъде ученик“. Трябва да направим връзка с Христа и „Ако не се отречеш от децата си, от своя си живот, не може да ми бъдеш ученик“. Връзка се разбира това. Не може да бъдеш ученик на Божественото, докато ти не се отречеш. Същият закон е този. И сълзите ви, всичко трябва да рухне, за да дойде новото. И тъй е било, когато кристалите искали да минат в органическо вещество. Трябваше да се отрекат от всичко, което имат кристалите, за да станат малки микроби. Микробите и те се отричат. И човек минава една епоха, дето млекопитающите в нас прекарват една борба, че млекопитающите не искат да се откажат от своята власт. И всичката борба в човека е борбата с млекопитающите. Човек трябва да се отрече от живота на млекопитающите. Човекът трябва да започне да управлява, а не животното. Та сега туй самоотричане в света седи в това: всички ще трябва да се откажем от стария порядък на нещата, с които ние сме свикнали. Детето е свикнало да лази, но трябва да се откаже от лазенето и да започне да ходи на два крака. Най-първо да се научи да се изправи. Ня-

кой път, като ходи на два крака, то пък може да падне. Но съществената идея е сега, че всички сте в един преходен период и вие мислите защо са тия страдания.

Страданията са едновременно подтик на любовта да ви възпитат и да ви изправят на вашите нозе и да погледнете другояче, и да видите, че има друг един свят, не както този сега. Който сега живее, да види, че има по-умни хора, които трябва да срещне, отколкото тия глупавите, с които сега живеем. Мислите ли, че вашите другари са тия души, с които вие ядете и пиянствате в кръчмите, че те са най-умните хора? Ще се сдружите с ония хора, които не пият, които не пушат, които не лъжат, които не правят никакво престъпление. От тях ще се откажете, а ще се свържете с всички онези, които са носители на всички добродетели. Това е Божият закон, това е Царството Божие.

Да излезем от стария порядък на земята, от стария порядък на нещата и да влезем в новия порядък на нещата.

*„Божият дух носи всичките блага на живота.“
(Три пъти)*

*Четиридесет и пето утринно слово
8 септември 1935 г., неделя, 5–6.25 часа
София – Изгрев*

СКЪПОЦЕННОТО КАМЪЧЕ ПОД ЕЗИКА

*„Добрата молитва“
„91. псалом“
„Молитва на Царството“
„Отче наш“
„В начало бе Словото“*

Ще прочета четиринайсета глава от Деянията на апостолите. Ще прочета още и петнайсеата глава от Деянията.

„Духът Божи“

Има неща в живота, които е трудно да се обяснят. Ако човек няма опитност, не може да обясни нещата. Не можеш да обясниш сладчината, ако не си я опитал, и не можеш да обясниш горчевината, ако не си я опитал. Не можеш да обясниш радостта, ако не си я опитал. И скръбта не можеш да обясниш, ако не си я опитал. Никога не може да разправяш за радостта, ако не знаеш радостта.

Но има неща, без които знанието не може да гоЙде в света. Ти не можеш да имаш никакви знания, ако нямаш светлина. Пак същият контраст. Светлината и тъмнината – това са понятия на човешкия ум. Без светлина то всичко ще бъде затворено. Каквото и да ти разправят, ти нищо не виждаш. Какво ще зна-

еш тогава? Та, когато говорим за светлина, подразбираме светлината, която се хвърля, и предметите, които са били скрити в нас, стават ясни. Ние само виждаме отношения, които съществуват. Както и да ти разправят за някоя местност, без светлината ти нищо не виждаш. Те са безпредметни тия говорения.

Запример говорят някой човек да бъде добър. Той не разбира сега. Хората имат едно много общо понятие, като кажат, някой човек да бъде много добър. Той казва: „Не съм убил никого.“ Вече специфично е употребено „да бъдеш добър“. Е, да бъдеш по-умен. Е, не съм глупак. Е, малко по-умен. Специфично разбира. Че не съм ли разумен? Та всичките хора нямат една мярка. Някой път има някои човешки правила. Някой път искаме да изложим човешките схващания за Божествени. Казваме: „Какво ще кажат хората?“ Но какво ще каже Господ, не питаме. Ама срамота е. Какво ще кажат хората, като видят това? Туй донякъде е хубаво, но то не е меродавно. Какво ще кажат говедата за тебе, ако не ги пасеш? Или какво ще кажат, ако ги биеш с кривака си? Вие ще кажете – това е говедото. Но и говедото, след като го удариш три-четири пъти с кривака си, като те види с кривака, то има известна опитност и хукне да бяга. Изяснете тогава. Казват – бяга човекът. От кои неща бягаме? Там, дето няма закон, няма никаква оправия. Ти трябва да плюеш на краката си и да бягаш. Бяга човекът. Тук не се стои. Тук закон няма, а там, дето има закон, справедливост, сега ще ви обясня. По някой път хората бягат от вас. Защо? Носите кривака си, разбира се. Ще бягат, разбира се. Или по някой път и вашето щастие бяга от вас. Някой път щастие то ви бяга. Защо?

Запример мнозина мислите за щастие да изпълните волята Божия. Конкретно, ако питате, в какво седи да се изпълни волята Божия, един труден въпрос е това. Имате два елемента. Ти не можеш да изпълниш волята Божия, ако не си мислил онава, което Бог

е наредил. Ако не си почувствал онова, което Бог е вложил чрез любовта си, ти не можеш да изпълниш волята Божия. И представете си, че съществува такъв един закон в света, защото казва Господ: всички ония живи същества, от какъвто разред, степен и големина да са, които аз съм създал, да не им направих никаква вреда, на най-малката буболечица, която аз съм направил, да не направих никаква пакост. Е, как ще изпълнят този закон?

Запример, представете си, че дойде една бълха във вашата риза и ви гложди. Вие я хванете и какво правите с нея? Бълхата е един ленив ученик, който не си знае урока. Или въшката, и тя е един ленив ученик от първа степен. Какво трябва да прави учителят с нея? Аз сега ви навеждам да мислите, защото някой път ние се сравняваме, мислим, тъй като се сравняваме, някой път се намираме доста напреднали, действително напреднали. Ти виждаш някои треви, растения, някои по-израснали, по-високо израснали от други. Доколко метра може да достигне едно дърво? Има една определена мярка природата. Ако го посееш в София, по-високо не може да расте. По-високо не може да расте от хиляда и деветстотин до две хиляди метра. От две хиляди метра нагоре не може да расте и престава да расте. Дъбът, букът, всички си имат зони, дето могат да растат. И да го караш да расте, не може по никой начин. До известно място като дойде, расте. Тогава в човешкото разбиране има известни зони. До известно място разбираш, а оттам нагоре, каквото и да ти кажат, ти казваш: „То вече не е заради мене.“ Наистина, ако ви кажат: „Я ми кажи какъв е животът на ангелите?“ „Е, точно като нашия.“ Ти никога не можеш да обясниш живота на ангелите. Необяснимо нещо е. Има някои неща, които са подобни, далечни са, но ги уподобяваме на човешкия живот. Тъй както има едно уподобление на едно животно на човека, уподобление на човешките очи, на човешкото чело, на веждите,

както има уподобление на човешкия нос. Една грамадна разлика има между човешкия нос и носа на воловете. Ако питате брада има ли в животните, никаква брада няма там.

Сега думата „брада“ на български е двояка. Под „брада“, разбира се, дългите косми на стария човек „брада“ се нарича, а някой път „брада“ наричат долната челюст на човека. Ако вземете, че осакатите тази част, долната част на човека, ако развалите тази кост, вие ще развалите всичката негова воля. Той не може да приеме никаква воля. Човешката воля, за да може да извърши каквато и да е работа в света, най-първо волята ти ще се опре на брадичката. Краката на волята ще се опрат там. И тогава човек ще вземе първата си стъпка. Без това не може да мине. Човешкият ум какво представлява? Челото. Челото е пък първата стъпка, отдето умът може да вземе първата стъпка и да тръгне напред. Ако челото не е, човешкият ум не може да се мръдне, не може да се вземе нито крачка напред. Човешкият нос е стъпка на сърцето. Ако ти нямаш нос, сърцето не може да мръдне нито една крачка.

Сега нещата не са ясни, защото вие не виждате вътрешните връзки. Да ви приведа един пример, той е следущият. Казвам тъй, едно и две, и три – 1, 2, 3, са много важни числа. Едно се пише право, а две е малко завъртяно като някой охлюв и започва като някой охлюв. Пишете три (*Учителят пише във въздуха 3.*) Казвате, че какво може да има в 1, 2, 3? Красиви работи са туй, не знаете ли? Един орех, два ореха, три ореха. Каква философия може да има? Един орех, два, три? Свършена работа. Обаче, ако попитате един от старите кабалисти или някой мистик, той казва едното какво е то. Едното представлява Бога. Като напишеш на черната дъска само 1, представлява един Господ. Като напишеш 2, те казват – това е природата. Като напишеш 3, това е човекът. Следовател-

но 1, 2, 3, това е Бог, природата и човекът. Пишеш, и вече се ориентираш. Едното е Бог, а двете е природата, а три – това е човекът. Казвам, и друго съдържание има. Едното представлява семето, което е хамбарът. Двете представлява почвата, в която жито се сее. А трите представлява узрялото жито, което е дало плода. После казвате – едно представлява киселината, която разяжда. Двете представлява основата, върху която нещата се градят, а трите представлява солта, с която хората си солят яденето. Е, питам сега – и още мога да ви наведа ред мистически такива понятия – какво ще правите с всички тия обяснения? И едно не го знаеш сега Господ ли е, семе ли е, киселина ли е и т.н. Какво ще правите тогава? Как ще примирите нещата? Тогаваш иде законът на вътрешното класифициране на нещата. В дадения случай едно трябва да го знаеш какво е.

Вземете сега, много се говори за любов. Какви ли не понятия няма думата любов. От любовта излиза обич. Има много думи, които са родени от любовта. Под думата „любов“ какво ние подразбираме в най-простия смисъл? В най-простия смисъл под думата „любов“ се подразбира онзи първоначален подтик, който дава условие на едно житие зърно да си прояви живота. Най-малкото движение в света, най-малката светлина, най-малката топлина, която може да се прояви някъде, тя не може да се прояви без любов. И вие например – пулсът на ръката, че пулсът показва явление на любовта, чувствате, че имате известна топлина. Това е любовта. По някой път ръцете ви са изстинали. Какво показва това? Любовта ви се е изменила. Някой път топлината ви се увеличила. Любовта се е увеличила. Някой път знанието се е увеличило. Любовта се увеличила. Знанието ви се е намалило. Любовта е намаляла. Подразбирам условия, при които вие може да имате туй, което искате. Защото единственият закон в света, който дава всичките възможности на

човешката гуша, това е любовта. И всичко онова, което вие желаете, което може да си помислите и което вашата гуша иска, то по никои друг начин не може да се постигне.

Единственият закон – любовта е път, по който, каквото желаете в мисъл, чувство и постъпка, само чрез закона на любовта може да го постигнете. И ако някой път вие не постигнете нещата, вие не разбирате този закон. Вие искате някои механически начини. Че вземете в съвременната музика, вземете в съвременната цигулка, разликата между един обикновен свирач и един виртуоз е грамадна. Колкото от небето до земята. Един обикновен свирач свири на първа позиция. А един цигулар, който може да свири една песен на четири-пет позиции, на шест, на седем и на осем позиции, и да смеси всичките тия позиции, в ред гами може да приведе една песен. В една гама, във втора, трета, четвърта, пет гами. Може да има и различно преливане между гамите.

Сега няма да се спирам. Сега няма да се спирам, то е цяла сложна наука са гамите. Минаваш ти от една гама в друга гама. Как ще знаеш коя е тя? Започваш да пееш от „до“. Коя гама е това? Обикновената гама. Или започнеш някоя гама да пееш от „фа“, или от „ла“, или „си“, или от „ре“. Седем тона има, от които можеш да вземеш една песен. Туй е важно за ония, които знаят да пеят. За тях е много важно. А за ония, които не знаят да пеят? Все таки пението е едно малко украшение. Не е най-важното, но не е и най-последното. И силата на човешкия говор е в разбиране на музиката. Ти не можеш да говориш меко, хубаво, ако не си музикален. Трябва да има известна мекота вътре в тебе и много пъти много болести, – съм срещал в моите наблюдения – много болести се явяват по единствената причина, че ние не говорим добре. Самото положение, като говорим грубо, ние се разболяваме. Говорът действа обратно. Ти слушаш – някой говори гру-

бо. Не се мине един-два месеци, разболе се. Или ти не си знаел как да говориш. И някой човек, като го слушам как говори болният, вече зная ще оздравее ли, или няма да оздравее. Щом говори музикално, ще оздравее, а щом говори още грубо, казвам, има още да боледува. Диагноза е това за мен. Щом човек говори грубо, ще боледува. Щом говори музикално, тъй мекичко, ще оздравее този човек. Аз да ви дам един пример.

Има един наш брат, който замина за другия свят, това се беше случило в Търново. Разболя се той, но тъй зле, че уплашила се жена му. Той се разболял. „Умира – казва. Казва: – Учителю, нашият Иван умира, отива, деца има, какво ще ги правя? Ще ги оставя тия деца. Как ще ги гледам? Умира той.“ Рекох: „Няма нищо.“ „Как няма нищо, сериозна работа е.“ Отивам да го видя умира ли, не умира ли. Слушам го, той тъй музикално си говори, тъй мекичко говори, тъй хубаво говори, говори. Казвам: „Сестра, братът е добре. Братът няма да умре.“ „Че как, той гуша предава на Бога.“ Казвам: „Той гуша не предава, той си пее, той се учи, музика предава.“ И после той сам ми казва: „Никога в живота си не съм се молил така искрено. Господи, остави ме в дома, какво ще правя в онзи свят? Съвсем ще я загазя, голям грешник съм. Искам да си поживея малко, тъй че да се оправя малко, да работя.“ И действително на другия ден този брат става. И след туй отива на банята. Качва се на един кон, ходи, прави бани и оздравява. Но казвам, ако този брат не беше се молил, нямаше това вътрешно разбиране.

Та казвам, животът в света седи, има известна мекота в любовта. Помнете това. То е диагнозата. И когато хората ще почнат да се разболяват, хора, които ще страдат много, лесно се познава. Ще видиш, лицето почне да огрубява, почнат да се явяват прави линии на лицето, набръчкани мускули на лицето. И няма да се мине дълго време, и този човек ще заболее. И гледаш, на някой човек стане красиво лицето. Този чо-

век се понадува. Той е недоволен. Където ходи, все вижда да опакото. Когато погледне, този лош, онзи лош, този крив, онзи крив. Навсякъде търсиш правото в света. Казвам, правото не го търси между хората. Правото го търси в себе си. Добрият живот не го търси в хората, търси го в себе си най-първо. Защото всеки един човек може да стане един извор на добрия живот. И често вие казвате – човек може да бъде проводник. Ти ще търсиш възможностите, ти трябва да станеш добър човек. Че в света може да има известни аномалности, то е така. Ние не сме отговорни какво е положението в света. За това не сме отговорни. Но сме отговорни за това, което сме ние в даден момент. Запример, ако ти си добър, ще се ползваш ти най-първо. А от излишъка на твоето добро ще се ползват и другите. Ако си умен, най-първо ще се ползваш ти. Всяко едно благо, което можеш да проявиш, най-първо ти ще се ползваш от него.

Да допуснем сега, че във вас мисълта стои – ще идете ли в небето, или не. Да обясним сега вътрешната страна. Казвам, небето е състояние. Представете си, че имате първата академия, академията на децата. Втората академия имате – прогимназията. Третата – гимназията. Четвъртата академия, това е университетът. Ако сте сега в първата академия, какви ще бъдат вашите понятия? Схващанията ви какви ще бъдат? Децата какви ще бъдат там? В първата академия, в първия клас на академията всички ще бъдат такива, по на седем-осем години. Щом влязат във втория клас на академията, веднага стават малко по-високи. В трети и четвърти клас на първата академия, осем и четири, всички ще бъдат по на дванайсет години. Дванайсет години е числото, с което вие може да постъпите в прогимназията. Имате три години в прогимназията, дванайсет и три, петнайсет. Значи числото петнайсет е меродавното, за да влезете в гимназията вече. Там колко години имате? Пет години. Пет-

найсет и пет, двайсет години е числото, с което вие може да влезете в университета. Четири години в университета, те са двадесет и четири години. Двайсет и четири години подразбира, че вие сте минали през четири академии. Някой казва: „Не може ли да ида в университета веднага?“ Може да идеш, но ако вие заведете едно малко дете в университета, какво ще разбере то? Стайте ще ги види същите, чиновете, само то ще види, че лицата на тия ученици там малко мустаци имат. А тия от първата академия нямат мустаци. Все са гладки лицата на тия малки джуджета. А като ги заведете при последната академия, ще видят, че навсякъде имат мустаци и някъде и бради. Е, какво ще разбере това дете? В този университет има една вътрешна страна, знание, библиотеки, лаборатории, тръби за наблюдение на небето, микроскопи, телескопи. Ако влезете в медицинския факултет, там има ножове, рязане има там и т.н. Е, питам сега, вие ще влезете в медицинския факултет, ще ви кажат: „Този умрял човек вземете го вие.“ Там умрелите хора не ги погребват, а ги режат. Като погледне, онзи умрял там лежи си и хич не му мисли, всички режат там, човъркат, търсят някой нерв, някой мускул къде е турен, някой сегмент, някаква си кост как е съединена, търси го с ножа си. С ножове работят там, с щипци. После пак погледне, реже, извади този мускул. Има си една книжка, отбележи си нещо, пак реже. Дойде професорът, пита: „Намери ли каквото търсеше?“ Туй, което не разбираш, ще кажеш. Пък онзи се радва, че научил. Пак реже, извади мускула, гледа го отблизо. Питам, ако този човек е жив, ще каже: „Какво правиш тук?“ „Е, уча.“ Предметно учение на умрял човек. Умрелият е предметно учение.

Е, питам сега, ако вас ви турят в медицинския университет, колцина от вас ще режете този умрял човек? Много студенти има, които повръщат, като режат умрелите, става им лошо. То е много трудна

работа, тя не е за всекиго. Сега тия неща ги навеждам, по някой път вас ви е чудно за онези големи противоречия, които стават в света, и не може да си обясните това. Че наука е това. Умира някой човек, няма зло, няма пакост, пукнал някой главата ти. То е в медицинския факултет. Сега чоплят му главата, да видят какво има в тази глава. И благодарения на тия пукания, ще видят, че под костта мозък има. И видиш, мозъкът излиза и влиза. Най-първо хората са мислили, че мозъкът е нещо много просто, а то учените хора са намерили, че това вещество не седи мирно. Има такова налягане на мозъка вътре, че ако е отворена една дупка в мозъка един квадратен сантиметър, мозъкът излиза четири-пет пръста навън. Ако се възбудите много, от главата ви ще излезе едно черво от мозък навън. Като почнете да утихвате, мозъкът пак се прибира и се върне назад. Значи, като мислите възбудено, Господ е видял, че не е добре да се ровите из човешкия мозък и го е затворил в една черупка. Че за да мислите, трябва да ви турят натясно. Да не се разпилее мозъкът.

Сега вашите схващания какви са? Вие искате да се добият нещата по най-лесен път. Всички вие сте кандидати. Искате в небето да идете и там да ви накарат като малки деца от първото отделение в университетата без много трудности да имате даден един диплом. Даже аз съм виждал – верующи има, след като е седял една година, той вече е разбрал окултните науки. Гледам, някой започнал, той научил трите линии на ръката, казва – на живота, на сърцето и една линия на ума. И вече гадае и разправя. Много интересни са гаданията. Гледа и казва: „Е, много си късметлия.“ „Защо?“ „Видиш ли тая линия от тук до тук, сърце е това. Всичко е добро. Толкова добро, че с кола има да го носиш.“ Някой прост човек е, а той му казва: „А тази линия е на ума. Гениален човек си. Каквото намислиш, можеш да го направиш. А тази линия, ехе-е-е, жи-

вот е това. Като някое голямо течение излиза.“ И този човек, като погледне, казва: „Брей, аз не знаех това. Така като извор излиза, извира.“ И този човек се слисал, казва: „Бре, аз не знаех че толкова неща имало в мене. – Пита: – Е, оттук ли зависи?“ Посочва линията на ръката. „Оттук, оттук, началото на живота. И по този път ако не вървиш, свършена работа е. А по този път ако вървиш, животът има два пътя. – Казва: – Разбираш ли туй високото място, началото на линията на ума. Ако тръгнеш по тази линия надолу, ти вече професор ще станеш. Професор в университет ще влезеш. А по онази линия на живота ако вървиш, ти ще бъдеш щастлив.“ И навсякъде всичко можеш да направиш. Е, има нещо. И право е. Ако тази линия я няма тук, то е много лошо. Ако отсъства линията на сърцето, на ума и на живота, тази ръка е безсмислена.

То е право действително, не по буквата. Този, който така разправя, почти е в причинното тяло на човека. В причинното тяло на човека това са течения, цели течения, от които животът блика. В причинния свят умът – това е силата, с която умът разполага. В причинния свят и сърцето, и за него е вярно. Но казвам, ако буквално разбирате или ако не може да пренесете нещата долу, на земята, това са само отражения на сили, които действат в причинния свят, физическия свят. Трябва да минеш астралния свят, трябва да минеш умствения свят. И трябва да свършиш отгеленията, прогимназията, гимназията, университета, че тогава да влезнеш в причинния свят. Причинният е свят, дето всичко можеш да научиш и дето всичко можеш да изправиш.

Та казвам, аз го наричам този свят свят на любовта. Той е единственият закон. Като влезеш и имаш този закон предвид, ти ще знаеш и по сърце как трябва да постъпиш, и по ум как трябва да постъпиш, и по воля как трябва да постъпиш. Той е единственият закон, който ще те оправи. И каквото направиш, ти ще

бъдеш доволен от онова, което правиш. В този свят няма противоречие. И противоречията, които произтичат от нашия ум, не са противоречия в Бога. Вие виждате един човек, който е лош. А този човек Бог го търпи. За вас е лош. В даден случай Бог ни най-малко не го счита, че е лош. Счита го, че е много полезен човек. Той е лош, всички говорят за него, а Господ му е дал и къща, и имане, говеда, дал му здрав стомах, мисли човекът, върши. Ти казваш: „А, този лошия човек, как Господ му е дал всичките богатства.“ Човешките понятия за доброто и онова, което Бог схваща, са две неща различни. *(Слънцето вече грее в салона.)*

Сега да гоидем до онова, да се разбере съществено. Не се занимавай с противоречията, които произтичат във вас, понеже ще се спънеш. Направил си известна погрешка. Например, имате в училището описание. Представете си, че имате глагола „бях“. Вие пишете на английски „gut“, как ще го напишете? Англичаните ще го напишат с „g“, две „o“-та и едно „g“. Туй се нарича „good“, „gut“. Хубаво, ако махнете в английски едното „o“, ще стане „got“, ако напишете „goot“. Е, добре, ако пишете „got“, е Бог. Сега на български ако го пишеш с „e“, „бег“, тогава има ли някаква разлика? „Бях“ с „я“, а „бег“ какво е? С просто „e“ ли е? Ще каже ли някой каква разлика, защо в английския „goot“ се пише с две „o“-та, а „Бог“ се пише с едно. Буквите само между „добро“ и „Бог“. Различието е, че в „доброто“ има две „o“-та, а при „Бог“ има само едно „o“. По същия начин, като извадим едно „o“, става Бог. Като турим едно „o“ на Бог, в английския става „добър“. Като извадиш едно „o“, става Бог.

Питам, откъде се е пръкнало туй? Тази мисъл за едното „o“ и двете „o“-та. За едно „o“ имате две различни понятия за добро и за Бог. Имаме например в българския език думата „пола“. Имате пола на жената и пола на планината. Мязат ли си тия поли? В смисъл женската пола и полите на планината? Ако хванеш

женската пола и я дигнеш, може да те турят в затвора, а полите на планината може ли да ги хванеш и да ги дигнеш? Женската пола може да я дигнеш, но на планината – никога. И казвам тогава, някой ми каже: „Ти не можеш да разбереш това нещо.“ Казвам: „Прав си.“ Ти полата на планината никога не можеш да разбереш, защото на жената, като искаш да дигнеш полата, искаш да видиш какво има под полата. А как ще вдигнеш полата на планината? Значи планинските поли не се вдигат. Нещата, които не се дигат, на планината са. А неща, които се вдигат, са при хората. Значи не е толкова съществено. Та мъчните работи в света трябва да знаете. Аз сега изваждам тази аналогия, има неща неразбрани по единствената причина на думите. Да кажем, вие мислите, че е мъчна работа да разбереш приложението на доброто. Защото не е само външната постъпка на доброто, но онова разположение, което имаш. Ще направиш едно добро с оглед.

Представете си, че вие вземете едно сираче, можете да го вземете, да го осиновите за ваш син и да му дадете възпитание. Туй може да го считате добро. Добро, но при все таки при тази ваша доброта има известно користолюбие. Вие учите това дете, възпитавате го, за да може на стари години да ви гледа. Но вие не знаете туй дете, ако му дадете туй образование и ако го осиновите, вие ще го развалите. Вие искате да го осиновите. Законите изискват сега, за да осиновите, то е за една вътрешна сигурност. Някой пита ти говориш ли истината. Той сега какво иска? Той иска да знае говори ли му се истината. Ако онова, което съм му казал, е истина, няма какво да му казвам, че е истина. Че ако съм му казал една лъжа и ме пита: „Говориш ли истината“, лъжата е изключена. Ако в началото съм говорил истината, пък той ме пита: „Ти истината ли ми говориш“, той не знае дали му говоря истината. Казвате, човек трябва да говори истината и после излиза, че не говори истината. Простата при-

чина – давам ви аз една торба, една малка кесия с пари. Истината сега е, че човекът не иска да ги брои. Питам: „Толкова, колкото ми обеща, толкова ли са?“ „Толкова са.“ Ама аз съм турил половината, аз съм обещал да му дам хиляда, а тургам петстотин български лева. Казвам: „Хиляда лева.“ Е, питам, аз съм сега от хитрите, давам кесията, той човекът не ги брои. Тук-там остави той кесията и по едно време проверява и вижда петстотин лева. Връща се при мене. Казва: „Откраднали са парите, половината са.“ „Че де са парите? Остави ли ги някъде?“ „Оставих ги тук-там, откраднали ги. – Той се смути, казва: – Брей, колко глупав човек съм бил.“

Питам сега, де е истината? Аз зная истината, той не я знае. Аз зная, че не съм му дал петстотинте лева, а той е в двоумение. Той се съмнява, казва, може би оставих някъде парите, бръкнал някой, той търси виновния на друго място. В дадения случай, за да знаеш истината, давам ти кесията, казвам: „Отвори кесията, че ги преброй.“ Казва: „Вярвам, че има Господ.“ Казвам: „Отвори кесията.“ И той преброява парите. Преброява ги веднъж, втори път, трети път. Колко са? Запиши. После да не кажеш, че туй е истината. Да не кажеш после: да не би да си направил някоя погрешка. Веднъж четеш, два пъти, после ги броиш, казваш – толкова са. Трябва да ги броиш три пъти. То е истина. Туй, което аз съм броил и което той е броил, и двете неща съвпадат, че после да не мислиш, че съм те излъгал.

Та казвам, в света истина е туй, в даден случай което аз съзнавам, и туй, което ти съзнаваш. В дадения случай моето съзнание и твоето съзнание проверяват един и същи факт. И този факт проверен, то значи свидетелството на двама души се съвпада. Двама души се викат и двамата констатираат и проверяват, че нещата са такива, каквито са.

Та казвам, доброто във вашия ум и в моя ум. Трябва да имаме еднакво разбиране за доброто. И като гоидем до гумата на Бога, пак трябва да имаме едно

и също, еднакво разбиране. Ти Бога не можеш да го разбираш, ако не го чувстваш в себе си. Всеки може да чувства присъствието му. Има нещо в човека, което повидимому е неразбрано. Бог е скрит, неразбираем е Бог. Но ако ти се опиташ да отречеш в себе си, ти ще опиташ има ли Господ, или не.

Представете си, че тази стая (*салона*) е затворена с четири стени, ти казваш: „Няма стени.“ Ти седиш, ставаш, тръгнеш, казваш: „Няма стена.“ Казвам: „Тръгни нататък, да ми покажеш, че няма стена.“ Като тръгнеш, ти ще се блъснеш и ще познаеш, че има стена. Някой казва, че няма Господ. Отричат Господа в себе си. Ти като отречеш Бога, ще се блъснеш. Туй е с всичките хора и с животните. Ти като отречеш в себе си Господа, веднага ще видиш, че има нещо, което те ограничава. Не може да се освободиш. Всички безверници са така ограничени. Мен ми разправяше един безверник, който отричал Господа. „Отричам Господа, но блъсне ми се главата някъде. Неспокоен съм. Нещо ме блъска. Като приема пак Бога, олекне ми. Отхвърля го, вземе нещо да ме мъчи. Мъчи ме нещо, не зная откъде е, но ме мъчи. Не мога да спя, да ям, но го видях накъде е, но казвам в себе си: има Господ, олекне ми веднага. – Казва ми: – Не мога да разбера.“ Казвам, ти, като казваш, че няма Господ, ти се блъскаш в стената. А като кажеш, че има Господ – нещата имат една вътрешна страна – и ти като кажеш, Божественото, доброто можеш да го провериш. Любовете може да провериш. Те са неща реални. Истината може да я познаеш. Отречеш истината, ще видиш как се блъскаш. Намразиш някого, да видиш как ще се почувстваш. Или скарай се със жена си, която обичаш, за да видиш има ли любов, или няма. Ще ви приведа един пример.

Имаше един Спас. Той казваше: „Жена ми трябва да се подчинява.“ Той мяза на един генерал и тя трябва да слуша, тя дума не трябва да има. Обаче един ден той бил своята възлюблена, понеже не му сготвила яденето,

както той искал. Той я нашлапал, напляскал, тя му се разсърдила. Той казва: „Ще се пукна. – Той ми разправяше: – Сутринта не може да уга на нивата, не може да впрегна воловете. Ще се пръсна, какво да се прави? Тя иска да си отиде.“ Казвам му: „Ще отидеш да се извиниш.“ След като отива и се извинява, казва: „Олекна ми.“ Стяга воловете и отива на нивата. Закон е туй вътре. Ти нямаш право да оскърбиш Божественото в себе си. В тебе има един Божествен закон, който трябва да се спазва. Божественото вътре в човека никога няма да оскърбяваш. Има едно нещо, което е човешко, то е друг въпрос. Но всеки човек в себе си има едно Божествено, което никога по никоя начин не трябва да огорчаваш. Огорчиш ли го, ти вече изгубваш и мира, и разположението, потъмнее светът за тебе. Извиниш се, веднага се възстанови мирът, има радост и веселие.

Казвам, не влизайте в стълкновение с Бога, който е във вас. Не влизай в стълкновение с хората, с животните, с растенията, с камъните, навсякъде, влезеш ли в стълкновение, – законът е един и същ. Казвам, тъй е, не търсете. Може да четете Библията, хубава е Библията. Тази Библия е излязла из човешката душа навън. Той е един превод, оригиналът е вътре във вашата душа. Учете се да четете Библията, Божествената книга в своята душа. Ако не може да четете, не се старайте да зачерквате, че туй не струва, че е криво написано. Там всичко е написано намясто. Мирът, който получавате, показва, че сте на правия път. Щом изгубите мира, показва, че сте на кривия път. Щом обичате, на правия път сте, щом не обичате, на кривия път сте. Щом мислите право според тази книга, на правия път сте. А пък щом не мислите право, на кривия път сте.

Каквото и да правите в света, каквото и разположение да имате в света, има две неща. Светлината показва, че трябва да вървиш навън, мракът показва, че трябва да влезеш в себе си, сгъстяване има. Понеже

израствате като малки деца, минавате от клас в клас, вие не може да останете на същото място, дето сте били. Не може да останете със същите разбирания, при същите чувства, със същите мисли. Всичките хора остаряват по единствената причина, понеже са ограничени. Казвате, както едно време. Ти като дете какъв си бил? По какво се отличават децата? Децата са много щедри. Вземете онзи стария човек. Той мисли, на тънко го реже, като пастърма. Българите, когато нямат главоболие, вземат ножа, режат на големи парчета, щом му дойде бела, българинът казва: „Ушурджията дошъл, Иване.“ „Нека дойде“ – реже на едро. „Ушурджията дошъл и тебе те вика.“ „Тъй ли?“ Оттук ще започне, оттам, но вече реже на тънко. „Ще платим“ – казва. Докато ти е широко, гялаш наедро, казваш: „Остави тази работа.“ Но щом дошъл ушурджията и бил Стояна, режеш на тънко. Дойде болест, дойде ревматизъм, гадеш някой лек, кажеш: „Няма ли някоя блага дума. Няма ли някой да каже някоя блага дума.“

Трябва да се мисли право. Нашироко не режете. Или другояче да преведем, дребното мислене е право мислене. Дебело мислене, значи да хванеш всичките неща, малки и големи, и да знаеш всичките съотношения в дадения случай. Да вземеш онова, което ти желаеш. Желанията на хората, основното, така е. Има желания човешки, които за мен не са важни. Дъщеря ти сега има дванайсет пръстена, тя има десет пръсти, а дванайсет пръстена иска да има. Защо ѝ са дванайсет пръстена? И за двата палци на краката. Че краката ги обува в обувката, защо ѝ са? Тогава трябва да ходи боса. Трябват ѝ двайсет пръстена. Ако ги турите на краката и на ръцете тия пръстени, какво ще стане с вас? Аз не съм против пръстените. Ако туря на палеца един пръстен, трябва да му зная името. Ще ходиш по закона на Божествения свят. Ако туриш пръстена на първия пръст, ще кажеш – ще

бъдеш благороден човек. Ако туриш пръстена на втория пръст, ще кажеш – трябва да бъдеш справедлив човек. Ако туриш на третия пръст, ще разбереш изкуствата, чистата наука, музика, всичко туй. Ако го туриш на малкия пръст, ще свършиш работа с хората скоро. Вземане-даване. Няма да изядеш никого. Право ще мислиш. Ще дойде някой, носи долу на краката си пръстен. Някой от вас срещали ли сте да носят пръстени на краката? Да оставим сега.

Същественото кое е? Пръстенът, това е едно обещание. Един пръстен, това е едно обещание. Хубаво е човек да има един пръстен. Аз бих препоръчал да си направите един златен пръстен. Направете го малко по-голям, турете го на палеца, като станете сутрин, после го турете на първия пръст, на втория, на третия и казвайте какво трябва да правите. След туй го турете на другата ръка, и пак го поставете в кесията. Като се намериш в трудно положение, туй, което не ти достига, тури си пръстена на пръста. И после го тури пак в джеба. Не е лошо да имаш такъв пръстен. Писанието казва, че такива пръстени имало. Такъв пръстен е животът. Там казва, че имало един скъпоценен камък, който за бъдеще ще се даде. И туй камъче ще го държат под езика си.

Има един анекдот за една царска дъщеря, която била оженена за един царски син, но която била много възискателна и много устата и много лошо говорела, че по който начин не могла да се поправи. Най-после явява се един мъдрец и казва, че може да я изправи по един начин. Не трябвало да ѝ говори за погрешките. Каквото и да говорела, който нищо не могъл да ѝ каже, че говори лошо, понеже ще ѝ се пукне сърцето. Явява се този мъдрец, носи един скъпоценен камък и казал: „Този скъпоценен камък ще държиш под езика си, каквото и да говорят, нищо няма да кажеш, понеже в него седи всичкото ти бъдещо щастие. Ако за три години го държиш, ти ще бъдеш най-красивата, най-учената, най-

умната, най-знаменитата.“ Тя търпяла. Дойде някой да ѝ каже нещо, тя мълчи.

Аз бих желал всички да имате под езика си по едно камъче за три години. След три години дошъл мъдрецът, взел камъчето и оттам насетне царят благодарил, че тази снаха станала отлична. Желая всички да имате по едно скъпоценно камъче под езика си.

*„Божият дух носи всичките блага на живота.“
(Три пъти)*

*Четиридесет и шесто утринно слово
15 септември 1935 г., неделя, 5–7.25 часа
София – Изгрев*

ЧЕТИРИТЕ ПОСВЕЩЕНИЯ В ЖИВОТА **(Великите посвещения.** **В какво седи силата ми)**

Размишление – 10 минути
Трета глава от Битието
„Духът Божи“

Когато се говори на човека, той разбира езика, на който му говорят. Всеки един език има три начина на разбиране. Има едно физическо разбиране на нещата, едно органическо и психическо разбиране на нещата. Вие сте учили в геометрията. Ако ви питат какво е център, що е права линия и що е плоскост, какво определение дават? Има едно определение и туй определение, което дават, то е чисто механическо. Добре, щом имате един център, щом имате една права линия и една плоскост, и един куб, какво може да направите? Всеки един може да гържи цяла една лекция върху туй. Или вие сте в един театър, представя ви се една пиеса.

Отваря се завесата, вие виждате актьорите на сцената. Туй, което представляват, реално ли е? Някой човек пее там. Актьорите такива ли са, каквито трябва да са? Не са. Някой се представлява, че е цар, ама не е цар. Някой се представлява, че е царица, ама не е царица. Някой се представлява, че е философ. а не е философ. Някой – че е учен или съдия. Всичките хора там са такива, каквито не трябва да са. И ти седиш и се въодушевяваш и като се върнеш дома, разправяш всичко това.

Сега другата страна – ти си млада мома или млад момък, или някоя жена – женена си, спокойна си, но един ден получаваш едно писмо така нашарено, четеш го и току изведнъж туриш писмото в джеба си. Туй писмо произвело някакво си впечатление у тебе, криеш го. Ако си женен, като го четеш, има нещо, криеш го. Ако си млада мома – измени се лицето ти. Защо? Има нещо в писмото. Сега, какво носи писмото? Да е злато, не е. Че такива криволици, знакове. Той извади го, погледне го, пак го скрие, пак го тури, пак затваря писмото. Туй писмо е вече едно изкушение. Крие се нещо. Аз считам туй – райското гърво беше първото любовно писмо, което човек не трябваше да чете. Има писма, които човек не трябва да отваря, не трябва да приема. Защо? Като го приемеш – по обратната посока, ако искаш да ти е мирна главата. Пък има писма, които трябва да приемеш. Не е въпрос за говорене, защото актьорите искат да представят нещо на хората, което не е. Те ни най-малко не искат да преобразят света, да им покажат правия път. Те искат да покажат само на хората своето изкуство, да вземат малко парици, да си подобрят положението, живота. И онзи, който е написал пиесата, той не я е написал за доброто на човечеството. Той я е написал за пари. Има нещо идейно, не отричам, но стимулът на неговото написване е да го похвалят хората и около това да дойде малко масло, да си направя баница.

Сега могат някои да дойдат, да се спорят, да кажат: „Потребен е театърът.“ Не отричам едно забавление, потребни са куклите на малките деца. Дайте му една кукла на детето, нека си играе. Малкото дете да си играе с куклата и да си мисли за куклата, както то иска, – то е нужно. За възрастния човек да си играе с една кукла, или за бабата, ако си играе с куклата, веднага ще кажат – липсва ѝ нещо на тази баба. Ако детето си играе с куклата, има нещо, което

може да развие, но ако бабата си играе с куклата, не е същото нещо. В съвременния свят и млади, и стари си играят с куклите. Аз гледам религиозните хора – кукли навсякъде. Той донесъл куклата си, в джеба си я турил. Току извади куклата и казва: „Тук – казва, че тук е Господ. – Извади, – казва – да ти покажа този стих.“ „Как? Че как се събра Господ в джеба ти?“ Отвори книгата, пак я затвори, тури я в джеба си. Каква разлика има? Това е едно оръжие. Гледаш – един войник турил пушката си и той я носи на гърба си. „Е, защо ти е пушката?“ „Е, потребна е, врагове има.“ Ще дойде време да се бият.

Сега вие си задавате въпроса: „Е, какво ще излезе от това?“ Аз ще ви кажа какво ще излезе от това. Когато дойде онзи, който има да взема нещо от вас, какво ще излезне от това? Той няма да внесе, но вие ще дадете нещо. А когато отидете някъде, дето има да вземете, какво ще излезе от това? Може някой път да вземете, а може някой път и да не вземете.

Сега туй, върху което аз ще се спра, показва някакво влияние. Какво влияние е оказала змията? Едно влияние върху едно разумно същество като човека, който е направен по образ и подобие на Бога и оказва едно влияние такова, от което осем хиляди години човек не може да се освободи от туй влияние. Змията, животинското, присадено върху човека, оказва влияние върху човека и досега човек слуша този съвет. Тя казва тъй: „Наистина ли Господ ви запрети да ядете от всичките плодове на райската градина?“ Сега често казват: „Наистина ли вас ви учат да се не жените?“ И казва жената, сега определя: „Но каза Господ от всички плодове да не ядем, само едно дърво има в центъра на рая.“ Тогава змията казва: „Много сте прости! Господ знае, че в който ден вие ядете от това дърво, ще станете като него!“ „Тъй ли?“ И веднага влиянието, вече внушението върви. Дотогава жената, на която умът не стигаше, беше просто сър-

гечна като девица, девствена беше и тъй ококори си очите: „Абе, красиво е!“ Същото нещо е и сега.

Ще изясня. В живота на всяка една стъпка се среща. Сега аз вземам една мома, не мислете, че имам нещо с момите. Общо вземам момата като една форма, като една буква, с която да си послужи. Една буква, една дума, един глагол, съществително, прилагателно, от немай-къде трябва да го взема, прилагателно или местоимение, защото трябва да си послужи с него. Може, ако не употребя прилагателното, местоимението и глаголите намясто... Тя среща един момък и казва: „Нищо не струва.“ Минава покрай него и не обръща никакво внимание. Мирна ѝ е главата. Тя може двайсет пъти да е минала около него и да не е обърнала внимание. Един ден иде една стара баба и ѝ казва: „Обърни внимание на този момък! Я му виж мустачките, очите.“ Бабата казва на момата. „А и ако ти имаш за другар такъв момък, с тебе ще стане туй, което никога не е ставало!“ Върне се тази мома, вече вечерта не е спокойна. Този момък ѝ се върти около ума. Вече тя мисли, че този е, който носи всичкото благо. Аз обаче тегля един паралел. Сега казват: „Защо е била тази мома толкова глупава, че е слушала змията?“ „Ама защо е била толкова глупава тази мома, че е слушала тази баба?“ „Бабата защо е остаряла?“ Защото е гледала мустачките на този младия момък. Змията защо е станала змия? Защото яде този забранения плод. И затова стана змия.

Сега думата „вие“ какво е – местоимение или прилагателно? (*Местоимение.*) Вие сега четете тази глава и казвате, чудите се на ума на Ева в райската градина, а правите същата погрешка. Питате: „Е, защо е яла?“ Защото ѝ се ядеше. Първата жена би била оправдана, но ако туй би било единственото гърво и нямаше какво да ядат – като една необходимост. А имаше и други плодове, от които те можеха да ядат. Това гърво не беше единственото. Този плод не беше

първият. Аз не искам да изведа като логическо заключение, защото той не е лесен въпрос. Аз уподобявам това на влиянието на животинското у човека. Влиянието на змията, която все още упражнява влияние. Човек не е свободен от змията. Сега да ви кажа тъй: Христос иска от вас да се отречете от себе си, от имането си, от всичко. И тъй буквално да разберете, веднага ще настане една тревога у вас. Жената, като чу, че от плода ще стане като Бога, веднага пожела да яде от плода, на часа. Но ако на вас се каже, че трябва да се откажете от това, от онова, във вас ще настане една борба, ще питате: „Защо трябва да се отречем?“ „Че защо трябва да напуснем баща си и майка си?“ „Какво прегрешение са направили баща ми и майка ми? Те са ме отгледали.“

Най-първо вярно ли е, че баща ви ви е отгледал? И най-първо майка ви наистина ли ви е родила? Защото, ако вие влезете в един магазин и си купите грехи, какво дължите на този магазинер? Той взема 3–4 хиляди лева за грехите. За какво трябва да му благодарите? И питам, не си ли купи един костюм и Ева от тази змия? И то един много моден костюм с всичките му панделки. Аз го наричам един много хубав костюм. И наместо да го яде – облече го. И сега Ева накъдето ходи, все носи костюма си.

Сега онова, което е важно, че всеки един ден всеки човек проявява качества на змията. Той не постъпва справедливо спрямо себе си. Змията ти каже: „Без пари не може! Ти трябва да знаеш, че гладен ще умреш. Трябва да ядеш!“ Змията ти казва: „Без знание не може! Невежа ще останеш.“ Змията ще каже тъй: „Без сила не може, силен трябва да бъдеш.“ Питам, какво ще внесе змията? Змията казва: „Без пари не може.“ Кому змията досега е дала пари? Толкова като е тя хитра, като я слушате, кому е дала змията пари? Ако вземеш и работиш на нивата, ще вземеш малко пари. По-лесен път има. Змията ще те научи да врачу-

ваш на боб, на кафе, може някоя окултна наука, може да гадаеш какви са влиянията и т.н.

Сега туй, което искам да изнеса. Знанието е вътре в човека, то не се създава отвън. Богатството е вътре в човека, то не иде отвънка. Съществува в природата един закон на равноценност. Златото, което ти можеш да имаш отвънка, и богатството, което ти можеш да имаш отвънка, туй богатство трябва да има нещо равноценно вътре в тебе. То е един закон икономически, който съществува в природата. Ти никога не можеш да имаш отвън туй, което нямаш вътре в себе си – равноценното на него. Ти никога не можеш да имаш едно здраво тяло, ти никога не можеш да имаш тази сила, която не е вътре в твоя ум. Силата, която е вътре в твоя ум, тя може да се проектира в твоята мисъл, в твоите чувства. Тя ще се проектира тази сила и тя ще образува твоите мускули на тялото. Но никога ти не можеш да организираш тялото си тъй, както ти би искал, ако туй не е поставено в твоя дух. Аз в дадения случай взимам духа – туй, което носи всичко. Добре, сега вие като ме слушате, аз виждам – вашето съзнание е раздвоено. Вашето съзнание е тъй раздвоено, както ден и нощ. То е един закон засега неизбежен. И вие, за да се освободите, вие трябва да съзнавате. Не може да измените нещата на закона. Вие не може да се освободите от тъмнината. По който начин вие не може при сегашните условия да се освободите от едни лоши ваши чувства. Какво трябва да правите? Някой път дойде туй чувство вътре. И туй чувство ще дойде от баща ви, от майка ви, от братята и сестра ви. От близките ще дойде, не от далечните предмети. Какво ще правите с туй чувство, което се предава вътре в тялото?

Сега каква беше погрешката у Ева? Погрешката не седеше там, че тя се разговаря със змията. Щом тя ѝ проговори, какво трябваше да направи тя? Трябваше да каже: „Аз ще ида да се допитам до Господа. Ти ми

казваш тъй, но аз ще се допитам до Господа, ще взема неговото мнение и след това.“ Много добре. Най-първо тя трябваше да каже: „Ще се допитам малко.“ След това питаме защо не се допита Ева. Защо не се допита Ева до Господ, а тя сама реши? Аз ще ви попитам тази сутрин защо дойдохте и тъй, за което сте дошли, ще го придобие ли. Вие от събранието може да си излезете като онзи, който си е взел билет в театъра вътре. Ще гледате една драма или една трагедия и ще се върнете. И после ще разправяте заради нея. Във вашия ум седи идеята, че преди две хиляди години Христос е дошъл от небето, проповядвал е едно учение и вие носите името християни. И го чакате пак втори път да дойде. И чакате на основание на него да влезете в рая и един ден да се спасите. Питам, ако Ева не беше работила за змията, защото яденето е една работа, която тя свърши за змията. Има последствия. Сега аз вземам положителната страна, понеже тя работеше, имаше последствия. Вие сега искате да влезете в небето, без да работите. То иде по причината, понеже вие сега искате да влезете в небето, без да работите. То иде по причина, понеже тя каза: „Понеже първия път много работа съм свършила.“ Някой казва: „Аз не искам да работя, няма да работя. И няма да се уча вече, защото от много учене ще ми се пукне главата. Колкото книги съм чел, ще ми се пукне главата. Няма да уча!“ Как? Питам сега, на тъй внушение какво трябва да се прави? Защото всякога на една противоречива мисъл трябва да се противопостави друга.

Как ще се освободите от влиянието на змията, от хитрата змия? Та съмнението, което прониква във вас, – колцина от вас имате една положителна опитност? Много малка опитност имате. Вие дигате един килограм, то е едно упражнение. Дигате два килограма, три, пет, шест, хиляда килограма – това са упражнения. И след като дигате хиляда килограма, какво придобивате вие от тъй упражнение? Част от вашата

сила, от мускулите е минала в ония предмети, които вие сте дигали. Най-първо има едно заблуждение. Най-първо във вас се усилва мускулната система, но то е една самоизмама. Туй усилване върви до известно време и най-после всички, които развиват мускулната си сила, туй върви до известни години, после тия мускули се втвърдяват и тия най-силните хора умират сега от затвърдяване на мускулите. Ти можеш да затвърдиш мускула си в известен смисъл, но после ще дойде една реакция, този предмет, който ти си проучвал, ще се яви едно желание – ти вече не искаш да се занимаваш с него.

В България аз имам един такъв пример от един стар свещеник, той казва: „Ей дотука ми дойде да кадя тамян. Не искам за хиляда години да го помириша. Ражда се някой – тамян, умира някой – тамян, жени се някой – тамян. От главата ми да излезе този тамян. Само дим е в моята попска глава. Не искам вече да го помириша. И накъдето ходя – все тамян, все кагене, кагене. И ми се додея вече. Отвърщение имам към него.“ Казваме: „Да живеем добре, да живеем добре, да живеем добре.“ Кагене навсякъде. Или казвате: „Не живеем добре, не живеем добре. Не сме такива християни, каквито трябва да бъдем християни.“ А сега казвате: „Покажи ни.“ Няма какво да ви покажа. Вземи Евангелието и каквото е направил Христос, направи го и ти. „Каж ми какво да направя?“ Вземи Евангелието и каквото е направил Христос, направи и ти. „Ама аз не мога.“ Като него като не можеш, сбогом. Казваш: „Какво да правя?“ Прави каквото искаш. „Ама къде ще ида?“ Иди където искаш. Чудни са някои, казват: „Ела да ни научиш.“ Чети Евангелието. Този е начинът. Туй и на себе си ще кажеш. Вие сте един кавалер със змията, като дойде тя, и на нея ще кажеш същото. Аз съм забелязал змията и в семейството. За мен външният живот съставлява – аз го проучвам – като дойде някой вън-

шен човек, мъжът или жената са много любезни, усмихнати, тъй гледаш, като ангели. Щом външните хора заминат, мъжът говори рязко на жена си, бащата на своите деца. Но всичко туй е спрямо външните хора, а в дома е лошото. Ти отвънка спрямо света искаш да се покажеш, че си нещо тъй, а в себе си мърмориш, като останеш сам.

Питам, тогава не е ли това едно раздвояване? С такова раздвояване какво може да се постигне? По този начин на разсъждаване човек никога не може да постигне това, което той иска. Не е този пътът за постижението. Сега и вие помисляте, че вкъщи вие имате дърва, имате кибрит и казвате: „Ела ми грасни кибрита, запали ми огъня.“ Казвам: „Най-лесната работа. Понеже бързам, нямам време да дойда да паля огъня, аз ще ти кажа аз как паля: ще изтеглиш от кутията една клечка, от страната на кутията ще граснеш с клечката и след като се запали клечката, ще туриш вътре клечката на дървата и после ще оставиш тия дърва сами да се разгорят.“ „Ама гали ще се разгорят?“ „Ти направи това сега.“ „Ако не се разгорят?“

Сега пътят, по който вървите сега, на вас са ви говорили много пъти за самообладание. И мнозина говорят за посвещение. Казва някой: „Трябва да мина първо посвещение, второ, трето, четвърто посвещение. Туй е първото ми посвещение.“ Че второ, трето, четвърто посвещение. Като нещо такова голямо. Такива посвещения има. Посвещение – това значи знание, придобивки. Първо посвещение значи – имаш едно ограничено познание. Второ посвещение – на кого? На знание по-широко. Трето посвещение – още по-широко знание. Четвърто посвещение – посветил си се. Тук имаше един теософ, той искаше да иде в Агеар, град в Индия, за да се посвещава. И в какво седи посвещението? Казва: „Ще ме свържат на един каменен кръст и в три дена ще ме посветят.“ То е много лесна работа. Тук

можеш да имаш такива кръстове колкото искаш. Целият свят – това е посвещение. Вие всички имате посвещения. Всичките изпитания, които имате в живота си, са все посвещения. Някои от вас са в първото посвещение. Запример завързал си ти приятелство с един човек – това е първото посвещение. Оженил си се – то е второто посвещение. Родил си някое дете – третото посвещение. Умреш – четвъртото посвещение. „Ама в приятелството какво посвещение има?“ Ще научиш какво нещо е приятелството. После ще си благодарен на туй посвещение.

Като се ожениш, и там ще има посвещение. Ще се посветиш. Ако не се ожениш, никога няма да имаш това познание, което при жена си ще имаш и ще научиш. Твоята жена, твоята любезна – професор е тя, ще те научи, ще ти даде такова знание. Сега аз ви вземам като хора, които не сте женени. Аз ви считам като хора в райската градина, които, преди да сте яли от Дървото на познанието добро и зло. А пък вие ще ми кажете: „Как да не сме женени, е-хеј!“ То е друг въпрос. То е учението на змията. Защото онова знание в райската градина, което имаме преди грехопадението, е друго. А сега, като се жениш, казват ти: „Гледай малко красивичка да е, богатичка и мазничка. После добре трябва да готви.“ Че това е учението на змията, нищо повече. На жената пък казват, и тя ще се възпита. Децата като дойдат, всичко туй ще се яви, ще се преобрази и ще дойде един живот, който е примесен – животинско влязло вече вътре. За животните едно е вярно. Вземете в кокошката, тя до известно време, до три-четири месеца държи пиленцата си под крилцата си, а като мине повече от три-четири месеца, тя ги клъбва вече всичките, няма вече такова криене под крилата. Животинско състояние е това. Че някой път вие имате любов. Запалите се, казвате – това е любов. Като кокошката, като пиленцата. Но след четири-пет месеца той ще те клъвне по главата отгоре.

Неустойчивото в живота – то е змията. Онзи неустойчив живот, дето хората стават нервни. Запример лекарите казват „неврастения“. Какво нещо е неврастенията? Анормално функциониране на капилярните съдове. Нервността, то не е болест, то е известно състояние, таксувана е нервната система с повече електричество, отколкото трябва. И вследствие на голямото напрежение човек става нервен. Какво трябва да направиш? Ще затвориш ключа, да не става толкова голямо влизане на електричеството. Някой затлъстял. Не знае какво трябва да яде или какво трябва да прави, за да не яде. Таксувана е неговата нервна система. Да не яде, тогава затлъстява. Симпатичната нервна система е обременена, капилярните съдове на тази система не функционират правилно. Ти взимаш много храна, всичко, но тази храна не отива на място, а остава една стока, която се пласира, пласира, образуват се известни мазнини, от които се образуват известни болести после.

Сега целта ви е – като дойдете да четете третата глава, в тази глава вие не сте се освободили от тази змия. Вие сте на пътя на изкушението, всички. И дълги години има още да се борите с тази змия – някои още двайсет, трийсет, четирийсет, петдесет, сто години още. Някои имате още хиляда години да се борите с тази змия. Изкушението не е престанало още. Не мислете, че първото посвещение беше на Агам. Агам се посвети. В какво? Че той влезе в черната ложа. Ева се посвети в лъжата на змията. Първото посвещение беше за непокорството, непослушанието, нищо повече. Змията казва: „Господар трябва да бъдеш, какво ще се подчиняваш. Човек ще станеш. Да мислиш, каквото искаш, и да правиш, каквото искаш. Е, хубаво. Какво донесе туй първото посвещение, което хората имат? Та сега по обратен път, трябва да се посветите по обратен път, трябва да се посветите другояче. Та вие сте все посветени в първото посвещение. И второ пос-

вещение имате. Второто – изпъждането от рая. И третото посвещение, което имате и дето сега се тру-
дите на земята. То е на черната ложа. Първото – няма
никой от вас, които да нямат първото посвещение, и
второто имате, и третото. Всички имате три посве-
щения. И затуй сте майстори. Като дойдете да се
лъжете, все сте майстори. Гледам, едно дете, готово
е да те излъже, да те метне, лъже така изкуствено
майка си. Посвещение е.

Сега мнозина казват: „Кажу ни пътя. Какво тряб-
ва да правим?“ Не слушайте змията. „Е, кого да слуша-
ме?“ Слушайте Христа. Ама, ако Господ дойде в рай-
ската градина и вие се скриете при дървото, и ви тър-
си Господ, не може да ви намери никъде. И после като
ви намери, какво ще кажете? Чух гласа ти и се убедих,
грешен човек съм. Какво ще е другото положение, ако
на Господа говорите? Той ще каже: „Кой ти каза, че си
грешен? Да не си ял от забраненото дърво?“ „Е, жена
ми даде.“ Какво беше първото посвещение? Приятел-
ството е. Вие мислите, че приятелството не е едно
посвещение. Че приятелството е първото посвещение.
Някой иска да се посвети. Че ти ако може да разбереш
душата на твоя приятел, да влезеш, да разбереш тази
обмяна, която там става, ти ще разбереш Божиите
пътища. И ако ти разбереш първото положение, казва
– направи Бог човека, мъжки и женски пол ги създаде.
То е първата женитба. Разберете, първото съчетание,
което трябва да настане. Второто посвещение е же-
нитбата, жененето. А сега, както хората се женят,
то е посвещението на змията. Първото казва – Бог е
създал човека по образ Божий, мъжки и женски пол ги
създаде. Хората се раждат така. Туй не стана на зе-
мята. Ти се раждаш така, ти се раждаш с известна
любов към някого. И тази любов
– ти се раждаш с нея. А пък туй, което става от
змията, тази любов сега се образува. Всяка любов, ко-
ято сега се образува, питат: „Ама от колко време го

обичаш?“ „Както виждаш, сега, преди няколко месеца.“ Е, от змията е тази любов. Ти с любовта към когото и да е трябва да си роден с тази любов. Не си ли роден, ти трябва да се пазиш. То е цяла измама и от твоя страна, и от страната на когото и да е.

И казва Христос „Както ме е Отец възлюбил, така и аз го възлюбих.“ Не от сега, от памтивека. *(Какво се разбира под думата за Христа, че било предопределено да стане жертва?)* От самото начало, когато Бог го възлюби, той люби хората. Поначало тази любов отдавна е съществувала в неговата душа. Ако тази любов сега се яви във вас, тя е онзи огън на сламата, на конопа. Но да не се отвличаме сега, те са посторонни работи. Бих говорил много отрывисто, тъй както англичаните: „Говорите ли английски?“ Щом ме питат знаеш ли френски, тогава ще започнем разговора.

Питам сега, често при мене идат някои да говорят за Божията любов, а не знаят, не разбират. Чудни сте вие, аз не съм намерил в България нито един, който да знае да говори небесния език и за Божията любов. Ще разрешава една математическа проблема, а нищо не разбира. Той не е научил даже основните правила на математиката. Е, как ще обясните – вие едно число, кога се увеличава едно число? Механическото разбиране, органическото и психологическото. Числата се увеличават по механически начин, по органически и по психологически начин. Живите числа на природата по механически начин – има числа, които се увеличават отвънка, има известни числа, които се увеличават отвътре. Растат тия числа. Та казвам, ще вземете вие едно число. С кое число започна Бог в света? Първото число беше Адам. Човешкият живот започна с Адам. Адам е първото число, а Ева е второто, Каин беше третото, Авел – четвъртото, Сиг – петото число и т.н. Всички хора се наредиха съобразно тази редица. И всеки един от вас трябва да знае във всяка редица от Адама кое число представлявате вие. В живата мате-

матика имаме близките числа и далечните числа. Ако някой човек вас ви е близък и някой далечен, какво означава това? Какво подразбирате под близък и под далечен? Не че този въпрос механически може да се разгледа. Човек или предмет е далече от вас, може да го видите ясно, а близо е предметът или човекът, с който вече може да разполагате. Един предмет е близо до вас, който може да го разгледате, е под вашия взор, под наблюдението на вашия ум, на вашето зрение, а далечен предмет е този, който вие не виждате, значи до този предмет вие трябва да дойдете.

Та казвам сега, влиянието на змията. Сега тази змия всеки ден идва по няколко пъти и ако по някой път вие се спирате във вашето съзнание, виждате, че има една черна зона, има нещо черно, което ви пречи. Някой път вие казвате: „Тъмно ми е, черно ми е.“ Това е змията. Влиянието, внушението. Всяко едно лошо внушение, което вас ви се напраща, вие знаете ли, че трябва да се справяте с една мисъл, която вас ви се напраща? Да се освободите от напращането на една лоша мисъл, не е лесна работа. Искате да се молиш, казваш: „Какво ще се моля? Какво съм направил, като съм се молил толкова време?“ Някой пита: „Е, как трябва да се моля?“ Някой седне и каже: „Откъснах ми се краката да седя прав.“ После така си легне в леглото на лявата страна, после на дясната се обърне. Тъй се моли в леглото.

Питам сега, вие как се молите? Аз съм виждал много сестри, казват: „Понеже е малко студеничко, та се молих така в леглото.“ Аз да ви кажа, не сте от много напредналите. Ако тебе те е страх от студа сутрин, като станеш, да се не простудиш, змията е около тебе. Като пътувах сега от Русе до София, имаше в трена един, аз го считам полковник, ама много упорит, сече, реже всичко. Аз се представих, че малко гримнах, той си разказа цялата история как е ходил да воюва, аз го слушам. И като отвори някой прозорец,

казва: „Затворете прозореца, вратата, бързо, бързо!“ Аз казах: „Много си страхлив. Ти на бойното поле си бил.“ Той изведнъж се сепна. Рекох: „Няма нищо, малко чист въздух да влезе.“ Жена му била болна и той я пазил. Тя си легне, пък коремът ѝ се разбърка. Като го погледнах, каза, че е болна. Видях, че на младини много е ял и пил безразборно и вследствие на това е нервен, като се отвори вратата. Някои наши сестри отварят, и той каже: „Моля, затворете вратата.“ Та сестрите трепереваха. А той казва: „Затворете вратата.“ У вас има една мисъл страхлива, дали сме на пътя. На кой път? Щом любите, ти си на пътя. Щом не любите, ти не си на пътя.

Та първото нещо, което ви трябва сега. Змията е във вас. Има едно голямо любопитство. При мене са идвали и са ме питали в какво седи моята сила. Търсят сега да се крие силата ми. Такъвът му къде е. Аз да ви кажа къде се крие силата. Силата на всеки един човек се крие в Божествената любов, която прониква в неговата душа. Силата на нагорещеното желязо не седи в самото желязо, а в топлината от сто хиляди градуса. Така и желязото добива сила. Щом престане тази топлина, желязото е пак такова, каквото е било, престава силата. И тялото дотолкова е силно, доколкото любовта прониква в него, доколкото любовта на духа прониква в него, има сила. Сега не искам да останете с мисълта, да кажете: „Толкова години ние сме следвали подир Христа.“ Е, хубаво. Адам работеше, казва: „Толкова години аз работех в рая.“ И доста години седя той в рая, историята както е, но като направи една прогreshка, изпъдиха го из рая навънка. И всичката тази работа отиде нахалос. Не трябва да се губи любовта.

Едно нещо помнете: никога не трябва да губите връзката с любовта. И трябва да се пазите. Всички ще трябва да пазите – каквото и да е може да стане у вас, но пазете едно нещо – никога не прекъсвайте онази връз-

ка, която съществува. Никога не губете връзката с любовта. Всичката сила на човека е там. Всичко може да стане, раздрусване може да стане, да става каквото ще, но не прекъсвайте връзката с любовта.

Сега какво подразбирате под „Не прекъсвайте връзката с любовта“? Та ако един от вас си заше устата и си запуши носа, питам, какво ще стане от него? Смъртта ще го постигне, смъртта ще дойде. Не мислете, че може да живеете.

Някой път вие може да турите съзнанието си, да подложите любовта си на опит. Но никой път не се опитвайте да скъсате любовта си. Че ако някой от вас се съблазни, каже тъй: „Що ми трябва аз да вървя по този път? Мен ми побеля главата“, тогава казвам – заключението ви не е правилно. Понеже, ако вашата глава или моята е побеляла, тя не е побеляла от учението, от любовта, защото и хората в света, които не вървят по това учение, и техните глави са побелели. На друго място е причината. И ако аз остарявам и осиромашавам, и хората в света осиромашават. Причината не е в учението. И ако аз страдам и боледувам, туй ни най-малко не е по причина, че вървя по пътя на любовта. И хората от света са бледи и боледуват. Че ако някой боледува, вие не сте се освободили от слабостите на света. Туй показва, че Божествената любов не функционира както трябва. И аз съм направил строги наблюдения. Щом се изгуби любовта, веднага лицето на човека погрознее, набръчка се, очите му станат мътни, косите не се подчиняват на гребена, човек ходи намусен, negliже, недоволен е. Сега онзи човек, който изгуби любовта си, той е недоволен. В любовта има едно хубаво качество. Любовта е доволна от всичко. Тя е доволна от невежеството, от сиромашията, от богатството, от безпаричие, от бедност, каквото има, от всичко е доволна.

Аз говоря сега за силата на човека. Тя не седи отвън, ако ти кажеш, че си недоволен от нещо. Но

ще знаете, че за да добиете сила, вие трябва да бъдете доволни. Защото вътрешното мърморене прекъсва връзката и спира да функционира Божията любов в душата ви. И ти усещаш едно вътрешно изтощаване. И тази нервност, която имате сега, се дължи на това – щом няма среда на любовта, няма хора да те обичат. Има хора, които нас ни обичат. Има хора, които те обичат, но след като отидеш, той все ще намери някоя погрешка в тебе. Запример някои от вас, аз ви изпитвам сега, някои от вас каквото сте си намислили вие ще си вършите. Не че каквото ви кажа сега вие ще тръгнете по този път, не. Но аз като ви гледам сега, искам да зная кои са побудителните причини, защо вие не искате да вървите в пътя. Някои от вас се клатите, казвате: „Ние решихме, това ще направим, онова ще направим.“ Все ще направите, но все седите на едно място. Казвате: „Тази година ще постоим вкъщи, че идущата година.“ И пак отлагате, отлагате. Казвате – пари няма, условия няма, всичко туй. Е, хубаво, ако вашата къща не може да съградите? Казвате: „Следущото прераждане като дойдем.“ Тъй в психическия живот на човека не трябва да има никакво отлагане. После в този път аз мога да ви представя нещата. Някой път вие представяте посвещението по един крив начин. Посвещението, това го вземат като примамка. Та вие сте в най-доброто посвещение. Туй посвещение, в което сега вървите, по-добро няма. Та ти ще се научиш на търпение. Ти си търговец, изгубиш триста, четиристотин, петстотин хиляди лева, то е цяло посвещение.

Ти си мома, таман си се сгодила за един момък, върнете назад. Това е посвещение. Това са все изпити. Таман се е родило детето, ще ти го вземат назад. То е посвещение. Всичките неща, които сега стават, не са нищо друго освен един изпит, да ви раздрусат, да ви покажат какво е вашето разбиране и доде сте достигнали. Сега някоя сестра каже: „Защо всичките сес-

три говорят против мене?“ Че то е едно посвещение. Изпитват те. „Ама едн-коя сестра ме посмушка малко.“ Що е посвещение? Тя показва докъде е достигнала. Тя е змията, земеделецът, която смушка воловете. Следователно стой три-четири километра далеч от нея.

Та казвам, понеже сте инициирани всичките до третото посвещение в черната ложка и трябва да се разиницирате. Тази змия, това е животното, от което трябва да се освободите. Писанието казва – да не би сатана да разврати ума ви. Този път, по който вървите, аз слушам постоянно едно и също нещо – никога не съм ви казал кой е пътят на любовта. „Ама как да вървим?“ Върви в любовта. Нищо повече. „Ама как?“ Както Христос е казал. Чети Евангелието, тъй както Христос е вървял, тъй. „Ама как да си дигна кръста?“ Тъй както го е дигал Христос. „Как ще проповядвам?“ Както е проповядвал Христос. „Как ще се моля?“ Както се е молил Христос. „Ама някой нов начин.“ Новият начин е от дявола. Новият начин, това е една самоизмама, една стара греха, която е боядисана с хубава боя, а грехата е стара. А новият начин – тя е грехата, която е стара, която е изтъркана, но не е боядисана. Аз искам да ви дам една греха, която е без боя. Нито ви препоръчвам да носите боядисани грехи. Защото природата никога не боядисва. Ти можеш да туриш призмата и после, като се махне тя, грехата остава без боя. Можеш да боядисваш с призмата, ако ти остане боята. Ти на някой човек ако му говориш, няма да го боядисаш като себе си. Аз не съм за боядисването. Аз не споделям бояджилъка. Аз не споделям никакво религиозно боядисване. Ама той трябва да споделя нашите възгледи, новото учение. В света съществува един Божествен възглед, който е общ за всички. Всичките хора го знаят.

Ако ме питате, и аз ще ви кажа: подгържайте онзи възглед, който отначало е вложен във вас, нищо

по-ново – стария възглед на любовта. Обичай всички хора, които те обичат. И не се привързвай към онези, които не те обичат. Обичай всички, които те обичат и не се привързвай към онези, които не те обичат. Защото, ако се привържеш към един лош кон, той ще те влече. И ще дойдат да казват: „Аз съм слушал много положения.“ Може да слушате както и да е. Слушайте, но не се привързвайте. Не че да не ги обичате, но да не се привързвате към тях. Сушайте и всичко изпитвайте, и всичко прилагайте. И ако на опит намерите, че нещата са верни, правете ги. Не да го е страх човекът. Този е пътят, по който трябва да се прогресира, по който човек трябва да мине и трябва да стане човек. Някой път вие искате да знаете как ще се наложи новото учение. Новото учение е наложено от памтивека. Новото учение иска само хора, които да поливат, и то само ще расте. И като дойде пролетното време, като дойде дъждът, всички тия растения ще пораснат.

И сега се изисква от вас – всички трябва да бъдете образци на любовта. Две неща, които са необходими: любов и мъдрост. Любовта без мъдростта не може да се прояви. И мъдростта без любовта не може да се прояви. Те са две неща. Бог е любов, но същевременно Бог е мъдрост. И щом приемем Бога на любовта, трябва да приемем и Бога като мъдрост в нас. И тогава всичките ония внушения в нас, които се зараждат, ние трябва да приложим само въздържание. Тук се образува една школа, дето нямате въздържание, нямате търпение. Един ден ще дойдем до новия начин, всеки ще седи въкъщи и аз ще говоря тук и вие по радиото ще разбирате. И по-добре ще разбирате, отколкото тука ако сте. Но колцина от вас бихте слушали по радиото сега?

И казвам сега, ако ушите ви бяха затворени, ако аз след като ви говоря, бихте ли могли да ме слушате? Малко памук има още в ушите ви. Инак щяхте да ме слушате на десет километра, на сто километра, и то

много по-ясно. А най-после може да слушате и още много други проповедници по целия свят, които говорят, ако имате туй радио. Но за това трябва да знаете езика, този небесния език трябва да знаете. Има християни, които говорят на ханаански език. В какво седи ханаанският език? Но той ханаански не е, но е ватански език. Най-старият език, от който са произлезли другите езици. А които не знаят това, наричат го ханаански, дето са били в рая. И тогава говорят символично: „Да идем в Ханаан.“ Ханаанската земя къде е? Говорят за ханаански език, а Ханаанската земя я няма. Тя съществува, но вратата е затворена на тази земя, както и вратата на рая. И сега се изисква особено разрешение да се влезе в тази земя. Посвещение трябва, за да влезеш в Ханаанската земя.

Еврейците никаква Ханаанска земя не са имали, те отиват в Палестина. И всеки един християнин, след като прекара двадесет-тридесет години, като си замине от този свят, той ще иде в Ханаанската земя. И някои от вас мислите, че ще идете на небето. А тази Ханаанска земя още тук, на земята, ще я видите. Ще идете горе. Тази Ханаанска земя тя е горе, не е долу. Съществува тази Ханаанска земя – мястото, дето всички онези, които живеят в любов. Такива хора има, съществува в човешката раса, които живеят съобразно тия закони на любовта. И те съставляват цяло едно общество. Някой път и вие имате стремеж да влезете в тази Ханаанска земя. Имате желание да станете членове на туй общество.

Но да оставим сега. И рече змията на Ева: „Истина ли Господ ви забрани на вас да ядете от дървото?“ Сега да ви кажа, знаете ли защо змията говореше на Ева? Знаете ли защо Господ ви каза да не ядете? Всичко на земята ви е позволено да правите. От всички плодове, които имате сега на земята, може да ядете. Само едно дърво има на земята, от което не трябва да ядете. Кое е то? От забраненото

дърво. Сега кое е туй забранено дърво? Вие го имате вътре в себе си туй забраненото дърво. Като дойдеш до него, там ще го намериш, няма да го буташ, дървото на злото е то. Ще го погледнеш и ще кажеш: „Казано е да не го бутам. От плода му няма да взема. То е злото.“ Злото, което е у вас, не го бутайте. Не бутайте злото. Вие ходите всеки ден под прозореца, наядете се от него.

Не бутайте дървото на злото във вас.
Станете сега!

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

*Трето утринно слово
7 октомври 1934 г., неделя, 5–7.25 часа
София – Изгрев*

ДОБРОТО ИМЕ

*Двадесет и втора глава от Притчите
„Духът Божи“*

Всякога, за да се разбере словото, трябва да има едно вътрешно разположение. Под думата „разположение“ какво трябва да се разбира? Казват – разположен по дух е човекът. Онези, които се занимават с музика, говорят за тоновете. Ако питате един съвременен музикант колко качества има тонът в обикновеното сегашно пение, тонът има пет качества. Той има качество на „а“. Ако гоиде да изпее тона с „а“, ще гоидат чувствата на „а“. Ако този тон изпее с „и“, той вече се различава от „а“. Ако го изпее с „е“ или го изпее с „о“, или „у“ – те се различават. Ще кажете – това е „до“, но и „до“-то има пет качества, които се различават. Някой ще каже: „Кажу ми ги.“ Не могат да се кажат. Трябва да се дадат пет образци, да се произведе един опит. Да видете каква е разликата помежду им. Та казвам сега – в разбирането.

Тук в началото тази глава започва: „По-предпочитаемо е добро име, нежели голямо богатство. И добра благодат, нежели злато и сребро“ (1. стих). Преводът е малко осакатен. Защо именно е за предпочитане доброто име? Понеже принадлежи към един свят. Богатството принадлежи към материалния свят. Ако ти си богат, това не показва, че по достойнство ти си добил богатството. Може то да е станало по наследство. А доброто име, което носиш, показва, че ти

си го изработил. Ти не може да имаш добро име, ако сам не си го изработиш, сам не си го заслужиш. Ако този човек носи доброто име, той ще бъде силен човек. Който има добро име, той не се обезсърчава. Това е едно. Той не се обезверява – две. После човек с добро име, той обича живота. Ще кажете вие: „Хората да мислят.“ Не, хората мислят, че той има добър ум. И това не. В съзнанието си той носи едно име. Не само какво казват хората. И Писанието казва, че ще имате едно име, което сами вие ще знаете. И за бъдеще, когато вие влезете в света на съвършените, ще имате едно име, на което ще разчитате. Сега вие имате име такова: Драган, Стоян, Петко, но това са псевдоними, имена, на които ти не можеш да разчиташ. Аз говоря сега – име, на което можеш да разчиташ. То ще бъде като една кибритена клечка – като драснеш, ще се запали, а когато няма да се запали, този човек носи едно име, с което нищо не може да направи. Сега питам, кой ще ти даде доброто име? Вас може други да са ви кръстили. Все са ви кръстили, но това име вие не сте губили.

Та сега вие трябва да добиете едно име с вашия живот. И сега начинът, как трябва да го добиете, не е правилен. Името не може да се добие, името не се губи. Добие, губи – това е двузначуца дума. Той бие или губи. Да вземем добие, значи добил нещо. И после той го бил, че го губи, стивасва го. Та не го знаеш какво е, в каква смисъл е употребена думата.

Та казват някои: „Защо човек трябва да живее на земята?“ Да добиеш едно добро име. Сега хората имат имена, които скоро ги изгубват. Те ги изгубват, както първите министри изгубват имената си. Щом направят някого пръв министър, те казват – еди-кой си господин, той е премиер. Обаче след няколко години – три-четири, щом го смъкнат от власт – вече той не е пръв министър. Докато е министър-председател, каквото той подпише, става. Щом го свалят и той се

подпише с името, обаче каквото пише, не става. Та сега всички сте министър-председатели само за няколко години и като дойде смъртта и ви смъкне от вашия пост, вие вече не сте министър-председател. А какво сте? Един обикновен гражданин на земята.

Сега това едно учение да се разбере в какво седи доброто име. Някой ще каже: „Аз вярвам в Бога, имам надежда. Аз вярвам в Бога.“ Та кои ли не са вярвали? Може да вярваш ти. Та казвам сега, и вие не сте опитали вярата на доброто име. Често някои смесват своето вярване, своето чувстване. Някой път някои имат добро разположение. Казвам, усилила се малко вярата, усилило се чувстването. А вярата се познава във време на мъчнотии. Ако вие във време на една мъчнотия не може да издържате, малка ти е вярата. Аз запример не съм виждал досега някой да издържи. Толкова години съм изследвал характера на котките, има една опасност. Най-силната котка още като я види другата – слабата, тя я познава, че е силна. Те като се погледнат, разбират се. Онази, която е по-слаба, познава това. И няма да си говорят. Само като се погледнат, веднага вземат две различни пози. С погледа се разбират. Едната си подвие опашката, а другата я издигне. После си подигне шията, високо си покаже главата, а другата смилено я навежда. Пенне има, дуеят котешки държат, пеят. Тук преди няколко дена идва една котка на съседа ни. Нашата, бялата котка, гони другата, а другата котка е по-силна от нея, гави я. Вечерно време съм ги слушал, когато пеят. Сега преди няколко дена се случва това. Гледам, бялата котка седи така, но и двете котки се гледат. Понеже зная, че бялата е по-слаба, казвам на другата: „Ти няма да я гавиш сега.“ Като казах това, и онази се оттегли. Нашата, бялата котка, си дигна опашката, стана куражлия. Пренесе чувствата. Говори ѝ: „Досега съм ти робувал, но отсега напатък трябва да знаеш, че и аз ще си дигна опашката.“

Сега ще ви приведа кога хората си свиват опашката. Когато условията са добри, те седят и си дигат опашките, давят другите. Но като дойдат лошите условия, подвият опашката си. Имат особено разположение вече. По-тихи, очите са малко наведени, главата – на рамената малко сгушена, ръцете гържат близо, наум си говори. Казват: „Не съм разположен духом.“ Вярно е, че всякога има неща, които може да мъчат човека. И те ще го мъчат дотогава, докато той не добие доброто име и не го разбере. Всяка задача е трудна, докато не си я разрешил – щом я разрешиш, тя престава да е мъчна, но след нея ще се яви друга задача. Следната задача ще бъде по-мъчна.

Да ви приведа един пример. Вие отгоре искате известни блага, известно благо, което да дойде без големи мъчности. Така, но представете си, че има голяма суша, вие сте земеделец, сели сте житото и се молите на Бога да вали дъжд. Но имате отлично лачени обуца, направени хубаво, скъпи са – струват хиляда лева, а тези обуца не са да ги каляте, а времето е кално. Да допуснем, такъв закон е даден. Вие се молите на Господа, той изпрати дъжд, напоява нивата, започва да расте сятото, но се образува кал. Ти излизаш навън, окаляш си обувката. За тези обуца трябва топло време. Питам, при дадените условия кое е за предпочитане: да седят обувката чисти и да не стане житото или житото да стане, а обувката да се оцапат. Не може едновременно житото да стане, и обувката да останат чисти. В ума ви седи на всинца ви да бъдете чисти, свети, без да се накаляте. Светия, без да се накаля, той светия не може да стане. Не е станал светия, защото в какво седи светийството? В какво седи ученият човек? Ще разсъждавате. Не че не разсъждавате, но вие мислите надалеч. Във всинца ви има желание да добиете нещо. Като погледнете някой висок връх, казвате: „Искам да се кача на този висок планински връх.“ Но идете донякъде, после го погледне-

те и кажете: „Хайде, днес отлагам, няма да се кача.“ И се върнете назад. И ред години все отивате към върха, все приближавате и все не се качвате. Казваш: „Да има някой аероплан да ме закара горе на върха и после да ме снесе.“ Но тогаз вече славата е на аероплана, а не на тебе. „Отлично, казваш, е горе.“

Сега кой е учен човек? Нали и ученият е бил едно дете, невежа е бил. Този ученият човек постоянно се учи, майка му и баща му го пращали на училището, той полагал постоянно усилия, вяра имал, постоянство и е дошъл до положението да каже, че е учен философ. Но всичко това не е дошло даром. Под думата „даром“ се подразбира само известни условия, които са дадени. Та казвам: „По-предпочитаемо е добро име, нежели голямо богатство.“ В оригинала думата „добро“ я няма, а на български за по-ясна дума турили „добро“. В източните езици там езикът е картинен, там се разбира. В западните народи е друго. В източния език, щом като говориш за силен човек, той е картинен език. Веднага ще изпъкнат ред картини, какво можеш да направиш. А когато се говори за слаб – у човека веднага ще изскочи слабият човек, който няма сили. И пак ще изскочат ред други картини. На силния може да разчиташ, на слабия не може да разчиташ. Значи човек именит е. На български именит е онзи човек, който има име. Това значи на български – който има име, значи още – който има имане. Българинът е свързал тия две значения. Той разбира, че името на човека зависи от неговото богатство. Щом има пари, богатство, тогава той има име, и при това добро име, а ако няма богатство, името е лошо. Много естествено, като сиромаш ще вземеш пари оттук-оттам и няма да ги върнеш, и тогава за тебе ще кажат: „Цял доломгарджия, обича да полягва.“ Ако е богат и върне парите навреме, ако платиш, ще имаш добро име. Но това още ни най-малко не е доброто име. Ти ако плащаш навреме, туй не показва, че ти имаш добро име. Защото, ако дойде стражарят, ти

ще платиш. Щом плащаш, онзи, който плаща навреме, той е слаб човек. Който не плаща навреме, той е по-силен. Сиромашът, който не иска да плаща, той иска да се освободи от нещо, но е започнал оттам, отдето не трябва. Щом не иска да плати, той иска да покаже, че е силен човек. Казва: „Няма да платя.“ У българите в старо време, в турско управление, когато в България имаше юсурджии, та един българин казва: „Няма да плащам.“ Преди да дойде юсурджията, казва: „Пет пари не давам.“ Той е отличен, смел е българинът. Казва: „Нека дойде юсурджията, ще види кой ще плати.“ Но идва юсурджията и му пошепват – юсурджията дошъл, Драгана е претрепал от бой. „А, тъй ли, ще платим. Тогава оттук ще вземем, оттам ще вземем, какво да се прави, тегло е това. Турско управление, ще се плаща.“ Не устоява.

И питам сега, ако кажем, че вие сте беден човек и сте решили да не плащате на богатия, и този богатият е по-силен от вас, не с пари, но физически е силен, да кажем, че законът е такъв, че ще го прати вкъщи у вас. Да допуснем сега обратното – вие сте по-силен, имате да давате. И този, богатият човек няма никакъв стражар, няма никакъв закон – ти ще бъдеш законът, какво ще направите вие, като дойде той вкъщи, как трябва да започнете? Ако ви каже, че вие сте нахалник, такъв безчестник, ще станете, ще го набиете хубаво на общо основание. Ще го наложите добре, ще му кажеш – един човек, който не знае да си управлява устата, не му се плаща нищо. Пък ако ви говори хубаво, сладко, платете му тогава. Но да се повърнем сега, вие сте слабият богатият, а онзи силният – сиромашът. Сега богатият как трябва да започне с доброто си име? Ще употребите хубавия език. Доброто име ще се покаже от вашия език. Ти ще идеш приятелски при него и ще му говориш като на себе си. Питам тогава, с каква дума ще започнете, като имате да вземате пари, как ще кажете на онзи, който ви дължи, който има да ви дава? С нещо

трябва да започнете, да ти плати човекът. Защото той е по-силен от вас и ако се изпуснете като кибритена клечка нещо, той ще ви набие и няма да ви защитава, и вкъщи си ще ви даде един хубав урок. И ти като българин ще кажеш: „Бият, брей, не се шегуват!“

Сега вие оставете това. По някой път вие искате Господ да ви защитава. Но разберете при какви условия Бог може да ви защитава. Вие казвате, че Господ ще защити. И така е. Но питам, една кокошка кряка там и се моли Господ да я защити. Някой беден се моли, бият го, и Господ пак не го защитава. То е верно. Трябва да разберете кога Бог защитава. Всички, които са умни и в които Бог живее, той ги защитава. Но всички, в които Бог не живее, той не ги защитава. И в дадения случай има си причини. Един от великите в света е казал: „Всякога си ме слушал.“ И на друго място този същият казва: „Защо си ме оставил?“ Признава, че е изоставен. И когато те изостави Господ, тогава непременно ще се покаже твоята слабост. И ако си изоставен, непременно трябва да има някоя причина, ти ще намериш причината. Причината може да бъде много малка. Твоята слабост и твоите грехове – може те да са причината. Но същинската причина не са нито слабостта, нито греховете. Но просто може да си изоставен, за да се научиш на нещо. Когато майката изостави детето си, нали тя го носи на ръката си и после го остави на земята. Какво иска да каже майката? Че едно време тя го държи на ръцете си, но след две години остави го на земята и излиза навън. Туй дете нададе вик, кряска.

Питам, кои са причините, че туй дете е оставено. Туй дете няма право да мисли, че все майката ще го носи на ръцете си. То не разбира още. Това е една временна услуга само. Майка му казва: „Ти трябва да се научиш да ходиш. Ти ако речеш всякога да те носят, аз няма да бъда жива, разбира се. Отсега нататък трябва да се научиш да ходиш. Още не може да ходиш, но трябва да се научиш.“ Онези, които тръгват по пътя, не знаят

туй сравнение. Те считат, като че Господ е задължен и се чудят как тъй Господ ги оставил на земята и как допуснал прах да падне върху тях, как допуснал да се окалят лачените обуца. Аз казвам, как Господ да не допусне гъжда, да не стане житото, как Господ допуснал да умре някой, без да го питат. И като умрял някой, как те да не вземат неговото мнение – дали да умре, или не. И понеже той си дал мнението да не умре, а Господ гласувал да умре, и той иска да знае защо Господ гласувал да умре. Казвам, това са ред човешки разсъждения при сегашния живот, дето мнозина губят равновесието си. Аз сега зная някои неща.

Някой път аз изляза от стаята си, иде един и ме пита: „Защо излезе сега?“ Игва един господин, аз му казвам: „Излез, че ще се случи нещо много лошо.“ Сега един стои в стаята, а този, който влиза, е по-силен, а онзи е по-слаб, казва му: „Излез.“ Този казва: „Аз ще изляза, когато аз искам, а не когато ти ми кажеш.“ Онзи казва: „Както обичаш, аз ще изляза, пък ти, ако искаш, излез.“ Той си излиза, и таванът пада отгоре. И този излиза, но с пукната глава. „Е, аз ти казах напред да излезеш.“ Когато ти кажат „излез навънка“, ти трябва да знаеш причините. Че причината не е само една. Условията са такива, ти трябва да излезеш. Не е само причината. Или това значи – в дадения случай трябва да отстъпиш. И ако един човек не се е научил да отстъпва, той не може да се научи и да настъпва. Между настъплението и отстъплението има известно отношение. Един музикант, който не се научил най-първо да сменя тоновете си, той не може и да ги повиши. Защото някой път да снемеш един тон, е много трудно, по-трудно е отколкото да го повишиш. Някой път човек се научил да повишава тона си, а не се научил да го понижава. А някой груг може той да е по-способен да го понижава, по-лесно му е, отколкото да го повишава. Но господар е този, който знае едновременно и да понижава, и да повишава.

Казвам сега, като се спирам върху доброто име, ви казвам в какво седи доброто име. Де седи силата на разумния човек? Трябва да се проучват Божиите пътища. Ако на някое дете му дадете бучка захар и ако това дете няма слюнка в устата си, тази захар няма да се стопи. Той не може да вкуси никаква сладчина. Непременно детето трябва да знае законите на водата, които действат. Някой път казват: „Аз в слюнката ще го удавя.“ Е, за да удавиш някого в слюнката си, трябва цяло море, някоя голяма река. И хубаво е човек да има толкова слюнки.

Или другояче казано, трябва да разбирате условията на закона. Да ви приведа два примера из американския живот. Двама души са. Отива единият, взема пет хиляди долара, а другият заема десет хиляди долара от един банкерин. Този, който заема пет хиляди долара, е един мъж на трийсет-трийсет и три години, малко грозничък е – банкеринът не му дава. Казва му: „Навреме трябва да върнеш. Аз съм човек на реда и порядъка. Ако не, друг път пари не мога да ти дам.“ И няма да имате никакъв кредит. Ако не си платите, може и затвор да намерите. А другият е една стара жена – и тя заема десет хиляди долара. Този казва на старата: „Макар че си стара, навреме трябва да платиш. Аз съм възискателен човек, да не би да ти се случи някакво зло“ – предупреждава я. Старата жена, като дошло времето да плати, поразболяла се нещо. Тя имала гъщеря красива, умна, казва ѝ: „Десетте хиляди долара на твоя сметка, може ли да уредим това?“ Той вижда, онзи говори, за да плати навреме и като влиза младата мома, поглежда го, поусмихва се и той я гледа. Тя казва: „Дойдох да уредя една сметка на майка си.“ „Може да се поотложи малко.“ Питам, де седи силата сега – може да се поотложи? Всяко нещо може да се поотложи. Той вече намира смекчаващи условия в обществените закони, може би тази младата мома, като го погледнала, казваш, като големия котарак – ка-

то погледна само другия, и той си подви опашката. Питам, в дадения случай трябва ли да носите характера на този, който плаща, характера на мъжа, на старата баба или да носите характера на младата мома, която урежда сметките на старата си майка? Аз ще оставам този въпрос. Вие лесно може да го разрешите. Но вашият въпрос не се урежда. Вие сте или мъжът, или старата баба, или сте онзи малко грозничък, че законът спрямо вас е строг. Казва: „Плащай.“ Пък старата баба, тя е пратила някого при вас. Но ако работата ви се урежда, вие сте онази красивата мома. Когато работата ви върви добре, вие вървите по тази линия.

Тогава аз правя аналогията, тя е следната. Всякога, когато нашият разум урежда нашата работа, тя е красивата мома тогава. Всичките работи кармически отстъпват. Това е красивата мома, която иде, това е човешкият разум, възвишеното го наричат, Божественото себе. Това е нещо Божествено, което застъпва за учения човек. И работите му се уреждат. Така се говори, когато се говори за Божественото. Трябва винаги да разбирате туй, което може да урежда човешките противоречия при всичките условия без изключение. Ние трябва да го потърсим.

Някой път нашите работи не вървят, ти си обезнадежден. Обнадеждването идва всякога, когато Божественото дойде у човека или когато Божественото се събуди в човека, или когато човек влезе в тази област, тогава той придобива едно особено състояние. И при каквито условия да го поставите, той има в себе си едно вътрешно обнадеждване – това е доброто име. Ако вие сте един царски син или способен ученик в училището, вие няма какво да се страхувате. Цялото бъдеще за вас е отворено. На способния, на силния, на добрия и на умния човек пътят всякога му е отворен. Той носи доброто име. И ако стане някоя несрета в живота му, източните народи това го наричат карма. На Запад тази дума значи един човек, който е нехаел,

той отлагал, отлагал, небрежен е, не е работил и не се спирал върху това, което носи в себе си. И като остарее, тогава почне да мисли, когато няма вече условия. Какво ще учиш? Ти станеш на сто и двайсет години. Да мислиш да станеш певец, какво може да мислиш? Като станеш на сто и двайсет години, нито ще станеш философ, казваш: „Не поумнях.“ Но ти сам съзнаваш, няма условия вече. Ти съзнаваш, че си остарял. Каква полза има от това? Или съзнаваш, че не си учил. Каква полза от това? Съзнаваш, че не си богат, съзнаваш, че си грешен. Някой казва. Ама че съзнаваш, каква полза има, че съзнаваш, че си грешен? Ако съзнаваш и има условия да изправиш греха – да, но ако е само едно голо съзнание, без да може да изправиш, тогава има обратното съзнание. По нямане на думи казваш – съзнаваш, че си силен и радваш се, понеже тази сила дошла от небето. Съзнаваш, че си учен човек. Съзнаваш, че имаш една дарба, която си използвал. В този случай е друго. Ние гледаме някой човек, който е даровит и казваме – Господ го е дарил, защото туй, което той има, то е дар. Но при този дар, който Бог му е дал, той е работил. Много разумно е работил. Той използвал всичките условия, а ние мислим, че всичко, каквото той носи, то е един дар от Бога, че му дошло така, без да работи. Там има едно погрешно схващане, понеже всички не се намират на един уровень на развитие.

Мнозина съм чувал да казват: „Много съм нетърпелив.“ Веднага изпъква в ума ви една картина. Когато човек ми каже, че е нетърпелив, аз го виждам като един празен кораб в развълнуваното море, че се чатка натук-натам и може да се преобърне надолу. Казвам, ако беше натрупан този кораб, нямаше тъй да се вълнува. Казва някой: „Много съм нервен.“ Казвам: „Трябват ти повече пари, повече знание ти трябва, повече сила. После трябва да ядеш хубаво по две печени кокошки.“ Аз съм правил често опит. Дойде някой много развълнуван, казва изведнъж: „Неспокоен съм, не мо-

га да търпя!“ Казвам: „Една печена кокошка да има тъй на скарата зачервеничка малко.“ Той се усмихва малко и търпение отива веднага в него. Като се яви в ума ви някое недоволство, тури печената кокошка, и веднага се развесели човек. Казва, да си похапне човек, е хубаво. И философията седи там – щом ти си разгразнен, тури печената кокошка в ума си, за да се махне туй разгразнение.

Щом ти си разгразнен нещо, тури двайсет-трийсет златни лева в ума си, и ще ви дам на вас поне хомеопатически да се лекувате. Да кажем, неспокоен си, не ти върви. И представи си, че си един княз, който имаш един приход на годината от сто хиляди лева, ама мисли го това, че е действително така. Играй като един актьор на сцената, мисли, че си княз, какво има. Да кажем, вие мислите, че сте беден. Право ли е това, че сте беден? То е една фикция. Вие сте един актьор само. Приели сте да се считате за богат граф, инкогнито пътувате, но като просяк, а ни най-малко не си просяк. В старо време царете пътували като прости, но те ходят инкогнито, не са бедни. Винаги пазят съзнанието си. Когато ти съзнаваш, че си беден, мисли, че си един цар. Какво има? Казваш: „Как да мисля, че съм цар, като не съм.“ Ти пазиш другото съзнание. И там е нещастieto на хората, че те мислят, че не са царе. Че ти, докато не се научиш да вярваш в невъзможните работи, ти човек няма да станеш.

Това е едно от правилата. Казваш: „Как аз да вярвам?“ Ще вярваш, защото възможните работи са нереални неща. Ама ти вярваш в един човек, че може да ти даде един лев, това не е реално. Какво ще те ползва, ако ти даде един лев? Ти с един лев не може да се наядеш. Но ако вярваш, че може да ти даде няколко хиляди лева. Че вярвай в това. И ако вие разбирате сега, аз не искам да се обръщам лично. Сега всички искате другите хора да извършат за вас повече, отколкото вие сами може да извършите. Вие живеете в при-

родата, във въздуха, дето има всичките блага, които Бог е дал. Те са вътре във въздуха. Всичките блага Бог турил вътре в светлината. Турил ги в живота, който сега функционира във вас. Турил ги в храната, която ядете сега. И при всичко това вие се оплаквате, че сте бедни, нещастни, казвате „Не ми върви.“ Някой път изследвали ли сте защо не ви върви? Има някой път известни условия, дето не трябва да ви върви, но не пресияйте нещата. Най-първо колелото не му върви, но обърне се това колело. Да кажем, то се върти от дясно на ляво. Но колелото слиза тогава. И като слезе до най-ниската част туй колело, ще вземе вода и веднага тия празните кофи от другата страна връщат се пълни горе. Значи добиват нещо. И ако ти не можеш да слезеш до най-долното място, отдето да почерпиш нещо, твоеето колело на живота и твоите идеи ще бъдат празни винаги. Някой път може да мислите какво се ползва човек, ако живее добър живот. То е все едно какво се ползва колелото. Ако слиза и се върти, ще се напълнят кофите, ще се полее зелето и пиперът, и хиляди други работи ще станат. Ще ги полее, и хамбарът ще бъде пълен. После ще има и грухане. Ако се върти колелото, така е. Ако пък туй колело не се въртяло, тогава в градината му нищо няма да стане. И той ще се намери в оскъдни условия. Хубаво, да допуснем сега, че условието е такова, но някой път щастието не може да го намериш там, дето си. Ти си беден, но писано е, по който и да е начин, трябва да идеш или в Америка, или във Франция, Англия. Някой път е писано – трябва да излезеш вън от отечеството.

При сегашните условия може ли вие да намерите вашето щастие във вашия дом? При сегашните условия, при които живеете, да кажем, едно семейство има само едно дете, да кажем, вашият Драганчо може ли да намери всичките условия в дома, в който живее? Този Драган трябва да излезе навън от дома, за да намери щастието. Че знанието не е в дома ви. Трябва да из-

лезете навън от дома си. Най-първо ще идете в първоначалното училище, в прогимназия, в гимназия, в университета, може да идете в странство. Трябва да излезете от вашия дом, да добиете всичкото това учение. Този закон е верен и в духовния живот. Ако вие не минете през всичките мъчности, които са предвидени, вие няма да се научите. Вие наричате това грехопадение. Сега оставете, грехопадението зависи от ленивите ученици. За ленивите има грях, за трудолюбивите има мъчности – туй е разликата. Ленивият се спъва, а трудолюбивият минава и разрешава разумно въпросите. Той не се занимава с окръжаващата го среда. И като се научите, ни най-малко да не ви смуцава окръжаващата среда. Един ден, като достигнете до върха на планината, тогава може да се върнете назад и да погледнете надолу кои са долу. Но докато се качвате, не се обръщайте назад. Не че понякога може да се преобърнете, но не се обръщайте. Като се качите на върха, като няма навън повече, вие, като си насочите погледа по планината, ще видите всички, които се качват. Та имате право да критикувате, да разсъждавате, като сте горе на планината, на високото. Но докато не сте се качили, въздържайте се да харчите вашата енергия. Има един закон, който спъва хората: че ти започнеш да съдиш някой човек в ума си, ти спъваш себе си. Не спъвай хората в ума си, ти себе си спъваш. И ти като се свържеш с него, туй неразположение, което има в него, то ще влезе в тебе, и тогава ще изгубиш настроението си.

Да допуснем сега, ти си певец. Един певец отличен, женен си, имаш една красива жена, искаш да пееш сега, но жена ти не иска да дойде с тебе. Ако ти ѝ се разсърдиш, ти няма да можеш да пееш на сцената. Какво трябва да направиш със своята жена, за да пееш? Разрешете този въпрос, какво ще правите. Ти трябва да идеш, ангажимент имаш, а тази красивата твоя жена не иска да дойде с тебе. Веднага в ума ти влиза, че

тя остава вкъщи, но не е чиста тази работа. Защо тя ще остане? И защо да не дойде с тебе? Тя няма да дойде днес, но в ума ти влиза един бръмбар. Ти искаш да разгадаеш защо жена ти ще остане вкъщи. Аз мога да ти кажа защо ще остане жена ти и като ти кажа, вие ще се смеете и ще се хванете за корема. Но в дадения случай ти не искаш да пееш, казваш: „Не съм разположен. Да се отложи концертът.“ Защо? Защото жена му не е отишла с него на концерт. Питам, ако не идеш на концерта, изгубваш печалбата, а следният път е след два месеца. Ще трябва да вземеш пари назаем, а ако бяхте отишли и двамата – работата ще се уреди, но понеже жена му не иска да иде с него, и той отлага концерта си.

Та казвам сега, често и вие, като идете на концерт, нали някой път отлагате да идете, защото не сте разположени. Аз съм чувал много пъти да казва някой: „Аз днес не съм разположен да се моля.“ Казвам, той е от онези, които отлага концерта, защото жена му не е разположена да иде с него. Казвам, два месеца ще опъваш. Ако аз имам красива жена, аз ще ида, нека седи вкъщи да прави каквото иска, нейна работа е. Моя работа е да пея, а нейна работа е да остане вкъщи и да си прави каквото иска. Умният човек така прави. А глупавият човек иска в даден случай да знае какви са съображенията, че жена му не иска да иде с него. „Е, жена е това – казва, – трябва да дойде с мене.“ Но българите имат за жената едно схващане. Минава един човек и вижда – една жена малтретира мъжа си. Говори тя на него. Умният човек се занимава с такава малко сприва жена. И той си казва: „Аз да съм на неговото място, ще ѝ тегля един бой, да познае тя какво нещо е мъжът.“ Той си кара каруцата, но и тя се качила на каруцата му, а той самият има една сприва жена, ревнива жена, той кара каруцата, и тя върви с него. Той се обръща, вижда я и казва ъ: „Защо се качи без позволение?“ „Как без позволение, нали си мой мъж. Докато ти си мой мъж, ти се жени едно време с

мене, аз те оставих. Де бела на главата.“ Какво ще кажеш, когато тази жена ти каже, че е женена за тебе? Как ще разрешиш въпроса? Българите не са разрешили този въпрос и тепърва трябва да го разрешат. И мнозина не могат да разрешат въпроса.

В човека има две противоположни естества, на които човек не е господар. Някой път едното естество е господар, някой път другото естество е господар. Имаш някой път едно добро разположение, тогава си готов всичко да направиш, като че ти си. Пък някой път като че у теб има нещо противоречиво. И в единия, и в другия случай ти усещаш, че не си господар на положението. По-хубаво е доброто естество. Някой път от доброто разположение, което имаме, ние направим някои неща, и те са хубави. Но хубавото е – всякога, когато човек прави нещо, той трябва да знае защо го прави. И когато направиш едно добро, трябва да знаеш дали онзи човек, на когото ти правиш доброто, ще се ползва ли от това добро, или няма да се ползва. И ако искаш някой път да употребиш един или друг метод, че по който и да е начин, ако искаш да постъпиш, трябва да знаеш какви резултати ще произведе твоята постъпка. Това е умният човек, който всякога трябва да има предвид това.

Та понеже сме в един свят, Бог изисква от нас. Бог е мълчалив и силен, но той е най-силният, който е неизменяем. И Бог изисква при всичките условия и при всичките противоречия на живота, които ни сполетяват, да постъпваме разумно, а не да се оплакваме. Страхът ще дойде само като едно предупреждение. Вярата ще дойде като един помощник, надеждата ще дойде като един помощник, разсъдъкът, силата, всичко туй, но ти в дадения случай всички тия сили, които Бог ти дал, ти трябва да им дадеш направление, за да свършат нещо за тебе. Но най-първо ще се научиш – страхът у тебе е едно отрицателно чувство и ако развали всичките ти работи, ако не знаеш къде да поставиш

страха, той може да развали връзката между всичките твои помощници. Че страхът като влезе в тебе, трябва да знаеш как да се справиш с него.

Казват, че начало на мъдростта е страх Господен, но знаете ли къде е това място, при какви условия е туй място, де трябва да се плаши човек? От съдията трябва да се плашиш не когато си пред него, но щом дойде онзи взаимодавец при тебе, на когото имаш да му плащаш, тогава да се плашиш. Защото съдията може да те осъди и да те тури в дрънголника. Ако ти се уплашиш преждевременно от съдията, преди да си отишъл при него, тогава в затвора няма да идеш. От Бог трябва да се плашиш, като дойде изкушението, ти тогава да се плашиш. Но ако не се плашиш, като дойде дялът, тогава разполага онзи съдия. Казвате – милостив е Господ. Милостив, когато ти постъпиш съобразно с неговия закон. Да се страхуваш от съдията, преди да си изправен пред него. Да си платиш дълговете. Тогава ти си свободен от закона. Не да се страхуваш от съдията, като не плащаш. И да се страхуваш, страхът няма ни най-малко да намали страданието. Ще те пита съдията: „Ти защо не си плати?“ И той ще ти каже: „Нали знаеш, че аз може да те осъдя тебе?“ „Ама аз мисля, че може да отложиш.“ И съдията ще ти каже, че той не може да отлага нещата.

Сега заключението е: туй, което има да направите, направете го – единственото място, дето може разумно да приложите страха. Страхът е отрицателната страна на човешките слабости, а пък тщеславието е положителната страна. Страхът и тщеславието са като брат и сестра. Вие някой път от страх ще направите някои работи, а някой път от голямо тщеславие ще направите нещо, което не трябва. Тогава де ще туриш мястото на страха и на тщеславието? Защото и тщеславието си има място. Тогава, каквото ти каже страхът да направиш, направи го, за да се освободиш от страха.

Как трябва да се пазите от тщеславието? Има някои ученици, на които другарите им казват: „Ти си много способен ученик, много даровит, с едно четене научаваш урока си.“ С едно четене урок не се научава. Аз знам, има неща, които се научават с едно четене, но в математиката се намират трудни задачи. Три-четири пъти трябва да ги минеш, за да ги запомниш, ще работиш, ще пишеш, ще изтриваш, по един начин не става, по друг начин не става, по три, четири начина, докато ти дойде една светла идея, да може да разрешиш задачата. Не е лесна работа. Казват: „Много силен математик.“ Силен математик, но работи. Казват: „Те са обикновени работи.“ Но има и трудни задачи.

Разправяше ми един, казва: „Аз съм много силен по аритметика, по математика най-силният ученик съм, няма задача, която да не съм решил.“ Аз му казвам: „Я ми кажи след двайсет години на днешния ден какво ще се случи?“ „Ама туй не влиза в математиката.“ Хасал това е математика – след двайсет години какво ще се случи. Ако ти това не може да смяташ, аз ще ти кажа какво ще се случи след двайсет години. „Отде го знаеш това?“ Моя работа е. То е едно изкуство. Трябва да се работи. Има неща, които не могат да се разправят. И да ти го разправят, ти не може да го разбереш. Как ще разберете един човек, я ми кажете как ще разберете за пението, за музиката? Трябва да ти изпее нещо. Ако аз ти разправам за нотите само така на гъската и мога да ги пиша колкото искаш, но няма да бъде разбран. Но ако аз ти ги изпея, ще бъде малко по-разбрано.

Сега трябва да работите. Вие сте от тези, които вярвате в щастливия случай в света. Аз съм съгласен, не е лошо човек да вярва, но щастливият случай е случай на работа. Ще работиш и след като свършиш всичко, тогава ще оставиш и на другите и те да работят. Защото в една работа не сте вие само, които взимате участие. В добрия живот на хората не само те работят. Има хиляди хора, които могат да рабо-

мят. Но след като работите върху себе си и другите хиляди хора, с които сте свързани, те ще работят.

Желая сега да имате по едно добро име. Силата на човека седи в неговото име. Едно име, но име, с което хората могат да те назначат. Едно име, което може да признаваш в себе си. И туй име трябва да бъде една от тайните на твоя живот. И казва Господ: „Призовете ме!“ Ако ти призоваваш Бог в неговото име, той всякога ще ти отговори. Ако ти викаш Бога с името, но не знаеш името на Бога, той няма да ти отговори. А името на Бога да знаеш само тогава, когато имаш това име в себе си. Някой път вие забравяте вашето име. Тогава забравяте името Божие. И тогава всичките работи тръгват назад. А срещаването не е нищо друго освен когато ти забравиш своето собствено име, забравиш и Божието име. Тогава всичките работи се забъркват. То е същото, както в този свят да бъркаш къде е изток и къде е запад и не знаеш в каква посока да вървиш. А къщата ти може да е към изток, а ти не може да я намериш, ако тръгнеш към запад. Тия четирите неща трябва да ги държите в ума си. Никогa не трябва да изгубите посоката на истината, на доброто, на справедливостта – три, пък четвъртата точка сама по себе си се определя. Истината, доброто и справедливостта в сегашния живот са необходими условия. А от тия точки вие ще определите последната. И те са, които ще ви дадат направление в света. Ако вие сте изгубили посоката на истината, вие вече сте се объркали. Ако вие загубите посоката на доброто и посоката на справедливостта, вие ще се намерите в една мъгла, и тогава работата, която искате да вършите, тя не може да се постигне. И при всяка една работа, при всеки един успех, при всеки един растеж е повдигането на живота. В живота има три точки. Бъдете определени без страх, да знаете посоката на истината, тя е посоката на щастието. Пътят на доброто е пътят на щастието и пътят на справедливостта, това е пак

пътят на щастието. Това са трите пътища на щастието, по които човек трябва да върви.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

Сега за упражненията. Седнете малко. Изпейте една песен, която най-добре знаете без погрешка. Сега ще коригираме малко пението. Да вземем сега „Махар Бену“. Как е думата сега? „Махар“ или „Махар“? В дадения случай „Махар“ е слизане. „М“-то е разрешение на едно голямо противоречие. „Ма“ – качване нагоре и „ха“ е слизане надолу, на равнище. И тогава издигане. Вие казвате – много лесно е „Махар“. Надолу е лесно, но като дойде нагоре, вие го продължавате много дълго време. „Махар“, тя е една много силна дума. Изпейте сега „Махар Бену Аба“. Или цигулката е крива, или вие сте криви. *(Има едно малко понижение.)* А сега изпейте „Осанна“. „О“-то, това са условията в даден случай. „С“-то, това е едно преходно състояние на даване и вземане. „А“-то е творческия принцип. „Н“-то е законът на противоречието. После второ „а“ има ли? Как трябва да се изпее сега? „О“ – слизане надолу, после възлизане. Сега да се вземе една форма, доколко ще се качиш и ще слизаш. После как трябва да се произнесе „осанна“, да имаш печалба. Как ще произнесете „сладко“, „горещо“, „кисело“. Те са различни състояния, неща. Как ще ги произнесете? Как ще произнесете „сладко“, „медено“, „кисело“? При „и“ е свиване, а „сладко“, „а“ – разширява се. Това са прости думи, но те са думи, които ти може да разрешиш. Нали казвам „Осанна, благословен, който иде в името Господне“. Една дума, която не може да се произнесе, тя не е съдържателна. С коя българска дума да я заменим? *(Благословен.)*

Та изпейте една песен, която най-добре знаете, безпогрешно. А, бре, синко. Тя още не я знаете. Новата песен знаете ли я всички? „При всичките условия“. Всички трябва да бъдете първокласни певци, да имате един регистър от четири октави и солфежът ви да бъде верен. Сега вие сте отлични певци, но не пеете, жена ви не идва с вас. Сега как ще кажете: „При всичките условия не губи мира си.“ „При“ малко не е музикално. „П“ е един плод, който се е обърнал надолу, зрее. Събрали се две съгласни букви, които много мъчно се изговарят – „пр“. Най-първо пейте със слоговете – една съгласна и една гласна. А като станете виртуози, тогава може да вземете няколко съгласни заедно, но то е вече изкуство. Сега, за да се пее, всички се притесняват, защото мислите, че не може да пеете. Ама и в говора човек трябва да бъде музикален. Сега хората са изгубили музикалността си, езикът не е музикален и много пъти се раждат много противоречия в живота от немусикалността. Една дума ти не я произнасяш тъй както трябва и като му кажеш нещо, той казва: „Аз не вярвам в това.“ Човекът не вярва. Говориш на човека за вярата, той ти казва: „Остави, не ми говори такива работи.“ Сега вие още не сте се занимавали коя е най-музикалната дума в българския език. То не е една погрешка, че не я знаете. И не съжалявайте за това, защото и най-видните български музиканти, и те не знаят. Сега дайте една дума, която можем да изнеем. Една дума, която може в дадения случай, като я неем, да роди друга, че детето ѝ да бъде даровито. Някой път съм слушал, като пеете, колкото песни и да пеете, не сте добри певци. Това като пеете духовни песни, но като пеете някоя светска песен, много хубаво пеете. И като слушам, казвам: „Виж колко хубаво пеят, и чувство има вложено“ Пък като пеете някои духовни песни, като че дърва цепите. Пък светската песен така много мелодично върви. Аз съм гледал някой певец, тъй както изгине чашата, казвам, чаша, чаша винце. Но

чашата е пълна с брашно, той не я дига вече и не може да пее. Сега брашното в чашата струва повече, отколкото виното, но той на виното повече и по-хубаво пее. На брашното не може да пее. Та по някой път аз, като слушам, на духовните песни казвам – брашнена е чашата. Не могат да пеят, но на винената чаша пеят хубаво. Та казвам, не че лошо пеете, но пейте и на брашнената чаша така, както и на винената. На винената пеете много хубаво. Представете си, че в брашното има вода, много хубави мекици могат да станат, че и на брашното можем да пеем тъй хубаво, както на виното.

Та сега трябва да изпеем една дума, която е близо до вас. Един човек никога не може да пее, ако нищо не му е близо до сърцето. За да пее, непременно трябва сърцето и умът да е ангажиран. Ако сърцето не подкрепя ума, не може да се пее. Гласът излиза дрезгав тогава, защото в пеенето има едно голямо изкуство. Непременно трябва да дойде вдъхновението, трябва да дойде нещо в ларинкса, трябва да се качи. Или ако вие внимавахте, има един нерв в симпатическата нервна система, та певците с години го търсят и когато той се отпусне, и оттам тази енергия започне да излиза и отива нагоре, и тогава даровит и гениален става този певец. Като се запуши този нерв, ти усещаш, напъваш се, напъваш се и вдъхновението го няма, задавиш се, всичко, и не може да пееш. Песента не излиза. Когато се заключи, не върви. И вътре трябва да идете да го търсите, докато този нерв се отпусне във вас. И ти всеки ден ще чакаш, дано се отпусне този нерв. И дълго време ще го търсите, и даже години може да го учите, докато го отпуснете. Но понеже има такива невежи духове, ти таман се приготвиш да пееш, казва: „Ти не си роден да пееш, кой ще те кара да пееш?“ Таман някой друг ден почнеш, дойде друг професор, казва: „Защо правиш тези работи?“ Остави го, ти гърва целиш, така не се пее. Та, докато се отпусне този нерв, ще полагате голямо усилие. И много гърва ще целите, до-

като се отпуснете. Та ще седнете тъй и ще започнете да пеете. (*Учителят пее „Махар Бену Аба“.*) Но това е пеене, като че целя гърба. Сега същото ще изпее по правия начин. В първия случай смехът беше да се отпуши енергията. Сега ще ви дам един пример.

Славяните имат една песен „Да изправитя молитва моя перед тобою...“. Славяните имат тази песен. Когато се пее, всичко е право. Има едно хубаво пеене, то е носовото пеене. Тогава пеете отвътре и отдолу. (*Учителят пее „Махар Бену Аба“.*) Но ако не се отпуши отдолу, песента не върви. Много е мъчно да вземеш всякога тона си правилен. Транспониране има на гамите. В една основна гама трябва да научи човек песента, че после, като стане майстор, може да сменя всичките други гами, защото пението във всички гами не е лесно. Ако една песен вземете или от „ми“, или от „сол“, или „ре“, или „до“ долно, „до“ – „сол“. Някои песни са много хубави, от долно „сол“ излизат. Без усилие върви песента. Тези песни, в които се изисква голямо усилие, там трябва да бъдеш майстор, да тургаш сила. Пък някой път се страхуваш дали можеш да вземеш, да дигнеш толкова високо. Пък ако слезеш по-долу, отколкото си свикнал – пак същото. Една дума имахме, която я пяхме. (*„Аум“, вдъхновение*). Още една дума имаше. (*„Вехади“*). Изпейте сега „Вехади“.

С пение вие трябва да се занимавате дома най-малко половин час. Защото физическият живот, когато човек е огрижен и престане да пее, пък като идете в другия свят, ще ви накарат да пеете. Пък като не знаете, ще ви пратят назад. Вземете в българската музика, всичките стари песни са слизали все по еволюционен път – еволюционните песни слизат надолу, пак се качват. Но не са хармонични песни. Сегашната хармонична музика има еволюционен път, пък има инволюция, но по-малко, а еволюцията е по-голяма. Това е вторият принцип в природата, който действа. Дисхармонични песни. Всяка една дума, която изпявате вие,

да сте доволни от нея. На себе си да пеете. Като пеете, вие да я слушате. Накрай все с удължение свършвате. Изпейте „Фир-фюр-фен“.

Сега в музикално отношение всички трябва да се свържете с музикалния свят, дето пеят. Да искате да пеете. Които разбират как да пеят, няма да се плашите, да се стеснявате и гледайте да усвоите тяхното пение, защото, ако не мислите за един музикален човек, как ще започнеш? Трябва да има отде да се копират нещата. Сега, за да пееш, трябва да имаш силна подбуда, взето нещо. Ти не можеш да пееш само за себе си. И ако няма да можеш да си представиш този свят, ти няма да можеш да пееш. Защото другояче, тъй както са хората, всеки ще те критикува, че не си взел вярно тона. Но неверният тон зависи от условията, в които се намиращ. Щом имаш добро настроение, ще пееш хубаво. Щом нямаш добро настроение, не можеш да пееш. При всичките лоши настроения човек не може да пее. Щом човек е недоволен, той не може да пее. Да дойде сега една музикална школа, в която да влезете. Вие най-първо ще си мислите, че да влезеш в школата, да се учиш, не че знаеш, а всяко нещо, което започваш, да ти е ново. Някой път не искате да пеете. Казвате: „Това не е наука, това го зная. Това съм пял, онова съм пял.“ А пението трябва да бъде не еднообразно, а всевъзможно. (*Брат Велев: „Ако позволите, Учителю, да изпея „Да изправитя молитва пред тобою“.*) Може. (*Аз не мога да пея, но много е хубава тази песен.*) Една духовна църковна песен, наистина много хубава. Молитвена.

Сега кои са били съображенията, че този глас е даден така. (*Само така се пее на гръцки „Да изправитя молитва“, но на осем гласа има тази песен, но така се пее тя.*) Всички тези песни все са слезли по еволюционен път. Сливане надолу. Всички стари песни се отличават. И колкото отиват, нямат голямо разширение, все се стесняват в много тесен кръг. Широчина има, но е малка. Тя е много хубава в мелодията, но

понеже интервалът е бил тесен, те са искали да вложат мелодията и да турят, да разберат мелодичните тонове. На сегашната музика интервалите са по-големи и тоновете са по-обемисти в тях. Запример да вземем думите „Да се изправи молбата ми пред тебе, Господи“. Тя, молбата ми, не може да се изправи. Трябва да се измени туй. На гръцки е „да се насочи към тебе“. Да се изправи, да излезе молбата ми. Сега вземете думата „моля“. Къде е ударението? Мо – мо на английски значи повече, българинът е турил „моля“. „Моля“ значи дайте. Англичанинът казва „повече“. Българинът казва „дайте го сам“. На всичките европейски езици едни и същи са корените. И ако вземе някой от вас да проучи, те са около сто и петдесет, има сто до сто и петдесет корени, изкарват ги двеста корени. Това са всичките основни корени. Те са отвлечени тези работи.

Сега близките неща, онова което е най-близкото. Трябва да има една премия за вас, да се научите да пеете. Една премия от двайсет-трийсет хиляди лева, защото все трябва да има човек един стимул. Младите пеят повече, понеже имат повече стимул. Старите понеже нямат стимул, щом са религиозни, те пеят. Понеже имат стимул, обичат Бога. Все трябва да има някой да обичаш. И пееш тогава. Като си млад, има на кого да пееш, като си религиозен, пак има на кого да пееш. Като не обичаш никого, нямаш стимул да пееш.

(*Към дядо Благо*) Сега Стояне, ти си голям певец, някой път, пригответи се, ще ни изпееш някое соло, пък ако ще ти ръкопляскаат, няма да ти е мъчно.

Сега да идем на упражнения във на поляната.

*Осмо утринно слово
2 декември 1934 г., неделя, 5–7.20 часа
София – Изгрев*

АБСОЛЮТНА И ОТНОСИТЕЛНА РЕАЛНОСТ

*Двадесет и трета глава от Притчите
„Махар Бену Аба“*

Всички свещени книги въобще са се старали да опишат вътрешния живот на човека. Не само да опишат, но да дадат известна насока. Тъй както има такива книги, когато някой пътник пътува, че има книги за пътешественика, показва разните места, думите, градовете, има ли карта. И тази светлина не е лесна. Даже тия хора с такава опитност голяма не са можали да представят работата така ясно, както би трябвало, и правят погрешка. Но понеже всичко в света се мени, има две реалности. Едната – абсолютна и другата – относителна. Абсолютната реалност е тази, тъй както Бог схваща нещата в ума си, вечното, неизменното. И относителната реалност е, тъй както най-разумните хора ги схващат и разбират. Тогава едно противоречие има. Това е за онова, което ние схващаме за пътя. То е относително. То се мени. Може известни неща да се схванат за прави в известна епоха. И след това в друга епоха те стават криви. И действително, когато се говори за духовния свят, ако човек не е внимателен, на човека по някой път му дотяга да слуша еднообразни работи: не прави това, не прави онова, не прави погрешки, не прави така. Все отрицателни неща. Закон има, право има, съвест има, ад има, това-онова,

всичко туй. Под думата „грях“, грехът е нещо съвсем неопределено. Той е един резултат.

Казват, съгрешил човек. В какво? Една неопределена работа е това. Защото обясняват, че първият човек изял един плод от една ябълка – оттам излязъл грехът. Може би, че е ял. Тъй че грехът е излезнал от яденето. То е едно неразбиране. Че някой престъпник е влязъл през вратата. Ама грехът, като е влязал, именно с туй влизане, вратата е едно нещо, а влизането на престъпника през вратата е друго нещо. Казват, вратата е причина за престъплението. Ако тя беше затворена, не щеше да се открадне. По някой път крадецът пробива и стената, гето не е врата. Казва: „Тази дупка да не беше.“ „Ама майсторът направи сам дупката.“ Някой път ти се извиняваш, че врата има. Че вратата да не е била отворена. Право е, но и без врата някой път пак можеш да влезеш. Сега често се говори, въобще всички говорят за неща, какво е разбирал този, който е писал притчите, тези неща, събрани от хиляди години, опитани неща. Преди хиляди години опитани, и сега пак ще ги опитат. Но тия притчи казват, че говори за блудницата жена. Е, какво разбирате вие под една блудница жена? Мъжът ще каже – тя жената е блудница, а мъжът е чист. Значи, както жената е изложена на тази болест, това е една болест, тогава и мъжът, и жената, така и децата, та няма някой, който да не е подложен на тази болест. Най-първо жената, не само тя е причина за всичките престъпления.

Другояче казано, жената символически представлява живота. Всичките престъпления стават под влиянието на чувствата. Под думата „жена“ се представлява животът, земният живот, какъвто си е. Ако този живот го нямаше, престъпление нямаше да има, защото в живота са възможни престъпления. Какви престъпления ще направи един човек, който не се е родил. Или какви престъпления ще направи един човек, който

е умрял? Който живее, той прави престъпления. Умрелият никакви престъпления не прави и нероденият, и той не прави престъпления. Тогава има едно противоречие, та казвам, по-добре е човек да не се ражда. Хубаво, ако няма раждане, тогава да няма живота, по-добре да няма врата, през която да се влиза вън. Понеже има една възможност да се направи едно престъпление, питам, кое е по-хубаво – да има врата или да няма на една къща? Кое е по-хубаво? Да няма врата къщата, за да не стават престъпления, или да има една врата, през която да се влиза и да има една възможност да се направи едно престъпление. Кое е по-хубаво? Живот с престъпление или живот без престъпления? Какво разбирам живот на престъпления? Че от единия край до другия има големи и малки престъпления. Да кажем, има всевъзможни престъпления. Ти заколваш една кокошка, и считааш туй не за престъпление. Казваш – Писанието казва – Бог направи всички тия работи за човека да се храни. Най-първо Бог дал на човека да се храни с плодове. И като видял, че човек не е в състояние да се храни с тази храна, най-после след потопа му позволили да яде месото, но му забранили да яде кръвта. Кръвта да изтича навън, а да вземе само месото. Тъй месото се счита като една ябълка. Това са морални схващания. Има две течения: месоядци и плодоядци. Сега има една причина. Кои са побудителните причини, които подбуждат човек към месната храна и кои са побудителните причини, които подбуждат човека към плодовете? Най-първо човек трябва да си отгадае побудителните причини.

Вземете в Писанието, на водата причината е жаждата. Но питам, кои са побудителните причини, когато пияницата пие вино. Виното донякъде то има свойството на водата, но то никога няма тия качества, които водата има. Сега много сравнения трябва да се наведат. Вземете, всички хора не се обличат еднакво. Някой човек обича да се носи по-добре, да е об-

лечен добре, а друг се носи тъй по-модерно, казано, неглиже или малко немарливо, не обръща внимание. Един обича грехите му да нямат никакво петно, всичко тъй да е чисто, а другият казва – няма що. Търпи той петна. Единият ще каже, че трябва човек, за да бъде праведен, нека ходи малко оцапан. Защото, ако се носиш много спретнато и се труфиш, това е погрешка. Има една светска дама, натъкмена с обуца, панделки, с шапката си и казват за нея, че е голяма грешница. Тя не се облякла за себе си, тя търси някого с грехите си да го привлече. И може да се направи едно сравнение. Представете си, когато вие турите малко кашкавал в един капан, миши капан, тъй го правите от някои морални съображения, че сте помислили за тази ваша съседка, която без позволение влиза в къщата ви и бара тук-там без ваше позволение. Казваш: „Влез, тук съм приготвил нещо за тебе и като ядеш, ще бъдеш щастлива.“ А като се хване, казва: „Кой ти позволи?“ И тогава няма да я пуснеш някъде, а ще повикаш вашия стражар, снажен такъв сокол, турен на служба с една доста тлъста заплата, с шашката, стои той и казваш: „Отсъди сега!“ И той се спре. Съгът застава, мишката влиза в капана. Стражарят я хваща за шията и я занася в участъка вътре. Та всичкото приличие, което съществува в относителната реалност на нещата, има много подразделения. Сега мъчно е по някой път да се обяснят някои неща, да станат ясни на човека, върху които почива този морал, който се проповядва. Кой е морален и кой не е? Моралът е едно ръководство в живота. То е една форма, с която човек трябва да се нагажда.

Представете си малките деца. Вие имате едно дете, направете му един мост, да мине, с тънки гредички. Децата могат да минат, но по този мост, по който минават децата, възрастните, който знае, ако ти се опиташ да минеш оттам или искаш да минеш с натоварена кола, ще стане едно нещастие. Защото,

ако ти се опиташ да минеш по един детски мост, ти ще се намериш долу в реката и колата ще се прекатури. В дадения случай ще кажем, че този мост, който е направен така, не е съобразен с условията. И казвам, че туй, което е добро за децата, не е добро за възрастните. Туй, от което децата умират, възрастните живеят, а туй, от което възрастните умират, децата живеят. Това е не само една истина, но ако река аз да ви обясня тази истина, малко хора има, които могат да я разберат. Тя е една истина, която съдържа такива опасности, както една киселина. Ти имаш една киселина, с която можеш да разтопяваш всичко. И всяка една капка, капнала някъде, тя може да причини хиляди бели, злини. Който не е внимателен, той може да напакости на себе си, а който разбира законите, по които може да се справи, тази киселина може да е едно благословение и с него могат да се лекуват. С големите отрови могат да се лекуват най-големите болести – който знае. Едно време ние считахме отровата на кобрата много опасна, а сегашните лекари почнаха да употребяват отровата на кобрата и лекуват такива болести като рака, който не се поддава на никакво друго лекарство. Но тази отрова само в ръцете на един разумен човек може да се употреби. А този глупавият човек той ще те умори с нея.

Сега прегрешенията всякога започват с отклонението от онази абсолютна реалност. Бог може да прави всичко каквото иска. И каквото Бог направи, престъпление няма, но ако рече човек в относителната реалност да направи това, което той иска, той ще направи много престъпления. Бог може да вземе живота някому. Той е като един грънчар, може от калта да направи едно гърне, после да го смачка, да направи второ, трето, да направи хиляди гърнета, но човек, ако се опита, и той като Бога може да направи едно нещо, но той може да развали гърнето и може да го направи. Вземете съвременната държава например, на какво по-

чива? Убива някого, но не е в състояние да повърне живота му. За едно престъпление осъждат човека на обесване, но след туй не са в състояние да повърнат живота му. Че в съвременните държави на какво почива законът? Понеже има един, който извършил престъпление, а престъплението е нещо лично. Затуй хората се изхитрили, направили една държава, че да се разхвърли отговорността върху много хора, на цялата държава – няколко милиона хора. Обесят някой човек, и кажат: „Кой го обеси?“ Държавата. Безлично е. Еднoй си съдия казва: „Закон има, аз осъдих само престъплението. Не осъдих хубаво, аз от името на държавата осъдих.“ Добре. Всички ние, които сме слушали, се възмущаваме от всяко едно несправедливо дело. Същевременно колко е мъчно човек да бъде справедлив.

Да допуснем сега, идем пак до едно изкушение. Аз започвам от едно място, дето има съблазън, като искам да ви покажа пътя, че ще ви съблазня. Ето в какво седи съблазънта. Представете си една мома, момиченце на деветнадесет години, толкова красива, с правилни черти. Игва един момък и хвърля око върху нея, иска да я вземе, иска да я види, иска да ѝ пише писмо. Откъде накъде? Баща ѝ и майка ѝ, които са я родили, той хвърля око на нея, иска да я вземе и настоява за нея. Питам, кой е причината? Отде иде туй подбуждение, кажете ми. Бащата казва на дъщерята: „Слушай, с тоз тарак да не ходиш там, никакво писмо от него. Знаеш ли какво ще стане после?“ И тя най-първо като го види, каже тъй: „Махни се.“ Прави, като че не иска да го види. Но после, като мине той, тя гледа подире. Днес така, утре така и стане една съблазън. И в какво седи съблазънта? Тя е силна ученичка, учи добре в училище. А тогава, като започне той да ѝ пише любовни писма, тя става negliже. Каквото каже майка ѝ вкъщи, по-напред тя е била много внимателна, преди да е дошъл този професор от града, да ѝ преподава новите уроци. Тя по-рано е слушала майка си, сега е малко раз-

сеяна и казва: „Мамо, кажи, не дочух.“ Защо? От една-та страна говори майката, от другата страна говори той, и тя не знае кого да слуша. Един ден тя казва: „Мене ми дотегна аз да седя вкъщи, не искам вече да слушам.“ В нейната душа се зароди една мисъл, да напусне бащиния си дом и с един човек, който пет пари не е дал за нея, само ѝ писал похвални писма. Казва ѝ, че я обича, че готов да умре заради нея и тя му повярва на думата, и забегнат и двамата. Е, туй забягване е излизане из рая. Раят е домът на бащата и майката. Майката е архангел Михаил, бащата е Господ. Но въпреки че бащата е Господ и архангел Михаил – майката, този извади дъщеря им и те казват: „Отиде дъщерята от нашия дом.“ Подир година дъщерята се връща с нейния възлюблен, станало нещо и тя се връща, и започва да се моли да ѝ простят. Те ѝ прощават, тя пак влиза вътре. И те я приемат.

Вие ще кажете – това са обикновени работи. Това е драмата на живота. Кои са били първите причини, които са отдалечили човека от Бога. Кажете ми. Същата причина. Причината е почти съща. Както този момък е станал причина да извади дъщеря ви от дома, така има една причина в битието, която извадила човека от рая. Вземете сега, с всичките хора ти живееш добре, писател си, пишеш една книга. Допреди да се напише книгата, ти с всички живееш добре. Щом напишеш книгата и я пуснеш в обръщение, че някой казал нещо лошо против твоята книга, ти ще се скараш, ще се разсърдиш. Те казват: „Тази книга, която си написал, не е написана добре, не е писана правилно, въпросът не е изложен добре.“ Ти се сърдиш, а онзи, който казал нещо хубаво за книгата, ти започваш да го гледаш с добро око.

Питам сега, онзи, който е говорил добро за твоята книга, какво ти е допринесъл? И онзи, който говори зло за твоята книга, какво ти е отнел? Че онзи, който говорил зло за книгата, той е намалил тиража

на книгата и разхода на книгата. И после донякъде турил в умовете на хората една странна идея, че не си толкова учен човек, както те мислят. Поурунил е престижа ти. Е, питам сега, като написа книгата, защо си тури името, не може ли, без да си туриш името? Напише една книга без автор. Най-първо напиши една книга, без да се тури автора на нея, и гледай какво ще кажат хората, и после като напишеш една, две, три, четири, пет, шест книги, и ако говорят хората добре, най-после тури и името си. А някой написал няколко стихотворения, и си тури името. Бъдете уверени тогава, че и добре ще ви посрещнат, и зле ще ви посрещнат. Колко писатели има и поети, след като са написали една книга, и те не обичат да я четат. Той я чел, чел много пъти, та му дотегнало. Тогава туй, което той сам не иска да чете, иска другите хора да се радват на нея и да я четат. Той казва: „Дотегна ми да я чета. Колко пъти я коригирах и четох, не искам вече да чета.“

Питам, не е ли същото в света? Ти сам себе си не обичаш, но ти искаш другите да те обичат. Ти сам се намираш, че не си умен, а искаш другите хора да те намерят, че си умен. Ти сам се намираш, че не си толкова добър, а искаш другите хора да те намерят за добър. Едно странно съчетание има вътре в човека. Онези, които не разбират законите, се намират в противоречие. Всеки един богат човек би избегнал от своите нещастия, когато забогатее и настанат лошите времена, той да остави богатството си.

Запример, ако аз бих бил един богат човек, за да се избавя от нещастие, ето какво бих направил. Допуснете, че имам десет милиона английски лири. Аз щях да ги оставя и ще ида в планината някъде. Щях да стана един отшелник, ще се подвизавам да стана светия. А ще оставя роднини там, те с богатството да се занимават, а мене да ми е спокойно. Само ще чета вестници, че едно богатство от десет милиона, оставено на роднините, другите да се разправят с него, а аз ще

бъда спокоен и няма да има никой да ме преследва, няма никой да говори за мене. Ще се скрия някъде. И умният човек тъй трябва да направи. А глупавият човек ще остане да защитава богатствата си чрез закон и до края на живота си само ще отваря тефтерите: кой какво има да му дава. И това цял живот. Както тук вие сте всички богаташи, че търсите погрешките на хората. Аз намирам един паралел в това. Ти търсиш погрешките на някого, значи той има да ти дава. Ти идеш при него, и пет пари не може за изчоплиш, а за път похарчиш петстотин лева. Ти идеш в някой град, искаш пари, и пет пари не можеш да вземеш. Пак се върнеш назад, плащаш и десет години наред като похарчваш по петстотин лева, те са пет хиляди лева, а всичко имаш да вземаш шест хиляди лева. Казвам, ако ти десет години не беше ходил да го търсиш, ти щеше да си вземеш парите. А сега увеличава се лихвата. Казваш: „Той има да ми дава. Аз съм похарчил толкова пари.“ Идеш в съда, съдиш го, че има да ти дава шест хиляди лева и пет си похарчил, стават единайсет хиляди. И този човек се чуди на ума ти. Казва – разбиране е това.

Сега да дойдем до религиозните вярвания. Сега някой път ще се съберете и казвате кой има право схващане за Христа, какво е бил Христос, дали е бил син Божий, или не е бил син Божий, пратен ли е, или не е пратен, защо дошъл. Ще разискват две хиляди години. Но идеята е съвсем неопределена. Какво нещо е син Божий? Син на английски много зле звучи, а на български звучи много добре. Произношението е почти същото, син значи грях. Българският син е английският грях. Питам тогава, как българите са отнели отровата на тази дума и на български тя значи най-любезното име – син. Те са кръстили сина си с английското име – грях. Туй, което за англичанина е грях, за българина е син. Но това е само за син. За дъщерята не е така. Значи по мъжка линия върви грях от английско гледище.

Сега един паралел ще ви кажа. На български вземете момък и мома. И те се отличават. Момък се пише с „к“, а мома, като се спреш, ако обърнете буквите „мо“ и „ма“, ако турите „мо“ отзад, какво ще стане? „Мамо.“ Значи онзи момък търси момата, търси майка си. А намерил момата, не може да намери майка си. Значи погрешката е там. Като намери момата, не намерил майка си, там е погрешката. Защото, ако намериш богатия, а не може да намериш парите, казваш – изгубено е времето.

Сега искам да ви наведе към един начин за разсъждение, дето може да се лекувате. Представете си сега една мома, в ума на която влязъл един момък, който не е свършил училището. Но щом влезе момата в ума на момъка, той не може да свърши. Не само че не може да свърши, ама харчи повече пари за момата, отколкото баща му може да даде. Той, само за писма не му стигат парите да пише, и той най-хубавите писма, най-хубавата книга, най-хубавите пликове, от най-скъпите. Тези влюбените хора са образец на външна изящност. Той, когато ще ѝ пише, взима такава хубава хартия и такива хубави пликове, по възможност най-фините пликове, ако той е богат. Питам, кои са побужденията, че той туря най-хубавите пликове? И после, когато някой ви обича, той ще ви каже най-сладките думи. Той ще намери в един речник и в музика най-хубавите звучни думи. Кои са причините сега? Причините са ясни. Случва се, че ти пишеш на една млада мома и след туй, след една-две години виждаш друга, по-красива, и ти прехвърляш любовта си на нея и започваш пак да пишеш, а другата, която е била щастлива, сега става нещастна. Кои са причините, че ти напускаш едната мома? Някой път и тя види някой по-красив момък, и ти видиш някоя по-красива мома. Тогава работите стават благополучни. Случва се това. А някой път ти видиш красивата мома, та тя не види красивия, тогава тя става нещастна, а ти щастлив.

Аз считам всичките религиозни вярвания, които хората имат, все са любовни работи. Ама че дошъл един проповедник, вас ви проповядва едно ново учение. Той ще ви накара да се влюбите в някого. Най-първо в религията ви туриха да се влюбите в Мойсея. Дойде християнството, напуснах туй учение, а Христос казва, че който върви подире му, обещава нещо. Какво е обещал Христос? Който се отрече от него и той ще се отрече от него. Сега в какво седи злото? Не във влюбването, но в онова, което ти търсиш, ще го намериш ли? Не е въпрос за влюбване. Идеята, която е вложена, туй, което момата търси, ще го намери ли? Тогава, ако не го намери, пак ще има една философия, дали причината е тя, че не го намерила, или причината лежи вън от нея. Или както аз поставям: причините дали лежат в принципите, или в условията? Ти не разбираш причините, не разбираш Божия принцип. Някой път може да вярваш добре, но не разбираш външните условия, при които животът се развива. Та казвам, съществува една философия, която може да приведе нещата в хармония вътре.

Нас ни трябва едно разбиране, хармонизиране, което да не е в стълкновение с онова, да не сме в стълкновение с нещата, т.е. да схващаме нещата, тъй както Бог ги е схващал, да мислим, както Бог мисли. Ние не знаем как Господ мисли, как ние мислим – това знаем. И от нашата мисъл всякога съществува едно противоречие и да мислим по Бога, тъй както Бог мисли, ти трябва да гадеш всичко, каквото имаш, и нищо да не остане за тебе. По Бога да мислиш, ти не трябва да съдиш никого и даже трябва да бъдеш сляп и за грях, за всичко в света. Не трябва да има никакво противоречие. Ама ти трябва да бъдеш като един човек, на когото никои никога никакво внимание не е обръщал. Туй, което е безличното в света. Значи, за да не се освободиш от злото, в света все има едно нещо материално, което те привлича. Допуснете, че тебе никак-

ва жена не те изкушава, никакви пари, никаква слава не те изкушава, нищо не те изкушава. Кое ще остане в ума ти? В какво седи тази реалност? Казваме – да повярваме в Бога, ама в любовта. Че любовта има отношение към хората, тя не е нещо отвлечено. Като възлюбиш хората, ти трябва да слезеш между грешните хора и да ги накараш да повярват в Бога. А да слезеш между тях, веднага те ще те оцанат. Питам, седиш ти в небето при Бога, ти си щастлив, не знаеш какво нещо е грях. Но един ден ти искаш да покажеш на Господа, че ти го обичаш и като го обичаш, трябва да слезеш между грешните хора. И тъй ще напуснеш бащиния си дом ти като младата мома, която е видяла младия момък, излиза от дома. И баща ѝ не е съгласен. Някъде бащата му е приятно. Като види момъка, казва: „Нашата мома намерила много добър избраник, много добър момък.“ Харесва го бащата. Казва на майката: „Угледен момък е, дано го поживи Господ, да ни стане зет, харесвам го.“ Пък някъде бащата не е съгласен. Сега това не е важно.

Запример влюбването не играе никаква роля. Че някоя мома се влюбила в някой момък, някъде това няма голямо значение. Това са актьорски работи. Един ден ти ще го забравиш, даже един ден ти ще почнеш да си мислиш дали си се влюбил, или не. Всичко туй ще се изгладу от ума ти. Някой път, когато човек се е влюбил, мисли, че любовта му е такава вечна. Но като стане на сто и двайсет години, всичко това ще се изгладу, и той като погледне, ще каже: „Каква детинска работа.“ И работата ще ти се види смешна, както онова малкото момиче, което се влюбило в куклата. Десетина години шило му роклички, но като стане възрастна, ще каже: „Колко съм била глупава, че съм играла с тази кукла.“

Питам, тогава какво трябва да се прави сега? Има две заключения. Ще каже човек, че не трябва да се губи времето. Хубаво. Времето може ли да се губи?

Ние говорим за изгубено време. Значи за време, в което нищо не е направено. Времето нито се печели, нито се губи. То е относително. Времето не може да се печели, пък и не може да се губи. Ама той изгубил човешчината си. Та и човешчината не се изгубва. Та умът. И той не се губи. Ние говорим за неща, които не разбираме. Не разбираме тия неща. Разбираме ги, но крие се нещо. Имаме една идея. Но каква е тази идея? Тя е съвсем неопределена. И при това казват – ние трябва да обичаме Бога. В какво седи любовта към Бога? Не сме го виждали какъв е той всъщност. Казваме ние, че Бог се проявява навсякъде. Проявява се, но всъщност никой не го видял. И Писанието казва – Бога никой никога не е видял. Единородният син, който излязъл от папата на отца си, той го видял значи. Ама виждането ние разбираме нещо много предметно. А виждането, както в Писанието се разбира, е вътрешно. Има един вътрешен процес. Ти да видиш Бога, значи в ума ти трябва да изчезнат всичките противоречия, които сега съществуват.

Ама тогава да ви наведе друго едно доказателство, което може да се случи. Представи си, че ти имаш десет кукли, нали. И представи си, че едно същество, много по-умно отколкото тебе, тури такава магнетична сила в едната кукла и в другата, че ги скара тия кукли да се сбият една с друга. И едната кукла счупва главата на другата кукла. Ти, който не разбираш законите, ще кажеш, че едната кукла счупила ръката на другата. Куклата е престъпница. А всъщност така ли е? Не знаем причината кой е. Сега много пъти вие направите една погрешка, не знаете причината. Казал си някоя дума и след туй двайсет години хората не могат да забравят твоята лоша дума. Ти кажеш: „Нещо ми се подплъзна езикът.“ Казал си нещо, което ни най-малко не било в ума ти. На английски имат едно извинение. Някой път се случва, те имат „лоер“ и „лаер“ (liar и lawyer). Едното е лъжец, другото е законник. Та

някой път, когато един адвокат е възбуден и направи една погрешка, каже – подхлъзване на езика стана. Някой път и умишлено го е казал, но може да се извини, че не може да го хванат. Но казвам, много пъти, когато човек иска да направи доброто, и апостол Павел се оплаква – ти мислиш едно, а се случва друго.

Сега в такъв случай вземете онзи пример на Яков за първородството. Той накарва братя си, които се връща от лов и нищо не беше убил, нали знаете кои бяха тия двамата братя Исаа и Яков, Яков казва на братя си: „Ще ти дам от моята леща, но ако ти ми дадеш първородството си.“ Значи първородният имаше право да вземе благословението на баща си. Та каквото остане за другия. Онзи големият отказва: „Не ми трябва първородството, дай ми леща, аз съм гладен, умирам. Аз ти давам първородството.“ Обаче Яков тогава го хвана и най-после, за да си реализира своята идея, майка му беше съгласна с него. И когато баща му недовиждаше нищо, той искаше да вземе благословението. А бащата не признава онова, което Исаа е казал на Яков. А сега Яков изисква благословението, понеже наполовина е спечелил делото. Исаа му дал първородството, а бащата не е съгласен. И той иска да излъже баща си. И като се прави рунтав като братя си, баща му, като не го вижда, а го попитва, казва: „Ръцете ти, всичко мяза на Исаа, но главата ти е на Яков.“ Той казва: „Исаа съм аз, твоят първороден син.“ Добре, чуди се бащата вътре в себе си, недовижда, вдига ръцете си и го благославя. Той отива. Ама това е философията на майката. Майката, която обича Яков, а бащата обича повече Исаа. Идва тогава и Исаа. И баща му казва: „Не беше ли ти онзи? Брат ти открадна благословението.“ Плаче големият син, казва: „За мене няма ли малко?“ Но бащата и за него намери оттук-оттам, каквото може да намери от себе си, едно малко благословение и предсказва – ще дойде един ден, когато той ще се освободи от ония връзки, които вътре

са образувани. Ще се освободи от опекунството на своя брат Яков, който беше по-хитър, по-умен.

Е, сега вие се възмущавате от характера на Яков. Но по някой път се възмущавате от характера на Исав, че той не е ценил благословението. Но кой от вас е близо? Може да видите в речника после. Повече от две хиляди и петстотин, близо три хиляди години от тогаз и кой от вас не върши това, което Яков извърши. Вие сте в едно общество и постоянно искате да ви влизат в положението. Не ви се пада, но вие искате да изпъкнете някъде и изтиквате този-онзи. И най-после се поражда във вас, че вие трябва да богатеете. И след туй Исав казва: „Я да умре баща ми, та на братата си аз веднага ще му дам да разбере за неговата философия.“ Но той го е страх от баща му. Тогава майката казва: „Я, синко, докато баща ти не е умрял, да си вървиш. И отива той в Ханаанската земя да търси своето щастие при някой свой роднина Лаван. Той имаше две дъщери. Той като видя едната, коя беше тя? Рахил. Първата работа беше, че се влюби в нея. И каза на бащата: „Ще ми я дадеш ли?“ „Ако ми служиш седем години овчарлък, да ми пасеш стадото, и ще ти я дам.“ „Значи ще ми я дадеш, като работя за нея седем години?“ И той работил за нея. И горкият казва, че седемте години му се видяха като седем деня, но бащата наместо да даде Рахил, дава по-старата си дъщеря Лия. И сутринта Яков като вижда, че е другата, казва: „Не е право – казва на бащата. – Защо не ми даде другата?“ „И за другата още седем години ще служиш.“ Та четиринайсет години. И това е описано вътре в Библията. И какъв е моралът? Който може да разбира дълбоките замисли, които са в битието, той ще разбере причините. И ще си обясни защо се случват тия работи.

Да кажем, нито един от вас не е седнал да си обясни произхода на недоволството, което имаш. Ти си недоволен. И тук между вас има недоволни. Аз не говоря за голямото недоволство, но имаш в себе си едно

недоволство много малко. Казваш: „Не ме оценяват хората. Аз толкова добрини съм направил, но тук никой не цени доброто, или пък моите добри мисли, моите желания.“ Сега, за да се оценяват хората, трябва да има известна любов между тях. Любовта е, която цени нещата. Но някой път личната любов оценява само едного. Не сме дошли до любовта, която оценява всички. Ти, когото обичаш, виждаш в него добро и искаш да му направиш нещо хубаво. Казваш: „Колко добродетелен е.“ А спрямо другите имаш едно обикновено гържание.

Сега съществува само специфичната любов. А при специфичната любов имаме вече други недоразумения, които се раждат там и които тя сама носи. Човек, който се занимава със специфичната любов, ще си създаде много неприятности. Че ако ти имаш една красива и много богата жена, всичките хора наоколо ще ти станат врагове. Който дойде в дома ти, някой гостенин да дойде, има мъже, които не могат да търпят никого другого. Даже като дойдат бащата и майката на жена му, той не може да ги търпи. Казва: „Баща ти да си върви.“ И майка ти, и нея не може да търпи. Сега ние засягаме един социален въпрос.

Това са социални отношения и недъзи на съвременната философия. Никой не знаят и не са обяснили защо човечеството не е в състояние да уреди този въпрос. И след като обясниш на хората, те няма да обяснят тази истина. Както и да я обясняваш и да проповядваш на хората, ревността винаги идва. Щом имаш един приятел и го обичаш, непременно ревността ще дойде. Какво ще кажеш? Как ще се лекуваш от тази ревност? Падали са хората от тази ревност. Аз считам ревността – това е закон на еднообразието. Кого ще обвиниш? Ревността си има свой добър произход. Казвам, ревнуването на доброто. Но има една ревност, когато ти не разбираш съгържанието или качеството на онова, което ти обичаш. И в тебе ще се зароди едно

криво разбиране. Ако ти имаш една дъщеря, която е толкова умна, че има качества на огъня и ако имаш една дъщеря, която има качества на светлината, питам, ще ли ревнуваш тогава? И кой е онзи, който може да ѝ причини някое зло, и кой е онзи, който може да я оцапа? Тя има качества на водата. Но понеже, когато ние ревнуваме един човек, не се изгубва онова, което е твое, което ние очакваме от него. Когато ревнуваш някого, подразбира, че ти си вложил нещо в него и се страхуваш, да не би да изгубиш това, което е твое. Там е ревността. Ти си вложил парите в някоя банка и мислиш за банката толкова, колкото се интересуваш. Щом си извадиш парите от банката, казваш: „Нито пет пари не давам за нея.“ Значи ти обичаш младата мома докога? Докато тя е красива. Щом младата мома стане стара баба, любовта изчезва, ти казваш: „Няма я младата мома.“ Докато е младата мома, любовта е там. Като замине младата мома, любовта я няма. Любовта произтича от младите момичета, от старите не произтича. Но грехът произтича от младите момичета, а доброто от старите. А при това никой не обича старите. Никой не обича стара баба. Кой млад момък би желал да обича една стара баба на сто и двайсет години? То са изключение. Тогава какво е вашето схващане?

Англичаните казват „син“ и българинът казва „син“. На английски „син“, това е грях, престъпление, а на българина като му кажат „моя син“, той е възлюблен. Кой е на правата страна – англичанинът или българинът? Под думата „син“ българинът разбира нещо много материално същество, което той е родил. А под думата „син“ англичанинът разбира нещо много отвлечено, една постъпка извършена. Та синът с двете разбирания е една реалност в две противоположни посоки. Та казвам, по какво знаем ние, че онова, което ние схващаме за престъпление, за грях, че е действително така? Може да е толкова грешно, както онова, когато

англичанинът каже „син“, а за българина това означава най-хубавото нещо. Ама ако твоите съгрешения показват синовете Божи? Тогава де ти е грехът? Ако, след като си се окичил с всичките имена на греха, а тия имена са имената на синовете Божи, тогава питат, де е грехът. Христос, който понесе прегрешенията на всичките хора, станал ли е грешен? Не. Та единствено то наше страдание седи в туй: ние трябва да знаем, че човек седи по-горе от греха. И човек, който не може да носи греха, той ще страда на земята. Аз говоря за земния живот и беззаконията. Има неща в света, които могат да станат вън от това. Ти може да мислиш каквото ти искаш, но няма един, който е дошъл на земята, че да не се е петнил. На земята няма нито един праведен. Не че хората не искат, но в самата материя, понеже тя е неорганизирана, там седи всичко. Грехът седи в неорганизираната материя. Това е най-нисшият живот. А при този неорганизиран живот, там могат да се зародят всичките тия противоречия, които ние сега намираме – и омраза, и завист, и злоба, и какво ли не.

Сега туй, което ви говоря, са неща отвлечени, защото животът не може да се измени. Казва някой: „Това не мога да направя.“ Както и да ви говоря, вашето естество не може да се измени. Който от вас е ревнив, ще си остане такъв. Който от вас е подозрителен, ще си остане такъв. Каквото и да ви говоря, вие винаги ще си останете такива. Питам тогава, защо ви говоря сега? Какво има? Пък тогава защо и вие ще ме слушате? Кои са побудителните причини? Аз искам просто да ви направя една малка услуга. Гледам, вие сте се натоварили с един чувал, с вашето щастие и го носите на гърба си. Аз виждам, че скоро приближава един планински връх, и тогава чувала на равно, както и да е ще го носите, но на планината не се носи така. Казвам, оставете го, той не е за вас.

Пита ме някой: „Защо не ме обича?“ Казвам: „Оставете човека.“ „Толкова добро съм му направил,

не ме обича.“ Казвам, оставете този товар настрана, не разрешавай защо не те обича. Ако ви обичаше, щеше ли да питате защо ви обича. Тъй както ви обича човек, нали не питате защо ви обича. И като не ви обича, пак не питайте защо не ви обича. А защо не ви обича? Понеже обича другиго. А защо ви обича вас? Защото няма кого да обича и хванал се за вас. Значи, като ви обича някой, няма какво да прави, а щом не ви обича, то е, понеже обича другиго и с вас не иска да се занимава. И тогава съвременните философи разискват.

Разликата между човешката любов и Божията любов седи в това: Бог търси любовта в единственото, възприема любовта. За Бога любовта е една. Има само едно същество, което Бог обича и люби. То е неговият син. Вън от неговата любов към неговия единороден син за Бога нищо не съществува. Любовта е една за него. А всичко друго, от което ние се възхищаваме, то е относителна реалност. Много синове има, те са семки на този син. Или този син, като се проектира в огледалото, ще даде хиляди отражения и всяко едно отражение е отражение на едната велика реалност. А понеже ние казваме: „Аз обичам този, обичам онзи“, ти си в относителната реалност. И никакво разрешение не може да дадеш на въпроса. Ако един човек обича моя пръст на дясната ръка и на лявата ръка, какво от това за мене? Мене ще ми бъде неприятно, защото, който пръст обича повече, той ще го стиска повече. И за мене ще ми бъде по-приятно да не обича моя пръст, защото, щом го обича, ще усещам неговото стискане повече, а това не ми е приятно. И когато някой момък обича някоя мома, повече я стиска. Ето сега изкушението, туй, което вас ви изкушава. Сега в ума ви ще изпъкне идеята, като ви говоря за момъка, че не е морално. Ще каже – стар човек може да е и си представлява, че някой презръща някоя млада мома. В ума му тази идея седи, че презръща. Той седи в относителната реалност. Това, което се обича, не може да

се обгърне. Туй, което ти обгръщаш и прегръщаш, туй показва, че си в пътя на илюзията.

Великата любов ти не може да я обгърнеш, ти не може да я прегърнеш. Той е нещо, което ти не може да видиш и не може да определиш. Границите за тебе винаги ще бъдат като нещо неизвестно. Туй, което не си познал, то е, дето Писанието казва така: „Това е живот вечен, да позная тебе, единаго, истиннаго Бога.“ Не да познаем Бога, но в познаването на Бога ние ще познаем живота, който постоянно се втича в нас. Ние ще познаем, че този живот иде от Бога. Живота ще познаем, а не Бога. Бога никога не може да познаваш. Пише: „Това е живот вечен, да позная тебе, единаго, истиннаго Бога.“ Живота трябва да се познава, който е в нас и който, за да го познаем, трябва да държим ума си постоянно концентриран към туй начало. Като мисля за него, той ще ми се явява в живота, който в мене тече. И този живот ще внесе единство в душата ми, няма да се смущавам от противоречията, които съществуват.

Сега от вашето гледище и доколкото аз съм наблюдавал, всичките религиозни хора искат да имат нещо. Те представят Господа като човек, искат да идат при него, да се оплачат. Казват: „Да сме във времето на Христа.“ Те искат да идат при него като при човек, да му се оплакват. Ако бяхте във времето на Христа, щяхте да видите един човек, който ядеше и пиеше, говореше по някой път. Един път взе един камшик, изпъди тези-онези. Туй правеше. Вие сега, след две хиляди години, седите и размишлявате. Но Христос имаше един език много избран и рязък. Някой път говореше рязко: „Горко вам, рожби ехидни!“ Или като четете една от главите на Матей, вие си представяте, казвате: „Христос е любов.“ Но си представяте много светска любов. Вие считате всеки човек, който може да ви целуне, може да ви прегърне, това е любов. Това е относителна реалност.

Питам тогава, светлината вие може ли да целунете? Светлината ви целува, а вие не можете да я целунете. Туй, което седи по-високо от вас, вие никога не можете да го целунете. Туй, което седи по-ниско от вас, вие може да го целунете. Ти никога не може да целунеш един светия, той няма да ти позволи. И Христос позволил само на една жена да му целуне краката. Той е нисшият живот. Но ни най-малко Христос не позволи да му целуне устата. И каза: „В дома ти влязох и ти целувка не ми даде.“ Като обичаме някого, ние ще хвърлим грехата и ще целуваме, което не е той. Сега всички мислят, като дойде Христос, искат да го целунат по устата. Аз говоря за относително разбиране. Туй не може да бъде. Понеже туй великото в света там, дето му са устата, ти го тия уста никога не може да се добереш, ти само отдалече ще бъдеш. Илия чу Божия глас. Отдалече ще чуеш Божия глас. И казва Писанието: „Никой не може да види лицето му.“ Божието лице ти не може да видиш. Не може да видиш лицето на Бога. Ето изкушението. Ето съблазнта в света. Да видиш красивата мома и да не може да я целунеш, или другояче казано на ваш език – да гледаш един хубав обяд, и да не ти дадат да ядеш от него. Да кажат: „Той не е за тебе.“

Сега ние се намираме в живота на запрещението, дето не ни е позволено да ядем от Дървото на живота, а се храним още от Дървото на познанието на доброто и злото. Всеки ден ядеш и след туй в гостилницата трябва да платиш заради него, и скъпо ще платиш. След туй ще усетиш, че яденето не е добре сготвено. И четеш една книга на един философ и виждаш, че го известно време върви правилно мисълта, но след туй става едно накривяване, този философ измества въпроса.

Сега аз турям един контраст, за да се изясни една истина. На земята любовта седи в това: ако ти в ума си подигнеш цената на един човек, на една душа, ти я обичаш. Ако ти не подигнеш цената на една душа,

ти не я обичаш. Това е моето разбиране за любовта. В това седи истинската любов. Никакви целувки, никакви прегръщания. Обичаш ли един човек, да подигнеш цената на този човек в своя ум. Това е идеалната любов. Щом дойдеш до другата любов, то са относителни неща, които раждат всичките противоречия. Всички тия противоречия те съществуват. Колкото философи и да дойдат, каквито и религии да дойдат, сегашното противоречие, което съществува на земята, то не може да се избегне, то не може да се заглади.

Защо се мразят хората? Отговорът е: защото не се обичат. Защо грешат? Защото нямат доброто в себе си. Защо не се почитат? Защото не се уважават. Защо са толкова груби? Защото не са милостиви. Ако на всичкото отрицателно в света вие турите положителната страна, в своя живот вие ще намерите едно разрешение.

Та казвам сега, цялата двайсет и трета глава от Притчите ако я прочетете, трябва да се прочете много правилно, за да се прочете. Вашите сегашни възгледи, които имате, от тях не трябва изведнъж да се освободите, защото там има една друга опасност. На сиромаша какво му трябва? На болния какво му трябва? Сега на тия: на сиромаша, на болния и на богатия, какво им трябва? Не им трябва пари. На болния не му трябва и къщи, и болница, и много лекари. На болния му трябва здраве. А здравето се придобива от четири елемента. На болния му е потребно изобилно светлина, изобилно чист въздух, чиста вода и храна. Това е то. Те са основните работи. А другите богатства и другите работи, те са относителна реалност. И казвам сега, на добрия човек какво му трябва? Живот и работа. На добрия човек какво му трябва? Знание. На добрия човек какво му трябва? Свобода. Това са три неща, но още едно нещо му трябва. На добрия човек му трябва сила. Сила му трябва. И то сила, за да носи, да се справя.

Ще кажеш: „Аз имам всичко това.“ Но този живот, който имаме сега, този е вътрешен живот. Една

вечер имахме един пример. Иде един брат, който работил тук, инфектирал се неговият пръст. Аз виждам подуване на ръката е станало, но при лекуването са туряли два противоположни метода. Най-първо лекуват по един начин със студени компреси, а щом се правят студени компреси, процесът не трябва да се смени. Защото, ако лекуваш със студено и после с топло, ще има реакция. Не трябва да мениш методите. Подува се ръката му, кръвообращението не става правилно, става известно налягане в белите жички в неговия мозък, там се набира млечна киселина, и тогава крачката на пирамидалните клетки в мозъка се свиват, става завъртане, отпускане, отслабват. Всичко това го гразни много, това се дължи на набраната млечна киселина, кръвта не функционира правилно, показва, че вътре нещо му липсва и вследствие на това той добива едно отрицателно състояние. Исква да се хвърли от прозореца. Защо? Понеже го мъчат, отвътре страдания има. Четат молитви, той малко се успокоява, като влиза. Идва той при мене, аз си правя на прозореца една поправка. Той се показва като човек, който се е изправил, но минал покрай една млада сестра, та се допрял до нея и тя се оплаква, казва. Виждам нещо черно излиза от него и влиза в нея. Той ходи, връща се пак. Сега тя здрава е и иде ъ на ума да бяга в града някъде, да бяга иска. Само той се допрял до нея и някак си я пипнал, и тя счита, че вече от него този дух е влязъл в нея. Това са факти.

Казвам на младата сестра: „Че къде ти е вярата тогава? Че те духовете влизат ли? Защо те е страх? Аз заповядвам на духовете.“ Тази млада мома казва: „Страх ме е, черен е той.“ Че нещо е черно, черно, нищо не значи от това. Като дойде един дух, покани го, нахрани го, дай му легло да си легне и на сутринта изпрати го навънка, изпъди го, той лошият дух може да седи само един ден, дванайсет часа е позволено на един лош дух да седи в него. След като се

пукне зората, той не може да седи повече, трябва да си върви, защото, ако седи в светлината, той ще се разтопи. Всичките лоши духове имат много голям страх от светлината. Светлината за тях е ужас. И той си има такива мрежи. И като оставиш отворен прозореца, а той казва – ти няма да отваряш прозорците, това, онова няма да правиш, ти отвори ума си и сърцето си, и той ще си дигне парцалите и ще си замине. Това е философията на живота. Имаш някакво неразположение, отвори си прозореца. Пак не си разположен, отвори втория си прозорец. Ама не обичаш. Отвори третия си прозорец. Ама осиромашал си, отвори четвъртия си прозорец. Отваряй, отваряй прозорците колкото имаш. А те са седем милиона прозорци, които има човек на тялото. И като отвориш всичките седем милиона прозорци, ти ще се освободиш от всичкото противоречие, което съществува. Ако съществуват противоречия, ти си отворил сто прозореца, а другите милиони са затворени. И на вас препоръчвам да отваряте всичките си прозорци. То е разбиране на живота. Всички трябва да имате една велика доброта. И вие всички сте много учени хора, много учени сте агенти. Всички сте в какви ли не училища и какво ли не знаете, толкова учени сте. Аз ви виждам, всички сте свършили четири факултета, в Египет сте свършили четири факултета, във Вавилон, в Сирия, в Палестина, навсякъде сте свършили по четири факултета, ама четирите факултета в бялата раса едва сте ги започнали сега. Та ще знаете, че сте много учени, а че имате още четири факултета в бялата раса, та ще има още да се учите.

И тогава, какъв беше последният стих от прочетената глава? Че пияницата, след като се събудил, пак отива да търси виното. Аз казвам: желанието да търсите, да остане туй желание. Че търсите някого, хубаво е, но търсете не виното, търсете водата. Търсете сега не виното, не ви казвам нищо да не търсите, търсете, но водата ще търсите. И наместо да тър-

сите виното в някоя кръчма, в някоя бърча, идете в планината със своето шишенце и там пийте от чистата вода. Ето какво ви препоръчвам. Аз не ви казвам тъй: не пийте! Пийте, но хубава чиста вода. Аз не казвам: не грешете, защото грехът е работа. Но в тази работа не търсете греха, а търсете доброто. Не търсете омраза, търсете любовта. Не търсете невежеството, търсете знанието. Не търсете ограничението, търсете свободата. Тогава всички ония импулси, които имате сега, вие искате да търсите любовни работи. Търсете Божествената светлина, нека ви целува колкото иска, без вие да я целувате. Това, което внася живот във вас, то са истинските целувки. С всяка една целувка на Божествената реалност се влива живот, а с всяка целувка на човешкото разбиране се отнема живот.

Следователно един човек с разбиранията си на носителната реалност като ви целуне, вие сте недоволни. Защо? Отнема се нещо от вас. Божествената реалност се отличава с едно качество – то всякога дава. И това е Бог, който всякога дава. А кое е човешко? Кое то всякога взема. Следователно едното дава, а другото взема. Тогава човешкото употребявайте само тогава, когато имате едно преизобилие, че няма какво да вземете, тогава употребете човешкия принцип. Не отличавайте туй, което дава, туй, което носи мир, радост, то е Божественото. Туй, което внася в нас смущение, то е носителната реалност. И разрешавайте тогава. Казвам, обърнете ума си към Божествения свят. Щом се смутите, не търсете разрешението между хората в дадения случай и не искайте да направите хората добри. То е невъзможно. Вие искате някой човек да го обърнете. Ако идете в Америка, ще кажат: „Аз го обърнах.“ Казва един евангелски проповедник така: „Аз не вярвам в обръщанията. Когато Господ ме обърна, той обърна кесията ми и всичко, каквото имах вкъщи, все го обърна.“

Умът ти трябва да се обърне и сърцето ти трябва да се обърне. Ако нещо трябва да се обърне, трябва

да се обърне всичко. Ако кесията ти не се обръща, ти си обърнат към Бога, а кесията ти е завъртяна, не искаш да дадеш всичко, ти сега трябва да обърнеш кесията си. Та в Божествения живот всичко е обърнато, отворено. А в човешкия живот всичко е затворено. По това се различават. По някой път казваш: „Затворено ми е.“ Отвори вратата си. И сега, ако искате дълбоките неща, трябва да приложите онова, което знаете. Трябва да приложите не това, което имате от миналото, но което за нас, за днешния ден ще получим. Няма да приложим знанието, което имаме от миналото, а днешният ден е важен, което имаме от Бога днес. Днес каквото можем да направим за Бога, то е важно. Днес е най-важното, което можем да дадем. Не това, което сте яли вчера, а това, което е приготвено днес за ядене. Та днешното знание, днешната опитност, която може да дадете за днешния ден, то е най-важното за утрешния ден, пък не мислете.

И Христос, какво казва той? „Злото на деня е достатъчно.“ Казвам сега, достатъчно е доброто за деня. „Достатъчно е злото“ – то е отрицателно. Аз казвам, достатъчно е доброто. Туй добро, което днес ти носи денят, то е достатъчно за тебе. И злото, и то е достатъчно. Дано не притуриш повече. Това зло е допуснато, и то си има своята добра страна, която само Бог знае. Когато Бог е допуснал злото в човешкия живот, той имал едно нещо предвид, което е знаел. Аз не искам да обясня нещата, които Бог е имал предвид. И никога не обяснявам това. Понеже абсолютната реалност, тя не търпи никакво обяснение. Там е въпросът, опитай, нищо повече. А човешкото винаги търпи обяснение. И когато аз говоря за човешките работи, тях оставям. Щом дойдем до Божествените работи, там мнение няма. Когато дойдем до Божественото мнение, казвам, за Божествената любов аз нямам мнение. Това е животът. Щом дойдем до Божествената мъдрост, там нямам мнение. За моето знание говоря. Щом дойда до исти-

ната, до свободата, нямам мнение. Единствените неща, за които нямам мнение, то са Божествените.

Щом дойда до човешката любов, там има цяла философия. Там може да философствате върху истините колкото искате. И всички трябва да изучавате човешката любов, не трябва да я отхвърляте, защото не е лошо. Това е най-хубавото забавление, което човек може да има на земята. Единственото забавление, което човек е имал, е любовта. Това е най-хубавото забавление, което човек може да има на земята. Като няма какво да правиш, занимавай се с човешката любов. Като си скачен в живота, занимавай се с човешката любов. Като си се наситил в живота, занимавай се с човешката любов. Казва: „Не си струва човек да обича.“ Не си прав. Тъй обичай, забавлявайте се колкото искате, но имайте едно мнение. Да обясня това. Имайте едно мнение без обяснение. А пък с всичко друго се забавлявайте, говорете, обяснявайте, както искате. Ти както и да обясниш, това е едно забавление, то е хубаво, мене ми е приятно. При човешката любов, като имате едно мнение, което е без обяснение, човешката любов е осмислена. А по някой път, ако вие се пресищате на човешката любов, това показва, че вие нямате едно мнение без обяснение. Не е злото в човешката любов. Че какво да ви кажа сега? Както и да ви кажа, както и да ви обяснявам, вие ще гойдете до едно противоречие.

Щом аз имам пари в джоба си, не искам никой да бърка в кесията ми, да извади парите ми. Да кажем, че някой път ми е приятно да бъркна в някоя чужда кесия. Че тогава защо да не оставя и някой друг да бърка в моята кесия, та и на него да му е приятно. Ако на мене ми е приятно, че бъркна в някоя друга кесия или джоб, какво от това, нека и друг да бърка в джоба ми. Но понеже вие считате по първия принцип, той няма право да бърка. Това е човешкото. Всеки човек, който бърка в другите кесии, той разглежда въпроса от Божес-

твено гледище, понеже Божествената любов е във всичко, за нея кражба няма. За да откраднеш нещо, трябва да вземеш от едно място и да го туриш на друго място, а в Божествения свят това не може да стане, там нещата не се делят. Ти само ако потеглиш една златна монета, всичките златни монети ще се наредят подире ти и ти ще се уплашиш, и те ще се стопят. И ти ще кажеш – няма да ги бутам, нищо повече. Защото, като бутнеш една пара, всичките пари тръгнат отподире ти. Че то е противоречието сега. А на земята могат да се отделят нещата. Ти, като обичаш едно наполеонче, ще го вземеш и ще го туриш в кесията си, ще го скъташ някъде. Туй ще се нарече престъпление и те ще те хванат за откраднатото, както примера с Жан Валжан. За един хляб колко години го осъдиха? Деветнайсет години. Хубаво, сега ще презледате Виктор Юго, той е Библията в деветнайсети век. *Les misérables*. Защо е „ле“, а не „льо“? (*Множествено число е.*) А „льо“ е единственото число. Значи мома и моми. Ако е мома, е една, ако е моми, много са.

Та казвам, не се спъвайте с вашите грехове. Като се съберат, само натурийте ги в торбите и ги изсипете някъде. Вашите грехове и прегрешения не ви трябва. Там, във Варненско, отиват четири-пет моми да се изповядват при един стар калугер. Това е една реалност. Това ми разправяше един свещеник. Окичили се те за Великден, а той вечерта му донесли старо вино, попинал си от винцето и те като влезли да се изповядат, той взел една голяма пила и казва: „Елате, аз ще ви изстърга греховете.“ Хукнали момите, избягали. Отива свещеникът, казва: „Изпоплашени са момите.“ Калугерът казва: „Тази бутилка е причината. Веднъж исках да си направя едно удоволствие, излезе ми зле. Рекох да се пошегувам с тях, да ги посплаша с пилата.“

Тогава казвам, като ви донесат едно шише шампанско, не го пийте, като има да идват млади моми да се изповядват. Моят съвет е този. Като минат мла-

гите момци, отворете шишето и пийте. Сега ще преведете това. В живота съществуват противоречия. Противоречията според мене съществуват от едно пристрастяване, което ние имаме. Искаме нещата да ги опитахме. Някой път искаме да опитахме нещата, и оттам се дължи най-голямото противоречие.

Най-първо трябва да знаете, че всичко в света, което съществува, което е допуснато, то е за добро. Тъй за добро е. Една философия трябва да имате. От човешко гледище не обяснявайте нещата. Допущайте в ума си – всичко, което се случва във вашия живот, е допуснато с оглед за едно бъдещо ваше развитие. И това ще ви бъде за ваше добро. Засега не е добро, не за сегашния живот, но за бъдещия живот ще бъде добро за вас. Но се допускат за едно бъдеще добро, защото, ако не е така, тогава нещата нямат смисъл. Бог, който беше Всесилен, който знаеше всичко, даде една заповед и допусна да стане едно прегрешение в рая. След това изпъди хората навън. С оглед на бъдещето, че всичко туй ще се превърне на добро.

И Писанието казва, Битие, трета глава, Бог казва на змията – семето на жената ще ти смаже главата и ти ще му нараниш петата. Дяволът ще нарани петата на жената и жената ще строши главата на змията. Отваря се един въпрос. Защо за бъдеще добро? Това е един символ. По този начин ние не можем да разберем онова Божествено благо. Ако злото не би влязло по този начин, ние сегашния живот не бихме го разбрали. И не бихме могли да различим, тъй както сега го различаваме. И вие не щяхте да имате тази свобода. Сега имате свобода, а тогава нямаше да имате свобода. Светът щеше да бъде затворен заради вас. И само щяхте да обикаляте около него. Но какво има в света, не можеше да знаете. Ако злото не беше в света, щяхте да обикаляте около фурните, но хлябът ще бъде затворен за вас. Сега по някой път става кисел хлябът. И при това имате убеждение, че

за бъдеще пак ще ви се позволи да ядете от Дървото на живота.

Или казвам, единствената философия е това за вас. И затова мъчно може да убедиш човека. И даже светията, който е живял толкова години, пак и за него въпросът остава неразрешен. В ума му всъщност зло-то му се вижда, че е добро, че как мислите? Грехът ти не можеш да го считаш тъй за едно благо. Туй, което ти отнема най-хубавото за душата, ти не може да го считаш за едно благо. Но за огледало са страданията на Христа. И грехът, който понесе, е за това, че хората ще се подигнат чрез неговите страдания. Христос понесе греховете на хората с оглед, че мнозина ще се обърнат към Бога, ще съзнаят любовта. Туй е, което осмисля страданията на Христа, че понесе страданията и подигна мнозина. Казвам сега, той пострада заради нас. Той ни направи една услуга. Ако не беше пострадал, нямаше да обърне внимание.

Та сега турете християнската философия, бъдете търпеливи, да кажете като Христа: „Не моята воля, но твоята.“ Какво ще кажеш ти, след като мислиш, мислиш? Христос казва: „Много пъти всякога си ме слушал.“ Като имаше едно изкушение, дойде един път, моли се в Гетсиманската градина. Казва: „Отче, ако е възможно, да отмине тази чаша, ако не, да бъде твоята воля.“ Желание имаше в него да мине, но се показва, че по Божествената мъдрост чашата не се отмени. И тогава Христос казва: „Да примиря противоречията, да бъде твоята воля.“

Ще дойде един ден, твоята воля няма да бъде послушана. Ще кажеш: „Да бъде твоята воля.“ И ще гледате, на втория ден ще ви турят кръст, и ще го носите. Ще ви изведат на Голгота и ще ви се смеят, и ще ви ругаят, и ще ви кажат: „Слез от кръста.“ И пак ще кажете: „Да бъде волята Божия.“ И до последния момент като ви турят в гроба, и ще възкръснете. Тогава за вас само ще бъде ясно и ще разберете вели-

ката любов. И вие ще бъдете доволни от опитността, която ви е дадена. То е сега истината, към която се стремите. Тази опитност я нямате още, имате още дълъг път. До възкресението имате още четиридесет и осем университета да свършите. Те са най-трудните. До възкресение четиридесет и осем факултета има да свършите на бялата раса. И на шестата раса учението трябва да свършите. И тогава, понеже то е учението на братство, на любов, та ще разберете защо трябваше да минете през страданията.

Та сега ви казвам, учете се добре. От вашето минало знание, което имате, имате поука. Както сте били тъй смели и сте свършили тогава и другите осем факултета и тях благополучно. Тези професори няма да ви скъсат, те са много възискателни, но все таки ще ви пропуснат и ще свършите. Ще има малко плач, недоразумения, но благополучно ще вземете диплом, ще свършите. Като свършите университета, тогава ще зърнете Христа. Още дълъг път имате. Още път трябва да вървите.

„Проявеният дух в любовта, проявеният дух в мъдростта, проявеният дух в истината носи всичките блага на живота, на единния, вечния Бог, извор на всички блага, в когото всичко се обединява.“

(Три пъти)

За упражненията да се запалят лампите вън.

*Девето утринно слово
9 декември 1934 г., неделя, 5-7.10 часа
София – Изгрев*

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Ценната дума	7
<i>3 февруари 1935 г.</i>	
2. Отдалечаване и приближаване	21
<i>10 февруари 1935 г.</i>	
3. Страданието – път към любовта	31
<i>17 февруари 1935 г.</i>	
4. Съучастници в благата	51
<i>24 февруари 1935 г.</i>	
5. Насилията под слънцето	75
<i>3 март 1935 г.</i>	
6. Какво ще говори Учителят	93
<i>10 март 1935 г.</i>	
7. Да живеете	112
<i>17 март 1935 г.</i>	
8. Двата вида добродетели	128
<i>24 март 1935 г.</i>	
9. Да се добие и задържи богатството	148
<i>31 март 1935 г.</i>	
10. Двата метода и двата пътища към сродната душа	167
<i>7 април 1935 г.</i>	
11. Естествената любов	182
<i>14 април 1935 г.</i>	
12. Три степени в християнството	200
<i>21 април 1935 г.</i>	
13. Любовта	217
<i>28 април 1935 г.</i>	
14. Четири неща в ума си	241
<i>5 май 1935 г.</i>	
15. Близкият човек	255
<i>12 май 1935 г.</i>	
16. Възходящият път	270
<i>26 май 1935 г.</i>	
17. Няма да бъде излъган	293
<i>2 юни 1935 г.</i>	

18. Пътят на разумното	318
9 юни 1935 г.	
19. Изплащайте дълга си	339
16 юни 1935 г.	
20. Господ в нас, и ние в него	357
23 юни 1935 г.	
21. И до края, както и в началото	380
30 юни 1935 г.	
22. Обърнете се към мене	396
7 юли 1935 г.	
23. Словото и животът	414
14 юли 1935 г.	
24. Любов и служене	432
21 юли 1935 г.	
25. Не лъжете себе си	451
28 юли 1935 г.	
26. Тълкуванието	468
8 септември 1935 г.	
27. Скъпоценното камъче под езика	486
15 септември 1935 г.	
28. Четирите посвещения в живота	505
7 октомври 1934 г.	
29. Доброто име	526
2 декември 1934 г.	
30. Абсолютна и относителна реалност	551
9 декември 1934 г.	

Забележка. Автентичността на стенографските записи е запазена. „Ценната дума“ и „Отдалечаване и приближаване“ са препечатани от „Ценната дума“, Утринни слова, София, 1941 г. „Четирите посвещения в живота“, „Доброто име“ и „Абсолютна и относителна реалност“ са по стенографски записи на словата, изнесени от Учителя през 1934 г. на „Изгрева“. От 40. до 44. слово са публикувани в „Царският път на душата“, Беседи от Учителя, държани при Седемте рилски езера през лятото на 1935 г., София, 1935 г.

ПОРЕДИЦА УТРИННИ СЛОВА

1. Абсолютната истина. Година I (1930–1932), 1–16 беседа, София, 1949 г.
2. Ново разбиране. Година II (1932–1933), том I, 1–12 беседа, София, 1949 г.
3. Сеятелят. Година II (1932–1933), том II, 13–27 беседа, София, 1950 г.
4. Дреха на живота. Година II (1932–1933), том III, 28–40 беседа, София, 1950 г.
5. Новото разбиране на връзката в живота. Година III (1933–1934), София, 2000 г.
6. Учение и работа. Година IV (1934–1935), том I, 1–14 беседа, София, 1939 г.
7. Ценната дума. Година IV (1934–1935), том II, 15–41 беседа, София, 1941 г.
- 8. Ценната дума. Година IV (1934–1935), 15–46 беседа, София, 2004 г. По оригинал.**
9. Трите родословия. Година V (1935–1936), том I, 1–17 беседа, София, 1943 г.
10. Устойчиви величини. Година V (1935–1936), том II, 18–34 беседа, София, 1943 г.
11. Трите родословия. Година V (1935–1936), София, 2000 г. По оригинал.
12. Той създава. Година VI (1936–1937), том I, 1–15 беседа, София, 1947 г.

13. Старото отмина. Година VI (1936–1937), том II, 16–35 беседа, София, 1947 г.
14. Ликвидация на века. Година VII (1937–1938), том I, 1–18 беседа, София, 1948 г.
15. Красотата на душата. Година VII (1937–1938), том II, 19–39 беседа, София, 1948 г.
16. Добрият език. Година VIII (1938–1939), том I, 1–15 беседа, София, 1998 г.
17. Изпитът на любовта. Година VIII (1938–1939), том II, 16–37 беседа, София, 1998 г.
18. Първият момент на любовта. Година IX (1939–1940), том I, 1–18 беседа, София, 1997 г.
19. Обичайте и радвайте се. Година IX (1939–1940), том II, 19–36 беседа, София, 1997 г.
20. Съгласуване на мислите. Година X (1940–1941), София, 1998 г.
21. Последното добро. Година XI (1941–1942), том I, 1–15 беседа, София, 1997 г.
22. Близко и далеч. Година XI (1941–1942), том II, 16–30 беседа, София, 1997 г.
23. Важни и належащи неща. Година XII (1942–1943), том I, 1–17 беседа, София, 1997 г.
24. Плодовете на любовта. Година XII (1942–1943), том II, 18–34 беседа, София, 1997 г.
25. Новото начало. Година XIII (1943–1944), том I, 1–13 беседа, София, 1944 г.

ПРЕДСТОЯЩИ ИЗДАНИЯ

НЕДЕЛНИ БЕСЕДИ

<i>Все що е писано</i>	1917 г.
<i>Крадецът и пастирът</i>	1929–1930 г.
<i>Да ви даде</i>	1929–1930 г.

ОБЩ ОКУЛТЕН КЛАС

<i>Събуждане</i>	1931–1932 г.
<i>Новата мисъл</i>	1932–1933 г.

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

<i>Новите схващания на ученика</i>	1924 г.
<i>Божествените условия</i>	1928–1929 г.
<i>Служене, почит и обич</i>	1929–1930 г.
<i>Неиздавани Беседи</i>	1927–1930 г.

СЪБОРНИ БЕСЕДИ

<i>Да им дам живот</i>	1936 г.
<i>Лъчи на живота</i>	1937 г.

ОРИГИНАЛНИ БЕСЕДИ ОТ УЧИТЕЛЯ

**Учителят Беинса Дуно
ЦЕННАТА ДУМА**

Първо издание

Предпечатна подготовка
Румяна Маринова, Цецилия Ваклинова

Печат **Бонид®**

ИК „ЖАНУА-98“
тел. 02/987 87 30

ISBN 954-9589-77-3